

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΑΠΛΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ἦ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμόν ἐστιν ἐπὶ τὸ ὀρ-
θόν, δύο ταῦτα, δύο ἀληθῆς καὶ ἐπι-
στήμη. ΠΑΛΤΩΝ.

ΤΟΜΟΣ Α΄. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ

Διευθυνομένου ὑπὸ Σ. Οἰκονόμου.

—
1874.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ἔλλειψις παιδαγωγικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, μέλλοντος νὰ ὑποβοηθήσῃ τὰς σπουδὰς τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας, κατέστη ἤδη πρὸ πολλοῦ ἐπαισθητὴ. Ὁ Ἕλλην μαθητὴς ἔχων ἐν χερσὶν ἀτελῆ διδακτικὰ βιβλία καὶ μόνον τὰ κείμενα τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, στερούμενος δὲ πολλῶν ἄλλων βοηθημάτων, τὰ ὅποια εἶναι προχειρότατα εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν Γυμνασίων τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης, καταλαμβάνεται ἐν ταῖς σπουδαῖς αὐτοῦ ὑπὸ ἀηδίας καὶ κόρου ἢ καταδαπανᾷ τὸν πολύτιμον αὐτοῦ χρόνον εἰς ἀνάγνωσιν βιβλίων, ἥκιστα συντελούντων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας.

Ἡ ἔλλειψις βοηθικῶν συγγραμμάτων καθίστησι καὶ αὐτοῖς τοῖς διδάσκουσιν ἀτερπῆ καὶ ἐπίμοχθον τὴν διδασκαλίαν, ἀναγκαζόμενοις πολλάκις ἢ νὰ παραλείπωσι πολλὰ πράγματα, ἢ, ἵνα καταστήσωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν τελείαν καὶ καρποφόρον, νὰ καταδαπανῶσι πολὺν χρόνον εἰς ὑπαγορεύσεις γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν κανόνων καὶ εἰσαγωγῶν εἰς τοὺς διδασκομένους συγγραφεῖς, καὶ οὕτω ν' ἀφαιρῶσιν αὐτὸν ἐκ τῆς προφορικῆς διδασκαλίας.

Ἐνεκα τῶν ἀτελῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν καὶ τῶν ἀτελεστάτων λεξικῶν ὁ μαθητὴς οὐ μόνον τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων ἀτελῶς μαθαίνει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ κάλλος τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν ἀδυνατεῖ νὰ ἐσθάνθῃ, πολὺ δὲ μᾶλλον νὰ μιμηθῇ. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀρχαίων ποιητῶν ἄνευ αἰσθητικῶν γνώσεων, ἢ μελέτη τῶν

ρητόρων χωρίς τῆς γνώσεως τῆς ῥητορικῆς καὶ τοῦ πολιτικοῦ βίου τῶν δύο ἀρχαίων ἔθνων, ἡ ἀνάγνωσις τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος ἀνευ τῆς γνώσεως τῆς τε τεχνικῆς αὐτῶν κατασκευῆς καὶ τῆς Πλατωνικῆς ἐν γένει φιλοσοφίας ἀποβαίνουσι δυσχερεῖς, ἀτερπεῖς καὶ ἄκαρποι. Ἡ ἱστορία τὸ τοσοῦτον τερπνὸν καὶ παιδαγωγικὸν μάθημα καθίσταται τῷ μαθητῇ δυσχερέστατον καὶ ἀηδέστατον ἀνάγνωσμα ἕνεκα τῆς ξηρᾶς καὶ συντομωτάτης περιγραφῆς τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ἣν εὕρισκει ἐν ταῖς ἐν χρήσει ἱστορίαις. Ἡ ξηρὰ τῶν μαθηματικῶν διδασκαλία ἀνευ τῆς πρακτικῆς αὐτῶν ἐφαρμογῆς οὐ μόνον ἄγονος ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τὸν νοῦν τῶν μαθητῶν ὀλίγον δξύνει, ὑποχρεωτικὸν ἄχθος αὐτοῖς ἀποβαίνουσα. Τὰ δὲ μαθήματα τῆς Γεωγραφίας καὶ προπαιδευτικῆς φιλοσοφίας ὅπως περιττὰ νομίζονται διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ἐλλείπουσιν ἐν αὐτοῖς τὸ ἐπαγωγὸν καὶ σκόπιμον.

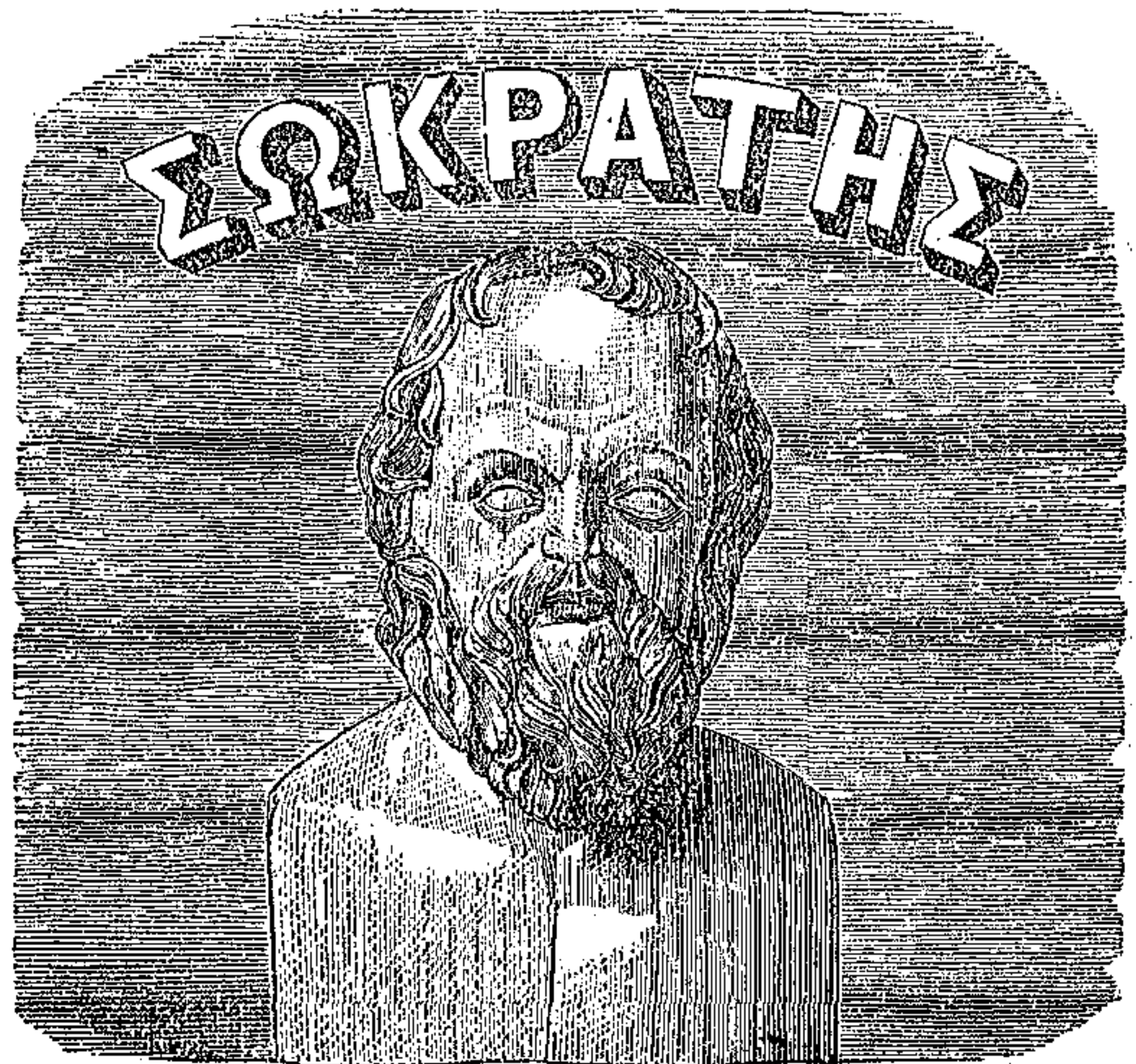
Ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ τοσοῦτον κοιναὶ εἶναι αἱ παντοῖαι ἐπιστημονικαὶ καὶ φιλολογικαὶ γνώσεις καὶ μετὰ τούτης μεθόδου ἐκτίθενται καὶ δημοσιεύονται, ὥστε ὀλίγον ἀναγκαία καθίσταται ἡ διὰ ζώσης φωνῆς διδασχὴ αὐτῶν· παρ' ἡμῖν ὅμως ἕνεκα ἐλλείψεως ἐπιβοηθητικῶν συγγραφῶν τὰ πάντα ζητεῖ ὁ μαθητῆς νὰ μάθῃ παρὰ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ, μὴ δυνάμενος μόνος δι' ἰδίας μελέτης νὰ συμπληροῖ τὰ διδασκόμενα καὶ βελτίων ἑαυτοῦ κατὰ μικρὸν νὰ γίνηται.

Ἐπιθυμοῦντες τὸ ἐφ' ἡμῖν ν' ἀνταμείψωμεν τὸν χρόνον τῆς σπουδαζούσης νεολαίας καὶ παντὸς φιλομούσου καὶ φιλομαθοῦς ἀναγνώστου, ἐπιχειροῦμεν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1874 τὴν ἐκδοσιν μηνιαίου παιδαγωγικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματός, ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων συγκειμένου, ἐπιβοηθητικοῦ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων τῆς μέσης ἐκπαιδεύ-

σεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν « ΣΩΚΡΑΤΗΣ », ἐν ᾗ πλὴν πολλῶν πρωτοτύπων περὶ γλώσσης διατριβῶν τοῦ κυρίου Κόντου, ἅς ὑπεσχέθη φιλοφρόνως νὰ δώσῃ ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν, θέλομεν δημοσιεύει κατὰ μῆνα διαφόρους πραγματείας ἀναγομένας εἰς τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, συγγράφοντες ἢ μεταφράζοντες αὐτὰς ἐξ ὁμοίων γερμανικῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων καὶ ἐπιστημονικῶν βιβλίων.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

καθηγητῆς ἐν τῷ Βαρθακείῳ Λυκείῳ.

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1874.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Α΄ ΚΑΙ Β΄.

ΠΕΡΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ

Εμφάνις τοῦ Σωκράτους ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἑλληνικῷ κόσμῳ ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν εἶναι γεγονός, ὅπερ τὴ μάλιστα ἐπέδρασεν ἐπὶ τε τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ βίου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· εἰ δὲ ἦτο ἡμῖν κατὰ τι ἐπιτετραμμένον νὰ συγκρίνωμεν αὐτὸ πρὸς ἄλλα ὁμοίως φύσεως ἱστορικὰ γεγονότα ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἑλληνισμῷ ἀναφαινέντα ἢ διὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπενεργήσαντα, δικαίως δυνάμεθα νὰ παραβάλωμεν αὐτὸ πρὸς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Ὀμήρου καὶ τὴν θείαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀποστολήν. Καὶ ὁ μὲν Ὀμηρος τοῦτο ἔχει κοινὸν μετὰ τοῦ Σωκράτους,

ὅτι διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ οὐ μόνον ἐδίδαξε καὶ διδάσκει ἔτι τοὺς ἀναλλοιώτους κανόνες τῆς ποιητικῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ὑπῆρξεν ὁ μόνος θεολόγος, πολιτικός καὶ ἠθικός διδάσκαλος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, προπαρασκευάσας καὶ διαπλάσας τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα πρὸς ἀπόκτησιν ὑψηλοτέρων καὶ τελειότερων περὶ Θεοῦ καὶ ἠθικῆς γνώσεων. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τοῦ Ὀμήρου, ὅπερ περιωρίσθη ἰδίως ἐν τῷ πρώτῳ σταδίῳ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐξηκολούθησαν μὲν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἡ λοιπὴ χορεία τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων καὶ δραματικῶν ποιητῶν, ἐτελειοποίησαν ὅμως ὁ Σωκράτης καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Ὀμηρος καὶ Σωκράτης ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ ἀποτελοῦσι δύο φωτεινὰ σώματα, περὶ τὰ ὅποια στρεφόμεναι ἡ ἑλληνικὴ ποίησις καὶ φιλοσοφία ἀπετέλεσαν δύο εὐρεῖς κύκλους, τὸν Ὀμηρικὸν λεγόμενον καὶ τὸν Σωκρατικόν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ Ὀμήρου δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν εἰ ἐποίησε μόνον ἢ καὶ συνέγραψε τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ἔπη· περὶ τοῦ Σωκράτους ὅμως εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν παρέδωκεν ἡμῖν ἐγγράφως τὰς γνώσεις καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Τὸν Ὀμηρον ἢ μὲν παράδοσις παραδίδει τυφλὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐστερημένον τῶν σωματικῶν παθῶν, τὰ δὲ ποιήματα αὐτοῦ ἀπεικονίζουσι μεγαλοφυέστατον καὶ κατ' ἐξαχὴν ποιητὴν· ἀλλὰ καὶ τὸν Σωκράτην οἱ σύγχρονοι συγγραφεῖς παριστῶσιν ἀτελέστατον μὲν τὸ σῶμα, σωφρονέστατον ὅμως καὶ τελειότατον τὸν νοῦν καὶ ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατον. Ἄν δὲ ἦναι ἡμῖν ἐπιτετραμμένον ὑπὸ ἱστορικὴν τοῦλάχιστον ἔποψιν νὰ παραβάλλωμεν τὸν Σωκράτη καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν λυτρωτὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅπως τινὲς ἔπραξαν, καὶ ἐνταῦθα εὐρίσκωμεν ὁμοιότητάς τινας. Ὡς ὁ Σωκράτης οὕτω καὶ ὁ σωτὴρ ἡμῶν οὐδὲν συνέγραψε περὶ τῆς θείας αὐτοῦ διδασκαλίας, ἀλλὰ, ὡς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Σωκράτους παρέδωσαν ἡμῖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἰδίως ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Πλάτων, οὕτω καὶ τὰ θεῖα τοῦ Σωτῆρος διδάγματα κατέλιπον ἡμῖν ἐγγράφως οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Ἀπόστολοι. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἠθικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία τοσαύτην ὁμοιότητα ἔχει ἐν πολλοῖς πρὸς τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν; ὥστε δικαίως ὑπελήφθη ὁ Σωκράτης πρόδρομος τῆς θείας τοῦ Χριστοῦ ἀποκαλύ-

ψεως. Καὶ ἂν μὲν ἡ θεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διδασκαλία ὠρισμένη πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐγένετο ἀσπαστὴ καὶ μετὰ πολλοὺς καὶ παντοίους διωγμοὺς κατέστη ἀσάλευτος τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας τῶν Χριστιανῶν κρηπίς, τοῦτο κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Σωκράτους, ἥτις προεπαίδευσεν τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα, καὶ κατέστησεν αὐτὸ προσφυές πρὸς τὰ θεῖα τοῦ Σωτῆρος διδάγματα. Τὰ ὅρια καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν συγγράμματος δὲν ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν σύγκρισιν τῆς Σωκρατικῆς καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας, εὐκόλως ὅμως ὁ ἀναγνώστης θὰ ἀνεύρη τὴν ὁμοιότητα ἀμφοτέρων, ἀφοῦ ἀναγνώσῃ τὴν κατωτέρω ἐκτεθησομένην ἠθικὴν τοῦ Σωκράτους.

Α΄.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ὁ Σωκράτης κατὰ τὴν κοινῶς παραδεδεγμένην χρονολογίαν ἐγεννήθη τὴν ἑκτὴν Θαργηλιῶνος τοῦ τετάρτου ἔτους τῆς 77^{ης} Ὀλυμπιάδος, ἥτοι κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον ἢ Ἰούνιον τοῦ ἔτους 469 π. Χ.¹ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Σωφρονίσκος καὶ ἦτο ἀγαλματοποιὸς, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Φαινάρετη καλουμένη ἦτο μάϊα. Ἡ ἀρχαία παράδοσις, ἥτις πολλὰ καὶ διάφορα, πλεῖστα δὲ μάλιστα παράδοξα διέσωμεν ἡμῖν περὶ τῶν ἐπισήμων τῆς Ἑλλάδος ἀνδρῶν ἀναφέρει καὶ περὶ τοῦ Σωκράτους ὅτι ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν γενεθλίων τῆς Ἀρτέμιδος, ὁ δὲ Πλάτων ὁ μαθητὴς αὐτοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων τοῦ Ἀπόλλωνος ἥτοι τὴν ἐπομένην ἡμέραν δηλ. τὴν 7^{ην} τοῦ Θαργηλιῶνος μηνός ἥτις εἶναι ἡ 2 Ἰουνίου τοῦ ἔτους 429. Τοιοῦτοι χρονολογικοὶ προσδιορισμοὶ ἀναφέρονται καὶ περὶ τῶν τριῶν μεγάλων δραματικῶν τῆς Ἑλλάδος ποιητῶν τοῦ Λίσιγγου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου, ὡς καὶ περὶ τῶν τριῶν ἐπισήμων ἱστορικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ, Προδότου

¹ Ἀπολλόδορος παρὰ Διογένη. Λαερτ. 2, 44. πρὸς Πλάτ. Ἀπολογ. σ. 17 D, ἐνθα λέγεται ὅτι ὁ Σωκράτης κατὰ τὴν καταδίκην αὐτοῦ ἦτο ὑπεριβόρη-κονταέτης.

και Θουκυδίδου· και περι μὲν τῶν τριῶν πρώτων λέγεται ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμῶνι ναυμαχίας τῶν Ἑλλήνων ὁ μὲν Αἰσχύλος ἐμάχετο κατὰ τῶν Περσῶν, ὁ δὲ Σοφοκλῆς ἔψαλλε τὰ ἐπινίκια τῶν Ἑλλήνων και ὁ Εὐριπίδης τότε πρῶτον ἔβλεπε τὸ φῶς· περι δὲ τῶν τριῶν ἱστορικῶν, ὅτι κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὁ μὲν Ἰλλάνικος ἦτο ἐτῶν 65, ὁ δὲ Ἡρόδοτος 53, και ὁ Θουκυδίδης 40¹.

Περὶ τῆς ἀγωγῆς τοῦ Σωκράτους ὀλίγα μὲν εἶναι γνωστὰ, ἐλάχιστα δὲ βέβαια και ἱστορικὰ. Οὕτω λέγεται ὅτι κατ' ἀρχὰς μετήρχετο τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ², και μάλιστα ὁ Παισαρνίκος ἀναφέρει και γλυπτικὰ αὐτοῦ ἔργα τὰς Χάριτας ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀνατεθειμένους³. Ἀλλὰ και τὸ ἔργον τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐζήλωσε, μετήρχετο ὁμῶς αὐτὸ κατ' ἄλλον τρόπον ἐπὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· ὡς δηλονότι ἡ μαῖα μαιευομένη ἐξάγει τὸ τικτόμενον, οὕτω και ὁ Σωκράτης διὰ τῆς φιλοσοφικῆς αὐτοῦ μεθόδου, ἣν ἀστείως παρέβαλλε πρὸς τὴν μαιευτικὴν τέχνην ἐπεβοήθει τὰς τικτούσας ψυχὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὴν εὕρεσιν τῶν ζητουμένων, και ἐλυπεῖτο πολὺ, ὡς συνήθως οἱ διδάσκαλοι, ὅτι τινὲς τῶν μαθητῶν τὰ ὑπ' αὐτοῦ μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπώλεσαν⁴. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων ἡ θεὰ Ἄρτεμις τὴν λοχεῖαν εἴληχε ἦτοι αὐτὴ ἐκ τῶν ἄλλων θεῶν ἔλαβε διὰ κλήρου τὴν περι τὴν λοχεῖαν ἐπιμέλειαν, οἱ Οἰασῶται τοῦ Σωκράτους ἐνόμισαν ὅτι εὐχαριστοῦσι και δοξάζουσι τὴν θεοῦ ταύτην ἀνπιστεύσασιν ὅτι αὐτὴ ἠυδόκησε νὰ γεννηθῆ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων αὐτῆς ὁ Σωκράτης, ὁ μέγιστος τοῦ πνεύματος μαιευτήρ.

Διδάσκαλοι τοῦ Σωκράτους πολλοὶ και διάφοροι μνημονεύονται. Καὶ ὁ μὲν Δάμων⁵ ἢ Λάμπων⁶ λέγεται ὅτι ἐδίδαξαν αὐτὸν

τὴν μουσικὴν και μάλιστα ἐν προβεβηκυῖα ἡλικίᾳ, ὁ δὲ Κόνων τὴν κιθάραν¹. Ἀλλὰ και γυναῖκες μνημονεύονται ὡς διδάσκαλοι αὐτοῦ, και μάλιστα ἡ γνωστὴ διὰ τὸ κάλλος Ἀσπασία ἡ δευτέρα γυνὴ τοῦ Περικλέους² και Διοτίμα τις ἱέρεια ἐκ Μαντινείας ἣτις σοφὴ οὖσα ἐδίδαξεν αὐτὸν τὰ περι ἔρωτος, ὅπως αὐτὸς ἐκτίθεισιν αὐτὰ ἐν τῷ Συμποσίῳ, τῷ γνωστῷ διαλόγῳ τοῦ Πλάτωνος³. Τὴν τοιαύτην ὁμῶς διδασκαλίαν δὲν πρέπει τις νὰ υποθέσῃ ὡς ἐκ καθέδρας γινομένην, ἀλλὰ μάλλον φιλικῶς ἐν ἰδίᾳ συναστροφῇ και ἐν ἰδιαιτέρῳ κύκλῳ, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην αἱ γυναῖκες δὲν εἶχον σχολεῖα. Φαίνεται δὲ ἡ ὅτι ὁ Σωκράτης σκωπτικῶς ἔλεγεν ὅτι ἐδιδάχθη ὑπὸ τῶν μνημονευθεισῶν γυναικῶν, ἢ ὅτι ἴσως ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώρισεν αὐτὰς ἢ εἶχε και φιλικὰς σχέσεις μετ' αὐτῶν. Ἐκ τῶν συγχρόνων φιλοσόφων ἡ παράδοσις ἀναφέρει ὡς διδάσκαλον αὐτοῦ τὸν Ἀναξαγόραν⁴, ἀλλὰ τούτου τὴν διδασκαλίαν ὁ Σωκράτης ἐγίνωσκεν μάλλον ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ⁵· αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἀναφέρει διδάσκαλον αὐτοῦ τὸν σοφιστὴν Πρόδικον⁶, φαίνεται ὁμῶς ὅτι ἡ και τοῦτο λέγει εἰρωνικῶς⁷ ἢ ὅτι εἶχε σχέσιν μετὰ τοῦ Προδίκου ὡς και μετ' ἄλλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σοφιστῶν λ. χ. τοῦ Πρωταγόρου, Ἰππίου κτλ. τοιαύτη ὁμῶς σχέσις δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῆ και μαθητεία. Ἀμφίβολος θεωρεῖται ὑπὸ τῶν νῦν φιλολόγων και ἡ μετὰ τοῦ Παρμενίδου και Ζήνωνος συνέντευξις τοῦ Σωκράτους νέου ἔτι ὄντος⁸. Ἀλλὰ και ἂν οὐδὲν βέβαιον και ἰσχυρὸν ὑπάρχῃ περι τῶν διδασκάλων τοῦ Σωκράτους, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἔμεινεν ξένος τῆς γενικῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, και ἦτο ἐστερημένος σχέσεων μετὰ εὐφυῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οὐδὲ ὅτι ἠγνόει τὰ συγγράμ-

1 Πλατ. Εὐθύδ. 272. C. πρὸς Μενέξ. 235. A.

2 Μενέξ. αὐτ.

3 Πλατ. συμπ. 201. D.

4 Διογ. Λ. 2, 19. 45. πρὸς Κλήμ. Ἀλεξ. Στρωμ. 1. σελ. 301.

5 Πλατ. Φαῖδ. σελ. 97. B.

6 Πλατ. Μέν. σελ. 96. D.

7 Πρὸς Πλάτ. Κρατύλ. 384. B.

8 Πλατ. Παρμ.

1 Παμφίλη παρὰ Γελλίῳ Noct. Attic. 15, 23.

2 Τίμων παρὰ Διογ. Λαερτ. 2, 19.

3 Πaus. 9, 35. πρὸς Δοῦρ. παρὰ Διογ. Λαερτ. αὐτ.

4 Πλατ. Θεαίτ. σ. 149. A. 150 E.

5 Διογ. Λ. 2, 19.

6 Σέξτ. Μισθ. 6, 13.

ματα τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀκμασάντων ποιητῶν καὶ φιλοσόφων¹. ὁ Ξενοφῶν μάλιστα ῥητῶς ἀναφέρει ὅτι ἦτο κάτοχος γεωμετρικῶν γνῶσεων οὐ τῶν συνήθων². Ἐν προβεβηκυῖα ἡλικίᾳ γνώστοτερος γενόμενος ἀπεικονίζεται ἔχων τὸν μέγιστον, καθαρῶτερον ἅμα δὲ καὶ τὸν ἀτοπιώτατον χαρακτῆρα³. Ἰδίως ἐφημίζοντο ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ, ἡ εὐσέβεια, ἡ αὐτάρκεια, ἡ καρτερία, ἡ πίστις πρὸς τοὺς φίλους καὶ τὰς πεποιθήσεις αὐτοῦ, ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ σταθερότης τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ⁴. Ἡ σωματικὴ αὐτοῦ ἀτέλεια ἐκφαινομένη ἐπὶ τῶν πλατέων αὐτοῦ ὤμων, τῆς ἐξεχούσης κοιλίας, τῶν οἰδαλέων ὀφθαλμῶν, τῆς συμῆς ῥινός, τοῦ μεγάλου στόματος καὶ τῶν παχέων χειλῶν⁵ ἐκαλύπτετο πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν φιλοζάλων Ἀθηναίων ὑπὸ τῆς ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐνοικίωσης ψυχῆς⁶. Καίπερ πτωχὸς ὢν ἐγίνωσκεν ἕνεκα τοῦ λιτοῦ αὐτοῦ βίου καὶ ζῆ τελείως ἀνεξάρτητος⁷ τὴν ὀργίλον αὐτοῦ γυναῖκα Ξανθίππην ἠνέχειτο μετὰ μεγίστης ἀπαθείας⁸. Εἰς τὰ πολιτικὰ εἰ καὶ προέτρεπε τοὺς ἄλλους⁹ αὐτὸς δὲν ἠσθάνετο κλίσειν, λέγων ὅτι ἀπέτρεπεν αὐτὸν τούτων τὸ δαιμόνιον καὶ ἡ πεποίθησις ἦν εἶχεν ὅτι, πρὶν τις διοικήσῃ τὰ τῆς πόλεως, πρέπει καὶ ἦναι σύμφωνος πρὸς ἑαυτὸν¹⁰. Τοσοῦτον ἠγάπα τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα καὶ ἀπεστρέφετο τὸν κοσμοπολιτισμὸν¹¹, ὥστε οὐδέποτε

1 Ξεν. οἶκον. 2, 16. ἀπομνημ. Β, 1, 21. Α, 6, 14. Πλάτ. ἀπολ. 21. Φαῖδ. σελ. 97. Β.

2 Ξεν. ἀπομνημ. Α, 7, 8.

3 Πλάτ. συμπ. 221. C. 215. Α.

4 Ξεν. ἀπομν. ἐν γένει. πρὸλ. ἰδίως Α, 1, 11. 2, 1. Δ, 8, 10. Πλάτ. Φαῖδ. ἐν τέλει.

5 Ξεν. συμπ. 5, 2. 4, 19. 2, 19. Πλάτ. συμπ. 215. πρὸλ. Θεαίτ. 143 E. Μέν. 80. Α. Εἰκόνας τοῦ Σωκράτους ἐπὶ μαρμάρου καὶ σφραγιολίθου σωζονται πολλά. Ἰδε πλὴν ἄλλων Viscont. Iconograph. Græcque 1. σελ. 220.

6 Πλάτ. συμπ. αὐτ.

7 Πλάτ. ἀπολ. 23, C. 38, Β. συμπ. 174. Α. 220, Β. Ξεν. ἀπομν. Α, 2, 1. καὶ ἀλλαχοῦ.

8 Ξεν. ἀπομν. Β. 2. συμπ. 1, 20.

9 Ξεν. ἀπομν. Γ, 7.

10 Ξεν. ἀπομν. Γ, 6. Δ, 2. Πλάτ. συμπ. 216. Α. ἀπολ. 31, E. καὶ ἀλλ.

11 Ξεν. ἀπομν. Β, 1, 13.

ἀπεδήμησεν ἐξ αὐτῆς¹. Πιστὸς ὢν πρὸς τοὺς νόμους τῆς πόλεως, ὅτε ἦτο βουλευτῆς², καὶ ἐξελέχθη διὰ κλήρου πρόεδρος ἀντέστη γενναίως κατὰ τοῦ δήμου, ἐπιθυμήσαντος παρὰ τοὺς νόμους οὐχὶ δίχα ἕκαστον καὶ κρίνει, ἀλλὰ μιᾶ ψήφῳ καὶ καταδικάζει εἰς θάνατον πάντας τοὺς ἐννέα ἀμφὶ Θράσυλλον καὶ Ἐρασινίδην στρατηγούς, διότι κατὰ τὴν ἐν Ἀργινοῦσσαις πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ναυμαχίαν (406 π. X.) καίπερ νικήσαντες δὲν ἠδυνήθησαν ἕνεκα τῆς τρικυρίας καὶ ἐνταφιάσασιν τοὺς φονευθέντας³. ὡς ἰδιώτης δὲ ἀτρομήτως ἐζήτησε καὶ περιτείλη τὴν ἀυθαιρέσιον τοῦ Κριτίου καὶ τῶν λοιπῶν τριζήκοντα τυράννων, οἵτινες πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν καὶ οὐ τοὺς χειριστοὺς ἀπέκτεινον, πολλοὺς δὲ προετρέποντο ἀδικεῖν⁴. Ἀλλὰ καὶ ὡς στρατιώτης ἐν τρισὶν ἐστρατείαις εἰς Ποτιδαίαν, Δῆλιον καὶ Ἀμφίπολιν ἐδείχθη ἀνδρεῖος καὶ καρτερικὸς εἰς τὰς κακουχίας⁵, διασώσας ἐν μὲν τῇ Ποτιδαίᾳ τὴν ζωὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου⁶, ἐν Δηλίῳ δὲ ὡς λέγεται τὴν τοῦ Ξενοφῶντος⁷.

Κύριον ὅμως σκοπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ προέθετο ὁ Σωκράτης τὴν ἠθικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἀγωγὴν τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ, θεωρήσας μάλιστα τὸ ἔργον τοῦτο ὡς θείαν αὐτοῦ ἀποστολήν, εἰς ἣν καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον ἐνίσχυσεν αὐτόν⁸. Ζῶν ἐν ἑλληνικῇ σωφροσύνῃ καὶ ἐγκρατείᾳ⁹ μετήρχετο τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου οὐχὶ ὡς οἱ σύγχρονοι αὐτῷ σοφισταὶ ἐπὶ χρηματικῇ ἀμοιβῇ ἀλλὰ μετὰ μεγίστης ἀφιλοκερδείας διδάσκων τοὺς νέους μάλιστα τὸ πείθεσθαι τοῖς νόμοις τῆς πόλεως καὶ λατρεύειν τοὺς θεοὺς αὐτῆς¹⁰.

1 Πλάτ. Φαῖδ. 230, C. Κρίτ. σελ. 52, Β. E.

2 Περὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων καὶ περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ περὶ τῶν δικαστηρίων αὐτῶν θέλομεν πραγματευθῆ ἐν τοῖς ἐπομένοις τεύχεσι.

3 Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 18. Πλάτ. ἀπολ. 32. Γοργ. 473, E.

4 Ξεν. ἀπομν. Α, 2, 32. Δ, 4, 2. πρὸλ. Πλάτ. ἀπολ. 32. C.

5 Πλάτ. ἀπολ. σελ. 28. D. Χαρμίδ. ἐν ἀρχῇ. Λάχης 181. Β. συμπ. 219. E.

6 Πλάτ. συμπ. αὐτ. — 7 Διογ. Λαέρτ. 2, 22.

8 Πλάτ. ἀπολ. 23. Β. 28. Β. Θεαίτ. 150. C.

9 Πλάτ. συμπ. 176. C. 213. E. 220. Α. Ξεν. συμπ. 2, 26.

10 Πλάτ. ἀπολ. 31. C. Εὐθύφρ. 3. D. Ξεν. ἀπομν. Α, 6, 11. Δ, 3, 2, 4, 12. 6, 6.

B'.

ΔΑΙΜΟΝΙΟΝ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Περίεργος δὲ εἶναι καὶ ἡ ἀτοπία τοῦ Σωκράτους πιστεύοντας εἰς ἐσωτερικὴν τινα δύναμιν ἢ φωνήν, ἣν ἀπεκάλει δαιμόνιον¹, δαιμόνιον σημεῖον², τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, τὸ εἰωθὸς σημεῖον³ ἢ καὶ ἀπλῶς φωνήν⁴. Περὶ τοῦ δαιμονίου τούτου ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι εἶπον πολλὰ καὶ διάφορα ἀντίθετα ἀλλήλοις, ἕναι δὲ καὶ παράδοξα. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ψευδοπλατωνικοῦ διαλόγου, ὅστις ἐπιγράφεται Θεάγης ἐξηγεῖ τὸ δαιμόνιον τοῦτο ὡς μικρὸν τινα θεὸν ἢ δαίμονα ὅστις προέλεγεν εἰς τὸν Σωκράτη τὰ ἐκ τῆς τύχης ἐξαρτώμενα γεγονότα καὶ μαγικῶς ἐπενήργει ἐπὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ Κικέρων ὁμῶς δὲν ἐξηγεῖ τὴν λέξιν δαιμόνιον διὰ τοῦ «genius» ἀλλὰ διὰ τοῦ «divinum quoddam»⁵. Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἰδίως τῆς νεοπλατωνικοῦ καὶ τοῖς μετὰ Χριστὸν φιλοσόφοις καὶ ἐκκλησιαστικοῖς συγγραφεῦσι τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους ὑπελήφθη ὡς ἰδίως τις προσωπικὸς θεὸς ἢ δαίμων, προστάτης αὐτοῦ⁶, ἠμφισβητεῖτο ὁμῶς ἢ ἦτο ἀγαθὸς τις ἢ κακὸς δαίμων. Ἐκ τῶν νεωτέρων ἐξήγησάν τινες κατ' ἀρχὰς νὰ ἐξηγήσωσι τὸ δαιμόνιον ὡς δαιτυδαίμονιαν καὶ ὑποχονδρίαν⁷, ὡς πολιτικὸν ὑπολογισμὸν⁸, ὡς εἰρωνίαν⁹ ἢ καὶ ὡς μανίαν ὑπὸ ἰατρικὴν ἔποψιν, δι' ἣν καὶ αὐτὸς ὁ Σωκράτης ὡς πικρῶν ἐνομήσθη¹⁰.

1 Πλάτ. ἀπολ. 31. D. Θεαίτ. 151, Α. Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 4. Δ, 8, 5.

2 Πλάτ. Φαίδρ. σελ. 242. Β. πολιτ. 406. Β. Εὐθὺδ. 272. Ε.

3 Πλάτ. ἀπολ. 40. Β.

4 Πλάτ. ἀπολ. 31. D. Φαίδρ. αὐτ.

5 Cicero de divinatione I, 54, 122.

6 Πλούταρχ. περὶ τοῦ Σωκράτους δαιμονίου. Apulejus de deo Socratis.

7 Tiedemann Geist d. spec. phil. II, 16. Meiners verm. Schrr. III, 48.

8 Plessing, Osiris u. Socrat. 185.

9 Fraquier sur Pironie de Soer. Mém. de l'Academie d. inscriptions IV 368.

10 L'état du Démon de Soer. 1836. πρὸς 6'. ἐκδ. 1856 Paris σ. 150, 157,

Πικρῶντες πολλὰς ἐρμηνείας ὑπὸ πολλῶν γενομένας, ἀρκοῦμεθα νὰ μνημονεύσωμεν τὰς τῶν ἐπισηματέρων Γερμανῶν φιλοσόφων, οἵτινες βαθύτερον καὶ ἀκριδέστερον ἀναγνόντες τὰς πηγὰς εἰς βεβαιότερα ἢ ἄλλοι συμπεράσματα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Οὕτω ὁ Σλαίερμαχερος (Schleiermacher) μετὰ τὸν Φρακουιέρον (Fraquier) σαφέστατα ἀπέδειξεν ὅτι ἡ λέξις δαιμόνιον καὶ πληθ. δαιμόνια δὲν εἶναι οὐσιαστικόν, ὡς ὑπέλαβον οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλὰ ἐπίθετον, ἐννοουμένου τοῦ οὐσιαστικοῦ σημεῖον¹. Ὁ Ἐγγελοσ, ὅστις τὰς λέξεις δαιμόνιον καὶ δαίμων ἐξέλαβε συνωνύμους, ἀποφαίνεται ὅτι ὁ δαίμων οὗτος δὲν πρέπει νὰ ἐκληθῆ οὔτε ὡς προσωπικὸς τις θεὸς ἢ ἄγγελος τοῦ Σωκράτους, οὔτε ὡς ἡ συνειδήσις ἢ γενικὴ ἐξήγησις ἢ ἡ ἐρμηνεία τοῦ δαιμονίου εἶναι μᾶλλον αὐτὴ, ὅτι δηλ. τοῦτο δηλοῖ τὸ κέντρον τῆς ὅλης κοσμοϊστορικῆς ἀνακυκλώσεως (Conversion), ἣτις ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ Σωκράτους, ὅτι ἀντὶ τοῦ μαντείου ἢ ἐν γένει ἀντὶ ἐσωτερικῆς τινος προτροπῆς, αὐτὴ ἡ μαρτυρία τοῦ πνεύματος ἢ τὸ ἰδίως ἐσωτερικὸν τοῦ σκοποῦντος, καὶ τὸ ἐξ ἑαυτοῦ συλλογίζεσθαι καὶ συμπεραίνειν εἶναι ἡ μόνη κῆρος ἔχουσα ἀλήθεια, τοῦθ' ὅπερ συνάμα ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν μετάβασιν τῆς ἀντικειμενικῆς θεωρίας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος αὐτοῦ. Ἐὸ δαιμόνιον δὲ εἶναι αὐτὸ τὸ ἐλεύθερον καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἀποφαινόμενον πνεῦμα, ὑπὸ τοῦ Σωκράτους ὁμῶς δὲν ὑπελήφθη ὡς τοιοῦτον, ἀλλὰ ὡς διάφορόν τι, ὡς ἰδίον τι μαντεῖον ἄνευ συνειδήσεως ἀποφαινόμενον. Ἐκ τῆς γενικῆς ἐκείνης κοσμοϊστορικῆς σημασίας μεταπίπτων ὁ Ἐγγελοσ εἰς στενοτέραν ἐρμηνείαν τοῦ δαιμονίου θεωρεῖ αὐτὸ ὡς ἀσθενῆ τινα κατὰστασιν ἢ καταληπτικὴν τινα

179, 196, 234. Ὁ Léal μετὰφράζει κακῶς τὴν λέξιν δαιμόνιον διὰ τῆς γαλλικῆς génie, ἣτις ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ δὲν σημαίνει θεὸν ἢ δαίμονα, ἀλλὰ μεταφορικῶς, ἢ αὐτεπίνοιαν ὡς συνήθως τὴν λέξιν ταύτην μεταφράζουσι καὶ μετέφρασαν οἱ ἡμέτεροι. Κατὰ τῆς ψυχολογικῆς ταύτης τοῦ Λελούτου θεωρίας (psychologie morbide) ὁ Σωκράτης ἔχει καὶ ἄλλους συντρόφους ἐν τῷ αὐτῷ φρενοκομείῳ ἐκ μὲν τῶν ἀρχαίων τὸν Πυθαγόραν, Δημόκριτον, Ἐμπεδοκλῆ, κτλ., ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων τῆς παρθένου τῆς Ὀρλεάνης, τὸν Μωάμεθ, Ἰάσον, Λούθηρον, Πασχάλην κτλ. (σ, 67, 96, 195).

1. Platons Werke 6' ἐκδ. I, 2 N. ἐν σελ. 205 (σελ. 27 τῆς ἀπολ.) σελ. 432—435.

ἐκπασιν, καθ' ἣν ἐνίοτε περιέπιπτεν ὁ Σωκράτης εἰς βαθεῖαν σκέψιν¹, καὶ στρέφων τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸ ἤρχετο εἰς αὐτοσυνειδήσιν καὶ ἐπομένως προσφώτευε περί τινων τυχαίων πραγμάτων, διὰ τὸ ὅποιον εὐκολον ἦτο νὰ νομισθῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὡς ἀπατεῶν καὶ νὰ φυλακισθῇ². Ὁ Ρίττερος (Ritter), Βράνδης (Brandis) καὶ Τζέλλερος (Zeller) συμφωνοῦσι μετὰ τοῦ Σλαϊερμαχέρου ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως δαιμόνιον, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν καὶ ψυχολογικὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ ὁ Ρίττερος καὶ ὁ Βράνδης παραδέχονται ὅτι τὸ ἐν τῷ Σωκράτει δαιμόνιον οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ τὸ βαθύ αὐτοῦ θρησκευτικὸν αἰσθημα καὶ ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ θεὸς τὰ πάντα διοικεῖ, καὶ ὅτι παρίσταται ὁδηγὸς εἰς τὸν ἀγαθὸν ἄνθρωπον· διὸ πολλάκις ὁ Σωκράτης ἐν τῷ βαθεῖ τούτῳ θρησκευτικῷ αἰσθηματι ἢ εἰς ἑαυτὸν στρέφων ἀνεύρισκέ τινα, ὧν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη συνειδήσιν. Τῆς βαθείας σκέψεως καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος ἀπαύγασμα καὶ ἐκδήλωσις ἦν τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους κατὰ τὸν Ρίττερον ἦτο θεῖον δῶρον καὶ ἐπομένως ἀνεξήγητον³.

Ὁ Τζέλλερος ἀποφαίνεται ὅτι μεθ' ὅλην τὴν σπουδὴν καὶ φροντίδα, ἣν κατέβαλεν ὁ Σωκράτης νὰ ἐννοήσῃ πᾶν τὸ ἔχον σχέσιν πρὸς αὐτὸν, ὑπελείφθη ὅμως εἰς αὐτὸν αἰσθηματι ἢ φυσικῆ τις ὁρμη, ἣν ἠσθάνετο, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πνευματικοῦ βίου, καὶ ἐπομένως ἐπίστευεν εἰς θεῖαν τινα ἀποκάλυψιν τὴν ὁποίαν δαιμόνιον ἐκάλει. Συνωδὸν δὲ πρὸς τὸν Ἐγγελον παραδέχεται καὶ αὐτὸς ὅτι τὸ δαιμόνιον τοῦτο παρίστα τὴν εἰς ἑαυτὸ συγκέντρωσιν τοῦ πνεύματος τοῦ Σωκράτους, ὅπερ ἐν συνειδήσει καὶ ἐπιγνώσει δὲν ἠδύνατο μόνον νὰ διατυπώσῃ τὸν βίον⁴, δὲν συνταυτίζει ὅμως τοῦτο οὔτε αὐτὸς οὔτε ὁ Ρίττερος μετὰ τῆς φωνῆς τῆς συνειδήσεως. Καὶ ὁ μὲν Ρίττερος θεωρεῖ τὸ δαιμόνιον ὡς ἴδιον ἐρεθισμὸν τοῦ αἰσθηματος, ὅστις ἐκδηλοῦται ὡς προκίσθησις τις⁵, ὁ δὲ Τζέλλερος λέγει ὅτι τὸ σκοπιμὸν ἢ ἄσκοπον τινῶν

1 Πλάτ. συμπ. σελ. 220 C—D.

2 Hegels gesch. der Philos. II σ. 94—106.

3 Ritter gesch. der Philos. 6' ἐκδ. II, σ. 39—40, 42.

4 Philos d. Griechen 6' ἐκδ. II σ. 61, 69. 5 Αὐτ. σ. 41.

πράξεων ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῶν ἀποκαλύψεων αὐτοῦ, ἢ ὅτι τὸ δαιμόνιον εἶναι προκίσθησις τις τῆς ὠφελείας τινῶν πράξεων¹. Ὁ Βράνδης τούτων συνδέων τὴν εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ θεοῦ πίστιν τοῦ Σωκράτους μετὰ τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀποφαίνεται ὅτι ἐν τῇ συνειδήσει ταύτῃ ἀποκαλύπτεται ἰδίως κατὰ τὸν Σωκράτη ὁ θεός, καὶ ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ἠθικὸς καταλογισμὸς εἶναι ὁ ὑψιστος σκοπὸς τῆς ἡμετέρας γνώσεως, ἡ πεποίθησις τοῦ ἀπολαῦσαι τῆς ἀμέσου προστασίας τοῦ θεοῦ, ἔνθα αἰσθησις καὶ σκέψις ἐν τῷ πράττειν δὲν ἀρκοῦσιν, ἐδηλοῦτο ὑπὸ τοῦ Σωκράτους ἐν τῇ πίστει θείας τινὸς προτρεπτικῆς φωνῆς².

Τοιαῦται ἐν συντόμῳ εἶναι αἱ κυριώτεραι ἐρμηνεῖαι τοῦ δαιμόνιου τοῦ Σωκράτους αἱ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων φιλοσόφων γενόμεναι. Ἴνα δὲ καταλήξωμεν εἰς βεβαιότερον συμπέρασμα, θέλωμεν ἀκολουθήσει τὰς σκέψεις τοῦ ἰδιαιτέρως ἐξετάσαντος τὸ ζήτημα τοῦτο Σιγούρδου Ριββίγγου (Sigurd Ribbing) καθιγητοῦ τοῦ πανεπιστημίου τῆς Οὐψάλης³. Οὗτος ἵνα ἀκριβέστερον ἐξετάσῃ τὴν φύσιν τοῦ δαιμόνιου καὶ ὀρθότερον ἐρμηνεύσῃ αὐτὸ, συνέλεξε πάντα τὰ χωρία τοῦ Ξενοφώντος⁴ καὶ Πλάτωνος⁵, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ καὶ συγκρίνας αὐτὰ πρὸς ἀλλήλα ἐξάγει τὰ ἐπόμενα συμπεράσματα.

Ἐὰν τὰ περὶ δαιμόνιου ἦσαν εἰρωνεῖα ἢ ἀστείσιμος τοῦ Σωκράτους, οὐδέποτε οἱ κατήγοροι αὐτοῦ ἠθελον στηρίζει ἐπ' αὐτῶν τὸ πρῶτον μέρος τῆς κατηγορίας αὐτῶν, οὐδὲ ὁ Σωκράτης ἦτο τοσοῦτον μωρός, ὥστε ἔνεκα ἀλληγορικῆς ἐκφράσεως ἢ ἀστεϊσμοῦ νὰ κινδυνεύσῃ περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς. Δὲν πρέπει δὲ

1 Αὐτ. σ. 65, 68.

2 Gesch. d. griech. — röm. Philos. II, σ. 59

3 Ueber Socrates' daimonium von Dr. Sigurd Ribbing professor der philosophie an der Königl. Universität zu Upsala 1870.

4 Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 3—9. Δ, 3. 12—13. 8, 1. 5. ἀπολ. 4. 12—13. συμπόσ. 8, 5.

5 Πλάτ. ἀπολ. σ. 24 D. 26, C. 27, B—E. 31, D—E. 38, D—39, B. 40, A—D. 41, D. Εὐθύφρ. 3, B—C. Φαίδρ. 242, B. Θεαίτ. 151, A. Ἀλκιβ. Α'. σ. 103, A. Εὐθύδ. 272, E. Πολιτ. 6, 496, D.

τὸ δαιμόνιον σημεῖον τοῦ Σωκράτους γὰρ συνταυτισθῆ μετὰ τῆς ἐν γένει Ὀρησκευτικῆς αὐτοῦ πίστεως οὐδὲ μετὰ τῆς πεποιθήσεως ἐπὶ τῆς θείας αὐτοῦ ἀποστολῆς· διότι ὁ Σωκράτης οὐ μόνον ἐθουσίαζεν ὡς οἱ συμπολιῖται αὐτοῦ εἰς τοὺς θεοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἐπίστευεν εἰς τὴν γενικὴν αὐτῶν πρόνοιαν¹, ἀλλὰ καὶ ὠρισμένα θέσφατα ἢ θετικὰ περὶ γένηματ' αὐτῶν θεῶν, διδόμενα διὰ χρησμῶν καὶ ὀνείρων ἢ ἄλλων τοιούτων μέσων εἴτε γενικῶς εἴτε ἰδίᾳ ἀνέφερον εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀποστολὴν². τὸ δαιμόνιον ὁμῶς ἦτο φωνή τις, ἣτις ἀπέτρεπεν αὐτὸν ἀπὸ τινῶν πράξεων καὶ περιστάσεων τοῦ βίου αὐτοῦ.

Ἐσφαλμένη δὲ εἶναι καὶ ἡ ἐρμηνεία τῶν ἐξηγούντων τὸ δαιμόνιον ὡς δεισιδαιμονίαν· διότι ὁ Σωκράτης ἐπίστευεν εἰς τὴν Ὀρησκείαν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, καὶ ὑπὸ Ὀρησκευτικὴν ἔποψιν ἦτο Ἕλληνας κατὰ δὲ τὰς σωζομένης μαρτυρίας ἡ πίστις αὐτοῦ πρὸς τὸ δαιμόνιον δὲν ἀνήρει καὶ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς τῆς πόλεως πίστιν αὐτοῦ, οὐδὲ αὐτὸς παρίσταται ὡς θεμελιωτῆς νέας Ὀρησκείας· μόνον δὲ κατὰ τοῦτο θεωρεῖται ὁ Σωκράτης δεισιδαίμων, καθ' ὅσον ἐπίστευε καὶ αὐτὸς ὅτι ἐπίστευον οἱ συμπολιῖται αὐτοῦ.

Ἀλλὰ καὶ οἱ παρεδεχόμενοι τὸ δαιμόνιον ὡς ἰδιόν τινα δαίμονα (genium) σφάλλουσι· διότι ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ Πλάτωνος³ δὲν ἐξάγεται ὅτι τὸ δαιμόνιον ἦτο προσωπικός τις δαίμων, ἀλλ' ὅτι ἡ λέξις δαιμόνιον ἐπιθετικῶς λαμβανομένη σημαίνει δαιμόνιον σημεῖον. Διὸ ὁ Σωκράτης ἀπολογούμενος εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ Μελήτου λέγει ὅτι, ἂν κατὰ τὸ πρῶτον ἄρθρον τῆς κατηγορίας ἐπίστευεν εἰς «καινὰ δαιμόνια», ἐπίστευε βεβαίως καὶ εἰς δαίμονας· διότι δαιμόνιον πράγματα ἄνευ δαιμόνων δὲν εἶναι δυνατόν γὰρ ὑπάρξωσι καθὼς οὔτε ἀνθρώπινα πράγματα ἄνευ ἀνθρώπων, οὔτε ἵππικὰ ἄνευ ἵππων, οὔτε αὐλητικὰ ἄνευ αὐλητῶν. Δὲν ἠδύνατο βεβαίως ὁ Σωκράτης γὰρ καταφυγῆ εἰς τοιαύτην ἀπολογίαν ἂν ἡ λέξις δαιμόνιον ἐσήμαινε δαίμονά τινα προσωπικόν

καὶ οὐχὶ δαιμόνιον τι πράγμα, ἦτοι θεῖαν ἀποκάλυψιν ἢ θεῖαν ἐπενέργειαν ἢ ὅ,τι τις ἄλλο τοιοῦτο θελήσῃ γὰρ ἐννοήσῃ, ἀφοῦ μάλιστα ἐν τῇ αὐτῇ ἀπολογίᾳ ῥητῶς λέγει ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον γίγνεται καὶ ὅτι τοῦτ' ἐστὶν ἐκ παιδὸς ἀρχόμενον φωνή τις γιγνομένη, ἢ, ὅταν γένηται, αἰεὶ ἀποτρέπει με τοῦτο, δ' ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε¹. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος ἐξάγεται ὅτι ὁ Σωκράτης τὸ δαιμόνιον ἢ τὴν θεῖαν ἐκείνην φωνὴν συνεταύτιζε μετὰ τῶν φθόγγων τῶν οἰωνῶν, μετὰ τῶν ἀνθρώπων φημῶν καὶ τῶν τοιούτων μέσων τῆς μαντικῆς².

Τέλος οὔτε παρὰ Ξενοφῶντι οὔτε παρὰ Πλάτωνι ὑπεμφαίνεται ὅτι τὸ δαιμόνιον ἦτο νοσηρὰ τις ἢ σπασμώδης κατάστασις ἢ ὅτι πρέπει γὰρ ἐξηγηθῆ ἐκ τοιαύτης καταστάσεως προερχόμενον. Ἐν τῷ συμποσίῳ τοῦ Πλάτωνος³ λέγεται ὅτι ὁ Σωκράτης πορευόμενος μετὰ τοῦ Ἀριστοδήμου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ποιητοῦ Ἀγάθωνος, ἐν ἣ ἦσαν καὶ ἄλλοι εἰς συμπόσιον προσκεκλημένοι, καθ' ὁδὸν προσεῖχεν ἑαυτῷ πως τὸν νοῦν καὶ ὑπολειπόμενος ἐπορεύετο· ἀφοῦ δὲ εἰσῆλθεν ὁ Ἀριστόδημος εἰς τὴν οἰκίαν, ἐκεῖνος ἐν τῷ τῶν γειτόνων προθύρῳ ἔστηκε καὶ μόλις μεσοῦντος τοῦ δείπνου εἰσῆλθε· προστίθεται δὲ ὅτι τοῦτο ἦτο ἔθος αὐτοῦ, ὅστις ἐνίστατο ἀποσταῖς ἔπει ἂν τύχη ἔστηκεν. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ διαλόγῳ⁴ λέγεται ὅτι ἄλλοτε ἐπὶ στρατείας ἀξυγνοήσας..... ἔωθόν τι εἰστήκει σκοπῶν, καὶ ἐπειδὴ οὐ προῆχάρι αὐτῷ, οὐκ ἀνίει, ἀλλὰ εἰστήκει ζητῶν, καὶ ἤδη ἦν μεσημβρία, καὶ ἄνθρωποι ἠσθάνοντο, καὶ θαυμάζοντες ἄλλος ἄλλῳ ἔλεγεν, ὅτι Σωκράτης ἐξ ἐωθινοῦ φροντίζων τι ἔστηκε· τελευτῶντες δὲ τινες τῶν Ἰώνων, ἐπειδὴ ἔσπερα ἦν, δειπνήσαντες, καὶ γὰρ θέρος τότε γ' ἦν, χαμῆνρια ἐξενεγκάμενοι ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηῦδοι, ἅμα δὲ ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἐστήξοι· ὁ δὲ εἰστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἡλῖος ἀνέσχεεν· ἔπειτα ὄχρετ' ἀπιῶν προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ». Ἐν τῷ τοιαύτῳ ἀφηρημένῳ κατάστασιν τοῦ Σωκράτους

1 Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 2, 19. Πλάτ. Φαίδ. 118, Α.

2 Ἴδε Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 6. Α, 7, 10. ἀνάθ. Γ, 1, 5. Πλάτ. ἀπολ. σ. 20 Ε. 33, C. Κρίτ. 44, Α. Φαίδ. 60, D.

3 σ. 26 C. 27 B—E. 31, D—E.

1 Ἀπολ. σ. 31, D.

2 Ξεν. ἀπολ. 12—13 πρόσλ. ἀπομν. Α, 4, 3—5.

3 σ. 174 D—175 D.

4 σ. 220 C—E.

υπέλαβόν τινες ὡς καταληπτικὴν καὶ σπασμωδικήν, καθ' ἣν παρὰ τὴν συνήθη αὐτοῦ σύνεσιν τὰ αἰσθητά ἰσχυρότερα γινόμενα ἐκράτων αὐτοῦ¹. Τοιαύτη ὅμως ἐρμηνεία δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῶν εἰρημένων χωρίων, ἀλλὰ τούτων μάλιστα ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν ὅτι ὁ Σωκράτης ἐνίοτε περιέπιπτεν εἰς βαθεῖαν σκέψιν, δι' ἣς ἐζήτει τὴν διὰ φωτισμὸν τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπὶ τινῶν σκοτεινῶν καὶ δυσκόλων ζητημάτων, ἐπομένως ἢ σκεπτικὴ αὕτη καὶ ἀφηρημένη κατὰστάσις αὐτοῦ δὲν ἐμφαίνει νάρκωσιν ἢ ἐπισκότησιν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον συγκέντρωσιν τοῦ πνεύματος εἰς ἑαυτὸ, σκοποῦντος ἢ ἀνεύρη τὰς τελευταίας ἀρχὰς ἐφ' ὧν ἤθελε ὁ Σωκράτης τὴν στηρίξαι τὴν γνώμην καὶ τὰς πράξεις αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἢ σταθερὰ, ἀτράραχος καὶ ὑγιὴς σωματικὴ καὶ ψυχικὴ κατὰστάσις τοῦ Σωκράτους ἢ συνεχῶς ἀπεικονιζομένη ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Πλάτωνος πᾶν ἄλλο ὑποστηρίζει ἢ νευρικὴν καὶ καταληπτικὴν πράθησιν.

Ἐὰν ἀκριβῶς καὶ μετὰ προσοχῆς ἀναγνώμεν πᾶντα τὰ χωρία τὰ διαλαμβάνοντα περὶ τοῦ δαιμονίου, θέλομεν ἰδεῖ 1) ὅτι τοῦτο παρίσταται ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Σωκράτους ὡς ἀμέσως δεδομένον ἢ παρὸν καὶ ἀποτρέπει αὐτὸν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐνεργείας ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως πράξεως τινός· 2) ὅτι αἱ πράξεις, ἐφ' ὧν ἀναφάινεται ὡς σύμβουλος τοῦ Σωκράτους, εἶναι σπουδαιόταται· αἱ δύο αὗται ιδιότητες τοῦ δαιμονίου βεβαιοῦνται ὑπὸ τε τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τοῦ Πλάτωνος· ὅθεν ἵνα ἐξηγηθῇ ἡ φύσις αὐτοῦ, πρέπει πρῶτον τὸ λυθῆναι τὸ ζήτημα ποῖον εἶναι τὸ σπουδαιότατον ἐκεῖνο, ὅπερ κρέμαται ἢ ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτῳ ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Πλάτων διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους· κατὰ τὸν Ξενοφῶντα ἐπειδὴ τὸ πράττειν εἶναι ἔκφρασις τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἐλευθέρας ἀποφάσεως τοῦ πράττοντος, καὶ ἐπομένως στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρετῆς, τὸ δὲ ἀμέσως ἐκ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ προκύπτον ἔργον εἶναι ἔργον ἠθικὸν (opus morale), ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει μόνος τὴν διευθύνειν τὰς ἑαυτοῦ ἐνεργείας συμφῶνως πρὸς τὸν τελικὸν σκοπὸν τῶν πράξεων, ἢτοι ὀφείλει πρὶν ἐπιχειρήσειν πράξιν τινὰ τὴν σκεφθῆναι πρότε-

ρον ἂν αὕτη ἦναι ἐπιχειρητέα, ἢτοι ἂν δύναται τὴν πραγματοποιῆσαι συμφῶνως πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, καὶ ἂν ὁ σκοπὸς αὗτος, ὅστις εἶναι ἢ ἐκ τῆς πράξεως προερχομένη ὠφέλεια, εἶναι συνίξιμα σύμφωνος πρὸς τὸν τελικὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἐν γένει. Κατὰ τὸν αὐτὸν Ξενοφῶντα τελικὸς σκοπὸς πᾶσῶν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων εἶναι ἢ εὐδαιμονία, δηλονότι ἢ ἀπόκτησις πάντων οὐ μόνον τῶν ἠθικῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἐκείνων τῶν αἰσθητικῶν συμπτωμάτων, ἐξ ὧν προέρχεται ἢ εὐεξία· ἢτοι τὸ εὖ ἔχειν καὶ ἢ εὐαρέσκεια ἢ εὐχαρίστησις τοῦ ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου· ἢ δὲ ἐξωτερικὴ ἀξία πράξεως ὡς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν ἐν γένει τοῦ ἀνθρωπίνου βίου συνίσταται εἰς τὴν σύμπτωσιν ἢ συνύπαρξιν τῆς χαρᾶς, τιμῆς ὠφελείας κτλ. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα ἢ ἢ ἐπιτυχία πράξεώς τινος δὲν δύναται πάντοτε μετὰ βεβαιότητος τὴν προσδιορισθῆναι, καίτοι πρὸ τῆς ἐνεργείας προὑπάρχει ἢ γνώσις εἰς τὸν πράττοντα, ἢτις κατὰ τὸν Ξενοφῶντα ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς Σωκρατικῆς ἠθικῆς, ἔπεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἠθικῶς ἢτοι ἐν γνώσει ἐνεργῶν πολλάκις ἔχει ἀνάγκη τῆς συμβουλῆς τῶν Θεῶν, ἢ, σαφέστερον εἰπεῖν, ἢ ὀρησκεία ἔρχεται πολλάκις εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος, ὅπου τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν τὴν ἐπεκταθῆναι περισσότερο· διότι ἢ ἐξωτερικὴ ἐπιτυχία πράξεώς τινος καὶ πᾶν ἄλλο ἐξωτερικὸν γεγονός ὡς πρὸς τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὴν ὠφέλειαν ἢ εὐδαιμονίαν τοῦ πράττοντος δὲν ὑπόκεινται ἐξ ὑπαρχῆς εἰς γενικὸν τινὰ κανόνα, οὐδὲ ὀρίζονται κατ' αὐτὸν ἐν τῇ μνημονευθείσῃ σχέσει· ἂν δὲ ἦτο δυνατόν ὁ ἄνθρωπος πάντοτε τὴν ἐνεργῆναι κατὰ γενικὸν τινὰ κανόνα, τότε πᾶσαι αἱ πράξεις αὐτοῦ ὀὰ ἔφερον μόνον ἠθικὸν χαρακτῆρα καὶ δὲν ὀὰ ἐξερτῶντο ἐκ τῆς ὀρησκείας.

Ἐὰν ἐκ τῶν εἰρημένων λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν χαρακτῆρα τῆς ὀρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ὅπως αὗται παρὰ Ξενοφῶντι διαγράφονται ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι ἢ ὀρησκεία κατὰ τοῦτο ἔχει τὴν ἰδίαν αὐτῆς σημασίαν, ὅτι περιοριζομένη εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιτυχίαν πράξεώς τινος, πληροφορεῖ τὸν ἄνθρωπον ἐν τισὶ περιπτώσεσι περὶ τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας ἢ δυστυχίας αὐτοῦ, ἐν ἄλλοις λόγοις ἢ ὀρησκεία διδάσκει ἐκεῖνο μόνον,

¹ Ritter. αὐτόθι σ. 30.

ὅπερ διὰ λογικῶν ὑπολογισμῶν εἶναι ἀκατόρθωτον, καὶ ἐπομένως ἠθικῶς ἀκαταλόγιστον· τούτου δ' ἕνεκα δὲν ὑπόκειται εἰς τοὺς γενικοὺς καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως δεδομένους ἠθικοὺς νόμους, ἀλλ' ἐν τισὶν ἰδίαις περιστάσεσι τοῦ πρακτικοῦ βίου παρίσταται ὡς τὸ τελευταῖον κριτήριον. Ἐντεῦθεν δ' ἔπεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη τῆς συμβουλῆς τῶν θεῶν ἐπὶ πράξεων, ὧν εἶναι ἀδήλωτος ἢ ἔκθεσις· διαφορὰ δὲ μεταξὺ Σωκράτους καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἦτο ὅτι οὗτοι μὲν ἐζήτουν νὰ μάθωσι τὴν γνώμην τῶν θεῶν ἐπὶ τῶν ἀδήλων ἐκδόσεων πράξεων τινῶν διὰ θουσιῶν, οἰωνῶν, μαντικῆς κτλ., ὁ δὲ Σωκράτης παρὰ τοῦ δαιμονίου, ὅπερ ταυτάσημον ἦν πρὸς τὰ εἰρημένα οὐδεμίαν εἶχε σχέσιν πρὸς τὴν ἠθικὴν ἀξίαν πράξεων τινῶν, καὶ ἦτο ὅλως ξένον τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος τοῦ Σωκράτους. Ἦτο λοιπὸν τὸ δαιμόνιον τοῦτο θεία τις ἀποκάλυψις, θεία τις φωνή, ἀκατάληπτος οὐσα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Σωκράτη, καὶ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὴν φιλοσοφίαν αὐτοῦ, ἢ κατὰ τὸν Ἐγγελοῦ ἦτο αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Σωκράτους ἀφ' ἑαυτοῦ ἐλευθέρως ἀποφαινόμενον, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς τοιοῦτον ὑπ' αὐτοῦ νοούμενον, ἀλλ' ὡς τι διάφορον, περὶ οὗ οὐδεμίαν εἶχε συνείδησιν.

Παρὰ Πλάτωνι ὅμως ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα· τὸ ἠθικῶς ζῆν εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἠθικὴ εἶναι αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, ἢ δὲ συνείδησις τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι αὐτὴ ἢ ἔκφρασις τῆς τοῦ Θεοῦ θελήσεως. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἢ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους κατὰ τὸν Πλάτωνα δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ἐπιστήμην ἢ εἰς ὄρισμένον εἶδος γνώσεων, ἀλλὰ καθοδηγεῖ τὸν λογικὸν ἄνθρωπον καὶ διευθύνει τὸν βίον καὶ τὰς ὁρμὰς αὐτοῦ πρὸς τὸ αἰώνιον, ἡγουν πρὸς τὸ μόνον ἀληθές καὶ θεῖον, καὶ ἐπομένως τελειότατον καὶ σπουδαιότατον. Ὁ φιλοσοφικῶς ζῶν ὀφείλει ν' ἀπέχη τῶν συνεχῶς μεταβαλλομένων καὶ μόνον φαινομένων ἀγαθῶν ἐπιθυμιῶν, πρὸς τοῦτο δὲ ἔχει ἀνάγκη ἰδίας κρίσεως ἢ ἠθικοῦ γνώμονος· ὁ γνώμων δ' οὗτος ἐν τῷ Σωκράτει ἦτο τὸ δαιμόνιον.

Ἐπειδὴ δὲ, ὡς εἴπομεν καὶ παρὰ Ξενοφῶντι ὡς καὶ παρὰ Πλάτωνι τὸ δαιμόνιον τοῦτο ἐν τισὶ μόνον πράξεσιν ἀναφαίνεται καὶ μάλιστα ὡς δεδομένον καὶ παρὸν ἐν τῇ συνείδησει τοῦ Σωκράτους, ἔπεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποληφθῇ ὡς προερχόμενον ἐκ

βαθείας καὶ ὀρίμου σκέψεως, ἧς εἶχε γνώσιν ὁ Σωκράτης. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν παρὰ Πλάτωνι αἱ πράξεις, καθ' ἃς ἀναφαίνεται τὸ δαιμόνιον εἶναι ἠθικαί, ἐπόμενον εἶναι ὅτι καὶ ἡ σχέσις τοῦ δαιμονίου εἶναι ἠθικὴ, καὶ ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἔκφρασις λογικοῦ καὶ πρακτικοῦ αἰσθήματος, ἀναφαινομένου ἐπὶ τῶν ἠθικῶν πράξεων, ἢτοι ὡς ἔκφρασις τῆς ἁρμονικῆς ἢ δυσαρμονικῆς καταστάσεως τοῦ ὑποκειμένου ὡς λογικοῦ θεωρουμένου ὡς πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ λογικὴν αὐτοῦ φύσιν.

Κατὰ τὴν ψυχολογικὴν ταύτην ἐρμηνείαν δύναται τις καὶ παρὰ Πλάτωνι νὰ ὑπολάβῃ τὸ δαιμόνιον ὡς συμπλήρωσιν τῆς ἠθικῆς ἀλλὰ κατ' ἄλλον τρόπον, ἡγουν ὡς συμπλήρωσιν τῶν γενικῶν καὶ ἀφηρημένων ἠθικῶν ἢ πρακτικῶν κανόνων, γνωσθέντων διὰ συγκριμένης καὶ μετὰ συνειδήσεως ἐνεργείας τοῦ πράττοντος. τοιαύτη τις συμπλήρωσις συμβαίνει καὶ ὀφείλει νὰ συμβαίῃ ἐν πάσῃ πράξει. Ὡς δὲ ἡ βούλησις πρὸ τῆς πράξεως παρίσταται ὡς κλίσις καὶ κατὰ φύσιν ὄρμη (ὀρμέμφυτον), οὕτω καὶ τὸ δαιμόνιον, ἀλλὰ ὑπὸ ἠθικὴν ἔποψιν καὶ ἐν ἐπιγνώσει, ἡγουν ὡς ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ὀρισμένον. Ἦτο λοιπὸν κατὰ τὸν Πλάτωνα τὸ δαιμόνιον ὁ καθαρὸς ἠθικὸς γνώμων τῶν κατὰ μέρος ἠθικῶν πράξεων, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ αἰσθήματος, τοῦ παραγομένου ἐκ τῆς πρὸς ἑαυτὸ ἁρμονίας ἢ δυσαρμονίας τοῦ ἐλευθέρως ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου, καὶ ἐπομένως μαρτυροῦντος περὶ τῆς ἠθικῆς ἀξίας τῶν πράξεων τούτου, καὶ ἀποτελοῦντος τὸν ἄμεσον κανόνα, καθ' ὃν ρυθμίζονται αἱ κατὰ μέρος ἠθικαὶ πράξεις. Ἐκ τούτων ἔπεται ὅτι τὸ ἠθικὸν αἰσθημα ἢ συναίσθημα, ὅπερ ὡς δαιμόνιον σημεῖον παρίστατο ἐν τῷ Σωκράτει οὐδὲν ἄλλο ἦν ἢ ἠθικὴ συνείδησις (conscientia moralis), ἢτις παρίσταται ἐν τῇ βουλήσει πρὸ τῆς πράξεως (anecedens), καὶ ἐξακολουθεῖ συνοδεύουσα αὐτὴν (concomitans), μετὰ δὲ τὸ τέλος (conscientia subsequens) συνταυτίζεται πρὸς τὸ ἐκ τῆς πράξεως προερχόμενον εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον συναίσθημα¹.

¹ Τοιαύτη τις ἐρμηνεία τοῦ δαιμονίου στηρίζεται ἐπὶ πολλῶν χωρίων τοῦ Πλάτωνος. Ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ τῆς πολιτείας αὐτοῦ, ἐνθα ἐξετάζεται ἡ φιλοσοφία ὑπὸ Σωκρατικὴν καὶ Πλατωνικὴν ἔποψιν καὶ συνταυτίζεται μετὰ τῆς γε-

Μένει ἔτι νὰ ἐξετάσωμεν τὸ δαιμόνιον καὶ ὑπὸ τὴν πρακτικὴν αὐτοῦ σημασίαν, ἡγουν ὅπως ἐδήλωτο ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ τοῦ Σωκράτους. Ἐν πολλοῖς χωρίοις τοῦ Πλάτωνος καὶ Ξενοφῶντος¹ παρίσταται τοῦτο συνήθως ὡς ἀντιπάθειαι ἢ καὶ ἐνίοτε ὡς συμπάθειαι, ἀποκωλύον ἢ προτρέπον αὐτὸν ἐν ταῖς πρὸς τοὺς ἄλλους σχέσεσιν αὐτοῦ. Ἡ τοιαύτη ἀντιπάθεια ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἠθικῆς τελειότητος τοῦ Σωκράτους, ὅστις τοσοῦτον εἶχε συνειθίσει νὰ ἐξετάζῃ ἠθικῶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοσοῦτον εἶχεν ἡσκημένῃ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ συνειδήσιν νὰ αἰσθάνηται καὶ αὐτὰς τὰς ἐλαχίστας ἠθικὰς συγκινήσεις, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι εἶχεν ἀποκτήσει τὸ μέγιστον ἠθικὸν κάλλος² ὑπὸ τὴν πρακτικὴν δὲ

νικῆς ἠθικῆς ἀγωγῆς, ὁ Σωκράτης λέγει ὅτι ὀλίγοι τρέπονται πρὸς αὐτὴν ἕνεκα τῆς εἰς τὰ πολιτικὰ ροπῆς αὐτῶν, προερχομένης ἐκ τῶν ὑπερβολικῶν ἐπαίνων, τῆς κολακείας τοῦ ὄχλου, καὶ πολλῶν ἄλλων τοιούτων δευσιμαμάτων³ ἐπιφέρει δὲ ὅτι, ἂν αὐτὸς ἀπέσχε τῶν πολιτικῶν, τούτου αἰτία ὑπῆρξε τὸ δαιμόνιον σημεῖον· «τὸ δ' ἡμέτερον οὐκ ἄξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· ἢ γὰρ ποῦ τιτι ἄλλω ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονε» Πλατ. πολιτ. θ, σ. 496 C.

Ὅτι δὲ τὸ ἐνταῦθα μνημονευόμενον δαιμόνιον σημεῖον σημαίνει τὴν ἠθικὴν συνειδήσιν ἐξάγεται ἐκ τῆς ἠθικῆς σημασίας, ἣν ἀπέδιδεν ὁ Σωκράτης κατὰ τὸν Πλάτωνα εἰς τὴν φιλοσοφίαν. πρβλ. Ἄπολ. σ. 31.

Ἐν τῷ Φαίδρῳ (σ. 242 B.) μετὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ ἔρωτος, ὅστις ἐχαρακτηρίσθη ὡς τυφλὴ καὶ ἀκόλαστος ἐπιθυμία, ὁ Σωκράτης ἐπιφέρει ὅτι τὸ δαιμόνιον σημεῖον μεσοῦντος τοῦ λόγου ἐτάραξεν αὐτὸν καὶ ἀνήγειλεν αὐτῷ νὰ μὴ ἀποχωρήσῃ πρὶν καθαρῶς δι' ὅσα εἶπε κατὰ τοῦ Θεοῦ ἔρωτος, καθαρῶν δὲ κατάλληλον ἐνόμιζε τὴν παλινοῦσαν ἢ τὴν ἀνάκλησιν τῶν λεχθέντων. Ἐντεῦθεν δὲ λαβῶν ἀφορμὴν ποιεῖται λόγον περὶ τῆς θείας καὶ ἀθανάτου φύσεως τῆς ψυχῆς, χαρακτηρίζει τὸν ἔρωτα ὡς ἄμεσον ἔκφρασιν τῆς λογικῆς καὶ θείας φύσεως τῆς ψυχῆς, καὶ ἀναφέρει αὐτὸν πρὸς τὸ ἀληθὲς ὄν καὶ πρὸς τὸ θεῖον κάλλος, ὅπερ ποτε ἡ ψυχὴ οὐσα μετὰ τῶν θεῶν ἐθεάσατο. Ἡ ἐνταῦθα μνημονευομένη ταραχὴ οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ τὸ ἠθικὸν ἀσθημα τὸ γεννηθὲν ἐν τῷ Σωκράτει ἐκ τῆς παραλείψεως τοῦ πρὸς τὸν θεὸν καθήκοντος.

Ἐν τῇ Ἀπολογία τοῦ Πλάτωνος (σ. 40.) ἐνθα δὲν θεωρεῖ ὁ Σωκράτης τὸν θάνατον ὡς κακόν, ῥητικῶς λέγει ὅτι πρὸ τῆς ἀπολογίας αὐτοῦ καὶ κατ' αὐτὴν οὐδαμοῦ οὔτε ἐν ἔργῳ οὔτε ἐν λόγῳ τὸ δαιμόνιον ἠναντιώθη αὐτῷ, ὑπερ ἧθελε συμβῆ, εἰ μὴ ἦτο ἀγαθὸν ὃ ἔμελλε νὰ πράξῃ. Ὡς ἔκφρασις τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως τοῦ Σωκράτους πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ καὶ ἡ φωνὴ τοῦ δαιμόνιου, ἣτις ἀπέτριψεν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀπολογίαν αὐτοῦ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς πρὸς τοὺς δικαστὰς ἀπολογίας, διότι ταύτην ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀληθείας ἧθελε νὰ στηρίξῃ (Ξεν. ἀπομν. Δ, 8, 5, πρβ. Πλάτ. ἀπολ. σ. 18).

¹ Πλατ. Θεαιτ. 151 A. Ἀλκιβ. Δ. 103 A. Ξεν. συμπ. 8, 5.

ταύτην σημασίαν δυνάμεθα νὰ παραβάλωμεν τὸ δαιμόνιον τοῦ Σωκράτους πρὸς τὸ θεωρητικὸν καλλιαισθητικὸν αἶσθημα ἢ τὴν καλλιαισθητικὴν κρίσιν ἣτις βαθμυθὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἀσκουμένη προβαίνει ἐνίοτε ἐν τισιν εἰς μέγιστον βαθμὸν τελειότητος.

Τοιαύτη τις εἶναι ἐν συντόμῳ ἡ σημασία τοῦ δαιμονίου τοῦ Σωκράτους, ὅπως τοῦτο περιγράφεται ὑπὸ τε τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Πλάτωνος. Παρ' ἀμφοτέροις μὲν, ὡς εἶπομεν, παρίσταται τὸ δαιμόνιον ὡς ἀμέσως δεδομένον καὶ ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Σωκράτους ὑπάρχον, αἱ δὲ πράξεις, εἰς ἃς τοῦτο ἀναφέρεται, εἶναι σπουδαιόταται, τὸ μέγιστον ἀγαθὸν καὶ τὴν θρησκείαν ἀφρῶσαι· διαφορὰ ὅμως μεταξύ τῶν δύο ὑπάρχει ὅτι ἡ τοῦ Πλάτωνος περὶ ἀγαθοῦ καὶ θρησκείας θεωρία εἶναι ἡ ὀρθότερα καὶ ἱστορικῆ, καὶ ἐπομένως καὶ ἡ τοῦ δαιμονίου ἐρμηνεία ἀκριβεστερα τῆς τοῦ Ξενοφῶντος, ὅστις ἀορίστως καὶ ἐπιπολαίως τὰ περὶ τούτου διηγούμενος δὲν χαρακτηρίζει ἀκριβῶς τὴν φύσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ συνταυτίζει αὐτὸ μετὰ τῶν χρησμῶν μαντείων κτλ. καὶ ζητεῖ ἐκ τούτων νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τὴν σημασίαν ἐκείνου.

Ἐτέρα τις διαφορὰ μεταξύ Ξενοφῶντος καὶ Πλάτωνος ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ δαιμονίου εἶναι ὅτι τοῦτο παρὰ μὲν τῷ πρώτῳ παρίσταται ὡς προτρεπτικὸν καὶ ἀποτρεπτικόν¹· παρὰ δὲ τῷ δευτέρῳ μόνον ἀποτρεπτικόν²· ἡ διαφορὰ αὕτη ἐξηγήθη ὑπὸ τινῶν³ ὡς φαινομένη, ἐπειδὴ ἡ ἀποτρεπτικὴ ιδιότης τοῦ δαιμονίου, ἣτις εἶναι βεβαιότερα καὶ συνηθεστερα, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐνίοτε καὶ ὡς προτρεπτικὴ, καθόσον ἡ ἀποτρεπτικὴ ἐν τῇ πράξει θεωρεῖται πολλῶν ὡς προτροπῆ. Τοιαύτην τινα διαφορὰν ποιοῦμεν καὶ ἐπὶ τῆς συνειδήσεως, διακρίνοντας κακὴν καὶ καλὴν συνειδήσιν· συνειδήσιν· δὲ ἀπλῶς λέγοντες ἢ σύψιν συνειδήσεως ἐννοοῦμεν τὴν κακὴν συνειδήσιν· καὶ τῷ ὄντι οὕτως ἔχει· τὸ ἁρμονικὸν ἠθικὸν συναίσθημα εἶναι ἀθύρτος κανονικὴ καὶ ἰλαρὰ κατάστασις, τὸναντίον δὲ τὸ δυσαρμονικὸν θορυβώδης, ἀκονόνιστος καὶ ταρακτικὴ· τούτου δ' ἕνεκα καὶ οἱ ἀρχαῖοι Κυρηναῖοι

¹ Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 3—9. Δ. 3, 12—13. 8, 1. ἀπολ. 4. 12—13.

² Πλάτ. ἀπολ. 31, D.

³ Zeller ἀτόθι σ. 65. N. 4.

φιλόσοφοι ἐκφραστικώτερον παρέβαλον τὴν μὲν χαρὰν πρὸς ἥσυχον καὶ οὖρον ἀνεμον, τὴν δὲ λύπην πρὸς ὀρμητικὴν καταγίδα.

Ἔλεος δὲ ὑπομνήσκουμεν ὅτι ἂν μὲν οἱ σύγχρονοι τοῦ Σωκράτους καὶ πολλοὶ μεταγενέστεροι ἐξέλεγον τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος δαιμόνιον ὡς θαυμαστόν τι καὶ παράδοξον, τούτου αἰτία ἦτο οὐχὶ μόνον ὅτι ἐφάνη ὡς καινοφανὲς καὶ ἀσύνηθες, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ Ἑλληνικὴν ἔποψιν ἦτο ὅπως ἀνεξήγητον. Διότι οἱ Ἕλληνες συνεισισμένοι ὄντες νὰ πιστεύωσιν εἰς τὴν ἐπιμόνην τῆς φύσεως καὶ τῶν νόμων αὐτῆς παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσιν τὴν ἐμφάνεισιν καὶ ἀποκάλυψιν αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ παρὰ μόνον ὅταν οὗτος ἦτο ἐν ἐκστάσει, ἤγουν ἐστερεῖτο τῆς ἰδίας ὑποκειμενικότητος καὶ συνειδήσεως, ὅπερ συνέβαινε ἐν τῇ Ηυθίᾳ, ὅτε ἐχρημοδότει. Σήμερον ὁμῶς ὀρθότερα περὶ Θεοῦ δοξάζοντες πιστεύομεν ὅτι ἡ συνειδήσις ἡμῶν εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ πίστις αὕτη δὲν ἔχει τι τὸ θαυμαστόν καὶ παράδοξον, διότι συνεισίσκαμεν νὰ πιστεύωμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἡ παρουσία αὐτοῦ ὑπάρχει ἐν τῷ ἡμετέρῳ πνεύματι. Καὶ ὁ Σωκράτης ἠσθάνετο ἐν ἑαυτῷ συγκινήσεις τινὰς ὀρησκειτικὰς καὶ εἰς ἠθικὰς πράξεις ἀναφερομένας, ἔμενον ὁμῶς αὗται ξένα καὶ ἀνεξήγητοι εἰς αὐτὸν, οὐχὶ διότι ὡς αἰσθήματα ἦσαν τοιαῦτα, ἤγουν ἀνεξάρτητα τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι ἦσαν ἀτομικαί, ἀποτελοῦσαι τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἠθικὴν καὶ λογικὴν προσωπικότητα· οἱ δὲ μεταγενέστεροι, μὴ ἐξετάσαντες ἀκριβῶς τὰ περὶ δαιμονίου τοῦ Σωκράτους, ἀλλὰ στηριχθέντες ἐπὶ τῶν γενικῶν περὶ αὐτοῦ ἐκφράσεων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἐθεώρησαν αὐτὸ ὡς τι παράδοξον καὶ ἀνήκουστον, ἐνῶ ἠδύναντο ὑπὸ ἄλλο ὄνομα καὶ κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἐξηγήσωσιν καὶ νὰ ἀνεύρωσιν αὐτὸ οὐ μόνον ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ ἄλλῳ.

Γ.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους μόνον ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος, Πλάτωνος καὶ τινῶν μαρτυριῶν τοῦ Ἀριστοτέλους εἶναι ἡμῖν γνωστὴ· διότι ὁ Σωκράτης οὐδὲν σύγγραμμα κατέλιπε περὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, ὡς μαρτυροῦσι ῥητῶς οἱ τε ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς καὶ ὁ Ῥωμαῖος ῥήτωρ Κικέρων¹. Ἐπαξ, δὲ μόνον ἐν τῷ Φαίδῳ τοῦ Πλάτωνος (Γ. 61) βεβαίως αὐτὸς ὁ Σωκράτης ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ εὕρισκόμενος, ὅτι ἐνέτεινεν εἰς ἔπη μύθους τοῦ Αἰσώπου καὶ ὅτι ἐποίησεν ὕμνον (προσίμιον) εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Τούτων οὕτως ἔχόντων ἐγεννήθη τὸ ζήτημα τίς ἐκ τῶν τριῶν μνημονευθέντων συγγραφέων πιστότερον κατέλιπεν ἡμῖν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους, ἢ πῶς δύναμεθα ἐξ αὐτῶν ν' ἀνεύρωμεν αὐτὴν τὴν πραγματικὴν φιλοσοφίαν τοῦ Σωκράτους. Παράλειπόντες τὰς διαφόρους γνώμας τῶν νεωτέρων φιλοσόφων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, παραδεχόμεθα τὴν γνώμην ἐκείνων, καθ' ἣν ὡς κυριώτερα πηγὴ τῆς Σωκρατικῆς φιλοσοφίας πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὁ Ξενοφῶν, ὅστις ἰσχυρικώτερον ἐκτίθησιν αὐτὴν, καὶ ἐκεῖ μόνον νὰ συμπληρῶται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, ὅπου πιστῶς μὲν ἀναφέρει τὴν διδασκαλίαν τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ, ἀλλ' ἀτελῶς ἀναπτύσσει αὐτὴν· διότι ὡς γνωστὸν ὁ Ξενοφῶν ἦτο μᾶλλον πολιτικὸς καὶ οὐχὶ φιλόσοφος². Ἐκ δὲ τῶν Πλατωνικῶν διαλόγων ἰδίως ἡ Ἀπολογία, ὁ Κρίτων, καὶ τὸ Συμπόσιον (ἀπὸ τῆς σελ.

¹ Πλούταρχ. περὶ τύχης Ἀλεξάνδρου σ. 328. Διογ. Λαέρτ. 1, 16. Cicer. de orat. III, 16 πρὸς Ἐρμάννου Syst. und. geschicht. der Plat. philosophie σ. 570 σημ. 87. Αἱ ἐπιτὰ σωσόμεναι ἐπιστολαί, τὰς ὁποίας κατὰ πρῶτον ἐξέδωκεν ὁ Λέων Ἀλλάτιος καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὸν Σωκράτη ὡς γνήσια αὐτοῦ ἔργα (Socratis Anlisthenis etc. Ep. Paris 1637) σήμερον θεωροῦνται ὑπὸ τῶν κριτικῶν ὡς νόθοι, ὡς ἀπέδειξεν κατὰ πρῶτον δι' ἰδίου συγγράμματος ὁ Ὀλεάριος καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Βεντλέυος (Vds J. C. Orelli collectio Erist. Graec. Lips. 1815, 8. T. 1. σ. 329 καὶ Rich. Bentley opusc. σ. 47. πρὸς καὶ Fabric. Bibl. Graec. 1. σ. 693).

² Schleiermacher Ueber den werth des Socrates als philosophen, Abhand-

215) θεωρούνται υπό τῶν νεωτέρων κριτικῶν ὡς πιστότεροι πηγαὶ τοῦ βίου καὶ τῆς φιλοσοφίας τοῦ Σωκράτους¹.

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους ἐν γένει συμφωνεῖ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν τὰ πάντα ὑπεβάλλοντο εἰς συζήτησιν καὶ σκέψιν, ἡ δὲ πίστις καὶ ἡ γνῶσις ἐζητεῖτο ἐξ αὐτῆς τῆς συνειδήσεως. Τὸ κυριώτερον δὲ γνώρισμα αὐτῆς εἶναι ἡ ἀρχὴ ἢ τὸ ἀξίωμα ὅτι πᾶσα κρίσις καὶ πράξις πρέπει νὰ προέρχεται ἐκ τῆς ὀρθῆς ἐννοουμένης ἐννοίας τοῦ πράγματος (τί ἕκαστον εἶη τῶν ὄντων), ἣτις ἀγνωστος οὖσα πρέπει νὰ ζητηθῇ ὑπὸ τοῦ φιλοσοφοῦντος. Ὅθεν ἡ φιλοσοφία κατὰ τὸν Σωκράτη ἔγκειται ἐν τῇ σκεπτικῇ ἰκανότητι καὶ ἐν τῷ φιλοσοφικῷ χαρακτῆρι τοῦ φιλοσοφοῦντος.

Ὡς ἀφετηρίαν τοῦ φιλοσοφεῖν παρεδέχετο ὁ Σωκράτης τὸ μηδὲν εἰδέναι², τοῦ ὁποῦ συνέπεια ἦν τὸ ζητεῖν παρ' ἄλλου τὸ εἰδέναι ἦτοι ἡ φιλοσοφικὴ διαλεκτικὴ καὶ ἡ Σωκρατικὴ ἐξέτασις³ ἢ μαιευτικὴ⁴ καὶ καθ' ὅσον μὲν ἡ ζήτησις αὕτη τοῦ εἰδέναι προέρχεται ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς παρ' ἄλλου ἀποκτήσεως αὐτοῦ, παρουσιάζεται ὡς Ἔρως⁵, καθ' ὅσον δὲ πάλιν ἡ ζήτησις τῆς γνώσεως παρὰ τῶν ἄλλων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποδείκνυσιν ὅτι καὶ παρ' αὐτοῖς λείπει ἡ ἀληθοῦς γνῶσις, παρουσιάζεται ὡς εἰρωνεία, ἣτις δὲν εἶναι μόνον διαλεκτικὸς τύπος, ἀλλ' ἐν γένει διαλεκτικὸν καὶ κριτικὸν γνώρισμα τῆς φιλοσοφικῆς τοῦ Σωκράτους μεθόδου, μεταχειριζομένου αὐτὴν ἐν τῇ διαλεκτικῇ αὐτοῦ πρὸς πρακτικὸν σκοπὸν ἡγουν ὡς κολαστήριον πρὸς τοὺς πάντα

lung der Berlin. Acad. philosoph. Kl. 1818. Werke, III, 2, 293 πρόβλ. Dissen de philos. morall in Xenoph. de Socrat. comment. tradita Gottg. 1812 4. Kl. Schrift. σ. 87.

¹ Schleiermacher ἀπόθ. σ. 274 καὶ Platons Werk. 6' ἔκδ. 1, 2, σ. 185. 233. Stallbaum Platonis oper. Vol. I. Sect. 1. σ. 4. Susemihl die genetische Entwicklung der Plat. Philos. 1. σ. 89—91. 363. 366. 401. Zeller die Philos. der Griechen 6' ἔκδ. Tübingen 1859. σ. 115. 123—4, καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

² Πλατ. ἀπολ. 21 D. 23. B. Θεαίτ. 150 C.

³ Πλατ. ἀπολ. 22. E. 23. C.

⁴ Πλατ. Θεαίτ. 149 πρόβλ. Ξεν. συμπ. 4, 62. Zeller philosoph. d. Griech. II, 49.

⁵ Πλατ. συμπ. Φαίδρ. Ξεν. συμπ. 8, 2, 24, 4, 27.

οιομένους εἰδέναι καὶ μέγα φρονοῦντας ἐπὶ σοφίᾳ, οὓς ἐρωτῶν ἤλεγχε, καὶ οὕτω διέλετεν, ὥστε ὠμολόγουν τὴν ἀγνοίαν αὐτῶν, καὶ οἱ μὲν βλακώτεροι δὲν ἐπλησίαζον πλέον αὐτόν, οἱ δὲ εὐφρέστεροι ἐζήτουν νὰ μάθωσι παρ' αὐτοῦ ὅσα ἠγνόουν.¹

Ἐπειδὴ δὲ ἀναγκασίως ἐκ τῆς ζήτησεως ταύτης γεννᾶται καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀνευρέσεως τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸν Σωκράτη μόνη ἡ γνῶσις τῶν ἐννοιῶν εἶναι ἀληθής, πρὸς ἀνεύρεσιν αὐτῆς μετεχειρίζετο τοὺς ἐπακτοὺς λόγους, καὶ τὸ ὀρίζεσθαι καθόλου, τὰ δύο ταῦτα διαλεκτικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ Ἀριστοτέλης ἐξαίρει ὡς τὸ ἀξιολογώτατον φιλοσοφικὸν ἔργον τοῦ Σωκράτους². Ὅτι δὲ ὁ Σωκράτης ἐν τῇ διαλεκτικῇ αὐτοῦ ἤρχετο ἐκ τῶν γνωστῶν, καὶ διὰ κοινῶν παραδειγμάτων προῆγε τὴν συζήτησιν, ὀρίζων κατὰ γένη τι ἕκαστον εἶη τῶν ὄντων, τούτου αἰτία εἶναι ἡ ἔλλειψις ἀνεπτυγμένου φιλοσοφικοῦ συστήματος διὸ ἐπειδὴ οὐδεμίαν φιλοσοφικὴν γνῶσιν παρέδέχετο ὡς γνωστὴν, προσέβαινε εἰς τὴν φιλοσοφικὴν αὐτοῦ συζήτησιν ἐκ τῆς κοινῶς παραδεδεγμένης γνώσεως.

Δ'.

ἨΘΙΚΗ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Εὐθύς ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφῶντος μανθάνομεν ὅτι ἡ φιλοσοφία τοῦ Σωκράτους ἦτο ἐν γένει πρακτικὴ περὶ τὴν ἠθικὴν κατ' ἐξοχὴν ἀσχολουμένη· οὐδέποτε δὲ ὁ Σωκράτης διελέγετο περὶ μεταφυσικῶν ζητημάτων σκοπῶν ὅπως ὁ καλούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κόσμος ἔφην, καὶ τισὶν ἀνάγκαις ἑαυτὰ γίγνεται τῶν οὐρανίων, ἀλλὰ καὶ τοὺς φρονητικῶς τὰ τοιαῦτα μωραίνοντάς ἀπεδείκνυεν . . . Ἐθαύμαζε δ' εἰ μὴ φανερόν αὐτοῖς ἐστίν, ὅτι ταῦτα οὐ δυνατόν ἐστίν ἀνθρώποις.

¹ Ξεν. ἀπομν. Α. 4. 1. Zeller ἀπόθ. II, 49. πρόβλ. Hegel geschicht. d. philosoph. II, 53, 84.

² Ἀριστοτ. μεταφ. II, δ. 1078 6. 17. 27 πρόβλ. Α, ε', 987. 6., 1. II, θ, 1086 6. 3.

κῆρεϊν· ἐπεὶ καὶ τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταῦτα δοξάζειν ἀλλήλους, ἀλλὰ τοῖς μαινομένοις ὁμοίως διακείσθαι πρὸς ἀλλήλους. . . . Τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως μεριμνῶντων τοῖς μὲν δοκεῖν ἔν μόνον τὸ εἶναι, τοῖς δὲ ἄπειρα τὸ πλῆθος, καὶ τοῖς μὲν αἰεὶ κινεῖσθαι πάντα, τοῖς δὲ οὐδὲν ἄν ποτε κινηθῆναι· καὶ τοῖς μὲν πάντα γίγνεσθαι τε καὶ ἀπολλύσθαι, τοῖς δὲ οὐτ' ἄν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν, οὔτε ἀπολλέσθαι. Ἐσκόπει δὲ περὶ αὐτῶν καὶ τάδε· ἄρ' ὥσπερ οἱ τ' ἀνθρώπεια μανθάνοντες ἡγοῦνται τοῦθ' ὅτι ἄν μάθωσι· ἑαυτοῖς τε καὶ τῶν ἄλλων ὅτῳ ἄν βούλωνται ποιήσιν, οὕτω καὶ οἱ τὰ θεῖα ζητοῦντες κομίζουσιν, ἐπειδὴ ἄν γινώσκιν, αἷς ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται, ποιήσιν, ὅταν βούλωνται καὶ ἀρέμους καὶ ὑδάτα καὶ ὄρις καὶ ὅτου ἄν ἄλλου δέωνται τῶν τοιούτων, ἢ τοιοῦτο μὲν οὐδὲν οὐδ' ἐπιλλέουσιν, ἀρκεῖ δ' αὐτοῖς γινῶναι μόνον ἢ τῶν τοιούτων ἕκαστα γίγνεται; Περὶ μὲν οὖν τῶν ταῦτα πραγματευομένων τοιαῦτα ἔλεγεν· αὐτὸς δὲ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων αἰεὶ διελέγετο σκοπῶν, τί εὐσεβές, τί ἀσεβές, τί καλόν, τί αἰσχρόν, τί δίκαιον, τί ἀδίκον, τί σωφροσύνη, τί μαρία, τί ἀνδρεία, τί δειλία, τί πόλις, τί πολιτικός, τί ἀρχὴ ἀνθρώπων, τί ἀρχικός ἀνθρώπων καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἃ τοὺς μὲν εἰδότας ἠγεῖτο καλοὺς καγαθοὺς εἶναι, τοὺς δὲ ἀγροοῦντας ἀνδραποδώδεις ἄν δικαίως κεκληθῆσθαι¹.

Γενικὸν ἀξίωμα τῆς ἠθικῆς τοῦ Σωκράτους εἶναι ὅτι πᾶσα ἀρετὴ στηρίζεται ἐπὶ τῆς γνώσεως². ἐπειδὴ δὲ μόνη ἡ γνώσις ὡς ὁ κυριώτερος τύπος τῆς συνειδήσεως ἀποτελεῖ τὴν πραγματικὴν ἐπιστήμην τῶν ὄντων καὶ χρησιμεύει ὡς ὁ κύριος ὁδηγὸς τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου, ἔπεται ὅτι μόνη ἢ μετὰ γνώσεως ἐνέργεια εἶναι ἡ τελειοτάτη ἢ ἠθικὴ³. ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἡ γνώσις δὲν μεταβάλλεται ὡς ἡ δοξασία, ἀλλ' εἶναι μόνιμον κτῆμα τοῦ ἐλευθέρως ἐνεργοῦντος ὑποκειμένου, ἔπεται ὅτι μόνον ἢ μετὰ

γνώσεως ἐνέργεια εἶναι ἡ ἀρετὴ¹. τούτου δ' ἕνεκα ἡ εὐτυχία δὲν ἔχει ἠθικὴν ἀξίαν⁸¹, τὸ ἀφρον εἶναι ἀτιμὸν⁸² καὶ οἱ ἐξ ἀνοίας οὐδὲν φοβούμενοι, στεροῦνται ἀνδρείας, καὶ ἐπομένως εἶναι θρασεῖς ὡς τὰ ἀγρία θηρία καὶ οὐχὶ ἀνδρεῖοι⁸³. Ἀλλὰ καὶ μόνη ἡ γνώσις ἀνευ τῆς πράξεως εἶναι ἀρετὴ κατὰ τὸν Σωκράτη· διὸ ὁ καθαρίζειν μαθῶν, κἄν μὴ καθαρίζῃ, καθαριστὴς ἐστὶ καὶ ὁ μαθῶν ἰᾶσθαι, κἄν μὴ ἰατρεύῃ, ὅμως ἰατρός ἐστίν· οὕτω καὶ ὅδε ἀπὸ τοῦδε τοῦ χρόνου διατελεῖ στρατηγὸς ὢν, κἄν μηδεὶς αὐτὸν ἔληται· ὁ δὲ μὴ ἐπιστάμενος οὔτε στρατηγὸς οὔτε ἰατρός ἐστίν, οὐδὲ εἰ ἂν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἰρεθῇ⁸⁴. Τούτου δ' ἕνεκα ὁ ἔκων ἡγουν ἐν συνειδήσει ἀμαρτάνων εἶναι ἀνώτερος τοῦ ἀκουσίως ἡγουν ἐν ἀγνοίᾳ ἀμαρτάνοντος· διότι ὁ μὲν κατέχει τὴν ἀρετὴν καὶ δύναται ὅταν θέλῃ νὰ πράξῃ τὸ δίκαιον, ὁ δὲ στερεῖται τῆς γνώσεως καὶ ἐπομένως καὶ τῆς ἰκανότητος τοῦ ποιῆσαι αὐτό⁸⁵.

Ἡ βούλησις κατὰ τὸν Σωκράτη διέπεται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, ἥτις ἄρχει τοῦ ἀνθρώπου, ἐπομένως εἰ ἂν περὶ γιγνώσκῃ τις τ' ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ δὲν ἐμποδίζεται ὑπ' οὐδενὸς ὥστε ἀλλ' ἄτα πράττειν ἢ ἂ ἄν ἡ ἐπιστήμη κελεύῃ, ἀλλὰ ἡ φρόνησις εἶναι ἰκανὴ νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν⁸⁶. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἔκων εἶναι κακός, ἀλλ' ἐξ ἀμαθείας⁸⁷, ἔπεται ὅτι πάντα χρῆ καὶ τοὺς εὐφυεστεροὺς καὶ τοὺς ἀμβλυτέροους τὴν φύσιν, ἐν οἷς ἄν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν⁸⁸, ἐπειδὴ ὁ ἐπίσταται ἕκαστος τοῦτο καὶ σοφός ἐστίν.⁸⁹

Ἡ ἀρετὴ ἀναφερομένη εἰς τὰ πράγματα παρίσταται ποτὲ μὲν

80 Πλάτ. Γοργ. 504 Α. 506 D. πρὸλ. Μέν. 99 D. ἀπολ. 21 C. Κρίτ. 47 Α.

81 Ξεν. ἀπομν. Γ. 9. 4.

82 Ξεν. ἀπομν. Α. 2, 55.

83 Πλάτ. Λάχ. 197 Α—C. πρὸλ. 195 E. Μέν. 99 Α.

84 Ξεν. ἀπομν. Γ. 1, 4—5.

85 Ξεν. ἀπομν. Δ. 2, 20.

86 Πλάτ. Πρωτ. 352. C. Ἀριστοτ. ἠθικ. Νικ. 7, 3.

87 Πλάτ. ἀπολ. 25 E—26 B.

88 Ξεν. ἀπομν. Γ. 9, 3—4.

89 Ξεν. ἀπομν. Δ. 6, 7.

1 Ξεν. ἀπομν. Α. 1, 11—17.

2 Ξεν. ἀπομν. Γ. 9, Δ. 6. συμπ. 2, 12. Πλάτ. Πρωτ. 329 B. 349 B.

Ἀριστοτ. ἠθικ. Νικ. 6, 13. 1144 b. 17, 28. Γ. 11. 1116 b. 4.

3 Πλάτ. Μέν. 97 C—98 B. 99 C—D.

ἀρνητικὴ ποτὲ δὲ θετικὴ ἀρνητικαὶ εἶναι ἢ ἐγκράτεια καὶ ἢ αὐτάρκεια· θετικαὶ δὲ ἢ σοφία καὶ σωφροσύνη, δικαιοσύνη· καὶ ἐγκράτεια μὲν ἦν καὶ κρηπίδα τῆς ἀρετῆς ἐθεώρει, ὠνόμαζεν δὲ Σωκράτης τὴν ἀποχὴν ἐκ τῶν κατ' αἰσθησιν ἡδονῶν, αἵτινες ἀφαιροῦσι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ καταβιβάζουσιν αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀλόγων ζώων¹. αὐτάρκειαν δὲ ἐκάλει τὸ ἀρκεῖσθαι ἐν ὀλίγοις, ἀποφαινόμενος τὸ μὲν μηδενὸς δεῖσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων, ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ ἐγγυτάτω τοῦ κράτιστου².

Σοφίαν δὲ καὶ σωφροσύνην οὐ διώριζεν, ἀλλὰ τὸν τὰ μὲν καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ γιννώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς, καὶ τὸν τὰ αἰσχρὰ εἰδότες εὐλαβεῖσθαι σαφὸν τε καὶ σώφρονα ἔκρινε... "Ἐφη δὲ καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλλήν· πᾶσαν ἀρετὴν σοφίαν εἶναι· τὰ τε γὰρ δίκαια καὶ πάντα, ὅσα ἀρετῇ πράττεται, καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι· καὶ οὐτ' ἂν τοὺς ταῦτα εἰδότες ἄλλο ἀντὶ τούτων οὐδὲν προελέσθαι, οὔτε τοὺς μὴ ἐπισταμένους δύνασθαι πράττειν, ἀλλὰ καὶ, ἂν ἐγχειρῶσιν, ἀμαρτάνειν· οὕτω καὶ τὰ καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ τοὺς μὲν σοφοὺς πράττειν, τοὺς δὲ μὴ σοφοὺς οὐ δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ, εἴν' ἐγχειρῶσιν, ἀμαρτάνειν· ἐπεὶ οὖν τὰ τε δίκαια καὶ τὰ ἄλλα καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ πάντα ἀρετῇ πράττεται, δήλον εἶναι, ὅτι καὶ δικαιοσύνη καὶ ἢ ἀλλή· πᾶσα ἀρετὴ σοφία ἐστὶ³. Περὶ ἀνδρείων δὲ καὶ δειλῶν ἀπεφάνετο ὅτι οἱ μὲν ἐπιστάμενοι τοῖς δεινοῖς τε καὶ ἐπικινδύνοις καλῶς χρῆσθαι ἀνδρεῖοι εἰσιν, οἱ δὲ διαμαρτάνοντες τούτου δειλοὶ⁴. Εὐσεβείης εἶναι ὁ τὰ περὶ τοὺς θεοὺς τόμιμα εἰδῶς καὶ τιμῶν αὐτοὺς ὡς δεῖ⁵.

Μαρτὰν γε μὴν ἐναρτλον μὲν ἔφη εἶναι σοφία, οὐ μέρτοι γε τὴν ἀνεπιστημοσύνην μαρτὰν ἐνόμιζε· τὸ δὲ ἀγροεῖν ἑαυτὸν καὶ ἂ μὴ οἶδε δοξάζειν τε καὶ οἶεσθαι γιννώσκειν, ἐγγυτάτω μαρτὰν

1 Ξεν. ἀπομν. Α, 2. Ε. 5. Α. 3. 7. Β. 1, 3—5. Δ. 5, 10—11. Α. 5.

2 Ξεν. ἀπομν. Α, 4, 10—11.

3 Ξεν. ἀπομν. Γ, 9, 4—6.

4 Ξεν. ἀπομν. Δ, 6 11.

5 Αἰτῶθ. Δ, 4, 4.

ἐλογίετο εἶναι· τοὺς μέρτοι πολλοὺς ἔφη, ἂ μὲν οἱ πλεῖστοι ἀγροοῦσι, τοὺς διημαρτηκότας τούτων οὐ γράσκειν μαλγεσθαι· τοὺς δὲ διημαρτηκότας ὧν οἱ πολλοὶ γιννώσκουσι, μαινομένους καλεῖν... Φθόνον δὲ σκοπῶν ὅτι εἴη, λύπην μὲν τινα ἐξεύρισκεν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέρτοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχία, οὔτε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχία γιγνομένην· ἀλλὰ μόνους ἔφη φθορεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους. Θαυμάζοντων δέ τιτων, εἴ τις φίλων τινα ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ αὐτοῦ λυποῖτο, ὑπεμνησκεν ὅτι πολλοὶ οὕτω πρὸς τινας ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ δύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούτων δὲ λυπεῖσθαι· τοῦτο δὲ φρονίμῳ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἂν συμβῆναι, τοὺς ἡλιθίους δὲ δὴ πάσχειν αὐτό¹.

Τοιοῦτους τινὰς ὁρισμοὺς περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν διέσωσεν ἡμῶν πολλοὺς ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς ἀπαμνημονεύμασιν αὐτοῦ. Γεννᾶται ὁμοῦς τὸ ζήτημα ἂν οἱ ὁρισμοὶ οὗτοι ἦναι τοῦ Σωκράτους καὶ ἂν συμφωνῶσι πρὸς τὴν φιλοσοφίαν αὐτοῦ ἢ ἦναι ὁρισμοὶ τοῦ Ξενοφῶντος. Ἡ ἀπόκτησις τῆς γνώσεως ἢ τῆς ἐπιστήμης ἀποτελεῖ κατὰ τὸν Σωκράτη τὸν κύριον ὁρισμὸν τῆς ἀρετῆς· διὰ τῆς ἐπιστήμης ὁ ἄνθρωπος γίνεται καλὸς καὶ ἀγαθός,² ἦγουν οὐ μόνον ἐν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ διακρίνει τὸ ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ, καὶ τὴν δύναμιν ἀποκτᾶ τὰ πάντα καὶ μεταχειρίζεται πρὸς ὠφέλειαν αὐτοῦ καὶ συμφῶνως πρὸς τὸ ἀγαθόν³, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλευθερίας κάτοχος γίνεται, ἥς ἀνευ οὐδεμίας πρᾶξις εἶναι ἠθικὴ· ἔτι δὲ, καθόσον ἢ βούλησις ἀκολουθεῖ τὴν ἐπιστήμην, καθίσταται σαφὸς καὶ σώφρων πρὸς τὰς κατ' αἰσθησιν ἡδονὰς καὶ ἐπομένως κατὰ τὴν δοξασίαν τῶν Ἑλλήνων βαίνει ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ⁴. Ἀλλ' ἂν μὲν ἢ ἐπιστήμη ἢ ἢ ἀρετὴ ὀφείλη καὶ ἦναι ἢ βέσις τοῦ ἠθικοῦ τοῦ ἀνθρώπου βίου, τίς ὁ σκοπὸς τοῦ βίου τούτου καὶ τίς ἢ σχέσις τῆς ἀρετῆς πρὸς αὐτόν;

1 Αἰτῶθ. Γ, 9, 6—9.

2 Ἀπομν. Α. α, 16 2, 29.

3 Αἰτῶθ. Γ, 9, 14 Πλάτ. Κριτ. 47 Α—Β ἀπολ. 22 C. Γοργ. 81, Α.

4 Ξεν. ἀπομν. Α, 2, 22. Β, 3, 4, 5, 7. Γ, 9, 5. Δ, 1, 2—3 1, 2, 20, 22. 4, 6, 19, 5, 2.

Κατὰ τὸν Ξενοφῶντα ἡ ἀρετὴ εἶναι τὸ μέσον ἢ τὸ δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος καθίσταται εὐδαίμων¹, σκοπὸς δὲ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου εἶναι ἡ εὐδαιμονία· τὸ δὲ ἀγαθὸν κατ' αὐτὸν εἶναι σχετικὸν ἢ ἀγαθὸν πρὸς τι καὶ ἐπομένως συνταυτίζεται μετὰ τοῦ ὠφελίμου². Ἡ εὐπραξία κατὰ τοῦτο διαφέρει τῆς εὐτυχίας, ὅτι ἡ μὲν εἶναι τὸ μαθόντα τε καὶ μελετήσαντά τε εὖ ποιεῖν, ἡ δὲ τὸ μὴ ζητοῦντα ἐπιτυχεῖν τι τῶν δεόντων³.

Ἄλλως ὁμοίως ἐκλαμβάνει τὴν ἀρετὴν ὁ Πλάτων, ὅστις πολὺ ὑψηλότερον νομίζει τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Κατ' αὐτὸν ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι μέσον ἀλλὰ σκοπὸς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, τὸ δὲ ἀγαθὸν δὲν εἶναι σχετικὸν, ἀλλὰ συνταυτίζεται μετ' αὐτῆς τῆς ἀρετῆς, ἥτις εἶναι ἡ ἠθικὴ τελειοποίησις τῆς ψυχῆς⁴. διὸ ὁ Σωκράτης ἐν τῇ ἀπολογίᾳ τοῦ Πλάτωνος λέγει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους «οὐδὲν ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωματίων ἐπιμελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέγων ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδία καὶ δημοσία⁵. ἔχει ἄρα ἡ ἀρετὴ πρὸς τὴν ψυχὴν ὡς ἡ ὑγεία πρὸς τὸ σῶμα⁶. Ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ εἶναι ἀνωτέρα τοῦ σώματος, ὡς ἀρχὴ τῆς γνώσεως, μόνη ἡ τελειοποίησις αὐτῆς εἶναι τὸ ἀληθὲς ἀγαθόν⁷. Ἡ τελειοποίησις δὲ αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς φροντίδος καὶ μερίμνης περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἥτοι ἐκ τοῦ γνῶθι σαυτὸν, ὅπερ εἶναι τὸ κυριώτερον ἠθικὸν καὶ παιδαγωγικὸν ἔργον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Σωκρατικῆς φιλοσοφίας, καὶ συνταυτίζεται

1 Αὐτόθι Α, 6. 8. Β, 1, 34. Δ, 1, 2 πρὸς Β. 6 ἔνθα ἡ φιλία ἐξετάζεται ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ὠφελείας· ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβείαν χάριν ὠφελείας ἢ ὡς μέσον ἀνταλλαγῆς πρὸς τοὺς θεοὺς συνίστησιν ὁ Σωκράτης παρὰ Ξενοφῶντι αὐτόθι Α, 1. 6—9. Δ, 3. 7, 10 καὶ ἀλλαχοῦ.

2 Αὐτόθι Γ, 8, 3. 7.

3 Αὐτόθι Γ, 9, 14—15.

4 Πλάτ. ἀπολ. 29 E—30 D.

5 Πλάτ. ἀπολ. σ. 30 A—C.

6 Κριτ. 47 Δ—Α.

7 Πλάτ. ἀπολ. 30, Α, Β Κριτ. 47 E. Γοργ. 477 C. 507 B—C.

μετ' αὐτῆς τῆς τελειοποιήσεως τῆς ψυχῆς¹, ἐξ ἧς προέρχεται τὸ ἠθικὸν συναίσθημα καὶ ἡ ἠθικὴ συνειδήσις, ἐν οἷς κεῖται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία τοῦ ἀνθρώπου. Διὸ κατὰ τὸν Πλάτωνα πολλὴ ἀνάγκη (ἔστι), τὸν σώφρονα ἀγαθὸν ὄντα, εὖ καὶ καλῶς πράττειν, τὸν δ' εὖ πράττοντα εὐδαίμονα εἶναι².

Ἡ ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ Σωκράτους συμπληροῦται καὶ τελειοῦται διὰ τῆς θρησκείας, ἥτοι τῆς πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν τὸν συντάττοντα καὶ συνέχοντα τὸν ὅλον κόσμον³ καὶ τὸν εἰδῶτα πάντα τὰ τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῇ βουλευόμενα καὶ πανταχοῦ παρόντα καὶ σημαίνοντα τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων⁴.

Ὡς δὲ τὴν ἠθικὴν τοῦ Σωκράτους οὕτω καὶ τὴν θρησκευτικὴν διαφόρως ἐρμηνεύουσιν ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Πλάτων. Ὁ πρῶτος ἀκολουθῶν τὴν γενικὴν πίστιν τῶν Ἑλλήνων, καθ' ἣν ἡ παρουσία τοῦ θεοῦ ἐμφαίνεται ἐν τῇ φύσει, ἡγουν ἐν τῇ τάξει καὶ τοῖς νόμοις τοῦ σύμπαντος, ἐξ ὧν κρέμαται ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου, θεωρεῖ τὴν θρησκευτικὴν ὡς συμπλήρωσιν τῆς ἀρετῆς καὶ ὡς μέσον εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου. Διὸ ὅπου ὁ ἀνθρώπος δὲν δύναται διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὰς πράξεις αὐτοῦ ἔχει ἀνάγκην τῆς βοήθειας τῶν θεῶν⁵, ἣν ἐπιτυγχάνει τιμῶν αὐτοῦς ἢ ποιῶν ὡς αὐτοὶ κελεύουσι· διότι αὐτοὶ εἶναι οἱ τὰ μέγιστα ὠφελεῖν δυνάμενοι⁶. Ἡ θρησκεία ἄρα τοῦ Σωκράτους κατὰ τὸν Ξενοφῶντα εἶναι ἀνταλλαγὴ τις μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, ὅπως ὁ Πλάτων εἰρωνικῶς χαρακτηρίζει τὴν τοιαύτην ἐν τῷ Εὐθύφρονι. Κατὰ τὸν Πλάτωνα ὁμοίως ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μετέχει θείας μοίρας⁷, ἡ παρουσία τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κυρία πηγὴ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ συνειδήσεως εἶναι αὐτὴ ἡ ἠθικὴ γνῶσις τοῦ ἀνθρώπου· οἱ δὲ πρακτικοὶ λόγοι οἱ

1 Πλάτ. ἀπολ. 23 D. 30 B Ξεν. ἀκρυν. Δ, 7, 2.

2 Γοργ. 507 B, C. ἀπολ. 36 D. πρὸς πολιτ. Α, 353 D—354.

3 Ξεν. ἀπομν. Δ, 3. 13.

4 Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 19. 3, 4.

5 Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 6—9. Δ, 3, 12. 7, 10.

6 Αὐτόθι Δ, 3, 16—18.

7 Πλάτ. Φαίδρ. 229 D—230 A πρὸς Ξεν. ἀπομν. Δ, 8, 14—15.

ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ μετὰ τῆς ἐπιστήμης ὑπάρχοντες ἐν τῇ συνειδήσει εἶναι αὐτοὶ οἱ νόμοι τοῦ Θεοῦ νομοθέτου· καὶ καθόσον ὁ ἄνθρωπος ὑπακούει εἰς αὐτούς καὶ πράττει κατ' αὐτούς, γίνεται μέτοχος τῆς Θείας σοφίας καὶ τῆς Θείας ἀποκαλύψεως· τούτου δ' ἕνεκα τὸ γινῶθαι σαυτὸν, αὐτὴ ἡ Θεία τοῦ ἐν Δελφοῖς μαντείου ἐντολὴ, περὶ ἣν κατὰ τὸν Φαῖδρον τοῦ Πλάτωνος κατ' ἐξοχὴν ἡσχολεῖτο ὁ Σωκράτης, παρίστατο αὐτῷ ὡς διηγετικῆς φροντικῆς καὶ μέρμυρα, ζητοῦντι γὰρ μάθῃ εἰ Θείας τινὸς μαίρας μετεῖχεν,¹ δηλονότι εἰ ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ συνείδησις ἦτο ἐν ἀρμονίᾳ καὶ ταυτότητι μετὰ τῆς Ὁρησκείας. Ἐπειδὴ δὲ μόνη ἡ ἠθικὴ συνείδησις εἶναι ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ, ἔπεται ὅτι καὶ ἡ λατρεία αὐτοῦ εἶναι νόμος ἀγραφοῦς², ὁ δὲ προτιμῶν ἀντὶ τοῦ δικαίου ὑλικὰ συμφέροντα ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ καὶ πᾶσαν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς αὐτόν³. Ἐκ τῶν εἰρημένων ἔπεται ὅτι τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα τοῦ Σωκράτους, ὅπερ τελειότερον ἀναπτύσσεται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, ἦτο ἠθικοὐρησκευτικόν· καὶ ἡ μὲν ἀρετὴ, ἣτις συντελεῖ εἰς τὴν ὑγείαν καὶ τελειότητα τῆς ψυχῆς εἶναι κατὰ τὸν Σωκράτη ἡ τέξις ἐν ἣ ἐτάχθη ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν ἣ ὀφείλει γὰρ μένη ἀσάλευτος μηδὲν ὑπολογιζόμενος μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ⁴· ἡ δὲ ἠθικὴ συνείδησις, ἥς ἡ φωνὴ ὡς ἠθικὸν συναίσθημα ἢ ὡς δαιμόνιον σημεῖον παρίστατο εἰς τὸν Σωκράτη, συνταυτιζομένη μετὰ τῆς Ὁρησκείας καθίστησι τὸν ἄνθρωπον ὅμοιον τῷ Θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν ἦται δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως⁵. Δικαίως ἄρα ὁ Σωκράτης ἐνομίσθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων ὡς ὁ ἀληθὴς μεταρρυθμιστὴς τῆς ἠθικῆς καὶ Ὁρησκείας τῶν Ἑλλήνων.

1 Πλατ. Φαῖδρ. 229 D—230 A.

2 Ξεν. ἀπομν. Α, 4, 12, 6. 6. Πλάτ. Πρωτ. 353 B.

3 Πλατ. ἀπολ. 29 A, 35 D.

4 Πλατ. ἀπολ. 28 D.

5 Πλατ. Θεαίτ. σ. 176, B.

Δ'.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

Ὁ Σωκράτης ἕνεκα τοῦ τρόπου τοῦ φιλοσοφεῖν καὶ τοῦ ζήλου μεθ' οὗ ἀφιερῶθη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τὴν ἐξέλεγχιν τοῦ ψεύδους, ἐπόμενον ἦτο γὰρ περιπέσει εἰς τὸ μῖσος τῶν Ἀθηναίων¹. Εὐθύς ἐν ἀρχῇ τοῦ φιλοσοφικοῦ αὐτοῦ σταδίου διὰ τε τὴν ἐνέργειαν καὶ ἔκτακτον αὐτοῦ ἐμφάνισιν, ἣν καὶ αὐτὸ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον ἐβεβαίωσεν, οὐ μόνον εἴλκυσεν εἰς ἑαυτὸν τὴν προσοχὴν πάντων, ἀλλὰ ἤγειρε καὶ τὴν πρὸς ἑαυτὸν δυσπιστίαν μεγάλης μερίδος τῶν Ἀθηναίων, ὑφ' ἧς διεκωμωδῆθη διὰ τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν τῇ γνωστῇ κωμῳδίᾳ, ταῖς Νεφέλαις. Εἴκοσι δὲ καὶ τέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Νεφελῶν (339 π. X.) ἐγένετο οὖμα τοῦ μίσους τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ. Ὑπὸ τοῦ Μελήτου τοῦ κυρίου κατηγοροῦ, ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ Ἀνύτου καὶ ὑπὸ τοῦ ῥήτορος Λύκωνος κατηγορηθεὶς ὅτι δὲν ἐπίστευε τὴν Ὁρησκείαν τῆς πόλεως, ὅτι εἰσῆγε νέους Θεοὺς, ὅτι διέφθειρε τοὺς νέους, καθιστῶν αὐτούς ἀπειθεῖς πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς νόμους τῆς πόλεως², ἠναγκάσθη γὰρ παρουσιασθῆ εἰς ἀπολογία πρὸ τῆς Ἡλιαίας. Πεπορθῶς ἐπὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀθωότητητος ἀπέκρουσε τὰς συνήθεις ἐπὶ τῶν δικαστηρίων φιλικὰς συνδρομὰς καὶ ἐπικουρίας, καὶ μόνος ὑπερηφάνως ἀπελογήθη πρὸ τῶν δικαστῶν³, διὰ μικρῆς ὅμως πλειονοψηφίας ἐκηρύχθη ἐνοχος⁴. Ἐπειδὴ δὲ, ἐρωτηθεὶς κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν δικαστικὸν ἔθιμον γὰρ ὀρίση τὴν ποινὴν τῆς καταδίκης αὐτοῦ, δι' ἧς ἔμελλε γὰρ ὁμολογήσει καὶ τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ, ἐζήτησε γὰρ λάβῃ τὴν τιμὴν τοῦ Πρυτανείου⁵, καὶ μόνον κατὰ προτροπὴν τῶν φίλων αὐτοῦ προέτεινε ποινὴν 30

1 Πλατ. ἀπολ. 22 E.

2 Πλατ. ἀπολ. 23 E. Ξεν. ἀπομν. Α, 1, 1, 2, 9. 49, 56.

3 Διογ. Λαέρτ. Β, 40.

4 Πλατ. ἀπολ. 36. Α.

5 Ἀυτόθι 36, D.

μῶν,¹ κατεδικάσθη διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας εἰς τὸν δικάζοντα θάνατον. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς αὐτοῦ ἐγένετο μετὰ 30 ἡμέρας ἕνεκα τῆς εἰς Δῆλον τότε πεμφθείσης θεωρίας². Ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἔτι εὐρισκόμενος ἀπέρριψε τὴν περὶ ἀποδράσεως τῶν φίλων αὐτοῦ πρότασιν, τὸ μὲν ἵνα μὴ παραβῆ τοὺς νόμους τῆς πόλεως, τὸ δὲ διότι δὲν ἤθελε νὰ ζήσῃ ἐν ἐξορίᾳ³ καὶ οὕτω ὑπερεβδομηκοντούτης ἔπιε τὸ κώνειον⁴. Δὲν εἶναι σκοπὸς ἡμῶν νὰ περιλάβωμεν ἐνταῦθα πάσας τὰς κρίσεις τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων περὶ τῆς δικαίας ἢ ἀδίκου καταδίκης τοῦ Σωκράτους, οὐδὲ ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰ παμπληθῆ συγγράμματα, τὰ γραφέντα περὶ τοῦ θέματος τούτου· ἀρκούμεθα δὲ μόνον νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ κρίσις τοῦ Αἰλιανοῦ⁵ ὅτι δῆθεν οἱ σοφισταὶ ἦν ἐν ὀνόματι αὐτῶν ὁ Ἄνυτος καὶ Μέλητος κατὰ πρῶτον μὲν παρώτρυναν τὸν Ἀριστοφάνη εἰς τὴν ποίησιν τῶν Νεφέλων, εἶτα δὲ παρέστησαν καὶ πρὸ τῆς Ἡλιαίας ὡς κατήγοροι τοῦ Σωκράτους — ἡ κρίσις λέγω αὕτη ἐξελέγχθη σφαλερὰ ὑπὸ τοῦ Γάλλου Φρερέτου⁶. Διότι ὁ μὲν Μέλητος κατὰ τὴν πρώτην διδασκαλίαν τῶν Νεφέλων τοῦ Ἀριστοφάνους ἦτο ἔτι παῖς, ὁ δὲ Ἄνυτος καὶ Ἀριστοφάνης, οἵτινες ἦσαν ἄσπονδοὶ ἐχθροὶ τῶν σοφιστῶν, εἶχον πολυχρόνιον σχέσιν μετὰ τοῦ Σωκράτους. Ἀλλὰ καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ Σωκράτους καὶ τῶν σοφιστῶν ἐχθρὰ δὲν ἦτο τοσοῦτον μεγάλη, ὅσον συνήθως πιστεύεται· διότι ἂν μὲν ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος παρίσταται ὁ Σωκράτης ἐναντίος τῶν σοφιστῶν, ὅμως δὲν διάκειται καὶ ἐχθρικῶς πρὸς αὐτούς, οὐδὲ ἡ κατ' αὐτῶν ἐπίθεσις αὐτοῦ ἀπεικονίζεται σφοδρὰ ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι τοῦ Ξενοφῶντος⁷. Ἐπίσης δὲ δὲν φαίνεται πιθανὴ καὶ ἡ γνώμη τινῶν ὅτι προσωπικὴ κατὰ τοῦ Σωκράτους ἐχθρὰ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς κατηγορίας καὶ καταδίκης αὐτοῦ⁸. διότι ἡ κατὰ τοῦ Σωκράτους πρόληψις ἦτο

γενικὴ ἐν Ἀθήναις πολὺν χρόνον πρὸ καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ¹. Πιθανωτέρη εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Φρερέτου, ὅστις ἀποδίδωσι τὴν καταδίκην τοῦ Σωκράτους εἰς πολιτικὰ αἴτια· ἐπειδὴ αὕτη συνέβη μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καθ' ἣν ἐποχὴν ἀνεκαινίσθη ἐν Ἀθήναις ἡ δημοκρατία. Ἡ πολιτικὴ θέσις τῶν κατηγορῶν τοῦ Σωκράτους, ἐξ ὧν ὁ Μέλητος καὶ Ἄνυτος ἦσαν ἰσχυροὶ δημοκράται², τὰ δημοκρατικὰ φρονήματα τῶν δικαστῶν αὐτοῦ³, ἡ σχέσις τοῦ Σωκράτους μετὰ τοῦ Κριτίου καὶ Ἀλκιβιάδου⁴ καὶ μετὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν Θηραμένους, Χαρμίδου καὶ Ξενοφῶντος⁵, καὶ ἡ κατὰ τῶν ἀντιδημοκρατικῶν αὐτοῦ ἀρχῶν κατηγορία τοῦ Μελίτου⁶, ταῦτα πάντα ἀποδεικνύουσι σαφῶς ὅτι ἡ κατηγορία καὶ καταδίκη τοῦ Σωκράτους ἦν ἔργον ἀντιδημοκρατικῆς ἀντιδράσεως· δὲν ἦτο ὅμως ἡ καταδίκη αὐτοῦ καθαρὰ πολιτικὴ, ἀλλὰ τιμωρία ἐγκλήματος κατὰ τῆς θρησκείας καὶ ἠθικῆς, ὅποιον παρέστησεν ὁ Μέλητος ἐν τῇ κατηγορίᾳ αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς Νεφέλαις. Ἡ περιφρόνησις τῶν θεῶν τῆς πόλεως, ἡ φιλοσοφικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία, ἦν συνεκτιζόν μετὰ τῆς τῶν σοφιστῶν καὶ ἠτις συνεπέφερε καὶ τὴν περιφρόνησιν τῆς δημοκρατίας, ἦσαν ἰδίως αἱ κύρια κατὰ τοῦ Σωκράτους κατηγορία⁷. Ὁ Σωκράτης ἔπεσεν ἐπειδὴ οἱ δημοκρατικοὶ ἐζήτουν μετὰ τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ ἀρχαίου πολιτεύματος ν' ἀναλάβωσι τὰ τε ἀρχαῖα ἤθη καὶ τὰς ἀρχαίας σκέψεις, καὶ νὰ καταπολεμήσωσι τὴν σοφιστικὴν διδασκαλίαν, ἐν ᾗ εὕρισκον τὴν διαφθορὰν τῶν Ἀθηναίων. Ὅτι δὲ πολλαχῶς παρενόησαν τὰ δόγματα τοῦ Σωκράτους καὶ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν δίκαιον εἶχον οὕτω βιαίως νὰ πολεμήσωσι σύστημα ἀκολουθούμενον ὑπὸ μεγάλης μερίδος καὶ ἐπιδρωντος ἐπὶ τῶν διαφόρων σχέσεων τοῦ ἀνθρωπίνου

1 Αὐτόθι σ. 38 Β.

2 Πλάτ. Φαῖδ. 58. Ξεν. ἀπομν. Δ, 8, 2.

3 Πλάτ. Κρίτ. Φαῖδ. 99 Α. πρὸβλ. ἀπολ. 37 C.

4 Πλάτ. ἀπολ. 17, D.

5 Ποικιλ. ἱστορ. Β, 13.

6 Mémoires de l'Académie des Inscriptions T. 47, b. 209 (1809).

7 Zeller philos. der Griech. I, 246.

8 Griech. Röm. phil. II . α. 26.

1 Ξεν. ἀπομν. Ἀριστ. Νεφ. Πλάτ. πολιτ. 209. Β. ἀπολ. 18, Β.

2 Λυσ. κατ' Ἀγοράτ. σ. 278 Ἰσοκρ. κατὰ Καλλίμ. σ. 450. Ξεν. Ἑλλ. Β, 3, 42, 4, 26.

3 Πλάτ. ἀπολ. 21. Α.

4 Ξεν. ἀπομν. Α, 2, 12. Αἰσχίν. κατὰ Τιμοκρ. §, 71.

5 Forchhammer, die Athener und Soerat. σ. 81.

6 Ξεν. ἀπομν. Α, 2, 9, 58.

7 Πλάτ. ἀπολ. 18, Β. 23, D.

βίου, τοῦτο οὐδείς δύναται ν' ἀρνηθῆ. Δέν δύναται τις ἕμως καί
 νά μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Σωκράτης διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ σκέψεων
 καὶ πεποιθήσεων καὶ διὰ τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ ἀξιωματίων τῶν ἐπι-
 μόνης τῆς γνώσεως ἐρειδομένων ἀνεδείχθη πολέμιος τῆς ἠθικῆς
 τῶν Ἑλλήνων, ὅτι δέν ἐπολιτεύετο δημοκρατικῶς, ὅτι διὰ τινῶν
 ἐκφράσεων αὐτοῦ προσέβαλε τὰς θεμελιώδεις βάσεις τῆς δημο-
 κρατίας¹, ὅτι τέλος διὰ τῆς πρὸς τὸ δαιμόνιον πίστεως αὐτοῦ
 περιεφρόνει τὴν θρησκείαν τῆς πόλεως. Διὸ δέν δυνάμεθα νὰ εἴπω-
 μεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἦτο τελείως ἀθῶος, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐνοχὴ αὐτοῦ
 ἦτο ὅτι ἀκολουθῶν τὰς ἰδίας αὐτοῦ πεποιθήσεις ἐξῆλθε τῶν ὑπό-
 τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ διαγεγραμμένων
 ὁρίων.

N. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

καθηγητῆς ἐν τῷ Βαρβακείου Λυκείῳ.

Συμπλήρωμα.

Ἐν Ἀνεκδ. Βεκκ. σελ. 21, 33 κέξ. ἀναγινώσκεται:

Λέγεται δὲ τὸ ἀδολεσχεῖν ἦτοι ἀπὸ τοῦ ἄδειν καὶ λεσχη-
 νεύειν. Ἄλλ' εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ ἄδειν, προσγράφου τὸ I ἐν τῷ
 ἀοιδολέσχης· εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀηδοῦς, οὕτως. Οἱ γὰρ Ἴωνες
 τὴν ἀηδίαν συναλείφοντες τρισυλλάβως γράφουσι· διὸ καὶ
 ἐξετάθη.

Γραπτέον:

Λέγεται δὲ τὸ ἀδολεσχεῖν ἦτοι ἌΠΟ ΤΟΥ (ἀηδοῦς ἢ ἌΠΟ-
 ΤΟΥ) ἄδειν καὶ λεσχηνεύειν. Ἄλλ' εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ ἄδειν, προσ-
 γράφεται τὸ I ἐν τῷ (Αἰδολεσχῆς ὡς ἐκ τοῦ) ἈΕΙΔΟΛΕΣΧΗΣ·
 εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀηδοῦς, οὐ. Οἱ γὰρ Ἴωνες κτέ.

Τὰ πάντα, νομίζομεν, εἶνε σαφῆ καὶ περὶ οὐδενὸς κρίνομεν
 ἀναγκαῖον νὰ εἴπωμέν τι.

E30. Παρρησ.

¹ Ξεν. ἀπομν. Γ, 7. 9, 10. Α, 2, πρὸλ. Διογ. Λαέρ. Α, 8. Πλάτ. πολιτ. 297.
 Ε. πολ. 6, 488.

ΑΝΑΜΙΚΤΑ
 ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΑ

ΥΠΟ

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΣΙΑΔΟΥ

ΠΡΟΣΦΩΝΟΥΝΤΑΙ

Τῷ

ΣΟΦΩΤΑΤῷ ΚΑΙ ΧΡΗΣΤΟΤΑΤῷ ΚΛΗΜΗΤΙ

ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΣΠΥΡΙΑΩΝΙ ΦΙΝΤΙΚΛΕΙ.

Α΄.

Ἐντὶ τοῦ κιβδήλου Λαυριακός Λαυριακὴ Λαυ-
 ριακόν, ὅπερ πολλοὶ τὰ νῦν μεταχειρίζονται λέγον-
 τες Λαυριακός πλοῦτος, Λαυριακὴ ὑπόθεσις,
 Λαυριακόν ζήτημα, κτλ., ὀφείλει νὰ γίνηται χρῆ-
 σις τοῦ γνησίου Λαυριωτικὸς Λαυριωτικὴ Λαυ-
 ριωτικόν ἢ μᾶλλον Λαυρεωτικὸς κτλ.

Τὸ ἐπίθετον Λαυριακός πάμπλου τοῦ καθαροῦ καὶ ἀκη-
 ράτου ἑλληνισμοῦ ἀπηρτημένον καὶ παντάπασιν ἀγνωστον
 τοῖς παλαιοῖς ὑπάρχον ἐπλάσθη ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις καὶ
 παρεισῆχθη εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ὑπ' ἀμούσων καὶ σκαιῶν
 Γραικύλων, οἵτινες οὐδαμῶς παιδείας γεγευμένοι οὐδ' ἐπιθυ-
 μητικῶς ὀρθῶν καὶ ὑγιῶν διδασμάτων ἔχοντες, ἀλλὰ τελείως

μὲν γραμμάτων ἄπειροι καὶ ἀγύμναστοι, παντὸς δὲ λόγου ἀνυπήκοοι ὄντες, προπετῶς ἐκάστοτε παραχαράττουσι καὶ δεινῶς λυμαίνονται τὰ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς, ἄλλοτ' ἄλλας εἰς αὐτὴν εἰσφοροῦντες ὀβριείας καὶ μοχθηρὰς χρήσεις, ἐξ ὧν κινδυνεύει νὰ ἐπιτριβῇ καὶ διαφθορῇ ἄρδην ἢ καλλίστη τῶν γλωσσῶν, ἐνύβρισμα ἀληθῶς καὶ παροίνημα κατασταῖσα ἀνεισάκτων καὶ ἀστοιχειώτων ἀνθρώπων ἀφορήτως βαρβαροφωνούντων καὶ ἀγρίως αὐτὴν σπαραττόντων. Ἰσοαύτη δὲ δυστυχῶς παρὰ τοῖς νῦν Ἑλλησι κακοδαιμονία καὶ ἀναισχυντία ἐπιπολάζει, ὥστε, ἂν τις ἀηδῶς πρὸς τὰ τέρατα διακείμενος καὶ βαρέως τὴν κάκωσιν τῆς γλώσσης φέρων ἐπιχειρῇ ὅπωςδῆποτε νὰ ἐλέγξῃ τὰ νόθα καὶ παρέγγραπτα, ὑβρίζεται πάντα τρόπον καὶ πρόπηλακίζεται ὑπὸ τῶν αὐθαδεστέρων καὶ μᾶλλον ἀνουθετήτων, χλευάζεται καὶ διασύρεται ὡς μικρολόγος σχολαστικὸς μὴ κατανοῶν τὸ πνεῦμα τῆς γλώσσης καὶ κωλύων τὴν ἐλευθέραν κίνησιν καὶ πρόοδον αὐτῆς, ἐπαινεῖται ἐμφαντικῶς καὶ πομπικῶς ἐν οὐδέοντι ἢ πλαστικῇ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δύναμις καὶ κηρύττεται μεγαλοφώνως ὅτι διὰ τῆς κατασκευῆς νέων αἰεὶ λέξεων αὐξάνεται ὁ πλοῦτος αὐτῆς καὶ εὐκολώτερον οὕτω καὶ ἀπονώτερον κατορθοῦται ἢ πλήρωσις ποικίλων ἐν τῇ συγγραφῇ χρειῶν, ἀποτοξεύονται παντοῖα σκώμματα εἰς τὴν ταλαίπωρον γραμματικὴν καὶ βιαίως πολλάκις φέρεται εἰς τὸ μέσον ἐπίκουρος ἢ ἀναλογία, ἣν μόνοι οἱ γραμματικοὶ καὶ φιλόλογοι ἀδυνατοῦσι νὰ συνίδωσι, θόρυβος δὲ μέγας ἐγείρεται καὶ κραυγαὶ θηριώδεις πανταχόθεν καταρρήγνυνται καὶ ὁμοῦ ἢ τε γῆ καὶ ἢ θάλασσα ταραττεται πρὸς σύγχυσιν τῶν πραγμάτων καὶ ἐπισκότησιν τῆς ἀληθείας.

« Ὁ θέλων νὰ κατακρίνη τὸ Λαυριακὸς », ἔγραφε πρότινος χρόνου κομψὸς ἀνὴρ (οὗ τὸ ὄνομα παραδοτέον τῇ λήθῃ), οἰόμενος ἐν λόγοις ἱκανῶς γεγυμνάσθαι καὶ τοῦτο

δὴ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἐμπεδοκλέους λεγόμενον σοφίης ἐπ' ἀκροῖσι θοάζειν, «μόνον ὡς μὴ ἀπαντῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καταδεικνύει τὸ ὅτι ἀγνοεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὅπερ δυστυχῶς δὲν μανθάνεται ἐν τῇ γραμματικῇ, λησμονεῖ ὅτι ὑπάρχει Ἰλιακὸς ἐκ τοῦ Ἰλίου, καὶ ἔχει χρεῖαν νὰ μάθῃ ὅτι ὁ Λαυριακὸς εἶναι ἑλληνικώτατος, καὶ τοι μὴ παραδοθὲν ὑπὸ τῶν παλαιῶν ».

En cor Zenodoti, en iccur Cratetis.

Τὰ μιξοβάρβαρα ταῦτα τῆς Ἀττικῆς χελιδόνος τερτίσματα θὰ διαπτυχθῶσιν ἀκριβῶς ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ, ἵνα σαφῶς καὶ ἐπιδήλως ἐμφανισθῇ τὸ σαθρὸν καὶ ἀσύστατον τῶν θεωρημάτων καὶ ἐπιχειρημάτων, ἅτινα ἀταλαιπώρως καὶ αὐτοσχεδίως οἱ εὐμήχανοι Ἀγελαῖοι ἐπινοοῦντες ἐπανατείνονται ἀπειλητικῶς καὶ ἐπισείουσι φοβερῶς, ὅσάκις σπεύδουσι νὰ ὑπερμαχῶσιν ἀδοκίμου τινὸς ἢ ἀτόπου καὶ ἀλλοκότου χρήσεως. Γελαῖ δὲ τις μάλιστα βλέπων ἀνθρώπους παντελῶς τὴν φωνὴν ἰδιώτας καὶ ὅλως Ἑλληνικῆς λέξεως ἀναισθήτους φιλοτιμουμένους ἐκ παντὸς τρόπου δεινότητα περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ καλλιρρημοσύνην νὰ ἐπιδεικνύονται.

Ἐν τῷ παρόντι παρατηροῦμεν ὅτι ἀντὶ τοῦ παρασήμου καὶ ἐκφύλου Λαυριακὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο Λαυριωτικός ἢ Λαυριωτικός, Λαυριωτικὴ ἢ Λαυριωτικὴ πρόσσδος, Λαυριωτικὴ ἢ Λαυριωτικὴ (γῆ, χώρα), γλαυκὴς Λαυριωτικαὶ ἢ Λαυριωτικαί, ὡς Πλούταρχ. Θεμιστ. Δ', 1 « τὴν Λαυριωτικὴν πρόσσδον ἀπὸ τῶν ἀργυρείων μετάλλων ἔθος ἔχόντων Ἀθηναίων διανέμεισθαι ». Νικί. Δ', 2 « ἐκέκτητο γὰρ ἐν τῇ Λαυριωτικῇ πολλά » (Φέρεται καὶ γραφὴ Λαυριωτικῆ). Ἀριστοφ. Ὀρν. 1106 « γλαυκὴς ὑμᾶς οὐποτ' ἐπιλείψουσι Λαυριωτικαί ». Παροιμιολογ. Ἑλλ. Τόμ. Α', σελ. 390 Γοττ. « Γλαυκὴς Λαυριωτικαί : Ἐπὶ τῶν πολλὰ χρήματα ἔχόντων. Ἐν γὰρ Λαυριῷ τῆς Ἀττικῆς χρύσεια μέταλλα ἦσαν. Ἐπεχάραττον δὲ

γλαῦκας ἐν τοῖς νομίσμασιν». Τόμ. Β', σελ. 153 «Γλαῦκες Λαυριωτικάι: Ἐπὶ τῶν πολλὰ χρήματα κτέ.». Σουίδ. Τόμ. Α', α, σελ. 1109 Βερν. «Καὶ ἑτέρα παροιμία γλαῦκες Λαυριωτικάι ἐπὶ τῶν πολλὰ χρήματα ἐχόντων, παρόσον ἐν Λαυρίῳ τῆς Ἀττικῆς γίνονται χρύσεια μέταλλα. Ἐνεχάραιον δὲ γλαῦκας ἐν τοῖς χρυσοῖς νομίσμασι». Ἡσύχ. Τόμ. Α', σελ. 834 Ἄλβ. «Γλαῦκες Λαυριωτικάι: Ἀριστοφάνης Ὀρνισιν. Οἱ ἀργυροστατῆρες. Ἐν Λαυρίῳ γὰρ τὰ μέταλλα τὰ ἀργυραῖα γλαῦξ δὲ τὸ ἐπιχάραγμα τοῦ στατῆρος». Ταύτην τὴν γραμμὴν παρέχει ἡμῖν ὁ κῶδιξ· ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ τῶν φιλολόγων τις ἀντὶ μὲν τοῦ ἀργυροστατῆρες εἶκασεν ἀργυροῖ στατῆρες, ἀντὶ δὲ τοῦ ἀργυραῖα ἔγραφεν ἀργυρεῖα. Ὀρθότερον δ' ἔχει τὸ προπαροξύτονον ἀργύρεια¹

Ἐν ταῖς εἰς τὸν Νικίαν τοῦ Πλουτάρχου σημειώσεσι τοῦ Κοραῆ ἀναγινώσκειται ἡ ἐπομένη παρατήρησις (Πλουτ. Παραλλ. Μέρ. Γ', σελ. 411):

Λαυριωτικῆ.] Προσσυποκαουμένου τοῦ Χώρα². Κακῶς οἱ ΠΡ ἔγραψαν Λαυρεωτικῆ· ἔστι γὰρ παρὰ τὸ Λαύριον, ὄρος οὕτω καλούμενον τῆς Ἀττικῆς. «Μέχρι Λαυρίου ὄρους, οὗ τὰ ἀργύρεια μέ-

¹ Ἴδε Βοιμέλιον Δημοσθ. Δημηγορ. σελ. 121. Κόβητον Νον. Lect. σελ. 770, κλπ.

² Ὡς λέγεται ἡ Ἀττικῆ, ἡ Μεγαρικῆ, ἡ Λακωνικῆ, ἡ Θεσπικῆ, ἡ Ταναγραικῆ, ἡ Πλαταϊκῆ, ἡ Λοκρικῆ, ἡ Λεπρεατικῆ, ἡ Βοττικῆ, ἡ Μαιδικῆ, ἡ Παιονικῆ, ἡ Ὀδομαντικῆ, ἡ Ποντικῆ, ἡ Δαρδανικῆ, ἡ Τρωϊκῆ, ἡ Μηδικῆ, ἡ Πισιδικῆ, ἡ Τραλλιτικῆ, ἡ Σκυθικῆ, ἡ Ἰνδικῆ, ἡ Σινδικῆ, ἡ Κωλικῆ, ἡ Βεχειρικῆ, ἡ Κυρρηστικῆ, ἡ Κελτικῆ, ἡ Βαιτικῆ, ἡ Βελγικῆ (Ἄλλὰ Στέφ. Βυζ. σελ. 161, 15 Μειν. «Βελγίκη ἡ χώρα, ὡς Βαιτική». Περβ. καὶ σελ. 156, 10 καὶ Ἀρχαῖδ. π. Τόν. σελ. 107, 10), κτλ., οὕτω καὶ ἡ Λαυριωτικῆ ἢ Λαυρεωτικῆ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται ἡ Ἀργεῖα, ἡ Ἠλεῖα, ἡ Ταναγραῖα, ἡ Πισαία, ἡ Μηθυμναία, ἡ Οἰταία, ἡ Ἀγραῖα, ἡ Ἰουδαία, ἡ Ὠρωπία, ἡ Κορινθία, ἡ Σικυωνία, ἡ Τροιζηνία, ἡ Ἐπιδαυρία, ἡ Μεσσηνία, ἡ Ναυπακτία, ἡ Δευκαδία, ἡ Ἄλιαρτία, ἡ Κνιδία, ἡ Σαλαμινία, ἡ Ροδία, ἡ Ἀνδρία, ἡ Σαμία, ἡ Κυθηρία, ἡ Βαθυλωνία, ἡ Καρχηδονία, κτλ., ἡ Τρωάς, ἡ Κρουαίς, κτλ., ἡ Ἀδραμυτ(τ)ηνή, ἡ Μελιτηνή, ἡ Κυζικηνή, ἡ Δραγγηνή, κτλ., ἡ Βακτριανή, ἡ Σογδιανή, ἡ

ταλλὰ ἐστὶν Ἀθηναίοις» φησὶ Θουκυδίδης (Β, 55). Ταῦτα δὲ τὰ ἐκ τῶν ἀργυρείων τούτων μετάλλων κοπτόμενα νομίσματα, ἐπίσημον ἔχοντα γλαῦκα, αἰνίττεται καὶ ὁ Κωμικὸς Ἀριστοφάνης (Ὀρν. 1106), λέγων,

Γλαῦκες ὑμᾶς οὐποτ' ἐπιλείψουσι ΛΑΥΡΙΩΤΙΚΑΙ·
Ἄλλ' ἐνοικήσουσιν ἔνδον, ἐν τε τοῖς βαλαντίοις
Ἐννεοττεύσουσι, κακλέψουσι μικρὰ κέρματα.

Σαφῶς ἐκ τοῦ λόγου τούτου μνηύεται ὅτι ἀπεδοκίμαζεν ὁ αἰοίδιμος ἀνὴρ τὴν γραφὴν Λαυρεωτικὸς, μόνην τὴν Λαυριωτικὸς ὑπολαμβάνων ὀρθὴν καὶ μόνην ταύτην ὡς δόκιμον ἀσπαζόμενος. Ὡς δ' ὁ Κοραῆς, οὕτω καὶ ὁ Βοίικιος (Gesamm. Klein. Schrift. Τόμ. Ε', σελ. 2) καὶ ἄλλοι ψευδῆ καὶ ἀπόβλητον ἀπεφῆναντο τὸν διὰ τοῦ Ε τύπον. Τούναντίον δ' ὁ Βεγκῆρος ἐξέδωκεν οὐ μόνον ἐν τῷ Νικία τοῦ Πλουτάρχου Λαυρεωτικῆ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Θεμιστοκλεῖ Λαυρεωτικῆν (Πλουτ. Παραλλ. Τόμ. Γ', σελ. 4 καὶ Τόμ. Α', σελ. 183). Καὶ ὁ Σίντενις δ' ἐν τῇ Τεῦβνηρείῳ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων τοῦ Πλουτάρχου προῦκρινε τὸν δι' Ε τύπον (Τόμ. Α', σελ. 222 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 5), καίτοι πλημμελῆ αὐτὸν ἀποκαλέσας ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θεμιστοκλέους (σελ. 26).

Ἄλλ' ἐν' ἀκριβῶς καὶ βεβαίως γνωσθῆ ὁ ὀρθότερος καὶ δοκιμώτερος τύπος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιθέτου, ἐπάναγκες ὑπάρχει νὰ ἐξετασθῆ καὶ διορισθῆ ἡ γραφὴ τοῦ ἐξ οὗ παράγεται ὄνοματος.

Οὐκ ὀλίγοι φιλόλογοι τοῖς ἀντιγράφοις μάλιστα πειθόμενοι φρονοῦσιν ὅτι ἀδιαφόρως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐγράφετο Λαύριον καὶ Λαύρειον. Εἶνε δ' ὁ Οὐεσσελίγγιος (Ἡροδ. Ζ', σελ. 569), ὁ Βοίικιος (ἐνθ. ἀν.), ὁ Σίντενις (Πλουτ.

Ματιανή, ἡ Μοργιανή, ἡ Ἀμαστριανή, κτλ., ἡ Μεταποντινή, κτλ., ἡ Λουγδουνησία, κτλ.

Καὶ συνήθως μὲν ἄνευ τῆς λέξεως χώρα ἢ γῆ ταῦτα ἐκφέρονται, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ τῆς ἀνελλιπούς χρήσεως οὐκ ὀλίγα μνημόρια, ὡς σαφῶς ὅτι ἐμφανισθῆ ἐν ἄλλῳ τύπῳ.

Θεμιστ. σελ. 26), ὁ Βαίριος (Ἡροδ. Τόμ. Γ', σελ. 657 ἐκδ. 6') καὶ ἄλλοι¹. Παρ' Ἡροδότῳ Ζ', 144 δύο μόνα ἀντίγραφα ἔχουσι Λαυρίου. Παρὰ Θουκυδίδῃ ὅμως Β', 55 ὀλίγα φέρουσι τὸν διφθογγογραφούμενον τύπον. Πρβ. καὶ ς', 91 καὶ Ἀνδοκίδ. π. Μυστηρ. 38 καὶ 39. Παρὰ Πάυσανίᾳ Α', α', 1 ἀναγινώσκεται καθ' ἅπαντα τὰντίγραφα Λαύριον. Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου Τόμ. Α', σελ. 834 Ἀλβ. κεῖται ἐν Λαυρίῳ, ἐν δὲ τῷ τοῦ Σουίδα Τόμ. Α', α', σελ. 1109 Βερν. ἢ τῶν κραιπτόνων ἀντιγράφων γραφή εἶνε ἐν Λαυρίῳ. Ἐν τοῖς παλαιοῖς εἰς τοὺς Ἰππέας τοῦ Ἀριστοφάνους σχολίοις στίχ. 362 (σελ. 46 Διδ.) γράφεται ἐν Λαυρίῳ, ἐν δὲ στίχ. 1093 (σελ. 70) ἐν Λαυρίῳ. Πρβ. καὶ Σχολ. Αἰσχύλ. Πέρσ. 238 (σελ. 77 Δινδ.) « ἐν Θορικῷ γὰρ ἐστὶ μέταλλα καὶ ἐν Λαυρίῳ », κτλ.

Ἄλλ' οὐδὲν τρανὸν καὶ σαφὲς ἐκ τούτων πορίζεται οὐδὲ τεκμηριούται ἐκ τῶν ἀντιγράφων ἢ ἀληθῆς γραφῆς, ἐν οἷς συχνότατα γίνεται σύγχυσις τοῦ Ι καὶ ΕΙ, καθάπερ καὶ τοῦ Ο καὶ Ω καὶ τοῦ Ε καὶ ΑΙ, κτλ. Πλειστάκις δ' ἐν αὐτοῖς λέξεις, περὶ ὧν κάλλιστα καὶ βεβαιότατα ἄλλοθεν γινώσκεται ἔτι διὰ μόνου τοῦ Ι ἢ διὰ μόνου τοῦ ΕΙ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐγράφοντο, εὐρίσκονται ἢ κατ' ἀμφοτέρους γεγραμμένοι τοὺς τρόπους ἢ κατὰ μόνον τὸν πλημμελῆ καὶ διάστροφον.

Τὴν γνησίαν τῆς προκειμένης λέξεως γραφὴν διδασκόμεθα ἐκ τῆς παραδόσεως, καθ' ἣν τὸ ὀρθὸν εἶνε Λαύριον, οὐχὶ Λαύριον.

Ἐν τοῖς Κανόσι τοῦ Θεογνώστου σελ. 127 (Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Β') ἀναγινώσκεται :

Τὰ διὰ τοῦ ΕΙΟΝ τρισύλλαβα κύρια ἢ καὶ ἰδιόζοντα κατὰ πόλεων προπαροξύτονα διὰ τῆς ΕΙ διφθογγῆς γράφονται. Εἶπον

1 Ἴδε Πόππον Θουκυδ. Μέρ. Α', 6', σελ. 265 ἐκδ. μεγ.

δὲ ἰδιόζοντα διὰ τὸ Λάριον παρὰ Ἀλεξανδρεῦσιν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει μόνον λεγόμενον καὶ τὸ Λύκειον Ἀθήνησι τὸ γὰρ χιλκεῖον προπερισπώμενον κοινὸν κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐπὶ τόπου λαμβανόμενον. Ἔστωσαν δὲ παραδείγματα τοῦ κανόνος ταῦτα Ἰλίουσειον ὄνομα τόπου, Γύθειον, Σέρρειον ἢ πόλις, ΛΑΥΡΕΙΟΝ¹ ὄνομα τόπου (ἰδιόζει τοῦτο Ἀθήνησι), Φίκειον ὄνομα (τοῦτο εὐρήται καὶ διὰ βραχέος τοῦ Ι κατὰ τὴν παραλήγουσαν ἕως δὲ συνεξέδρομε τῷ Ῥύτιον, Αἴγιον, Σούτιον, περὶ ὧν ἤδη προεῖρηται), Βούθειον, Σίγειον, Λέπρειον Καυκῶνων πόλις, Φύτειον, Κράρειον γυμνάσιον ἐν Κορίνθῳ ».

Καὶ ἐν τῇ Ὀρθογραφίᾳ τοῦ Χοιροβοσκοῦ σελ. 237 (Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Β') φέρεται :

ΛΑΥΡΕΙΟΝ· ἔστι δὲ τόπος τῆς Ἀττικῆς ποιῶν μέταλλα· διὰ τῆς ΕΙ διφθογγῆς γράφεται· τὰ γὰρ διὰ τοῦ ΕΙΟΝ τρισύλλαβα ἰδιόζοντα καὶ προπαροξύτονται καὶ διὰ τῆς ΕΙ διφθογγῆς γράφεται.

Ὅμοια τούτοις διδάσκει καὶ ὁ Μέγας Ἐτυμολόγος γράφων σελ. 533,29 :

Τὰ διὰ τοῦ ΕΙΟΝ τρισύλλαβα ἰδιόζοντα, τουτέστιν ἐνὶ τόπῳ² μόνον λεγόμενα, διὰ τῆς ΕΙ διφθογγῆς γράφεται καὶ προπαροξύνεται, οἷον Λάριον τὸ ἵπποδρόμιον Ἀλεξανδρείας ἀπὸ Λαγοῦ τινος (Γρ. : ἀπὸ Λάγου τινός), Ἰλίουσειον τόπος ἐν Αἰτωλίᾳ, ὅπου ἦν ὁ χιλόνης, ΛΑΥΡΕΙΟΝ τόπος ἐν Ἀττικῇ ἔχων μέταλλα.

1 Κατὰ τὸ Λαύρειον τῆς Ἀττικῆς γράφεται καὶ τὸ Γαύρειον τῆς Ἄνδρου (Ἴδε Δινδάρφιον Ξενοφ. Ἑλλην. σελ. 34 Ὁξ.)· ἔτι δὲ τὸ Γάμβρειον τῆς Ἰωνίας. Στέφ. Βυζάντ. σελ. 198, 11 « Γάμβρειον· πόλις Ἰωνίας. Τὸ ἔθνηκόν Γαμβραεῖς, ὡς Σιγαιεῖς. Γράφεται δὲ διὰ διφθογγῆς, ὡς δηλοῖ τὸ Γαμβρήϊον ». Περὶ τῶν εἰς ΙΟΝ ἢ ΕΙΟΝ ληγόντων ὀνομάτων πολλὰ μὲν ἔχομεν νὰ εἰπωμεν, ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ οἰκεῖος τόπος ἐνταῦθα.

2 Δὲν ἀρνούμεθα μὲν ὅτι ἔδυνατο ὁ Μέγ. Ἐτυμολόγος νὰ εἴπῃ ἄνευ προθέσεως ἐνὶ τόπῳ, πιθανώτατον δ' ὅμως φαίνεται ὅτι ἐξέπεσε πρὸ τοῦ ἐνὶ ἢ πρόθεσις ἐν, καθάπερ ἐν τῇ μίαις ἐγκωμίῳ τοῦ Λουκιανοῦ § 9 « νεοττιᾶν δὲ ἢ καλιᾶν οὐχ ἐνὶ τόπῳ κατεστήσατο » (Γρ. οὐκ ἐν ἐνὶ). Περὶ τῆς ἄνευ προθέσεως χρήσεως τῆς αὐτικῆς εἰς ἀγλωσιν τῆς ἐν τόπῳ σχέσεως ὅα διαλάβωμεν ἐπτενωῶς ἀλλαγῶς.

Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Γουδιαν. σελ. 375, 1. Καὶ ὁ Σουΐδας λόγον περὶ τῆς προκειμένης λέξεως ποιούμενος διὰ διφθόγγου αὐτὴν γράφει (Τόμ. Β', α', σελ. 510) « Λαύρειον: Τόπος Ἀττικῆς ποιῶν μέταλλα ». Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 218,8 ἀναγινώσκειται « Λαυρεῖον: Τόπος τῆς Ἀττικῆς, ἐν ᾧ τὰ ἀργύρεια ἦν μέταλλα ». ἀλλ' ὁ τονισμὸς εἶνε πλημμελής. Πληθυντικὸν Λαύρεια κεῖται παρ' Ἡσυχίῳ λέγοντι « Λαύρεια: Τὰ Ἀθήνησι χρύσεια μέταλλα λεγόμενα ». Φέρεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ « Λαῦρον: Τὴν δάφνην ἢ μέταλλον ἀργύρου παρὰ Ἀθηναίους » (Τόμ. Β', σελ. 434).

Πᾶς τις βλέπει ἔτι μόνῃ τῇ διὰ διφθόγγου γραφῇ τῆς περὶ τῆς ὁ λόγος λέξεως συνηγορεῖ ἢ παράδοσις, οὐδενὸς γραμματικοῦ ἀντιμαρτυροῦντος οὐδ' ἀμφιδοξοῦντος τὸ παράπαν περὶ τῆς γραφῆς ταύτης. Ἀναμφήριστον δ' ὑπάρχει ἔτι καὶ ὁ Στέφανος ὁ Βυζάντιος μνημονεύων τὴν λέξιν ταύτην ἐν τοῖς Ἑθνικοῖς τὴν τε παραλήγουσαν αὐτῆς διὰ διφθόγγου ἔγραψε καὶ περὶ τοῦ καθ' ὕψισιν ἢ ὑφαίρεσιν τοῦ Ἰσχηματισμοῦ τοῦ Λαυρεώτης καὶ Λαυρεωτικός τὸν προσήκοντα λόγον ἐποιεῖτο. Ἄλλ' ἀπώλοντο δυστυχῶς τὰ ἀπὸ τοῦ Λαρισσαί μέχρι τοῦ Λῆμιος. Δὲν εἶνε δ' ὅμως, ὅσον τείνει εἰς τὸ ὄνομα Λαύρειον, ἢ βλάβη μεγάλη· διότι ἐν λέξει Σέρρειον (σελ. 561 Μειν.) κεῖται ἡ ἐξῆς παρατήρησις: « Τὸ ἔθνικόν Σερρειεύς καὶ Σερρεώτης, ὡς τοῦ Λαύρειον Λαυρεώτης, καὶ Σερρεάτης, ὡς Λέπρειον Λεπρεάτης ».

Τὸ λαμπρότατον τοῦτο τοῦ Στεφάνου μαρτύριον εἶνε οἷον ἐπισφράγισις καὶ τελεία βεβαίωσις τοῦ περὶ τῆς ἀληθοῦς γραφῆς τοῦ προκειμένου ὀνόματος λόγου. Σαφέστατα, νομίζομεν, διδάσκει ὁ Στέφανος ἔτι ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ΛΑΥΡΕΙΟΝ, ἐξ οὗ παρήχθη τὸ ΛΑΥΡΕΩΤΗΣ, ὡς ἐκ τοῦ ΣΕΡΡΕΙΟΝ τὸ ΣΕΡΡΕΩΤΗΣ. Φανερώτατον δ' ὑπάρχει ἔτι ἐκ τοῦ ΛΑΥΡΕΩΤΗΣ δὲν δύναται ἄλλο ἐπίθετον νὰ σχηματισθῇ ἢ τὸ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΟΣ.

Σημειωτέον δ' ὅτι τὰ περὶ τῆς γραφῆς τοῦ Λαύρειον ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν παραδεδομένα εἶνε ἀπηγησμένα ἢ ὀπωσδήποτε μετωχτευμένα ἐκ τῶν τοῦ Ἡρωδιανοῦ ἀκριβεστάτου καὶ ἀσφαλεστάτου ὡς τὰ πολλὰ τῶν τοιούτων παρατηρητοῦ. Ἄν δ' οἱ μαθηταὶ καὶ θαυμασταὶ τοῦ ἐπιφανοῦς διδασκάλου τοῦ ἑλληνισμοῦ Λεοντίου Ἀναστασιάδου¹ ἀγνοῶ-

¹ Ὁ μακαρὶτης Λεόντιος Ἀναστασιάδης, καίτοι λαὸν ἐκάστοτε πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς καὶ πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους μεγαλαυχούμενος καὶ ἀνυποστόλως πολλάκις αὐτὸν ἐξυμῶν ὡς ἐντριβέστατον καὶ δοκιμώτατον περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, δύναται περιφανέστατα νὰ ποδειχθῇ πάντῃ ἀμαθῆς καὶ ἀνεπιστήμων καὶ τῶν πρώτων αὐτῆς στοιχείων. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ἂν Γραικύλοι τινὲς ἀναγράφητοι διὰ στόματος αὐτοῦ ἔχουσι καὶ συγνάκις περὶ αὐτοῦ λόγον ποιῶνται ἀνακηρύττοντες κράτιστον τοῦ ἑλληνισμοῦ γνώμονα. Αὐτὸς ὁ φιλοτεχνήσας τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν παρατεθέντα τερετίσματα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὀρθότητος τοῦ τύπου Λαυρειάκης, φοβούμενος πάντως μὴ ἀγνώμων μαθητῆς φανῆ, ἂν ῥῆσιν κακῶς ἔχουσαν ἐλέγχων μὴ μνημονεύσῃ ὀπωσδήποτε καὶ τιμῆσιν τὸν αἰδιδίμον διδάσκαλον, ἔγραψε μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ οὔσης χάριτος καὶ εὐσομίας ταῦτα:

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ νεοφύτιστος Γνώμων τῶν Ἀθηνῶν, πρὶν ἢ ἀλειφθῆ εἰς τὸν πατριωτικὸν ἀγῶνα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς σημερινῆς ἡμῶν γλώσσης, ἔπρεπε, πρῶτον μὲν νὰ μάθῃ νὰ γράφῃ ἑλληνικὰ, καὶ οὐχὶ ἑλληνικὰ μαλτέζικα, ὡς ἔλεγεν ὁ μακαρὶτης Λεόντιος· οἷον: « Ἄλλοτε δ' ἄλλην ἐξετάσαντες χρῆσιν κατ' ἀσφαλές, ὡς φρονοῦμεν, καὶ πάγιον παράπηγμα πάμπαν ἐφωράσαμεν πλημμελῶς καὶ ἀτάπως ἔχοντα ἢ ἐπίμειπτα ὀπωσδήποτε καὶ ἄζηλα ὄντα ».

Hem optimum magistrum graecitatis!

Ἡ εὐτραπέλως ψευρομένη καὶ ἀνελλήνιστος ἀποκαλουμένη ῥῆσις διαστλθεὶ ὡς ἀδάμας ἀληθῶς ἐν μέσῳ τοῦ βαρβαρικοῦ βορβόρου τοῦ χυλῆντος ἐκ τοῦ στόματος τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαίων, ὅστις οὕτως ἀπειρόκαλος καὶ ἀναίσθητος εἶνε, ἔστ' ἐμμελέστερον μὲν ἀποφαίνει τὸν Σκύθην Ἀτέαν, ὅς, Ἰσμηνίου τοῦ ἀύλητου ληφθέντος αἰχμαλώτου καὶ παρὰ πτότον ἀυλήσαντος, ἔμοσεν ἠδῖον ἀκούειν τοῦ ἵππου χρεμετίζοντος, οὐδαμῶς δὲ διαφέρει τοῦ παρὰ τῷ Θεοφράστῳ ἀγροίκου, ὅστις τοιοῦτός τις ἐστίν, οἷος τὸ μύρον φάσκειν οὐδὲν τοῦ ὄυμου ἠδῖον ὄζειν καὶ ἐπ' ἄλλῳ μὲν μηδενὶ μήτε θαυμάζειν μήτ' ἐκπλήττεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς· ὅταν δὲ ἴδῃ βοῦν ἢ ὄνον ἢ τράγον, ἐστηκῶς θεωρεῖν. Διαβεβαιούμεθα δ' ὅτι, ἂν κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος οὗτος καὶ

σιν ἢ περιορῶσι τὸν Ἱερωδιανόν, οἱ ἐντρεχῶς ὅμως περὶ τὰ Ἑλληνικά γράμματα ἀσχολούμενοι καὶ μὴ ἐκ περιζώματος τὴν φιλολογίαν ἀσκοῦντες ὑπερβαλλόντως θαυμάζουσι καὶ λίαν τιμῶσι καὶ ἀποδέχονται τὰ γραμματικά αὐτοῦ σπουδάσματα, ἅτινα δύνανται κατ' ἔξοχόν τινα φιλόλογον νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ τοῦ Γρίπιου περὶ τῆς Γερμανικῆς γλώσσης.

Ὁ Κλασσήμιος ἐξέδωκε παρὰ Θουκυδίδη Λαυρείου (Τόμ. Β', σελ. 93 ἐκδ. β'), καθάπερ καὶ ὁ Στάλλιος (Τόμ. Α', σελ. XXVIII). Ὁ Α. Δινδόρφιος ὀρθῶς μὲν ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Ἑρρ. Στεφάνου (Τόμ. Ε', σελ. 135) ἰσχυρίζεται ὅτι μόνη ἡ γραφή Λαύρειον εἶνε ἀληθής, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ Λαύριον, πλημμελῶς δ' ἴσως κελεύει νὰ ἀναγνωσθῇ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ κωμικοῦ Λαυρειωτικά ἐντὶ τοῦ Λαυριωτικά. Τῇ γραφῇ Λαυρειωτικά ἀρέσκεται καὶ ὁ Μεινέκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους (Τόμ. Β', σελ. IX) καὶ ὁ Οὐεκλεινός (Cup. Emig. σελ. 52). Ἀλλ' ἡμεῖς ἄνευ τινὸς ἐνδοιασμοῦ μετατυποῦμεν τὸ Λαυριωτικά εἰς Λαυρεωτικά μόνον τὸ δι' Ε' γραφόμενον ἐπίθετον νομίζοντες ὀρθόν, ἅτε μόνου τοῦ Λαυρεώτης μεμαρτυρημένου καὶ βεβαίου ὄντος, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ Λαυρειώτης.

Γίνεται δ' ἐν τῷ ἐκ τοῦ Λαύρειον σχηματισμῷ τοῦ Λαυρεώτης συστολή τῆς διφθόγγου ἢ ἐκπτώσις τοῦ Ι. Ἡ ἐκπτώσις δ' αὕτη ἢ ἀποβολὴ ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν καὶ ἐκβολή, ἐξαίρεσις, ὑφαίρεσις, ὑπεξαίρεσις, ἔξαρσις, ὑφρσις, ὑποστολή, ἐκδρομή, ἀπέλευσις, ἀπόθεσις, ἔνδεια, συμβαίνει καὶ ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὧν πρώτην μνημονεύομεν τὴν

Ἀλεξανδρεώτης - Ἀλεξανδρεωτικός ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρεια.

Ἐπαξ μόνον νὰ συναρμύση λόγον ὅμοιον τῷ ὑπ' αὐτοῦ προχέριως κακισθέντι, πολλοῦ μὲν παρὰ τοῖς εἰδήμοσι γραμματικῶν ἐπαίνου ἄξιος θὰ κριθῇ, θὰ δυνήθῃ δὲ ποτε καὶ αὐτὸς εὐλόγως καυχώμενος νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν εἶνε ἀπαίδευτος οὐδ' Ἑλληνικῶν λόγων ἀνήκοος.

Λουκιαν. περὶ τῶν ἐπὶ μισθ. συν. § 27 «ἢ Ἰωνικὸν συνείριον Ἀλεξανδρεωτικὸς ἀνθρωπίσκος». Ἀθήν. Λ', 60 «ὅτι ὁ Μαρεώτης οἶνος ὁ Ἀλεξανδρεωτικός». Φρόνιχ. σελ. 332 Λοβ. «Ἀλεξανδρεωτικὸν ποῦνον». Θωμ. Μάγιστρ. σελ. 172 Ἰουγ. «τὸ δὲ τεθέληκα Ἀλεξανδρεωτικόν». Εὐστάθ. σελ. 1623 «κρήνη Ἀλεξανδρεωτικὴ»¹.

Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐπεξερχόμενος τὰ ἔθνη τοῦ Ἀλεξάνδρειαι γράφει (σελ. 72) «τὸ ἔθνη τὸν Ἀλεξανδρεὺς ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου γενικῆς. τὸ θηλυκόν, ὡς ἀπὸ τοῦ Σινωπεὺς Σινωπίς, οὕτως ἀπὸ τοῦ Ἀλεξανδρεὺς Ἀλεξανδρίς. Δίδυμος δὲ παρατίθεται χρῆσιν ἐξ Ἐρατοσθένους τοῦ Ἀλεξανδρίτης. Φαβιωρῖνος δὲ ἐν τῷ περὶ Κυρηναϊκῆς πόλεως Ἀλεξανδρειώτην φησὶ παρὰ τὴν Ἀλεξανδρειανός, ὡς Μύρλαια Μυρλαιανός, Ἡράκλεια Ἡρακλειανός. λέγεται καὶ Ἀλεξάνδρειος κτητικόν. Νικάνωρ δὲ ὁ Ἑρμείου ἐν τῇ περὶ Ἀλεξανδρείας πρώτῃ ταῦτα πάντα κυροῖ καὶ τὸ Ἀλεξανδρίνος καὶ τὸ Ἀλεξανδρίνης, οὐ μόντοι τὸ Ἀλεξανδρεώτης». Ἡ ῥῆσις τοῦ Στεφάνου εἶνε προφανῶς πεπηρωμένη. Ὁ Βερκίλιος ἔγραψε «ΚΑΙ παρὰ τὸ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ Ἀλεξανδρειανός» προσθεὶς μὲν τὸ ΚΑΙ καὶ τὸ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, μεταβελῶν δὲ τὸ θηλυκόν ἄρθρον τὴν εἰς τὸ οὐδέτερον τὸ. Ἀλλ' οὔτε διὰ ταύτης τῆς γραφῆς ἄρτιος καὶ ὑγιῆς ὁ λόγος καθίσταται οὔτε διὰ τῆς τοῦ Μεινεκίου, ὅστις ὅλως τοῦ ἀληθοῦς ἀπεσφαλμένος ἐτόπασεν «Ἀλεξανδρειώτης φησὶ παρὰ τὸ ἩΡΑΚΛΕΙΩΤΗΣ. ΚΑΙ Ἀλεξανδρειανός». Τολμηροτέρη δ' ἡμῶν καὶ εἰκαιότερα φαίνεται ἡ τοῦ Λεντζίου εἰκασία «Ἀλεξανδρειώτην φησὶν, ὩΣ ἩΡΑΚΛΕΙΑ ἩΡΑΚΛΕΙΩΤΗΣ» (Ἱερωδιαν. Τόμ. Β', σελ. 891). Τὸ χωρίον ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ καὶ γνησίαν μορφήν ἀναπληρούμενον καὶ στιζόμενον οὕτω «Φαβιωρῖνος δὲ ἐν τῷ περὶ Κυρηναϊκῆς πόλεως Ἀλεξανδρειώτην φησὶ. Παρὰ τὴν ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ Ἀλεξανδρειανός, κτέ.». Μνημονεύσας ὁ Στέφανος τὸ ἔθνη τὸν Ἀλεξανδρεὺς καὶ παρατηρήσας ὅτι ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου γενικῆς εἶνε παραγόμενον, οὐχὶ δηλ. ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως, διδάσκει ἐν

¹ Ἴδτε καὶ Σαλαμάσιον π. Γλώσσ. Ἑλλ. σελ. 444 καὶ Στούρζιον π. Διαλ. Μακ. καὶ Ἀλεξ. σελ. 64.

τοῖς ἑπειτα ἀπ' ἄλλης ἀρχῆς ὅτι ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρεια σχημα-
 τίζεται ἔθνικόν Ἀλεξανδρειανός, ὡς ἐκ τοῦ Μύρλεια Μυρλειανός,
 κτλ. Ἐν σελ. 49 φέρεται « Ἀπὸ γὰρ τοῦ Ἀντίοχος Ἀντιοχεύς
 καὶ τοῦ Σέλευκος Σελευκεύς, ὡς Ἄβρων ἐν τῷ περὶ παρωνύμων.
 Εἰ γὰρ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ ἦν, Ἀλεξανδρειεύς ἂν ἦν.
 Ἀμφοῦν δ' ὁ Ἀλέξανδρος ἀρχή ». Γραπτέον δέ, ἴν' ὁλόκληρος καὶ
 ἀκέραιος ὁ λόγος ὑπάρχη, « τοῦ Σέλευκος ΣελευκεΥΣ (καὶ τοῦ
 Ἀλέξανδρος ἈλεξανδρΕΥΣ), ὡς Ἄβρων ἐν τῷ περὶ παρωνύμων ».
 Περὶ τῆς ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρου γενέσεως τοῦ Ἀλεξανδρεύς ποι-
 εῖται ὁ Στέφανος καὶ ἀλλαχοῦ λόγον, οἷον σελ. 60, 16 « ἐπειδὴ
 τὰ εἰς ΕΥΣ ἀπὸ τῆς ΟΥ γενικῆς γίνεται, Ἀλεξάνδρου Ἀλεξαν-
 δρεύς, κτέ. ». σελ. 284, 6 « Διὸ καὶ τὸ Ἀλεξάνδρεια οὐ προϋπάρ-
 χει τοῦ Ἀλεξανδρεύς· ἔδει γὰρ Ἀλεξανδρειεύς· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ
 Ἀλέξανδρος, ὡς Ταρσός Ταρσεύς ». Πρῶ. καὶ σελ. 361, 21 « Θεό-
 πομπος ἐν δεκάτῳ Καρπασεῖς αὐτοὺς φησιν, ἴσως ἀπὸ τοῦ Κάρ-
 πασος, ὡς Ἀντίοχος Ἀντιοχεύς, ἀφ' οὗ Καρπάσεια ». σελ. 659, 4
 « Τὸ ἔθνικόν Φαρνακεύς ἀπὸ τοῦ Φάρνακος, ὡς Ἀντίοχος Ἀντιο-
 χεύς, Σέλευκος Σελευκεύς ». Παντὶ δὲ φανερόν ὑπάρχει ὅτι εὐκα-
 λώτατα ἠδύνατο πρὸ τοῦ ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝός νὰ ἐκπέσῃ τὸ
 ἈΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ. Ἐν σελ. 415, 6 « Τὸ ἔθνικόν Λίβυσσα » ἐξερρύη
 προδήλως τὸ πρὸ τοῦ ΛΙΒΥΣσα κείμενον ΛΙΒΥΣ, ἐν δὲ σελ. 451,
 3 « Μητρόπολις: Φρυγίας » κατεπόθη πιθανώτατα ὑπὸ τοῦ Μητρό-
 ΠΟΛΙΣ τὸ εὐθὺς ἐπιφερόμενον ΠΟΛΙΣ. Ἐν σελ. 691, 11 ἔχουσι
 τὸν τίγραφρα « Τὸ ἔθνικόν Χρυσασεύς, ὡς αὐτὸς ἐν αὐτοῖς Ταυρο-
 πολῖται μὲν συνεμάχουν καὶ Πλαρασεῖς ». Ἀλλ', ἵνα μὴ ἑλλείπη
 τὸ ἔθνικόν, οὗ ἕνεκα τὸ μαρτύριον παρατίθεται, ὀφείλει νὰ γραφῆ
 « Ταυροπολῖται μὲν συνεμάχουν καὶ ΠλαρασεῖΣ (καὶ Χρυσασο-
 ρεῖΣ) » ἢ κατὰ τὸν Μεινέκιον « Ταυροπολῖται—(καὶ Χρυσασορεῖς) καὶ
 Πλαρασεῖς ». Ἐν σελ. 693, 15 δὲν ἐγκρίνομεν τὴν ὑπὸ τοῦ περι-
 φήμου τούτου φιλολόγου γενομένην συμπλήρωσιν « Τὸ πρωτότυ-
 πον ὄνομα βραχὺ ἔχει τὸ Ι, (τὸ δὲ ἔθνικόν μακρόν), ὡς τοῦ μήτι
 κτέ. » φρονοῦντες ὅτι τὸ σῶον καὶ ἀβλαβὲς ἦτο « βραχὺ ἔχει
 ΤΟ Ι (τοῦ δὲ ἔθνικοῦ μακρόν ἐστὶ ΤΟ Ι), ὡς κτέ. ». Ἐν σελ. 355,
 5 « Κάνωπος: οὕτως ἔδει γράφεσθαι διὰ τοῦ Β » ἀποκατέστησε

τὸ πλήρες ὁ Βερκῆλιος οὕτως ἔδει γράφεσθαι ΔΙΑ ΤΟΥ (Π, γρά-
 φεται δὲ ὅμως ΔΙΑ ΤΟΥ) Β » παρένθεις τὰ ἀπολωλότα ἐκ τοῦ
 Εὐσταθίου Διον. Περιηγ. 11 « Ὁ δὲ τὰ ἔθνικὰ γράψας φησὶν ὅτι
 ἔδει μὲν Κάνωπον γράφειν τὴν πόλιν διὰ τοῦ Π, γράφεται δὲ
 ὅμως διὰ τοῦ Β ». Καὶ ἄλλο δὲ τοῦ Στεφάνου χωρίον κολοβὸν ἐν
 τοῖς ἀντιγράφοις φερόμενον ἀρτιμελές ὁ Βερκῆλιος ἐκ τοῦ Εὐστα-
 θίου ἀπέφηνε. Παρὰ τῷ Στεφάνῳ ἀναγινώσκειται « Ἐκλήθη δὲ
 τὸ ὄρος (Ὁχία) ἀπὸ τῆς τῶν θεῶν μίξεως Διὸς καὶ Ἴραος » (σελ.
 362, 16), παρὰ δὲ τῷ Εὐσταθίῳ « Ἐκλήθη δὲ Ὁχία— ἀπὸ τῆς
 ἐκεῖ ὀχείας ἥτοι μίξεως Διὸς καὶ Ἴραος » (Παρεκβ. σελ. 280, 44).
 Τίς δύναται νὰμφιβάλλῃ ὅτι καὶ ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου
 τὸ ἐντελές εἶνε κατὰ τὸν Βερκῆλιον « Ἐκλήθη δὲ τὸ ὄρος ἀπὸ τῆς
 (ἐκεῖ ὀχείας, ἥτοι) τῶν θεῶν μίξεως » ἢ πιθανώτερον « ἀπὸ ΤΗΣ
 (ἐκεῖ ὀχείας, ἥτοι ΤΗΣ) τῶν θεῶν κτέ. »;

Τὸ Ἀλεξανδρεώτης, καίτοι μὴ κυρούμενον ὑπὸ τοῦ Νικάνορος,
 κάλλιον ἡμῖν καὶ δοκιμώτερον τοῦ Ἀλεξανδρειώτης φαίνεται
 ἱκανῶς βεβαιούμενον ἐκ τοῦ κτητικοῦ Ἀλεξανδρεωτικός, οὐτινος
 οὐδέποτε διὰ διφθόγγου ἐκφερομένου μόνον τὸ Ἀλεξανδρεώτης
 προφίσταται, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ Ἀλεξανδρειώτης.

Περὶ τοῦ Ἀλεξανδρεῖτος παρατηρητέον ὅτι εἶνε ἴδιον τῶν μετα-
 γενεστέρων τονιζόμενον συνήθως Ἀλεξανδρεῖτος. Διοσκορίδ. Τόμ.
 Α', σελ. 669 Σπρ. « κολόκυνθα Ἀλεξανδρίνη ». Τόμ. Β', σελ. 255
 « χαμαιδάφνης Ἀλεξανδρίνης φύλλα ». σελ. 288 « δάφνης Ἀλε-
 ξανδρίνης ρίζα ». σελ. 311 « χαμαιδάφνης Ἀλεξανδρίνης ρίζα ».
 Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΒ', σελ. 857 Κυνν. γράφεται κακῶς « καὶ
 Ἀλεξάνδρινον κάλαμον », ἐν δὲ Τόμ. ΙΘ', σελ. 776. φέρεται « ἡ
 δὲ Ἀλεξανδρίνη μνᾶ ». Τὸ ἐν τῇ ληγούσῃ τονιζόμενον ἀπαντᾷ ἐν
 ἀποσπάσματι τοῦ Πολυβίου παρ' Ἀθηναίῳ Η', 1 « ἐννέα ὀβολῶν Ἀ-
 λεξανδρινῶν », παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ Ζ', 18 « τῷ ἀργυρίῳ τῷ
 Ἀλεξανδρινῷ » καὶ παρ' ἄλλοις. Ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ τῶν Μετρο-
 λογικῶν Συγγραφέων ἐκδ. Τεύθ. εὐρίσκειται σελ. 208 « ἡ δὲ
 Ἀλεξανδρινὴ κοτύλη » καὶ « ἡ Ἀλεξανδρινὴ μνᾶ ». σελ. 240 καὶ
 248 « ἡ δὲ Ἀλεξανδρινὴ μνᾶ ». σελ. 264 καὶ 269 « ἕξαστων Ἀλε-
 ξανδρινῶν », ἀλλὰ σελ. 214 « τὴν Ἀλεξανδρεωτικὴν λέγει μνᾶν ».

καὶ σελ. 256 «ὁ ξέστης ὁ Ἀλεξανδρείτης»¹. Ἐν τῷ Ἱεροκοσοφίῳ § 231 κεῖται «νίτρον Ἀλεξανδρινόν» καὶ § 271 καὶ 281 «ὕελον Ἀλεξανδρινήν». Πρὸς καὶ Ὁρνέσσος. § 94 «κύμινον Ἀλεξανδρινόν». Παρὰ Στράβωνι II', α', 36 ὑπάρχει καὶ γραφή Ἀλεξανδρηγή, ὡς καὶ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ΚΖ', 6 Ἀλεξανδρηγόν καὶ ΚΗ', 11 Ἀλεξανδρηγῶ. Καὶ ἐν τῇ Κοβητείῳ δὲ τοῦ Λαερτίου ἐκδόσει (σελ. 163, 12) γράφεται «τῷ ἀργυρίῳ τῷ Ἀλεξανδρηγῶ». Ἐν τῷ περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν τοῦ Ἐπιφανίου φέρουσι πάντιγραφα «ξέστης ὁ Ἀλεξανδρινός» ἢ Ἀλεξανδρηγός (Τόμ. Β', σελ. 182, γ' Πετ.) καὶ «ξέστων Ἀλεξανδρινῶν» (σελ. 184, ε'), ἀνθ' οὗ ἐν τῷ Ἀδν. κώδικι τοῦ Μεγ. Ἐτυμολ. σελ. 1632 Γαισφ. κεῖται «ξέστων Ἀλεξανδρινῶν»². Ἐν ταῖς Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 280, 19 ἀναγινώσκεται «ἦν δὲ καὶ γυνὴ σοφὴ Ἀλεξανδρηγὴ κατὰ τὸν γεωγράφον». Καὶ τὸ τῆς Γιάδος δὲ (E, 141) ἀγχιστῆραι εὐρίσκειται παρ' αὐτῷ διὰ τοῦ Η γειραμμένον ἐν τῇ μετὰ πολλῆς ἀγχινόιας γινομένη ἐξαπλώσει καὶ διασαφῆσει τῆς λέξεως ταύτης. σελ. 531, 42 «Τὸ δὲ ἀγχιστῆραι δηλοῖ μὲν τὸ πυκναί, γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἀγγι ἐστάναι, ὃ ποιοῦσιν αἱ δῖες διὰ φόβον πυκνούμεναι ὡς ἐπὶ συνασπισμῶ. Σημείωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν τὸ ἀγχιστῆρος σύνθετον

¹ Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ γράφεται Ἀλεξανδρίτης (σελ. 72, 7)· ἀλλ' οὐκ ὀλίγα ἔπ' αὐτοῦ μνημονεύονται παντελῶς ὅμοια τῷ Ἀλεξανδρείτης ὄντα, οἷον Ἀγνώνεϊτης ἐκ τοῦ Ἀγνώνεια, Λιθαλεῖτης ἐκ τοῦ Λιθάλεια, Ἀκρωρεῖτης ἐκ τοῦ Ἀκρώρεια, Γηρεῖτης ἐκ τοῦ Γήρεια, Δικαιαρχεῖτης ἐκ τοῦ Δικαιάρχεια, Ζελεῖτης ἐκ τοῦ Ζέλεια, Καυκωνεῖτης ἐκ τοῦ Καυκώνεια, Λυκοσθενεῖτης ἐκ τοῦ Λυκοσθένεια, Λυκωρεῖτης ἐκ τοῦ Λυκώρεια, Μαρωνεῖτης ἐκ τοῦ Μαρώνεια, Πλεισταρχεῖτης, Ροβεῖτης, Σαλωνεῖτης, Σαμαρεῖτης, Φαλωρεῖτης, Φαναγορεῖτης, Φιγαλεῖτης (σελ. 20, 5. σελ. 46, 16. σελ. 54, 1. σελ. 64, 3. σελ. 177, 4. σελ. 207, 15. σελ. 231, 2. σελ. 295, 5. σελ. 369, 7. σελ. 422, 2 καὶ 17. σελ. 434, 14. σελ. 527, 7 καὶ 12. σελ. 545, 20. σελ. 552, 12 καὶ 16. σελ. 657, 2 καὶ 12. σελ. 664, 13). Λέγεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «Λαοδαμάντεια—Ἐκαλεῖτο δὲ Λαομεδόντεια—Τὸ ἐθνικὸν ἀμφοτέρων Λαομεδοντίτης καὶ Λαοδαμαντίτης» (σελ. 411) καὶ «Γάμεια—Ὁ πολίτης Ἰαμίτης ἢ Ἰαμεῖτης διὰ διφθόγγου» (σελ. 644).

² Πρὸς Διονύσιον Ἐπιφάν. Τόμ. Δ', α', σελ. XVII. Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐρίσκειται Ἀκυλβίνας, Σαββίνας, κτλ. ἀντὶ τοῦ Ἀκυλβίνας, Σαββίνας, κτλ. Πρὸς καὶ Νάϊκιον Οὐρσοῦ. Τόμ. Β', σελ. 17 κέξ.

εὐρήται, μετ' ὀλίγα δὲ τὸ ἀγγι ἐστηκέναι διακλυμένον εὐρήσεις. Ἴσως δὲ καὶ πρὸς ἀντιδίστολῃν τῶν οἰκολίων τὸ ἀγχιστῆραι εἴρηκεν· ἐκεῖνα γὰρ πλατέα λέγεται διὰ τὸ οὕτω τὰς αἰγας νέμεσθαι. Γράφεται δὲ διὰ τοῦ Η ἢ προπαρλήγουσα τοῦ ἀγχιστῆραι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐστάναι τροπῇ τοῦ Ε εἰς Η¹. Τοῦναντίον ἐν σελ. 986 φέρεται «Διότιμον τὸν Ἀδραμυτινόν» καὶ «τὸν ἰδίως Ἀδραμυτινόν λεγόμενον κόλπον» καὶ «ἐν τῷ ρηθέντι Ἀδραμυτινῶ κόλπῳ» ἀντὶ τοῦ Ἀδραμυτινόν καὶ Ἀδραμυτινῶ. Στέφ. Βυζάντ. σελ. 27, 9 «Ὁ πολίτης Ἀδραμυτινός, ὡς Ἀρτακηνός, Δαυηνός, Σεβαστηνός». Πρὸς καὶ Ἀβυδηνός, Ἀστακηνός, Θυατειρηνός, Κυζικηνός, Λαμφακηνός, Λαρισηνός, Περγαμηνός, Πιτυοεσσηνός, Πριαπηνός, Ρυνδακηνός, Σελευκηνός, Φιλαδελφηνός, Φιλιππηνός, κτλ., Ὀλυμπηνός ἐκ τοῦ ἐν Μυσίᾳ τῆς Ἀσίας Ὀλύμπου, Χαλκιδηνός ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ Χαλκίδος, κτλ.² Ψευδήρωδιαν. Ἐπιμερ. σελ. 174 Βοισσ. «Εἰ δὲ ἐθνικὰ καὶ τοπικὰ, διὰ τοῦ Η γράφονται, οἷον Σαρρακηνός, Ραιδεστηνός, Ἀβυδηνός, Κυζικηνός καὶ Ραδηνός ὁ ἀπὸ τῆς Ράδης· ραδινός δὲ ὁ λεπτός ἰώτα». Φλυαρεῖ ὁ Κοιροβοσκός λέγων Ἐπιμερ. σελ. 165 Γαισφ. «Τὰ εἰς ΝΟΣ ἐθνικὰ ὀξύτονα τῷ Η παραλήγεται· Ἀγαρηνός, Δαμασκηνός· πλὴν τοῦ Ἐδεσινός, Ἀμασινός, Ἀδραμυτινός (Γρ. Ἀδραμυτινός) καὶ Μελιτινός». Πρὸς καὶ Μοσχόπουλ. π. Σχεδ. σελ. 144 «Τὰ ἐθνικὰ καὶ τοπικὰ διὰ τοῦ Η γράφεται· Σαρρακηνός, Μιγδακηνός, Ἀγαρηνός, Ραιδεστηνός, Ἀμαστρινός. Τινὰ

¹ Ἐν τῷ κατ' ἐπιτομὴν βίῳ τοῦ Ἐπιφανίου φέρεται γραφή «ἐν Σαλαμῖνῳ» καὶ «τῇ Σαλαμῖνέῳ πόλει». Ἴδε Διονύσιον Ἐπιφάν. Τόμ. Ε', σελ. XIII.

² Στέφ. Βυζ. σελ. 491, 14 «Ὀλυμπος· ὄρος Μυσίας—Οἱ οἰκούντες Ὀλυμπηνοί». σελ. 684, 15 «Δ' πόλις ἐν Συρίᾳ—Τὸ ταύτης ἐθνικὸν Χαλκιδηνός». Πρὸς καὶ σελ. 538, 5 «Τὸ ἐθνικὸν τῆς Μηδικῆς Περικηνός, τῆς δ' ἐν τῇ Σινώπῃ Πέριος» (Ἴδε καὶ Μαινέσιον σελ. 515, 10 περὶ τοῦ Πελλαῖος καὶ Πελληνός). Παρ' Ἡροδότῳ Ζ', 74 φέρεται «οὗτοι δὲ εἰσι Λυδῶν ἀποικοί, ἀπ' Ὀλύμπου δὲ οὐρεος καλέονται Ὀδλυμπηνοί». Ἀλλ' ἴσως ἡ γνησία γραφή εἴνε Ὀδλυμπηνοί. Πρὸς Στράβ. IB', δ', 10 «οἱ περὶ τὸν Ὀλυμπόν Μυσοί, οὗς Ὀλυμπηνοὺς καλοῦσιν». IB', η', 8 «νῦν δὲ περὶ τῶν Ὀλυμπηνῶν» καὶ Εὐστάθ. Διον. Περιηγ. 322 «Ὁ δὲ Ἀρριανός τῶν Εὐρωπαϊκῶν Μυσῶν ἀποίκους λέγει τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ὀλυμπηνοὺς Μυσοὺς—Ἡρόδοτος δὲ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Μυσοὺς Λυδῶν ἀποίκους λέγει, Ὀλυμπηνοὺς καλουμένους ἀπὸ ὄρους Ὀλύμπου τοῦ Ἀσιακοῦ».

δὲ αὐτῶν διὰ τοῦ Ἰ' Μελιτινός, Ἀδραμυτινός καὶ Παλαιστινός, ὅς καὶ Παλαιστίνος λέγεται». Ἐκ τοῦ Ἔδεσσα σχηματίζεται Ἔδεσσαῖος, οὐχὶ Ἔδεσσα(σ)ῖνος. Στέφ. Βυζ. σελ. 158, 19 «Τὸ ἐθνικὸν Βαργασσηνός—ὡς Ἔδεσσα Ἔδεσσαῖος, Γερασσηνός, Ἐμεισηνός». σελ. 656, 10 «Τὸ ἐθνικὸν Φαλγηνός καὶ Φαλγαῖος, ὡς Ἔδεσσαῖος καὶ Ἔδεσσαῖος καὶ Καρρηνός καὶ Καρραῖος, τὸ μὲν κατὰ λόγον, τὸ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον» (Πρβ. καὶ σελ. 261, 1 καὶ σελ. 515, 11). Ἀντὶ δὲ τοῦ Μελιτινός ὀρθῶς παρὰ τῷ Στράβωνι γράφεται Μελιτηνός-Μελιτηνοί καὶ ἡ χώρα Μελιτηνή. ΙΑ', ιδ', 2 «ἀπὸ τῆς περαίας τῶν Κομμαγηνῶν καὶ τῶν Μελιτηνῶν». ΙΑ', ιβ', 2 «μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μελιτηνῆς πρὸς τὴν καθ' ἣν ἡ Κομμαγηνή τῆς Καππαδοκίας παράκειται» (Πρβ. καὶ ΙΒ', α', 2. 4. β', 1. 6. Διόδ. Σικελ. ΛΑ', 19, β'. Ἰώσηπ. Ἰουδ. Πολ. Ζ', α', 3, κτλ.). Καὶ παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ λέγεται σελ. 443 «Μελιτηνή: πόλις Καππαδοκίας—Οἱ πολῖται Μελιτηνοί, ὡς Κομμαγηνοί». Τὸ παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ Ἀμλαινός μετατρέπτεον ἴσως εἰς Ἀμλαινός, οὗ ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε Ἀμμοσηνός (Στέφ. Βυζ. σελ. 85, 24. Πρβ. καὶ Ἐμμοσηνός ἢ Ἐμμοσηνός σελ. 270, 14 καὶ σελ. 523, 16). Περὶ τοῦ Παλαιστινός-Παλαιστηνός, Παλαιστίνη-Παλαιστηνή διέλαβε μετ' ἀκριβείας ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἐπιφανίου (Τόμ. Α', σελ. 371). Οὐχὶ δὲ σπανίως ἐν τοῖς ἀντιγράφοις αἱ καταλήξεις ΗΝΗ-ΗΝΟΣ-ΗΝΟΝ μεταπίπτουσιν εἰς ΙΝΗ-ΙΝΟΣ-ΙΝΟΝ. Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ φέρουσι τάντιγραφα σελ. 100, 2 «Ἐνάτη ἐπὶ τῷ Γαύρῳ ἐν Κομμαγηνῇ» (ἀντὶ τοῦ Κομμαγηνῆ) καὶ σελ. 530, 9 «Ποιμάνιον: πόλις ἦτοι φρούριον. Ἔστι δὲ καὶ χωρίον Κυζίκου. Τὸ ἐθνικὸν ὁμοίως» (ἀντὶ τοῦ Ποιμαγηνῶν)¹. Ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος ΙΒ', β', 10 πάντα τάντιγραφα διέσωσαν τὸν ὀρθὸν τύπον Μοριμηνήν, ἀλλ' ἐν κεφ. ε', 4 παρεσέδου εἰς τινὰ ὁ ἡμαρτημένος Μοριμιγούς, καθάπερ ἐν κεφ. β', 10 ὁ Λαουϊανσηνῆς, κτλ. ἀντὶ τοῦ Λαουϊανσηνῆς-Λαουϊανσηνή. Παρὰ Γαληνῷ γράφεται

¹ Ἐν σελ. 371 ἔχουσι τάντιγραφα «Δίδυμος δὲ Κέβρινα τὴν πόλιν φησὶν. Ἡρωδιανός δὲ ἀπὸ Κεβρίνος (ἢ Κευρίνος) ποταμοῦ. Ὁ οἰκῆτωρ Κεβρήνος» (ἀντὶ τοῦ Κεβρήνα-Κεβρήνος-Κεβρήνός), ἐν δὲ σελ. 8 «Ἀβρετ-

Τόμ. Γ', σελ. 800 «ὁ δ' ἐν Λιγαῖς καὶ Περπερίνῃ μέσοι τούτων τήνη (ἢ Ἀβρεττίνη ἢ Ἀβροττίνη): χώρα Μυσίας—Τὸ ἐθνικὸν Ἀβρεττηνός, ὡς Ἀρριανός φησιν» (ἀντὶ τοῦ Ἀβρεττηνῆ), ἐν δὲ σελ. 556 «Σαμφερίνη (ἢ Σαμφερινῆ): νῆσος ἐν τῷ Ἀραβίῳ» (ἀντὶ τοῦ Σαμφερινῆ). Ὁ Μεινέκιος ἐξέδωκε καὶ ἐν σελ. 447, 18 «Καὶ χώρα Περσίδος Μεσηνή δι' ἐνὸς Σὺπὸ τῶν δύο ποταμῶν Εὐφράτου καὶ Τίγριδος μεσαζομένη» ἀντὶ τοῦ Μεσήνη. Δοξάζει δ' ὅτι καὶ ἐν σελ. 406, 9 «Λαέρτης: Κιλικίας χωρίον—Τὸ ἐθνικὸν Λαερτίνος» τὸ γνήσιον εἶνε Λαέρτηνός (Πρβ. καὶ σελ. 196, 3). Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ ἐν σελ. 352, 5 «Κάναθα: πόλις πρὸς τῇ Βόστρῃ Ἀραβίας. Τὸ ἐθνικὸν Καναθηνός. Ἐν τισὶ δὲ καὶ διὰ τοῦ Ἰ γράφεται». Μόνος ὁ διὰ τοῦ Η τύπος ἔχει ὀρθῶς ἀπαντῶν καὶ ἐν Ἐπιγρ. Βοικκ. Ἄρ. 4613. Δὲν εἶνε δ' ἴσως ἄτοπον νὰ ὑποληφθῇ νόθον τὸ «Ἐν τισὶ δὲ κτέ.» προσκολληθῆν ὑπὸ τινος εὐρόντος που γεγραμμένον τὸν πλημμελῆ διὰ τοῦ Ἰ τύπον. Πρβ. σελ. 25, 6 «Οὐ γὰρ ὁ τύπος Ἀράθων, ἀλλὰ τῶν διὰ τοῦ Λ οὐδετέρων ὁ διὰ τοῦ ΗΝΟΣ. Ζάρα Ζοαρηνός, Μήδαθα Μηδαθηνός, Τάρφαρα Ταρφαρηνός, Λύαρα Λυαρηνός». Ἐν σελ. 400, 6 λέγεται «Κύψελα: φρούριον τεταχισμένον ἐν Ἀρκαδίᾳ ὑπὸ Μαντινέων—Ἔστι καὶ Κύψελα πόλις Θράκης πλησίον τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ. Τὸ ἐθνικὸν Κυψελτίνος ἢ Κυψελτηνός». Τὸ Κυψελτίνος εἶνε ἐθνικὸν τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ Κυψέλων, τὸ δὲ Κυψελτηνός τῶν ἐν Θράκῃ, καθὼς ἐσημειώσατο καὶ ὁ Μεινέκιος. Παρ' Ἡρόδοτῳ Ζ', 42 φέρεται «διὰ τοῦ Ἀταρνέος εἰς Καρίνην πόλιν». Τὴν ὀρθὴν γραφὴν διδάσκει ὁ Στέφανος σελ. 358, 14 «Καρήνη: πόλις Μυσίας. Ἡρόδοτος ἐβδόμῃ». Ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ σελ. 163, 8 ἀντὶ τοῦ Καρήνηος κεῖται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις Καρίνης. Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ ἡ κατάληξις ΗΠΗΣ μεταβάλλεται ἐνίοτε ὑπὸ τῶν μεταγράφων εἰς ΠΠΣ. Ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου σελ. 220, 21 προσφέρουσι τάντιγραφα «Δασσαρηταί: ἔθνος Ἰλλυρίας» ἀντὶ τοῦ Δασσαρηταί, ἐν δὲ σελ. 380, 22 «Τὸ ἐθνικὸν Κραδίτης, ὡς Σιδήτης (ἢ Σιδίτης)». Πρβ. καὶ σελ. 680, 5. Ἀλλ' ὁ πολίτης τῆς Σίδης γράφεται Σιδήτης, οὐχὶ Σιδίτης (Στέφ. Βυζ. σελ. 43, 4. σελ. 146, 7. σελ. 225, 21 καὶ σελ. 565, 10 κέξ.). Ὅθεν καὶ τὸ ἐθνικὸν τοῦ Κράδη, ἀν' ἀλτῶς ἀνάλογον τῷ Σιδήτης ὑπάρχει, ὀφείλει νὰ μετατοπωθῆ εἰς Κραδήτης. Ταύναντιον παρ' Ἡρόδοτῳ Β', 6 ἀναγινώσκειται «ἀπὸ τοῦ Πλινθινήτεω κόλπου» ἀντὶ τοῦ Πλινθινίτεω. Στέφ. Βυζ. σελ. 527, 18 «Ὁ πολίτης Πλινθινίτης». Καθὼς ὁ Βέργκιος (Ποιητ. Δυρ. σελ. 416 ἐκδ. γ') προὔτιμησεν ἐν τῷ γνωστῷ τοῦ Σόλωνος ἀποσπάσματι τὴν προφανῶς ἡμαρτημένην γραφὴν «εἶπεν δὲ τότε ἐγὼ Φολεγάνδριος ἢ Σικενήτης». Στέφ. Βυζ. σελ. 560, 1 «Ὁ οἰκῆτωρ Σικενίτης, ὡς νῆσος νησίτης». Καὶ παρὰ τῷ Στεφάνῳ σελ. 585, 18 ἔγραψεν ὁ Μεινέκιος «Τὸ ἐθνικὸν Στοιίτης» ἀντὶ τοῦ Στοιήτης. Ἐν σελ. 546, 9 «Τὸ ἐθνικὸν Ῥοδοίτης, ὡς Ἀραιοίτης» ὑπάρχει καὶ γραφὴ Ῥοδοίτης καὶ Ἀρσινοίτης. Πρβ. καὶ Δοβέκκιον Γραμμ. Βουτρ. Τόμ. Β', σελ. 430. Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εὐρίσκειται καὶ Ἐκαλήνην καὶ Κλεσοουλήνην ἀντὶ τοῦ -λήνην, περὶ οὗ ἴδε Ναικίον Ορυς. Τόμ. Β', σελ. 15 κέξ., καὶ φρενήτιζω, φρενήτιξός, κτλ. ἀντὶ τοῦ φρενήτιζω, φρενήτιξός, κτλ. Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΔ', σελ. 624 γράφεται κοιτωνη τοῦ ἀντὶ τοῦ κοιτωνίτου

είσιν» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 833 «ἐπὶ δὲ τῆς Ἀσίας Αἰγεάτης τε καὶ Περπερίτης» ἀντὶ τοῦ Περπερηγῆ καὶ Περπερηγός¹. Τόμ. Γ', σελ. 276 «ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου Τιτακαζηνός τε καὶ Ἀρσούτης» καὶ σελ. 335 «Τιτακαζηνός τε καὶ Ἀρσούτης» καὶ σελ. 806 «ὅ τε Τιβηγός ἐστι τοιοῦτος καὶ ὁ Ἀρσούτης» (Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 834, κτλ.) ἀντὶ τοῦ Ἀρσουηγός². Πρβ. καὶ Βιζυηνός, Μαρσουηγός, κτλ. Παρ' Ἐπιφανίῳ Τόμ. Β', σελ. 543, 25 Δινδ. «τῆς Φιλαδελεφηνῆς χώρας» ὑπάρχει καὶ γραφὴ Φιλαδελεφηνῆς. Ἐν Τόμ. Γ', σελ. 283, 32 φέρουσι τάντίγραφα «Βασίλειος Ἀγκυρηγός», ἐν δὲ σελ. 330, 24 «Βασιλείου Ἀγκυρηγοῦ». Ὁ Δινδόρφιος ἐκδούς καὶ ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ Ἀγκυρηγός γράφει ἐν ταῖς σημειώσεσι (Τόμ. Γ', σελ. 850) ὅτι ὀρθότερον εἶνε τὸ Ἀγκυραγός (Πρβ. Στέφ. Βυζ. σελ. 17, 11). Καὶ τοῦ Ξενοφῶντος τάντίγραφα ἀντὶ μὲν τοῦ «ἐπορεύθησαν διὰ Σκυθηγῶν» ἔχουσι Σκυθηγῶν ἢ Σκυθίγων (Κύρι. Παιδ. Δ', ζ', 18), ἀντὶ δὲ τοῦ «περὶ τὸ τῆς Ἀστυρηγῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν» (Ἑλλην. Δ', α', 4) Ἀστυρήγῆς ἢ Ἀστυρήνης (Πρβ. καὶ Στράβ. ΙΓ', α', 51 καὶ 65). Στέφ. Βυζ. σελ. 578, 19 «Σκυθηνοί: ἔθνος οὐ πόρρω τῶν Μακρῶνων, ὡς Ξενοφῶν ἐν Ἀναβάσεως τετάρτῳ». σελ. 140, 20 «Τὸ ἐθνικὸν Ἀστυρηγός, ἀφ' οὗ τὸ τῆς Ἀστυρηγῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν». Πρβ. σελ. 354, 2 «Οἱ οἰκῆτορες Κανδαρηνοί» καὶ «Ἦρας Κανδαρηγῆς ἱερὸν». σελ. 456, 3 «Ἄρτεμις Μορογισμηγῆ». Στράβ. ΙΓ', α', 67 «ἱερὸν ἐστὶ μητρὸς θεῶν Ἀρδευρηγῆς». ΙΓ', δ', 5 «ὅπου τὸ ἱερὸν τῆς Κολομηγῆς Ἀρτέμιδος». ΙΓ', γ', 6 «τὸ δ' Ἀσπόρδηνον ὄρος τὸ περὶ Πέργαμον τραχὺ καὶ λυπρὸν ὄν Ἀσπόρηνον καὶ τὸ ἱερὸν τὸ ἐνταῦθα τῆς μητρὸς τῶν θεῶν Ἀσπορηγῆς» (Γρ. Ἀσπορδηγῶν καὶ Ἀσπορηγῶν, ὡς ἀναγινώσκεται καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Μεινεζίου σελ. 865), κτλ. Περὶ τοῦ Δινδομηγῆ ποιεῖται

¹ Καὶ παρὰ Στράβωνι ΙΓ', α', 51 ἀντὶ τοῦ Περπερηγῆ ἢ Περπερίτης γραπτέον Περπερηγῆ. Ἴδε Λοβέκκιον Προλεγομ. σελ. 196. Παρὰ Πολυβίῳ Ι', κη', 7 «ἐν μέσῃ τῇ Παρθουγῆ» φέρεται καὶ γραφὴ Παρθουγῆ ἄνευ τάνου.

² Ἴδε Μεινεζίου Στεφ. Βυζαντ. σελ. 126 καὶ Λοβέκκιον Προλεγομ. σελ. 197, 12. Περὶ τοῦ τύπου Βιζηνός ἀντὶ Βιζυηνός καὶ Μαρσουηγός ἀντὶ Μαρσουηνός ποιεῖται λόγον ὁ Μεινεζίου Στεφ. Βυζ. σελ. 169 καὶ σελ. 434.

λόγον ὁ Λοβέκκιος ἐν τοῖς Προλεγομένοις σελ. 196 (Πρβ. καὶ σελ. 244). Πολλὰ δ' ὑπάρχουσι τὸν αὐτὸν τῷ Σκυθηγῶν τύπον ἔχοντα, οἷον Ἀβασηγοί, Ἀσσακηγοί, Ἀταγηγοί, Ἀχομηγοί, Δαχαρηγοί, Εὐαληγοί, Ἰβηγοί, Καμαρηγοί, Ὀρχηγοί, Σαγαπηγοί, Σακχηγοί, Σαλμηγοί, Σαμηγοί, Σιθηγοί, Σιλακηγοί, Σκλαβηγοί, Ταηγοί, Ὠβαρηγοί, κτλ. Στέφ. Βυζ. σελ. 5, 8 «Ὁ τύπος (Ἀβασηγοί) ὁξὺς καὶ ἐπιχώριος τοῖς Ἀραψιν, ὡς Μηδαβηγοί, Ὀβοδηγοί, Ἀδρηγοί (Ἀδανηγοί;), ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἀσιαναῖς ἔπασιν, ὡς Ἀπολλώνιος ὁ τεχνικὸς ἐν τῷ περὶ παρωνύμων φησὶ δι' ἔθους εἰσὶ ταῦτα τοῖς ἐπὶ τῆς Ἀσίας κατοικοῦσιν, ἀλλότρια δὲ τῶν Εὐρωπαίων· οὐ γὰρ ἀπὸ πόλεως (Μειν. τὰ ἀπὸ πόλεως) ἢ δήμου κατὰ τοῦτον ὠνόμασται τὸν τύπον». Πρβ. ὁμῶς καὶ σελ. 78, 12 «Ἀλπηνοί: κώμη πλησίον Θερμοπυλῶν. Ἡρόδοτος. Ἔστι καὶ μητρόπολις Λοκρῶν. Τὸ ἔθνικόν ὁμοίως Ἀλπηνοί». Ἐν σελ. 435, 10 φέρουσι τάντίγραφα «Οἱ οἰκοῦντες Μασηγοί» καὶ Μασουγοί καὶ Μασσηγοί, ἐν δὲ σελ. 323, 17 πρὸ τοῦ Βερκελίου ἀνεγινώσκειτο «μετὰ δὲ Μασηγοί» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ Μασσηγοί, ὅπερ ἐτηρήθη ἀβλαβὲς ἐν σελ. 264, 11 (Πρβ. καὶ σελ. 428, 11). Περὶ τοῦ Βουδῆτοι (σελ. 180, 11), τοῦ Ἐρυθῆτοι (σελ. 279, 14) καὶ τοῦ Λιβυσῆτοι (σελ. 416, 3) θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἀλλαγῶν. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν μὲν σελ. 520, 4 γράφεται «Πεύκη: νῆσος ἐν τῷ Ἰστρῷ. Οἱ οἰκῆτορες Πευκηγοί», ἐν δὲ σελ. 350, 1 «Καὶ Καλπῆνος ἔστιν, ὡς Πεύκη Πευκῆτος». Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ Καλπῆγός καὶ Πευκῆγός¹.

Τῷ πλημμελῶς γεγραμμένῳ Ἀλεξανδρηγός ἀντὶ τοῦ Ἀλεξανδρήτης ὁμοίον εἶνε τὸ παρὰ Διοσκορίδῃ Τόμ. Δ', σελ. 698 «ὅ τε Σιγηγῆτος (οἶνος) καὶ ἄλλοι πολλοὶ οἱ ἀπὸ Καμπανίας» ἀντὶ τοῦ Σιγηγῆτος, ὅπερ ἐσώθη ἀδίκηθρον παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΔ', σελ. 15 «ὅ τε Τιβουρτῆτος καὶ Σιγηγῆτος καὶ Μάρσος» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 832 «ὡς δὲ πρὸς τὸν Σιγηγῆτον τε καὶ Μάρσον γλυκύς». Ἐν τοῖς Ἑθνικοῖς τοῦ Στεφάνου σελ. 564, 17 ἔχουσι τάντίγραφα

¹ Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Προλεγομ. σελ. 243 καὶ Κραμῆρον Στράβ. Τόμ. Β', σελ. 30.

*Σίγγιρος*¹, ἐν δὲ τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος Ε', γ', 10 *Σίγγιον*. Ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τοῦ Ἀθηναίου γινομένου λόγου περὶ Ἰταλικῶν οἴνων (κεφ. 48) μνημονεύεται ὁ Φαλερῖνος, ὁ Συρρεντῖνος, ὁ Ῥηγῖνος, ὁ Τριφολίνοσ, ὁ Τιβουρτῖνος, ὁ Πραϊνεστῖνος, ὁ Βυξεντῖνος, ὁ Σαβῖνος, ὁ Σπωλητῖνος, ὁ Βαρβῖνος, ὁ Καυκῖνος, ὁ Ταραντῖνος, ὁ Μαμερτῖνος καὶ ὁ Σιγγῖνος, ἀνθ' οὗ ἐν ἐνὶ ἀντιγράφῳ κεῖται *Σίγγιρος*. Παρὰ Πολυβίῳ ε', ιδ', 8 «καὶ Πραϊνεστῖνων ἔτι δὲ Τιβουρτῖνων πόλει» ἢ τῶν ἀντιγράφων γραφὴ εἶνε *Τιβουρητῶν*. Ἐν ΙΑ', ιθ', 4 ἔχουσιν οἱ κώδικες οὐ μόνον τὸ ὄρθον *Αἰγυστῖνους* ἀλλὰ καὶ τὸ πλημμελὲς *Αἰγυστηνοῦς*. Πρβ. καὶ Γ', πς', 2, ἐνθα ἀντὶ τοῦ Ἀρίμινον εὐρίσκεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ Ἀρίμνον καὶ Ἀρίμηδον (-τῶν). Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἀρχαιολογίᾳ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶσ γράφεται Ε', 36 (σελ. 925) Ἀρικητῶν-Ἀρικηνοῦς-Ἀρικηνοῖς καὶ Ε', 61 (σελ. 991-3) Ἀρικητῶν-Ἀρικηνοῖς καὶ Ε', 62 (σελ. 994) Ἀρικηνοῖς καὶ Ζ', 5 (σελ. 1321-2) Ἀρικητῶν-Ἀρικηνοῦς-Ἀρικηνοῖς καὶ Ζ', 6 (σελ. 1323-4) Ἀρικητῶν-Ἀρικηνοῖς-Ἀρικηνοὶ καὶ ΙΑ', 52 (σελ. 2286) Ἀρικηνοῦς ἀντὶ τοῦ Ἀρικῖνοι-ἰτων-ἰνους-ἰνους. Στέφ. Βυζ. σελ. 118, 10 «Ἀρικία: πόλις Λατίνων—Ὁ πολῖτης Ἀρικῖνος». Πολλάκις δ' ἢ κατὰλήξις ἔστος διεφθάρη ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου μεταβληθεῖσα εἰς ἠγός. Πάντα τῶν ἀντιγράφων φέρουσι παρ' αὐτῷ σελ. 521, 12 «Τὸ ἔθνικόν Πηληγός» (ἀντὶ τοῦ Πηλῖνος). σελ. 505, 2 «Τὸ ἔθνικόν Παρθηνός» (ἀντὶ τοῦ Παρθῖνος)². σελ. 497, 4 «Ὁ πολῖτης Παλικηνός, ὡς τῆσ Ἐρύκης Ἐρυκηνός (ἢ: Εὐρύκης Εὐρυκηνός) καὶ τὸ θηλυκὸν Παλικηνή»

¹ Εὐρίσκεται καὶ Ἀπέννινος γεγραμμένον ἀντὶ τοῦ Ἀπεννῖνος καὶ Τρανσάλπινος ἀντὶ τοῦ Τρανσαλπῖνος. Ἴδε Δινδόρφιον Πολυβ. Τόμ. Α', σελ. XL.

² Παρὰ Πολυβίῳ σελ. 116, 6 Οὐλόσ. «οἱ παρὰ τῶν Παρθεινῶν ἦχον» καὶ σελ. 609, 7 «μηδὲ Διμάλης καὶ Παρθεινῶν (ἢ Παρθινῶν)» ὁ μὲν Βεγκῆρος μετέγραψε Παρθηνῶν, ὁ δὲ Δινδόρφιος Παρθῖνων. Οἱ κάποιχοι τῆσ Ἰλλυρικῆσ πόλεωσ Πάρθου ἐλέγοντο Παρθῖνοι, οὐχὶ Παρθηνοί. Πρβ. Στέφ. Βυζ. σελ. 115, 5 «Ἀργυρῖνοι: ἔθνος Ἡπειρωτικόν», σελ. 182, 3 «Βουλῖνοι: ἔθνος περὶ Ἰλλυρίαν», σελ. 250, 11 «Δώνετῖνοι: ἔθνος Μολοσσικόν». Ἐν σελ. 689, 21 ἢ γραφὴ τῶν ἀντιγράφων εἶνε «Χαῦνοι: ἔθνος Θεσπρωτικόν. Ῥιανός τετάρτιον

(ἀντὶ τοῦ Παλικῖνος-Ἐρυκῖνος-Παλικηνή). σελ. 522, 1 «Οἱ πολῖται Πιακηνοί» (ἀντὶ τοῦ Πιακῖνοι). σελ. 523, 10 «Οἱ ἐνοικήτορες Πικεντηνοὶ καὶ τὸ θηλυκὸν Πικεντηνή» (ἀντὶ τοῦ Πικεντῖνοι-Πικεντηνή). σελ. 532, 3 «Τὸ ἔθνικόν Πολιτωρηνός» (ἀντὶ τοῦ Πολιτωρῖνος). σελ. 534, 1 «Ὁ πολῖτης Πραϊνεστηνός» (ἀντὶ τοῦ Πραϊνεστῖνος). σελ. 544, 5 «Τὸ ἔθνικόν Ῥεσαληνός τῷ τῆσ χώρασ ἔθει» (ἀντὶ τοῦ Ῥεσαλῖνος). σελ. 556, 9 «Τὸ ἔθνικόν Σαργαθηνός» (ἀντὶ τοῦ Σαργαθῖνος). σελ. 563, 7 «Τὸ ἔθνικόν Σητηνοί» (ἀντὶ τοῦ Σητῖνοι). σελ. 563, 16 «Σιβερηνή: πόλις Οἰνώτρων. Τὸ ἔθνικόν Σιβερηνός προκατελήφθη γὰρ ὁ τύπος τῷ πρωτοτύπῳ» (ἀντὶ τοῦ Σιβερῖνη-Σιβερῖνος). σελ. 572, 12 «καὶ Σιρηνός» (ἀντὶ τοῦ Σιρῖνος). σελ. 572, 22 «Τὸ ἔθνικόν Σιτικηνοί» (ἀντὶ τοῦ Σιτικῖνοι). σελ. 579, 8 «Τὸ ἔθνικόν Σκυλλητηνοί» (ἀντὶ τοῦ Σκυλλητῖνοι). σελ. 583, 8 «Τὸ ἔθνικόν Σουτρηνός» (ἀντὶ τοῦ Σουτῖνος). σελ. 588, 8 «Τὸ ἔθνικόν Στυελληνός, ὡς Ἐντελληνός» (ἀντὶ τοῦ Στυελλῖνος-Ἐντελλῖνος). σελ. 590, 3 «Τὸ ἔθνικόν Σνεσσηνός» (ἀντὶ τοῦ Σνεσσῖνος). σελ. 604, 12 «Ταρρακηνά: πόλις Ἰταλίας—Τὸ ἔθνικόν Ταρρακηνός» (ἀντὶ τοῦ Ταρρακῖνα-Ταρρακῖνος)¹. Πρβ. σελ. 2,

Θεσσαλικῶν· Κεστρηνοὶ Χαῦνοί τε καὶ ἀρχῆεντες Ἐλινοί (ἢ Ἐληνοί)». Ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ ἀποκατέστη τὸ γνήσιον Κεστρηνοί ("Ἴδε Σάάλιον Ῥιαν. σελ. 40 καὶ Μεινέκιον Ἀλεξ. Ἀναλ. σελ. 188). Ἀντὶ τοῦ Ἐλινοί ἐν σελ. 267, 10 γράφεται «Ἐλινοί: ἔθνος Θεσπρωτικόν». Περὶ τοῦ Δυρραχηνοί ποιεῖται λόγον ὁ Μεινέκιος σελ. 244, ἀποφαίνεται δ' ὅτι ἀλλότριος ὁ τύπος οὗτος ὑπάρχει τῶν Ἰλλυρικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἔθνῶν τῶν κατ' ἐκείνας τὰς χώρασ κατοικοῦντων.

¹ Ἐν σελ. 544, 1 «Ῥεάτιον: πόλις Ἰταλίας. Τὸ ἔθνικόν Ῥεατῖνος, ὡς τοῦ Ῥήγιον Ῥηγῖνος» ὑπάρχει καὶ γραφὴ Ῥεατηνός καὶ Ῥηγῖνός-Ῥηγηνός. Ὡσαύτως ἐν σελ. 549, 6 «Σαβῖνοι: Ἰταλικὸν ἔθνος. Τὸ θηλυκὸν Σαβῖνη καὶ ἐπὶ τῆσ γυναικὸσ καὶ ἐπὶ τῆσ χώρασ» Σαβῖνή-Σαβῖνή, ἐν σελ. 551, 12 «Σαλλεντία: πόλις Μεσσαπίων. Τὸ ἔθνικόν Σαλλεντῖνος» Σαλλεντῖνός-Σαλλεντηνός, ἐν σελ. 581, 10 «Σολοῦσ: πόλις Σικελίας—Ὁ πολῖτης Σολούντιος καὶ Σολουντῖνος μετὰ τοῦ Ν» Σολουντῖνός-Σολουντηνός. Ἐν σελ. 445, 2 ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις «Μενεκῖνη: πόλις Οἰνώτρων ἐν μεσογείᾳ—Τὸ ἔθνικόν Μενικινατός καὶ Μενεκῖνος (ἢ Μενεκηνός) διὰ τὴν χώραν» ὄρθῳσ ὁ Μεινέκιος ἔγραψε Μενεκῖνῖνος (Πρβ. καὶ σελ. 426, 6). Καὶ ἐν σελ. 604, 24 ἐξέδωκεν οὗτος «Ταρσηῖον: πόλις

15 «Τὸ ἐθνικὸν Ἀβακαινῖνος, ὡς Ἀκραγαντῖνος, ὃ οὐκ ἄηθεε Σικελῶν, Μεταποντῖνος, Λεοντῖνος, Βρεντεσῖνος, Τερεντῖνος, Ἀρρητῖνος, Ἀσσωρῖνος Ἐρυκῖνος». σελ. 18, 6 «Εἰ μὴ ὡς παρὰ τὸ Ῥήγιον Ῥηγῖνος, Μεταπόντιον Μεταποντῖνος Ἴταλοὶ γὰρ μάλιστα τούτω φιληθοῦσι τῷ τύπῳ». σελ. 62, 19 «Τὸ ἐθνικὸν Ἀκραγαντῖνος, ὡς Ἰχανῖνος, Ταραντῖνος, ὡς φησιν Ἡρωδιανός». σελ. 85, 3 «Φίλιστος δὲ Ἀμβρακῖνος φησὶ Σικελικῶ τύπῳ». σελ. 87, 7 «Ὁ πολίτης Ἀμπελῖνος, ὡς Ἀσσωρῖνος, Ἀβακαινῖνος ὁ γὰρ τύπος τῶν Ἰταλῶν. Ἰῶν δὲ λοιπῶν δυνατὸν Ἀμπελῖται εἶναι». σελ. 103, 1 «ἢ ὅπερ ἄμεινον Παισῖνος διὰ τοῦ Ι καὶ περισπωμένως τῷ ἔθει τῆς χώρας». σελ. 332, 19 «Ἀφ' οὗ Ἰνυκῖνος οἶνος ἴδιος γὰρ ὁ τύπος τῶν Σικελῶν». σελ. 532, 8 «Τὰ γὰρ τούτων ἐθνικὰ τύπον ἕνα διὰ τοῦ ΙΝΟΣ ἔχουσιν, ὡς Ῥηγῖνος, Συρρεντῖνος». σελ. 599, 4 «Τὸ ἐθνικὸν Ταλακῖνος, ὡς τῆς Πανδοσίας Πανδοσῖνος καὶ Πλακεντῖνος Σικελικῶς καὶ γὰρ ἀμφότερα»¹. Ἔτι δὲ σελ. 30, 6 «Τὸ ἐθνικὸν Ἀδρυκῖνος, ὡς Ἐρυκῖνος τῆς Ἐρυκος γενικῆς, καὶ Ἀδρυκῖνη, ὡς Ἐρυκῖνη Ἀφροδίτη». σελ. 104, 9 «Τὸ ἐθνικὸν Ἀπεννῖνος, ὡς Ῥηγῖνος, ὃ παρὰ Πεισάνδρῳ κεῖται ΙΓ'», κτλ. κτλ.

Τῶν ὀξυτόνων τύπων Ἀλεξανδρινός καὶ Ἀλεξανδρηγός ὁ μὲν διὰ τοῦ Ι ἀποδείκνυται παντάπασιν ἀσύστατος καὶ ἀπόβλητος, ὁ δὲ διὰ τοῦ Π ἔχει μὲν ἀνέλογα τὸ Σελευκηγός καὶ τὸ Φιλαδελγηγός, ἀλλ', οὐδεμιᾶς περὶ αὐτοῦ μάρτυριος ὑπαρχούσης, δυσκόλως γίνεται ἀποδεκτός. Μόνον τὸ προπερισπώμενον

πρὸς ταῖς Ἡρακλείαις στήλαις — Τὸ ἐθνικὸν ἔδει Ταρσηῖτης ἢ Ταρσηϊώτης. Νῦν δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον Ταρσηῖνοι λέγονται « ἀντὶ τοῦ Ταρσῖνοι-Ταρσηνοί. Ἐν σελ. 457, 5 «Μοτινή: χωρίον Ἰβηρίας, ἀπαικός Ῥωμαίων. Πολύβιος τρίται. Φλέγων δὲ Μοτινήν αὐτήν φησι «δοξάζει ὅτι ἔγραψεν ὁ Στέφανος «Μοτινή: χωρίον Ἰβηρίας». «Μοτινή: πόλις Ἰταλίας ἀπαικός Ῥωμαίων» (Πρόβ. καὶ Οὐλσχίον Πολυβ. σελ. 1397). Τὸ ἐν σελ. 501, 3 «Πάνορμος: πόλις Σικελίας καὶ λιμὴν, ὡς Πολύβιος. Οἱ κατοικοῦντες Πανορμηνοί. Ὁ δὲ τοῦ ἐν Σικελίᾳ πολίτης Πανορμίτης» ἑλλιπὲς προδήλως ὄν ἀνεπληρώθη οὕτως «ὡς Πολύβιος («Ἔστι καὶ λιμὴν Κυζίκου). Οἱ κατοικοῦντες κτλ.». Πρόβ. Σχολ. Ἀπολλ. Ροδ. Α', 954 «Πάνορμος λιμὴν Κυζίκου, οὗ ὁ μῶνυμος πόλις ἐν Σικελίᾳ».

1 Ὁ Μεινέκιος εἰκάζει «Πλακεντῖνος. (Ἀλλὰ καὶ Ταλαριανός.) Σικελικὰ γὰρ ἀμφότερα». Πρόβ. σελ. 499, 21 «Τὸ ἐθνικὸν Πανδοσῖνος, ἀλλὰ καὶ Πανδοσιανός».

Ἀλεξανδρινός εἶνε διαρρήδην ὑπὸ τοῦ Νινάνορος μεμαρτυρημένον καὶ μόνον τοῦτο φαίνεται βέβαιον καὶ ἀναμφίλογον¹. Κατὰ τὴν παρατήρησιν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου σελ. 409, 17 «Λαμπέτεια: πόλις Βρεττίας — Τὸ ἐθνικὸν Λαμπετεϊάτης ἢ καὶ Λαμπετεϊανός τῷ ἐπιχώριῳ τύπῳ. ΛΑΜΠΕΤΙΝΟΣ ΓΑΡ ΟΥ ΔΥΝΑΤΑΙ ΕἶΝΑΙ ΔΙΑ ΤΙΝ ΠΑΡΑΛΗΞΙΝ ΤΗΣ ΔΙΦΘΟΓΓΟΥ» δύναται ἴσως νὰ νομισθῇ παράδοξος ὁ ἐκ τοῦ Ἀλεξανδρεία σχηματισμὸς τοῦ Ἀλεξανδρινός. Ἀλλὰ τὸ ἐθνικὸν τοῦτο οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τὸ Ῥωμαϊκὸν *Alexandrinus* ἑλληνιστὶ γεγραμμένον. Τονίζεται δὲ πολλάκις πλημμελῶς ἐπὶ τῆς ληγούσης, ὡς καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα εἰς ἴνος-ἰνη-ἰνον περατούμενα, οἷον *Βουλινοί-Βουλινῶν* ἀντὶ τοῦ *Βουλῖνοι-Βουλῖνων* (Σκύλ. Καρυανδ. Περίπλ. 22. 27. Πρόβ. Στέφ. Βυζ. σελ. 182, 3 «Βουλῖνοι: ἔθνος περὶ Ἰλλυρίαν. Ἀρτεμίδωρος δὲ οὐκ ἔθνος ἀλλὰ Βουλῖνην πόλιν φησὶν, ἧς τὸ ἐθνικὸν Βουλῖνος»), *Ἀλεινοί* ἀντὶ τοῦ *Ἀλαισῖνοι* καὶ *Ἀδρυμητικοί* ἀντὶ τοῦ *Ἀδρυμητῖνοι* καὶ *Πικεντικοί* ἀντὶ τοῦ *Πικεντῖνοι* (Διόδ. Σικελ. ΙΔ', ις', 3. Κ', ιζ', 5 καὶ ΛΖ', 6', 4. Πρόβ. ΚΓ', δ', 1: Ἀλαισῖνων. ΛΖ', ιγ', 2: Πικεντῖνους καὶ ις': Πικεντῖνων)², *Μορινῶν-Μορινοῖς* ἀντὶ τοῦ *Μορίνων-Μορίνοις* καὶ *Σιβινοῖς* ἀντὶ τοῦ *Σιβῖνους* (Στράβ. Δ', γ', 5. ε', 2 καὶ Ζ', α', 3), *Πελωριγαί* ἀντὶ τοῦ *Πελωρίται* (Πολυδεύκ. ς', 63), *Ἐλωρινῆν* ἀντὶ τοῦ *Ἐλωρίνην* (Θουκυδ. ς', 70. Ζ', 80 καὶ Στέφ. Βυζ. σελ. 270, 7. Πρόβ. καὶ σελ. 152, 25), κτλ.³ Ἐμφερὲς τῷ Ἀλεξανδρινός ὑπάρχει τὸ Βυζαντῖνος (Byzantinus). Θησ. Ἐρρ. Στεφ.

1 Πρόβ. καὶ Μεινέκιον *Vindici. Strab.* σελ. 208 καὶ Διόδωρον Ἐπιφαν. Τόμ. Δ', α', σελ. ΧVH.

2 Ἴδε Λοδέκιον Προλεγομ. σελ. 244 καὶ Μεινέκιον Στεφ Βυζ. σελ. 80. Περὶ τῆς γραφῆς Ἀλπινῶν ἢ Ἀλπεινῶν ἀντὶ τοῦ Ἀλπίνων γίνεται λόγος ὑπὸ τοῦ Διόδωρου Πολυβ. Τόμ. Α', σελ. ΧI. Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ Πολυβίῳ Η', ς', 1 ἔχουσι τάντίγραφα καὶ Ἀχραδινῆν ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ Ἀχραδίνην (Πρόβ. καὶ Η', ε', 2), ἐν δὲ ΙΕ', ια', 1 οὐ μόνον Διγυστινοὶ ἀλλὰ καὶ Διγυστινοί (Πρόβ. καὶ Β', ις', 1. Ἔτι δὲ Α', ις', 4 καὶ ς', 7). Ἐν Γ', ια', 9 τὸ «ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς Ἰρπῖνους τόπων» εἶνε μεταθεβλημένον ἐν τοῖς κώδικεσιν εἰς Ἰριπινούς.

3 Πρόβ. καὶ Λοδέκιον Προλεγομ. σελ. 202.

Τόμ. Β', σελ. 452 Παρ. «Serius est Βυζαντινός, de quo Tzschucke ad Pomp. Mel. vol. 3, 2, p. 101 et Niebuhr. in Museo Rhen. a. 1827, p. 359 seq.»¹. Παρὰ Στεφ. Βυζ. σελ. 190, 8 λέγεται «Ἀπὸ δὲ τοῦ Βυζάντιος Βυζαντία Βυζαντιανός» καὶ Βυζαντειανός διὰ διφθόγγου, ὡς Ἡρακλειανός». Ἐν σελ. 500, 14 ἔχουσι τάντιγραφα Βυζάντιος, Βυζαντινός καὶ Βυζαντηνός.

Ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου περὶ πολλῶν ὀνομάτων εἰς ΕΩΤΗΣ ἢ ΕΑΤΗΣ ληγόντων γίνεται λόγος ὡς κατὰ συστολήν τῆς διφθόγγου ΕΙ σχηματισθέντων· ἀλλ' ἐπὶ τινῶν οὐδαμῶς εὐλόγος ἢ περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ Ι ἐν τῷ παραγῶγῳ ὑπόληψις τοῦ Στεφάνου φαίνεται, ὅτε καὶ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ἐλλείποντος τοῦ ὑποτακτικοῦ τούτου στοιχείου. Καταλέγομεν πάντα ἐξῆς τὰ εἰς ΕΩΤΗΣ ἢ ΕΑΤΗΣ ἔθνικα, ἐν οἷς κατὰ τὸν Στέφανον ὕφαισις τοῦ Ι συνέβη, φυλοκρινοῦντες κατὰ τὸ δυνατόν καὶ διαλευκαίνοντες τὰ ἐξηγήσεως ὀπωσδήποτε καὶ σαφηνισμοῦ δεόμενα καὶ παρατηροῦντες ἐπ' αὐτῶν ὅτι ἀναγκαῖον νομίζομεν εἶτε πρὸς ἔλεγχον τῆς ψευδοῦς τοῦ Στεφάνου δόξης εἶτε πρὸς ἀκριβεστέραν καθόλου καὶ ἐντελεστέραν τοῦ πράγματος γνῶσιν.

Ἡρακλεώτης-Ἡρακλεωτικός ἐκ τοῦ Ἡράκλεια².

Στέφ. Βυζ. σελ. 54, 1 «ἔσθ' ὅτε μένοντος τοῦ Ε, ὑφαιρουμένου τοῦ Ι, τὸ Α εἰς Ω ἀμείβεται, ὡς Ἡρακλεώτης, Μαρεώτης καὶ Ραφεώτης». σελ. 304, 3 «Τὸ ἔθνικὸν Ἡρακλεός καὶ Ἡρακλειώτης καὶ Ἡρακλεώτης». σελ. 543, 18 «σπάνια δὲ τὸ Ε καὶ σχεδὸν ἀπὸ τῆς ΕΙ συσταλέντα, Ἡρακλεώτης». Σκόμν. Χτ. στίχ. 762:

¹ Ἴδε καὶ Λοβέκκιον Γραμμ. Βουτμ. Τόμ. Β', σελ. 428.

² Ἐν τοῖς Ἡρακλεωτικοῖς Πίναξιν εὐρίσκειται ἀπαξ ἡ λέξις αὕτη ἄνευ τοῦ Ι γέγραμμένη Β', 32 «μάκος ἀπὸ τῆς ἐκατομπέδω ἄχρι ποττῶν ἩΡΑΚΛΕΑΝ». Ἐν Β', 25, 38, κτλ. φέρεται ὁ συνήθης τύπος, ὃν καὶ ἐν τῷ παρατεθέντι χωρίῳ ὁ Μαζόβχιος καὶ ὁ Φράντζιος ἐνόμισαν εὐλόγον νάποκαταστήσωσι (Ἠρβ. Μείστηρον ἐν Κουρτ. Μελετήμ. Τόμ. Δ', σελ. 387). Κεῖται δ' ἐν Δωρικῇ ἐπιγραφῇ καὶ ὄνομα γυναικὸς ἩΡΑΚΛΕΑ. Ὅμοια τούτῳ εἶνε τὸ ἈΓΑΘΟΚΛΕΑ, ἈΡΤΕΜΟΚΛΕΑ, ΔΑΜΟΚΛΕΑ, ἸΕΡΟΚΛΕΑ, ΝΙΚΟΚΛΕΑ, κτλ. Ἐπι δὲ τὸ ἈΛΕΞΑΝ-

ἀποικία τῶν Ἡρακλεωτῶν γενομένη·
στίχ. 851:

ἦν Ἡρακλεῶται Δῆλιοι τ' ἀπόκισαν,
τοῖς Ἡρακλεώταις γενομένου χρημοῦ τινος
κτέ.

ΔΡΕΑ, ΕΥΚΡΑΤΕΑ, ΝΙΚΟΚΡΑΤΕΑ, ΣΩΚΡΑΤΕΑ, κτλ. (Ἴδε Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 188 καὶ σελ. 566. Φράντζιον Στοιχ. Ἐπιγραφ. σελ. 150 σημ. Κεῖλιον Ἐπιγρ. Βοιωτ. σελ. 191. Λοβέκκιον Προλεγομ. σελ. 42, 50, κλπ.). Περὶ τοῦ ΟΙΑΝΘΕΑ ἀντὶ τοῦ ΟΙάνθου (Ἴδε Οἰκονομίδην Λοκρ. Ἐπιγρ. σελ. 28 Ῥοσσ. καὶ Ἀλλήνα ἐν Κουρτ. Μελετ. Τόμ. Γ', σελ. 232).

Παρὰ Πινδάρῳ Πυθ. Δ', 5 Βεργκ. ἔχουσι τάντιγραφα ἱέρα. Σχολ. «Ἱέρα: Μὴ ἱερεία. Καὶ τὸ ἱερα προπαροξυτόνως τονιστέον· ἔστι γὰρ κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Ι, κτέ.». Εὐρέθη δὲ καὶ ἱάρεαι ἀντὶ τοῦ ἱερείου, ὅγιεα ἀντὶ τοῦ ὀγιείου, ἀτέλεια ἀντὶ τοῦ ἀτέλεια, κτλ. (Ἴδε Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 188). Καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ ἀπαντᾷ ΚΘ', 1 «οἶνος, ὃ φίλε παῖ, λέγεται καὶ ἀλάθεα» (Ἴδε Ἀρήσιον π. Διαλ. Διολ. σελ. 100). Ἀναγινώσκεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «ἔστι καὶ ἐν κενετοῖσι φιλάμασιν ἀδέα τέρψις» (ΚΖ', 4 καὶ Γ', 20. Σχολ. σελ. 139, 24 Ἀρησ. «συστέλλεται διὰ τὸ μέτρον τὸ Ι». Γραπτέον ὙΠΟστέλλεται, ταυτέστιν ὑφαιρείται. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 501, 1 «καὶ ἀποβολῇ τοῦ Κ· οἱ Ἴωνες γὰρ εἰώθασιν ὑποστέλλειν τὸ Κ», κτλ.) καὶ «εὐρέα λάρναξ» (Ζ', 78). Γελοῖον εἶνε τὸ εἰς Θεοκρ. Κ', 8 «ὡς ἀδέα χαίτην» σχόλιον (σελ. 441, 22) «ἠδεῖαν ἐκβολῇ τοῦ Ι». Πρβ. ἠδὲς ἀυτμή, θήλυς ἔερση, πουλὺν ἐφ' ὀγρήν, κτλ. Παρὰ Καλλιμάχῳ Ἐπιγρ. 40 ἀντὶ τοῦ «ιερέη Δήμητρος» ὁ μὲν Δινδόρφιος (Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 532) ἔγραψεν ἱερίη, ὃ δὲ Ὁθ. Σνεϊδῆρος (Καλλιμ. Τόμ. Α', σελ. 85) ἱρείη.

Λέγεται δὲ καὶ Κλειώ ἀντὶ τοῦ Κλειώ (Πρβ. χρεώ-χρειώ) καὶ Ἀλφεός ἀντὶ τοῦ Ἀλφειός. Πινδάρ. Νεμ. Γ', 83 «εὐθρόνου Κλεοῦς ἐθελούσας» (Πρβ. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 243, 53 καὶ σελ. 814, 35). Ὀλυμπ. Α', 20 «ὅτε παρ' Ἀλφειῷ οὗτο δέμας» (Πρβ. καὶ 92, κτλ.). Θεόκρ. Δ', 6 «ἄγων νιν ἐπ' Ἀλφειὸν ὄχητο Μίλων» (Πρβ. καὶ Βακχουλ. ἀποσπ. 5. Εὐριπ. Ἠλ. 781. Ἀνθολ. Παλ. Θ', 682, κτλ. Ἠρόδ. Ζ', 227). Κραμ. Ἀν. Ὁξ. Τόμ. Β', σελ. 177, 25 «Ἀλφειός: Διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου· εἴρηται γὰρ καὶ χωρὶς τοῦ Ι Ἀλφεός καὶ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ Ι Ἀλφειός». Παρὰ Θεοκρίτῳ ΚΕ', 15 φέρεται ἐν τοῖς κώδιξι «Μηνίου ἀμ μέγα τῖφος» καὶ Πηνειοῦ (ἢ Πηνελίου). Ὁ Εὐνιος (Ἀπολλοδ. Τόμ. Α' σελ. 174 ἐκδ. 6' καὶ Βεργιλ. Τόμ. Α', σελ. 655-6 Οὐαγν.) μετέγραψε Πηνειοῦ, ὅπερ καὶ ἄλλοι ἐνέκριναν. Τὰ νῦν δ' ὁμῶς προτιμᾶται ἡ γραφὴ Μηνίου (Ἴδε Μεινέκιον Θεοκρ. σελ. 371 ἐκδ. γ' καὶ Φρίσχιον Θεοκρ. Τόμ. Β', σελ. 173). Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ παρὰ Στράβωνι Η', γ', 2 ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις Πηνειός καὶ Μηνειός ἢ Μινειός. Σίγειον ἀντὶ τοῦ Σίγειον κεῖται παρὰ Κοίντῳ τῷ Συμναλίῳ Ζ', 762 καὶ ΙΔ', 649. Περὶ τοῦ ΧΑΛΕΙΟΝ - ΧΑΛΕΟΝ (Ἴδε Ἰύσσιον Λοκρ. Ἐπιγρ. σελ. 13. Περὶ τοῦ Λίνεας, κτλ. ὅα διαλέσσωμεν ἐν τοῖς ἔπειτα.

Ὁ Χοιροβοσκός ἐν Κραμ. Ἀν. Ὁξ. Τόμ. Β', σελ. 216, 27 γράφει «Ἡρακλειώτης: τὸ ΚΛΕΙ δίφθογγος Ἡράκλεια γάρ. Οὕτως ἢ παράδοσις». Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σουΐδα Τόμ. Α', 6', σελ. 876 φέρεται Ἡρακλειωτικός, ἐν δὲ σελ. 883 «Ἡρακλειώτης: ἀπὸ Ἡρακλείας». Πρβ. καὶ σελ. 877 «οἱ δὲ ὅτι ἡ μὲν ἐπισπωμένη τὸν λίθον Ἡρακλειώτις». Ὑπάρχει ὁμοίως καὶ γρ. Ἡρακλειώτις, τουτέστιν Ἡρακλειώτις, ὡς ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 73, 10 «ἐννοιο δὲ ὅτι ἡ μὲν ἐπισπωμένη τὸν σίδηρον Ἡρακλειώτις». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. Τόμ. Α', σελ. 1649 «διὸ καὶ Σοφοκλῆς Λυδίαν λίθον αὐτὴν καλεῖ, οἱ δὲ σιδηρεῖτιν, οἱ δὲ Ἡρακλειώτιν» (Ὁ κῶδις ἔχει σιδηρεῖτην—Ἡρακλειώτην). Τόμ. Β', σελ. 521 «ἡ δὲ Ἡρακλειώτις τὸν σίδηρον ἐπισπᾶται». Σχολ. Πλάτ. Ἰων. σ. 533, δ' «τὴν δὲ Ἡρακλειώτιν ἐπισπᾶσθαι τὸν σίδηρον». Ἀλλὰ καὶ παρὰ Φωτίῳ σελ. 233, 19 γράφεται «ἡ δὲ μαγνήτις τὸν σίδηρον προσάγεται, ἣν καὶ Ἡρακλειώτιν ὀνομάζουσιν». Ἀναγινώσκεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «Ἡρακλειώτης λίθος: ὁ ὑφ' ἡμῶν Μάγνης ὁ ἐπισπώμενος τὸν σίδηρον». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 338, 27 «ὅθεν ὁ Ἡρακλειώτης λίθος ὁ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενος Μάγνης ὁ ἐπισπώμενος τὸν σίδηρον». Αἰλιαν. π. Ζῷ. Κ', 14 «ὥσπερ οὖν ἔδουσι τὸν Ἡρακλειώτην λίθον καταγοητεύειν πῶς τὸν σίδηρον», κτλ.

Ἐν τοῖς ἀποσπλάσμασι τοῦ Μάχου παρὰ Δινδორφίῳ Τόμ. Α', σελ. 412, 11 κεῖται Ἡρακλειώτας, παρὰ δὲ Ζωναρᾷ Ἐπιτ. Ἱστορ. Η', 12 Ἡρακλειώτιδι. Ἐν τοῖς τοῦ Μέμνονος παρὰ Φωτ. Βιβλ. σελ. 226, 35 ἀναγινώσκεται Ἡρακλειώται, ἀλλὰ σελ. 225, 21 καὶ 28: Ἡρακλειώτης, σελ. 225, 26: Ἡρακλειώτας, σελ. 226, 3: Ἡρακλειώταις, σελ. 226, 13: Ἡρακλειωτῶν, σελ. 226, 22: Ἡρακλειῶται, σελ. 227, 9 καὶ 31: Ἡρακλειωτῶν, σελ. 227, 19: Ἡρακλειῶται, σελ. 227, 26 καὶ 33 καὶ 25: Ἡρακλειώταις, σελ. 227, 28 καὶ 5: Ἡρακλειώτας, σελ. 228, 37 καὶ 14 καὶ 23: Ἡρακλειωτῶν, σελ. 228, 41: Ἡρακλειώτας, σελ. 228, 29 καὶ 40: Ἡρακλειῶται, σελ. 229, 6 καὶ 12 καὶ 18 καὶ 29: Ἡρακλειώταις, σελ. 229, 40: Ἡρακλειῶται, σελ. 229, 25 καὶ 39: Ἡρακλειωτῶν, σελ. 230, 34: Ἡρακλειῶται, σελ. 231, 1: Ἡρακλειῶται, σελ. 232,

37: Ἡρακλειώτας, σελ. 232, 38: Ἡρακλειώτης, σελ. 234, 36: Ἡρακλειώτην, σελ. 234, 4: Ἡρακλειωτῶν, σελ. 235, 24 καὶ 31: Ἡρακλειωτῶν, σελ. 235, 28: Ἡρακλειῶται, σελ. 236, 19: Ἡρακλειώταις, σελ. 236, 7: Ἡρακλειῶται, σελ. 236, 35: Ἡρακλειωτῶν, σελ. 236, 36: Ἡρακλειώτης, σελ. 237, 16 καὶ 27: Ἡρακλειῶται, σελ. 239, 10: Ἡρακλειώταις. Πρβ. καὶ σελ. 226, 28 «αἱ ἦσαν ἐξ Ἡρακλειώτιδος αὐτῶν δὲ τῶν Ἡρακλειωτίδων τὸ ἐξάριτον ἔφερον ἢ λεοντοφόρος ὀκτῆρης». σελ. 228, 39 «οἱ Γαλάται εἰς τὴν Ἡρακλειῶτιν ἔπεμψαν στρατεύματα». σελ. 236, 15 «καὶ παραχρῆμα μὲν κατέδυσαν Ῥοδίων μὲν γ', Ἡρακλειώτιδες δὲ ε'». σελ. 236, 11 «ἀνήγετο μὲν ὁ Ἡρακλειωτικὸς στόλος κτέ.».

Παρὰ Στράβωνι ΙΒ', γ', 6 Ἡρακλειῶται καὶ ΙΒ', γ', 7 Ἡρακλειώτιδι φέρεται καὶ γρ. Ἡρακλειῶται—Ἡρακλειώτιδι. Ἐν Βιβλ. Ζ', ε', 1 ἀπαντα τὰντίγραφα ἔχουσιν Ἡρακλειωτῶν, καθάπερ ἐν ΙΔ', α', 27 Ἡρακλειῶτιν. Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Διοδώρου εὐρίσκεται ΙΒ', 81, 5 «τυρκηνεύσας δὲ τῶν Ἡρακλειωτῶν». ΙΗ', 56, 5 «μηδὲ Φαρκηδονίους μηδὲ Ἡρακλειώτας». Κ', 56, 3 «Ἡρακλειώτας μὲν ἠλευθερωκότας τὴν πόλιν κτέ.». Κ', 109, 6 «ποιοησάμενος ἐπιγαμίαν πρὸς τοὺς Ἡρακλειώτας». Ἀλλὰ ΚΣ', 13 «τῶν Ἡρακλειωτικῶν στηλῶν»¹. Ἐν Βιβλ. ΙΔ', 31, 1 τῶν ἀντιγράφων ἔνικα προσφέρουσιν Ἡρακλειῶται ἀντὶ τοῦ Ἡρακλειῶται. Ὁ Δινδόρφιος ἐν τῇ Τετυθηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Διοδώρου (Τόμ. Α', σελ. XXIII) μόνον τὸν διὰ ψιλοῦ Ε τύπον νομίζει ὀρθόν.

Παρὰ Πολυβίῳ ἐν μὲν ΚΣ', ε', 13 Διδ. γράφεται Ἡρακλειῶται, ἐν δὲ ΛΓ', ια', 8 Ἡρακλειωτῶν. Ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος Σ', δ', 9 ἔχουσι πάντα τὰντίγραφα Ἡρακλειῶται, ἀλλ' ἐν § 27 διεσώθη ὑπὸ τινῶν ὁ γνήσιος τύπος Ἡρακλειωτῶν, ἐν δ' Ἀναβ. Σ', β', 8 ἐν μόνον φέρει τὸν πλημμελεῖ ἢ ἐδόκιμον. Παρὰ Θουκυδίδῃ Ε', 51 κεῖται Ἡρακλειώταις, Ἡρακλειώτας καὶ Ἡρακλειωτῶν καὶ Δ', 75 Ἡρακλειώτιδι. Ἐτηρήθησαν δὲ ταῦτα ἀδιέφθορα ἐν ἅπασιν τοῖς ἀντιγράφοις πλὴν τοῦ Ἡρακλειώταις,

¹ Περὶ τοῦ Ἡρακλειωτικῆς ἀντὶ τοῦ Ἡράκλειος ἴδε Μεινέκιον Ἀθην. Τόμ. Δ', σελ. 72. Δινδόρφιον Διοδώρ. Τόμ. Δ', σελ. IV, κλπ.

ἥπερ ἐν ὀλίγοις τισὶν αὐτῶν εὐρίσκειται διὰ διφθόγγου γεγραμμένον. Πρβ. καὶ Πλάτ. Νόμ. Γ', σ. 77B, γ'. Ξενοφ. Συμποσ. Δ', 63. Ἀριστοτέλ. Πολίτ. Ζ', ε', 7. π. Ζῷ. Γεν. Γ', 6. Θεόφρασ. π. Ὅσμ. 52, κτλ.

Ἡρακλεωτικοὶ καρκίνοι μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Σταγειρίτου ἐν ταῖς π. Ζῷ. Ἱστορ. Δ', 6', 2. γ', 2 καὶ ἐν τῷ π. Ζῷ. Μορ. Δ', 8. Ἡρακλεωτικὴ δὲ καρύα ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου ἐν τῇ π. Φυτ. Ἱστορ. Α', ε', 5 καὶ Γ', ε', 5 καὶ κάρνα Ἡρακλεωτικά ἐν τῷ π. Φυτ. Αἰτ. Δ', 6', 1. Πρβ. καὶ Ἀθήν. ΙΑ', 19 «σκύφον Ἡρακλεωτικόν». Διοσκορίδ. Τόμ. Α', σελ. 374 «ὀρίγανος Ἡρακλεωτική». σελ. 375 «δύναται μέντοι ταῦτά τῇ Ἡρακλεωτικῇ». σελ. 400 «ἔοικε τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πίννακος» καὶ «ὁμοία τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πίννακος». σελ. 729 «ὀριγανίτης δι' ὀριγάνου Ἡρακλεωτικῆς σκευάζεται». Τόμ. Β', σελ. 316 «ὀρίγανος Ἡρακλεωτική». Σχολ. Νικάνδρ. Θηρ. 747 «Σώστρατος δὲ μυρμηκίον καὶ μύρμηκα Ἡρακλεωτικὸν καλεῖ», κτλ.

Μαρεώτης ἐκ τοῦ Μάρεια καὶ Ραφρώτης ἐκ τοῦ Ράφεια¹.

Στέφ. Βυζ. σελ. 54, 3 «ὡς Ἡρακλεώτης, Μαρεώτης καὶ Ραφρώτης». σελ. 284, 11 «ἢ Εὐγεώτης, ὡς Μαρεώτης». σελ. 554, 11 «τὸ ἔθνηκόν Σαμψειρεώτης, ὡς Μαρεώτης». σελ. 432, 19 «Μάρεια: πόλις καὶ λίμνη τῇ Ἀλεξανδρείᾳ παρακειμένη, ἢ καὶ Μαρεῶτις λέγεται ἀφ' ἧς καὶ Μαρεώτης οἶνος». σελ. 543, 20 «Ράφεια: πόλις Συρίας. Ὁ πολίτης Ραφρώτης». Ἀλλὰ σελ. 32, 3 «Ἀξειῶται — ἔοικε δὲ τὸ πρωτότυπον Ἀζεία εἶναι, ἢ ἢ ὡς Μάρεια Μαρεώτης, Ράφεια Ραφρώτης»². Πρβ. καὶ σελ.

¹ Εὐρίσκειται καὶ τύπος Μάρια, περὶ οὗ ποιεῖται λόγον ὁ Α. Δινδόρφιος Θησ. Στεφ. Τόμ. Β', σελ. 582 καὶ ὁ Γ. Δινδόρφιος Ἐπιφαν. Τόμ. Γ', σελ. 617. Παρ' Ἡροδότῃ ἀναγινώσκειται «ἐκ Μαρῆης τε πόλιος» καὶ «ἐν Μαρῆῃ πρὸς Λιβύης ἀλλή» (Β', 18 καὶ 30) ὑπάρχει δὲ καὶ γραφὴ Μαραίη. Φέρεται δὲ καὶ Ράφια ἀντὶ τοῦ Ράφεια οὐ μόνον παρὰ Στράβωνι καὶ παρ' ἄλλοις ἀλλὰ καὶ ἐν νομισμασιν.

² Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 117. «Ἀξειῶται: ἔθνος τῆς Τρωάδος. Σοφοκλῆς Συναίπνοις». Πρβ. Σουίδ. «Ἀξειῶται: Τρωϊκὸν ἔθνος» καὶ Ζωναρ. σελ. 55. Τὸ παρ' Ἡσυχίῳ Τόμ. Α', σελ. 413 «Ἀξειῶται: ἔθνος Τρωάδος» εἶνε πάντως

146, 3 «Ἄλλ' ἔοικεν ὡς ἀπὸ τοῦ Ράφεια Ραφρώτης Ραφρώται». Ἀθήν. Α', 60 «Ὅτι ὁ Μαρεώτης οἶνος ὁ Ἀλεξανδρεωτικός τὴν μὲν προσηγορίαν ἔχει ἀπὸ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κρήνης Μαρείας καὶ τῆς παρ' αὐτὴν πόλεως ὀμωνύμου, ἢ πρότερον μὲν ἦν μεγίστη, νῦν δὲ κώμης περιείληψε μέγεθος» (Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 1623, 49). Στράβ. ΙΖ', α', 14 «διαχεῖσθαι πρὸς παλαιώσιν τὸν Μαρεώτην οἶνον». ΙΖ', α', 7 «τῆς λίμνης Μαρείας, ἢ καὶ Μαρεῶτις λέγεται». ΙΖ', α', 10 «μέχρι τῆς λίμνης τεταμένη τῆς Μαρεώτιδος». ΙΖ', α', 22 «μεταξὺ δὲ διώρυγες πλείους εἰς τὴν Μαρεῶτιν». Πτολεμ. σελ. 282 Οὐίλβ. «Μαρεῶτις» καὶ «Μαρεῶτου δὲ νομοῦ πόλεις καὶ κῶμοι αἴδε». Παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται καὶ «Μαρεῶτις: εἶδος ἀμπέλου»¹. Παρ' Ἐπιφανίῳ ὀρθῶς μὲν γράφεται Τόμ. Β', σελ. 84 Μαρεώτην, πλημμελῶς δὲ Τόμ. Γ', σελ. 131 Μαραιώτου καὶ Μαραιώτιδος, σελ. 138 Μαραιώτην καὶ Μαραιώτου καὶ σελ. 140 Μαραιώτην (Πρβ. σελ. 827). Καὶ παρὰ Στράβωνι δὲ πάντες σχεδὸν οἱ κώδικες ἔχουσι Μαραιώτις, Μαραιώτιδος καὶ Μαραιώτιν ἀντὶ δὲ τοῦ Μαρεώτην φέρεται ἐν αὐτοῖς οὐ μόνον Μαραιώτην ἀλλὰ καὶ Μαρεῶτιν. Συχνάκις δ' ἐν τοῖς ἀντιγράφοις μεταπίπτουσιν εἰς ἄλληλά τὸ Ε καὶ ΑΙ. Τοῦ Τιθορέα μία μόνον γραφὴ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑπῆρχεν, ἢ δι' Ε. Καὶ ἕως παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ ἀναγινώσκειται «ΤιθορΑία: πόλις Βοιωτίας, ἀπὸ νόμφης ΤιθορΑίας, ὡς Πausανίας Γ' — Ὁ πολίτης ΤιθορΑιεύς». Ὅτι ὁ πολίτης ἐκαλεῖτο Τιθορεὺς ἀποδείκνυται ἐκ τε τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἐκ τοῦ ἐν τοῖς χρησμοῖς τοῦ Βάκιδος (Pausan. Θ', ιζ', 5).

Ἄλλ' ὅπουτιαν Τιθορεὺς Ἀμφιῶν τε Ζήθῳ τε χύτλα κτέ. 2.

Θαυμαστόν δ' ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὁ πρῶτανις τῶν κριτικῶν Κόβη-

πλημμελῆς γραφὴ τοῦ Ἀξειῶται. Ὁ Βολίχιος (Πολιτ. Οἶκον. Τόμ. Β', σελ. 605 ἐκδ. 6') ἔγραψεν Ἀξειῶται.

¹ Πρβ. Φορδιγῆρον Βεργιλ. Τόμ. Α', σελ. 303 ἐκδ. δ'.

² Ἴδε Λοβέκιον Παραλειπομ. σελ. 27 καὶ Μεινέκιον Στεφ. Βυζ. σελ. 623 κέξ. Περὶ τῆς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις συγχύσεως τοῦ Ε καὶ ΑΙ θὰ διαλάβωμεν ἀλλαγῶν ἀκριβέστατα. Ἐνταῦθα ὑπομνησάμεθα μόνον ὅτι παρὰ Στεφ. Βυζ. σελ. 378, 41 ἀντὶ τοῦ «Κοσσάια: μέρος Περσίδος» τάντιγράφα ἔχουσι Κοσσεία.

τας ἐξέδωκε παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ Θ', 82 (σελ. 247, 31) «Θέων δ' ὁ Τιθοραϊεύς» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ Τιθοραεύς.

Τραχεώτης ἐκ τοῦ Τραχεῖα καὶ Καρπασεώτης ἐκ τοῦ Καρπάσεια.

Στέφ. Βυζ. σελ. 632, 6 «Τραχεῖα: Οὕτως ἢ Ἰσαυρία πᾶσα¹. —Τὸ τοπικὸν Τραχεώτης». σελ. 361, 13 «Καρπάσεια: πόλις Κύπρου—Διονύσιος δὲ διὰ διφθόγγου Καρπάσειαν αὐτὴν φησὶν ἐν τρίτῳ Βασιλικῶν

ἢ δ' ὀπόσοι Κινύρειαν ἰδ' αἰπεινὴν Κραπάσειαν.

—Ὁ πολίτης Καρπασεώτης, ὡς Μαρεώτης, καὶ τὸ κτητικὸν Καρπασεωτικὸς καὶ Καρπασεωτικὴ ἀκρά. Θεόπομπος ἐν δεκάτῳ Καρπασεῖς αὐτοῦς φησὶν². Παρὰ Στράβωνι γράφεται Τραχειώταις-Τραχειώται-Τραχειωτῶν (ΙΔ', γ', 2. ε', 1) καὶ Τραχειώταις-Τραχειωτῶν (ΙΔ', ε', 1. 6. 10). Ὑπάρχει δ' ἐν τοῖς κώδιξι καὶ διὰ τοῦ Ι γραφῆ, Τραχιώταις, κτλ.³. Ἐν Βιβλ. Β', ε', 32 πάντα τὰντίγραφα ἔχουσι Τραχιώταις, ὅπερ μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ εἰς Τραχειώταις. Καὶ ἐν Βιβλ. ΙΒ', α', 1 πλὴν δύο ἀντιγράφων, ὧν τὸ μὲν ἔχει Τραχειώταις, τὸ δὲ Τραχεώ-

1 Τραχεῖα ὠνομάζετο ποτε καὶ ἡ Ἔφεσος. Στέφ. Βυζ. σελ. 288, 17 «Ἐφεσος—Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Σάμορνα καὶ Τρηχεῖα καὶ Ὀρτυγία, κτέ.». Παρὰ Στράβωνι ΙΔ', α', 4 λέγεται «Τραχεῖα δ' ἔκαλετο ἢ περὶ τὸν Κορησσὸν παρῶρειος». Πρὸς καὶ Κρεδφύλ. παρ' Ἀθην. ΙΙ', 62. Παρ' Ἡρόδοτῳ Δ', 99 ἄλλοι μὲν γράφουσι «νέμεται τὸ Ταυρικὸν ἔθνος μέχρι Χερσονήσου τῆς Τρηχέης καλεσομένης», ἄλλοι δὲ «μέχρι χερσονήσου τῆς τρηχέης καλομένης». Ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου ἀναγινώσκειται «Ἔστι καὶ Γ' πόλις τῆς Ταυρικῆς. Ἡρόδοτος τετάρτην νέμεται τὸ Ταυρικὸν ἔθνος μέχρι Χερρονήσου τῆς τρηχέης καλομένης» (ἐν λ. Χερρονήσος). Ἄλλ' οὔτε τὸ Χερρονήσου εἶνε Ἰωνικὸν οὔτε τὸ τρηχέης ἢ Τρηχέης Ἡρόδοτον. Ὁ Ἰππώνχξ παρὰ Στράβ. ΙΔ', α', 4 λέγει Τρηχέης, ἀλλ' ὁ Ἡρόδοτος Τρηχέης ἢ τρηχέης, ὡς Πλατέης (Δ', 169), κτλ. (Ἴδε καὶ Βρεδδόνιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 158).

2 Καρπασιέων εὐρίσκειται ἐν νομίματι παρ' Eckhel Τόμ. Ι', σελ. 85.

3 Τοδναντίον γράφεται παρὰ Γαληνῷ Τόμ. σ', σελ. 282 Μασσαλιεωτικὸν καὶ παρὰ Διοσκορίδῃ Τόμ. Α', σελ. 402 Μασσαλιεωτικοῦ-Μασσαλιεωτικὸν καὶ σελ. 404 Μασσαλιεωτικοῦ ἀντὶ τοῦ Μασσαλιωτικὸν-Μασσαλιωτικοῦ. Τὸ ταξιῶτης καὶ ταξεώτης (ἐκ τῆς γεν. τάξεως) εἶνε μεταγενέστερον. Τὸ δάκιμον στασιώτης συνηγορεῖ τῇ διὰ τοῦ Ι γραφῆ. Πρὸς καὶ αἰρεσιώτης (Ἴδε Λοβέκκιον Γραμμ. Βουτμ. Τόμ. Β', σελ. 432).

τας, τὰλλα φέρουσι Τραχιώταις. Παρ' Εὐσταθίῳ Διον. Περιηγ. 874 ἀναγινώσκειται «Ὁ δὲ γεωγράφος φησὶν ὅτι Κιλικία ἢ μὲν τραχεῖα καὶ οἱ αὐτὴν οἰκοῦντες Τραχειῶται λέγονται». Ἀτοπώτατα ἐγράφετο ποτε παρ' Ἀππιανῷ Μιθριδ. 92 «παρὰ τῶν Τραχιῶτων Κιλικίων» ἀντὶ τοῦ Τραχειωτῶν (σελ. 255 Διδ.) ἢ Τραχεωτῶν (σελ. 398 Τεύβν.). Προῆλθε δὲ τὸ Τραχιῶτων ἐκ κακῆς ἀναγνώσεως τῆς πλημμελοῦς γραφῆς Τραχιωτῶν. Τὸ ΤΡΑΧΙ:ΙΩΝ οὐδὲν ἄλλο προφανῶς εἶνε ἢ ΤΡΑΧΙ:ΤΩΝ. Τίς ἀγνοεῖ τὴν συχνάκις ὑπὸ τῶν μεταγράφων γινομένην σύγχυσιν τῶν μεγάλῃν ὁμοιότητα ἔχόντων στοιχείων Ι-Τ-Γ-Ρ;

Ῥαφανεώτης ἐκ τοῦ Ῥαφάνεια καὶ Βατανεώτης ἐκ τοῦ Βατάνεια.

Στέφ. Βυζ. σελ. 543, 16 «Ῥαφάνεια: πολίχνη Συρίας. Ὁ πολίτης Ῥαφανεώτης. Τῶν δὲ εἰς ΩΤΗΣ ἔθνικῶν τὰ πολλὰ τὸ Ι πρὸ τοῦ Ω ἔχει, Πηλιώτης, Φθιώτης: σπάνια δὲ τὸ Ε καὶ σχεδὸν ἀπὸ τῆς ΕΙ συσταλέντα, Ἡρακλεώτης. Οὕτω καὶ Ῥαφανεώτης» (Πρὸς. σελ. 256, 9: Δωριεῖς Ῥαφανεῶται). σελ. 13, 14 «Οἱ δὲ νῦν Βατάνειαν αὐτὴν καλοῦσι. Τὸ ἔθνικόν Βατανεῶται, ὡς Ῥαφάνεια, Ῥαφανεῶται». Ἄλλὰ σελ. 14, 9 «Δεῖξομεν δ' ἐν τῷ Β ὅτι ἢ καθ' ἡμῶς Βατανεῖα καὶ Βατάνεια καλεῖται καὶ τὸ ἔθνικόν Βατανεῶται». σελ. 160, 13 «Βατανεῖα: συνοικία Συρίας, ἢ καὶ Βατανεῖα ἐνικῶς. Τὸ ἔθνικόν Βατανεώτης». Πρὸς. σελ. 156, 22 «Βαλανεῖα — Ὁ πολίτης Βαλανεώτης». Ὑπάρχει δὲ καὶ τύπος Ῥαφανεῖα-Ῥαφανεῖα, οὕτως ἢ διὰ διφθόγγου ΑΙ γραφῆ ὑποπτος ἡμῶν φίνεται. Στέφ. Βυζ. σελ. 274, 17 «Ἐπιφάνεια: πόλις Συρίας κατὰ Ῥαφανεῖας». Πτολεμ. σελ. 367, 24 «Ἐπιφάνεια, Ῥαφανεῖα». Ἰώσηπ. Ἰουδ. Πολ. Ζ', α', 3 «ἦν γὰρ τὸ παλαιὸν ἐν Ῥαφανεῖαις». Ζ', ε', 1 «Ῥεῖ γὰρ μέσος Ἀραβίας τῆς Ἀγρίππας βασιλείας καὶ Ῥαφανεῖας».

Καραλλεώτης ἐκ τοῦ Καραλλεῖα καὶ Ποδαλεώτης ἐκ τοῦ Ποδάλεια.

Στέφ. Βυζ. σελ. 357, 7 «Κάραλλις ἢ Καραλλεῖα: Ἰσαυρικὴ

πόλις. Τὸ ἐθνικὸν *Καραλλεώτης*». σελ. 530, 6 «Ποδάλεια: πόλις Λυκίας πλησίον Λιμύρων. Ὁ πολίτης *Ποδαλεώτης*». Ἐν νομίσμασι παρ' Eckhel εὐρίσκεται *Καραλλεωτῶν* καὶ *Καραλλιωτῶν* (Τόμ. Γ', σελ. 28) καὶ *Ποδαλιωτῶν* (Τόμ. Γ', σελ. 7. Πρβ. καὶ Mionnet *Descr.* Τόμ. Γ', σελ. 444) ἐξ ὀνομαστικῆς *Ποδαλλια*.

Πρβ. καὶ σελ. 83, 21 «Ἀμασεια: πόλις Ποντικῆ, ἀφ' ἧς Στράβων ὁ στωϊκὸς φιλόσοφος. Ὁ πολίτης Ἀμασεύς, ὡς αὐτὸς Στράβων. Κατὰ δὲ Καπίτωνα Ἀμασεώτης. Πειστέον δὲ μᾶλλον Στράβωνι ὡς πολίτῃ». σελ. 284, 10 «Εὐγεια—Τὸ ἐθνικὸν Εὐγείτης, ὡς Ζελεΐτης, ἢ Εὐγεώτης, ὡς Μαρεώτης». Οὐχὶ ἀνάξια σημειώσεως εἶνε τὰ ἐξῆς. σελ. 145, 19 «Λύλαί—Οἱ οἰκοῦντες Ἀυλεῶται πρὸς τῶν ἐπιχωρίων ὀνομάζονται. Τῶν δὲ εἰς ΑΙ οὐκ ἔστιν ὁ διὰ τοῦ ΩΤΗΣ τύπος, ἀλλ' εἰκεν ὡς ἀπὸ τοῦ Ῥάφεια Ῥαφειώτης Ῥαφεῶται». σελ. 368, 18 «Καυίνδανα: Ἰσαυρίας κώμη—Ὁ κωμήτης *Καυινδαυεώτης*». σελ. 379, 9 «Κότραδις: πόλις Ἰσαυρίας—Τὸ ἐθνικὸν *Κοτραδεώτης* ἀπὸ τῆς γενικῆς τῆς *Κοτράδεως*». σελ. 409, 1 «Δαλίσσανδα: πόλις Ἰσαυρικῆ—Οἱ νῦν δὲ *Δαλίσσανδα* ταύτην φασὶ καὶ *Δαλίσσανδεάτας*». σελ. 554, 12 «Σάμψειρα: πόλις Αἰγύπτου. Τὸ ἐθνικὸν *Σαμψειρεώτης*, ὡς Μαρεώτης, καὶ *Σαμψειρίτης*». Ἐν σελ. 152, 9 λέγεται «Ἀχιλλεῖος δρόμος—Τὸ ἐθνικὸν Ἀχιλλεῖωτης καὶ Ἀχιλλεΐτης δύναται εἶναι καὶ Ἀχιλλειοδρομίτης». Ἐν σελ. 113, 12 ἀντὶ τοῦ «καὶ Ἀργεῖωτις παρὰ τὸ Ἀργεῖος καὶ Ἀργεῶτις τὸ θηλυκόν» ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ Σαλμάσιος «καὶ Ἀργεῖωτης παρὰ τὸ Ἀργεῖος καὶ Ἀργεῖωτις τὸ θηλυκόν». Πρβ. Σχολ. Ἀπολλ. Ῥοδ. Α', 40 «ἀρχαιοτάτη μὲν (Λάρισσα) ἢ Ἀργεῖωτις». Ἀργεῶται ἐκαλοῦντο οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἀργέου νῆσον (Στέφ. Βυζ. σελ. 112, 9)¹. Ἐν σελ. 267, 5 τὰν-

¹ Περὶ τοῦ Ἀργεῖωτης, ὀρειώτης (Ἀνθ. Παλ. Θ', 824) καὶ Βακχειώτης (Ἰμέρ. Λόγ. II', 7) ποιεῖται λόγον ὁ Λοβέκιος Γραμμ. Βουτμ. Τόμ. Β', σελ. 432. Παρὰ Σοφοκλεῖ Οἶδ. Κολ. 678 ὁ Ἐρμαννός, ὁ Δινδόρπιος καὶ ἄλλοι προῦκριναν τὴν γρ. Βακχειώτας. Ὁ Ῥεσίγιος (Οἶδ(π. Κολ. σελ. 289) ὑπερμαχεῖ τοῦ τύπου Βακχειώτας, ἀλλ' οἱ λόγοι αὐτοῦ δὲν φαίνονται ἰσχυροί (Πρβ. Ἐλλένδετον Λεξ. Σοφ. σελ. 117 ἐκδ. 6'). Ἀντὶ δὲ τοῦ «Πανὸς ὀρειώτας» (Ἀνθ. Παλ. Θ', 824) ἔγραψεν ὁ Σνειδεθίνος ὀρειοίτα, ὡς ὀληχοίτα ἀντὶ τοῦ ὀλειώτα (Ἀνθ. Παλ. ε', 106. Ἴδε τὴν Διδώτειον

τίγραφα τοῦ Στεφάνου ἔχουσιν «Ἐλίμεια—Τὸ ἐθνικὸν Ἐλιμειώτης (ἢ Ἐλιμειώτης)». Ἀλλ' ὁ Μεινέκιος ἐξέδωκεν Ἐλιμια-Ἐλιμειώτης.

Γυθεάτης ἐκ τοῦ Γύθειον¹ καὶ Φυτεάτης ἐκ τοῦ Φύτειον.

Στέφ. Βυζ. σελ. 214, 5 «Γύθειον: πόλις Λακωνικῆ. Λυκόφρων² δισσᾶς σαλάρβας κἀπὶ Γυθείου πλάκας—Ὁ πολίτης *Γυθεάτης*. Καὶ τὸ ἐκ τόπου Γυθείηθεν ἐθνικόν». σελ. 675, 17 «Φύτειον: πόλις Ἡλιδος τῆς κοίλης—Τὸ ἐθνικὸν *Φυτεάτης*, ὡς *Γυθεάτης*· ὁ γὰρ τύπος Ἀρκάσι συνήθης». Πρβ. καὶ σελ. 561, 17 «Σέρρειον²—Τὸ ἐθνικὸν *Σερρειεύς* καὶ *Σερρεώτης*, ὡς τοῦ Λαύρειον *Λαυρεώτης*, καὶ *Σερρεάτης*, ὡς *Λέπρειον* *Λεπρεάτης*». Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις κεῖται *Λέπρεον*, ἀλλ' εἶνε πρόδηλον ὅτι ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐτέθη τὸ διφθογογραφούμενον. Ἐκ πολλῶν δ' ἀποδείκνυται ὅτι ὀλίγον περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκριβῆς ὑπῆρξεν ὁ Στέφανος. Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ὁ μὲν Ἀριστοφάνης εἶπεν ἐν Ὀρν. 149

τί οὐ τὸν Ἡλεῖον Λέπρεον οἰκίζετον;

ὁ δὲ σχολιαστὴς διδάσκει ὅτι «καθ' ὑφαίρεσιν τοῦ Ι τὸ Λέπρειον εἶπεν»³. Τὸ ἐθνικὸν *Γυθεῖται* ἴδε παρ' Ἐκκλησίῳ *Doctr. Nom.* Τόμ. Β', σελ. 285 καὶ παρὰ Βοικκίῳ *Ἐπιγρ.* Τόμ. Α', σελ. 649 καὶ 671. Πρβ. καὶ Πausan. Γ', κἀ, 8 «*Γυθεῖται* δὲ τῆς πόλεως ἀνθρώπων μὲν οὐδένα οἰκιστὴν γενέσθαι λέγουσιν» καὶ 9 «ὃν δὲ ὀνομάζουσι *Γυθεῖται* γέροντα». Παράδοξον φαίνεται τὸ τοῦ Λουκιανοῦ Ἐταιρ. Διαλ. ΙΔ', 3 «οὐ σάνδαλα Παταρικὰ καὶ τυρόν *Γυθιακόν* καὶ φληνάφους». Πρβ. 2 «καὶ τυρόν ποτε μέμνημαι τὸν μέγαν ἐκ Γυθίου» (Σχολ. «Γύθιον: τόπος παραθαλάσ-

ἔκδοσιν τῆς Παλατινῆς Ἀνθολογίας Τόμ. Α', σελ. 233 καὶ Τόμ. Β', σελ. 249). Ἰπάρχει δ' ὄνομα ὀρειώτης καὶ θηλ. ὀρειτίς. Αἱ δὲ Βρασιαὶ κατὰ τὸν Πausanίαν (Γ', κδ' 4) ὀνομάζοντο πρότερον Ὀρειᾶται.

¹ Ἴδε Οὐεβήρον de Gytheo (1833) καὶ Δινδόρπιον Ξενοφ. Ἑλλην. σελ. 399.

² Ἴδε Βοιμέλιον Δημοσθ. Δημ.ηγ. σελ. 129.

³ Ὁ Μεινέκιος δοξάζει (Vindic. Strab. σελ. 104) ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Στράβωνος ὁ τύπος Λέπρειον ὑφέλει πρυταχοῦ νάποκατασταθῆ.

σιος τῆς Λακωνικῆς») καὶ 4 « κρόμμυα γὰρ αὐτῇ οἴσεις ἐκ Κύ-
πρου καὶ τυρόν, ὅταν ἐκ Γυθίου καταπλέης ». Ὁ Μενάγιος ὑπώ-
πτυσέ ποτε ὅτι καὶ ἐν τῷ παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ « πέμ-
ψον μοι τυροῦ — κυθριδίου » (Υ', 11) λαμβάνει τὸ Γυθιαίου ἢ
Γυθιακοῦ μεταδοξάσας δ' ἔπειτα εἶκασε Κυθρίου, ὅπερ καὶ ἐν
τῇ Κοβητείῳ ἐκδόσει ἀναγινώσκεται (σελ. 257). Εὐδοκίμει δὲ
δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὁ τυρὸς ὁ Κύθνιος, ὡς διδάσκει ὁ Πολυ-
δεύκης Σ', 63 (Πρβ. καὶ Στέφ. Βυζ. σελ. 392, 3. Αἰλικν. π. Ζώ.
ΙΣ', 32. "Αλεξ. παρ' Ἀθην. ΙΒ', 12). Ἀλλ' ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς
διατείνεται ὅτι ἡ ἀληθὴς γραφὴ εἶνε « τυροῦ κυθριδίου », του-
τέστι χυτριδίου¹.

1 Ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Α', σελ. 123: Ὁ Ἐπίκουρος, γράφων πρὸς φίλον, τὸν παρα-
καλεῖ νὰ τὸν στείλῃ μικρὰν χύτραν τυρίου, « Πέμψον μοι τυροῦ ΚΥΘΡΙΑΙΟΥ »
(Διογ. Λαερτ. Χ, 11), ὅπου γράφει μόνον εἰς αἰτιατικὴν, ΚΥΘΡΙΑΙΟΝ (ἤγουν
Χυτριδίου), μὴ προσέχων εἰς τὰς προβληθείσας πολλὰς ἄλλας διορθώσεις, καὶ
πρόσθετες τὴν λέξιν εἰς τὰ Λεξικά.

Τῆς λέξεως ταύτης γίνεται χρῆσις καὶ ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρείης
γράφοντος Παιδαγ. Β', 5 (σελ. 165 Ποττ.) « κυθριδίοις καὶ ζωμοῦ βύσει
καθυβρίζοντες » καὶ ὑπὸ τοῦ Ρούφου παρ' Ὀρειβάσ. Τόμ. Β', σελ. 278 « ἔφε
ἐν κυθριδίῳ καινῷ ». Ἀναγινώσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ἐρμερίσιου ἐκ-
δόσει τῶν Ἱπποκράτους καὶ ἄλλων ἰατρῶν λειψάνων Τόμ. Β', σελ. 581 « ὁσρά-
κινον κυθριδίου καινὸν διάπυρον ποιήσας » καὶ σελ. 878 « κρέας ἔψειν ἐν κυ-
θριδίῳ ἐξηθριασμένον ». Ἀλλὰ Τόμ. Γ', σελ. 258 « ἐς χυτριδίου χάλκεον ἢ
κεραμεῖον ».

ἔχει δὲ τὸ κυθριδίου πρὸς τὸ χυτριδίου ὡς τὸ κιθῶν πρὸς τὸ χι-
τῶν, τὸ ἐνθεῦτεν καὶ ἐνθαῦτα πρὸς τὸ ἐντεῦθεν καὶ ἐνταῦθα, κτλ.
Ἐδοτάθ. σελ. 468, 32 « Ὅτι δὲ Ἰωνῶν ἰδία ἢ τοιαύτη τῶν δασέων καὶ φιλῶν
ἀντιμεταχώρησις εἰς τὰ σύστοιχα δηλοῦσι μὲν καὶ τὰ τοῦ γλυκέος Ἴωνος Ἡρο-
δότου, τὸ ἐνθεῦτεν, τὸ κιθῶν, τὸ βάθρακος καὶ ἕτερα, δηλοῦσι δὲ καὶ πολλὰ
τῶν κοινῶν καὶ ἰδιωτικῶν τὰ γούν ἀκάνθια ἀχάντια τινὲς φασιν ἐφῶν ἀνδρῶν
— Ἰωνικῶς δὲ ἰδιωτικῶς καὶ τὸ ἐκ τῆς χύτρας συντεθὲν μονόκυθρον. Οὐ μα-
κρὰν δὲ τούτων οὐδὲ τὸ πάσχα ἐκ τοῦ φάσχα καλλιφωνηθέν. σελ. 746 15 « Τὸ
γούν ἐντεῦθεν ἐνθεῦτεν φασὶ καὶ τὸν χιτῶνα κιθῶνα καὶ τὸν βάτραχον βάθρακον.
Οὕτω καὶ χύτρα κύθρα λέγεται — Ἔστι δὲ μέχρι καὶ νῦν ἀκοῦσαι πολλοὺς
τῶν ἀγροίκων οὕτω καὶ τὰ ἀκάνθια ἀχάντια λέγοντας ». σελ. 1570, 17 « Ὅτι
δὲ πολλὰ τοιαῦτα ἀφῶνων τροπαὶ γίνονται Ἰωνικῶς δηλοῖ πρὸς ἄλλοις καὶ
τὸ ἐνθεῦτεν καὶ ὁ βάθρακος τὰ παρὰ τῷ Ἴωνι Ἡροδότῳ » (Πρβ. Φαδωρῖν. λ.
κιθῶν. Γρηγ. Κορ. σελ. 414 Σχ. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 454, 42. Χειροβοσκ. σελ.
635, 28 Γαισφ. Πρισκίαν. Π', 98. Σχολ. Ὀδυσσ. II, 87. Ἀπολλών. π. Συγ-
τάξ. Α', 25, κλπ.). Παρ' Ἡροδότῳ φέρεται Β', 88 χυτριδίων καὶ Ζ', 176

Αἰνεάτης ἐκ τοῦ Αἰνεῖα καὶ Αἰπεάτης ἐκ τοῦ Αἰ-
πεία.

Στέφ. Βυζ. σελ. 50, 11 « Αἰνεῖα: τόπος Ἐθρῆς — Τὸ ἐθνι-
κὸν Αἰνεῖός — Ἔστι καὶ Αἰνεάτης, ὡς Κόρσεια Κορσεάτης,

Χύτρους. Ἀντὶ δὲ τοῦ βάτραχον Δ', 131 ἔγραψεν ὁ Διονόρπιος (π. Δι. α. λ.
Ἡροδ. σελ. VI) βάθρακον. Καὶ ἐν τῇ νῦν δημῶδει γλώσσῃ λέγεται βέ-
θρακας καὶ βάθρακος (Πρβ. καὶ Μουλλάχιον Δημητρ. Ζήν. σελ. 56).
ἴσως δὲ καὶ τὸ χύτρον οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὁ κύσθος. Τὸ μονόκυθρον
μνημονεύεται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα σχολίοις Δ, 243 « ὡς παρ' Ἡροδότῳ
βάθρακος ὁ βάτραχος καὶ μονόχυτρον μονόκυθρον ». Ὁ Ἡρόδης παρὰ Στοβ.
Ἄνθολ. ΟΗ', 6 εἶπεν « ἢ χαλκῆν μοι μυτὰν ἢ κύθρην παίξει ». Καὶ ἐν τῷ
περὶ γυναικείων παθῶν τοῦ Σωρανοῦ πρὸς τοῖς συνηθεσι τόποις ἀπαντῶσι καὶ
τὸ κιθῶνα καὶ τὸ κύθρας (Ἴδε Ἐρμερίσιον Σωραν. σελ. C). Παρὰ Ψευ-
δαρριανῶ Περιπλ. Ἐρυθρ. Θαλ. 44 κεῖται κυθρίνους-κύθρινοι, παρὰ δ'
Ἰωσήφῳ Ἄρχ. II', γ', 6 κυθρογάλλους (Πρβ. Γ' Βασίλ. Ζ' 38 καὶ Πολυ-
δαύχ. τ', 89). Εὐρίσκεται δὲ καὶ κυθροκακ(κ)άδιον παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ
Πορφυρογεννήτῳ καὶ κυθροκανδήλα παρὰ τῷ Πτωχοπροδρόμῳ. Περὶ τοῦ
κυθροκανδήλα ποιεῖται λόγος ὁ Κοραῆς ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Α', σελ. 240.
Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ Πολυδαύχῳ Ζ', 163 ὑπάρχει καὶ γραφὴ κυθρο-
πλάθος (Ἴδε Μεινέκιον Ἀλκίφρ. σελ. 157).

Κατὰ τὸν Μοῦρην (σελ. 391) λέγεται « φάτνη Ἀττικῶς, πάθνη Ἑλληνικῶς ».
Πρβ. καὶ Ἐδοτάθ. σελ. 1784, 44 « ἢ φάτνη — ἦν ἀντιστοιχία ἰδιωτικῆ πάθνην
καλεῖται καὶ σελ. 1259, 38 « ἐπάγει ὡς καὶ χεῖτιον ἐκεῖθεν τὸ χωροῦν ἀστραγά-
λους, δ' καὶ κείθιον Ἰωνικῶς λέγεται κατὰ τὸ ἐντεῦθεν ἐνθεῦτεν, οἷς ὁμοίον ἰδιω-
τικῶς καὶ τὸ φάτνη πάθνη ἐν ἀλλαγῇ φωνημάτων » (Πρβ. Δαιδερλεϊνὸν Ὀμηρ.
Γλωσσ. 2031. Ῥοσχῆρον ἐν Κουρτ. Μελετ. Τόμ. Α', β', σελ. 102 καὶ Κούρ-
τιον Ἐτυμολ. σελ. 493 ἐκδ. δ'). Ἀντὶ τοῦ χεῖτιον καὶ κείθιον γράφεται
παρ' Ἀθηναίῳ ΙΑ', 53 χήτιον καὶ κήθιον. Ἐκ τοῦ πάθνη τροπὴ τοῦ
Θ εἰς Χ ἐγένετο τὸ τῆς νῦν κοινῆς γλώσσης πάχνη-παχνή, περὶ οὗ
ἔγραψε καὶ ὁ Κοραῆς Ἀτάκτ. Τόμ. Α', σελ. 217 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 404.
Ἐμφερῆ τούτῳ εἶνε τὸ ἔχνος=ἔθνος, γλίβομαι γλιβερός=θλίβομαι θλι-
βερός, μαχτίδι=μαθ(η)τίδι, λυχρινάρι=λυθρίνι=ερυθρίνος. Περὶ τοῦ ἀμ-
πώχγω=ἀπώθνω=ἀπώθω (ἀπώθω) καὶ τοῦ σπρώχνω=πρώχνω=πρώ-
θνω=προώθω (προωθῶ) ἴδε Μαυροφρύδην Φιλίς. Τόμ. Γ', σελ. 123. Ταῦτα
δ' ὅμως δύνανται καὶ ἄλλως νὰ παραχθῶσι. Περὶ τοῦ ἄχνη καὶ ἄθνη, ἀχνί-
ζω καὶ ἀθνίζω ἴδε Κοραῆν Ἀτάκτ. Τόμ. Α', σελ. 258.

Περὶ ἄλλων ὁμοίων τῶν προδιαληφθεῖσι γίνεται λόγος ὑπὸ τοῦ Γοιτιγγίου
Ἀριστοτ. Οἰκονομ. σελ. 110, ὑπὸ τοῦ Λοβεκίου Παραλειπομ. σελ.
47 καὶ Ἀγλαοφ. σελ. 214 καὶ 1183, μάλιστα δὲ Στοιχ. Τόμ. Α', σελ. 527
κῆξ. καὶ ὑπὸ τοῦ Ῥοσχῆρου Κουρτ. Μελετ. Τόμ. Α', β', σελ. 102 κῆξ. Περὶ
τοῦ Κιθωνέα ἴδε Μεινέκιον Ἀθην. Τόμ. Δ', σελ. 302. Περὶ τοῦ Χαλκήθων

Ἵδρεια Ἵδρεάτης, Ὀρνειαί Ὀρνεάτης, Κεγχρειαί Κεγχρεάτης, τοῦ Ἰσιγηθέντος»¹. σελ. 53, 15 «Ἀΐπεια: πόλις Λακωνικῆς—Τὸ ἔθνικόν Αἰπειάτης, ὡς Κορσεάτης, Ἵδρεάτης. Ἐπὶ δὲ τῶν τοιούτων ἐνίοτε μένοντος τοῦ Ἰ ὑφαιρείται τὸ Α, ὡς Δικαιαρχείτης, Σαμαρείτης, Ζελείτης, ἔσθ' ὅτε μένοντος τοῦ Ε, ὑφαιρουμένου τοῦ Ἰ, τὸ Α εἰς Ω ἀμείβεται, κτέ. ». Ἀλλὰ σελ. 130, 17 «Ἀσέα: κώμη τῆς Ἀρκαδίας, ἀφ' ἧς ὁ Ἀλφειὸς ῥέει, δεσ καὶ Ἀσεάτης λέγεται. Καὶ ὁ κωμήτης ὁμοίως, ὡς Κορσεάτης, Ὀρνεάτης ». σελ. 123, 15 «Ἀρνεαί — Τὸ ἔθνικόν Ἀρνεάτης. Ἔστι δ' ὡς Ὀρνειαί.

καὶ Καλχηθῶν γράφει ὁ Χοιροβοσκός σελ. 341, 19 «Καλχηθῶν Καλχηθῶνος ἢ κατὰ Βυζάντιον, ἧτις καὶ Καλκηθῶν καλεῖται» εὐρίσκωμεν γὰρ διαφορομένην τὴν χρῆσιν». Ἴδε Βρεδδῶν π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 92. Βοιμέλιον Δημοσθ. Δημηγ. σελ. 128. Σαύπιον Ξενοφ. Λεξιλ. σελ. 141. Δινδάρφιον Διοδ. Σικελ. Τόμ. Α', σελ. XXIV. Ῥοσσηρον Κουρτ. Μελετ. Τόμ. Α', β', σελ. 98 κέξ. Ὁθ. Σνειδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 338 καὶ Κόδητον Δογ. Ἑρμ. Τόμ. Α', σελ. 248.

Ἰ Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέρεται Κορσεαί, Ἵδρεαί, Ὀρειαί Ὀρεάτης, Κέγχρειαί ἢ Κέγχρειαί. Τὸ Ὀρνειαί Ὀρνεάτης ἀποκατέστησεν ὁ Ὀλστηνίος, τὸ δὲ Κεγχρειαί ὁ Μεινέκιος, ὅστις καὶ τὸ Κορσεαί εἰς Κόρσεια μετεσχημάτισε καὶ τὸ Ἵδρεαί εἰς Ἵδρεια (ἢ Ἵδρειαί). Ἡ βραχεῖα τοῦ Στεφάνου παρατήρησις «τοῦ Ἰσιγηθέντος» τρανῶς, νομίζομεν, μαρτυρεῖ ὅτι τὰ ὀκ' αὐτοῦ μνημονευόμενα πρωτότυπα διὰ διφθόγγου ἦσαν γεγραμμένα.

Ἀλλὰ τί εἶνε τὸ Κόρσεια;

Παρὰ Πausανίαν ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς ἀναγινώσκειται «πόλισμά ἐστι Κορσεία (ἢ Κορσία)» καὶ «ταῦτο ἀπέχει Κορσειᾶς» (κεφ. κδ', 4). Ὁ Στέφανος δ' ὁμοίως γράφει «Χορσία: πόλις Βοιωτίας. Πausανίας ἐνάτω ἐκ δὲ Κυρτώνων ὑπερβάλλοντι τὸ ὄρος πόλισμά ἐστι Χορσίας. Τὸ ἔθνικόν Χορσειεύς». Εὐρίσκειται καὶ τύπος Κορσιαί. Σουίδ. «Κορσιαί: πόλις Βοιωτίας». Διόδ. Σικελ. Ἰσ'. νη', 1 «Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν καὶ Κορσιᾶς». Σκύλ. Καρυανθ. 38 «Κορσιαί, Σίφαι καὶ λιμῆν». Παρὰ Δημοσθένει π. Παραπρεσβ. 141 (σελ. 385) τὰ μὲν ἄλλα ἀντίγραφα ἔχουσι Κορσαί ἢ Κορσιαί, τὸ δ' ἄριστον Κορσια ἀνευ τόνου. Ὁ Ἀρποκρατίων τονίζει Κορσαί, ποιησάμενος δὲ μνησάντων τοῦ Δημοσθένους χωρίου ἐπιφέρει «πόλις ἐστὶ τῆς Βοιωτίας Κορσαί, ὡς Θεόμπορος ἐν τῇ τριακοστῇ». Ἀλλ' ἐν τῷ μετωπίῳ ἐνὸς τῶν τοῦ ῥήτορος κωδίκων φέρεται τὸ σύντομον σχῆλιον «ἔξυτόνως, ὡς Θεσπιαί». Κορσιαί ἐξέδωκε παρὰ Δημοσθένει ὁ Βεακῆρος καὶ ἄλλοι, Κορσιά ὁ Δινδάρφιος (Τόμ. Α', σελ. 404 Ὁξ.), Κορσία δ' ὁ Βοιμέλιος (Δημοσθ. κ. Αἰσχίν. σελ. 521). Πρβ. κ. Κ. Μυλλῆρον Γεωγρ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 38.

Κορσαί ἀνομάζοντο καὶ νῆσοι τῆς Ἰωνίας κείμεναι ἀντικρὺ τῆς Σάμου. Στράβ. ΙΔ', α', 19 «κατ' ἀρχαίαν μὲν Σάμον ἐν δεξιᾷ ἔχοντι καὶ Ἰκαρίαν καὶ Κορ-

Ἰκαρία Ὀρνεαί τ' ἐρέμοντο». σελ. 371, 7 «Κεγχρειαί—Τὸ ἔθνικόν Κεγχρεάτης, ὡς Κορσεάτης». σελ. 646, 3 «Ἵδρεα: νῆσος πρὸς τῇ Τροιζήνι. Ἐκαταῖος Εὐρώπη. Τὸ ἔθνικόν Ἵδρεάτης». Εὐστάθ. σελ. 291, 6 «Ὀρνειαί δὲ ἢ δίχα τοῦ Ἰ Ὀρνειαί τοῦτο γὰρ μάλιστα ἐν κοινῇ χρήσει κεῖται κώμη ἐστὶν Ἀργείας κατὰ τὸν γεωγράφον. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερα μετὰξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνας. Ταύτην δ' ὁ τὰ ἔθνικὰ γράψας πόλιν λέγει, οὐ κώμην. Πληθυντικῶς δὲ καὶ αὗται λέγονται. Γράφονται δὲ διὰ διφθόγγου αἱ Ὀρνειαί, ὡς καὶ Βρυσειαί καὶ Λύγειαί»¹. Τὸ παρ' Ἡουχίῳ «Ὀρνειαί: πόλις» ἀναφέρεται πάντως εἰς τὴν Ὀμηρικὴν χρῆσιν. Πρβ. καὶ Σουίδ. «Ὀρνειᾶς: πόλις» (ὑπάρχει καὶ γρ. Ὀρνειαί-Ὀρνιαί). Ὁ Ἀττικὸς καὶ κοινὸς τύπος εἶνε Ὀρνεαί (Ἀριστοφ. Ὀρν.

σιας». Ἀνάγνωμ. Σταδίασμ. 284 «ἐκ Δήλου εἰς τὰς Κορσίας». Ἀλλὰ Στέφ. Βυζ. σελ. 376, 10 «Κορσεαί: νῆσος τῆς Ἰωνίας ἀντικρὺ Σάμου. Ἐκαταῖος Εὐρώπη. Ἡρωδιανὸς Κορσία διὰ τοῦ Ἰ. Καὶ τὸ ἔθνικόν Κορσεάτης». Πρβ. Ἀνών. Σταδ. 283 «ἀπὸ Ἀμαζονίου ἐπὶ τὴν Κορσίαν».

Ἄν ὁ Στέφανος ἔγραψεν ἀληθῶς Κόρσεια, πᾶς τις ἴσως οφείλει νὰ ὑπολάβῃ ὅτι ὁ τύπος οὗτος εἶνε ὁμοίος τῷ Θεσπεία, περὶ οὗ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας μέλλομεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ νὰ διαλάβωμεν. Ἀλλ' ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν πως περὶ τῆς γραφῆς Κόρσεια, δυσκόλως δ' ἡμᾶς αὐτοὺς πείθομεν ὅτι τὸ Κορσεαί σημαίνει τοὺς κατοίκους τῆς Βοιωτικῆς πόλεως. Δοξάζομεν δὲ μᾶλλον ὅτι ἔγραψεν ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Κορσειαί φρονούντος ὅτι κατὰ τὸ (Ὀρνειαί) Ὀρνειαί καὶ τὸ (Κεγχρειαί) Κεγχρειαί ἠδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ (Κορσεαί) Κορσειαί. Πρβ. καὶ Φεαί-Φεαί (ἢ Φεά-Φεαί. Ἴδε Λέντζιον Ἡρωδ. Τόμ. Α', σελ. 285).

Τὸ Ἵδρεα Ἵδρεια φαίνεται ὁμοίον τῷ Μαλέα Μάλεια, περὶ οὗ ὁ ἄρρηθός τις ἐν τοῖς ἔπειτα, καὶ τῷ Μιδέα Μίδεια, περὶ οὗ ὁ ἐθνικολόγος γράφει «Μιδεια: πόλις ἐν Ἀργεῖ—Λέγεται καὶ χωρὶς τοῦ Ἰ Μιδέα» (σελ. 451, 14). Ἀλλ' ὁ Στράβων λέγει «ἔρημος δ' ἐστὶ κακείνη καὶ ἡ πλησίον Μιδέα ἕτερα οὖσα τῆς Βοιωτικῆς» ἐκείνη γὰρ ἐστὶ Μίδεια, ὡς πρόνοια, αὕτη δὲ Μιδέα, ὡς Τεγέα» (Π', ε', 11. Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέρεται κακῶς Μιδέα ἀντὶ τοῦ Μίδεια. Ἴδε καὶ Εὐστάθ. σελ. 270-1 καὶ σελ. 286, 31). Εἶνε δ' ὁμοίως ὁ τύπος Ἵδρεια Ἴδε καὶ Εὐστάθ. σελ. 270-1 καὶ σελ. 286, 31). Εἶνε δ' ὁμοίως ὁ τύπος Ἵδρεια ἀμάρτυρος. Παρ' Ἡρωδῶτι λέγεται Ἰ', 59 «Ἵδρεῆν τὴν ἐπὶ Πελοποννήσῳ» καὶ παρὰ Πausανίαν Β', λδ', 9 «ἕτερα νῆσος Ἵδρεα». Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡουκαὶ παρὰ Πausανίαν Β', λδ', 9 «ἕτερα νῆσος Ἵδρεα». Κοινῶς ὀνομάζεται Ἵδρα ἢ χίου φέρεται» Ἵδρα: νῆσος εὐτελής Δολόπων». Κοινῶς ὀνομάζεται Ἵδρα ἢ Νύδρα καὶ ὁ κάτοικος Ἵδρεώτης ἢ Νυδρεώτης (Ἴδε Οἰκονόμον π. Γνησ. Προφ. σελ. 659).

Ἰ Παρὰ Στεφάνῳ σελ. 188, 2 κεῖται «Βρυσειαί: πόλις Ἠλιάδος, ὡς Λύγειαί, διὰ τὸ πληθυντικῶς λέγεσθαι». Ὁ Βερκῆλιος ἔγραψε Βρυσειαί.

399. Θουκυδ. Γ', 7. Πάυσαν. Β', κέ, 5 και 6. Η', κζ', 1. Στράβ. Η', ς', 16 και 24, κτλ). Περὶ τοῦ *Κεγχρεαί* καὶ *Κεγχρειαί* γράφει Θωμαῆς ὁ Μάγιστρος «Καὶ Κεγχρεαί καὶ Κεγχρειαί. Λουκιανὸς ἐν τῷ περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν οὐδ' ἄλλοι *Κεγχρεῶν* ἀποδημήσας καὶ Θουκυδίδης ἐν τῇ ὀγδόῃ πλεῶν ἐκ τῶν *Κεγχρεῶν*» (σελ. 218)¹. Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Πολυβίου φέρεται καὶ πλημμελὴς γραφή: *ΚεγχρΑΙαις-ΚεγχρΑΙῶν* (Β', ξ', 7. 8. Ε', κθ', 5), ὡς καὶ: *ΘυρΑΙα(ο)φόρους-ΘυρΑΙοφοροῦντας-ΘυρΑΙούς* (ἀντὶ τοῦ: *ΘυρΕοφ.-ΘυρΕούς*. Ε', γγ', 8. Ι', κθ', 6. ιγ', 2), *ῶρΑΙον* (ἀντὶ τοῦ: *ῶρΕόν*. Ι', μγ', 7), *κεραμΑΙΑ* (ἀντὶ τοῦ: *κεραμΕἶα*. Ι', μδ', 2), *ΚινΑΙαν* (ἀντὶ τοῦ: *ΚινΕαν*. ΚΗ', ιθ', 1 Ούλσχ.), κτλ.

Περὶ τῆς πόλεως *Αἰνείας* ἱστορεῖ τινα ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος ἐν Ῥωμαϊκ. Ἀρχαιολ. Α', 49 γράφων ἐν τέλει τὰ ἐξῆς: «Ἐπὶ δὲ τῆς Κασάνδρου βασιλείας καθηρέθη, ὅτε Θεσσαλονίκη πόλις ἐκτίζετο, καὶ οἱ *Αἰνεῖται* σὺν ἄλλοις πολλοῖς εἰς τὴν νεόκτιστον μετόκησαν»². Ἐν τοῖς τοῦ Μεινεχίου Κριτικοῖς Ἀναλέκτοις εἰς τοὺς Ἀθηναίου Δειπνοσοφιστὰς σελ. 126 ἀναγινώσκειται:

Ibid. f. τὰς *Αἰνεάτιδας* καλουμένας ἀφύας. Rectius *Αἰνεάτιδας*, ab *Αἰνεία*, ut Κορσεάτης ἢ Κόρσεια, Ὀρνεάτης ab Ὀρνεῖα, et similia eiusdem generis plura. cfr. Stephanus Byz. s. v. *Αἰνεῖα*.

Ἄλλὰ παρ' Ἀθηναίῳ Ζ', 25 (σελ. 285) δὲν πρόκειται περὶ ἀφύων ἐκ τῆς Θρακικῆς πόλεως *Αἰνείας*. Ὁ λόγος τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ ἔχει οὕτω:

Λυγκεὺς δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ πρὸς Διαγόραν ἐπιστολῇ ἐπαινῶν τὰς Ῥοδιακὰς ἀφύας ἀντιτιθεὶς πολλὰ τῶν Ἀθήνησι γινομένων πρὸς τὰ ἐν τῇ Ῥόδῳ φησὶ «ταῖς μὲν Φαληρικαῖς ἀφύαις τὰς *Αἰνεάτιδας* καλουμένας

1 Ἰδὲ Πόππον Θουκυδ. Μέρ. Α', Τόμ. β', σελ. 229 ἐκδ. μεγ. Δινδούρφιον Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 1397 καὶ Βρεδύδιον π. Διαλ. Προδ. σελ. 188. Παρὰ Ξενοφῶντι Ἑλλην. Δ', ε', 2. ς', ε', 51 καὶ Ζ', δ', 5 φέρεται *Κεγχρείας*. Πρὸ Β', α', 15 «καὶ προσδαλῶν πόλει τῶν Ἀθηναίων συμμάχῳ ὀνομα Κεδρεῖαις» καὶ Στέφ. Βυζ. σελ. 371, 12 «Κεδρεαί: πόλις Καρίας. Ἐκαταῖος Ἀσία».

2 Πρὸ Βαίριον Προδ. τόμ. Γ', σελ. 617 ἐκδ. 6'.

ἀφύας, τῷ δὲ γλαυκίσκῳ τὸν ἔλλοπα καὶ τὸν ὄρρον ἀντιπαρατιθεῖσα, κτέ.».

Καὶ τυφλῷ, νομίζομεν, δῆλον ὑπάρχει ὅτι περὶ Ῥοδιακῶν ἀφύων λόγος ὑπὸ τοῦ Λυγκεῶς γίνεται. Ἐν ταῖς σημειώσεσι τοῦ Κασαυβόνου εὐρίσκειται ἡ ἐπομένη παρατήρησις (Τόμ. Δ', σελ. 111 Schweigh.):

Caeterum apuae quas Rhodii *Aeneatidas* vocabant, nomen habuerunt ab *Aeno*, qui locus fuit in continente, Rhodo oppositus. Inde dictae *Aeniatides apuae*, ut *Pelorides conchae*, et similia.

Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ σελ. 52, 10 κεῖται «Ἔστι καὶ τόπος *Αἶνος* ἐν τῇ καταντικρῷ Ῥοδίων ἡπείρῳ». Εἰκάζεται δ' ὑπό τινων ὅτι ἐκαλεῖτο ὁ τόπος οὗτος καὶ *Αἶνεια*. Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΘ', σελ. 72 φέρεται «*Αἰνεάτης*: ὁ ἀπὸ *Αἰνείου* τῆς ἐν Θράκῃ πόλεως τὸν δὲ αὐτὸν καὶ *Αἰνειοτικόν* ἔστιν ὅτε καλεῖ». Γράφεται καὶ «*Αἰνεάτης-Αἶνου-Αἰνειοτικόν*». Τὸ *Αἰνειοτικόν* ἢ *Αἰνειοτικόν* εἶνε πλημμελέστατον. *Αἰνεήτης* εὐρίσκειται ἐν τοῖς Ἰπποκρατεῖσι Τόμ. Α', σελ. 665 Ἑρμ.¹

Ἀὐγεάτης ἐκ τοῦ *Αὐγεία*.

Στέφ. Βυζ. σελ. 145, 8 «*Αὐγεία*: πόλις Λοκρίδος. Ὀμηρος καὶ *Αὐγείας* ἐρατεινάς. Ἔστι καὶ Λακωνικὴ πόλις — Τὸ ἐθνικὸν *Αὐγεάτης*». Ὁ Ὀλσθήμιος καὶ ὁ Βερκῆλιος ἔγραψαν *Αὐγείαι* ἀντὶ τοῦ *Αὐγεία*². Εὐστάθ. σελ. 277, 42 «*Αὐγείαι* δὲ οὐ μόνον Λοκρικαί, ὧν ὁ πολίτης *Αὐγεάτης*, ἀλλὰ καὶ Λακωνικὴ πόλις ἐστὶν ὁμώνυμος». σελ. 295, 11 «Αἱ δὲ Βρυσειαὶ καὶ αἱ *Αὐγείαι* οὐ περιλαλοῦνται. Πολίτης δὲ τῶν *Αὐγείων* *Αὐγεάτης*. Τάχα οὖν καὶ *Βρυσειάτης* ὁμοίως». Πρὸ Στράβ. Η', ε', 3 «τὰ δὲ μετωνόμασται, καθάπερ αἱ *Αὐγείαι* *Αἰγαίαι*». Πάυσαν. Γ', κα', 5 «ἐπὶ πόλισμα ἤξει *Αἰγίας*. Ὀμηρον δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι τὸ πόλισμα τοῦτο ὀνομαζέειν λέγουσιν *Αὐγείας*». Ἀντὶ τοῦ *Βρυσειαί* κεῖται παρὰ Πάυσανίᾳ *Βρυσεαί* Γ', κ', 3 «ἐνθα πόλις ποτὲ ὠκεῖτο *Βρυσεαί*» καὶ

1 Ἰδὲ Φοῖσιον Ἰπποκράτ. σελ. 1156, δ' καὶ Οἰκονομ. σελ. 9.

2 Ἰδὲ καὶ Θησ. Ἑρμ. Στεφ. Τόμ. Α', σελ. 2131 Παρ.

ἡ «ἄκρα δὲ τοῦ Ταυγέτου Ταλετὸν ὑπὲρ Βρυσεῶν ἀνέχει». Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου φέρεται «Βρύσια: πόλις».

Χάλκεάτης ἐκ τοῦ Χάλκεια καὶ Παρωρεάτης ἐκ τοῦ Παρώρεια.

Στέφ. Βυζ. σελ. 681, 15 «Ἔστι καὶ Καρίας Χάλκεια, ἥς τὸ ἐθνικὸν Χάλκεάτης, ὡς Κρατερῶ δοκεῖ». σελ. 509, 7 «Παρώρεια: πόλις Ἀρκαδίας—Οἱ πολῖται Παρωρεῖς. Νικόλαος δὲ Παρωρεάτας φησὶν. Ἔστι καὶ Μακεδονίας πόλις. Τὸ ἐθνικὸν Παρωραῖοι. Ἄλλὰ καὶ Παρωρεῖτας, ὡς Δικαιαρχείτας καὶ Σαμαρείτας»¹. Ἐν ἐπιγραφῆς εὐρίσκεται οὐ μόνον Χάλκεῖται ἀλλὰ καὶ Χάλκειῖται καὶ Χάλκιῖται². Παρὰ Στράβωνι Η', γ', 18 «ἐλέγοντο δὲ Παρωρεῖται τινὲς τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ κατέχοντες ὄρη» τάντιγραφα ἔχουσι Παρωράται ἢ Παροράται³. Ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Ἡρόδοτου φέρεται Παρωρεάτας (Δ', 148) καὶ Παρωρεῖται ἢ Παρωραιῖται (Η', 73). Κατὰ τὴν Ἰωνικὴν δὶκλεκτον λέγεται οὐχὶ Παρωρεῖται ἀλλὰ Παρωρεῖται, ὡς Λεπρεῖται, Ὀρεῖται, Τεγεῖται, Σπαρτιῖται, Κροτωνῖται, Ποσειδωνῖται, Ποτιδαῖται, Πιτανῖται. Πρβ. καὶ Στέφ. Βυζ. σελ. 472, 9 «καὶ Νεμεήτης ὁ Ζεὺς καὶ Νεμεῖται». Ἐν βιβλ. Ε', κεφ. 68 μνημονεύων ὁ Ἡρόδοτος τὰς ἐπωνυμίας τῶν Σικυωνίων φυλῶν ἐνόμισεν, ὡς φαίνεται, ἀναγκαῖον γὰρ μὴ μεταβάλλῃ τοὺς Δωρικούς καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐπισήμους τύπους. Γράφει δὲ «Οὔτοι μὲν δὴ Ἀρχέλοιοι ἐκαλέοντο, ἕτεροι δὲ Ἰάται, ἄλλοι δὲ Ὀρεῖται, ἕτεροι δὲ Χοιρεῖται—Μετέπειθεν μὲντοι λόγον σφίσι δόντες μετέβαλον ἐς τοὺς Ὑλλέας καὶ

1 Ἴδε τὰ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν γεγραμμένα σελ. 54 σημ. Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις κεῖται πλημμελῶς Παρωρίτας ἢ Παρωρίται καὶ Δικαιαρχίτας. Ἐν σελ. 422, 1 ἔχουσι τάντιγραφα καὶ τὴν ὀρθὴν γραφὴν «παρὰ δὲ Λυδοῖς Λυκοσθενείτης, ὡς Δικαιαρχείτης» καὶ τὴν ἡμαρτημένην «Λυκοσθενίτης, ὡς Δικαιαρχίτης», ἐν δὲ σελ. 527, 12 μόνην τὴν ψευδῆ Πλεισταρχίτης ἢ Πλισταρχίτης, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἀληθῆ Πλεισταρχίτης. Καὶ παρὰ Πausanias Δ', λδ', 9 ἐγράφετο κοινῶς Λυκωρίταις ἀντὶ τοῦ Λυκωρεῖταις. Πρβ. Στέφ. Βυζ. σελ. 422, 17.

2 Ἴδε Βολκίον Πολιτ. Οἶκον. Ἀθην. Τόμ. Β', σελ. 712. Δινδῶρφιον Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 1258 καὶ Μεινέκιον Στεφ. Βυζ. σελ. 682.

3 Καὶ παρὰ Πλινίῳ IV, 10, 6 ἀνεγινώσκето πρότερον Parcaia ἀντὶ τοῦ Parocata. Ἴδε Σείβελιν Πausanias. Η', λς', 6 (σελ. 308).

Παμφύλους καὶ Λυμανάτας»¹. Ἐκ τοῦ παρώρεια παράγωγον παρωρεῖτης ἀπαντᾷ ἐν ἐπιγράμματι Ἀπολλωνίδου τοῦ Σμυρναίου ἐν Ἀνθολογ. Πλαν. 235:

Πάν ὁ παρωρεῖτης, αὐτόξυλος, ἀρνεοβοῖνης.

Πρβ. Στέφ. Βυζ. σελ. 64, 1 «Ἀκρώρεια: ἄκρον ὄρους, ἐν ᾧ οἱ οἰκοῦντες Ἀκρωρεῖται. Οὕτω δὲ παρὰ Σικυωνίοις ἐτιμᾶτο (ὁ Διδυσοσ). Ἐκαλεῖτο δὲ παρὰ μὲν Σικυωνίοις Ἀκρωρεῖτης, παρὰ δὲ Μεταποντίοις Ἐρίφιος. Ἀπολλόδωρος φησιν».

Ἄντεάτης ἐκ τοῦ Ἄντεια.

Στέφ. Βυζ. σελ. 98, 1 «Ἄντεια: πόλις Ἰταλίας ὑπήκοος Ῥωμαίων. Ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Κίρκης παιδός. Ὀδυσσεὺς γὰρ καὶ Κίρκης υἱοὶ τρεῖς, Ῥῶμος, Ἄντεια, Ἀρδεῖας². Ὁ πολίτης Ἀντεάτης, ὡς Ἀρδεάτης. Ἔστι καὶ Ἄντιον πόλις οὐδετέρως μετὰ Λωρεντὸν τῆς Ἰταλίας. Τὸ ἐθνικὸν Ἀντιεύς, ὡς Σουγιεύς». Ἄλλὰ σελ. 115, 17 «Ἀρδέα³: κατοικία τῆς Ἰταλίας. Στράβων πέμπτη. Ἐκλήθη ἀπὸ ἐνὸς τῶν παίδων Ὀδυσσεὺς καὶ Κίρκης—Οἱ οἰκοῦντες Ἀρδεῖται». Τοῦ Ἀρδεῖται γίνεται χρῆσις ὑπὸ τε τοῦ Πολυβίου καὶ ὑπ' ἄλλων, τοῦ δ' Ἀντεῖται ὑπ' οὐδενός, καθ' ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, ἀλλ' Ἀντεῖται ἀντ' αὐτοῦ ἀπαντᾷ. Πολύβ. Γ', κβ', 1: Ἀρδεατῶν Ἀντιατῶν. Γ', κδ', 16: Ἀρδεάτας Ἀντιάτας. Στράβ. Ε', γ', 5: Ἀρδεατῶν-Ἀρδεῖται. Πλούτ. Καμίλλ. ΚΓ': Ἀρδεατῶν-Ἀρδεῖτας (Πρβ. καὶ ΚΔ', κτλ.). Διον. Ἄλικ. Ῥωμ. Ἀρχ. Β', 72: Ἀρδεατῶν (Πρβ. καὶ Δ', 7, κτλ.). Ἀππιαν. Ἰταλ. Η', 2: Ἀρδεατῶν (Πρβ. καὶ Ἐμφυλ. Β', 50). Πλούτ. Καριολ. Θ': Ἀντιατῶν. Διον. Ἄλ. Ῥωμ. Ἀρχ. Δ', 49:

1 Πρβ. Δινδῶρφιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. VII. Βρεδδῶδιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 125 καὶ Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Β', σελ. 561 ἐκδ. 6'.

2 Οἱ κώδικες ἔχουσι «Ῥῶμον, Ἄντειαν, Ἀρδειαν» καὶ «Ῥῶμος, Ἄντεια, Ἀρδικος» καὶ «Ῥῶμος, Ἄντεια, Ἀρδεια». Ὁ Μεινέκιος ἐξέδωκεν «Ὀδυσσεὺς γὰρ καὶ Κίρκης υἱοὺς [γενέσθαι] τρεῖς, Ῥῶμον Ἀντεῖαν Ἀρδειαν». Πρβ. Διονύσι. Ἄλικ. Ῥωμ. Ἀρχ. Α', 72 (σελ. 183) «Ξεναγόρας δὲ ὁ συγγραφεὺς Ὀδυσσεὺς καὶ Κίρκης υἱοὺς γενέσθαι τρεῖς, Ῥῶμον, Ἀντεῖαν, Ἀρδειαν (ἢ Ἀρδεια)».

3 Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τονίζεται Ἀρδέα, ἀλλ' ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε Ἀρδέα. Στράβ. Ε', γ', 5 «ὑπέρεται δὲ τούτων ἢ Ἀρδέα». Ε', δ', 11 «μέχρι τῆς Λατίνης τῆς περὶ Ἀρδέαν» (Πρβ. καὶ Ε', γ', 2). Διον. Ἄλ. Ῥωμ. Ἀρχ. II', 5 «ταῦτ' εἰπὼν εἰς πόλιν Ἀρδέαν ἦχεται».

Ἀντιᾶται (Πρβ. καὶ Σ', 92-4 καὶ Θ', 56-60, 62). Σχηματίζονται δὲ τὸ Ἀντιᾶτης-Ἀντιᾶται ἐκ τοῦ Ἀντιον¹, ὡς τὸ Λαβινιάτης-Λαβινιάται ἐκ τοῦ Λαβίνιον, κτλ. Στέφ. Βυζ. σελ. 405, 3 «Λαβίνιον: πόλις Ἰταλίας—Τὸ ἐθνικὸν Λαβινιάτης. Λέγονται καὶ Λαβινιάται». Τῷ Ἀρδεάτης-Ἀρδεᾶται ἐκ τοῦ Ἀρδέα ὅμοιον εἶνε τὸ ἐκ τοῦ Ἑλέα γινόμενον Ἑλεάτης-Ἑλεᾶται, κτλ. Οὐκ ὀλίγα δ' ἐθνικὰ εἰς ΕΛΤΗΣ-ΕΛΤΑΙ ὑπάρχουσιν, ὧν τὰ πρωτότυπα περικοπῶνται εἰς ΕΛ ἢ ΕΛΙ, ὡς Ἀσεάτης, Γαθεάτης, Δασεάτης, Θυρεάτης, Κεδρεάτης, Κροκεάτης, Μακαρεάτης, Πλυρεάτης, Ταριχεάτης, Τεγεάτης, Τεγεᾶτης², Τυπαρεάτης, κτλ.

¹ Ἀντία μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Στεφάνου ἐν σελ. 15, 7. Πρβ. καὶ Λέντζιον Πρωδια ν. Τόμ. Α', σελ. 286 καὶ Μεινέκιον Vindic. Strab. σελ. 47.

² Στέφ. Βυζ. σελ. 202, 7 «Γενέα: κώμη Κορίνθου. Ὁ οἰκῆτωρ Γενεάτης. Ἀφ' οὗ παροιμία ἐδδαίμων ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἶην Γενεάτης—Τινὲς δὲ Γενέα γράφουσι». Τὸ Γενέα-Γενεάτης οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ πλημμελής γραφή τοῦ Γενέα-Γενεάτης (Στράβ. II, σ', 22 καὶ ἄλλ. ἴδε Μεινέκιον Ἀλεξ. Ἄναλ. σελ. 287), ὡς τὸ ἐν σελ. 597, 19 «Γάβιοι: πόλις Ἰταλίας, ἐν ἣ ὁ περὶ ῥέμον ἐπαιδεύθησαν» τοῦ Γάβιοι. Τὸ Γ καὶ Γ πλειστάκις συνεχύθησαν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, ΓΕ-ΤΕ, ΓΑΡ-ΤΑΡ, ΜΕΓΑ-ΜΕΤΑ, κτλ. κτλ. Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 655, 22 «ἢν πρώτην εὐρώων οἴτε διὰ θαλάσσης προσιόντες καὶ τοῖς αἰγιαλοῖς καταίροντες οἴτε διὰ ΤΗΣ ἐκείσε ἀφικνούμενοι». Γρ. «οἴτε διὰ ΓΗΣ κτέ.», κτλ. Εὐστάθ. σελ. 1881, 18 «Ὅτι δὲ τὸ ἈΓΑΙΟΜΕΝΟΥ καὶ ἈΤΑΙΟΜΕΝΟΥ γράφεται—οἱ παλαιοὶ δηλοῦσι κριτικοί». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 162, 15 «ἈΤΑΙΩ: τὸ θαυμάζω καὶ ἐκπλήττομαι

ἀταιομένου κακὰ ἔργα».

Ἡ ὀρθὴ γραφή εἶνε ἀγαιομένου. Γαλην. Τόμ. ΙΕ', σελ. 844 «Δύο γραφαὶ εἶσι τῆς ἘΠΙΓΙΝΕΣΘΑΙ λέξεως, μία μὲν διὰ τοῦ Γ στοιχείου τῆς τρίτης συλλαβῆς γεγραμμένης, ἄλλη δὲ διὰ τοῦ Γ. Ἀλλ' ἐάν τε κατὰ τὴν προτέραν ἘΠΙΤΕΙΝΕΣΘΑΙ λέγη—ἐάν τε κατὰ τὴν δευτέραν ἘΠΙΓΙΝΕΣΘΑΙ κτέ.». Τόμ. ΙΓ', σελ. 585 «Ἐν τισι δ', ὡς ἔφη, τῶν ἀντιγράφων οὐ διὰ τοῦ Γ γέγραπται, ΤΟΝΩ διέρχεται τὸ κενούμενον, ἀλλὰ διὰ τοῦ Γ, ΤΟΝΩ ἐκελον, τούτέστι γόνω ὅμοιον».

Καὶ ἄλλαι κακαὶ ἀναγνώσεις εὑρίσκονται ἐν τοῖς ἔθνοις τοῦ Στεφάνου, ὡς σελ. 174, 17 ΒΟΛΙΣΚΩ ἀντὶ τοῦ ΒΟΛΙΣΣΩ, σελ. 409, 2 ΛΑΛΙΣΑΝΔΑ ἀντὶ τοῦ ΔΑΛΙΣΑΝΔΑ, κτλ. Ἀλλὰ τὸ πάντων γελοιότατον κεῖται ἐν σελ. 128, 4 «Ἀρτεᾶται: γένος Περσικόν. Ἡρόδοτος πρώτη». Πρβ. σελ. 127, 9 «Ἡρόδοτος Ἀρτεᾶτας αὐτοὺς καλεῖ διὰ τοῦ Ε ψιλοῦ» καὶ σελ. 435, 14 «Μάσπιοι: ἔθνος Περσικόν, ὡς εἴρηται ἐν τῷ περὶ Μαραθῶν, Ἀρτεᾶτων καὶ Πασαργαδῶν». Παρ' Ἡροδότῳ Α', 125 φέρεται «Ἔστι δὲ τάδε, ἐξ ὧν ἄλλοι πάντες ἀρτεᾶται Πέρσαι: Πασαργάδαι, Μαρᾶφιοι, Μάσπιοι». Τὸ ῥῆμα ἈΡΤΕΑΤΑΙ, τούτέστιν ἤρτηνται, ἐξέλαθεν ὁ Στέφανος ὡς ὄνομα γένους Περσικοῦ!

Στέφ. Βυζ. σελ. 70, 3 «Ἔστι καὶ ἄλλο ἐθνικὸν Ἀλεάτης, ὡς τῆς Τεγέας Τεγεᾶτης». σελ. 185, 8 «Τὸ ἐθνικὸν (τοῦ Βρέα) ἔδει Βρεάτης. Ἔστι δὲ Βρεᾶτος παρὰ Θεοπόμπῳ εἰκοστῷ τρίτῳ». σελ. 200, 8 «Κατὰ ἀναλογίαν δ' ἔδει (τὸ ἐθνικὸν τοῦ Γέα) Γεᾶτης, ὡς Τραγεᾶτης». σελ. 630, 9 «Τὸ ἐθνικὸν Τραγεᾶτης, ὡς Τεγεᾶτης», κτλ. Πρβ. καὶ Μαλεᾶτης, Μιδεᾶτης, Κορσεᾶτης, Ὑδρεᾶτης, κτλ.¹ Λέγεται προσέτι Λεπρεᾶτης ἐκ τοῦ Λέπρεον, Πτελεᾶτης ἐκ τοῦ Πτελεόν, Ἐρινεᾶτης ἐκ τοῦ Ἐρινεός, Φενεᾶτης ἐκ τοῦ Φενεός καὶ Πανεᾶτης ἐκ τοῦ Πανεός. Περὶ τοῦ Μοψεᾶτης ἴδε Στέφ. Βυζ. σελ. 116, 15. σελ. 459, 2 καὶ σελ. 525, 2. Ἐν σελ. 665, 19 γίνεται μνεία τοῦ Φιλεᾶτης, περὶ οὗ γράφει τινὰ ὁ Μεινέκιος ἐν ταῖς σημειώσεσι. Τὸ ἐν λ. Βήνη κείμενον Κερεᾶτης νομίζεται ὑπὸ τοῦ Ὁθ. Σνειδήρου (Καλλιμαχ. Τόμ. Β', σελ. 270) παραφθορὰ τοῦ Κεραῖατης.

Πρβ. καὶ σελ. 32, 19 «Ῥιανός Ἀζώρειον αὐτὴν φησιν. Ἡ Ἀζωρεᾶτης, ὡς Βοττεᾶτης, ἢ Ἀζωρεός, ὡς Ἀλεξανδρεός». σελ. 39, 3 «Τὸ ἐθνικὸν ἀπὸ μὲν διουλλάβου Αἰγαῖος, ἀπὸ δὲ τρισυλλάβου εὐρηται καὶ οὕτως Αἰγεᾶτης»². σελ. 409, 15 «Λάμπεια: ὄρος Ἀρκαδίας—Τὸ ἐθνικὸν δύναται καὶ Λαμπειᾶτης καὶ δίχα τοῦ Ι». Τῷ Λαμπειᾶτης ἐμφορῆ μνημονεύονται ἱκανὰ ὑπὸ τοῦ Στεφάνου, ὡς σελ. 13, 9 «Ὡστε εἶναι τοῦ Ἀγάμεια Ἀγαμειᾶτης, ὡς τὸ Ζελεᾶτης». σελ. 23, 9 «Τὸ δὲ ἀγυῖατης ὡς Κορώνεια Κορωνειᾶτης, Καρυᾶτης, Καυλωνειᾶτης»³. σελ. 60, 15 «Ἀκμόνεια, ἀφ' ἧς Ἀκμορειᾶτης». σελ. 89, 12 «Ἀμφιγένεια—Τὸ ἐθνικὸν Ἀμφιγεγειᾶτης διὰ τὸν Πελοποννήσιον χαρακτηῖρα ἢ καὶ Ἀμφιγεγεός» (Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 297, 24). σελ. 160, 17 «Βατίεια—Τὸ ἐθνικὸν Βατιεύς καὶ Βατιεᾶτης». σελ. 203, 9 «Γεράνεια—Τὸ ἐθνικὸν Γερανεύς ἢ Γερανεᾶτης τῷ τύπῳ τῆς χώρας». σελ. 295, 3 «Ζέλεια—Τὸ ἐθνικὸν Ζελεῖτης. Ἡρώδοτος δὲ Ζελεῖατῶν φησίν. Ἔστι γὰρ Ζελεῖατης καὶ Ζελεῖτης» (Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 354, 10). σελ. 381, 13 «Κρύνεια—Τὸ ἐθνικὸν

¹ ἴδε τὰ ἐν σελ. 76-7 γεγραμμένα.

² Γραπτέον ἴσως «ἀπὸ δὲ τρισυλλάβου, εὐρηταί ΓΑΡ καὶ οὕτως, Αἰγεᾶτης».

³ Ἀλλὰ σελ. 369, 20 «Ὁ πολῖτης Καυλωνειᾶτης, ὡς Ἀπολλωνειᾶτης».

κόν Κρατειάτης, ὡς Μαυρειάτης¹, ὡς φησι Σοφοκλῆς Λακισαίους».

¹ Ὁ Μεινέκιος πεισθεὶς τῷ Γαβηλίῳ ἐξέδωκε Μαυρειάτης ἐκ τοῦ Μάλεια. Περὶ τοῦ τύπου Μαυρειάτης διαλαμβάνει ὁ Μεινέκιος ἐν σελ. 42 καὶ 429. Πρβ. καὶ Ἀρήσιον Σχολ. Θεοκρ. σελ. 523 καὶ "Οἰ. Σνειδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 586. Παρὰ Ψευδορφεὶ Ἀργ. 1371 φέρουσι τάντιγραφα κακῶς Μαλειώ-τιδὰς ἀντὶ τοῦ Μαλειήτιδὰς. Ἴδε Ἐρμαννὸν Ὀρφικ. σελ. 50 καὶ Λοβέκκιον Φρουγίχ. σελ. 700.

Οὐδὲν δὲ κωλύει νὰ ἐλεγχθῶσιν ἐνταῦθα παράδοξά τινα σφάλματα τοῦ μακαρίτου Ἀσωπίου, ὅστις ποιούμενος λόγον περὶ τοῦ ἀρσενικοῦ Μαλέας ἐν τοῖς πολυθρυλήτοις Σουτσειοῖς γράφει σελ. 26:

29. ὁ Μαλέας. Μόνον θηλυκῶς ἐκφέρεται τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο ἐλληνιστί, ἐνικῶς τε καὶ πληθυντικῶς, ἢ Μαλέα καὶ αἱ Μαλέαι, Μαλεῖται Ἰωνικῶς.

Τὸ διὰ διφθόγγου γραφόμενον πληθυντικὸν οὐδέποτε ἐτονίσθη ἐπὶ τῆς παραληγοῦσης. Λέγεται μὲν ἢ Μαλέα αἱ Μαλέαι, ἀλλ' ἢ Μάλεια αἱ Μάλειαί, οὐχὶ αἱ Μαλεῖται. Ὀδυσσ. I, 80 καὶ Ἕμν. εἰς Ἀπόλλ. 409: Μάλειαν. Ὀδυσσ. Γ, 387 καὶ Δ, 514: Μαλειάων. Τ, 187: Μαλειῶν. Στέφ. Βυζ. σελ. 429, 16 «Μαλέα: ἄκρα πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ. Καὶ Μάλεια διὰ διφθόγγου». Ἐδστάθ. σελ. 1390, 28 «ἢ λόγῳ καὶ ἢ Μάλεια τὸ ὄρος καὶ νῆσος ἢ Κρήτη Μάλειαί καὶ Κρήτη λέγονται». σελ. 1468, 12 «λέγεται δὲ καὶ Μάλεια ἐνικῶς καὶ Μάλειαί πληθυντικῶς πρὸς ἔμφασιν τοῦ κατὰ τὸ ἀκρωτήριον μεγέθους» (Πρβ. καὶ σελ. 1507, 7). Σχολ. Ἰλ. Φ, 493 «πέλεια ὡς Μάλεια καὶ Θάλεια τρίτη ἀπὸ τέλους ἢ ὀξεῖα». Ἐν ἐπιγράμματι τοῦ Ἀρχίου Ἀνθολ. Παλατ. Ζ', 214 φέρεται «πρηῶνι Μαλείης». Παρὰ δ' Ἠσυχίῳ κέῖται «Μαλία: ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς».

Εἶνε δ' ὁ διφθογογραφούμενος τύπος ἐπικὸς, οὐχὶ Ἰωνικὸς. Παρ' Ἡροδότῳ ἀναγινώσκειται ἐν μὲν Α', 82: Μαλειῶν, ἐν δὲ Δ', 179 καὶ Ζ', 168: Μαλέην. Ἄλλ' ἢ ἐπικὴ καλουμένη διάλεκτος, δύναται νάπαντήση τις, εἶνε ἢ ἀρχαία Ἰωνική. Ἔστω. Δὲν φαίνεται ὁμοίως εὐλογιώτατον καὶ ἀναγκαιότατον νὰ μηνύηται σαφῶς καὶ εὐκρινῶς ἂν χρήσις τις φέρηται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἢ ἐν τῇ νέᾳ Ἰωνικῇ διαλέκτῳ; Δὲν κατορθοῦται δὲ τοῦτο κάλλιστα διὰ τῶν λέξεων ἐπικὸς, ἐπικὴ, κτλ. (ἦγουν ἀρχαῖος Ἰωνικός, κτλ.) καὶ Ἰωνικὸς, Ἰωνική, κτλ. (ἦτοι νέος Ἰωνικός, κτλ.); Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ Ταριχεῶν-Ταριχέας ἔγραψε παρ' Ἡροδότῳ Β', 15 καὶ 113 ὁ Δινδάρφιος π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. XII κέξ. Ἄλλ' ὁ Βρεδδῆσιος διατείνεται π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 184 ὅτι ἡ γνησία γραφή εἶνε Ταριχητέων καὶ Ταριχητίας. Πρβ. καὶ Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Α', σελ. 461 ἐκδ. 6'.

Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εὐρίσκειται ἐνίοτε καὶ τὸ ἀρσενικὸν ὁ Μαλέας. Κοραῆς Ἠλιοδ. Τόμ. Β', σελ. 160 «Μαλέαν ὑπερβαλόντες. Ἀδελφον εἰ θηλυκῶς ἢ ἀρσενικῶς ἐξήνεγκε τὴν αἰτιατικὴν» καλεῖται γὰρ παρὰ μὲν Ὀμήρῳ αἱ Μάλειαί, πληθυντικῶς, καὶ ἢ Μάλεια ἐνικῶς (Ὀδυσσ. Γ, 287 καὶ I, 80), ἢν Εὐριπίδης (Ὀρέστ. 362 καὶ Κύκλωπ. 18) Μαλέαν λέγει. εἰσὶ δ' οἱ πληθυντικῶς καὶ ὀξετόνωες, τὰς Μαλεῖας ἐξήνεγκαν, ὡς Στράβων πολυλόγος. ὁ δὲ Μαλέας ἀρσενικῶς, ἢ καὶ ὁ Στράβων ἐνισχυτῶς γρηται, τῶν μετα-

σελ. 393, 7 «Κυνέτεια: πόλις Ἀργούς. Καλλιμαχος δευτέρω. Οἱ πολῖται Κυνετῆς καὶ Κυνετειαῖται· οἱ τύποι γὰρ οὐκ ἀήθεις τῶν Ἀργείων». σελ. 403, 13 «Κωστάντεια—Τὸ ἐθνικὸν Κωσταρτείατης¹. Εὐρήται καὶ διὰ τοῦ Ν». σελ. 409, 17 «Λαμπέτεια: πόλις Βρεττίας—Τὸ ἐθνικὸν Λαμπετείατης ἢ καὶ Λαμπετεϊκός τῷ ἐπιχωρίῳ τύπῳ». σελ. 527, 7 «Πλατεῖα: νῆσος Λιβύης. Τὸ ἐθνικὸν Πλατείατης καὶ Πλατείατης, ὡς Ζελεῖτης».

γενεστέρων εἶκεν εἶναι. Οὐτε Μαλεῖας ἀντὶ τοῦ Μαλέας ὁ Στράβων εἶπεν οὔτε τοῦ ἀρσενικοῦ χρῆσιν ἐποίησατο. Παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ II', ξδ', φέρεται κατὰ τε τὴν Διδοῦτειον καὶ τὴν Τεϋδνήρειον ἔκδοσιν «οὐ δυνήθεις ΤΟΝ Μαλέαν κάμψαι». Ὑπάρχει δ' εἰς αὐτὸ ἢ ἐξῆς τοῦ Οἰσεσελιγγίου σημείωσις (Τόμ. Ε', σελ. 590 ἐκδ. νέας) «Namque ut addam Μαλέαν υἱόσμε γενεο dixisse veteres, in re nota necessarium non videtur». Καὶ ὁ Μεινέκιος (Ἀλεξανδρ. Ἀναλ. σελ. 185) γράφει «Iam certum quidem est illud Laconicarum promontorium interdum masculino genere dici τὸν Μαλέαν, voluti a Gaetulo procta in Brunckii Anal. II p. 167 et Cinnamo in Hist. Byz. lib. 6 p. 166b». Ἀλλὰ τὸ Μαλέου τὸ ἐν τῷ ἐπιγράμματι τοῦ Γαιτουλικοῦ κείμενον Παλατ. Ἀνθολ. Ζ', 275:

καὶ Μαλέου τυφλαὶ καμπτομένου σπιλάδες.

εἶνε κατὰ τὸν Ἰακωβίον (Παλατ. Ἀνθολ. Τόμ. Α', σελ. 450 διδ.) γενική τοῦ Μάλεον. Εὐρίσκειται δὲ πρὸ οὐδέτερον τοῦτο ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν σχολίοις σελ. 403, 8 Δινδ. καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸν Εὐριπίδην Τόμ. Β', σελ. 117, 27 Δινδ. Παρ' Ἠσυχίῳ φέρεται ὁ κωδῆξ «Κύθηρα—Τινὲς δὲ νῆσον προμαλέου· προμάλεον δὲ ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς» ἀντὶ τοῦ «νῆσον πρὸ Μαλέου· Μάλεον δὲ ἀκρωτήριον τῆς Λακωνικῆς».

Παρὰ Λουκιανῷ Πλοῖ. ἢ Εὐγ. 9 ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις «ὕπερ ΤΟΝ Μαλέαν (ἢ Μαλέα) πλεύσαντες» ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Δινδορφίου (Τόμ. Γ', σελ. 114 Ταυχ.) καὶ τοῦ Ἰακωβιτζίου (Τόμ. Γ', σελ. 217 Τεϋδ.) «Εἴην Μαλέαν», ὅπερ ὀφείλει ἴσως καὶ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Διοδώρου νὰ γραφῆ, ἔνθα μὲν τὸ ἀρσενικὸν ἴδιον τῶν ἐσχάτων μεταγενεστέρων. Σουτδ. «Μαλέας: ἀκρωτήριον καὶ ὄρος». Ἐδστάθ. σελ. 1468, 13 «ἢ δὲ Μάλεια καὶ Μαλέας κοινῶς λέγεται». Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Β', σελ. 117, 4 «πλησιαίων τῷ Μαλέα τὴν πρῶραν». σελ. 118, 4 «ἀκρωτήριόν ἐστίν ὁ Μαλέας περὶ Λακεδαίμονίαν λεγόμενον παρά τισιν ἰδιωτικῶς ὄνον κατωμάγουλον» (Πρβ. Κοραῆν Πλουτ. Μέρ. 5', σελ. 438 καὶ Λοβέκκιαν Προλεγομ. σελ. 149).

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Ἀλκίφρονος (Α', ι', 3) ἀντὶ τοῦ «κατὰ τὸ Μαλέου ἀκρωτήριον» εἰς μὲν κωδῆξ ἔχει Μάλεον, δύο δὲ Μαλέας, ὅπερ ἀναμφηρίστως εἶνε τὸ γνήσιον. Ἐν δὲ τοῖς εἰς τὴν Ἀριστιδῆν σχολίοις σελ. 583 Δινδ. «ἐν ΠΙ Μαλέα» ὑπάρχει καὶ γραφή «ἐν ΤΩ Μαλέα».

¹ Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέρεται Κωσταντίατης. Πρβ. καὶ Δινδορφίον Ἐπιφαν. Τόμ. Α', σελ. 373.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε τὰ εἰς ΕΩΤΗΣ καὶ ΕΑΤΗΣ λήγοντα ἔθνικα, ἅτινα κατὰ τὸν Βυζάντιον Στέφανον παρήχθησαν ἐκ τῶν πρωτοτύπων καθ' ὑφαίρεσιν τοῦ στοιχείου Ι. Ὡς δὲ λέγεται Παρωρεάτης ἐκ τοῦ Παρώρεια, κτλ., οὕτω καὶ

Καλαυρεάτης ἐκ τοῦ Καλαύρεια¹.

Ἐν τοῖς Ἑθνικοῖς τοῦ Στεφάνου γράφεται «Καλαύρεια — Ὁ πολίτης Καλαυρεΐτης» (σελ. 347, 25). Ἄλλ' ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐρίσκεται ὁ τύπος Καλαυρεάτης-Καλαυρεῖται, οἷον «ἃ πόλις ἃ τῶν Καλαυρεατῶν ἀνέθηκε», κτλ.² Παρὰ Διοσκορίδην π. Ὑλ. Ἰατρ. Ε', 102 «ἢ δὲ ἐν Σικελίᾳ ἀργυρῆτις, ἢ δ' ἐκ τοῦ ἀργύρου Καλαυρεῖτις» ἐξέδωκεν ὁ Σπρέγγελος (Τόμ. Α', σελ. 765) ἀκολουθήσας τῷ Φαλλοπίῳ Λαυρεῖτις.

Συστολὴ τῆς διφθόγγου ΕΙ κατ' ἐκπτώσιν τοῦ δευτέρου γράμματος παρατηρεῖται καὶ ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ Μυρλεανός ἐκ τοῦ Μύρλεια.

Στέφ. Βυζ. σελ. 463, 17 «Μύρλεια: πόλις Βιθυνίας — Ὁ πολίτης Μυρλεανός, ὡς Ἀσκληπιάδης Μυρλεανός ἀναγράφεται. Στράβων δὲ Μυρλεῖτιν καλεῖ τὴν χώραν³, ὥσως ἀπὸ τοῦ Μυρλεῖτης. Ἔστι καὶ Μυρλεανός κόλπος». σελ. 103, 12 «ἐκαλεῖτο δὲ πρῶτον Μύρλεια, τὸ ἔθνικόν Μυρλεανός». σελ. 374, 10 «ὡς Μύρλεια Μυρλεανός καθ' ὑφῆσιν τοῦ Ι»⁴. Ἄλλὰ σελ. 72, 9 «ὡς Μύρλεια Μυρλεανός, Ἡράκλεια Ἡρακλειανός». Ὁ Μυρλεανός Ἀσκληπιάδης ὑπὸ πολλῶν μνημονεύεται. Ἀθήν. Β', 35: Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ Μυρλεανός κτέ. Εὐστάθ. σελ. 869, 44: ὡς καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός (Πρόβ. καὶ σελ. 1697, 55).

¹ Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Α', σελ. 370, 25 «Τὸ δὲ Καλαύρεια παρὰ μὲν Ἀπολλωνίῳ καὶ Καλλιμάχῳ διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου γράφεται, παρὰ δὲ Διονυσίῳ διὰ συνεσταλμένου τοῦ Ι». Ἴδὲ Ὁθ. Συναϊδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 464. Περὶ τῶν εἰς ΕΙΑ καὶ ΙΑ περατουμένων ὀνομάτων ἐκτενῶς καὶ ἀκριβῶς θὰ διαλάβωμεν ἀλλαχοῦ.

² Ἴδὲ Βοίικιον Gesamm. Klein. Schrift. Τόμ. Γ', σελ. 390.

³ Στράβ. ΙΒ', γ', 22: ποῦ τῆς Μυρλεῖτιδος Ἀλόπη ἐστίν.

⁴ Καὶ ἐν σελ. 103, 12 καὶ ἐν 374, 10 ἀντίγραφα ἀντὶ τοῦ Μύρλεια ἔχουσι Μύρλεα.

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 146, 15: Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ Μυρλεανός κτέ. (Πρόβ. καὶ σελ. 160, 19). Σχολ. Ἀπολλ. Ροδ. Β', 789: καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός ἐν δεκάτῳ Βιθυνιακῶν. Κτλ. Παρὰ Στράβωνι Γ', δ', 3 καὶ 19 ἀναγινώσκειται «Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός» καὶ ΙΒ', δ', 8 «Κλεοφάνης ῥήτωρ ὁ Μυρλεανός Ἀσκληπιάδης τε ἰατρός ὁ Προυσιεύς»¹. Ἄλλ' ἐν ΙΒ', η', 10 τὰ πλείονα τῶν ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ «μέχρι τῆς Μυρλεανῶν χώρας» (ἢ κατὰ τὸν Εὐστάθιον σελ. 766, 36 Μυρλεανῆς) ἔχουσι Μυρλιανῶν. Ὁ Κοραῆς προῦκρινε τὸν διὰ τοῦ Ε τύπον. Ὁ Κραμῆρος (Στράβ. Τόμ. Β', σελ. 577) ὑπερμαχεῖ τοῦ ὑπὸ τοῦ Εὐλάνδρου γραφέντος Μυρλειανῶν ὡς πλησιεστέρου ὄντος τῆ τῶν πλειόνων κωδίκων γραφῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Στεφάνου βεβαιουμένου ἐν λ. Ἀλεξάνδρεια. Τὸ διφθογογράφουμένον κεῖται καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Μεινεκίου (σελ. 807, 30) καὶ ἐν τῇ τοῦ Κ. Μυλλήρου (σελ. 492, 41). Ἡμεῖς προστιθέμενοι τῷ Κοραῆ ἀποδεχόμεθα ὡς γνήσιον τὸ Μυρλεανῶν. Φρονοῦμεν δ' ὅτι εὐκολώτατα ἠδύνατο νὰ μετατυπωθῇ τοῦτο ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων εἰς Μυρλεῖανῶν, οὗτινος πλημμελῆς προφανῶς γραφῇ εἶνε τὸ Μυρλιανῶν². Τοῦ τύπου Μυρλεανός γίνεται μνεῖα καὶ ἐν τοῖς Κανόσι τοῦ Θεογνώστου σελ. 67, 2.

Ἐν τοῖς Ἑθνικοῖς τοῦ Στεφάνου ἀπαντῶσι τὰ ἐπιρρήματα Πλωθεῖθεν καὶ Πλωθέαζε ἐκ τοῦ Πλώθεια

σελ. 528, 5 «Πλώθεια: δῆμος Αἰγυπτῶος φυλῆς. Ὁ δημότης Πλωθειεύς καὶ Πλωθεύς. Ἐὰ τοπικὰ Πλωθεῖθεν, Πλωθέαζε, Πλω-

¹ Ὁ Λέριος ἐν Ἀναλέκτων Γραμματικῶν Δ' (μετὰ Ἡρωδίου. σελ. 433) ἔγραψε «Κλεοφάνης τε ῥήτωρ ὃ τε Μυρλεανός Ἀσκληπιάδης γραμματικὸς ἰατρός τε ὁ Προυσιεύς». Ἐνέκρινε δὲ τὴν γραφὴν ταύτην καὶ εἰς τὸ ἔδαφος κατεχώρισεν ὁ Μεινεκιός (Στράβ. σελ. 795, 14).

² Ἐν ΙΒ', δ', 3 πάντες σχεδὸν οἱ κώδικες φέρουσι τὴν ἡμαρτημένην γραφὴν Μυρλιαν. Ἐν δὲ ΙΒ', γ', 22 οὐδαμῶς μὲν διέσωσε τὸ ὀρθῶς γεγραμμένον Μύρλειαν, τινὲς δ' ἔχουσι τὸ τερατώδες Μυρλιαν, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ κακὴ ἀνάγνωσις τοῦ Μυρλιαν. Πάμπολλα δὲ παραδείγματα ὑπάρχουσι τῆς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις εἰς ἄλληλα μεταβολῆς τῶν ἡμερῶν στοιχείων Λ καὶ Λ, οἷον σχετῆτον ἀντὶ τοῦ σχετῆσιον, συνελισθάνειν ἀντὶ τοῦ συνελισθάνειν, κτλ., περὶ ὧν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας θὰ διαλάβωμεν ἐν οἰκισιτέρῳ τόπῳ.

θιῶσιν»¹. Ἐν σελ. 32, 7 λέγεται Ἀζηνιά²: ὡς Πλωθιά, Λουσιά». Δοξάζει δ' ὁ Μεινέκιος (σελ. 528) ὅτι ἀμφότεροι οἱ τύποι Πλωθιά καὶ Πλώθεια ἐμνημονεύθησαν ὑπὸ τοῦ Στεφάνου, καὶ εἰς τοῦτον μὲν ἀναφέρεται τὸ Πλωθεύς, εἰς ἐκεῖνον δὲ τὸ Πλωθειεύς. Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐρίσκεται οὐ μόνον Πλωθειεύς καὶ Πλωθεύς³ ἀλλὰ καὶ Πλωθειεύς-Πλωθειῆς⁴. Συμβαίνει λοιπὸν ἢ τοῦ Ι ἔλλειψις ἐν τε τοῖς ἐπιρρήμασι καὶ ἐν τῷ ἐθνικῷ ἐνόστ' ὀνόματι. Καταλέγομεν δ' ἐν τῷ αὐτῷ ὡς ὅμοια κατὰ τὸν τύπον τὸ

Πλωθειεύς ἐκ τοῦ Πλώθεια,
Δεκελειεύς ἐκ τοῦ Δεκέλεια,
Ἐρικειεύς ἐκ τοῦ Ἐρίκεια.

Ἔτι δὲ τὸ

Διομειεύς ἐκ τοῦ Διόμεια⁵.

Ὁ ἐθνικολόγος μόνον τὰ διφθογογραφούμενα Δεκελειεύς, Ἐρικειεύς καὶ Διομειεύς γινώσκει. σελ. 224, 3 «Δεκέλεια — Ὁ δημότης Δεκελειεύς. Τὸ τοπικὸν Δεκελειᾶθεν. Τὰ γὰρ ἀπὸ ὄξυτόνων⁶ εἰς Α ἢ εἰς Η γινόμενα διὰ τοῦ ΗΘΕΝ ἢ ΛΘΕΝ προπερισπᾶται. Παρὰ δὲ Καλλιμάχῳ Δεκελειῶθεν. Δεκελειᾶζε, Δεκε-

1 Τάντιγραφα ἔχουσι καὶ Πλωθειεύς-Πλωθειᾶθεν, ἀντὶ δὲ τοῦ Πλωθειᾶσιν τῷ ὑπὸ τοῦ Μεινέκιου γραφέντος καίται ἐν αὐτοῖς Πλωθίασι καὶ Πλωθειῆσιν καὶ Πλωθειῆσι.

2 Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τονίζεται πλημμελῶς Ἀζηνία. Πρβ. Ἀρκάδ. σελ. 99, 11 «Τὰ δὲ Κηφισιά καὶ Οἰσιά (Γρ. Ὑσιά) καὶ Λουσιά ὀνόματα δῆμων».

3 Ἴδε Σχοιμαννὸν Ἰσαί. σελ. 302. Σχειδίον Ἰσαί. σελ. XXVI καὶ Λοδέκκιον Παραλειπομ. σελ. 26.

4 Ἴδε Μεινέκιον Στεφ. Βυζ. σελ. 528. Πρβ. καὶ Θησ. Ἐρρ. Στεφ. Τόμ. 5, σελ. 1251 Παρ.

5 Περὶ τοῦ Χαλειεῖς καὶ Χαλεεῖς ἴδε Ἀλλήνα ἐν Κουρτ. Μελετήμ. Τόμ. Γ', σελ. 232 (Πρβ. καὶ Ῥόσσιον Λοκρ. Ἐπιγρ. σελ. 13).

6 Οἱ μὲν ἄλλοι μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς προπαροξυτόνων, ὁ δὲ Μεινέκιος εἰκάζει ὅτι ἔγραψεν ὁ Στέφανος Δεκελιᾶ. Δὲν ὑπάρχει τὸπος ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς τὸν τονισμὸν τῶν εἰς ΗΘΕΝ ἢ ΛΘΕΝ καὶ ΟΘΕΝ ἐπιρρημάτων. Παρατηροῦμεν δὲ μόνον ὅτι τὸ Δεκελειῶθεν ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Λυσία κ. Παγκλ. 2 καὶ 3. Ἴδε Βελσῆνα Τρύφων. σελ. 53. Μεινέκιον Στεφ. Βυζ. σελ. 527 καὶ Οἰκονομίδην Ἐποικ. Λοκρ. Γράμμ. σελ. 96.

λειᾶσι». σελ. 276 16 «Ἐρίκεια — Ὁ δημότης Ἐρικειεύς. Τὰ τοπικὰ Ἐρικεῖαθεν, Ἐρικεῖάνδε, Ἐρικεῖασιν». σελ. 231, 12 «Διόμεια: οὐδετέρως δῆμος τῆς Λιγυίδος φυλῆς. Ὁ δημότης Διομειεύς». Ἄλλ' οἱ ἄνευ τοῦ Ι τύποι Δεκελειεύς, Ἐρικειεύς καὶ Διομειεύς εὐρίσκονται ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς¹. Παρ' Ἡρόδοτῳ Θ', 73 ἀναγινώσκειται Δεκελειῆθεν. Ἄλλ' ὁ Ἡρόδοτος ἀντὶ τοῦ Δεκέλεια λέγει Δεκαλέη, οἶον Θ', 15 «διὰ Δεκαλέης». Θ', 73 «Δεκαλέης ἀπέχεσθαι», ὡς Μαντινέη ἀντὶ τοῦ Μαντινεία². Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ συνήθης τύπος τοῦ ἐθνικοῦ τοῦ Δεκέλεια εἶνε Δεκελειεύς. Πρβ. Ἀλεξάνδρεια-Ἀλεξανδρεύς, Ἀντιόχεια-Ἀντιοχεύς, Ἀνθεια-Ἀνθεύς, Ἀπάμεια-Ἀπαμεύς, κτλ. κτλ.³. Ὅμοια τῷ Δεκελειεύς καὶ Ἐρικειεύς δὲν ὑπάρχουσι πολλά.

1 Πρβ. Θησ. Στεφ. Τόμ. Γ', σελ. 1251 Παρ. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντᾷ οὐ μόνον ὁ τύπος Ἀλωπεκεύς ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλωπεκειεύς ἢ Ἀλωπεκεεύς, ἀν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ δήμου τελευτᾷ εἰς Η (ἢ ΑΙ), οὐχὶ εἰς ΕΙΑ.

2 Δ', 161 «ἐκ Μαντινέης τῆς Ἀρκάδιον». Πρβ. Β', 18 «ἐκ Μαρῆς τε πόλιος». Β', 30 «καὶ ἐν Μαρῆ πρὸς Λιθύης ἄλλη». Γ', 97 «ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηνέη». Ὁ Βρεδόβιος (π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 188) εὐδοκεῖ τῇ γραφῇ Δεκαλέης-Δεκαλειῆθεν. Συμφωνεῖ δ' αὐτῷ καὶ ὁ Βαίριος (Ἡροδ. Τόμ. Δ', σελ. 240 καὶ σελ. 326 ἐκδ. 6'). Ἀντὶ δὲ τοῦ Ῥηνέη γράφεται καὶ Ῥηναίη (Ἴδε Λοδέκκιον Παραλειπομ. σελ. 302. Μεινέκιον Στεφ. Βυζ. σελ. 544 καὶ Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Γ', σελ. 357 ἐκδ. 6'). Τὸ Μαντινέη εὐρίσκεται καὶ παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. Β, 607: καὶ Μαντινέην ἐρατεινήν. Εὐστάθ. σελ. 302, 1 «Ἡ δὲ Μαντινεία Μαντινέη μὲν παρ' Ὀμήρῳ Ἰωνικῶς εὐρηται δὲ, φασί, καὶ Μαντινήη κατὰ συναλοιφήν, ὡς Ζέλεια Ζέλην. Λέγει δ' ὁ Ὀμηρος καὶ Ὠκαλέην Ἰλ. Β, 501 τὴν ἐν ταῖς ἔπειτα χρόνοις ὀνομαζομένην Ὠκάλειαν (Πρβ. καὶ Ὀμηρ. Ὑμν. εἰς Ἀπόλλ. 242 καὶ Νόνν. Π', 58). Σχολ. Ἰλιάδ. σελ. 81 Βεχκ. *Ὠκαλέην: ἀπὸ τοῦ παραρρέοντος ποταμοῦ. Καλεῖται δὲ νῦν Ὠκάλεια». Εὐστάθ. σελ. 267, 26 «Ἡ δὲ Ὠκαλέη εὐρηται μὲν καὶ Ὠκάλεια, κτέ.». Στέφ. Βυζ. σελ. 706, 11 «Ὠκαλέα: πόλις Βοιωτίας. Ὠκαλέην Μεδεωγὰ τ' ἐὺκτρίμενον πτολίεθρον Ὀμηρος. Ἔστι δὲ πρὸς τῇ Ἀλιάρτῳ. ἘΚΑΛΕΙΤΟ ΔΕ ὨΚΑΛΕΙΑ, ὩΣ ἈΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ. Τὸ ἐθνικὸν Ὠκαλεύς». Ἀπολλοδ. Β', δ', 11 «κατῴκει δὲ ἐν Ὠκαλείᾳ τῆς Βοιωτίας πεφουγῶς». Παρὰ Στράβωνι Η', 6', 26 φέρουσι τάντιγραφα Ὠκάλαι, Ὠκαλαί δ' ἐν § 27. Ὁ Εὐλανδρος ἔγραψεν Ὠκαλέα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ, Ὠκάλεια δ' ἐν τῷ δευτέρῳ. Ὁ δὲ Κοραῆς καὶ ὁ Μεινέκιος ἐν ἀμφοτέροις Ὠκαλέα. Ἡμεῖς ἀρροσόμεθα μᾶλλον τῷ Ὠκάλεια.

3 Ἴδε Λοδέκκιον Παραλειπομ. σελ. 26. Πολλά δ' ἔχομεν περὶ τῶν εἰς ΕΙΑ-ΕΥΣ νὰ γράψωμεν, ἀλλὰ δὲν εἶνε τὸπος ἐνταῦθα.

Στέφ Βυζ. σελ. 408, 8 «Λακέρεια—Τὸ ἐθνικὸν Λακεριεύς. (Γρ. ἕως Λακερεύς) καὶ Λακερειεύς». σελ. 418, 11 «Λιρνύτεια—Τὸ ἐθνικὸν Λιρνυττειεύς» (Πρβ. καὶ σελ. 423, 4 καὶ σελ. 377, 20). Ἐν σελ. 50, 11 ἀναγινώσκειται «Λίνεια—Τὸ ἐθνικὸν Λιγριεύς, ὃ καὶ παρὰσημὸν ἐστὶν ὅτι μὴ ἐνδεῖ μιᾶς συλλαβῆς τοῦ πρωτοτύπου, ὡς εἴπομεν ἐν τῇ Αἰλίᾳ». Πρβ. σελ. 48, 15 «Εὐδαίμων ἐν τῇ Ὀρθογραφίᾳ διὰ τῆς Εἰ διφθόγγου γράφων τὸ Αἴλεια καὶ τὸ Αἰλιεύς διὰ τοῦ Ι, ὡς τὸ Σίγειον, φησί, Σιγριεύς. Ἄλλὰ περὶ μὲν τοῦ Σίγειον καὶ Σιγριεύς δειχθήσεται ἐν τῷ οἰκείῳ. Οὐ μέντοι ἔοικε τὸ παράδειγμα· εἰ γὰρ τοῦτο, ὡφείλε δισύλλαβον τὸ Αἰλιεύς· παρὰ μίαν γὰρ συλλαβὴν εὐρίσκειται τὰ τοιαῦτα, τῆς Ἀντιοχείας τὸ Ἀντιοχεύς, κτέ.». Ἐν σελ. 574, 1 «Σκάρφεια—Τὸ ἐθνικὸν Σκαρφεύς καὶ Σκαρφιεύς κτέ.» ἐξέδωκεν ὁ Μεινέκιος Σκαρφαριεύς. Ἄλλ' ὁ αὐτὸς ἐν *Vindis. Strabon.* σελ. 150 ἀντι τοῦ παρὰ Στράβωνι Θ', δ', 5 Σκαρφειῖς κελεύει νὰ γραφῆ Σκαρφεῖς ἢ Σκαρφειεῖς. Ἐν λ. Ζοίτειον λέγει ὁ Στέφανος «Ζοίτειον: πόλις Ἀρκαδίας—Λέγεται καὶ Ζοίτεια—Τὸ ἐθνικὸν παρὰ τὸ Ζοίτειον Ζοιτειεύς, παρὰ δὲ τὴν Ζοίτειαν Ζοιτεύς». Παρὰ Παισαρνίχ Η', κζ', 3 γράφεται Ζοίτιον. Πρβ. Στέφ. Βυζ. σελ. 410, 11 «Λαμπώνεια—Τὸ ἐθνικὸν Λαμπωνεύς. Ἑλληνικὸς δὲ Λαμπώνιον αὐτὴν φησι καὶ τὸ ἐθνικὸν Λαμπωνιεύς»¹. Εὐρίσκειται δ' ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς καὶ Ἀμαξαντιεύς-Ἀμαξαντειεύς-Ἀμαξαντεύς.

Υπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα παραδείγματα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἐξαιρέσεως τοῦ Ι, ἅτινα οὐδαμῶς ὀκνοῦμεν νὰ καταλέξωμεν ἐνταῦθα πρὸς τελειοτέραν τοῦ πράγματος διασάφησιν, οἷον

Αἰνεάδης ἐκ τοῦ Αἰνεΐας.

Ἀνθολ. Παλατ. Γ', 332:

¹ Ἐν σελ. 471, 3 ἔχουσι τὰντίγραφα «Νεάνδρεια—Λέγεται καὶ Νεάνδριον οὐδέτερως, ὡς Θεόπομπος. Ὁ πολίτης Νεανδρεύς, ὡς Στράβων». Ὁ Μεινέκιος ἀκολουθήσας τῷ Ὀλστηνίῳ ἔγραψε καὶ τὸ οὐδέτερον διὰ διφθόγγου. Τὸ ἐθνικὸν λέγεται καὶ Νεανδρειεύς-Νεανδρειῆς, ὡς ὑπέμνησε καὶ ὁ Μεινέκιος. Πρβ. καὶ Ὁθ. Συναϊδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 340.

Ζηνὶ τόδ' Αἰνεάδης Κασίῳ Τραϊανῶς ἄγαλμα.

Ζ', 297:

ἀκλαύστους κτερέων νόσφισαν Αἰνεάδαι.

Θ', 155:

σκήπτροις Αἰνεαδῶν πᾶσα νένευκε πόλις.

Θ', 219:

Τοῖος ἐν Αἰνεάδῃσι Νέρων ἀγὸς ἄστῳ Ῥέμοιο | νεῖται.

Θ', 307:

Ἀητοῖδην γὰρ

ἐχθήρασα θέλει Ζῆνα τὸν Αἰνεάδην.

Πρβ. καὶ Θ', 387 καὶ 762. Ἐπιγρ. παρὰ Πλουτ. Τίτ. ΙΒ':

Αἰνεάδας Τίτος ὕμνιν ὑπέρτατον ὥπασε δῶρον.

καὶ:

ὃς πόρην Αἰνεαδᾶν ταγὸς μέγας.

Ὀππιαν. Κυνηγ. Α', 2:

φέγγος ἐνυαλίων πολυήρατον Αἰνεαδᾶων.

Σχολ. «Αἰνεαδᾶων: Φράγγων τῶν τοῦ Αἰνεΐου καταγόμενε (Γρ. καταγομένῳΝ), Ῥωμαίων». Ἀλιευτ. Β', 675:

ὁμῖν δ' Αἰνεάδῃσιν ἐπέτραπε γαῖαν ἀνάψας.

Σχολ. «Αἰνεάδῃσιν: Αἰνεάδαι ἐλέγοντο οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων, ὡς ἀπὸ τοῦ Αἰνεΐου, Ῥωμαῖοις, ὑπ' Αἰνεΐου καταγομένοις»¹. Δίων Κασσ. ΕΒ', ιη', 4 «ἕτερον λόγιον ὡς καὶ Σιδύλλειον ὄντως ὃν ἦδον· ἐστὶ δὲ τοῦτο

ἔσχατος Αἰνεαδῶν μητροκτόνος ἡγεμονεύσει».

Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Γ', 16 «εἰ ἦδει σε δεξόμενον Αἰνεάδην ἀντι

¹ Οὕτω φέρεται ἐν τῇ Αἰδωτίῳ ἐκδόσει τῶν εἰς τὸν Ὀππιανὸν σχολίων σελ. 327. Ἄλλ' ὀφείλει κατ' ἡμᾶς νὰναγνωσθῆ «Αἰνεάδῃσιν: Αἰνεάδαι ἐλέγοντο οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων ὡς ἀπὸ τοῦ Αἰνεΐου. Ῥωμαῖοις τοῖς ἀπ' Αἰνεΐου καταγομένοις». Εἶνε δ' ἀμελέστερόν πως τὰ σχολία ταῦτα ἐκδεδομένα καὶ γέμουσι σφαλμάτων παντοδαπῶν, ὧν διορθοῦμεν ἕνα ἐνταῦθα ὁδοῦ πάρεργον. σελ. 247 «ἐφιππεύουσι καλλικεύουσιν». Γρ. καβαλλικεύουσιν.

σελ. 273 «βαθείαις, κοίλαις, ταῖς ἡλαιοῖς» καὶ «κλάδοις, κλαδίαις, κλάδοις ἑλαίας, ἡλώδοις». Γρ. στρογγύλαις καὶ κλώνοις (ὡς ἐξ ὀνομαστικῆς κλώνος, περὶ οὗ ἀλλαγῆ).

σελ. 291 «Πευκεδαγὸν· πικρὸν, θανατηρὸν, ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς οὐσῆς φύσει πικρᾶς» καὶ «Ἰυγὲ ζωὸν ἀδικώτατον» καὶ «Ἰυγὲ ὁ ἔρωσ, καὶ ὄργον τι τὸ

‘Πρακλείδου γενέσθαι», κτλ. Ὡς δὲ τὸ *Αἰνεάδης* σημαίνει τὸν Ῥωμαῖον, οὕτως ἡ *Αἰνειώνη* τὴν Ῥωμαίαν¹.

Ὁ μετὰ τοῦ I τύπος *Αἰνεάδης* κεῖται παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ σελ. 95, 8 Γοισφ. «ὡσπερ *Αἰνεάδης*», παρὰ τῷ σχολιαστῇ Διονυσίου τοῦ Θρακῆος σελ. 850, 20 «Τὰ εἰς ΔΗΣ ἀποβάλλοντα τὴν ΔΗΣ (Γρ.: τὴν ΔΗ) ποιεῖ Θηλυκόν· Τανταλίδης Τανταλῆς, Πηληϊάδης Πηληϊάς, *Αἰνεάδης* Αἰνεάς»² καὶ παρὰ τῷ Ψευδήρωδιανῷ Ἐπιμερ. σελ. 34 «Αἰνείας κύριον· ὄθεν καὶ Αἰνεῖνες οἱ Λατῖνοι καὶ Αἰ-

λεγόμενον σεισογύης». Γρ. «ἀπὸ μεταφορᾶς ΤΗΣ (πεύκης ΤΗΣ) οὔσης κτέ.» καὶ ἠδικοῦτατον καὶ σεισοπυγίς

σελ. 298 «ὁ φροντιστὴς αὐτῷ περὶ θανάτου οὐκ ἔστιν». Γρ. «φροντίς τις αὐτῷ κτέ.»

σελ. 306 «τὸ δὲ αὐτὶς εἰς τὸ χρονικόν». Γρ. ἔστί.

σελ. 311 «σημαίνει ὅτι κτέ.» καὶ σελ. 315 «σημαίνει τὸ ἀνδρία διὰ τοῦ ι». Γρ. σημειῶσαι.

σελ. 316 «καὶ ἀκανθαὶ γὰρ ἀσφαλταὶ καὶ ἔρκος τοῦ ἐχίνου εἰσίν». Γρ. ἀσφάλεια.

σελ. 318 «οὐ πόρρω, ἀναπλησίον θανάτου» καὶ «μεταφαστικὴ ἢ λέξις». Γρ. ἀλλὰ πλησίον καὶ μεταφορικὴ.

σελ. 323 «θάλλοντες, ἐπαιρόμενοι, βαρυνόμενοι» καὶ «δηριδύονται μάχωνται· ἀπὸ τοῦ δηῖς ἢ μάχη πλεόνων τοῦ ρ δηριδύονται». Γρ. ἀβρυνόμενοι καὶ πλεονασμῷ.

σελ. 324 «ἐν δὲ τῷ φλεγμαίνειν περιφροσύνας ποιεῖ». Γρ. παραφροσύνας.

σελ. 325 «καὶ παρὰ τὴν κῆρα τὴν θάλασσαν» καὶ «ἐμμενέως· ἰσχυρῶς, παραμένως». Γρ. τὸν θάνατον καὶ παρὰ (τὸ) μένος.

σελ. 331 «ἐν αἷς καὶ τὸ θύνον, σκοπεῖον λεγόμενον». Γρ. θυνοσκοπεῖον.

σελ. 332 «πολυφροντίστῳ, πολυμέρη». Γρ. πολυμερίμω.

σελ. 363 «ἀλίτουντες· παρακαίνοντες, ἤγουν ἀθεταῖντες, ἀμαρτάνοντες». Γρ. παραθαίνοντες.

¹ Περὶ τοῦ τύπου Αἰνειώνη ἴδε Μεινέκιον Ἄλεξ. Ἄναλ. σελ. 147. Πρὸς καὶ Κουρτίου Μελετήματα Τόμ. Α', α', σελ. 59.

² Ὁ Λοβέκιος Προλεγόμεν. σελ. 477 μεταγράφει «καὶ ἔδει Ἐπιγράφειν Αἰνεάδος (τὸ α) οὐκ Αἰνεάδος». Παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ Ῥοιμ. Ἀρχ. Α', 50 καὶ 53 γίνεται μυσία Ἄφροδίτης Αἰνεάδος. Κατὰ τὸν Λεννήπιον (Ἠσιόδ. Θεογ. σελ. 394) ἐν τῷ μετωπίῳ ἐνός τῶν κωδίκων τοῦ Παϊδέου φέρεται τὸ ἀκόλουθον σχόλιον εἰς τὸν 1013 στίχον τῆς Θεογονίας. «Οὕτως λέγει ὁ Σέρβιος ἐν ἡ Αἰνεάδος». Ὁ ποιητὴς εἶνε προδήλως ἡμαρτημένος. Τὸ

ρεῖάδαι οἱ αὐτοί»¹. Ἄλλ' ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σουῖδα ἀναγινώσκειται «*Αἰνεάδες*: οἱ ἐκ τοῦ Αἰνείου καταγόμενοι. Αἰνεῖνες δὲ ὄνομα ἔθνους». Τὸ ἀρσενικὸν *Αἰνεάδες*² φαίνεται ὁμοίον τῷ παρὰ τῷ Ἀντατικιστῇ σελ. 97, 4 «Ἐλλάς: ὁ ἀνὴρ. Σοφοκλῆς Αἰαντιλοκρῷ», περὶ οὗ θὰ γραφῶσι τὰναγκαῖα ἀλλαγοῦ. Ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου σελ. 50, 11 λέγεται «Αἰνεῖα: τόπος Θρακῆς—Θέων δ' *Αἰνεάδας* ταύτην καλεῖ ὑπομνηματίζων τὸν Λυκόφρονα. *Αἰνεῖας* δὲ μετὰ τὴν Ἰλίου πόρθησιν εἰς Θράκην παρεγένετο καὶ ἔκτισε πόλιν *Αἰνεάδας*, ὅπου τὸν πατέρα ἔθαψε». Παρὰ Ἰζέτζη εἰς Λυκόφρ. 1263 γράφεται *Αἰνεάδα*. Πρὸς καὶ Σχολ. Ἰλιάδ. Υ, 307 «θάψας δὲ αὐτὸν Αἰνεῖας—πόλιν ἔκτισε τὴν ἀπ' αὐτοῦ *Αἰνεάδα* προσαγορευθεῖσαν». Ἐν τοῖς Ἀργοναυτικοῖς τοῦ Ψευδορφέως στίχ. 141 ἔχουσι τὸντίγραφον:

Βούτης τ' Αἰνεάδης ἕκλος χρυσόρι Φοῖβῳ

καὶ *Αἰνεάδης*, ὅπερ προῦκρινεν ὁ Ἑρμαννός. Καὶ δύναται μὲν εὐκολώτατα νάναγνωσθῆ *Αἰνεάδης*, ἀλλ' ὁ Εὐνιος ἐτόπασεν *Αἰνεάδης*³.

Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ διασήμου γραμματικοῦ Γ. Κουρτίου ἐκδομένοις *Μελετήμασι* (Studien) εἶνε τὰ ἐξῆς γεγραμμένα (Τόμ. Α', α', σελ. 31)

Aeneidae Lucr. Verg. Ov. Anth. etc. ab Aeneia themate; Ἀνεά-δαι (i. e. Halicarnassenses) St. Byz. s. Ἀθηναῖοι, ejus primitivum Ἀνεῖας vel Ἀνεῖας

Αἰνεῖας ἀπαντᾷ παρ' Ἰωάννη Λυδῷ σελ. 126, 15 Βόνν. Καὶ τοῦτο δὲ καὶ τὸ Ῥοιτηῖς ἐσχηματίσθησαν καθ' ὑφαίρεσιν τοῦ I, ἤγουν: Αἰνε-ῖς Αἰνε-ῖς Αἰνε-ῖς (ἐκ τοῦ Αἰνε-ῖας) καὶ Ῥοιται-ῖς Ῥοιτε-ῖς Ῥοιτη-ῖς (ἐκ τοῦ Ῥοιται-ον). Πρὸς Λοβεκίου Προλεγόμενα σελ. 477 καὶ Κουρτίου Μελετήματα (Studien) Τόμ. Α', α', σελ. 48. Περὶ τοῦ Χαλεῖς ἀντὶ τοῦ Χαλεῖς γράφει ὁ Οἰκονομίδης Λοκρικ. Ἐπιγρ. σελ. 24 ἐκδ. Ῥοσσ. «Παρὰ τὸ Χαλεῖς ὄφειλεν εἶναι Χαλεῖς, ἀλλ' ἐκβολῇ τοῦ ἐγένετο Χαλεῖς, ὅπερ καὶ προκρίνομεν τοῦ Χαλεῖς». Πρὸς καὶ Ἀλλήνα ἐν Κουρτ. Μελετήμ. Τόμ. Ι', σελ. 232.

¹ Εὐνιος Βεργιλ. Τόμ. Ι', σελ. 392 ἐκδ. Οὐάγγ. «Frequentatur etiam vox Αἰνεάδαι Codrono, Zonarae et aliis».

² Τὸ ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὀππιανὸν σχολίοις Ἀλιευτ. Β', 675 (σελ. 327, 6) Αἰνεάδεσσιν εἶνε κακὴ γραφὴ τοῦ Αἰνεάδης.

³ Βεργιλ. Τόμ. Β', σελ. 97.

fuisse videtur. Saepissime enim jam in primitivis i vocalis elisa est, ut in Ἀνδρέας ab ἀνδρείο-ς, Ἀστέας ab ἀστείο-ς; e et α in ε contracta sunt in Δημέας ex quo derivatum est Δημάδης.

Πρβ. καὶ Οὐαγγήρον Βεργίλ. Τόμ. Β', σελ. 97 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 392.

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἑτυμολογικῷ σελ. 210, 13 φέρεται:
Τὰ δὲ εἰς ΑΣ ἰσοσυλλάβως κλινόμενα διὰ τοῦ ΛΔΗΣ ποιοῦσιν τὸ πατρωνυμικόν· Βορέας Βορέου Βορεάδης, Αἰνέας Αἰνέου Αἰνεάδης, Κέας Κέου Κεάδης, Πυλέας Πυλέου Πυλεάδης καὶ κατὰ συγκοπὴν Πυλάδης, Δημέας Δημέου Δημεάδης καὶ Δημάδης.

Ὁ τύπος Αἰνέας εὐρίσκεται ἐν Ἰλιάδος Ν, 541 :

ἔνθ' Αἰνέας Ἀφαρῆα Καλητορίδην ἐπορούσας | λαιμὸν τύψ' κτέ.
Σχολ. «ὥσπερ Ἑρμέας, οὕτως Αἰνέας, καθὼς Ἡρωδιανῷ δοκεῖ» καὶ «οὕτως Ἀρίσταρχος χωρὶς τοῦ Γ' ἔνιοι δὲ Αἰνείας δ' Ἀφαρῆα»¹.
Ἔτι δὲ ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Σοφοκλέους παρὰ Διον. Ἀλικ. Ῥωμ. Ἀρχ. Α', 48:

νῦν δ' ἐν πύλαισιν Αἰνέας ὁ τῆς θεοῦ.

καὶ ἐν τῷ Ῥήσῳ τῷ εἰς τὸν Εὐριπίδην κοινῶς ἀναφερομένῳ στίχ. 85:

καὶ μὴν ὄδ' Αἰνέας καὶ μάλα σπουδῇ ποδὸς | στείχει, κτέ.

Πρβ. καὶ στίχ. 90 καὶ 585. Ὑπὸ τοῦ Πινδάρου Ὀλυμπ. Γ', 88 Β. μνημονεύεται Αἰνέας τις συγχρονῶν αὐτῷ² καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ Δ', 119 ἀναγινώσκειται «Κορινθίων δὲ Αἰνέας Ὠκύ-

¹ Ὁ τύπος Ἑρμέας ἀπαξ μόνον ἀπαντᾷ ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεσιν, Ἰλ. Ε, 390: Ἑρμέα. Εὐστάθ. σελ. 562, 42 «Ὁ δὲ Ἑρμέας ὡς πρωτότυπον ἐπενθέσει μὲν τοῦ Ι Ἑρμείας γίνεσθαι, κρᾶσει δὲ τοῦ Ε καὶ Α εἰς Η Ἑρμῆς». Ἀλλαχοῦ μεταχειρίζεται ὁ Ὀμηρος ἢ τὸν μακροπαράληκτον Ἑρμείας ἢ τὸν συνηρημένον Ἑρμῆς. Ἐν τοῖς ὕμνοις γίνεται χρῆσις καὶ τῆς γενικῆς Ἑρμέω, εἰς Ἑρμ. 413 καὶ εἰς Ἄφροδ. 148. Περὶ τοῦ Ἑρμείης ἴδε Ὁθ. Σνειδήρον Καλλιμ. Τόμ. Α', σελ. 215.

² Περὶ οὗ λέγουσι μὲν οἱ παλαιοὶ ὑπομνηματιστὰι ὅτι ἦτο χοροδιδάσκαλος, ἀλλ' ἰσχυρῶς πρὸς τὸν λόγον τοῦτον ἀντιτάσσεται ὁ Βέργκιος Ποιητ. Αὐρ. σελ. 48-9 ἐκδ. γ'.

του». Πρβ. καὶ Ψευδοαριστοτ. π. Θαυμ. Ἀκουσμ. 80 (Τόμ. Δ', σελ. 87 Διδ.) «τοῦ δὲ Διομήδους δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ Αἰνέου τοῦ τότε βασιλέως τῶν τόπων ἐκείνων γενομένου».

Σουίδ. «Αἰνέας: ὄνομα κύριον». Ἑτυμ. Μέγ. σελ. 35, 35 «Παρὰ τὸ αἰνὸν τὸ δεινὸν γίνεται Αἰνέας καὶ Αἰνείας». Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Β', σελ. 288, 32 «Πάντα τὰ εἰς ΑΣ παροξύτονα μὴ κατὰ διάλεκτον ἐτέραν (Γρ.: ἐτέρωσ) λεγόμενα διὰ τοῦ Ι γράφεται, ὅσον Λυσίας, Ἀργίας, Γοργίας, Φανίας. Τὸ Αἰνείας, Αὐγείας, Ἑρμείας οὐκ ἐναντιοῦνται· λέγονται γὰρ ὑπὸ διάλεκτον (Γρ.: διαλέκτων) Αἰνέας, Αὐγέας, Ἑρμέας». Πρβ. σελ. 176, 4 «Αἰνείας: Διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου τὸ ΝΕΙ εὐρηται γὰρ καὶ Αἰνέας λεγόμενον καὶ προσθέσει τοῦ ἰῶτα Αἰνείας». σελ. 176, 10 «Αὐγείας: δίφθογγος τὸ ΓΕΙ· ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐγῆ Αὐγέας καὶ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ Ι Αὐγείας»². σελ. 210, 13 «Ἑρμείας: Διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου· ἀπὸ γὰρ τοῦ Ἑρμέας γέγονε κατὰ πλεονασμὸν τοῦ Ι». Ὑπὸ τοῦ Ἀρκαδίου μνημονεύεται καὶ συνηρημένον Αὐγῆς σελ. 23, 25 «καὶ τὸ Αὐγῆς ἐκ τοῦ Αὐγέας».

γενεᾶτις ἀντὶ τοῦ γενειᾶτις ἐκ τοῦ γένειον.

Ἀθῆν. Ζ', 125 «κἂν τοῖς γυναικείοις δ' ἔφη τρίγλαν γενεᾶτιν» καὶ 126 «γενεᾶτιν δ' ἔφη τὴν τρίγλην Σώφρων, ἐπεὶ αἱ τὸ γένειον ἔχουσαι ἠδίωνές εἰσι μᾶλλον τῶν ἄλλων». Εὐστάθ. σελ. 1015, 57 «Οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ ἐπὶ τρίγλης αὐτὸ τιθέασιν, ἦν καὶ γενεᾶτιδα καλοῦσιν ἐκβαλόντες τοῦ γενείου τὸ ἰῶτα».

κουρεῶτις ἐκ τοῦ κούρειον.

Πιθανώτατον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἡ κουρεῶτις οὐδὲν ἄλλο παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐσήμαινεν ἢ τὴν ἡμέραν τοῦ κούρειου, τούτεστι τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐθύετο τὸ κούρειον. Πολυδεύκ. Η', 107 «ἐν τῇ καλουμένῃ κουρεῶτιδι ἡμέρᾳ ὑπὲρ μὲν τῶν ἀρρένων τὸ κούρειον ἔθουον, ὑπὲρ δὲ τῶν θηλειῶν τὴν γαμηλίαν». Ἑτυμ. Μέγ. σελ. 533, 35 «Οὕτω καὶ κούρειον. Οὕτω δὲ καλεῖται ἐν Ἀττικῇ τὸ ἱερεῖον τὸ θυόμενον ἠνίκᾳ ἐγράφοντο οἱ κούροι εἰς τοὺς φράκτορας — ἢ δὲ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐποιοῦντο ἐλέγετο κουρεῶτις». Αἴαν δὲ

² Πρβ. Οὐεσσαλίγγιον Διοδ. Σικελ. Δ', 13.

μικρολόγοι πάντως θὰ φανῶμεν, ἂν ὑπομνήσωμεν ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κούρειον εἶνε διάφορον τοῦ κουρείου τοῦ σημαίνοντος τὸ ἐργαστήριον τῶν κουρέων. Κακῶς δ' ἐν τοῖς Βεγκήρου Ἄνεκδότοις (σελ. 273, 1) τονίζονται ἀμφοτέρω ἐπὶ τῆς παραληγουσῆς Ἡ διὰ τοῦ Ι γραφῆ κούριον ἔχει πλημμελῶς¹. Νομίζομεν δ' ὅτι τὸ ἐπίθετον κουρεακός, οὗ τὸ θηλυκὸν μεταχειρίζεται ὁ Πολύβιος λέγων «οὐ γὰρ ἱστορίας ἀλλὰ κουρεακῆς καὶ πανδήμου λαλιᾶς ἔμοιγε δοκοῦσι τάξιν ἔχειν καὶ δύναμιν» (Γ', κ', 5), δὲν παράγεται ἐκ τοῦ κουρέως ἀλλ' ἐκ τοῦ κουρείου κατὰ συστολήν τῆς διφθόγγου καὶ σημαίνει τὸν τῶν κουρέων, τὸν προσήκοντα τοῖς κουρείοις, τὸν ἐν τοῖς κουρείοις περιφερόμενον ἢ κυκλούμενον ἢ κυλινδούμενον, κτλ. Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σουίδα φέρεται «Κουρεώτης: Ὁ κουρέως, κτέ.», περὶ οὗ ποιεῖται λόγον ὁ Λοβέκκιος Γραμμ. Βουτμ. Τόμ., Β', σελ. 432. Ἡμεῖς σφόδρ' ἀμφιβάλλομεν ἂν ἐλέχθη ὑπὸ τινος κουρεώτης ἀντὶ τοῦ κουρέως. Καὶ περὶ τοῦ βαλαρευώτης γίνεται λόγος ὑπὸ τοῦ Λοβεκκίου ἐνθ. ἀν. σελ. 433 καὶ Φρονιχ. σελ. 700. Ὁ Πειρσὼν (Μοίρ. σελ. 93) δοξάζει ὅτι τὸ βαλαρευώτης καὶ βαλαρευίτης τὰ παρὰ τῷ Σουίδα κείμενα εἶνε παραφθορὰ τοῦ βαλαρευτής. Ἄλλ' ὑπάρχει ἐθνικὸν Βαλαρευώτης παρὰ δὲ Πολυβίῳ Α', κ', 4 (σελ. 1230 Ούλτζ.) φέρεται «πρὶν ἢ τὸν βαλαρευίτην τὸ μὲν ὑπάρχον ὕδωρ ἀφεῖναι πᾶν», ὅπερ μεταβάλλουσιν εἰς βαλαρευίτην¹.

Ἐπηρεάζειν ἐκ τοῦ ἐπήρεια.

Χοιροβοσκ. Ὁρθογρ. σελ. 204, 1 «Ἐπήρεια: δίφθογγος ἐπηρεάζω γὰρ καὶ ἐπηρεασμός».

Ὁμοιον τῷ ἐπηρεάζειν δύναται νὰ νομισθῆ τὸ παρ' Ἡσυχίου «πλατεάζειν: ἀλαζονεύεσθαι, φενακίζειν». Ἀλλὰ παρὰ Φωτίῳ καὶ Σουίδα φέρεται «πλατεάζειν: ἀλαζονεύεσθαι», ὅπερ μετατυποῦται εἰς πλατειάζειν. Καὶ τὸ «ἐνπλατειάσασα: ἐν πλατεῖαις τύπτουσα ταῖς χερσὶν ἢ τρυφερευομένη» τὸ ἐν τῷ λεξικῷ

¹ Ἴδε Σχοιμαννὸν Ἰσαί. σελ. 335. Ἑλλένδετον Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 392 ἐκδ. β'. Λέντζιον Ἡρωδ. Τόμ. Β', σελ. 537, κλπ. Πρὸς καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 1880 Παρ.

¹ Ἴδε Βερνάρδον Σουίδ. Τόμ. Α', α', σελ. 939.

τοῦ Ἡσυχίου κείμενον μεταβάλλεται εἰς ἐνπλατειάσασα. Καὶ τὸ παρὰ Φωτίῳ «πλατειάσαι: τὸ πλατεῖα τῇ χειρὶ παῖσαι. Φερεκράτης» μετέτρεψεν ὁ Μεινέκιος (Κωμ. Ἀποσπ. σελ. 126 ἐκδ. μικρ.) εἰς πλατειάσαι, ὅπερ ἐγένετο ἀποδεκτὸν καὶ ὑπὸ τοῦ Ναβήρου (Φωτ. Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 92). Φαίνεται δ' ὅτι καὶ παρ' Ἡσυχίου οὐχὶ τὸ διὰ διφθόγγου ἀλλὰ τὸ δι' ἀπλοῦ Ι γεγραμμένον ἐφέρετο. Τὸ ἀναγινωσκόμενον νῦν ἐν τῷ κώδικι:

πλατεῖαις

πλατῆος: τὸ πλατεῖα τῇ χειρὶ πατάξαι

πλάτιγξ

ὀφείλει ἔσως νὰ συμπληρωθῆ καὶ διορθωθῆ οὕτω:

πλατεῖαις

πλατῆρ: (δοῦλος)

(πλατειάσαι): τὸ πλατεῖα τῇ χειρὶ πατάξαι

πλάτιγξ

Πρὸς. «πλατῆρ: δοῦλος», ἀνθ' οὗ ὁ Σμιδίτιος εἶκασε πλάτηρ, τουτέστι πελάτης.

Ἐκ τοῦ πλατεῖα (χείρ ἢ φωνή) ἐσχηματίσθη τὸ πλατειάζειν, ἔσως δὲ καὶ πλατεάζειν, σημαῖνον ἢ πλατεῖα τῇ χειρὶ παῖσαι¹ ἢ πλατεῖα τῇ φωνῇ χρῆσθαι² καὶ πλατέα λαλεῖν. Θεόκρ. ΙΕ', 88:

ἐκκναισεῦντι πλατειάσδοισαι ἅπαντα.

Σχολ. «Οἱ γὰρ Δωριεῖς πλατυστομοῦσι τὸ Α πλεονάζοντες». Ἑρμογέν. π. Ἰδεῶν Α', 6 «Ὁ γὰρ Θεόκριτος ἀχθόμενόν τινα πεποίηκε δωριζούσαις γυναίξιν διὰ τὸ πλατύνειν τὴν φωνὴν τῷ Α τὰ πλεῖστα χρωμέναις»³. Δημήτρ. π. Ἑρμην. 177 «πλατέα λαλοῦσι γὰρ πάντα οἱ Δωριεῖς». Τὸ ὄνομα πλατειασμός κεῖται παρὰ Κυντιλιανῷ Ι, 5, 32.

¹ Φρόν. σελ. 175 «τὸ γὰρ τὴν γνάθον πλατεῖα τῇ χειρὶ πλῆξαι κτέ.». Ἀριστοφ. Βατρ. 1096 «ὁ δὲ τυπτόμενος ταῖσι πλατεῖαις ὑποπερδόμενος φουσῶν τὴν λαμπάδ' ἔφωγεν». Πρὸς. καὶ Ἀπόσπ. 105 Δινθ.

² Πολυδ. Β', 116 «Ἐῖποις δ' ἂν φωνὴν ὑψηλὴν, ὑπέρογκον, λαμπρὰν, πλατεῖαν».

³ Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Γ', σελ. 224. Πρὸς. καὶ Τόμ. Ε', σελ. 484 καὶ Τόμ. Ζ', σελ. 971. Ἴδε Κοίνιον Γρηγ. Κορ. σελ. 329 Σχ. καὶ Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 398 καὶ Σχολ. Θεοκρ. σελ. 399.

Ἡ πλατεῖα φωνή οὐδὲν ἄλλο πολλάκις εἶνε ἢ μεγαληγορία, ἢτοι μεγαλορημοσύνη, ψευδῆ ὄγκον καὶ ἀλαζονείαν ἐμφαίνουσα¹. Ὅθεν κάλλιστα, νομίζομεν, ἔχει ἢ τοῦ πλατε(ι)άζειν ἐξήγησις διὰ τοῦ ἀλαζονεύεσθαι καὶ φενακίζειν. Ὁ πολὺς Κόβητος ὑποπεύει ὅτι τὸ παρὰ Φωτίῳ «πλατιάζειν: ἀλαζονεύεσθαι» εἶνε κακὴ ἀνάγνωσις τοῦ ἰταλιάζειν. Μνημοσ. Τόμ. Ζ', σελ. 479:

Πλατιάζειν, Photio auctore, est ἀλαζονεύεσθαι.

Equidem istiusmodi testem flocci non facio et suspi-

cor ΙΤΑΛΙΑΖΕΙΝ Ἰταλιάζειν ab illo male lectum esse.

Hesychius: Ἰταλιάζειν: ἐν Ἰταλίᾳ διατρίβειν δεδε-

μένον. τὸν Ἰταλιώτης:

Οὐδ' Ἰταλιώτης οὐδ' ἀλαζῶν οὐδαμῶς².

Scitus incerti Comici senarius multo melius quid sit Ἰταλιάζειν demonstrat quam malesana Hesychii eruditio. Nihil aliud est quam ἀλαζονεύεσθαι propter Pythagoreorum fastum et arrogantiam ita iocose dictum.

Ὁ Ναβήριος (Φωτ. Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 92) προκρίνει τὸ πλατυγίζειν³. Ἄλλ' οὐδαμῶς ἡμῶν ἀναγκαίᾳ φαίνεται οὔτε ἡ Κοβήτειος οὔτε ἡ Ναβήρειος γραφή. Καὶ τὸ πλατύνεσθαι δέ, τουτέστι πλατύνειν ἑαυτόν, εὐρίσκεται κείμενον ἀντὶ τοῦ ἀλαζονεύεσθαι,

¹ Πρὸς καὶ ὑψηγορος, ὑψηγόρας, κτλ., ὑψηλολόγος, ὑψηλολογεῖν-εἶθαι, κτλ. Σουῖδ. λ. ὑψηλολογούμενοι «ἀπειλούντων τε καὶ ὑψηλολογουμένων». Θεμίστ. σελ. 351 Δινδ. «ὑψηλολογουμένου καὶ βρενθυομένου», κτλ. Ἀναγιγνώσκεται δὲ παρὰ Σουῖδα καὶ «ὑψηλοτέρως: Ἀλαζονικωτέρως, ὑπερφερεστέρας. ὑψηλοτέρως ἔγραψε Καπυανέως ἐπιστολὰς ἐπάρθεις ἢ χαυνωθεῖς ἢ κεπρωθεῖς». Καὶ ἐν τῷ Ἄϊαντι τοῦ Σοφοκλέους φέρεται στίχ. 1230 «ὑψηλ' ἐφώνεις (ἢ ἐκόμπεις) κάπ' ἄζρων ἰδοιπόρεις».

² Φωτ. Λεξ. σελ. 117, 13 «Ἰταλιάζειν: ἐν Ἰταλίᾳ διατρίβειν» καὶ «Ἰταλιώτης: ἡ ἀλαζῶν ἀπὸ τῶν Πυθαγορικῶν διὰ τὴν Σόβηριν ὁ λάγνος» καὶ «Ἰταλιώτης: Πυθαγόρειος: ἐκεῖ γὰρ διέτριβον». Τὸ «Ἰταλιώτης κτέ.» φέρεται καὶ παρὰ Σουῖδα. Πρὸ πολλοῦ δὲ μετέβαλεν αὐτὸ εἰς Ἰταλιώτης ὁ Μενάγιος. Καὶ ὁ Κόβητος (Μνημοσ. Τόμ. Η', σελ. 22) ἔγραψεν Ἰταλιώτης καὶ «(ἢ) διὰ τὴν Σόβηριν ὁ λάγνος». Τὸ ῥῆμα ἰταλιάζειν μνημονεύεται καὶ ἀπὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Βυζυγίου σελ. 341, 17.

³ Ἴδε Σχολ. Ἀριστοφ. Ἰππ. 830 (σελ. 61 Διδ.) καὶ Ἡσύχ. Τόμ. Β', σελ. 975 Ἀλβ.

σεμνύνεσθαι, σοβαρεύεσθαι, ὑπερηφανεῖν, κτλ. Τίμων παρὰ Διογένη. Λαερτ. Δ', 42:

οὐ μέγα πρῆγμα, τάλας· τί πλατύνειαι ἡλιθίος ὧς;

Εἶπε δὲ ὁ Τίμων καί:

ἐν δὲ πλατυσμῶς

πουλυμαθημοσύνης, τῆς οὐ κενεώτερον ἄλλο.

παρ' Ἀθην. ΙΓ', 91. Πρὸς καὶ Ἡσύχ. «κατεπλατύνετο: καθυπερηφανεύετο»¹. Καθ' ὅμοιον τρόπον λέγεται ὀγκοῦσθαι ἢ ὀγκύλλεσθαι, μεγαλύνεσθαι ἢ μεγαλίχεσθαι (Εὐστάθ. σελ. 1943, 6 «Μεγαλίχεσθαι δὲ ἐπαίρεσθαι, ὧς καὶ ἐν Ἰλιάδι μηδὲ μεγαλίχεο θυμῶ»), ἐπαίρεσθαι, κτλ. Παρατηρητέον δ' ὅτι παρ' Ἡσυχίου φέρεται οὐ μόνον «πλατυγίζειν: καταλαζονεύεσθαι ἀπὸ τῶν πλατῶν τῶν ἐν ταῖς κώποις καὶ τῆς θαλάσσης» ἀλλὰ καὶ «πελαγίζειν: — καὶ ἀλαζονεύεσθαι καὶ ψεύδεσθαι μέγала»².

Παρὰ Στράβωνι Γ', ε', 6 «προσέττατε γάρ, ὧς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι» ὑπάρχει καὶ γραφὴ κωνειάζεσθαι-κωνειάζεσθαι. Ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς τοῦ Στεφάνου σελ. 335, 12 φέρουσι τάντίγραφα κωνειάζεσθαι καὶ κωνεάζεσθαι καὶ ἀγωνίζεσθαι. Πρὸς καὶ Σχολ. Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Α', σελ. 423, 6 Δινδ. «οὐ καὶ Μένανδρος μέμνηται ἐν ταῖς Κωνεαζομέναις». Ὁ Μεινέκιος γράφει Κωνεαζομέναις³. Ἄλλ' ἴσως ὑπῆρξεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ τύπος κωνειάζομαι καθ' ὅφειν τοῦ Ι. Τὸ διφθογογραφούμενον δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ γενειάζω (γενειάζω-γενειάζομαι) καὶ ὑπογενειάζω. Περὶ τῶν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐν χρήσει ὄντων συγγενειάζω, ἡμισειάζω-άζομαι, κτλ. θὰ γραφῶσι τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

λεαίνειν ἐκ τοῦ λεῖος.

Πρὸς καὶ ἀπολεαίνειν, ἐκλεαίνειν, ἐπιλεαίνειν, καταλεαίνειν, προκαταλεαίνειν, προλεαίνειν, συλλεαίνειν, συνεχλεαίνειν, ὑπολεαίνειν. Τοῦτον τὸν τύπον μεταχειρίζονται οἱ Ἀττικοὶ καὶ ὁ Ἡρόδοτος. Τὸ λεαίνειν εἶνε ἐπικὸν εὐρισκόμενον ἐνίοτε καὶ

¹ Ἴδε καὶ Μεινέκιον Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Γ', σελ. 642.

² Πρὸς καὶ Ἐμπερροῦσιον Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 1673 Ἀλβ

³ Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 341 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 156

παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. Διοσκουρίδ. Τόμ. Α', σελ. 90 καὶ 103 λειανθέντα. σελ. 172 λειανθέντες. σελ. 177 λειανθείς (ἀλλὰ σελ. 183 λειανθείς. σελ. 208 λειάνεται. σελ. 225 λειανθείσα). σελ. 228 λειανθέν (ἀλλὰ σελ. 291 λειανθέν. σελ. 317 συνεκλειανάρτες. σελ. 320 καὶ 329 λειανθέντα). σελ. 329 συνεκλειαινόμενα (ἀλλὰ σελ. 368 συνεκλειαινόμενον. σελ. 382 λειάνει). σελ. 395 λειαινόμενον (ἀλλὰ σελ. 430 λειανθέν. σελ. 452 λειανθείσα καὶ λειανθέντα, κτλ.). σελ. 564 λειαινόντας (ἀλλὰ σελ. 604 λειάνειν, κτλ.). Τόμ. Β', σελ. 113 λειανθέν. σελ. 150 λειάνεις (ἀλλὰ σελ. 160 λειανθέντα. σελ. 177 λειανθείς, κτλ.). Φιλῶν Τόμ. Β', σελ. 108 καὶ Δ', σελ. 307 λελειασμένον. Τόμ. Γ', σελ. 200 λελειασμένου. Τόμ. Ε', σελ. 314 λελειασμένοι. Φιλότημ. παρ' Ὀρειβάσι. Τόμ. Α', σελ. 299 λειανθείς, ἀλλὰ Διεύχ. αὐτ. σελ. 282 λελειασμένοις. Ἐν ἀποσπασματι τοῦ Θεοπόμπου παρὰ Πολυβίῳ Η', ια', θ φέρεται «οἱ μὲν ζυρόμενοι καὶ λειαινόμενοι (ἢ λειαινόμενοι)¹ διετέλουν». Ἀλλὰ παρ' Ἀθηναίῳ Σ', 77 κεῖται «οἱ μὲν ζυρούμενοι καὶ λειαινόμενοι διετέλουν». Τίς δὲ δύναται ναμφιδάλλῃ ὅτι αὕτη εἶνε ἡ γνήσια γραφή; Περὶ Κλήμ. Ἀλεξ. Παιδαγ. Γ', 16 «τὸ γὰρ ἄνδρας ὄντας ζύρεσθαι καὶ λειάνεσθαι πῶς οὐκ ἀγεννές;». Γ', 17 «ζύρεσθαι τε καὶ ἀποτίλλεσθαι καὶ λειάνεσθαι τὰς γένους πῶς οὐ γυναικεῖον;». Καὶ παρὰ Διοδώρῳ Ε', κη', 3 ἔχουσι τἀντίγραφα «οἱ δ' εὐγενεῖς τὰς μὲν παρειὰς ἀπολειαννοῦσι (ἢ ἀπολειαννοῦσι)». Ὁ Δινδόρφιος ὁμοίως ἔγραψεν ἀπολειαννοῦσι².

Τὸ παρὰ Λουκιανῷ πρὸς τὸν Ἀποκίδ. 23 «ὁ κίνουδος Ἡμιθέων ὁ Συβαρίτης, δὲ τοὺς θαυμαστὰς ὑμῖν νόμους συνέγραψεν, ὡς χρὴ μαινεσθαι καὶ παρατίλλεσθαι» μετεβλήθη ὑπὸ τε τοῦ Μαρκελάν-

¹ Καὶ παρ' Ἡσυχίῳ ἔχει ὁ κῶδιξ «ἐκλειάναι: λεπτόναι» καὶ «λειανέω: λείαν καὶ ὀμάλῃν ποιῆσω» ἀντὶ τοῦ ἐκλειάναι καὶ λειανέω. Ἔτι δὲ «λειάνεται: λειοῦται» καὶ «λειαντικός: λειῶσαι δυνάμενος» ἀντὶ τοῦ λειοῦται καὶ λειῶσαι. Εὐρίσκειται δ' ἐν αὐτῷ καὶ «ἐλαίανεν: ἐλέπτυνεν» καὶ «λαιάναι: λεπτόναι» ἀντὶ τοῦ ἐλάανεν καὶ λεῖαναι.

² Διοδ. Τόμ. Α', σελ. XXVI «Λειάνω dixisse Diodorum, mon ut 5, 28, 3, libri, ἀπολειαννοῦσι, ostendit etiam ἐκλειανεν 3, 39, 9».

δου (Μαξ. Τυρ. σελ. 659) καὶ ἄλλων εἰς λειάνεσθαι. Ὁ Κόβητος (Var. Lect. σελ. 194) ἀποφαίνεται ὅτι τὸ ἐν τοῖς κῶδιξιν φερόμενον μαινεσθαι εἶνε κακὴ ἀνέγνωσις τοῦ λειάνεσθαι πλημμελοῦς γραφῆς τοῦ λειαννοῦσαι. Πρακτικῶς ἐνταῦθα κατὰ λέξιν τὰ ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς κριτικοῦ γεγραμμένα.

Multi pro μαινεσθαι reposuerunt λειαννοῦσαι, potest etiam paulo melius emendari. Sciendum est in Codicum scriptura λι, λυ et μ plane eandem formam habere, utrum κάρπτω an καλύπτω scriptum sit solus accentus indicat. Apud LEONIDAM TARENTINUM in Epigr. 51 Tom. I. p. 169 Anthol. Gr. IACOBS.

πυρσοῦ τοῦτο λέοντος ἀπεφλοιώσατο δέρμα
Σῶσος ὁ βουπαλίων δουρὶ φονευσάμενος.

VALCKENAERIUS ad AMMONIUM p. 190 verum reperit ὁ βουπαλίων. Itaque μαινεσθαι ex λειαννοῦσαι natum est idque pervulgato errore ὡς λειαννοῦσαι. Locus est ARISTOXENI apud GELLIUM N. A. IV. cap. 11. Πυθαγόρας δὲ τῶν ὀσπρίων μάλιστα τὸν κύαμον ἐδοκίμασε· λειαν κινήτικόν τε γὰρ εἶναι καὶ διαφορητικόν. Absurdum est λειαν κινήτικόν. Scripsit ARISTOXENUS λειαντικόν. Ne dubites vide quibus verbis haec GELLIUS verterit Latine: «quoniam is cibis et subduceret sensim alvum et laevigaret». Certa res est, ut vides: λειαν in λειαν ablit, quod supererat sic reffectum est, ut esset certe Graecum vocabulum. De sententia loci isti ne cogitant quidem¹.

Ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τοῦ διφθογογραφουμένου τύπου ὑπὸ τοῦ Λουκιανοῦ χρῆσις ἐγένετο, δοξάζομεν δὲ μᾶλλον ὅτι ὑπ' αὐτοῦ μὲν τὸ λειαννοῦσαι ἐτέθη, ὡς ἐν Κυνικ. 14 τὸ λειαννοῦσαι (Περὶ καὶ Ψευδολουκιαν. Νέρ. 6: ἐπιλειαννοῦσαι),

¹ Περὶ τῆς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις συγχύσεως τοῦ λι, λυ καὶ μ ποιεῖται λόγος ὁ Κόβητος καὶ ἐν σελ. 365 τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος. Ἔτι δὲ ἐν Νινημίασ. 1862, σελ. 274 καὶ 1873, σελ. 4. Ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἀριστοτέλην σχολίοις σελ. 93, 23 Δινδ. ἀντὶ τοῦ πάλιν εἶνε γεγραμμένον πάνυ.

ὑπὸ δὲ τῶν βιβλιογράφων πρῶτον μὲν λειαινέσθαι μετεγράφη, ἔπειτα δὲ λιαίνεσθαι, ὅπερ ἀνεπιστάτως ἀναγνωσθὲν ἐγέννησε τὸ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις μαλινέσθαι. Εἶδομεν δ' ὅτι καὶ ἐν τῷ ἀποσπάσματι τοῦ Θεοπόμπου οὐ μόνον λειαινόμενοι γράφεται ἀλλὰ καὶ λειαινόμενοι καὶ λιαίνόμενοι¹. Παρ' Ὀρειβασίῳ Τόμ. Β', σελ. 413, 10 «βρεχόμενον γὰρ εὐλειαντότερον γίνεται» ὑπάρχει καὶ γραφή ΕΥΜΑΝΤΟΤΕΡΟΝ καὶ εὐλειώτατον, ἐν δὲ Τόμ. Α', σελ. 137, 4 «εὐλέαντοι, πολύχυλοι» ἔχουσι τάντίγραφα καὶ εὐλέαντοι καὶ ΕΥΛΕΙΑΝΤΟΙ καὶ ἀλέαντοι. Τὸ εὐλέαντος ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἀριστοτέλει π. Ζώ. Μορ. Γ', 14 (Τόμ. Γ', σελ. 271, 49 Διδ.). Εὐρίσκεται δ' ἐν τῷ αὐτῷ κεφαλαίῳ καὶ ἀλείαντον (σελ. 271, 44: ἀλείαντον οὖσαν τὴν τροφήν), ὅπερ μετατρεπτόν εἰς ἀλέαντον. Ἐν τοῖς Προβλήμασι τοῦ Ψευδαριστοτέλους Γ', 13 (Τόμ. Δ', σελ. 130, 14) καὶ ἐν ἀποσπάσματι Διφίλου τοῦ Σιφνίου παρ' Ἀθην. Β', 49 γίνεται χρῆσις τοῦ λειαντικός (Πρβ. Β', 60), παρὰ δὲ Διοσκορίδῃ Τόμ. Α', σελ. 770 τοῦ λειαντέον, παρὰ δ' Ὀρειβασίῳ Τόμ. Β', σελ. 435 τοῦ λειαντήρ, παρὰ δὲ Γαληνῷ Τόμ. ΙΔ', σελ. 714 τοῦ λείανσις, ἀλλὰ παρὰ Κλήμεντι Παιδαγ. Γ', 19 (σελ. 263 Ποττ.) κεῖται «τὸ δὲ καλλώπισμα τῆς λειάνσεως». Ἐν Ἀνθολ. Παλ. Γ', 295 φέρεται «λειαντεῖραν τε κίσηριν».

Ἐπίσης καὶ τύπος λειοῦν, ἐπιλειοῦν, προλειοῦν, συλλειοῦν, συρεκλειοῦν. Ἐντὶ τοῦ καταλειοῦντα παρὰ Πολυδεύκει Α', 208 ὀρθῶς τὰ νῦν ἀναγινώσκεται κατελειοῦντα². Λέγεται δὲ καὶ λειοποιεῖν καὶ λειουργεῖν. Παρὰ δ' Ἀριστοτέλει εὐρίσκεται καὶ ῥῆμα λεάζειν ἐκ τοῦ λεῖος.

π. Ζώ. Μορ. Β', 14 (Τόμ. Γ', σελ. 247, 4) «τοῖς μὲν οὖν τετραπόσι τὰ πρηνῆ δεῖται μᾶλλον τῆς σκέπης, τὰ δὲ πρόσθια τιμῶ-

¹ Παρὰ Στοβαίῳ Ἀνθολ. ΡΙΕ', 11 ἀντὶ τοῦ ΛΙΤΙΩΝ ἀναγινώσκεται ἘΠΩΝ (ΛΙΤΙΩΝ-ΛΙΠΩΝ-ἘΠΩΝ. ΓΓ=Π, ΛΙ=Ε. Ἴδε Ὁθ. Στεινερὸν Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 121), παρὰ δὲ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρῆι Στρωμ. Ε', 46 «ὁ ζωμικός ΦΙΑΥΔΕΟΣ» ἀντὶ τοῦ ΦΙΑΥΔΙΟΣ (ΦΙΑΥΔΙΟΣ-ΦΙΑΥΔΙΟΣ-ΦΙΑΥΔΕΟΣ. ΛΛ=ΔΔ, ΛΙ=Ε. Ἴδε Κόβητον Λογ. Ἐρμ. Τόμ. Α', σελ. 219). Ἄλλα παραδείγματα διττῆς καὶ τριττῆς διαφορᾶς οὐ καταλέξωμεν ἀλλὰ ἄλλοι.

² Πρβ. Δινδάρειον Ξενοφ. π. Ἰππ. Γ', 7, σελ. 174.

τερὰ μὲν ἀλλὰ λεάζει διὰ τὴν κάμψιν» (τουτέστι λεῖα ἔστιν, ἀτριχᾶ ἔστιν, οὐκ ἔχει τρίχας). Πῖνε λοιπὸν ἐκ τοῦ ἐπιθέτου λεῖος τρία ῥήματα παρηγημένα, δύο μὲν ἐνεργητικὰ ἢ δραστήρια, τὸ λειαινέειν-λειαινέειν καὶ τὸ νεώτερον λειοῦν, ἐν δ' οὐδέτερον, τὸ παρὰ τῷ Σταγειρίτῃ κείμενον λεάζειν. Ἐχει δ' ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα οὐκ ὀλίγα εἰς αἰνεῖν καὶ αἰεῖν ῥήματα ἢ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἢ ἐπὶ διαφοροῦ διαθέσεως, περὶ ὧν οὐκ εἴπωμεν τάνοικαζ ἐν οἰκειότερῳ τόπῳ.

κεάζειν ἐκ τοῦ κείειν¹.

Τὸ κείειν ἀπαντᾷ ἄπαξ μόνον ἐν Ὀδυσσ. Ξ, 425:

κόψε δ' ἀνασχόμενος σγίξῃ δρυός, ἦν λίπε κείων.

Σχολ. «Ἀπὸ τοῦ κέω τοῦ σημαίνοντος τὸ κλώ' κλών γὰρ τὰ ξύλα ταύτην εἶασε τὴν σγίξαν ὡς ἐπιτηδείαν εἰς τὸ κρούειν τὰ ἱερεῖα». Εὐστᾶθ. σελ. 1766, 20 «Τὸ δὲ ἦν λίπε κείων ἢ ἀντὶ τοῦ κέων πῦρ κατὰ τοὺς παλαιούς (ἐδηλώθη γὰρ ἤδη ὡς καὶ διὰ τοῦ Ε, γράφεται πρωτότυπον ὄν τοῦ ἑτέρου κείειν, ὃ διὰ διφθόγγου γράφεται) ἢ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ σγίξων· κέω γὰρ πρωτότυπον, ἀφ' οὗ τὸ κεάζειν καὶ τὸ κέασε καὶ τὸ κέασας καὶ ὅσα τοιαῦτα². Ἐξ αὐτοῦ δὲ τὸ κέω ἐπενθέσει τοῦ Ι καθ' ὁμοιότητα

¹ Πρβ. ἀκούειν ἀκούάζειν-ἀκούεσθαι, ἀλύσκεν ἀλυσκάζειν, βρούειν βρούάζειν, δάκνυεσθαι δακνάζεσθαι, ἡλάσκεν ἡλασκάζειν, κρύπτειν κρυπτάζειν, κύπτειν κυπτάζειν, λάσκειν λασκάζειν (Πούχ.), μίμναι μιμνάζειν, ῥέμβειν-ῥέμβεσθαι ῥεμβάζειν, ῥίπτειν ῥιπτάζειν, σέθειν-σέθεισθαι σεθάζεισθαι (σεθάζειν), σκέπειν σκεπάζειν, στέγειν στεγάζειν, στέναι στενάζειν, χάσκειν χασκάζειν. Ἐπι δὲ δρασκάζειν=ἀποδιδράσκεν καὶ μιγάζεσθαι=μίγνυσθαι καὶ κρυθάζειν=κρύπτειν. Ἄλλ' ἀκριβῶς περὶ τούτων ἀλλοῦ, ὡς καὶ περὶ τοῦ εἰκάζειν καὶ δεκάζειν. Λέγεται δὲ καὶ ἐν τῇ δημῳδῇ γλῶσση βυάζομαι ἀντὶ τοῦ ὠρούομαι.

² Πούχ. «κεάζω: διασγίξω ἢ κλώ». «κεάσαι: σγίξαι, κάσαι». «κεάσθη: ἐκλάσθη». «κεάσματα: κλάσματα, ῥήγματα, διαρρήγματα». «κεάσαι: διελεῖν, συγχεῖν». «ἀμφικεάσας: περισγίξας, περικόψας». «εὐχεάτοιοι: ξηρᾶς». «εὐκεάτον: ξηρᾶν, εὐσχιστον, εὐκαυστον». Ἴδε Ἀλβερτον Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 1508 καὶ Τόμ. Β', σελ. 213. Λοβέκκιον Ῥήματ. σελ. 15. Δοιδερλεῖνδον Ὀμηρ. Γλῶσσ. Τόμ. Γ', σελ. 109. Κούρτιον Ἐτυμολ. σελ. 145 ἐκδ. δ', κτλ. Ὁ Ναβήρος (Μνημοσ. Τόμ. Δ', σελ. 201 κέξ.) φρονεῖ ὅτι τὸ ἐν Ἰλιάδ. Ε, 88 «ὅς τ' ὠκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας» ὀφείλει νὰ μεταβληθῇ εἰς ἐκέασσε. Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις φέρεται κεάσαι καὶ κεάση (Τόμ. Γ', σελ. 738 καὶ σελ. 749 Ἐρμ.).

τοῦ τελέω, τελείω καὶ κέω κείω τὸ κείμαι καὶ τῶν ὁμοίων» (Πρβ. καὶ κέονται, κέηται, κτλ.). Πιθανώτατον δὲ δύναται παντὶ νὰ φανῆ ὅτι ὑπῆρξέ ποτε βραχὺς τύπος ΚΕΕΙΝ καὶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ μᾶλλον ἐσχηματίσθη τὸ κείζειν ἢ ἐκ τοῦ κείειν κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ Ι.

Θεοῦν καὶ περιθεοῦν ἀντὶ τοῦ θειοῦν καὶ περιθειοῦν ἐκ τοῦ θεῖον¹.

Βεκκ. Ἄν. σελ. 99, 32 «Θεώσειν καὶ θεῶσαι: κατ' ἐνδειαν τοῦ Ι τὸ περιενεγκεῖν θεῖον καὶ καθῆσαι. Ἄρακρως Καμπυλίωνι». Ἡσύχ. «θεώματα: τὰ περικαθαρθῆρια». Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Μενάνδρου παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ Στρωμ. Ζ', 27 φέρουσι πάντῃ γραφᾷ

περιμαξάτωσάν σ' αἱ γυναῖκες ἐν κύκλῳ
καὶ περιθέτωσαν, ἀπὸ κρουγῶν τριῶν
ὑδατι περίρραν' ἐμβαλὼν ἄλας, φακούς.

Ὁ μέγας Βεντλῆσιος (*Emendat. in Men. et Phil.* σελ. 43) μετέγραψε περιθειωσάτωσαν² καὶ εὐστοχώτατα μὲν εὔρε τὴν ὑπὸ τοῦ Μενάνδρου τεθεῖσαν λέξιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν τύπον. Ὁρθῶς ὁ Μεινέκιος ἐξέδωκε περιθειωσάτωσαν². Τοῦ διφθογογρα-

¹ Παρὰ τοῖς ἰσχύτοις τῶν μεταγενεστέρων λέγεται οὐ μόνον ΘΕΙΑΦΙΟΝ ἀλλὰ καὶ ΘΕΑΦΙΟΝ. Εὐστάθ. σελ. 703, 49: ὡς Θεαφίου ἐκπυρωθέντος (Πρβ. σελ. 1057, 18 καὶ σελ. 1729, 1 καὶ σελ. 1935, 24: Θεαφον). Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 553, 21 καὶ σελ. 591, 21: Θεαφίου (σελ. 553, 23 καὶ 591, 22: τεαφίου). Ἡσύχ. «θεῖον: θεάφιον» καὶ «νάφθα: θεάφιον», κτλ. Πρβ. καὶ Ψευδογαλην. Τόμ. ΙΔ', σελ. 578 «σκόροδον καὶ θεάφην», κτλ. Ἴδε καὶ Κοραῆν Ἀτάκτ. Τόμ. Α', σελ. 169.

² Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Δ', σελ. 101. Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 275 καὶ Μεν. καὶ Φιλ. Λειψ. σελ. 42. Ἴδε καὶ Δινδάρφιον Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Γ', σελ. 273. Φαίνεται δ' ὅτι μετατυπωθῆναι πρῶτον τὸ περιθειωσάτωσαν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων εἰς περιθειωσάτωσαν ἄνευ πολλῆς ἐπειτα δυσκολίας μετέπεσαν εἰς τὸ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φερόμενον περιθέτωσαν, οἷον: περιθειωσα(τωσα)ν-περιθειωσαν-περιθέτωσαν. Τὸ Ι καὶ Γ οὐχὶ σπανίως μεταβάλλονται εἰς ἀλλήλα. Ἡσύχ. «ΤΑΧΗ: βοή» (ἀντὶ τοῦ ἸΑΧΗ). «ἸΕΡΑΣ: σημεῖον» (ἀντὶ τοῦ ΤΕΡΑΣ). «ἸΕΡΕΝΑ: ἀπαλά» (ἀντὶ τοῦ ΤΕΡΕΝΑ), κτλ. Ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα σχολίοις X, 123 (σελ. 592 Βεκκ.) «Παράχεται οὖν τὸ ἰών, ἐπεὶ προσεγγιζόμενοι ἄνθρωποι προσφέρωμεν ἑκτελεῖαν» γραπτέον «ἐπεὶ προσεγγίζομεν ὅταν προσφέρωμεν κτέ.»

φομένου θειῶσαι τὴν μετοχὴν θειῶσας βλέπει τις ἐν ἀποσπάσματι τοῦ κωμικοῦ Λυσίππου παρὰ Πολυδ. Γ', 41. Τὸν προστακτικὸν ἐνεστῶτα θεῖον, τουτέστι θείω κάθαιρε, ἀποκατέστησαν οἱ κριτικοὶ ἐν τῇ Ἑλένη τοῦ Εὐριπίδου στίχ. 866¹. Ἐν Ὀδυσσεύς X, 494 κεῖται:

εὖ διεθείωσεν μέγαρον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν.

Ἀλλὰ τοῦ ἀπλοῦ μόνος ὁ τύπος θειοῦν-θειοῦσθαι παρ' Ὀμηρῶν εὐρίσκεται Ὀδ. X, 482: ὄφρα θειώσω μέγαρον. Ψ', 50: δῶμα θειοῦται περικαλλές. Ὀνομα περιθειώσεις ἀναγιγνώσκεται παρὰ Πλάτωνι Κρατ. σ. 405, α'. Πρβ. Ἡσύχ. «ἀπομάγματα: περιθειώματα». Εὐρίσκεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «περιθειῶσαι: περικαθαῖραι, κυρίως θείω»². Ἐν λ. θεῶσαι κεῖται «θεῶσαι: ὀξύναι, λαμπρύναι, ποιῆσαι, πυρῶσαι»³ εἰκόζεται δ' ὅτι τὸ πυρῶσαι ἀναφέρεται εἰς τὸ θεῶσαι ἢ θεῶσαι. Ἡ σύγχυσις τοῦ ΘΕΩΣΑΙ καὶ ΘΟΩΣΑΙ εἶνε εὐκολωτάτη.

λεηλατεῖν ἐκ τοῦ λείαν ἐλαύνειν.

Γελοῖα εἶνε τὰ τοῦ Μεγάλου Ἑτυμολόγου «λεηλατῶ: Παρὰ τὸ λεῶς καὶ τὸ ἄτῶ τὸ βλέπτω γίνεται λεωλατῶ πλεονασμῷ τοῦ Λ' εἴτα τρέπεται τὸ Ω εἰς Η. Καὶ σημαίνει τὸν λαὸν βλέπτω: καὶ ἐλεηλάτει: ἠχμαλώτευσεν, ἐλήστευσεν, ἠρπάζει» (σελ. 559, 39). Παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται «ἐπὶ λείαν: ἐπὶ ληστείαν». Ἀλλ' ἴσως εἶνε πλήρμελής γραφή τοῦ λαίαν. Λέγει δ' ὁ Ἡσύχιος «λαίαν: ἐκκλησίαν, κτήσιν. Δωριεὺς ἐπὶ τῆς λείας»³, τουτέστιν «ΛΑΙΑΝ (ἀλλίαν): ἐκκλησίαν» καὶ «ΛΑΙΑΝ (λαίαν): κτήσιν, κτέ.». Πρβ. «ΛΑΓΕΙΝΑ: δεινά» (ἀντὶ τοῦ ἸΑΓΕΙΝΑ): «ΛΗΤΑΙ: ἄνεμοι» (ἀντὶ τοῦ ἸΗΤΑΙ). «ΛΙΞΑΝΤΑ: ὀρμήσαντα» (ἀντὶ τοῦ ἸΙΞΑΝΤΑ). «ΛΙΤΑΙ: θυγατέρες. Διὸς αἱ τὰς δεομένοις βοηθοῦσαι» (ἀντὶ τοῦ ΛΙΤΑΙ). «ΛΟΙΓΟΝ: τὸν ὄλεθρον» (ἀντὶ τοῦ ΛΟΙΓΟΝ). «ΛΗΔΑ: λείαν, λάρυκα» (ἀντὶ τοῦ ΛΗΙΔΑ). «ΠΡΟΚΑΥΤΑ: προειρημένα, προηκουσμένα» (ἀντὶ τοῦ ΠΡΟΚΑΥΤΑ. Ἰλ. Γ', 204), κτλ.

¹ Πρβ. καὶ Κόβητον Nov. Lect. σελ. 194.

² Φώτ. Λεξ. σελ. 417, 20 «περιθειῶσαι: περικαθαῖραι».

³ Πρβ. Ἀργύσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 142.

Ἄρεοπαγίτης-Ἄρεοπαγιτικός ἐκ τοῦ Ἄρειος πάγος.
 Στέφ. Βυζ. σελ. 117, 1 «Ἄρειος πάγος—Τὸ ἐθνικὸν ἐκ δύο
 ἐν Ἄρεοπαγίτης». Ἀπολλών. π. Ἐπιρρ. σελ. 587, 21 «Παρὰ
 δύο διεστῶτα τὸ Ἄρειος πάγος Ἄρεοπαγίτης». Κραμ. Ἄν. Ὁξ.
 Τόμ. Α', σελ. 59, 6 «οἶον Νέα πόλις Νεαπολίτης, Ἄρειος
 πάγος Ἄρεοπαγίτης». Αἰσχίν. κ. Τιμ. 81: Ἄρεοπαγιτῶν.
 83: Ἄρεοπαγῖται. Δείν. κ. Δημοσθ. 51: Ἄρεοπαγίτας. 53:
 Ἄρεοπαγίτης. Ἀθῆν. Δ', 64 καὶ ΙΓ', 60: Ἄρεοπαγιτῶν. Δ',
 65: Ἄρεοπαγῖται. Σ', 46 (ἐκ τοῦ Φιλοχόρου): Ἄρεοπαγι-
 τῶν. ΙΓ', 21 (ἐκ λόγου τοῦ Ὑπερείδου ἀμφιβαλλομένου):
 Ἄρεοπαγίτας. Πλούτ. Σόλ. ΙΘ', 5: Ἄρεοπαγῖται. Ἡθικ. σελ.
 348, 6: Ἄρεοπαγίτην. Διόδ. Σικελ. ΙΑ', οζ', 6: Ἄρεοπα-
 γιτῶν. Πολυδεύκ. Η', 118: Ἄρεοπαγίταις. Πράξ. Ἀποστ. ΙΖ',
 34: Διονύσιος Ἄρεοπαγίτης. Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Δ', κγ', 9:
 Διονύσιος ὁ Ἄρεοπαγίτης. Κτλ. Πρβ. καὶ Σχολ. Αἰσχύλ. Εὐμ. 573
 καὶ 743: Ἄρεοπαγιτῶν. 573 καὶ 949: Ἄρεοπαγῖται. Σχολ.
 Αἰσχίν. κ. Τιμ. 19 καὶ 188: Ἄρεοπαγῖται. Κτλ. Ἀθῆν. ΙΓ', 21
 «Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος ἐν τῷ Ἄρεοπαγιτικῷ εἰρηκότος». Ψευ-
 δοπλούτ. Ἰσοκράτ. 21 (Ἡθικ. σελ. 1021, 25 Διδ.) «ἐποίησε δὲ
 καὶ εἰς Ἑλένην ἐγκώμιον καὶ Ἄρεοπαγιτικόν». Φώτ. Βιβλ. σελ.
 102, 2 Βεκκ. «καὶ ὁ Ἄρεοπαγιτικός δὲ τῶν συμβουλευτικῶν ἔστι».
 Στράβ. Σ', α', 8 «ἐκ τῶν Ἄρεοπαγιτικῶν». Σχολ. Αἰσχ. Εὐμ.
 484 «τὸ Ἄρεοπαγιτικὸν συνέδριον». 615 «θεσμὸν: τὸν Ἄρεοπα-
 γιτικόν», κτλ.¹

Παρ' Ἡσυχίῳ κεῖται «Ἄρεοπαγίτης: ὁ δικάζων καὶ σιωπῶν
 δι' ὄλου κατὰ ἀνάγκην», παρὰ δὲ Διογενιανῶ Β', 91 «Ἄρεοπα-
 γίτης: ἐπὶ τῶν σκυθρωπῶν καὶ σιωπηλῶν καὶ ὑπερσέμνων». Πρβ.
 καὶ Μακάρ. Β', 30 καὶ Σουίδ. Τόμ. Α', α', σελ. 702. Ὁ Θερί-
 στιος εἶπε λόγ. ΚΑ', σελ. 263, α' «στεγανὸς εἶ καὶ Ἄρεοπα-
 γίτου σιωπηλότερος», ὁ δ' Ἀλκίφρων Ἐπιστ. Α', 13, 1 «γενοῦ μοι
 τὰ νῦν Ἄρεοπαγίτου στεγανώτερος»². Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέ-

¹ Πρβ. καὶ Σχαιφῆρον Διον. π. Συνθ. σελ. 360.

² Ἰδὲ Σαίληρον Ἀλκίφρ. σελ. 193.

ρεται καὶ Ἄρεοπαγίτου, ὅπερ προῦκρινεν ὁ Σαίληρος' (Ἀλκίφρ.
 σελ. 18). Ἄλλ' εὖ ποιῶν ὁ Μεινέκιος ἔγραψεν Ἄρεοπαγίτου
 (Ἀλκίφρ. σελ. 96). Ἐν Γ', 43, 5 πάντα τὰντίγραφα ἔχουσιν
 Ἄρεοπαγιτῶν. Πρβ. καὶ Β', 3, 6 «Ἄρεοπαγίταις βουλῆν». Τὸ
 θηλυκὸν τοῦτο ἀναγινώσκεται καὶ ἐν Βεκκ. Ἄν. σελ. 222, 6.
 Ἐν τοῖς εἰς τὸν Δημοσθένη σχολίοις σελ. 616, 27 Δινδ. ἀπαντᾷ
 «τὴν βουλὴν τὴν Ἄρεοπαγιτικὴν». Ἄλλ' ἡ τῶν ἀντιγράφων
 γραφὴ Ἄρεοπαγίτην ἢ Ἄρεοπαγίτην διδάσκει ὅτι ἀντὶ τοῦ
 Ἄρεοπαγιτικῆν ἔκειτο Ἄρεοπαγῖται.

Γράφεται καὶ Ἄρεοπαγίτης-Ἄρεοπαγιτικός. Ἐτυμ. Μέγ.
 σελ. 278, 33 «Ἄρειος πάγος Ἄρεοπαγίτης». Ψευδοηρωδίου.
 Ἐπιμερ. σελ. 185 Βοισσ. «Ὅσα δὲ μὴ παρὰ τὸ ἌΡΙ εἶσι διὰ
 διφθόγγου γράφεται, οἶον Ἄρειανός, ἐξ οὗ καὶ ἄρειανίζω καὶ
 ἄρειανισμός, ἄρειανίσιος ὁ πολεμικός, Ἄρεοπαγίτης καὶ τὰ ὅμοια».
 Σχολ. Δημοσθ. σελ. 498, 21 Ἄρεοπαγῖται, ἀλλὰ σελ. 608,
 20 καὶ 703, 24 Ἄρεοπαγίταις. Σχολ. Αἰσχίν. κ. Κτησιφ. 2
 Διδ. Ἄρεοπαγιτικῆς. Κτλ. Παρὰ Σουίδα ἀναγινώσκεται Τόμ.
 Α', α', σελ. 710 «Καὶ Ἄρειον τεῖχος καὶ Ἄρεοπαγίτης» καὶ
 σελ. 709 «ἡ δὲ εἰς μίαν τῶν Ἄρεοπαγιτῶν» καὶ σελ. 702
 «Ἄρεοπαγίτης: Διφορεῖται. Καὶ παροιμία Ἄρεοπαγίτης ἐπὶ τῶν
 σκυθρωπῶν καὶ ὑπερσέμνων καὶ σιωπηλῶν—Κέχρηται—Πλά-
 των Πεισάνδρῳ». Πρβ. Θησ. Ἐρρ. Στεφ. Τόμ. Α', σελ. 1918
 Παρ. «Sed Ἄρεοπαγιτῶν inser. Attica Dexippi actati posita
 apud Ross. in Diar. Hal. Append. 1838, n. 34, p. 248». Ἄλλ'
 Ἐπιγρ. παρὰ Φρανζίῳ Στοιχ. Ἐπιγρ. σελ. 267 Ἄρεοπαγίτην.
 Παρὰ Κικέρωνι Epist. ad Attic. IV, 15 κεῖται τρισἄρεοπαγίτας¹.

Εὐρίσκεται δ' ἐνίοτε τὸ Ἄρεοπαγίτης καὶ πλημμελῶς γεγραμ-
 μένον δι' Ω, Ἄρεοπαγίτης. Διογέν. Λαέρτ. Ζ', 169 (Τόμ. Β',
 σελ. 207 Ὑδνήρ.) «ἀποδεξαμένους δὲ αὐτὸν τοὺς Ἄρεοπαγίτας».
 Σουίδ. Τόμ. Α', α', σελ. 1386 «Διονύσιος ὁ Ἄρεοπαγίτης».
 Πρβ. καὶ Ψευδοδημοσθέν. κ. Νεσίρ. 83 (σελ. 1373) καὶ Λουκιαν.
 Σκύθ. 2 (Τόμ. Α', σελ. 539 Ἰακβ.) καὶ Ἀναχ. 19 καὶ 21 (Τόμ.

¹ Πρβ. καὶ Πενσελῆρον Ἰσοκράτ. Ἄρεοπαγιτ. σελ. 7.

Γ', σελ. 144 και 146) και Ευσέβ. Έκκλ. Ιστορ. Γ', δ', 11 (σελ. 101 Είνιχ.), κτλ.¹

Όμοιον τῷ Ἀρεοπαγίτης ὑπάρχει τὸ
Κυχρεοπαγίτης ἐκ τοῦ Κυχρεῖτος πάγος.

Στέφ. Βυζ. σελ. 399, 20 «Κυχρεῖτος πάγος—Τὸ ἐθνικὸν Κυ-
χρεοπαγίτης». Μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ Στεφάνου και Ἀρεοπε-
δῆτος και Ἀρεοπεδιανός σελ. 117, 7 «Ἔστι και ἐν Ῥώμῃ Ἀ-
ρειον πεδίον. Τὸ ἐθνικὸν ἔδει Ἀρειοπεδιεύς, ἀλλ' οὐχ ἀρμόζει
Ῥωμαίοις ὁ τύπος. Ἔσται οὖν τοῦ πεδίου πεδῆτος ἢ πεδιανός
και Ἀρεοπεδῆτος και Ἀρεοπεδιανός».

Καρνεονίχης-Καρνεονίχαι ἐκ τοῦ Κάρνεια νικᾶν.

Ἀθῆν. ΙΔ', 37 «Τὰ Κάρνεια πρῶτος πάντων Τέρπανδρος νικᾷ,
ὡς Ἑλλάνικος ἱστορεῖ ἐν τε τοῖς ἐμμέτροις Καρνεονίχαις και ἐν
τοῖς καταλογάδην». Ὑπάρχει και κύριον ὄνομα Καρνεόδοτος,
τουτέστιν ὑπὸ τοῦ Καρνείου (Ἀπόλλωνος) δεδομένος, ἤγουν Ἀπολ-
λόδοτος ἢ Ἀπολλόδοτος. Παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται και «Καρνεᾶ-
ται: οἱ ἄγαμοι κεκληρωμένοι δὲ ἐπὶ τὴν τοῦ Καρνείου λειτούρ-
γίαν». Πρὸς και «Σταφυλοδρόμοι: τινὲς τῶν Καρνεατῶν παρορ-
μῶντες τοὺς ἐπὶ τρύγῃ». Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ Θεοκρίτῳ
Ε', 83 κεῖται «τὰ δὲ Κάρνεα και δὴ ἐφέρπει» ἀντὶ τοῦ Κάρνεια².

φορεαφόρος ἐκ τοῦ φορεῖτον φέρειν.

Διογέν. Λαέρτ. Ε', 73 «και τοὺς φορεαφόρους Ὀφελίωνά και
Ποσειδώνιον». Πλούτ. Γάλλ. ΚΕ', 2 «τοῖς ξίφεσι γυμνοῖς περιόν-
τες αὐτοῦ τὸ φορεῖτον ἐκέλευσεν αἰρεσθαι, παρικθηγομένου πολ-
λέκις ἀπολωλέναι και τοὺς φορεαφόρους ἐπιταχύναντος». Ὁ ἀοί-
διμος Κοραῆς ἐκδοὺς φορειοφόρους γράφει (Πλούτ. Παραλλ.
Μέρ. Γ', σελ. 465) «Φορειοφόρους. Ἐξ ἘΔ, ΑΓ, Φορεαφόρους.
Σημαίνει γὰρ τοὺς τὰ φορεῖτα φέροντας». Ἡ γραφὴ φορειοφόρους
εἶνε τοῦ Σολωνοῦ³. Ὁ Σχαιφήρος μετεποίησε τὸ φορΕιαφόρους
εἰς φορΕιαφόρους (Πλούτ. Παρ. Τόμ. Γ', σελ. 492): ἐνέκριναν
δὲ τὸ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένον ὅ τε Σίντενις και ὁ Βεκκῆρος. Ἡμεῖς

¹ Ἴδε και Λοβέκκιον Φρυγ. σελ. 698 και Στοιχ. Τόμ. Α', σελ. 564.

² Πρὸς ἀλάθεα κτλ., περὶ ὧν ἐγένετο ἤδη λόγος ἐν σελ. 65.

³ Ἴδε Λοβέκκιον Φρυγίχ. σελ. 656.

νομίζομεν ὅτι οὐδαμῶς ἀτοπος οὔσα ἢ τῶν κωδίκων γραφὴ ἀφείλει
νὰ μένη ἀκίνητος.

ἀρνεοθόινης ἐκ τοῦ ἀρνειοῦς θοινᾶσθαι.

Ἀνθολ. Παλατ. ΙΓ', 235.

Πάν ὁ παρωρεῖτης, αὐτόξυλος, ἀρνεοθόινης | εἰμι κτέ.

ἐάν ἐκ τοῦ εἰ ἄν και ἐπεάν ἐκ τοῦ ἐπεῖ ἄν.

Ἔτυμ. Μέγ. σελ. 307, 24 «ἘΑΝ: Ἐκ τοῦ ΕΙ συναπτικοῦ
συνδέσμου και τοῦ ἌΝ παραπληρωματικοῦ γίνεται ΕΙΑΝ και
ἀποβολῇ τοῦ Ι ἘΑΝ». Ἀνέκδ. Βεκκ. σελ. 967, 9 «Ὡσπερ δὲ
ἀπὸ τοῦ ΕΙ ἌΝ ἐγένετο ἘΑΝ, οὕτως ἀπὸ τοῦ ἘΠΕΙ ἌΝ ἐγέ-
νετο ἘΠΕΑΝ. Γίνεται δὲ ἐν συναλοιφῇ τὸ ἘΑΝ ἮΝ και τὸ
ἘΠΕΑΝ ἘΠΗΝ, ὡς κυνᾶ κυνῆ». Εὐστάθ. σελ. 852, 26 «Τὸ
δὲ εἰ κ' ὀλίγον ἀντὶ τοῦ ἐάν ὀλίγον διασαφεῖ και αὐτὸ τὴν τοῦ
ἘΑΝ συνδέσμου σύνθεσιν φανερώς, ὅς ἀπὸ τοῦ ΕΙ γέγονε και τοῦ
ἌΝ τοῦ ἰσοδυναμοῦντος τῷ ΚΕΝ, ΕΙΑΝ και ἀπελεύσει τοῦ Ι
ἘΑΝ». σελ. 652, 7 «Τὸ δὲ ἘΠΕΙ ἌΝ τὸ ἐντελές ἐστι τοῦ
παρὰ τοῖς ὕστερον λεγομένου ἘΠΑΝ, παρ' οἷς συνθετώτερον τοῦ
ἘΠΕΙ ἌΝ τὸ ἘΠΕΙΑΝ» (Πρὸς και σελ. 657, 34 και 750,
49)¹. Τὸ ἐν ἐν τῷ Μέγ. Ἔτυμολογικῷ ἀναγινώσκόμενον «ἘΠΗΝ:
Ἐκ τοῦ ἘΑΝ ἌΝ και μετὰ τῆς ἘΠΙ προθέσεως ἘΠΑΝ και
Ἰωνικῶς ἘΠΗΝ» (σελ. 356, 38) εἶνε ποιούτων, ὅποῖον ἐν τοῖς
καθ' ἡμέρας χρόνοις μόνος ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων ἠδύνατο νὰ
γράψῃ.

Χρήσται ἐκ τοῦ χρεᾶσται, ὅπερ ἐκ τοῦ χρεῖα ἔσται.

Σχολ. Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 504 (Τόμ. Α', σελ. 65 Ὁξ.) «Χρή-
σται μ' ἐφευρεῖν: χρεῖα ἔσται κατὰ συναλοιφήν χρήσται ἀντὶ τοῦ
χρεῖα ἔσται. Δηλοῦται δὲ ταῦτόν τῳ δεήσει. Και ἐν Τριπτολέμῳ:

χρήσται δὲ σ' ἐνθὲν ἄσθεις».

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δεῖται ἀκριβεστέρως ἐξετάσεως².

¹ Ἐκ τοῦ ἘΠΕΙ ἌΝ ἐσχηματίσθη πρῶτον ἘΠΕΑΝ, ἔπατα δὲ διὰ συναλοι-
φῆς ἘΠΗΝ και ἘΠΑΝ. Γρηγόρ. Κορ. π. Ἰάδ. Διαλ. § 55 «Ὅτι τὸ ἘΠΑΝ
ἘΠΕΑΝ λέγουσιν. Ἠρόδοτος [Β', 68]: ἐπεάν ἐκβῆ ἐς τὴν γῆν ἐκ τοῦ ὕδα-
τος ὁ κροκόδειλος».

² Ἴδε Βουτμαννὸν Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 117 ἐκδ. 6'. Οὐόλφριον,

ἐπιθεάζειν, ἀντὶ τοῦ ἐπιθειάζειν, τουτέστιν ἐπιβοᾶσαι ἢ ἐπικαλεῖσθαι τὸ θεῖον.

Εὐστάθ. σελ. 1438, 37 «ἐπιθεάζειν ἔλεγον οἱ παλαιοὶ ἀντὶ τοῦ καταρᾶσθαι προφέροντες καὶ χρῆσιν Φερεκράτους ταύτην ὑστερον ἀράται καὶ ἐπιθεάζει (Γρ. κάπιθεάζει) τῷ πατρί». Πλάτ. Παιδρ. σελ. 241, β' «ὁ δὲ ἀναγκάζεται διώκειν ἀγανακτῶν καὶ ἐπιθεάζων». Ἄλλ' ὁ Σταλβαύριος ἐξέδωκε κατὰ τὸ κρείττονα τῶν ἀντιγράφων ἐπιθειάζων. Ἐν τῷ Μεγ. Ἑτυμολογικῷ σελ. 449, 50 λέγεται «Ὁ δὲ Μιλήσιος παρὰ τῷ συγγραφεὶ θεοὺς ἐπικαλεσάμενος καὶ κατεύξάμενος ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐπιθεάζειν». Ἄλλὰ παρὰ Θουκυδίδη Β', 75 φέρεται «ταῦτα ἐπιθειάσας καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν». Πρβ. καὶ Η', 53 «μαρτυρομένων καὶ ἐπιθειάζοντων μὴ κατάγειν». Ζ', 75 «οὐκ ἄνευ ὀλίγων (ἐλευθῶν;) ἐπιθειασμῶν καὶ οἰμωγῆς ὑπολειπόμενοι» (Πρβ. καὶ Σουῖδ. λ. ἐπιθειασμοί). Παρ' Αἰσχύλῳ Κοηφ. 856:

τάδ' ἐπευχομένη κάπιθεάζουσα,
ὑπὸ δ' εὐνοίας κτέ.

καὶ παρ' Εὐριπίδῃ Μηδ. 1409:

τάδε καὶ Ὀρηῶν κάπιθεάζω
μαρτυρόμενος δαίμονας.

πάντιγράφῳ ἔχουσι Ο ἀντὶ τοῦ Ε¹. Πούχ. «ἐπιθεάζει: θεοὺς ἐπικαλεῖται» (Ὁ κῶδιξ φέρει ἐπιθειάζει) καὶ «ἐπιθεάσας: κατεύξάμενος». Ἄλλὰ πρὸ τῆς λέξεως ἐπιθειάζει κεῖται «ἐπιθειάσας: τὸ θεῖον δεξάμενος, θεοφορηθεὶς»² (Ἴδε καὶ Σουῖδ. λ. ἐπιθειάζει, λ. ἐπιθειάσας καὶ λ. ἐπιθειάζω).

¹ Ἀναλ. Τόμ. Β', σελ. 456. Ρεσιόγιον Συντ. Κριτ. σελ. 32 καὶ Οἶδ. Κολ. σελ. 260 κέξ. Δοιδερλεινὸν Οἶδ. Κολ. σελ. 354 κέξ. Μεινέκιον Κομ. Ἀποσπ. Τόμ. Β', σελ. 299 καὶ 593 καὶ Τόμ. Ε', σελ. 27. Ἀρήσιον Formēnloh. σελ. 245 καὶ π. Κράσ. παρὰ Γαισφόρδ. Ἡρακλ. Τόμ. Β', σελ. 244. Ναύκιον do Tragico Graeco. σελ. 23. Ἑλλένδετον. Δεξ. Σοφοκλ. σελ. 786 ἐκδ. 6'. Δινδάρφιον Δεξ. Σοφοκλ. σελ. 518, κλπ.

² Ἴδε Δινδάρφιον Αἰσχύλ. Τόμ. Β', σελ. 497. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 271 καὶ Δεξ. Αἰσχύλ. σελ. 127.

³ Πρβ. Διον. Ἄλιξ. Ἰωάν. Ἀρχ. Α', 31 (σελ. 82) «ὡς ἢ Θέμις αὐτοῖς ἐπι-

Περὶ τοῦ προκειμένου βήματος ἔγραψεν ὁ Πόππος Θουκυδ. Μέρ. Γ', β', σελ. 366 ἐκδ. μεγ., ὁ Ἰακώβιος Ἀχιλλ. Γατ. σελ. 914, ὁ Μεινέκιος Κομ. Ἀποσπ. Τόμ. Β', σελ. 314 καὶ ἄλλοι. Πρβ. καὶ Θησ. Ἑρρ. Στεφ. Τόμ. Γ', σελ. 1598 Παρ. Δύναται δέ τις γὰρ δοξάζη ὅτι τὸ μὲν ἐπιθεάζειν ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ τοὺς θεοὺς ἐπιμαρτύρεσθαι, τὸ δὲ ἐπιθειάζειν ἐκ τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὸ θεῖον (ἢ τὰ θεῖα). Εὐστάθ. σελ. 1438, 36 «Ἐνθα σημείωσαι καὶ ὅτι τὸ ἐριννὺς¹ ἀρήσεται ἢ ὄλως θεόν τινα ἐπιθεάζειν ἔλεγον οἱ παλαιοί». Σχολ. Θουκυδ. Η', 53 (σελ. 128, 32 Διδ.) «καὶ ἐπιθειάζοντων: ἤγουν θεῖά τινα ἐπιβουμένων». Ὁ Βουτρίανος (Δεξιλ. Τόμ. Β', σελ. 110) νομίζει ὅτι τὸ ἐπιθεάζειν σημαίνει τοὺς θεοὺς καλεῖν ἐπὶ τι. Ἀντὶ τοῦ ἐκθειάζειν οὐδέποτε λέγεται ἐκθειάζειν. Εὐρίσκεται δ' ὅμως οὐ μόνον ἐκθειοῦν ἀλλὰ καὶ ἐκθεοῦν. Ἀείποτε δὲ σχεδὸν ἀποθεοῦν. Ἴσως δ' ὁ Στράτων ὑπὸ τοῦ μέτρου ἠναγκάσθη γὰρ εἶπῃ Ἀνθολ. Παλ. ΙΒ', 177:

πῶς ἀποθειωθείς πλάζομαι ἐπιχθόνιος;

ἀντὶ τοῦ ἀποθειωθείς κατ' ἔκτασιν τοῦ Ε εἰς ΕΙ, ἥτις καὶ ἐν τῷ Θειογένῃ ἀντὶ τοῦ Θεογένῃ καὶ ἐν ἄλλοις ὀνόμασι φαίνεται. Πρβ. καὶ θειοποιέω=θεοποιῶ². Ὑπάρχει καὶ θεοῦν σημαίνον θεὸν ποιεῖν καὶ θειοῦν δηλοῦν θεῖον καθιστάναί ἤτοι καθιεροῦν (ἀφιεροῦν). Τὸ ἐνθειάζειν γίνεται ἐκ τοῦ ἐνθεός καὶ ἰσοδυναμεῖ τῷ ἐνθεον εἶναι ἢ γίγνεσθαι. Τὸ θεάζειν εἶνε σπανιώτατον. Δίων Χρυσός. Λόγ. ΝΓ' ἀρχ. «Ὁ μὲν Δημόκριτος περὶ Ὀμήρου φησὶν οὕτως: Ὀμηρος φύσεως λαχὼν θεαζούσης ἐπέων κόσμον ἐτεκτῆνατο παντοίων ὡς οὐκ ἐνὸν ἄνευ θείας καὶ δαιμονίας φύσεως οὕτω καλὰ καὶ σοφὰ ἔπη ἐργάσασθαι». Τὸ θειάζειν καὶ θειασμός ἀπαντῶσι παρὰ Θουκυδίδη Η', 1 «ὅποσοι τι τότε αὐτοῦς θειάσαντες ἐπήλπισαν ὡς λήψονται Σικελίαν» (Σχολ. «Ἀντὶ

θειάζουσα ἔφραζεν», τουτέστι θεοφόρητος ἢ δαιμονίῳ πνεύματι κατάσχετος γινομένη καὶ οὕτω χρησιμωδοῦσα ἢ προφητεύουσα. Περὶ ἄλλης τινὸς χρήσεως τοῦ ἐπιθειάζειν ἴδε Σίντενιν Πλουτ. Θέμις, σελ. 178.

¹ Τὸ ὄρθον εἶνε ἐριννὺς, δι' ἐνός Ν.

² Ἴδε καὶ Κελλίων ζυγ. Synlog. σελ. 616.

τοῦ θεοφορηθέντες ἐν ἐλπίδι ἐποίησαν, ἤγουν θεῖά τινα ἐπιφθεγ-
ζόμενοι εἰς ἐλπίδας ἐνέβαλον». Ὁ Φώτιος, ὁ Σουΐδας καὶ ὁ Μέγ.
Ἐτυμολόγος γράφουσι «θεῖσαντες: θεόληπτοι γεγονότες»¹. Ζ',
50 «ἦν γάρ τι καὶ ἔγαν θειασμῶ — προσκείμενος» (Σχολ.: «εὐχῆ
καὶ μαντεία»)². Πρβ. καὶ Διον. Ἀλ. Ῥωμ. Ἀρχ. Ζ', 68 «καὶ
θειασμοῖς κἀτοχοὶ γυναῖκες» καὶ Ἡσύχ. λ. θειασμοῦ καὶ θειασμῶ
καὶ Σουΐδ. λ. θειασμός καὶ θειασμοί. Παρὰ Φιλοστράτῳ Ἡρωϊκ.
Γ', 4 φέρεται «ὀπίσσοι τελευταῖς ἐθειάζον», παρὰ δὲ Φίλωνι Τόμ.
Γ', σελ. 13 «θειάζει τε καὶ θεοφορεῖται». Τὸ παθητικὸν θεια-
σθῆναι εὐρίσκεται παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ ΞΒ', 18, 4 «εἴτε καὶ
ὡς ἀληθῶς θεομαντεία τι πρὸς λαχθὲν εἴτε καὶ τότε ὑπὸ τοῦ
ὀμίλου πρὸς τὰ παρόντα θειασθέν». Φώτ. καὶ Ἡσύχ. «θειάζον-
των: μαινομένων». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 445, 9 «θειάζοντων: μαι-
νομένων ἢ θεολήπτων γινόμενων». Σουΐδ. «θειάζοντων: μαινομέ-
νων; ὅτε δὲ θαυμαζόντων» καὶ «θειάζουσα: ἐνθουσιῶσα, μαινο-
μένη». Τὴν σημασίαν τοῦ ἀποθεοῦν ἢ θεοποιεῖν ἔχει τὸ προκεί-
μενον ῥῆμα παρὰ Κλήμ. Ἀλεξ. Πρότρ. Β', 13 «φιλοτιμούμενος
θειάσαι πόρνην πολίτιδα» (Πρβ. καὶ Δ', 49 καὶ Στρωμ. Β', 119.
Ἔτι δὲ Δίων. Κάσσ. ΛΘ', 27, 4)³.

Ὁ πολὺς Κόβητος ποιούμενος λόγον περὶ τῆς καθ' ὑφ᾽ ἑσῆς τοῦ
Ἰσυστολῆς τῆς διφθόγγου ΕΙ γράφει Νου. Lect. σελ. 688.

¹ Ὁ Δούκας ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου λέγει «Οὐδ᾽ ἄλλως ἐκληπτεόν ἀντὶ
τοῦ ἐνθουσιάζομενοι».

² Ἐν τῷ περὶ τῆς Ἡροδότου κακοθελίας τῷ εἰς τὸν Πλούταρχον κοινῶς ἀνα-
φερομένῳ ἀναγινώσκειται «Πρῶτον μὲν οὖν ὁ τοῖς δυσχερεστάτοις ἀνόμασι καὶ
ῥήμασι, ἐπιεικτερόντων παρόντων, ἐν τῷ λέγειν τὰ πεπραγμένα χρώμενος, ὡς
περ εἰ θειασμῶ προσκείμενον ἔγαν ἐξὸν εἰπεῖν τὸν Νικίαν, ὁ δὲ θεόλη-
πτον προσείποι, κτέ.» (Β', 110, σελ. 1041, 42 Διδ.). Παρὰ δὲ Πολυδεύκῃ καίτιαι
«Ὁ μὲν τοίνυν θεοὺς νομίζων ἀνὴρ καλοῖτ' ἀν εὐσεβῆς — θεοῖς ἀνακείμενος,
θειασμῶ προσκείμενος — ἐπιτεθειασμένος, κτέ.» (Α', 20). Γνωστὸν
δ' ὑπάρχει ὅτι τὰ ἐπιφωνήματα ἢ ἀναφωνήματα ἢ ἐπιφθέγματα εὐοῖ καὶ εὐάν
ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἐπιρρήματα θειασμοῦ (Ἴδε Bekk.
Ἄν. σελ. 642, 17, κλπ.).

³ Παρ' Ἡσύχῳ φέρεται «Θιάσαι: χορεύσαι» καὶ πρὸ τοῦ θιαγόνες «Θιάσαι:
χόρευσαι» καὶ «ἐξαιθίασαι: χορείας ἐπιτελεῖ καὶ «ἐπεθιάζεν: ἐχόρευεν, ἐθαύμαζεν
ὡς θεόν» (Ἴδε Σμιδίτιον Ἡσύχ. Τόμ. Β', σελ. 139). Περὶ τοῦ «ἐχθαιάσαι:
μεγάλως θαυμάσαι» ἴδε Ἀρηνσιον π. Διαλ. Δῶρ. σελ. 358. Πρβ. καὶ Βαλκ-
κιον Gesamt. Klein. Schrift. Τόμ. Γ', σελ. 160 καὶ 205.

Ut ex λείος καταλαίνω Veteres formabant, sic ex
θεῖος ἐπιθεάζειν Attici derivabant, et περιθεοῦν ex τὸ
θεῖον, et τελεοῦν ex τέλειος, et Ἀρειοπαγίτης ex ὁ Ἀ-
ρειος πάγος, aliaque similia, in quibus formis semido-
cti Gracculi saepe turbant aut ei revocantes aut aliis
modis, veluti quum formam ἐπιθεάζειν finxerunt, quae
plane nihili est.

καὶ Var. Lect. σελ. 590 ἐκδ. β':

recte ἀπιθεάζω correxerunt, sed quod video eruditos
homines ἐπιθειάζειν et ἐπιθεάζειν distinguere conari
fugit eos ratio¹. In adiectivis θεῖος, λείος, τέλειος,
Ἀρειος et sim. perit I quoties diphthongus ei ictum
non habet et ab alia syllaba tamquam suffocatur et
extinguitur: θεῖος et λείος et Ἀρειος formam non mu-
tant, sed ex λείος nascitur λειάινειν et ἐπιλειάινειν, ex
Ἀρειος πάγος formatur Ἀρειοπαγίτης, ex θεῖος ἐπι-
θεάζειν, ex τέλειος τελεοῦν et τελεοῦσθαι, usu certo
et per frequentiam. Pone ἐπιθεάζειν in aoristo, quid fit?
ἐπιθειάσαι, non ἐπιθεάσαι. Eadem est ratio in caeteris
omnibus, quam veluti digito monstrasse nunc satis est.
Ex Aelio Dionysio superest annotatio in Bekk. Anecd.
p. 442, 16 et alibi, Ἀράται: εὐχεταὶ ἢ καταράται.
Φερεκράτης (Μυρμηκανθρώποις add. Suidas)

ἕστερον ἀράται ἀπιθεάζει τῷ πατρὶ.

contra apud Thucyd. II. 75. τοσαῦτα ἐπιθειάσαι, qui
locus optime quid sit ἐπιθεάζειν declarat, nempe Deos
scelerum vindices et ultores invocare. Ἐπιθεάζειν est
dormitantium scribarum.

Ἄλλ' εἶνε κατὰ πάντα τρόπον ἀνάγκαιον νὰ ὑπολαμβάνηται
ὅτι τὸ βραχεῖαν ἔχον τὴν παρατελευταίαν τελεοῦν παρήχθη ἐκ

¹ Πόμπ. Θουκυδ. Β', 75 ἐκδ. μικρ. «Grammatici plerumque ἐπιθειάζειν
et ἐπιθεάζειν sic distinguunt, ut hoc sit καταύχσθαι, θεοὺς ἐπικαλεῖσθαι, il-
lud θεοφορεῖσθαι, πληρωθῆναι θεοῦ. Quam distinctionem probat Schweigh. ad
Appi. III p. 780. Sed etc.».

τοῦ μακροπαραλήκτου τέλειος κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ Ι; "Αν ὀρθῶς ἡμεῖς περὶ τοῦ πράγματος κρίνωμεν, οὐδεὶς ὑφίσταται λόγος ἀποφάντων ἀδύνατον τὸν ἐκ τοῦ τύπου τέλειος σχηματισμὸν τοῦ ῥήματος τελειῶν. Ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Ὀμήρου λέγεται τέλειος καὶ τελειότατος, Ἰλ. Θ, 247 καὶ Ω, 315:

ἀνείκα δ' αἰετὸν ἦκε, τελειότατον πετεηνῶν.

Οὔτε τέλειος παρ' αὐτῷ ὑπάρχει οὔτε τελειῶν. Ἐν τῷ εἰς Ἑρμῆν Ὀμηρ. Ὕμνῳ ἀπαντᾷ καὶ τέλειον στίχ. 526 καὶ τέλειον στίχ. 129. Καὶ παρὰ Πινδάρῳ δὲ καὶ τοῖς Ἀττικοῖς τοῖς τε ποιηταῖς καὶ τοῖς καταλογόδοις ἀμφοτέρων τῶν τύπων γίνεται χρῆσις. Δισχύλ. Ἰκέτ. 525:

ἀνάξ ἀνάκτων, μακάρων
μακάρτατε καὶ τελειῶν
τελειότατον κράτος, ὄλβιε Ζεῦ.

Φερεκράτ. παρ' Ἀθην. Θ', 54:

γαλαθῆν' ἐκλεπτον οὐ τέλεα.

Πλάτ. Πολ. Ε', σ. 465, δ' « τροφή τελεωτέρα », κτλ.¹. "Ὅθεν τελεόμηρος (Σοφ. Τραγ. 824 καὶ Ἀριστοτ. Ζῳ. Ἰστ. Ζ', ε', 3), τελεόγονος (Ἀριστοτ. ἔκθ. ἀν.) καὶ τελειογότος (Ἀριστοτ. π. Ζῳ. Γεν. Δ', 4. Πρῶ. καὶ τελειογονία-τελεογονία, τελειογονῶ-τελεογονῶ), τελειοκαρπεῖν καὶ τελειοκαρπεῖν (Θεόφρ. π. Φυτ. Ἰστ. Α', γ', 4. Δ', η', 8. Η', ζ', 2. π. Φυτ. Αἰτ. Γ', ε', 9. Σ', δ', 3). Ὁ Ἡρόδοτος μόνον τὸν βραχυπαραλήκτον τύπον μεταχειρίζεται, καθόπερ καὶ ἐπ' ἄλλων λέξεων, οἷον ἐπιτήδεος, ἐπέτεος, Ἡράκλειος (Ἡρακλέων στηλέων καὶ Ἡρακλέας στηλίας), κτλ.². Χοιροβ. Ὀρθογρ. σελ. 268, 19 « Τέλειος: Εἰ δίφθογγος. Πρῶτον μὲν ὅτι λέγεται καὶ χωρὶς τοῦ Ι, οἷον τέλειος καὶ τελείως τὸ ἐπίρρημα ». Θεόγνωστ. Καν. σελ. 50, 9 « Τὸ γὰρ τέλειος, κήλειος ὁ καυστικὸς κατὰ πλάθος ἀπὸ τοῦ τέλειος κήλειος, κατὰ ἀποβολὴν

¹ Ἴδε Κ. Ε. Χ. Συναϊδῆρον Πλάτ. Πολιτ. Τόμ. Β', σελ. 194. Σταλδαύμιον Πλάτ. Τόμ. Γ', β', σελ. 343 ἐκδ. β', κλπ.

² Ἴδε Βραδῶδιον π. Διαλ. Προδ. σελ. 155-7 καὶ Δινδύρφιον π. Διαλ. Προδ. σελ. XVII. Καὶ ἐν τῇ πρό ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἰ. Οἰκονομίδου ἐκδοθείσῃ Λοκρικῇ ἐπιγραφῇ στίχ. 47 κεῖται τέλειον.

τοῦ Ι» (Πρῶ. καὶ σελ. 50, 15 καὶ 51, 13). Ἀρκιάδ. σελ. 39, 4 « Ὅσα δὲ παροξύτονα (Γρ. προπαροξύτονα), ἀπὸ τῶν κτητικῶν ἐγένετο κατ' ἐνδειαν τοῦ Ι καὶ προπαροξύτονται: Ἀγαμεμνόνεος, Ἐκτόρεος, Νεστόρεος, τέλειος, χάλκεος, χρύσεος » (Πρῶ. καὶ σελ. 38, 20. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 574, 115. Γρηγόρ. Κορ. σελ. 433 καὶ Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Α', σελ. 443, 7). Πρωδ. Ἰλ. Ζ, 248 « τέγχοι: ὡς τέλειοι' τέγχος γὰρ ὡς τέλος καὶ τέγχοις ὡς τέλειοις ». Εὐστάθ. σελ. 640, 2 « Γίνεται δὲ τὸ τέγχος ἀπὸ τοῦ τέγχοις καὶ ἀποβολῆ τέγχοις, ὡς τέλος τέλειος τέλειος ». σελ. 1605, 4 « Πῦρ δὲ κήλειον τὸ καυστικὸν καὶ ἀποβολῆ τοῦ Ι κήλειον ὁμοίως τῷ τέλειον τέλειον ». Πρῶ. Πρωδ. Ἰλ. Θ, 217 « Τὸ κηλέω ὡς μελέω. Γέγονε δὲ παρὰ τὸ κῆλον καὶ κῆλον κήλειον, ὡς παρὰ τὸ μῆλον μήλειον δέρος, καὶ Ἰωνικῶς κήλειον καὶ κηλέω' ἐκεῖνο γὰρ ἐντελές ἐστι, τὸ σὺν πυρὶ κηλέω χάρις Ἐκτορος [Ἰλ. Ο, 744] ». Εὐστάθ. σελ. 623, 59 « Ὅτι δὲ ὁ ἀφνεὶς δύναται καὶ ἀφνεὶς λέγεσθαι δῆλον καὶ ἐκ τοῦ χερσὶν ἀφνεωτέροις παρὰ Σοφοκλεῖ [Ἰλ. 457]¹. Οὕτω δὲ καὶ ὁ θειότερος θεώτερος ἐν τῷ περιηγητῇ². σελ. 1606, 57 « ἐκ τοῦ δούρατος δὲ ὁ δουράτειος καὶ ἀπελεύσει τοῦ Ι δουράτεος διὰ μέτρου χρησιμότητα ». σελ. 1623, 35 « Ἀλγειον δὲ ἀσκὸν ἐν ἄλλοις εἰπὼν αλγειον ἐνταῦθα λέγει πρὸς ὁμοιότητα τοῦ χρύσεον, ἀργύρεον καὶ τῶν τοιούτων ». Ὅμοια τούταις εἶνε τὰ βόεος, ταύρεος, κύνεος, βρότεος, χοίρεος, βατραχέη (Νίκαιανδρ. παρ' Ἀθην. Θ', 9), κτλ.³. Λέγεται δὲ καὶ πλειός-πλέος. Ὀδ. Υ, 355:

εἰδώλων δὲ πλέον πρόθυρον, πλείη δὲ καὶ ἀλλή.

Πρῶ. καὶ πλειῶν-πλέων. Περὶ τοῦ Ὑπερβόρειοι καὶ Ὑπερβόρειοι λέγει ὁ Στέφανος σελ. 650, 3 « Ὑπερβόρειοι: ἔθνος—Ἑλλάνικος δὲ

¹ Ἐν σελ. 1769, 53 λέγεται « Καὶ ἔστιν ὡς ἀφνεὶς ἀφνεός, ἐξ οὗ τὸ ἀφνεωτέροις χερσὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ σφός σφεός, κτέ. ».

² Πρῶ. Ὀδ. Συναϊδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Α', σελ. 186 καὶ Βεακῆρον Ποιοτ. Βιβλί. Τόμ. Β', σελ. 11.

³ Περὶ τοῦ Ἰππέος, κτλ. Ἴδε Κεῖλιον Ἐπιγρ. Βοιωτ. σελ. 190. Πρῶ. καὶ Κούρτιον Μελετ. Τόμ. Α', β', σελ. 277. Περὶ τοῦ χιόνεος ἴδε Λορέντιον Σοφοκλ. Α', σελ. 98 ἐκδ. γ'. Πρῶ. καὶ Μεινέκιον Ἀθην. Τόμ. Δ', σελ. 302.

Ἰπερβόρειοι γράφει διὰ διφθόγγου»¹. Πρβ. καὶ Νέμειος - Νέμεος.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ τύπου τέλειος γίνεται τὸ ῥῆμα τελειοῦν-τελειοῦσθαι, ἐκ δὲ τοῦ τέλειος τὸ τελειοῦν-τελειοῦσθαι. Θωμάς ὁ Μάγιστρος ἀποφαίνεται «Τέλειος καὶ τελείως ἐπίρρημα καὶ τελείω δακτυλώτερη ἢ μετὰ τοῦ Ι» (σελ. 358, 3). Τὸ ἐπίρρημα τελείως ἀναγινώσκεται οὐ μόνον παρ' Ἀριστοτέλει Τόμ. Β', σελ. 528, 6 Διδ. «τελείως ἀπολωλέναι καὶ τελείως ἐφθάρθαι». σελ. 578, 17 «ἀκολουθήσει τὸ τελείως», κτλ. (ἀλλὰ Τόμ. Α', σελ. 520, 38 «οὐδὲ τούτων τελείως οἱ μέτοικοι μετέχουσιν», κτλ.) καὶ παρὰ Ψευδοπλάτωνι Ὀρ. σ. 411, δ' «τελείως σπουδαῖον λέγεται», ἀλλὰ καὶ παρ' Ἰσοκράτει κ. Σοφιστ. 18 «τελείως ἔξουσιν οἱ φιλοσοφοῦντες»². Τὸ ῥῆμα τελειοῦν-οῦσθαι μεταχειρίζεται ὁ Σοφοκλῆς λέγων Οἰδ. Κολ. 1089:

τελειῶσαι λόχον.

καὶ Τραχ. 1257:

ἀλλ' οὐδὲν εἶργει σοὶ τελειοῦσθαι τάδε.

ἀλλὰ Ἰλ. 1510:

τῇ νῦν ὄρμῃ τελευθέν.

Καὶ παρ' Ἀριστοτέλει ἀπαντᾷ Τόμ. Γ', σελ. 13, 1 τελειωθείς σελ. 92, 31 τετελειωμένων. σελ. 99, 2 τελειωθῆ, κτλ. κτλ. Ἔτι δὲ τὸ ὄνομα τελείωσις καὶ τὸ τελείωμα. Πρβ. καὶ Θεόφρ. π. Φυτ. Ἱστορ. Η', β', 6 κέξ. τελειοῦνται-τελειοῦσθαι-τελειοῦται-τελείωσιν, κτλ. π. Φυτ. Αἴτ. Α', θ', 3 ἐκτελείωσιν. Πολύβ. Η', λς', 2 τετελειωμένης. ΙΒ', β', 3 τετελειωμέναις, κτλ.

Ἐν Βεζκ. Ἄν. σελ. 99, 33 ἀναγινώσκεται «Θησέω: ἀντὶ τοῦ

¹ Ἴδε Στούρτζιον Ἑλλαν. σελ. 145 καὶ Βρεδδόνιον π. Διαλ. Προδ. σελ. 156.

² Παρατηρητέον δ' ὅμως ὅτι οὐχὶ σπανίως ἐν τοῖς ἀντιγράφοις συγχέονται τὸ τέλειος-τελείως καὶ τέλειος-τελείως, τὸ τελειώτερος καὶ τελειότερος, κτλ. Ἴδε Οὐάλλιον Ῥήτ. Ἑλλ. Τόμ. Α', σελ. 23-4. Κ. Ἑ. Χ. Συναδῆρον Πλάτ. Πολ. Τόμ. Β', σελ. 194. Σταλθαύμιον Πλάτ. Τόμ. Γ', β', σελ. 313 ἐκδ. β'. Βονίτζην Ind. Aristot. σελ. 751-2, κλπ. Ὁ Δινδόρφιος μόνον τὸ τελείως ἐγκρίνει παρὰ Διοδώρῳ γράφων Τόμ. Α', σελ. XXXVI «Τελέως pro τελείως ab libris suppeditalum 1, 3, 8; 2, 15, 4; 19, 48, 8, et alibi constanter restituit».

Θησείω. Φερεκράτης Δουλοδιδασκάλῳ» καὶ σελ. 99, 24 «Θρασέα: Φιλήμων Γάλλῳ¹ θρασέα γυνή». Παρὰ δὲ Χοιροβοσκῷ σελ. 527, 33 «Τὸ δὲ ὄψειω, ὅπερ σημαίνει τὸ ἐπιθυμίαν ἔχω τοῦ θεωρῆσαι², ὄψειον εἶναι ἐν τῷ παρτατικῷ ὄψειον διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου, ἐπεὶ καὶ ὁ ἐνεστώς διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου ἔχει τὴν παραλήγουσαν, ἐγένετο ὄψειον παρὰ Σώφρονι κατὰ ἀποβολὴν τοῦ Ι, οἶον

ἐγὼ δέ τοι καὶ πάλιν ὄψειον

ἀντὶ τοῦ ἐγὼ δὲ καὶ πάλιν ἐπιθυμοῦν θεωρῆσαι». Πρβ. καὶ Ὀρθογρ. σελ. 246, 1 «Ὀψείω: σημαίνει δὲ τὸ ἐπιθυμίαν ἔχω τοῦ θεωρῆσαι εὐρήται γὰρ καὶ χωρὶς τοῦ Ι». Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ Σώφρονος, οὗ ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε

ἐγὼν δέ τοι καὶ πάλαι ὄψειον

ἐσώθη καὶ παρ' Ἀπολλωνίῳ π. Ἄντων. σελ. 63³. Εἶπε δ' ὁ Σώφρων καὶ γενεῖαις ἀντὶ τοῦ γενεῖαις καὶ ἀσάλευ ἀντὶ τοῦ ἀσάλευ ἐκ τοῦ ἀσαλῆς. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 151, 50 «Καὶ γὰρ ἀσάλευν ὁ Σώφρων τὴν ἀμεριμνίαν καὶ ἀλογιστίαν καλεῖ»⁴. Ἡ ἐπιθετικὴ κατάληξις ΕΛ ἀντὶ τοῦ ΕΙΑ εἶνε τῆς Ἰωνικῆς μάλιστα διαλέκτου, οἶον βαθεῖα, βραχεῖα, δασεῖα, κτλ. ἀντὶ τοῦ βαθεῖα, βραχεῖα, δασεῖα, κτλ.⁵ Εὐρίσκεται δὲ καὶ παρ' Ὀμήρῳ ὠκέα (Ἰλ. Β, 786 καὶ ἀλλ.), βάθης (Ἰλ. Ε, 142. Ο, 606. Φ, 213)

¹ Ὀρθῶς δὲ Μεινέσιος ἀντὶ τοῦ Γάλλῳ ἔγραψε Γάμῳ. Τὸ στοιχεῖον Μ συγκρατεῖται ἐκ δύο Λ. Ἐπιφάν. Τόμ. Β', σελ. 236, 7 «τοῦ Μ στοιχείου ἐκ δύο Λ συγκειμένου». Ὅθεν συχνάκις ἐν τοῖς ἀντιγράφοις μεταπίπτουσιν εἰς ἄλληλα τὸ Μ καὶ τὸ διπλοῦν ΛΛ. Σχολ. Λουκ. σελ. 54 Ἰακβ. «ἀκαμῆ οὔσαν: γράφεται καὶ ἀκαλλῆ» (Πρβ. καὶ Γαλην. Τόμ. ΙΘ', σελ. 77-8). Ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἀριστείδην σχολίοις σελ. 103, 25 φέρεται «οὐδὲις ἀπλῶς τὰ γενόμενα ἦτοι κατορούμενα λέγειν καὶ διηγεῖσθαι χρή, ἀλλ' ἀναφέρειν τὸ πραχθὲν εἰς τι μέρος τῆς ἀρετῆς». Γραπτέον «οὐ δεῖ σ' ἀπλῶς τὰ γενόμενα—λέγειν καὶ διηγεῖσθαι· χρή ἄΜ' ἀναφέρειν κτέ.». Ἄλλα παραδείγματα θὰ προσερχοῦσιν ἀλλαχού.

² Ἐν Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Β', σελ. 311, 28 κεῖται «καὶ ὄψειω, ὃ σημαίνει τὸ ἐπιθυμίαν ἔχω τοῦ νεωτερίσαι» ἀντὶ τοῦ θεωρῆσαι.

³ Ἴδε Ἀρήνσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 469 καὶ Μεινέσιον Κωμ. Ἀπόσπ. Τόμ. Β', σελ. 273.

⁴ Πρβ. καὶ Ἀρήνσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 188.

⁵ Ἴδε Δινδόρφιον π. Διαλ. Προδ. σελ. XVII καὶ Βρεδδόνιον π. Διαλ. Προδ. σελ. 157-8.

καὶ βαθέην (Ἰλ. Π, 766). Χαρίεντα εἶνε τὰ τοῦ Εὐσταθίου σελ. 348, 25 «Τὸ δὲ ὠκέα Ἴρις ἀναλόγως προῆκται, ὡς καὶ ἡ γλυκέα καὶ ἡ ἠδέα καὶ τὰ ὄμοια· ἐκ τοῦ ὠκός γὰρ ὠκέος τὸ θηλυκὸν ὠκέα, ὡς καὶ γλυκός γλυκέος γλυκέα καὶ τὰ ἄλλα. Οἱ δὲ μεθ' Ὀμηρον ἐπενθέντες τὸ Ι ἐποίησαν ὠκεῖα, γλυκεῖα καὶ τὰ λοιπὰ» καὶ σελ. 532 4 «Τὸ δὲ βαθέης ἀπλοῦν ἐστὶ καὶ ἀπαθές, ὡς ἐκ τοῦ βαθύς βαθέος κατὰ τὸ γένος, Ῥέα. Ὅτε δὲ τὸ Ι προσλάβῃ, ἑτέρας ἀναλογίας γίνεται. Τοιοῦτον καὶ τὸ ὠκέα Ἴρις». Ἀλλὰ σελ. 546, 42 «Τὸ δὲ ΘΗΛΕΑΣ οἱ μὲν προπαροξύνουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ ἡ θήλυς, οἷον καὶ τὸ θήλυς ἑέρση· οἱ δὲ παροξύνουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ θηλείας καὶ ἀπελεύσει τοῦ Ι θηλείας». Ἰλ. Ε, 269:

λάορη Λαομέδοντος ὑποσχών ΘΗΛΕΑΣ Ἴππους.

Σχολ. «θήλεας Ἴππους: τρίτη ἀπὸ τέλους ἡ ὀξεία, ἔν' ἀπ' εὐθείας τῆς θήλυς ἢ κεκλιμένον· θήλυς ἑέρση [Ὀδ. Ε, 467], Ἡρη θήλυς εἴουσα [Ἰλ. Γ, 97], θήλυς ὑπόρρητον [Ἰλ. Κ, 216]. Οὕτως Ἀρίσταρχος καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης. — Ἡ διπλῆ ὅτι οἱ περὶ Ἑλληνικὸν ἀνεγίνωσκον θηλείας ὡς ταχέας, ὡς Δωρικῶς ἐκτιθεμένου τοῦ ποιητοῦ. Τὸ δὲ τοιοῦτο¹ παρ' Ἡσιόδῳ πλεονάζει, Ὀμηρος δὲ οὐ χρῆται». Ἰδε Λαρώχην *Hom. Textor.* σελ. 280.

Καὶ ὁ Ἐπίχαρμος δὲ λέγει παρ' Ἀθην. Ζ', 118 «ἀδδαὶ δ' ἐν τῷ θέρει». Ὁρθῶς δὲ τὰ νῦν γράφεται καὶ ἐν ἑτέρῳ αὐτοῦ ἀποσπασματι παρ' Ἀθην. Π', 75 ἀδεῖαν ἀντὶ τοῦ ἀδεῖαν. Περὶ τῆς παρὰ

¹ Ἡ βραχύτης δηλ. τοῦ ληκτικοῦ ΛΣ τῆς πληθ. αἰτιατικῆς τῆς πρώτης κλίσεως. Ἀποπώτατα δ' ὁ Ζηνόδοτος ἐν Ἰλ. Θ, 378 ἀντὶ τοῦ

γῆθησει προφανέντε ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας,

περὶ οὗ ἴδε Δινδάρφιον Ἰλιάδ. σελ. VIII Τεῦβ. καὶ Λαρώχην Ἰλιάδ. Τόμ. Β', σελ. 121 Ἐβελ., ἔγραψε ΠΡΟΦΑΝΕΙΣ μετὰ συνέσκαμμένης τῆς ληγοῦσης (Πρβ. Δυντζήρον *De Zenod. Stud. Hom.* σελ. 22). Οὐδέποτε ὁ ποιητὴς ἐβράχυνε τὴν πληθ. αἰτιατικὴν τῆς πρώτης κλίσεως. Ἡ συστολὴ αὕτη εὐρισκομένη ἐνίστοε παρ' Ἡσιόδῳ ἦτο συνήθης μάλιστα τοῖς Δωριεῦσιν. Ἰδε Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 172. Σχοιμαννὸν *Opusc.* Τόμ. Β', σελ. 448. Κυνηρὸν *Διεξ. Γραμμ.* Τόμ. Α', σελ. 133 καὶ 252 ἐκδ. β'. Λαρώχην Ἰλιάδ. Τόμ. Β', σελ. 140 Ἐβελ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 230 Τεῦβ. Ὀθ. Σνείδηρον *Καλλιμ.* Τόμ. Β', σελ. 536, κλπ.

τῷ Θεοκρίτῳ χρήσεως ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς ἔμπροσθεν¹. Ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Ξενοφῶντος π. Ἴππ. Α', 13 φέρεται «πλατεῖα τῆ γραμμῆ», ὅπερ εὐλόγως μεταβάλλεται εἰς πλατεῖα. Ὁ Κυνηρὸς² δοξάζει ὅτι ὁ εἰς εἶα ἀντὶ τοῦ εἶα Ἰωνικὸς τύπος τοῦ θηλυκοῦ δὲν ὑπῆρξεν ὅλως ἀλλότριος τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου.

Ἐν τῇ ρήτρῃ τῶν Ἠλείων καὶ Ἡρακίῶν παρὰ Βουκκ. Ἄρ. 11 φέρεται «συναχία κ' ἘΑ ἑκατὸν Γέτεα» ἀντὶ τοῦ εἶη. Ὁ Ἀρήσιος (π. *Διαλ. Διολ.* σελ. 280) μετατυποῖ τὸ εἶα εἰς εἶα δοξάζων ὅτι τὸ Ε ἐν παλαιότητι ἐπιγραφῇ τελεῖ τὰ τῆς διφθόγγου ΕΙ. Ὁ ἡμέτερος Οἰκονομίδης (*Ἐποικ. Λοκρ. Γραμμ.* σελ. 58) γράφει «Ἡμεῖς δὲ ἐπέχοντες περὶ τούτου, λέγομεν μόνον ὅτι τὸ εἶα ἀρχαιότερός ἐστι τύπος τοῦ εἶα»³. Ὁ Βέργκιος (*Griech. Literatur.* Τόμ. Α', σελ. 61) ὡς παραδείγματα τοῦ ἐν τῇ Διολικῇ διαλέκτῳ συμβαίνοντος ἐνίστο' ἀφανισμοῦ τοῦ χαρακτηριστικοῦ τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως Ι μνημονεύει τὸ προκείμενον εἶα ἀντὶ τοῦ εἶη καὶ τὸ τῆς Σαπφούς *λαχόην* ἀντὶ τοῦ *λαχοῖην*.

Καὶ ταῦτα μὲν οὖν μέχρι τούτων. Περὶ τοῦ ἐκ τῆς καταλήξεως ΕΙΑ σχηματισμοῦ τῆς Η δι' ἐξαιρέσεως τοῦ Ι καὶ συναλοιφῆς τοῦ ΕΑ εἰς Η, οἷον Πηνελόπεια: Πηνελόπη, Περσεφόνη: Περσεφόνη, κτλ. καὶ περὶ τῆς ἀποβολῆς τοῦ Ι ἐκ τῆς διφθόγγου ΑΙ, οἷον Ἀθηναία: Ἀθηναία: Ἀθηναῖα, καὶ-ἐγώ: καεγώ: καγώ, κτλ. καὶ ἐκ τῆς ΟΙ, οἷον μέντοι-ἄν: μεντοῖ-ἄν: μεντᾶν, κτλ. κτλ. Ὅσα διαλάβωμεν ἀκριβῶς ἀλλαχοῦ. Οὐκ ὀλίγα δὲ γεύματα τῆς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐμπειρίας τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαιῶν ὁ ἀπαράσχωμεν ἐν τοῖς ἐξῆς κεφαλαίοις.

¹ Σελ. 65. Περὶ τοῦ ἡμίσεα ἀντὶ τοῦ ἡμίσεια ἴδε Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 188 καὶ Κυνηρὸν *Διεξ. Γραμμ.* Τόμ. Α', σελ. 119 καὶ 346 ἐκδ. β'.

² *Διεξ. Γραμμ.* § 126, σημ. 12 (Τόμ. Α', σελ. 346 ἐκδ. β').

³ Πρβ. καὶ Κούρτιον *Μελετ.* Τόμ. Β', σελ. 446.

Συμπλήρωμα.

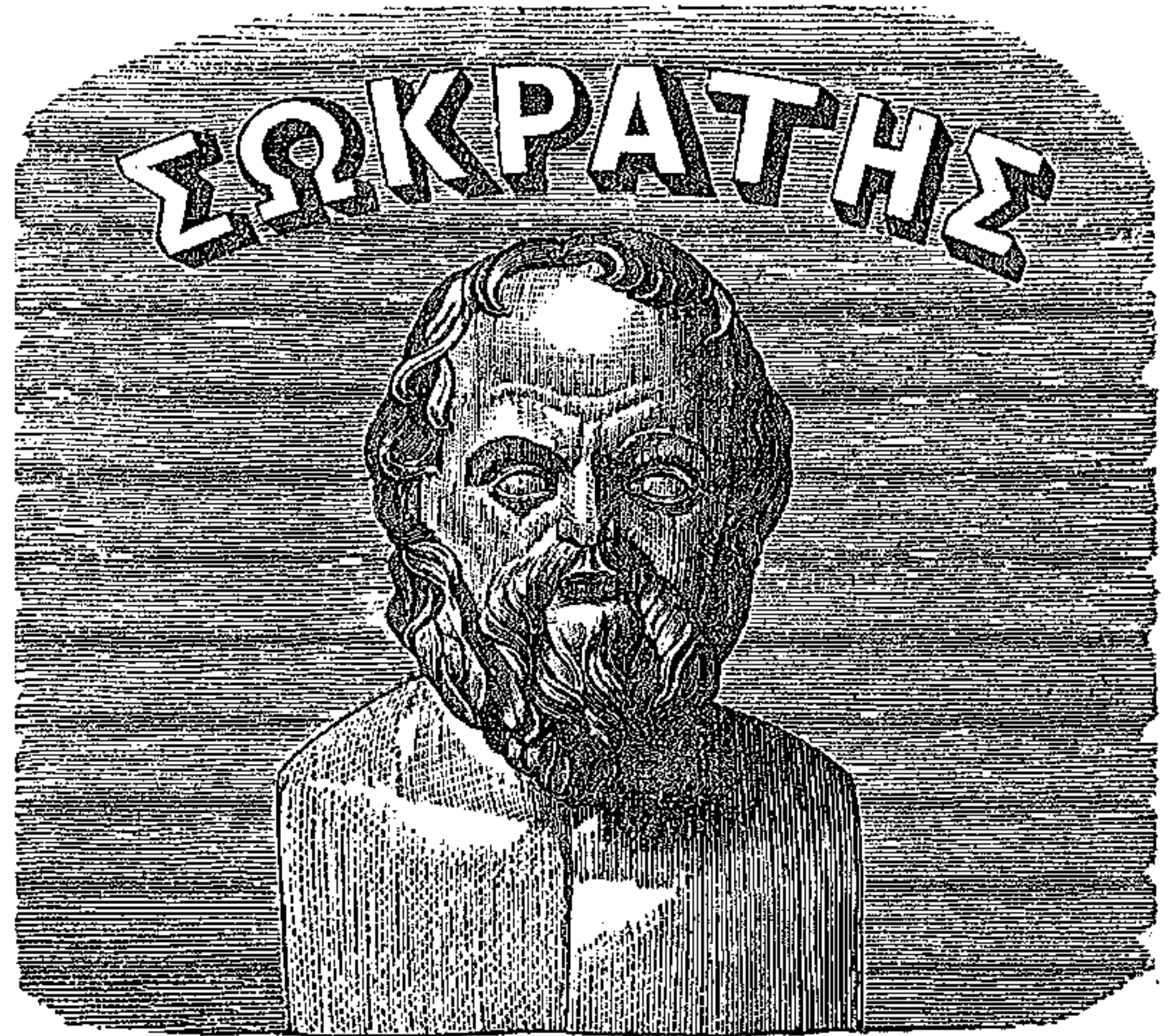
Παρά Διοσκορίδην περί Εὐπορίστ. Α', 5 (Τόμ. Β', σελ. 97 Σπρ) φέρεται: «κακπάρως τοῦ ἐκ τῶν ἀγρίων καρποῦ», ἐρμηνεύεται δὲ Ῥωμαῖστὶ «carraris agrestis fructus».

Ἄλλος μὲν τις ἔσως ἐπιτήδειος ὦν νὰ ἐννοῇ γρίφους δύναται νὰ διδάξῃ τί ταῦτα δηλοῦσιν, ἡμεῖς δ' ἀντικρως ὁμολογοῦντες ὅτι παντάπασιν ἀδυνατοῦμεν, διατεινόμεθα ὅτι τὸ ἌΓΡΙΩΝ εἶνε κακὴ ἀνάγνωσις τοῦ ἌΠΙΩΝ. Οὐδεὶς, νομιζομεν, θάρνηθῆ ὅτι εὐκόλως ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων τὸ Π καὶ ΓΡ συγχέονται. Ἴνα δὲ πᾶς τις πεισθῆ ὅτι μετὰ τινος λόγου ὁ ἰσχυρισμὸς ἡμῶν γίνεται, παράγομεν μαρτύρια αὐτοῦ τοῦ Διοσκορίδου λέγοντος Τόμ. Β', σελ. 127: κακπάρως ῥίζα καὶ ὁ ἐκ τῶν ἀπίων αὐτῆς καρπός. σελ. 213 καὶ 218: κακπάρως τοῦ ἐκ τῶν ἀπίων καρποῦ. σελ. 273 καὶ 289: κακπάρως ὁ ἐκ τῶν ἀπίων καρπός.

Ἐδθ. Παρρησ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ. 7 φυλλάδιον ἀντὶ τεύχος — σελ. 8, στίχ. 16 εἶναι ἀντὶ εἶναι — σελ. 10, στίχ. 28 ἐδίδαξαν ἀντὶ ἐδίδαξεν — σελ. 12, στίχ. 15 ἠνέχετο ἀντὶ ἠνείχετο — σελ. 13, στίχ. 7 ἠδυνήθησαν ἀντὶ ἠδυνήθησαν — σελ. 14, στίχ. 7 θεάγης ἀντὶ Θεάγης — στίχ. 18 εἰρωνίαν ἀντὶ εἰρωνείαν — σελ. 15 στίχ. 30 τῆς ἀντὶ τὴν — σ. 16, στ. 22 θεῖαν τινα ἀντὶ θεῖαν τινα — σ. 20 στ. 21 σπουδαιόται ἀντὶ σπουδαιόταται — σελ. 24, στίχ. 8 εἶχεν ἀντὶ εἶχεν — στίχ. 23 ἀνήγειν ἀντὶ ἀνήγειν — σελ. 25, στίχ. 25 τοιαύτην τινα ἀντὶ τοιαύτην τινά — στίχ. 27 συνείδησιν δὲ ἀντὶ συναίδησιν δὲ — σελ. 27, στίχ. 5 συγγραφεὶς ἀντὶ συγγραφεὶς — στίχ. 15 τῆς ἀντὶ τῆς — στίχ. 24 σωσόμεναι ἀντὶ σωζόμεναι — στίχ. 27 συγγράματος ἀντὶ συγγράματος — στίχ. 3 Soerates ἀντὶ Socrates — σελ. 32, στίχ. 13 σαφόν τε ἀντὶ σοφόν τε — στίχ. 30 ἀ ἀντὶ ἀ — σελ. 39, στίχ. 11 Μελίτου ἀντὶ Μελήτου — σελ. 40, στίχ. 3 καὶ 7 αὐτοῦ ἀντὶ αὐτοῦ. — στίχ. 6 θεμελιώδεις ἀντὶ θεμελιώδεις — σελ. 48, στίχ. 27 σαφέστατα ἀντὶ σάφέστατα — σελ. 49, στίχ. 8 μεγαλαυχούμενος ἀντὶ μεγαλαυχούμενος — σελ. 70, στίχ. 20 Σράβωνι ἀντὶ Στράβωνι — σελ. 77, στίχ. 38 Βρυσσαί ἀντὶ Βρυσσαί — σελ. 85, στίχ. 40 Κωσταντιάτης ἀντὶ Κωνσταντιάτης. κτλ.

ΤΟΜΟΣ Α'.

ΜΑΡΤΙΟΣ 1874.

ΤΕΥΧΟΣ Ι'.

ΑΝΑΜΙΚΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΑ

ΥΠΟ

ΕΥΘΥΡΡΙΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΣΙΑΔΟΥ.

Β'.

Οἱ σπουδάζοντες ὅπωςδὴποτε περὶ τὴν γλῶσσαν καὶ φιλοτιμούμενοι ἀμέμπτως αὐτὴν νὰ γράψωσι φυλαττέσθωσαν καὶ ἀποτρεπέσθωσαν τὸ ἀνεσυρμένος καὶ τὸ προὑπελογισμένος καὶ τὸ ἐβρασμένος καὶ τὸ ἀποκεκτηνωμένος καὶ τὸ καταπεπτοημένος.

Πάντων τῶν κομφῶν τούτων καὶ χαριέντων τύπων ποιεῖ-

ται χρήσιν ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων, ὅστις καίτοι παντελῶς ἄπειρος καὶ ἀσυνήθης γραμματικῆς ὦν καὶ οὐδαμῶς φιλομαθῆς οὐδὲ μελετηρὸς τῶν εἰς γνῶσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ συντεινόντων φρονεῖ παραδόξως πως ὅτι μόνος σχεδὸν αὐτὸς ἀκριβοῖ (κατὰ τύχην πάντως καὶ αὐτοματισμόν!) τὴν φύσιν ἢ τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τολμᾷ δ' ἄνευ τινὸς ἔκνου ἐν φωνῇ ἀπελεκήτω καὶ φλοιοῦ μεστή νάποφθέγγηται μὲν ὡς ἀπὸ τρίποδος καὶ νά κυροῖ ἀξιωματικῶς, ὑπὸ ψευδοῦς ἀναλογίας ἀπατώμενος καὶ τὴν νεφέλην ἀντὶ τῆς Ἡρας λαμβάνων, λέξεις τοῦ πονηροῦ κόμματος, ἅς κατὰ πάντα τρόπον ἀποστρέφεται καὶ ἀποπτύει ἢ ἀκραιφνῆς καὶ ἄδολος τῶν Ἑλλήνων συνήθεια, νά ἐλέγχῃ δὲ προπετῶς καὶ διασιλλαίνῃ κακοήθως, εὖλυτον αἰείποτ' εἰς λοιδορίας καὶ βλασφημίας ἔχων τὸ στόμα, λίαν εὐδοκίμους ἀνδρας μετὰ πλείστου πόνου καὶ συντονίας ἐν τοῖς λόγοις γεγυμνασμένους, περὶ οὓς οὐχὶ ὁ σμαὶ ἀλλὰ κατοχαὶ ἀληθῶς τῶν γραμμάτων ὑπάρχουσιν.

Ἄν ὁ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς γλώσσης πομπικῶς ὀχούμενος καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν ἀνεμιαίων θεωριῶν ἀλαζονικῶς σεμνολογούμενος μὴ κατεσοβαρεύετο τῆς πολυτιμότητος καὶ πολυωφέλους γραμματικῆς, ἀλλὰ σεβαστικῶς πρὸς αὐτὴν διέκειτο καὶ τὴν προσήκουσαν περὶ τὰ παραγγέλματα αὐτῆς σπουδὴν ἐποιεῖτο¹, πολλῆς μὲν κορυζῆς θὰ ἦτο ἀπηλλαγμένος καὶ ἐρρωμενέστερος τὴν διάνοιαν ἐκ στερεῆς τροφῆς καθεστῶς ἦττον ἴσως ταῖς τ' ἀνεμώναις τῶν λόγων θὰ ἤσμενιζε καὶ περὶ τοὺς κύκνους καὶ τὰς ἀηδόνας θὰ ἐπτοεῖτο, θὰ ἠπίστατο δ' ὅπωςδῆποτε τὰ τῆς κοινοτέρας καὶ χρειωδεστέ-

¹ «Ὅτι μὲν ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα πρέπει νά ᾖ τὸ κυριώτατον σπουδασμα τῆς μαθητευομένης ἑλληνικῆς νεολαίας, ἡ δὲ ἑλληνικὴ γραμματικὴ τὸ πρῶτιστον καὶ κυριώτατον τῆς τοιαύτης σπουδῆς ὄργανον, τοῦτο εἶνε ἀλήθεια, ἦν οὐδαίς ὁ μὴ συναισθανόμενος καὶ συνομολογῶν» ΒΕΡΝΑΡ-ΔΑΚΗΣ ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Ἑλλην. γραμματικῆς σελ. γ'.

ρας τεχνολογίας καὶ θὰ κατενόει ὡς τὰ πολλὰ τίνα μὲν τὰ γνήσια καὶ πρὸς τὸν ὀρθὸν κανόνα ἀπηκριβωμένα, τίνα δὲ τὰ κίβδηλα καὶ νόθα καὶ παρακεκομμένα, δὲν θὰ ἔγραφε δὲ οὔτε «ἀνεσυρμένας ἔχουσα τὰς χειρίδας (Γρ. χειρῖδας) τοῦ ἐνδύματός της» ἀντὶ τοῦ ἀνασεσυρμένας οὔτε «πέραν τοῦ προὔπελογοισμένου χρόνου» ἀντὶ τοῦ προὔπολελογοισμένου (Βαλεντίν. σελ. 5 καὶ σελ. 159) οὔτε «ἐβρασμένων δερμάτων» ἀντὶ τοῦ βεβρασμένων οὔτε «ἐκπεπτωκῶς καὶ πάντῃ ἀποκεκτηνωμένος πληθυσμός» ἀντὶ τοῦ ἀπεκτηνωμένος οὔτε «ἀνεπτέρου τοὺς καταπεπτοημένους» ἀντὶ τοῦ κατεπτοημένους (Βαρθόλδ. Ἱστορ. Ἑλλ. Τόμ. Α', σελ. 391, σελ. 466 καὶ σελ. 383) οὔτ' ἄλλα μυρία πλημμελῆ καὶ ἀσύστατα ἢ τερατώδη καὶ ἔκφυλα ἢ ἀδόκιμα καθόλου καὶ τῆ τῶν πεπαιδευμένων γλώσση ἀνάρμοστα, ὧν οὐκ ὀλίγα θὰ ἐπεξέλθωμεν ἐν ἰδίῳις κεφαλαίοις.

Ὁ μέγας καὶ πολυύμνητος τῶν Γραικύλων διδάσκαλος, ὁ πάσης ἐπιστήμης καὶ ἐμμελοῦς καὶ ἐλευθερίου διατριβῆς εἰσηγητῆς γενόμενος εἰς τὰς νέας Ἀθήνας καὶ ἐπασκήσας ἐν αὐταῖς καλλίπυργον σοφίαν κλεινοτάτην, ἀντεπικρίνων τὸν μακαρίτην Μαυροφρύδη ἐν τῷ δωδεκάτῳ τόμῳ τῆς Νέας Πανδώρας γράφει (σελ. 92) τὰ ἀστειώτατα καὶ γλαφυρώτατα ταῦτα:

Ἐν σελ. 52 τοῦ Φιλίς, ἀναγινώσκομεν «τὸ στεφανηφόρον δηλοῖ σταθμὸν ἐπεσημασμένον». Εὐσεβάστως καὶ ταπεινῶς παρατηροῦμεν εἰς τὸν γράψαντα ὅτι ὁ παρακείμενος τοῦ: ἐπισημαίνομαι εἶναι ἐπισημασμένος, ὄχι ἐπεσημασμένος· διότι εἰ ἀντὶ ἀναδιπλασιασμοῦ λαμβάνουσιν ὄχι τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ σ ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τῶν διπλῶν (Γρ.: ἀλλὰ μόνον ΓΛ ἀπὸ τῶν διπλῶν) ζ, ξ, ψ, καὶ τοῦ ρ. Τοῦτο λέγομεν διότι προφανῶς ὁ γράψας δὲν ἐσκόπευε νὰ σχηματίσῃ τὸν παρακείμενον κατὰ τὴν νεωτέραν (ἐπισημασμένος), ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀρχαίαν, διότι ἀλλέως δὲν θὰ

ἔγραφε μὲ ἀΰξῃσιν συλλαβικὴν τὸν παρακείμενον. Δόξα σοι, θεέ μου! Ἐὐλαίη, ὦ Πανδώρα, ὅτι ἐμελλές ποτε νὰ κατακτήσῃς νὰ διδάσκῃς καὶ τὸ βῆτα ἄλφα βᾶ τῆς Γραμματικῆς; Ἐχε χάριν τῆς προόδου ταύτης εἰς τὸν Κ. Μαυροφρύδην.

βδελυγμῖα μ' ἔχει
περὸν ταχέως τις καὶ λεκάνην ἐνεγκάτω.

Τὸ ἐν τῷ Φιλίστορι ἐπεσημασμένον, περὶ οὗ ὁ φορτικώτατος οὗτος καὶ ἀηδέστατος λόγος γίνεται, ἔγραψεν ὁ ἀξιόλογος καὶ σεβαστὸς καθηγητῆς Στέφανος Κουμανούδης, ὅστις

ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τὸνδ' ἀπωθεῖται ψόγον.

Ἄν δ' ὁ τὸν παρακείμενον ἐνὸς ῥήματος πλημμελῶς σχηματίσας πικρῶς οὕτω καὶ σκληρῶς ἐλέγχῃται διὰ λόγου σκαιοῦ καὶ ἀμούσου, πόσης μομφῆς καὶ ἐπιτιμῆσεως ἄξιός εἶνε ὁ εἰπὼν ἀνεσυρμένως καὶ προὔπελογισμένου καὶ ἐβρασμένον καὶ ἀποκεκτηνωμένος καὶ καταπεπτοημένους; Καὶ αὐτὸς δ' ὁ τετυφωμένος Γόης ὁ λίαν δυσφορῶν καὶ δεινοπαθῶν ἐπὶ τῇ ταπεινώσει τῆς ὑψηλῆς καὶ σεμνῆς Πανδώρας, ἀναγκαζομένης ἕνεκα τοῦ δύσνου καὶ ὀψιμαθοῦς¹

¹ Ἐν σελ. 20 τοῦ δωδεκάτου τόμου τῆς Πανδώρας γράφει ὁ Γόης «Εὐτυχῶς ἢ σήμερον σπουδάζουσα νεολαία οὔτε δύσνους εἶναι οὔτε ὀψιμαθῆς», ὁποῖος δηλ. ὁ Μαυροφρύδης. Ἀλλὰ παρὰ τίνι τῶν Ἑλλήνων κείται τὸ δύσνους ἐφ' ἧς μεταχειρίζεται αὐτὸ σημασίας ὁ ἀμαθέστατος οὗτος καὶ ἰταμώτατος ἀνθρωπίσκος; Οὐδὲν ἄλλο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐμφαίνει τὸ δύσνους καὶ κακόνους ἢ τὸ ἐναντίον τοῦ εὐνους, οἷον εὐνους τινί (ἤγουν εὐμενῆς τινι) καὶ δύσνους ἢ κακόνους τινί (τουτέστι δυσμενῆς τινι), εὐνοια (ἤτοι εὐμένεια) καὶ δύσνοια ἢ κακόνοια (δηλ. δυσμένεια. Πολυδ. Ε', 146), εὐνωσ ἔχω (διάκειμαι) τινί (πρὸς τινά) καὶ δύσνωσ ἢ κακόνωσ ἔχω κτέ. (Πολυδ. Ε', 145). Πρβ. καὶ εὐδαίμων καὶ δυσδαίμων-κακοδαίμων, εὐτυχῆς (εὐτυχῶ) καὶ δυστυχῆς (δυστυχῶ)-κακοτυχῆς (κακοτυχῶ. Θουκ. Β', 60: κακοτυχῶν. Ἴδε Πολυδ. Γ', 99), εὐποτμος καὶ δύσποτμος-κακόποτμος, εὐβουλος καὶ δύσβουλος-κακόβουλος, κτλ. Παρὰ Πολυδεύκει Δ', 41 (σελ. 145 Βεκκ.) «φρόνιμος, συνετός, εὐνους (ὁ γὰρ νοήμων ποιητικόν), δεξιός,

Μαυροφρύδου νὰ διδάσκῃ τὸ βῆτα ἄλφα βᾶ τῆς γραμματικῆς, οὐ μόνον κάκιστ' ἀποφαίνεται ὅτι «εἰ ἀντὶ ἀναδιπλασιασμοῦ λαμβάνουσιν (ἐν τῷ παρακειμένῳ) ὄχι τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ σ ἀλλὰ MONON τὰ ἀπὸ τῶν διπλῶν ζ, ξ, ψ καὶ τοῦ ρ», ἀγνοῶν κανόνα τῆς γραμματικῆς καὶ τοῖς νηπίοις γνωστότατον, ἀλλὰ καὶ τὸν παρακείμενον τοῦ ἀποκρυσταλλοῦσθαι μετὰ μόνης τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως ἐκφέρει λέγων ἐν τῷ προλόγῳ τῆς βορβορωδεστάτης γραμματικῆς (σελ. κη') «ὡς τι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους στερεὸν καὶ ἀπεκρυσταλλωμένον». Ὡς τὰ ἀρχόμενα ἀπὸ Σ ῥήματα λαμβάνουσιν ἐν τῷ παρακειμένῳ ἀναδιπλασιασμόν, σοφώτατε Γόης, οὕτω καὶ τὰ ἔχοντα ἐν ἀρχῇ ΚΡ. Ἴνα δὲ μὴ περὶ τοῦ πράγματος ἀμφιβάλλῃς, ἀκουσον τὰ ἐν τῇ γραμματικῇ σου (σελ. 90-91) γεγραμμένα:

Ὅταν τὸ ἀρκτικὸν γράμμα τοῦ ἐνεστῶτος ἦνε σύμφωνον ἀπλοῦν ἢ δύο σύμφωνα¹, τὸ μὲν πρῶτον ἄφωνον τὸ δὲ δεύτερον ἀμετάβολον, τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον ἐπαναλαμβάνεται μετὰ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ παρακειμένου², καὶ ἡ ἐπανάλη-

εὐμαθῆς» γραπτέον ἔννοους. Ἡ τοῦ δύσνουσ χρήσις ἀντὶ τοῦ δημώδους βαρυκέφαλος καὶ τοῦ ἀγροικότερου χονδροκέφαλος (χοντροκ.) εἶνε ὄλως ἐκφυλός καὶ ἀνελλήνιστος. Ἐὐ χονδροκέφαλος ἰσοδυναμεῖ προφανῶς τῷ παχὺς τὸν νοῦν (παχύνους). Πρβ. καὶ παχύδερμος. Γνωστὸν δ' ὑπάρχει τὸ τοῦ Ἡσαίου «ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου κτέ.» (Σ', 10). Ἐχει δ' οὐκ ὀλίγα ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, δι' ὧν δύναται τις νὰ παραστήσῃ καθόλου τὸν βαρυκέφαλον ἢ τὸν χονδροκέφαλον, οἷον ἀφυῆς, νωθρός, βραδύς (τὸν νοῦν, τὴν γνώμην, τὴν διάνοιαν), ἀμβλύς (τὸν νοῦν), κτλ. κτλ. Ἐὐ βαρυκέφαλος δὲν εἶνε ὄλως νέα λέξις. Εὐρίσκειται δὲ καὶ βαρυεγκέφαλος παρὰ Πλουτάρχῳ. Πρβ. καὶ βαρυκάρδιος, βαρὺς τῇ καρδίᾳ. Ἐν τῷ Ἱστορικῷ Συντίπῳ τοῦ Φιλοσόφου σελ. 91 Τεῦβν. ἀναγινώσκειται «τὸν δὲ ἀμαθῆ καὶ ἀπαίδευτον ἀνθρώπον ἀγνωστον καὶ ἀφρονα παντελῶς ὀνομάζειν πρέπει, ἀλλ' οὐδαμῶς καλόνου καὶ γνωστικόν».

¹ Ὅταν τὸ ἀρκτικὸν γράμμα ἦνε δύο σύμφωνα!

² Τουτέστιν: ἐπαναλαμβανομένης τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως, ἐπανα-

ψις αβήτη ονομάζεται αναδιπλασιασμός, οἷον: λύω λέ-λυκα, τύπτω τέ-τυφα, γράφω γέ-γραφα, κλέπτω κέ-κλοφα, κρατῶ κε-κράτηκα, πνέω πέ-πνευκα¹.—ΣΗΜ. Ἐξαίρουνται τοῦ ἀνωτέρω κανόνος τὰ ἀπὸ γν γλ καὶ βλ ἀρχόμενα ῥήματα, τὰ ὅποια συνήθως δὲν ἀναδιπλασιάζονται, οἷον: γνωρίζω ἐ-γνώρισμαι, κατα-γλωττίζω κατ-ε-γλώττισμαι, βλαστάνω ἐ-βλάστηκα. Ἄλλ' εὗρηται μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τὰ (Γρ. τὸ): βέβλαμμαι, βεβλασφήμηκε, διαγεγλυμμένος, κλπ.

Τίς ἔμως τῶν Ἑλλήνων ἐν πεζῷ ἢ ἐμμέτρῳ λόγῳ ἐποίησατό ποτε χρῆσιν τοῦ παρακειμένου τέτυφα; Δὲν εἶνε αἰσχρὸν, μᾶλλον δ' αἰσχιστον, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις νὰ μνημονεύηται ὑπὸ γραμματικοῦ ὡς παράδειγμα παρακειμένου τύπος νόθος καὶ παράσημος, πλείστων ἄλλων προχείρων ὑπαρχόντων γνησίων καὶ ἀκιδόηλων; Ἄλλ' ὁ κορυζῶν Γόης, ὁ οὐδαμῶς δυνάμενος λογίζεσθαι τε καὶ χαυνότητα ἀνοήτου ψυχῆς ἀπαλλάττειν, χαίρει μὲν αἰείποτ' ἐν ἐπονειδίστῳ ἀμαθίᾳ μολυνόμενος, οὐδέποτε δ' οὐδὲν προθυμεῖται νὰ μανθάνῃ οὐ μόνον τῶν ἔξω τοῦ πολλοῦ πάτου καὶ τοῖς ἰδιώταις ἀδόηλων ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν μέσῳ κειμένων καὶ πᾶσι γνωριμωτάτων ὄντων.

Τίτι δ' ἀφανῆς καὶ ἀσύνοπτος ὑπάρχει ἡ ταραχὴ καὶ σύγχυσις τῶν ἐν τῇ σημειώσει γεγραμμένων, ἐξ ὧν οὐδὲν σαφές

λαμβάνεται μετ' αὐτῆς καὶ τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον! Πᾶρέ τον στο γάμο σου, νά σου εἰπῆ καὶ τοῦ χρόνου!

¹ Πρβ. κέκριμαι, κέκρου(σ)μαι, κέκρυμαι, κέκραγα, κτλ. Ἔτι δὲ κέκρυστάλλωμαι. Ἀδλ. Γέλλιος Noct. Att. XVII, 8 «Μὴ γέλᾳτε ἐν τοῦλαιον· ἀλλ' οὐκ ἴστε οἷα φρίκη περὶ τὸν ὄρθρον γέγονε τήμερον· κέκρυστάλλωται».

Ψευδηροδιδαν. σελ. 457 Πείρα. «Πέπληγα καὶ κέκρικα, οὐχὶ ἐπληγα καὶ ἐκρικα, τῶν ἄλλων, ὅσα ἀπὸ δύο συμφώνων ἀρχεται, διὰ καθαροῦ τοῦ Εἰ ἐκφεραμένιον ἐν τοῖς παρακειμένοις, οἷον ἔσπεφα καὶ τὰ ὅμοια. Φαμέν οὖν ὡς οὐκ ἀπὸ δύο συμφώνων στερρῶν ἀρχονται· τὰ γὰρ ὑγρά οὐ στερρῶς ἐκφωνοῦνται».

οὐδ' ἀκριβῆς οἱ παῖδες διδάσκονται; Λέγει μὲν ὁ περιφανῆς τῶν Γραικύλων γραμματικὸς ἔτι τὰ ἀπὸ ΓΝ ἀρχόμενα ῥήματα ΣΥΝΗΘΩΣ δὲν ἀναδιπλασιάζονται, πάντες δ' ἔμως οἱ ὅπωςδῆποτε γραμμάτων ἡμμένοι ἐπίστανται ἔτι ΟΥΔΕ ΠΟΤΕ παρὰ τοῖς παλαιοῖς λαμβάνουσι ταῦτα ἐν τῷ παρακειμένῳ ἀναδιπλασιασμὸν ἀλλὰ μόνην τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν, οἷον ἔγνωκα ἔγνωσμαι, ἐγνώρισμαι ἐγνώρικα (Πλάτ. Φαίδρ. σ. 262, 6' «ὁ μὴ ἐγνωρικῶς». Φέρεται ἔμως καὶ γρ. ἐγνωκῶς). Ὑπάρχει καὶ παρακείμενος ἐγνυπῶσθαι κατεγνυπῶσθαι. Ήσυχ. «ἐγνυπωμένον: ταλαίπωρον, κατηφές». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 236, 40 «καὶ τὸ κατεγνυπῶσθαι τοιοῦτον δηλοῖ». Βεκκ. Ἄν. σελ. 233, 12 «καὶ τὸ κατεγνυπῶσθαι τὸ κατεστυγνᾶσθαι». Φώτ. Λεξ. σελ. 146, 7 «κατεγνυπωμένως: νωθῶς, ἀνάνδρως· οὕτω Μένανδρος»¹. Παρὰ Πολυδεύκει Ζ', 69 κεῖται «ὡς περ εἰργασμένον τὸ ἐγναμμένον». Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ἂν ὁ συγγραφεὺς τοῦ Περίπλου τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης λέγῃ «ἡμάτια βαρβαρικὰ σύμμιχτα γεγναμμένα» καὶ «σάγοι Ἀρσινοητικοί² γεγναμμένοι καὶ βεβαιμμένοι» (Ζ' καὶ Η', Γεωγρ. Μικρ. Κ. Μυλλ. Τόμ. Α', σελ. 264).

Χοιροβοσκ. σελ. 549, 31 Γαισφ.:

Δεῖ προσθεῖναι χωρὶς τῶν ἐχόντων τὸ Γ καὶ τὸ Ν· ταῦτα γὰρ οὐκ ἀναδιπλασιάζονται κατὰ τὸν παρακείμενον· ἐγνωκα καὶ οὐ γέγνωκα, ἐγνώρικα οὐ γεγνώρικα, ἐγνωσιμάχηκα καὶ οὐ γεγνωσιμάχηκα—Τὸ ἐγλυμμένοι καὶ ἐβλαστηκότες παρ' Εὐπόλιδι παράλογά εἰσι· γεγλυμμένοι γὰρ δεῖ λέγειν καὶ βεβλαστηκότες· οὐ γὰρ ἀρχονται ταῦτα ἀπὸ τοῦ ΓΝ, ἵνα μὴ ἀναδιπλασιασθῶσι.

σελ. 556, 13:

¹ Πρβ. Ἄλβερτον Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 192 καὶ Στούρτζιον Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 683 Γαισφ.

² Γραπτέον Ἀρσινοῖτικοί.

Χωρίς τῶν ἐχόντων τὸ ΓΝ· τὰ γὰρ ἀπὸ τοῦ ΓΝ ἀρχόμενα οὐκ ἀναδιπλασιάζουσι τὸν παρακείμενον, ἀλλὰ προσόδω τοῦ Ε αὐξεται ἡ ἀρχουσα αὐτοῦ, οἷον γνάσω ἐγνώκα, γνωρίσω ἐγνώρικα, γνωσιμαχήσω ἐγνωσιμάχηκα¹.

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 308, 30:

Ἐβλαστηκότες:

ἐκ τῶν ἀγρῶν ἤκουσιν ἐβλαστηκότες.

Ἄττικῶς. Βεβλαστηκότες ἀποβολῇ τοῦ Β, ὡσπερ βεβριγωμένης ἐβριγωμένης (βεβριμωμένης ἐβριμωμένης). Οἱ γὰρ Ἄττικοί ἀποβάλλουσι σύμφωνα, οἱ δὲ Λιολεῖς προσνέμουσι. Ἐδ' ἐπτερεύωμαι πεπτερεύωμαι. Οὕτως Ἡρακλειανός.

σελ. 311, 54:

Ἐγλυμμένος: Ἐκ τοῦ γεγλυμμένος, οἷον

ὡς οἴχεται μὲν τυρός ἐξεγλυμμένος².

Ὁ μετὰ συλλαβικῆς μόνης αὐξήσεως παρακείμενος τοῦ βλαστανεῖν ἀναγινώσκεται καὶ παρ' Εὐριπίδῃ Ἴφιγ. Αὐλ. 595 «ὡς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασ' ἐπὶ τ' εὐμήκεις ἤκουσι τύχας». Καὶ ἐν τῷ τοῦ Θουκυδίδου «ἐδήωσαν δὲ τῆς Ἄττικῆς τά τε πρότερον τετμημένα [καὶ] εἴ τι ἐβεβλαστήκει» (Γ', 26) ὑπολαμβάνει ὁ Μεινέκιος (Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 562) ὅτι κάλλιον ἔχει τὸ ἐπεβλαστήκει. Ὁ Δοβραῖος *Adversar.* Τόμ. Α', σελ. 55 γράφει «Dole καὶ, et lege ἐπεβεβλ. e Mss.»³. Ὁ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τύπος φέρεται παρὰ Θεοφράστῳ, Ψευδιπποκράτει, Λουκιανῶ, Πλουτάρχῳ καὶ ἄλλοις μεταγενεστέροις.

Θεόφρ. Φυτ. Ἰστ. Δ', 6', 8: εὐθὺς ἀναβεβλάστηκε. Φυτ. Αἰτ. Γ', ε', 1: τὸ ἐκβεβλαστηκός ἐκ τούτων. Γ', κ', 6: διαβεβλαστηκώτων ἤδη. Δ', ιζ', 11: ἤδη δ' ἐκβεβλαστηκός. Ε', ιγ', 6: ἡ δὲ

¹ Πρβ. Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 561.

² Πρβ. Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 562.

³ Πρβ. καὶ Κλασσικόν Θουκυδ. Τόμ. Γ', σελ. 187.

βεβλαστηκός ἀρτι πίπτει. Ψευδιπποκρ. Τόμ. Γ', σελ. 237 Ἑρμ.: ἀποβεβλάστηκε ὑπὸ τοῖσι μαζοῖσι. Λουκιαν. Φιλοψ. 3: ἀναβεβλαστηκέναι διηγοῦνται. Ἀληθ. Ἱστορ. Α', 311 καὶ λέγαναι ἐβεβλαστήκει. Πλούτ. Ἠθ. σελ. 536, 40 Διδ.: τῆς σαρκὸς ἐκβεβλάστηκε. σελ. 832, 26: ὅσα βεβλάστηκε καὶ καρποφορεῖ. Ἰώσηπ. Ἀρχαιολ. ΙΒ', ζ', 6: αὐτόματα ἐν τῷ ἱερῷ βεβλαστηκότες. Κλήμ. Προτρ. Β', 19 (σελ. 16 Ποττ.): ἐκ τῶν τοῦ Διονύσου αἵματος σταγόνων βεβλαστηκέναι. Διοσκωρ. Τόμ. Α', σελ. 163: μήπω τοῦ ὀφθαλμοῦ βεβλαστηκός. σελ. 655: ἐξ οὗ βεβλάστηκε τὰ φύλλα. Κτλ. Ἐν τοῖς εἰς Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον σχολίοις Γ', 1186 ἀναγινώσκεται «καὶ ὁ μὲν Ἑλλάνικος τούτους μόνους φησὶ βεβλαστηκέναι». Ἀλλὰ τίς μὴ μάντις ἀληθῶς ὦν δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ βεβλαστηκέναι εἶνε τοῦ Ἑλλανίκου μᾶλλον ἢ τοῦ σχολιαστοῦ;¹

Τῷ ἐβλαστηκέναι ὅμοιον εἶνε τὸ κατεβλακευμένως. Ἀριστοφ. Πλούτ. 325:

καὶ συντεταμένως καὶ κατεβλακευμένως².

Ἐν Ἀνθολ. Παλ. Ζ', 636 φέρεται:

κριοῖς ἀγητῆρσι ποτ' ἐβληχημένα βάζων³.

Πλὴν τοῦ βεβλαφέναι, οὗτινος γίνεται χρῆσις ὑπὸ τε τοῦ Δημοσθένους π. Παραπρεσβ. 180 (σελ. 398) καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους Ῥητορ. Γ', ις', 4 (Τόμ. Α', σελ. 405, 40) καὶ τοῦ Πολυβίου ΙΒ', κς', 2 (σελ. 850, 20 Οὐλσχ.) καὶ τοῦ

¹ Περὶ τοῦ ἐκβεβλαστανεῖν ἴδε Βαλκενάριον *Orpusc.* Τόμ. Α', σελ. 380. Κρίνιον Γρηγ. Κορ. σελ. 180 Σχ. καὶ Ἀρήνσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 285 καὶ σελ. 330. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Σοφοκλέους ἐκ τοῦ Θυέστου ἀντὶ τοῦ «τέμνεται βλαστουμένη ὀπίωρα καλῶς» ἔγραψεν ὁ Βέργκιος βλαστημένη (Πρβ. Λοβέκκιον Σοφοκλ. Αἴ. σελ. 284. ἐκδ. γ'). Ἀλλὰ μείζον ἴσως τὸ κακὸν διὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης γίνεται. Ὁ Μεινέκιος εἶκασε «βλαστοῦ γονὴ ὀπιωροκλάστη». Πρβ. καὶ Ναύκιον *de Tragica Graec.* σελ. 18.

² Ἴδε Δοβραῖον Ἀριστοφ. Πλούτ. σελ. 40 καὶ Βερνάρδου Σουίδ. Τόμ. Β', α', σελ. 447.

³ Πρβ. Τόμ. Α', σελ. 493 Διδ.

Ἰωσήπου Ἀρχαιολ. Β', σ', 9, εὐρίσκειται καὶ ἐβλαφέναι. Ἐπιγρ. Βοικκ. 1570: κατεβλαφότες¹. Λέγεται ἔμως πάντοτε βέβλαμμαι, εἰ καὶ ὁ Εὐστάθιος σελ. 759 ὡς Ἀττικὸν μνημονεύει τὸ ἐβλαμμαι.

Τοῦ βλασφημεῖν ὁ παρακείμενος σχηματίζεται βεβλασφημηκέναι. Δημοσθ. π. Στεφ. 10 (σελ. 228): ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ. Ἰώσηπ. κ. Ἀπίων Α', 11: τοὺς βεβλασφημηκότας ἡμῶν τὸ γένος. Α', 24: καὶ περὶ ἄλλων βεβλασφήμηκε. Παθητικὴ μετοχὴ βεβλασφημημένους εὐρίσκειται ἐν τῷ περὶ κακιῶν τοῦ Φιλοδήμου. Παρακείμενος βεβλαισῶσθαι ἀπαντᾷ παρ' Ἀριστοτέλει ἐν τῷ περὶ πορείας ζῴων κεφ. ΙΓ' καὶ ΙΖ', Τόμ. Γ', σελ. 316, 45 «διὰ τοῦτο βεβλαίσωται», σελ. 317, 16 «καὶ οὐ βεβλαίσωται», σελ. 317, 25 «οὐδὲ βεβλαίσωται· τοῦ δὲ μὴ βεβλαισῶσθαι τὸ αἴτιον πρότερον εἴρηται». Ἐν ταῖς περὶ τὰ ζῶα ἱστορίαις Β', α', 5 (σελ. 18, 27) κεῖται «πλὴν μικρὸν ἐβλαίσωται ἐπὶ τὰ πλάγια» (Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γρ. βεβλαίσωται). Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Ἀντιπάτρου παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Ο', 13 ἀναγινώσκειται «ἀποβεβλεφότες ἀπὸ τοῦ συμφέροντος». Πρβ. Ἀθήν. Θ', 76 «βέβλεμμαι κατῶβλεψ». Παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται «βεβλυχασμένον: μεμολυσμένον».

Τὸν τύπον ἐγλύφθαι μεταχειρίζεται καὶ ὁ Πλάτων λέγων «ὥσπερ ὁ ἐγλυμμένος Σειληνός» καὶ «καίλω καὶ ἐξεγλυμμένῳ» (Συμποσ. σ. 216, δ' καὶ Πολιτ. Γ', σ. 616, δ'). Ἄλλ' ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ φέρεται καὶ γρ. γεγλυμμένος, ἣν προῦκρινεν ὁ Σταλβαύμιος². Καὶ ὁ Ἀνδρσοθένης παρ' Ἀθήν. Γ', 45 λέγει «οὐ διέγλυπται δέ». Εὐστάθ. σελ. 759 «Τὸ δὲ διέγλυπται Ἀττικόν, ὁ κοινῶς διαγέγλυπται λέγεται». Ἄλλ' ἐν τοῖς τοῦ Ἡροδότου μόνος ὁ μετ' ἀναδι-

πλασιασμοῦ παρακείμενος ἀναγινώσκειται. Β', 106 «ἀνὴρ ἐγγέγλυπται». Β', 124 «ζῴων ἐγγεγλυμμένων». Β', 136 «τύπους τε ἐγγεγλυμμένους». Β', 138 «αἰμασιῆ ἐγγεγλυμμένη». Β', 148 «τύπων ἐγγεγλυμμένων» καὶ «ζῶα μεγάλα ἐγγέγλυπται». Ὁ πολὺς Κόβητος διατεινόμενος ἔτι μόνον τὸ ἐγλυμμαι ἐνέγλυμμαι, κτλ. εἶνε δόκιμον ἀποφαίνεται (Νου. Lect. σελ. 161) ἔτι πλημμελῶς τὰ νῦν παρ' Ἡροδότῳ γράφεται ὁ ἴδιος τῶν μεταγενεστέρων ὧν τύπος.

Ὁ τύπος οὗτος εὐρίσκειται ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Καλλιζέου παρ' Ἀθήν. Ε', 39 «ἀνθέων γέγλυπται γένη», ἐν τῷ Ἐρυξία τοῦ Ψευδοπλάτωνος σ. 400, ε' «λίθοις ἐγγεγλυμμένοις», ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Ἀρχιγέου παρ' Ὀρειβάσ. Τόμ. Β', σελ. 271 «βαλάμιον προσθεῖς ἐκ τῆς κυκλαμίνου γεγλυμμένον», ἐν Ἀνθολ. Παλ. Θ', 752 «ἐν δ' ἀμεθύστῳ γέγλυμμαι», παρὰ Ψευδιπποκράτει Τόμ. Γ', σελ. 180 «τὸ ἄκρον καταγεγλυμμένον», παρὰ Πλουτάρχῳ Ἠθ. σελ. 444, 53 «ἦν γεγλυμμένον βρέφος», παρ' Αἰλιανῷ π. Ζῴ. Γ', 15 «εἶχον ἐγγεγλυμμένον κύνθηρον» καὶ Ποικ. Ἰστ. Γ', 45 «ἄρμα ἔχειν ἐπὶ τῆς λαβῆς διαγεγλυμμένον», παρ' Ἰωσήπῳ Ἀρχαιολ. ΙΒ', ε', 9 «ῥάβδωσις ἀνεγέγλυπτο» καὶ ΙΘ', ε', 3 «λίθος—ἐγγεγλυμμένος», παρὰ Διοδώρῳ Α', μῆ', 6 «ἐφ' ἐνὸς τῶν τοίχων ἐγγεγλύφθαι» καὶ Α', ξς', 4 «φύττοις διαγεγλυμμένη», παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ ΜΒ', ιη', 3 «ἀνεγέγλυπτο δὲ ἐν αὐτῷ τρόποις τρία», παρὰ Φίλωνι Τόμ. Α', σελ. 81 Ριχτ. «ἐγγέγλυπται δὲ τῷ μὲν ἀνθρώπῳ ὁ Ἰούδας» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 39 «ἐγγέγλυπται τὰ τῶν δώδεκα φυλαρχῶν ὀνόματα», παρ' Ἀθηναίῳ Ε', 49 «ἐγγεγλυμμένην ἔχοντα τὴν Μιθριδάτου εἰκόνα» καὶ παρ' ἄλλοις. Πρβ. Νικήτ. Εὐγεν. Α', 94. Γ', 524, κλπ.

Τῷ ἐγλύφθαι ἐμφορὸς εἶνε τὸ κατεγλωττίσθαι. Ἀριστοφ. Θεσμ. 131 «θηλυδριῶδες καὶ κατεγλωττισμένον». Ἴππ. 352 «ὑπὸ σοῦ μονωτάτου κατεγλωττισμένην σιωπᾶν». Φιλόστρ. Ἀπολλ. Α', ιζ', 1 «οὐδ' αὖ κατεγλωττισμένην καὶ ὑπεραττικίζουσαν». Εὐνάπ. Λίβαν. σελ. 99 «λέξει κατε-

¹ Πρβ. Κεῖλιον Ἐπιγρ. Βοικκ. σελ. 33.

² Ἴδε καὶ Κ. Φ. Ἑρμαννὸν Πλάτ. Τόμ. Β', σελ. XVI.

γλωττισμέναις έντυγχάνοντα.»¹. Έν τῷ Λεξιφάνει τοῦ Λουκιανοῦ 15 φέρεται «ὡς ἀστόμοις οὔσι καὶ ἀπεγλωττισμένοις». Κωμῳδία δέ τις τοῦ Ἀλέξιδος ἐκαλεῖτο Ἀπεγλαυκωμένος (Ἀθῆν. Γ', 86 δίς. Γ', 5. Ζ', 60). Παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται «ἐνεγλαύκως: φοβερός ἰδεῖν». Ὁ Δινδόρφιος (Θησ. Στεφ. Τόμ. Γ', σελ. 27) ἔγραψεν ἐνεγλαυκῶς², ὁ δὲ Σμιδίτιος (Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 92) «ἐνεγλαύκωσε: φοβερῶς ἐνεῖδεν». Ὑπάρχει δὲ καὶ παρακείμενος ἀπεγλύκασμαι παρ' Ἀθῆν. Β', 45 «μάλιστα δὲ τοὺς ἐπὶ πλεῖον ἀπεγλυκασμένους»· ἀλλὰ Θ', 33 «ἐν ζωμῷ γεγλυκασμένῳ». Ὁ Κασάβονος ποιούμενος λόγον περὶ τοῦ ἀπεγλυκασμένου (Σημειώσ. εἰς Ἀθῆν. Τόμ. Α', σελ. 375 Schweigh.) συμφύρει καὶ συγγεῖ τὰ πάντα μνημονεύων ὡς ἀνάλογα τῷ ἀπεγλυκασμένου καὶ διέγλυπται καὶ ἐβλάστηκε τὸ εὐπορηκῶς ἐκ τοῦ Διφίλου καὶ τὸ ὑπομενηκῶς(!) ἐκ τοῦ Ἀππιανοῦ καὶ τὸ ὑπερθερμασμένην(!) ἐκ τοῦ Γαληνοῦ καὶ τὸ καταγλωττισμένας(!) ἐκ τοῦ Εὐναπίου.

Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Μεινέκιος ἐν τῷ παρ' Ἀθῆν. Θ', 43 ἀποσπάσματι τοῦ Ἀλκμᾶνος ἔγραψε «μέλος Ἀλκμᾶν εὔρε γεγλωσσάμενον κακκαβίδων στόμα συνθέμενος» ἀντὶ τοῦ «εὔρέ τε γλωσσάμενον»³. Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείαις Τόμ. Α', σελ. 683 ἀναγινώσκεται «καὶ ἐκγεγλευκισμένος μέλας». Γαλην. Τόμ. ΙΘ', σελ. 95 «ἐκγεγλευκισμένος: ὁ ὑπόγειος, πέπαιμένος τοῦ γλεῦκος εἶναι». Ὁ Μέγας Ἐτυμολόγος σχηματίσας τοῦ γλάφειν παθητικὸν παρακείμενον λέγει σελ. 233, 50 «ἡ γεγλαμμένη καὶ κεκοιλαμμένη».

¹ Ἴδε Βάστιον Γρηγ. Κορ. σελ. 906 Σχ. Βοισσονάδην Εὐναπ. Τόμ. Α', σελ. 405 καὶ Βερνάρδον Σουτῶ. Τόμ. Β', α', σελ. 148.

² Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Ῥήματα. σελ. 12.

³ Ἴδε τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδόσιν τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Δ', σελ. 170 καὶ τοὺς Λυρικοὺς Ποιητὰς τοῦ Βεργκίου σελ. 839 ἐκδ. γ'.

Καὶ παρ' Ἡσυχίῳ κεῖται «γέγλανται: κεκοιλανταί», ὅπερ, ἂν μὴ εἶνε ἐξ ἐνεστῶτος γλαίνω (Ἡσυχ. «διαγλαίνειν: διαλυμαίνεσθαι»)¹, μεταβλητέον εἰς γέγλαπται, οὐχὶ δ', ὡς δοξάζει ὁ Σμιδίτιος (Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 419), εἰς γεγλάφαται.

Τούτων δ' ἐχόντων οὕτω, παντὶ πρόδηλος ὑπάρχει ἡ πλημμελία τῆς ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Βερναρδάκη γεγραμμένης παρατηρήσεως, ὅτι

Τὰ ἀπὸ γν γλ καὶ βλ ἀρχόμενα ῥήματα συνήθως δὲν ἀναδιπλασιάζονται, οἷον: γνωρίζω ἐ-γνώρισμαι, κατα-γλωττίζω κατ-εγλώττισμαι, βλαστάνω ἐ-βλάστηκα. Ἀλλ' εὔρηται μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τὰ [Γρ. τδ]: βέβλαμμαι, βεβλασφήμηκε, διαγεγλυμμένος, κλπ.

Περὶ τοῦ βέβλαφα οὐδεὶς λόγος γίνεται οὐδὲ περὶ τοῦ ἔγλυμμαι. Λέγεται δὲ μόνον ἔτι εὔρηται μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τὸ διαγεγλυμμένος. Ἀχρηστον λοιπὸν κατὰ τὸν Γόητα εἶνε τὸ διεγλυμμένος! Παραδοξότατον δὲ φαίνεται ὅτι ἐνταῦθα μὲν μόνου τοῦ τύπου ἐβλάστηκα μνεῖα γίνεται, ἐν δὲ τῷ πίνακι τῶν ἀνωμάτων ῥημάτων μόνου τοῦ βεβλάστηκα. σελ. 145 «βλαστ-άν-ω §. 418. α'. βλαστήσω βεβλάστηκα § 421. ἐβλαστον».

Ἐπανερχόμενοι δ' εἰς τὸν παρακείμενον ἐπεσημασμένος παρατηροῦμεν ὅτι ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς καταλέγονται τινὰ παραδείγματα παρακειμένων μετὰ συλλαβικῆς μόνης αὐξήσεως ἐσχηματισμένων ἐκ ῥημάτων ἀφ' ἑνὸς ἀπλοῦ συμφώνου ἀρχομένων, παρακειμένων δηλ. ὁμοίων τῷ ὑπὸ τοῦ Κουμανοῦδου μὲν ἐν τῷ Φιλίστορι

¹ Ἴδε Λοβέκκιον Ῥήματα. σελ. 124 καὶ Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 421, 34.

γραφέντι, ὑπὸ τοῦ Γόητος δ' ἐν τῇ Πανδώρα κομφῶς ἐλεγ-
χθέντι.

σελ. 759: Τὸ δὲ ἐκτῆσθαι Ἀττικὸν ἐστὶ καὶ αὐτὸ καὶ Ἰωνικὸν
δὲ ἀποβληθέντος τοῦ συμφώνου τῆς αὐξήσεως. Τοιοῦτον καὶ τὸ
ἘΒΟΥΛΕΥΚΕ καὶ τὸ ἘΞΕΠΙΑΚΕ καὶ τὸ τυρὸς ἐξεγλυμμένος
καὶ ἄλλα μυρία. Ἐβρῆται δὲ ἡ λέξις καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἐκτεταμένοι
εἰπόντι ἀντὶ τοῦ κεκτῆσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ κακοφωνία τοῦ ἐν
παρακειμένοις ἀναδιπλασιασμοῦ ἢ δι' ἐναλλαγῆς θεραπεύεται
στοιχείων, ὡς φέρραδα πέφραδα, χεχειρικα κεχειρικα, ἢ διὰ
παντελοῦς ἀπελεύσεως τοῦ κατ' ἀρχὴν στοιχείου, ὡς ἔσπευκα,
ἔφθακα, ἔζηκα. Τοιοῦτον οὖν καὶ τὸ ἐκτῆσθαι καὶ τὰ κατ' αὐτό,
ὡς καὶ τὸ ἐβδαλμένον καὶ τὸ ἐβλάστηκε καὶ ἘΧΑΛΚΕΥΤΑΙ
κατὰ προφορὰν Ἀττικὴν, καθ' ἣν καὶ τὸ ἐβλαμμαι καὶ πάντες
οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοί, ἢ γουν οἱ διπλασιαζόμενοι παρακείμενοι,
ἀνευ τοῦ ἀρχόντος συμφώνου προφέρονται. Τοιαῦτα καὶ τὸ ἐλληχα
καὶ ἐλληφα καὶ τὸ εἴμαρται ἐπεντεθειμένον τὸ δίχρονον ἔχοντα.
Πρὸς δὲ ὁμοιότητα τοῦ ἐκτῆσθαι εἴρηται καὶ τὸ φύσκει ΠΡΟΣ-
ΕΠΙΑΤΤΑΛΕΥΜΕΝΑΙ παρὰ Κρατίνῳ, οὗ τὸ κοινὸν πεπατταλευ-
μέναι. Ὁμοίως καὶ τὸ ὕστρακον φέρει τὸν θαυμαζόμενον μαρ-
γαρίτην λίθον, ὃ καλοῦσιν Ἴνδοὶ βέρβερι ἐστὶ δ' ἐκεῖνο κτερί
παραπλήσιον· οὐ διεγλυπται δὲ ἀλλὰ λεῖδον ἐστὶ¹. Τὸ δὲ διεγλυ-
πται Ἀττικὸν, ὃ κοινῶς διαγέγλυπται λέγεται. Ὀμηρικῶς δὲ
ζήλου καὶ τὸ ἐκτῆσθαι δ' ὁ θέλων τὸν ἀπείρονα χρόνον· κεῖται
γάρ παρ' Ἀθηναίῳ.

σελ. 1163: Χρήσις δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ ἘΝΩΓΑΛΙΣΤΑΙ Ἀττικῶς
παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ—Ἀναλογία δὲ τοῦ ἐνωγάλισται κατὰ τὸ κέ-
κτῆται ἐκτῆται, οὗ ἀπαρέμφκτον παρ' Ὀμήρῳ τὸ ἐκτῆσθαι, καὶ
τὸ ἐκπέπηξε ἐφέπηξε παρὰ τῷ κωμικῷ καὶ τέθλασται ἐθλασται,
ἀφ' οὗ ἐθλασμένον παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ².

σελ. 1570: Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ ψιλὰ, καθὰ καὶ τὰ δασέα, δυσ-

¹ Πρὸς Ἀθην. Γ', 45.

² Ὁ Μενέκιος Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Γ', σελ. 212 εἰκάζει «ἐκπέπηξε ἐξε-
πίακε» ἀντὶ τοῦ «ἐκπέπηξε ἐφέπηξε».

φωνεῖ καὶ αὐτὰ κατὰ τινὰ ἐπαλληλίαν, γίνεται καὶ ἐν αὐτοῖς
ἐξώθησις καλλιφωνίας χάριν καὶ εὐαρμοστίας λεκτικῆς, ἣν φιλοῦ-
μεν ἄνθρωποι. Τοιοῦτον τὸ πέφρακε καὶ τὸ κεχάλκευται, ἔπερ
Ἀττικοὶ ἔφθακε φκσι καὶ ἘΧΑΛΚΕΥΤΑΙ, καθὰ καὶ ὁ ποιητὴς
ἐκτῆσθαι λέγει τὸ κεκτῆσθαι. Ὁμοίον δὲ τούτοις καὶ τὸ βεβού-
λευκεν, ὅτε λεχθῆ ἘΒΟΥΛΕΥΚΕΝ. Ἀποσκευάζονται δὲ ὁμοίως
γλυκειᾶς ἀπηχίσεως χάριν τὸ τῆς αὐξήσεως κατάρχον συμφώνον
καὶ τὸ εἰλημμένον ἐκ τοῦ λήβω καὶ τὸ εἰρημένον ἐκ τοῦ ῥῶ ῥήσω
καὶ τὸ ἐρρυπωμένοι ἐκ τοῦ ῥυπῶ ῥυπῶσω.

Ἀλλὰ τῶν μὲν ἀμαρτύρων ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου μνημο-
νευομένων, ὅστις εὐχερέστατα καὶ προχειρότατα παραβάλλει
πρὸς ἄλληλα ὡς ἀνάλογα τὰ οὐδεμίαν ἔχοντα ὁμοιότητα,
ἀδύνατος ἀποβαίνει ἀκριβῆς τις βίαστος καὶ ἔλεγχος· οὐδεὶς
δ', ὡς εἰκός, δύναται μόνῳ τῷ τοῦ Εὐσταθίου λόγῳ ἐπει-
δόμενος νὰ μὴ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς παρὰ τοῖς παλαιοῖς χρή-
σεως τοῦ τε ἐβούλευκε καὶ τοῦ ἐξεπίακε καὶ τοῦ ἐχάλ-
κευται¹. Ἀντὶ δὲ τοῦ κομφῶς « φύσκει προσεπατταλευ-
μέναι » ἐν τῷ παρ' Ἀθην. Δ', 16 ἀποσπασμάτι τοῦ Κρατί-
νου πάντα τὰντίγραφα φέρουσιν.

ἐν δὲ ταῖς λέσχαισι φύσκει προσεπατταλευμέναι,
ἔπερ ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ μέτρου φρουρούμενον οὐδένα κίνδυνον
κινδυνεύει ἐκ τῆς τοῦ Εὐσταθίου ψευδοῦς μαρτυρίας. Φαίνε-
ται δ' ἔτι ἡ αὐτὸς ὁ Εὐστάθιος ἀνεπιστάτως τὰ γεγραμμένα
ἐπεξερχόμενος καὶ ἥκιστα τῷ μέτρῳ προσέχων ἀνέγνω κακῶς
ἐν τοῖς τοῦ Κρατίνου στίχοις προσεπατταλευμέναι ἢ ἐν
φαύλῳ τῆς Ἐπιτομῆς κώδικι τὸν πλημμελεῖ τύπον γεγραμ-
μένον εὐρῶν ἀκρίτως ἤρπασε καὶ ἀνυπόπτως ὡς Ἀττικὸν
προήνεγκε². Τὸ δὲ ἐνωγάλισται, περὶ οὗ λέγει ὁ Εὐστά-

¹ Πρὸς καὶ Δορβίλλιον Χαρίτ. σελ. 553 Λειψ.

² Πρὸς Μενέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 107. Βερνάρδον
Σουτὶδ. Τόμ. Α', α', σελ. 538 καὶ Κέβητον Νον. Lect. σελ. 448.

Οιος ἔτι κεῖται παρ' Ἀθηναίω, εὐρίσκεται ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Εὐβούλου παρ' Ἀθην. ΙΔ', 17

ἐνωγάλισται σεμνὸς ἀλλᾶντος τόμος.

Πιθανώτατον ὅμως ὑπάρχει, ἵνα μὴ εἴπωμεν βέβαιον καὶ ἀναμφίλογον, ἔτι ὑπὸ μὲν τοῦ Εὐβούλου ἐγράφη τὸ ὄρθον νενωγάλισται, ἀμεληθέντος δ' ἔπειτα ἢ ἐκπεσόντος ὅπως δῆποτε τοῦ ἐν ἀρχῇ Ν (συχνάκις δ' ἢ τοιαύτη φθορὰ καὶ βλάβη ἐν τοῖς ἀντιγράφοις γίνεται) προῆλθε τὸ ἡμαρτημένον ἐνωγάλισται. Ἰδὼν δὲ τοῦτο ὁ πολυμαθὴς μὲν ἀληθῶς τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίσκοπος ἀλλ' ὅμως σχεδὸν ἀνενόητος τῆς φύσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ οὔτε μάλα ζητητικὸς τοῦ ἀληθοῦς οὔτ' ἐπήβολος τῆς περὶ τὴν εὐρεσιν τῶν ἀδιαφόρων καὶ ἀλυμάντων κριτικῆς ἐπιστήμης, πλειστάκις οὐδὲ τὰ ἐν ποσὶ καὶ λίαν ἐπίδηλα συνορῶν ἀλλὰ καταγελάστως πλανώμενος καὶ παντελῶς ψευδῆ καὶ ἀνυπόστατα ἢ ἀνεξέταστα καὶ ἀστάθμητα προφερόμενος, οὐδαμῶς ὠκνησε νὰ καταλέξη αὐτὸ ἐν τοῖς Ἀττικοῖς μαργαρίταις¹. Πόσης δὲ πίστεως ἄξιος εἶνε ὁ Εὐστάθιος ἀποδείκνυται τρανῶς καὶ ἐκ τῆς ἔμπροσθεν ἐλεγχείσης αὐτοῦ μαρτυρίας περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κρατίνου χρήσεως τοῦ προσεπατταλευμένου. Τὸ ἐξέπιακε νομίζει ὁ Κόβητος (Νοῦ. Lect. σελ. 448) κακὴν τοῦ ἐξίπωκε ἀνάγνωσιν².

Μνημονεύεται δὲ καὶ τοῦ ἀποδημεῖν παρακείμενος μετὰ μόνης τῆς συλλαβικῆς ἐσχηματισμένος αὐξήσεως ἐκ τῶν Φορμοφόρων τοῦ Ἑρμιππου. Συναγ. Λέξ. Χρησ. ἐν Ἀνεκδ. Βεκκ. σελ. 419, 26 «ἀπεδημηκότες: Ἑρμιππος Φορμοφόροις» (Πρβ. καὶ Ἀνεκδ. Βαχμ. Τόμ. Α', σελ. 115, 19).

¹ Πρβ. καὶ Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Γ', σελ. 212.

² Πρβ. καὶ Βρούγκιον Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 291 (Τόμ. Α', σελ. 357 Βεκκ.).

Σουίδ. Τόμ. Α', α', σελ. 538 καὶ Ζωναρ. σελ. 259 «ἀπεδημηκότες: Ἑρμιππος Φορμοφόροις». Ψευδέστατον εἶνε τὸ τοῦ Ἀντατικιστοῦ ἐν Βεκκ. Ἀνεκδ. σελ. 79, 26 «ἀπεδημηκότος: Δημοσθένης κατὰ Λεπτίνου, Ξενοφῶν Ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ»¹. Φαίνεται δ' ὅτι ἐπηρώθη καὶ ἐλλιπὴς κατέστη ὁ λόγος τοῦ Ἀντατικιστοῦ ἔχων κατ' ἀρχὰς οὕτως

ἀπεδημηκότες: (Ἑρμιππος Φορμοφόροις).

* * * * * : Δημοσθένης κατὰ Λεπτίνου, Ξενοφῶν Ἀπομνημονευμάτων τρίτῳ².

Ἀδαμαντίνως δὲ δοξάζομεν καὶ παγίως δισχυρίζομεθα ὅτι οὔτ' εἶπεν οὔτ' ἠδύνατο νὰ εἴπη ὁ Ἑρμιππος ἀπεδημηκότες· πλημμελὴς δὲ πάντως τοῦ ἀποδημηκότες γραφῆ ἠπάτησε τὸν πρῶτον διδάξαντα ὅτι ἔκειτο παρ' αὐτῷ τὸ ἀπεδημηκότες. Εὐκόλον μὲν ἦτο νὰ παραλειφθῶσιν ὑπὸ βιβλιογράφου δύο τοῦ ὄρθου σχηματισμοῦ στοιχεῖα, ἀποπλανωμένων τῶν ὀφθαλμῶν ἀπὸ τοῦ πρώτου Δ εἰς τὸ δεύτερον ἢ τῆς χειρὸς ἐν τῇ μεταγραφῇ σφαλλομένης, οὐδαμῶς δὲ δύσκολον ὑπῆρχε τὸ ἐστερημένον οὕτω μιᾶς συλλαβῆς ἀποδημηκότες νὰ ἀναγνωσθῆ ἀπεδημηκότες ὑπ' ἀνθρώπων μάλιστα φρονούντων κατὰ τὸν Εὐστάθιον ὅτι Ἀττικὸς ὁ τοιοῦτος τύπος εἶνε (Πρβ. Πολύβ. ΚΗ', η', 10, ἐνθα ἐν ἀντίγραφον ἀντὶ τοῦ ὄρθου διασεσαφηκότος φέρει τὸ πλημμελὲς διεσαφηκότος, κτλ.). Γνωστὸν δ' ἄλλως ὑπάρχει ὅτι κολοβούμενον ἐνίοτε τὸ Ο ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ φαντασίαν τοῦ Α προβάλλον εὐχερέστατα μεταπίπτε εἰς Ε.

Οὐχὶ δὲ σπανίως ἀφανίζεται ὁ ἀναδιπλασιασμός διὰ τὴν

¹ Πρβ. Λοβέκκιον Φρυν. σελ. 598 καὶ Στοιχ. Τόμ. Α', σελ. 180 καὶ Γ. Σαύπιον Ξενοφ. Τόμ. Ε', σελ. 295.

² Ἰδὲ Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 413 καὶ Βοιμέλιον Δημοσθ. σελ. 792 Διδ.

των ὀμμάτων ἢ τῆς χειρὸς εὐκολον μεταπήδησιν ἀπὸ γράμματος εἰς γράμμα τὸ αὐτὸ ἐκείνω ἔν· καὶ ἄλλοτε μὲν πάντα τάντίγραφα, ἄλλοτε δ' ἐν αὐτῶν ἢ πλείονα φέρουσι τὸν βεβλαμμένον ἀντὶ τοῦ πλήρους τύπον, οἶον.

ἐπαλλιλόγητο ἀντὶ τοῦ ἐΠΕπαλλιλόγητο (Ἡρόδ. Α', 118). Δὲν λανθάνουσιν ἡμῶς τὰ περὶ τοῦ τύπου ἐπαλλιλόγητο διεκλιμμένα ὑπὸ τοῦ Βουτυριανοῦ Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 318 ἐκδ. Β' καὶ τοῦ Βρεδαβίου π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 286 καὶ τοῦ Κυνηροῦ Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 510 ἐκδ. Β'. Ἀλλὰ κατὰ πάντα τρόπον ἀδυνατοῦμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἔγραψεν ὁ Ἡρόδοτος ἐπαλλιλόγητο, ὀλίγον δ' ἀρεσκόμεθα τοῖς ἐκθύμοις ὑπὲρ ὑπόπτων ἢ περιφανῶς πλημμυλῶν γραφῶν ἀγῶσι καὶ τοῖς πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν αὐτῶν ποιήλοισ ἐπινοήμασι καὶ λίαν σοφοῖς μηχανήμασιν, εἰ καὶ ἔτιοι καὶ τὸ τοῖς προφανῶς ἡμαρτημένοις συναγορεύειν ἐπίδειγμα σοφίας ἠγοῦνται, ὡς λέγει ὁ Γαληνός.

προὔπεμπτο ἀντὶ τοῦ προὔΠΕπεμπτο (Θουκυδ. Η', 79).

ἐπιβουλευμένος ἀντὶ τοῦ ἐπιΒΕβουλευμένος, συμπρεσβευκῶς ἀντὶ τοῦ συμΠΕπρεσβευκῶς καὶ πρεσβευμένων ἀντὶ τοῦ ΠΕπρεσβευμένων (Δημοσθέν. σελ. 400, § 188, § 191. σελ. 416, § 240 καὶ 242).

μωρωμένα ἀντὶ τοῦ ΜΕμωρωμένα (Ἰπποκράτ. Τόμ. Α', σελ. 18. Ἐν σελ. 683 ἀντὶ τοῦ ἐκγεγλευκισμένος ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἐκλευκισμένος).

ἐκβαρβαρῶσθαι ἀντὶ τοῦ ἐκΒΕβαρβαρῶσθαι, ἔτακτο ἀντὶ τοῦ ἐΤΕτακτο, γεωμετρικῆναι ἀντὶ τοῦ ΓΕγεωμετρικῆναι, συγκλειμένου ἀντὶ τοῦ συγκΚΕκλειμένου (-σμένου), βασιλευκῶτας ἀντὶ τοῦ ΒΕβασιλευκῶτας, πρεσβευκῆναι ἀντὶ τοῦ ΠΕπρεσβευκῆναι, καταπολεμημένων ἀντὶ τοῦ καταΠΕπολεμημένων, κατέτακτο ἀντὶ τοῦ κατέΤΕτακτο, παραδόσθαι ἀντὶ τοῦ παραΔΕδόσθαι καὶ δυστυχηκῆναι ἀντὶ τοῦ ΔΕδυστυχηκῆναι (Πολύβ. σελ. 248. σελ. 506. σελ. 685. σελ. 779. σελ. 969. σελ. 1113. σελ. 1148. σελ. 1208. σελ. 1244 καὶ σελ. 1340 Οὐλσχ.). Πρβ. καὶ σελ. 135 περιπορεύεσθαι ἀντὶ τοῦ περιπεπορεύεσθαι, σελ. 831 διαπορεύεσθαι ἀντὶ τοῦ διαπεπορεύεσθαι, σελ. 833 διαπο-

ρευόμενον ἀντὶ τοῦ διαπεπορευόμενον, σελ. 596 ἐκτραγωδεῖται ἀντὶ τοῦ ἐκτετραγωδεῖται. Ἐν σελ. 1276 ἀντὶ τοῦ πεπρεσβευκῶτων ἔχουσι τάντίγραφα παραπρεσβευκῶτων καὶ παραπρεσβευσάντων. Ἐν δὲ σελ. 560 φέρουσιν οὐ μόνον ἐπιλελεγμένους ἀλλὰ καὶ ἐπιλεγμένους ὅθεν ἔγραψεν ὑπὸ τινῶν ἐπιΕΙλεγμένους¹. Τὸ

1 Λίαν ἡμεῖς ὀκνοῦμεν νὰ ἐγκρίνωμεν τὴν γραφὴν ταύτην οὐδαμῶς ὑποπτον νομίζοντες τὸν τύπον ἐπιΛΕλεγμένους. Λέγει δὲ καὶ ἐν σελ. 337, 14 ὁ Πολύβιος «ἤδη δ' ἐπιΛΕλεγμένων τῶν Ἀχαιῶν νεανίσκων». Πρβ. καὶ Αἰνείαν Τακτ. 38, 2 (σελ. 109 Ἐρχ.): καὶ ἄλλους ἐπιλελεγμένους. Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Α', 137: ἀλλὰ ἀριστίνδην ἐπιλελεγμένων. Καρχηδ. 120: οὗς ἐς μάχην ἐπιλέλεκτο (Ἀλλὰ Ἀννιβ. 19: ἱππέας ἐπιλελεγμένους. Πρβ. καὶ Ἐμφυλ. Ε', 2: ὅσα προεξέλεκτο ἀπὸ τῆς Ῥόδου). Διόδ. Σικ. ΙΖ', ρη', 1: ἐπιλελεγμένοι δὲ ταῖς τῶν σωμάτων εὐπρεπείαις τε καὶ ῥώμασι. ΙΘ', κη', 4: ἀπὸ πασῶν τῶν ἱππαρχῶν ἐπιλελεγμένους. Φίλων Τόμ. Β', σελ. 337: τοὺς γὰρ ἀριστίνδην ἐκ παντὸς τοῦ πληθοῦς ἐπιλελεγμένους. Ἡρωδιαν. Ἰστορ. Ζ', 6: δοκῶν ἐπιλελέσθαι ἔργοις τὴν δόξαν. Κτλ. Ζωναρ. Λεξ. σελ. 833 «ἐπιλελεγμένος, ἐπιλελεγμένος δὲ Ι». Ἀπαντᾷ δὲ παρὰ τῷ Πολυβίῳ καὶ μετοχὴ ἐκΛΕλεγμένοι σελ. 503, 27 «ἦσαν ἐκ πάσης ἐκλελεγμένοι τῆς βασιλείας». Πρβ. Ψευδιπποκρ. Τόμ. Β', σελ. 862: κλέκτους ἐκλελεγμένους. Διόδ. Σικ. Δ', να', 4: ἐκλελέσθαι τὸν εὐσεβέστατον ἀπάντων τῶν βασιλέων. Λουκ. Εὐαγγ. Θ', 35: οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος. Κτλ. Παρὰ Πολυδεῦκα μνημονεύεται καὶ ἐπίρρημα ἐκλελεγμένοις ς', 208 «σκληρὸν γὰρ τὸ ἐκλελεγμένως».

Ὅμοια τῷ ἐπιΛΕλέσθαι καὶ ἐκΛΕλέσθαι εἶνε τὸ καταΛΕλέσθαι, συλλΕλέσθαι, κτλ. Πλούτ. Πομπ. ΙΓ', 5: καὶ καταλελεγμένους εἰς τὴν σύγκλητον. Πausan. Η', με', 2: πάρεξ οὖν τῶν καταλελεγμένων. Σχολ. Ἀριστοφ. Εἰρ. 1183: τῶν ἐπ' ἐξόδῳ καταλελεγμένων. Ἀθήν. Γ', 88: τοῦ προκαταλελεγμένου ἡμιταρίχου. Νικόλ. Δαμασκ. ΡΑ', θ', 14: συγκατελέλεκτο εἰς τὸ ἀρχαῖον στρατιωτικόν. Ἀρρίαν. Ἰνδ. ΙΕ', 11: συλλελεγμένους ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν Ἀλέξανδρος. Ὀρειβάς. Τόμ. Δ', σελ. 155: ὕγροσ συλλελεγμένου. σελ. 167: τοῦ ὕγροσ συλλελεγμένου. σελ. 190: ὕγροσ ὑπὸ τὸ κράνιον συλλελεγμένου. Κτλ. Πρβ. καὶ Ἠσύχ. «ἐγκατελελεγμένος: ἐγκαταλελεγμένος», κτλ.

Θωμ. Μάγ. σελ. 148, 11. «ἐξειλεγμένος, οὐκ ἐκλελεγμένος». Ἡ ἀποδοκιμαζομένη ὑπὸ τοῦ Μαγίστρου μετοχὴ εὐρίσκειται ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Διοφίλου παρ' Ἀθην. ς', 18 «ἀριστον ἐπεχόρευσεν ἐκλελεγμένον». Καὶ ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Ποσειδίππου παρ' Ἀθην. Θ', 20 ἀντὶ τοῦ «ὄρμης μαστός, ἐκλελυμένος» ἔγραψεν ὁ Μεινέκιος Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Δ', σελ. 524 ἐκλελεγμένος. Ἀλλ' ὁ Κόβητος Νον. Lect. σελ. 5 ἀνάρμιστον αὐτὸ εὐρίσκων ἀνέγνω ἐκκεκαυμένος, ὅπερ καὶ ὁ Μεινέκιος ἐνέκρινεν Ἀθην. Τόμ. Δ', σελ. 165. Ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα σχολαῖς Σ, 274 φέρεται «καὶ Σοφοκλῆς:

ἐν τοῖσιν ἵπποῖς τοῖσιν ἐκλελειμμένος
ἴδιον εἰ χωρῶμεν ἢ παντὶ σθένει».

ἐν σελ. 433 ἐστρατευκῶς στερεῖται ἐν ἐνὶ τῶν ἀντιγράφων τοῦ ἐν ἀρχῇ Ε ἀφανισθέντος ὑπὸ τοῦ ἐπιφερομένου C. Πρβ. καὶ Διοσκουρίδ. Τόμ. Β', σελ. 282 «προσκοροδοφαγηκός ἐπὶ ἡμέρας γ'». Γραπτέον προσκοροδοφαγηκός.

Ποιούμενος δὲ περὶ αὐτοῦ λόγον ὁ Σνειδέβινος Coniect. Crit. σελ. 101 γράφει «Scirperim»:

Σὺν τοῖσιν ἵπποις τοῖσιν ἐκλελεγεμένοις

ἴδωμεν εἰ χωρῶμεν ἢ παντὶ σθένει.

Ἐκλελεγεμένοις, ἢ εἰ ἐκλέκτοις [Γρ. ἐκλεκτοῖς. Ἴδε Λοβέκκιον Παραλειπ. σελ. 495]. Ἀπ ἐκλελεγεμένοις, ἢ εἰ ἐξαιρέτοις! Ὁ Ἐκκῆρος Comment. d. Anthol. σελ. 320 ἔγραψεν:

Ἐνετοῖσιν ἵπποις τοῖσιν ἐκλελεγεμένοις

ἦδιον, εἰ χωρῶμεν, ἢ παντὶ σθένει—

Πρβ. καὶ Ναύκιον Τραγ. Ἀποσπ. σελ. 258, 818 καὶ Δινδόρφιον Σοφοκλ. Τόμ. Η', σελ. 180 ἐκδ. γ'. Καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφώντος Α', ζ', 16 ἔχουσι τὰντίγραφα «διὰ τὸ ἐκ πολλῶν πληρωμάτων εἰς ὀλίγας ἐκλελέχθαι τοὺς ἀρίστους ἐρέτας». Ἄλλ' ἐν τῇ Κοθηταίῳ ἐκδόσει (σελ. 23) ἀναγινώσκειται ἐξ ΕΙλέχθαι. Καὶ ἐν τῇ Κύρου Παιδείᾳ Γ', γ', 41 ἀπαντᾷ «καὶ ἐπιλεγεμένοι ἐστέ», ἀνθ' οὗ ἐν ἐνὶ τῶν ἀντιγράφων κεῖται ἀπ ΕΙλεγεμένοι.

Τὸν παρακείμενον συλλελέχθαι βλέπει τις παρ' Ἡροδότῳ, ὅστις καὶ τοῦ ἀπολελέχθαι ποιεῖται χρῆσιν, καὶ παρ' Ἀριστοφάνει, παρ' ᾧ καὶ ὁ παραλελέχθαι εὑρίσκειται. Ἡρόδ. Ζ', 26: ὁ πεζὸς ἅπας συλλελεγεμένος. Ζ', 40: προηγέοντο μὲν γὰρ ἵπποταί χιλιοὶ ἐκ Περσέων πάντων ἀπολελεγεμένοι· μετὰ δὲ ἀγχοφόροι χιλιοὶ καὶ οὗτοι ἐκ πάντων ἀπολελεγεμένοι. Ζ', 41: μετὰ δὲ ἵππος ἄλλη χιλίη ἐκ Περσέων ἀπολελεγεμένη· μετὰ δὲ τὴν ἵππον ἐκ τῶν λοιπῶν Περσέων ἀπολελεγεμένοι μύριοι. Ζ', 83: τῶν δὲ μυρίων τούτων Περσέων τῶν ἀπολελεγεμένων. Θ', 41: πλεῖνας τῶν συλλελεγεμένων. Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 58: ἐπειδὴ συλλελεγεμένος ὄρω (ἀλλὰ Ὀρν. 294: ὅσον συλλελεχταὶ κακὸν τῶν ὀρνέων). 904: οὐ δ', ὦ γραῦ, παραλέλεξαι κἀντέτριψαι. Πρβ. καὶ Πολυδ. Β', 35 «παραλελέχθαι δὲ τὰς περιττὰς ἀφαιρεῖσθαι (Γρ. ἀφρηῆσθαι)». Παρ' Ἡσυχίου ἀντὶ τοῦ «παραλέξαι: παρὰ τὸ τὰς ὑπερεχούσας (τρίχας) ἐν ταῖς ὑφρῦσι παραλέγειν» ἔγραψεν ὁ Σμιδίτιος (Τόμ. Γ', σελ. 273) παραλελέξαι.

Παρ' Ὀμήρῳ φέρεται Ἰλ. Ν, 689 «οἱ μὲν Ἀθηναίων προλελεγεμένοι». Εὐστάθ. σελ. 985, 8 «τὸ δὲ προλελεγεμένοι ἀντὶ τοῦ ἐπιλέγδην προτεταγμένοι ὡς πρωτοστάται». Πρβ. καὶ Θεόκρ. Γ', 18 «οἱ δ' αὐτῶ ἀριστῆες συνέποντο πασῶν ἐκ πολίων προλελεγεμένοι».

Συχνότερος παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἶνε ὁ τύπος ὁ διὰ τοῦ ΕΙ ἀντὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἐσηματισμένος, ἀπ ΕΙλέχθαι, ἐξ ΕΙλέχθαι, προεξ ΕΙλέχθαι, κατ ΕΙλέχθαι, συνε ΕΙλέχθαι, κτλ. Τὰ παραδείγματα ὅκ προεξεχθῶσιν ἀλλαχού.

δυστυχηκόσι ἀντὶ τοῦ ΔΕδυστυχηκόσι. Ψευδομένονδρ. Μονοστ. Γνώμ. 431:

οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ τοῖς δυστυχηκόσι.

Τὸ δεδυστυχηκόσι ἀποκατέστησεν ὁ Μεινέκιος. Ἄλλ' ἡ ἀληθῆς τοῦ ὄλου στίχου γραφὴ κατὰ τὸν Ἰρσχήγιον εἶνε:

οὐ δεῖ σ' ἐπιχαίρειν τοῖς δεδυστυχηκόσι¹

κατεπιτηδεῦσθαι ἀντὶ τοῦ κατεπιτετηδεῦσθαι (Διον. Ἄλικ. π. Θουκυδ. Χαρακτ. ΜΒ', σελ. 921 Ῥεισκ.).

γεωργηκέται ἀντὶ τοῦ Γεγεωργηκέται, δεινδροκοπημένης ἀντὶ τοῦ ΔΕδεινδροκοπημένης καὶ πειθαρχηκόσι ἀντὶ τοῦ ΠΕπειθαρχηκόσι (Διόδ. Σικελ. Β', με', 4. ΙΒ', με', 4 καὶ ΙΗ', ξγ', 3)². Καὶ ἐν σελ. 4 τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐρχήρου νεωστὶ ἐκδοθέντων Ἐπιστολογράφων ἀναγινώσκειται «ἕως ἂν ἴδῃτε τὴν χώραν ὑμῶν κατεσκαμμένην καὶ δεινδροκοπημένην» ἀντὶ τοῦ ΔΕδεινδροκοπημένην.

καλλιέρηται ἀντὶ τοῦ ΚΕκαλλιέρηται (Λουκιαν. πρὸς Κρόν. 1. Πρβ. καὶ Ξενοφ. Κυρ. Παιδ. ζ', δ', 12)

τελειωμέναις ἀντὶ τοῦ ΤΕτελειωμέναις, ἐγκεντρισμέναις ἀντὶ ἐγκεντρισμέναις καὶ προσαναπληρώκει ἀντὶ τοῦ προσαναπληρώκει (Ἀθήν. ΙΔ', 65. 68 καὶ 69).

κατέκλειστο ἀντὶ τοῦ κατεκλειστο (Ξενοφ. Ἐφέσ. Β', θ', 1. Ἐν Β', ιδ', 1 ὁ μὲν Ἐμστερρούσιος ἔγραψεν «ἀπεπλάγητο γὰρ καὶ αὐτὸς τῆς ἐπ' εὐθὺ ὁδοῦ», ὅπερ καὶ ὁ Ἰρσχήγιος περέλαβεν, ὁ δὲ Ἐρχῆρος ἀπεπεπλάγητο).

κατέτηκτο ἀντὶ τοῦ κατετετηκτο (Παυσαν. Δ', γ', 5). Δεινῶς ὁ περιώνυμος Ἐμστερρούσιος σφάλλεται νομίζων ὅτι ὀρθῶς ἔχουσι τὸ κατέκλειστο καὶ τὸ κατέτηκτο καὶ ἄλλα τοιαῦτα κατ' Ἀττικὴν ἢ Ἰωνικὴν, ὡς λέγει, προενηνεγμένα συνήθειαν³. Περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι τῷ Ἐφεσίῳ Α', ε', 7 «καὶ ἦσαν ποικίλαι παρὰ τῶν θεωμένων φωναί, τῶν μὲν ὑπ' ἐκπλήξεως τὴν θεὸν εἶναι

¹ Ἴδε Ναβῆρον Μνημοσ. 1857, σελ. 350 καὶ 1873, σελ. 164.

² Ἴδε Δινδόρφιον Διοδ. Τόμ. Α', σελ. XIII Τεῦθν.

³ Miscellan. Observat. Τόμ. Δ', 6', σελ. 289 κέξ. Ἴδε καὶ Πηλεκάμπιον Ξενοφ. Ἐφέσ. σελ. 227 καὶ σελ. 253.

λεγόντων, τῶν δὲ ἄλλην τινὰ ὑπὸ τῆς Θεοῦ περιποιημένην» γράφει ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς *Ἡλιοδ.* Τόμ. Β', σελ. 6 «τὸ Περιποιημένην ἐνδέχεται μὲν καὶ γραφικῶς ἡμαρτήσθαι ἀντὶ τοῦ Περιπεποιημένην, ἢ Περιποιουμένην, εἰκὸς δὲ καὶ ὑπὸ τῆς κοινῆς συνήθειας παραχθέντα τὸν Ξενοφῶντα ἀναυξήτως ἐξενέγκαι τὸν παρακείμενον, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς ἐροῦμεν ἀρχαιότερον γὰρ Ἡλιοδώρου γεγονέναι τὸν τὰ Ἐφesiaκὰ γράψαντα, οὐδεὶς γέ μ' ἂν πείσειεν, οὐδ' ἦν πείσῃ ἔστω γὰρ καὶ γραφικῶς ἡμαρτήσθαι τὸ ἀναυξήτον τοῦ παρακειμένου· ἀλλ' ἡ λέξις αὐτὴ τοῦ Περιποιεῖσθαι, ἢ τοσαῦτα τοῖς Κριτικαῖς παρασχούσα πράγματα, ἀντικρυς ἐξελέγχει τὴν κοινὴν συνήθειαν, καθ' ἣν φασὲν καὶ μέσως καὶ παθητικῶς Ὁ δεῖνα μὲ περιποιεῖται, τουτέστι περιέπει, ἢ φιλοφρονεῖται μὲ, καὶ Περιποιῶμαι ἀπὸ τὸν δεῖνα» (Πρβ, καὶ σελ. 126). Τὰ τοῦ Κοραῆ ἀσπάζεται καὶ ὁ Πηλεκαμπιὸς Ξενοφ. Ἐφεια. σελ. 99. Καὶ ὁ μακαρίτης Μαυροφρύδης *Δοκίμ. Ἱστορ. Ἑλλ. Γλ.* σελ. 77 παρατίθεται τὸν προκείμενον τύπον ὡς παράδειγμα τῆς παρὰ τοῖς μεταγενεστέραις χρήσεως τοῦ ἀνευ ἀναδιπλασιασμοῦ παρακειμένου. Ἦμεῖς οὐδαμῶς πειθόμεθα ὅτι ἐγράφη *περιποιημένην* ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος τοῦ Ἐφesiaίου. Τῶν δὲ γενομένων εἰκασιῶν, *περιποθουμένην, περιεπομένην, περιπεποιημένην, παριπεποιημένην, παρωμοιωμένην*, οὐδεμιᾶ ἀρεσκόμεθα. Νομίζομεν δ' ὅτι εἶπεν ὁ Ξενοφῶν «ἄλλην τινὰ ὑπὸ τῆς Θεοῦ περιττῶς τετιμημένην». Φαίνεται δ' ὅτι μεταγράφων τις τὸ *περιττῶς τετιμημένην* ἀπεπλανήθη ἀπὸ τοῦ πρώτου Τ εἰς τὸ τελευταῖον ἀπολομένων δ' οὕτω τῶν μεταξὺ γραμμῶν καὶ τοῦ πρώτου Μ ἐξιτήλου ὁπωσδήποτε καταστάντος, περιελείφθη τὸ ΠΕΡΙΤΤΙ: ΗΜΕΝΗΝ, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ΠΕΡΙΠ:: ΗΜΕΝΗΝ ἐκλήφθεν (ΤΙ=Π) ἀνεγνώσθη ἀπλούστατα καὶ εὐκολώτατα ΠΕΡΙΠΟΙΗΜΕΝΗΝ.

λεπτοκοπημένην ἀντὶ τοῦ *ΑΕλεπτοκοπημένην* (Διοσκορ. Τόμ. Α', σελ. 22. Ἐν σελ. 744 γράφεται ὀρθῶς *λελεπτοκοπημένην*. Πρβ. καὶ σελ. 811: *κακοτεχνημένος-Κεκακοτεχνημένος*). Ἐν σελ. 652 ἐκδοῦς ὁ Σπρέγγελος «ἐπικλιῖσθαι δὲ αὐτὰς δεῖ εἰς ἀγγεῖον» γράφει «Sic legendum esse e Serap., iam Saracenus docuit; ἐγκεκλιῖσθαι vulgo». Τὸ ἐπικλιῖσθαι ἀντὶ τοῦ ἐπικεκλιῖσθαι εἶνε βάρ-

βαρον. Ἰκανὸν δὲ, νομίζομεν, θὰ ὑπῆρχεν, ἂν τὸ ἐγκεκλιῖσθαι ἐτρέπετο εἰς ἐγκεκλιῖσθαι. Τὸ ἐν Τόμ. Β', σελ. 255 ἐμπνευματωμένους μετατυπωτέον εἰς ἐμπνευματωμένους. Διορθωτέον δὲ καὶ τὸ ἐν Τόμ. Α', σελ. 46 προῦποστρωμένων κατὰ τὸ ἐν σελ. 79 ὑπεστρωμένας.

πεπάρθαι ἀντὶ τοῦ *ΠΕπεπάρθαι* (Ψευδαριστοτ. Προβλ. Κ', 20, Τόμ. Δ', σελ. 210 Διδ.). Ἴσως δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἡσύχιου ἀπέπαυται: πεπράυται» μεταγραφτέον «πεπέπαυται: πεπράύνται»¹.

περασμένην ἀντὶ τοῦ *ΠΕπερασμένην* καὶ κέντρωται ἀντὶ τοῦ *ΚΕκέντρωται* (Ἡρων Ἀλεξ. σελ. 245, 17 καὶ σελ. 264, 19 Οὐλόχη).

συμμετρημένην ἀντὶ τοῦ *συμΜΕμετρημένην*, προεινάχθω (προτεινάχθω) ἀντὶ τοῦ προΓΕτινάχθω, ἐκγιγαρτισμένην ἀντὶ τοῦ ἐκΓΕγιγαρτισμένην καὶ ὑπερέπορήκει ἀντὶ τοῦ ὑπερεΠΕπορήκει (Ὀρειβάς. Τόμ. Α', σελ. 411. Τόμ. Β', σελ. 146. σελ. 341 καὶ 597. σελ. 726).

μεγέθυσιμένως ἀντὶ τοῦ *ΜΕμεγέθυσιμένως* καὶ *πληθυσιμένων* ἀντὶ τοῦ *ΠΕπληθυσιμένων* (Πρόβλ. Διάδ. εἰς Εὐκλ. σελ. 54 καὶ σελ. 154 Τεύθ. Κακῶς ἐν σελ. 266 γράφεται ἐννοήσθω ἀντὶ τοῦ ἐννοήσθω).

Ἐν τοῖς τοῦ Φίλωνος ἀναγινώσκειται Τόμ. Α', σελ. 266 «πάντων τῶν μερῶν καθαρμένων» ἀντὶ τοῦ *ΚΕκαθαρμένων* καὶ Τόμ. Β', σελ. 28 «ἢ τῶν θεάτρων κατασκευὴ μερίμηται» ἀντὶ τοῦ *ΜΕμερίμηται* καὶ Τόμ. Ε', σελ. 4 «πρὸς τὴν ὄψιν ἐνδιδούς εὐ καὶ ποικίλως ἐπὶ ἀπάτη τεχνιτευμένη (Γρ. -γηρ)» ἀντὶ τοῦ *ΤΕτεχνιτευμένην*. Καὶ ἐν Τόμ. Γ', σελ. 226 ἀντὶ τοῦ ἐπισκέφθαι γραπτέον ἐπισκέφθαι.

Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Δείτζου ἐκδοθεῖσι Σχολίοις εἰς τὸν Ἰπποκράτη καὶ τὸν Γαληνὸν ἀπαντᾷ Τόμ. Α', σελ. 186 «καὶ ὄλον ἀποτεφρωμένα» ἀντὶ τοῦ ἀποΓΕτεφρωμένα. Ἐν σελ. 288 «ἀλλὰ πάντα μὲν μειώμενα (!) ἔχων τῆ τοῦ φλέγματος ἐπιμήζια» ἀναγνω-

¹ Ἴδα Ἄλβερτον Ἡσύχ. Τόμ. Β', σελ. 913 καὶ Κόβητον Nov. Lect. σελ. 582.

στέον μειωμένα ἀντὶ τοῦ μὲν μειώμενα. Παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ἀφροδισιεῖ Προβλ. Α', 94 φέρεται «διὰ τὸ τοῖς φιλοσόφοις ἀποδεῖχθαι» ἀντὶ τοῦ ἀποδεῖχθαι¹.

Καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΒ', σελ. 585 γράφεται ἐκφυαρτισμένης, ἀλλ' ἐν σελ. 992 καὶ 996 ἀναγινώσκεται τὸ ὄρθον ἐκφυαρτισμένη (Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΓ', σελ. 23. σελ. 34. σελ. 317. Τόμ. ΙΔ', σελ. 150, κλπ.). Ἐν τόμ. Β', σελ. 310 ὑπάρχει «καταντικρὺ τῇ πρώτῃ λεγμένῃ» ἀντὶ τοῦ ἀελεγμένη (Πρβ. σελ. 311: τῇ λελεγμένη πρόσθεν) καὶ σελ. 570 «κύρτωται καὶ λεῖόν ἐστι» ἀντὶ τοῦ κεκύρτωται (ἢ κυρτοῦται) καὶ σελ. 866 «καίτοι γε πληρωμένων τῶν πόρων», ἀνθ' οὗ ὀρθῶς σελ. 865 «καίτοι γ' ἐνίοτε ΠΕπληρωμένων τῶν πόρων», ἐν δὲ Τόμ. ΙΓ', σελ. 287 φέρεται «εἰς τὰ μέρη προπονημένα» ἀντὶ τοῦ προΠΕπονημένα, ἐν δὲ Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 72 κεῖται «ἀλλ' ἐπιπλεγμένον πάθος» ἀντὶ τοῦ ἐπιΠΕπλεγμένον. Καὶ τὸ ἐν Τόμ. ΙΘ', σελ.

¹ Ἐν Τόμ. Α', σελ. 32 ὑπὸ τοῦ Ἰδελήρου ἐκδόσεως τῶν Μικρ. Ἑλλ. Φυσικῶν καὶ Ἰατρῶν. Ἐγένετο δ' ἡ ἐκδοσις αὕτη ὀλιγώρως καὶ ἀνεπιστάτως καὶ βροθεὶ παντοίων σφαλμάτων, ὧν καταλέγομεν, γέυματος χάριν καὶ πρὸς πίστιν τοῦ ἡμετέρου λόγου, τὰ ἐν σελ. 31-2 κεῖμενα.

σελ. 31, 5 «καὶ χρώνουσι (Γρ.: χρώνουσι) τὸ σκύβαλον, οὔτε τῇ δριμύτητι ἐρεθίζει τὴν ἀποκριτικὴν δύναμιν τῶν ἐντέριων κτέ.». Γρ. ὅτε.

σελ. 31, 21 «τότε γὰρ θεωρῶς ἐστίν, καὶ ὡσπερ βραβευτῆς» καὶ κριτῆς ἀντιγωνιστῶν δύο». Γρ. «τότε γὰρ θεωρῶς ἐστίν καὶ ὡσπερ βραβευτῆς καὶ κριτῆς ἀντιγωνιστῶν δύο».

σελ. 31, 25 «ὡς ἐπὶ τῶν ῥυπαρῶν καὶ κοιλίας ἐλκῶν». Γρ. τῆς.

σελ. 31, 30 «καθαρὸν ὑπὸ τῶν τροφῶν». Γρ. ἀπό.

σελ. 31, 36 «αὕτη δὲ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νόσου ὑπεκκαεῖσα μετέβαλεν ἐπὶ τὸ μέλος». Γρ. μέλαν.

σελ. 32, 2 «διότι δὲ τὸ παχὺ τοῦ χυμοῦ καὶ δύσλυτόν ἐστι τὸ τοιοῦτον χρῶμα». Γρ. διά.

σελ. 32, 8 «καὶ διὰ τοῦτο τὸ πλεθὸς συρρεῖται χολῆς». Γρ. συρρεῖ τῆς.

σελ. 32, 11 «ἄνεισι βραχὺ χολή». Γρ. χολῆς.

σελ. 32, 19 «ῥεῦμα μόνον καὶ ὄγκον καρκινώδη χωρὶς ἀναβρώσεσι καὶ μελαγχολίαις ἡμερον». Γρ. ἀναβρώσεως καὶ μελαγχολίας.

σελ. 32, 21 «ἐμβάλλουσιν εἰς τὸ δακτύλιον». Γρ. τόν.

σελ. 32, 36 «τοῦ οὖν ἀέρος ἐπὶ τὸ ἄνω διωκομένου, ἀθρόως διασθηνεῖ τόπῳ ψόφον ἀναγκαίως συμβαίνειν». Γρ. «διωκομένου ἀθρόως διὰ στενοῦ τόπου ψόφον ἀναγκαῖον συμβαίνειν».

228 «τοῦτον δὲ Μενέδημος ὁ Ἐρετριεὺς διέδεκτο» ὀφείλει πάντως νὰ μεταβληθῇ εἰς διεδέδεκτο. Ἐν τῷ τοῦ Ψευδιπποκράτους σελ. 1213, 5' Φοῖσ. «ἄνευ τοῦ ζυγκεκαλύφθαι τε καὶ κοματισθαι» ἴσως ὁ σύνδεσμος κατέπτε τὸν ἀναδιπλασιασμόν¹. Ἐν σελ. 1213, α' «εἶτα πάλιν ἡσυχίαν τε εἶχεν. καὶ κοματισμένη, ὑπνοῦσα διετελεῖ» ἐξέδωκεν ὁ Λιτραῖος ἐξ ἐνός κώδικος «ἡσυχίαν τε εἶχε κεκοματισμένη καὶ ὑπνώσπουσα διετελεῖ». Ὁ Ἐρμερίσιος (Τόμ. Α', σελ. 652) εἰκάζει «καὶ κεκοματισμένη ὑπνώσπουσα διετελεῖ». Ὅτι δὲ μεταβάλλεται ἐνίοτε ὁ ἀναδιπλασιασμός ΚΕ εἰς τὸν σύνδεσμον ΚΑΙ φανερόν καὶ ἐξ ἄλλων παραδειγμάτων γίνεται καὶ ἐκ τοῦ παρὰ Σωρανῶ σελ. 228 Ἑρμ. «ἐπὶ πολὺ καὶ κάκουμένη» ἀντὶ τοῦ κεκακωμένη. Ἐν τῷ ΟΖ' ψαλμῷ ἀναγινώσκεται «ὡς δυνατὸς κραιπαληκῶς ἐξ οἴνου» (65. Πρβ. Ἠσύχ. «κραιπαληκῶς: εὐφραϊνόμενος ἢ εὐφραμμένος»). Ὁ δὲ περιουστάτος Χοιροβοσκός Ἐπιμερ. σελ. 162 Γαισφ. γράφει «καὶ κραιπαληκῶς: δύο μέρη λόγου, καὶ σύνδεσμος, κραιπαληκῶς μετοχή!» Συμβαίνει δὲ καὶ ἡ ἐναντία μεταβολή, καθ' ἣν ὁ σύνδεσμος ΚΑΙ μεταπίπτει εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμόν ΚΕ, ὅσον ΚΕχρησθαι ἀντὶ τοῦ ΚΑΙ χρησθαι (Πολύβ. σελ. 983 Οὐλσχ.), κτλ.

Ἄξια παραθέσεως εἶνε καὶ τὰ ἐξῆς παρ' Ἠσυχίῳ ἀπαντῶντα:

ἀπότμηται: ἀποκέκοπται.

ἐκταρβημένον: ἐπτοημένον.

ἐμπλησμένη: πεπλησμένην.

ἐπέτακτο: ἐν τάξει ἢ ὀπίσθεν ἠκολούθει.

ἐπίτευκται: ἐν ἐπιτυχίᾳ ἐστί.

καιουργηκότα: νέα πράγματα ἐργασάμενον.

κατεδάρθηκεν: καθύπνωκεν.

κατεθήπει: ἐπτοεῖτο.

κατεθήπεσαν: ἐθαύμαζον (Τόμ. Β', σελ. 198 Ἀλβ.).

(ἐνδεικτο: ἐσήμηνην).

(ἐνέδεικτο: ἐνεσήμηνην, ἐνετείλατο).

¹ Πρβ. καὶ Σχολ. Ἰπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Β', σελ. 148 «τὸ κατεξηρασμένον καὶ κενωμένον σῶμα». Γραπτέον «καὶ κεκνωμένον».

Τὸ «περικώκυτο (περικόκυτο ἐν τῷ κώδικι): περιηγεῖτο» μετέβαλεν ὁ Λοβέκκιος (Στοιχ. Τόμ. Α', σελ. 188-9) εἰς περιεκωκύετο. Εὐρίσκεται δὲ παρ' Ἑσυχίου καὶ «κεκαινοτόμηται: γεωτέρισται» ἀντὶ τοῦ ΝΕγεωτέρισται¹ καὶ «πεπλεγμένον: κοσμημένον» ἀντὶ τοῦ ΚΕκοσμημένον καὶ «πεπορθῆσθαι: ἀπολωλέναι, συντελέσθαι» ἀντὶ τοῦ συνΤΕτελέσθαι. Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ζωναρᾶ σελ. 557 κεῖται «δμηκότες: δαμάσαντες» ἀντὶ τοῦ ΔΕδμηκότες². Ἄλλ' ἐκτενέστερον καὶ ἀκριβέστερον περὶ

1. Ἔχει δ' ὁ κώδιξ τοῦ Ἑσυχίου καὶ «γεγλύπτονται: ἀντεγκλέονται» ἀντὶ τοῦ «γεΓΙΓλύμονται: ἀντεγκλείονται». Τὸ δὲ «κλεισιδδηλευμένοι: νόθοι», ὅπερ φαίνεται ὅτι στερεῖται ἀναδιπλασιασμοῦ, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ «κεκιδδηλευμένοι: νόθοι». Σώζεται δὲ παρ' Ἑσυχίου καὶ τὸ ὄρθον «κεκιδδηλευμένοι: ἄτιμοι, ἀχρεῖοι, ἀδόκιμοι, νόθοι».

2. Ὡς δ' ἀφανίζεται ὁ ἀναδιπλασιασμός, οὕτω καὶ ἄλλαι συλλαβαί, οἷον νενικυτα ἀντὶ τοῦ νενικυτα: Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 193 Δινδ. ἐνενίκει ἀντὶ τοῦ ἐνενικυτα: Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Β', 91.

ὄνιναι ἀντὶ τοῦ ὄνιναι. Πλάτ. Πολ. Γ', σ. 600, δ' «εἴπερ οἶδες τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὄνιναι ἀνθρώπους» ἢ ὄνιναι ἢ ὄνεῖναι ἢ ὄνηναι, ὅπερ παρὰ δόξως ἐνεκρίθη ὑπὸ τινῶν. Ὁ Ἄσπιος καὶ ὁ Σταλθαύμιος ἔγραψαν ὄνησαι. Οὐδὲ τριγῶς ἄξια εἶνε τὰ τοῦ Μοσχοπούλου «τὰ εἰς ΝΑΙ ἀπαρέμφοτα ἀορίστου ὄντα διὰ τοῦ Π γράφονται» κῆναι (Γρ. ἦναι ἢ ἦναι) τὸ κόψαι, παρῆναι τὸ σουβλισηθῆναι. Τὸ δὲ ὄνιναι διὰ τοῦ Ι ὡς κατὰ συζοπὴν ἀπὸ τοῦ ὄνινῆναι (π. Συεδ. σελ. 23). Ἴδε Βουτμαννὸν Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Β', σελ. 256 ἐκδ. 6'. Ματθίαν Διεξ. Γραμμ. σελ. 625 ἐκδ. γ'. Λοβέκκιον Στοιχ. Τόμ. Α', σελ. 384 καὶ Κυνηήρον Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 879. Πρὸ καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σελ. 2018 Παρ.

ἀφροντιστέον ἀντὶ τοῦ ἀφρόντισΤΗτέον. Πολύβ. Θ', ις', 5. κωμωδιδάσκαλος ἀντὶ τοῦ κωμωΔΟδιδάσκαλος. Ἀριστοτ. π. Ψυχ. Α', 3 καὶ Θεμιστ. Λόγ. Η', σελ. 110, 6'.

περιπατικοί ἀντὶ τοῦ περιπαΤΗτικοί. Κέβ. Πίν. ΙΓ', 2. Ἴδε Δροσίνον Κέβητ. σελ. XI κέξ.

Ἄκαλλιδος ἀντὶ τοῦ ἌκαΚΑλλιδος. Στέφ. Βυζ. σελ. 390, 18 καὶ σελ. 482, 11.

Φιλίου ἀντὶ τοῦ ΦιΛΑΓΓίου. Ἀθήν. Π', 51. Παρὰ Στεφ. Βυζ. σελ. 197, 1 φέρουσι πάντα τὰντίγραφα «Φύλλιος Αἰγεῖ» ἀντὶ τοῦ ὄρθου Φιλλόλιος, ὅπερ πρῶτος ἀποκατέστησεν ὁ Σαλαμάσιος. Πολλὰ δὲ τὸ ὄνομα τορτο ἔκαθεν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων. Ἴδε Ῥουγκήνιον Τιμ. Σοφιστ. σελ. 167 καὶ Μεινέκιον Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 259.

κυβιστήρ ἀντὶ τοῦ κυβισΤΗτήρ καὶ κυβιστῆ ἀντὶ τοῦ κυβισΤΗτῆ. Σχολ. Ἰλ. Μ, 385 (σελ. 350 Βεζκ). Καὶ παρ' Ἀθήν. Α', 25 κεῖται ἐν τοῖς

τῶν τοιούτων θὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ ἐξετάζοντες καὶ τὸν παρὰ τοῖς ἐσχάτοις τῶν μεταγενεστέρων σχηματισμῶν τῶν ἐκφύλων τύπων σιδηρωμένος, βαπτισμένος, καυμένος, κατακλασμένος, κτλ. κτλ., ὧν ἡ συνήθης χρῆσις συνετέλεσεν ὅπως δῆποτε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐν ταῖς βίβλοις τῶν παλαιῶν ἐνίστ' ἀπώλειαν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ. Θὰ εἴπωμεν δ' αὐτόθι τὰ δέοντα περὶ τε τοῦ Ὀμηρικοῦ δέχεται καὶ τοῦ Θεοκριτείου γεύεσθαι καὶ ἄλλων τινῶν¹.

Τοιαύτην μὲν ἡμεῖς περὶ τοῦ ἀπεδημηκότες ἔχομεν γνώμην οὐδαμῶς ἀπίθανον εὐρίσκοντες τὴν ἐκ πλημμελοῦς γραφῆς ἀπάτην τοῦ γράψαντος τὴν ἐν τοῖς Βεκκήρου Ἄνεκδότοις (σελ. 321-476) Συναγωγὴν λέξεων χρησίμων, ὅστις πολλὰ μὲν κάλλιστα καὶ ὠφελιμώτατα διδάσκει ἐκ τ' ἄλλων συνερανισάμενος καὶ ἐκ τῶν λεξικῶν τοῦ Αἰλίου Διονυσίου καὶ τοῦ Πausανίου, οὐκ ὀλίγα δὲ περιττὰ

ἀντιγράφοις «καὶ μὲν τινες τῶν κυβιστήρων» ἀντὶ τοῦ κυβιστητήρων. Πρὸ. Σουίδ. λ. ὄρχησις καὶ λ. χορεία καὶ Ἑτυμ. Μέγ. σελ. 146, 51 καὶ σελ. 543, 23. Πλημμελῶς ἔχει τὸ παρὰ Σουίδα «κυβιστητήρ: ὄρχησις». Παρὰ Ζωναρᾶ εἶνε ἀντ' αὐτοῦ γεγραμμένον ὄρχηστήρ. Ἴδε Ἄλβερτον Ἑσυχ. Τόμ. Β', σελ. 305.

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Φωτίου φέρεται «ζητόρων: ζητητῶν», ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἑσυχίου «ζητόρων: ζητούντων» γράφουσι δὲ ἔτιοι ζητητόρων. Τὸ ζητόρων ἔξ ὀνομαστικῆς ζήτησος εἶνε τερατώδες καὶ ἀλλόκοτον. Οὐδεμίᾳ δὲ δύναται νὰ ὑπάρχη ἀμφιβολία ὅτι προήλθεν ἐκ κακῆς τοῦ ζηΤΗτόρων ἀνάγνωσεως. Πρὸ καὶ Λοβέκκιον Παραλειπ. σελ. 13.

Περὶ τοῦ δυσθεωρητέρος ἀντὶ τοῦ δυσθεωρηΤΟτερος, τοῦ δυσδιοικητάτος ἀντὶ τοῦ δυσδιοικηΤΟτατος, τοῦ ἀλλοκώτατος ἀντὶ τοῦ ἀλλοκώΤΩτατος καὶ ἄλλων τοιούτων θὰ διαλάβωμεν ἀλλαγῶν.

1 Παρὰ Πολυβ. Ε', μδ', 1: ἐγχεχείριστα: ὑπάρχει καὶ γρ. ἐγχερίριστα. Ἐν τοῖς Ἑθνικοῖς τοῦ Στεφάνου σελ. 311, 3 πάντα τὰντίγραφα παρέχουσι «λέγεται καὶ θετταλίξω, ὡς δωρίζω, ἀφ' οὗ τὸ ἐνθετταλίξμεθα παρὰ Εὐπό- λιδι ἐν Μαρικᾷ, τουτέστι χλαμύδα θετταλικὴν φοροῦμεν». Τὸ ὄρθον ἐνθετεταλίξμεθα ἀποκατέστησεν ὁ Βερνήλιος. Πρὸ. Πολυβ. Ζ', 48 «καὶ ἐνθετεταλίξμεθα ἔλεγον τὸ χλαμυδοφοροῦμεν». Τὸ ἐν τοῖς Κανόσι τοῦ Θεογνώστου σελ. 113, 2 «Ἐλένη, καυμένη, φθιμένη, κτιμένη» εἶνε πλημμελὴς γραφὴ τοῦ Κλυμένη. ΚΑΥΜΕΝΗ-ΚΑΥΜΕΝΗ. Πρὸ. Μεινέκιον Στεφ. Βυζ. σελ. 370.

καὶ ἀνωφελῆ ἢ παντελῶς ἀδόκιμα καὶ ἀπόβλητα, οἷον

σελ. 390, 20 «ἀναίδην: ἀθρόως, σφοδρῶς ἢ ἀπηρυθρισμένως».

σελ. 419, 4 «ἀπαυθαδιάζοντας: μεγαλοφρονοῦντας».

σελ. 423, 25 «ἀπέχθεσθαι: λέγουσι δέ ποτε καὶ ἀπεχθάζεσθαι».

σελ. 427, 18 «ἀποδιδόμενοι: Ἀντιφῶν ἀντὶ τοῦ ἀποδιδόντες καὶ ἀποδιδόμεθα ἀντὶ τοῦ ἀποδίδομεν».

σελ. 467, 20 «αὐτόπωλοι: τῆ τῶν καπήλων ἀντικείμενοι τέχνῃ καὶ Πλάτων Πολιτικῶ καθάπερ ἡ τῶν καπήλων τέχνη τῆς τῶν αὐτοπῶλων διώρισταί τεχνῆς».

σελ. 471, 9 «ἀφιοῖ: τὸ εὐκτικὸν περισπῶντες λέγουσι καὶ ἀφεῖεν». Κτλ.

Πάντων δὲ χείριστον θὰ ἦτο τὸ ἐν σελ. 471, 10 «ἀφίημι: ἀφίημι καὶ ἀφίεμι ἑκατέρως προφέρονται, καὶ συστέλλοντες καὶ ἐκτείνοντες τὴν δευτέραν συλλαβήν», ἀν ὑγιῶς καὶ ἀδιαφθόρως εἶχεν ἡ γραφή. Προφανὲς ὁμοῦς ὑπάρχει ὅτι ἡ τοῦ γραμματικοῦ παρατήρησις δὲν γίνεται περὶ τῆς παραληγοῦσης ἀλλὰ περὶ τῆς προπαραληγοῦσης καὶ πᾶς τις παραχρῆμα κατανοεῖ ὅτι ἀφίεμαι ὑπ' αὐτοῦ ἐγράφη, οὐχὶ ἀφίεμι, ὅπερ οὐδὲ Σκύθης ἠδύνατο νὰ εἴπῃ.

Ὁ Κουστῆρος (Ἀριστοφ. Ἰππ. 352, Τόμ. Γ', σελ. 145 Βεκκ.) ὑπερασπίζων τὸ κατεγλωττισμένην, ὅπερ ὡς πλημμελὲς ὑπώπτευσεν ὁ Βίσητος, πρῶτον παράδειγμα παρακειμένου τὴν συλλαβικὴν ἔχοντος αὐξήσιν ἀντὶ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ παρατίθεται τὸ τοῦ Ἡσυχίου ἐγύμνασμαι. Περὶ τούτου λέγει ὁ Δορβίλλιος Χαρίτ. σελ. 553 Λειψ. «*Ap. Hesych. ἐγύμνασμαι vel singulare quid; vel potius vitiosum, animadvertitur*». Κατὰ τὸν Πεαρσῶνα τὸ ὄρθον εἶνε Γεγύμνασμαι, κατὰ δὲ τὸν Μεινέκιον (Σκύμν. σελ. 19) ἐγυμνασΑΜΗΝ¹.

Ὁμοίον τῷ ἐγύμνασμαι ὑπάρχει παρ' Ἡσυχίῳ τὸ

«ἐνώπηται: τεταπείνωται», ἀνθ' οὗ ἐν ἄλλῳ τόπῳ φέρεται «νενώνηται: τεταπείνωται, καταπέπληκται». Τὸ ὄρθον ἐσώθη ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 294, 11 «νενώπηται: καταπέπληκται καὶ κατεστύγνακεν»¹.

Ἀναγινώσκεται δ' ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου καὶ:

ἀπέλυκα (ἀπέληκα): ἀπέρωγα. Κύπρια.

ἐπέτακτο: ἐν τάξει ἢ ὀπισθεν ἠκολούθει.

κατεθύπει (κατεθήπει): ἐπτοεῖτο.

κατεθηπώς: δειλιάσας (Τόμ. Β', σελ. 188 Ἀλβ.).

κατεθήπεσαν: ἐθαύμαζον (Τόμ. Β', σελ. 198).

Ἐν Τόμ. Β', σελ. 1455 κεῖται «ὑπεξέθαυτο: ὑπεκέχαυτο».

Ὁ Ἐμστερρούσιος γράφει περὶ αὐτοῦ τὰ ἐξῆς (*Misc. Observ. Τόμ. Δ', β', σελ. 290*) «*Leg. Ὑπεξέθυπτο, pro ὑπεξετέθυπτο, ab ὑπεχτύφειν. nec, si quis fortasse malit Ὑπεξέχαυτο, diversa erit ratio*».

Τὴν γραφὴν ὑπεξέθυπτο ἐνέκρινε καὶ ὁ Λοβέκκιος Ὑψηματ. σελ. 45. Ἀλλ' ὁ Κόβητος ἀποδοκιμάζων τὰ τοῦ Ἐμστερρούσιου (Ὑπερείδ. Ἐπιταφ. σελ. 28) ἀποφαίνεται «*vitiose Ὑπεξέθαυτο: ὑπεκέχαυτο pro ὑπεξετέθυπτο, nam noli viro summo credere ὑπεξέθυπτο aut ὑπέχαυτο non esse barbara*». Ἡμεῖς δοξάζομεν ὅτι τὸ ὄρθον εἶνε ὑπετέθυπτο. Φώτ. σελ. 624, 21 «ὑπετέθυπτο: ὑπεκαίετο καὶ κέκνιστο. Ἀπολλοφάνης». Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 780, 24. Λέγει δὲ καὶ ὁ Πολυδεύκης Γ', 68 «φλέγεσθαι τῷ πόθῳ, ἐκφλέγεσθαι, ὑποτετύφθαι (Γρ. ὑποτεθῦφθαι), κεκαῦσθαι».

Τὸ τοῦ Φίλωνος εἰς Φλάκκ. 21 (Τόμ. Γ', σελ. 72 Ριχτ.) «πολλάκις δὲ ἐδειματοῦτο καὶ διεπτόητο, καὶ φρίκη μὲν τὰ μέλη καὶ μέρη τοῦ σώματος κατέσειστο, φόβῳ δὲ ὑπότρομον εἶχε τὴν ψυχὴν» εἶνε προδήλως ἡμαρτημένον ἀντὶ τοῦ κατεσειετο (ΚΑΤΕΣΕΙΕΤΟ-ΚΑΤΕΣΕΙΣΤΟ). Συχνό-

¹ Πρβ. καὶ Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 11.

¹ Ἴδε Βεντλήιον ἐν τῇ πρὸς Μίλλιον ἐπιστολῇ σελ. 65.

τατα δ' ἐν τοῖς ἀντιγράφοις συγγέονται τὰ μεγάλην ὁμοιότητα ἔχοντα στοιχεῖα Β καὶ C¹. Τὸ παρ' Ἰωσήφω Ἀρχαιολ. ΙΔ', ιγ', 6 καὶ ΙΖ', α', 2 (Τόμ. Α', σελ. 559 καὶ σελ. 655 Διδ.) ἐνεγύητο εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμματος. Ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐλέγετο ἐνεγεγύητο ἢ μᾶλλον ἠγγύητο². Ἐν τῷ Ε' Λευκτρικῷ τοῦ Ἀριστείδου ἀντὶ τοῦ «οὔτε Θηβαίους ἐνεστι δῆπου βοηθεῖν κατὰ τοῦτον τὸν λόγον· ὑπερσχῆκασι γάρ· οὔτε Λακεδαιμονίους, ὅτι καὶ αὐτοὶ τὰ τοῦ Πέρσου κακὰ ζηλοῦσι» ἔγραψεν ὁ Ῥείσκιος ἐπερσίκασι, ἔπερ

¹ Ἡσύχ. «ἀεπάσιον· ἀσμένως, χαίροντα» ἀντὶ τοῦ ἀσπάσιον καὶ «ἐνεκῆφάντα· ἐνορμήσαντα» ἀντὶ τοῦ ἐνσκήψαντα, κτλ. Ἴσως δὲ καὶ τὸ «ἐρεκρούων· στηρίξων» εἶνε παραφθορὰ τοῦ εἰσκρούων (P=I καὶ E=Σ). Ἐν τοῖς Ῥήτορι τοῦ Οὐαλλίου Τόμ. Α', σελ. 402, 10 φέρεται «καὶ πρὸς τοῖς (Γρ. τοῦς) ἀπὸ γῆς μετ' ἀέρος ἐμάχετο». Τὸ ΜΕΤΑ-ΕΡΟΣ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ πλημμελῆς ἀνάγνωσις τοῦ ΜΕΤΑ·ΣΙΟΣ, τουτέστι μετάρσιος (E=Σ καὶ P=I). Τὸ ἀντίστοιχον ἐν σελ. 591, 5 ἀναγινώσκεται «οὐδὲ τοῦτοις ὡσιν οἱ νόμοι μὴ κατ' ἀξίαν ὑποσχεῖν τὰς δικὰς» ἀντὶ τοῦ ΤΟΥΤΟΝΕΩΣΙΝ ἧτοὶ τοῦτοῦ ἐῶσιν, τοῦ ἀρκτικοῦ Ε τοῦ ἐῶσιν εἰς C μεταβληθέντος καὶ τῆ προηγουμένη λέξει προσκολληθέντος. Οὐκ ὀλίγα πράγματα παρέσχε τοῖς φιλολόγοις τὸ τοῦ Λυκούργου κ. Λευκτρ. 80 (σελ. 192) «καὶ γὰρ παλαιῶν ὄντων τῶν τότε πεπραγμένων ὅμως ἰσχυρῶς ἐστὶν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ἰδεῖν τὴν ἐκείνων ἀρετήν». Ὁ Κοραῆς ἐκδόους Ἰκανῶς λέγει ἐν ταῖς σημειώσεσι (σελ. 64) «Ὅπως ποτὲ δ' ἂν ἔχη, τὸ γοῦν Ἰσχυρῶς, θαρρήσας ἀνφαλήν, ἐπάναγκες τρεπτέον εἶναι εἰς τὸ Ἰκανῶς». Κατὰ τὸν Γ. Δινδόρφιον ἐν τῷ Θεσαυρῷ τοῦ Στεφάνου ἔγραψεν ὁ ῤήτωρ Ἰσχυρῶς, κατὰ δὲ τὸν Σχελθιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λυκούργου (σελ. IX) συχρῶς. Ἀλλ' οὐδεὶς, νομίζομεν, εὔρε τὴν γνησίαν γραφήν, ἧτις καθ' ἡμᾶς εἶνε ἄΤΕΧΝΩΣ ἧτοὶ ἀτεχνῶς. Τὸ ΤΕΧΝΩΣ μεγάλην ἔχον πρὸς τὸ ἸΣΧΝΩΣ ὁμοιότητα (T=I καὶ E=Σ) εὐκόλως ἠδύνατο νὰ μεταπέσῃ εἰς αὐτό. Καὶ παρὰ Πολυβ. Α', 6', 6 «τῆς δ' Εὐρώπης τὰ μαχιμώτατα γένη τῶν προσεσπερίων ἐθνῶν ἰσχυρῶς εἰπεῖν οὐδ' ἐγίνωσκον» γραπτέον «ἀτεχνῶς εἰπεῖν», οὐχὶ δὲ κατὰ τὸν Α. Δινδόρφιον (Πολυβ. Τόμ. Α', σελ. XIII) «σχῆδὸν ὡς εἰπεῖν».

² Ἴδε Λοβέκκιον Φρυγ. σελ. 155. Βοιμέλιον Δημοσθ. Δημηγ. σελ. 70. Γ. Δινδόρφιον Δημοσθ. Τόμ. Α', σελ. XXVIII Τεύθ. Σχελθιον Ἰσαλ. σελ. IX. Α. Δινδόρφιον Διοδώρ. Τόμ. Α', σελ. XII Τεύθ. κλπ.

καὶ ὁ Δινδόρφιος παρέλαβε (Τόμ. Α', σελ. 705). Ἡμεῖς λίαν ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου χρήσεως τοῦ ἐπερσίκασι ἀντὶ τοῦ πέπερσίκασι.

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Φωτίου λέγεται σελ. 648, 12 «ἀντὶ τοῦ ἐλεπτύνθαι», ὅπερ ὁ Ναβῆρος μετέτρεψεν εἰς λελεπτύνθαι (Τόμ. Β', σελ. 263). Καὶ ὁ Δινδόρφιος ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν σχολίαις N, 57 (σελ. 559, 20) ἐξέδωκεν «ὅτι κατεδεδούλωτο αὐτῇ ὁ Ἀλκίνους» ἀντὶ τοῦ κατεδούλωτο. Ἀλλὰ καὶ παρὰ Ψευδοκαλλισθένει Β', κθ', 1 (σελ. 85 Διδ.) κεῖται «πάντα τὰ ἔθνη ἐδούλωτο». Ἐν Ἀνεκδ. Βεκκ. σελ. 437, 7 ἀναγινώσκεται «ἀποτεθρίακεν· ἀποπεφύλακεν (Γρ. ἀποπεφύλλικεν) καὶ διεκᾶθαρεν», ἀλλὰ παρ' Ἡσυχίῳ φέρεται ὁ κῶδιξ ἀπεκᾶθαρεν, ἔπερ ἄνευ τινὸς ἀνάγκης μετετύπωσεν ὁ Σμιδίτιος εἰς ἀπεκᾶθαρεν (Τόμ. Α', σελ. 260). Τὸ παρ' Ἡσυχίῳ «κέκοπας· ἔκοπας» τρέπεται εἰς «κεκοπῶς· κόψας» ἢ «κεκοπῶς· κεκοφῶς».

Ἐν τοῖς Ἀπολλωνίου τοῦ Κιτιέως ἀπαντᾷ πρῶτον μὲν «οὔτως διασεσάφηκεν», ἔπειτα δὲ «οὔτως διεσάφηκεν» (Σχολ. εἰς Ἴπποκρ. καὶ Γαλήν. Τόμ. Α', σελ. 4 καὶ σελ. 5 Δείτζ.). Παρ' Ἐπιφανίῳ φέρεται Τόμ. Α', σελ. 181, 12 Δινδ. «τὸ δὲ ὑπόδειγμα σαρκικῆς αὐτοῦ παρουσίας προεφῆτευται» καὶ σελ. 204, 32 «ὅτε τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις ἐκαινοτόμητο». Πρβ. καὶ Ἰουστίν. Ἀπολ. Α', 35: προεφῆτευτο. Ἐν τῷ Μεγ. Ἐτυμ. σελ. 714, 56 κεῖται «ὁ ἐσινωμένος τοὺς ὀφθαλμούς», ἐν δὲ τοῖς εἰς Αἰσχύλον σχολίαις σελ. 390, 4 Δινδ. «κατεχωσμένοι τεθνηκότες εἰσί», ἐν δὲ τοῖς εἰς Ὀππιανόν σελ. 349, 25 «νεωστὶ ἐφονευμένου». Πρβ. καὶ Συντίπ. σελ. 171 Τεύθ. «ἔσα πρὸς τῆς γραφῆς ἐξεδίδακτο», κτλ. Γραμματ. παρὰ Ναυκίῳ Λεξ. Βινδοβ. σελ. 268 «καὶ παρὰ τοῦτο ἔλεκται ὁ στίχος». Ὁ

Ναύκιος εικάζει λέγεται. Ἄλλ' ἴσως ἡ ἀληθὴς γραφή εἶνε ἘΨεκται.

Παρ' Ὀρειβασίῳ Τόμ. Β', σελ. 61 φέρουσι τάντιγραφα «αἰ δὲ ἐσιμωμένοι τὰ χεῖλη» καὶ ἐσημωμένοι καὶ σεσημωμένοι. Τὸ ὀρθὸν εἶνε σεσιμωμένοι. Ἐν ταῖς Τρωάσι τοῦ Εὐριπίδου στίχ. 348 ἀναγινώσκεται:

παράδος ἐμοὶ φῶς· οὐ γὰρ ὀρθὰ πυρφορεῖς
μαινὰς θοάζουσ', οὐδέ σ' αἰ τύχαι, τέκνον,
ἔσωφρονήκασ', ἀλλ' ἔτ' ἐν ταῦτῳ μένεις.

Σχολ. «ἔσωφρονήκασ'· σώφρονα πεποιήκασι, τὰ κακὰ σὲ οὐ πεπαιδεύκασιν». Ἡ ἐξήγησις αὕτη θὰ εἶχεν ὀρθῶς, ἂν ἀντὶ τοῦ (σ)εσωφρονήκασ' ἦτο γεγραμμένον (σ)εσωφρονήκασ', ἔπερ οὐδαμῶς τὸ μέτρον ἐπιδέχεται. Ὁ Σειδληῆρος ἔγραψεν «οὐδέ σ' αἰ τύχαι, τέκνον, σεσωφρονήκασ'», ἔπερ κατεχώρισε μὲν εἰς τὸ ἔδαφος ὁ Δινδόρφιος, ἀλλ' ἐν ταῖς σημειώσεσι (σελ. 648) προῦκρινε παραδόξως τὸ ἔσωφρονήκασ'. Ὁ Ἐάθιος εἶκασεν «οὐδέ σ' αἰς τύχαις, τέκνον, ἔσωφρόνηκας». Ὁ Ἀρτούγγιος ἐξέδωκεν

οὐδέ σ' αἰ τύχαι, τέκνον
σοφὴν ἔθηκον, ἀλλ' ἐν ταῦτῳ μένεις†.

Ὁ Ναύκιος (*Eurip. Stud.* Τόμ. Β', σελ. 139) διττὴν εἰσηγεῖται γραφήν, σώφρονα τεθείκασ' καὶ ἐς σώφρονήκασ'. Δύναται δέ τις νὰ υπολάβῃ ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τεθεῖσα λέξις εἶνε νενοουθετήκασ'.

Παρακείμενον ἔλογχα ἀντὶ τοῦ λέλογχα μνημονεύει ἐξ ἐπιγραφῆς ὁ Οὐεκλεινὸς *Cur. Epigr.* σελ. 32.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν παρακειμένων τῶν ὁμοίων ὄντων τῷ ὑπὸ τοῦ Κουμανούδου γραφέντι ἐπεσημασμένον, ἡγουν τῶν μετὰ συλλαβικῆς μόνης αὐξήσεως ἐσχηματισμένων ἐκ

† Πρὸς καὶ Δινδόρφιον Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 52.

ῥημάτων ἐν ἀπλοῦν σύμφωνον ἐν ἀρχῇ ἔχόντων. Ἐπ' ἀνάγκης δ' ὑπάρχει καὶ περὶ ἐκείνων τῶν παρακειμένων νὰ διαλάβωμεν, οἵτινες, καίτοι παραγόμενοι ἐξ ἐνεστώτων ἀρχομένων ἀπ' ἀφώνου πρὸ ἀμεταβόλου (πλὴν τοῦ ΓΝ καὶ τοῦ ΒΛ καὶ ΓΛ), στεροῦνται ὅμως τοῦ συνήθως προστιθεμένου πρὸ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως συμφώνου, ὁποῖος εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη σχηματισθεὶς ἀπεκρυσταλλωμένον ἀντὶ τοῦ ἀποκρυσταλλωμένου.

Γνωστός εἶνε ὁ ἐν παλαιᾷ ἐπιγραφῇ παρακείμενος ΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ, δηλ. ἐ γραμμένω ἀντὶ τοῦ γεγραμμένω¹. Εὐρίσκεται δὲ καὶ παρ' Ὀππιανῶ Κυνηγ. Γ', 274 «κατὰ δ' ἔγραπται δέμας αἰνόν». Παρατῆρητέον δ' ὅτι ἐν τῷ Ἀλιεῖ τοῦ Λουκιανοῦ § 38 φέρεται καὶ γρ. ἀνεγράφθαι².

Ὁ Εὐστάθιος σελ. 1163 γράφει «καὶ τέθλασται ἐθλασται, ἀφ' οὗ ἐθλασμένον παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῆ». Ἐν τῷ ΙΕ' βιβλίῳ τοῦ Ἀθηναίου (κεφ. 57) ἀναγινώσκεται «ἐθλασμένον καὶ κατετχισμένον». Παρ' Αἰλιανῶ π. Ζώων ἐν μὲν Γ', 18 κεῖται ἐντέθλασται, ἐν δὲ Δ', 52 κατέθλασται, ἀνθ' οὗ ὁ Ἐρχῆρος ἔγραψε κατατέθλασται (Αἰλιαν. σελ. ΧΧΙΙΙ Διδ.). Καὶ τὸ τοῦ Ήσυχιου «κατεαγότα—κατεθλασμένα» μεταβάλλεται εἰς κατατεθλασμένα.

Ἐμφερὲς τῷ ἐθλασμένον εἶνε τὸ παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Ῥοδίῳ ἀπαντῶν Δ', 990 «Δρεπάνη τόθεν ἐκλήϊσται» καὶ ἄλλα παρ' ἄλλοις μεταγενεστέροις εὕρισκόμενα, οἷον «καὶ ἅπαν ἤδη κατέφλεκτο» καὶ «λέων θῆρ ἐχρωμάτιστο» (Ζωναρ. Ἐπιτ. Ἱστορ. Γ', 29 καὶ ΙΕ', 21, Τόμ. Β', σελ. 31).

¹ Ἴδε Βολκκιον Ἐπιγρ. 11, Τόμ. Α', σελ. 31. Ἀργύσιον π. Διαλ. Αἰολ. σελ. 230 καὶ Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Γ', σελ. 212. Ἐπι δὲ Ναβῆρον Μνημοσ. Τόμ. Α', σελ. 109 ποιούμενον λόγον περὶ τοῦ παραδόξου τύπου ἡ γραμμένον.

² Ἴδε Ἰακωβίτζιον Λουκιαν. Τόμ. Α', σελ. 366.

82, 1 καὶ Γ', σελ. 387, 1 Δινδ.), «τῆ τέχνη μετεχρωμά-
ισται» (Εὐστάθ. Φιλός. Υσμίν. Δ', 20), «ὡσπερ διοβλῆς
καὶ κατεβροντημένος» (Τζέτζ. ἐν Σχολ. Θουκυδ. σελ.
133 Διδ.), «τάς δ' ἀπὸ κεφαλῆς τρίχας ἀπεθρισμένος»
(Ρήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 581, 28), «ἐπεὶ δὲ αὐτῷ
ἐχρύσωτο ἡ γῆ» (Παροιμιογρ. Τόμ. Β', σελ. 532 Γοττ.
Ἄλλὰ παρὰ Μαξίμω τῷ Τυρίῳ Λόγ. ΙΑ', 1, ἐξ οὗ ταῦτα
εἶνε εἰλημμένα, κεῖται ἐκεχρύσωτο), «ἐνθα ἕκαστος ἐνε-
θρόνιστο» (Σχολ. Πινδ. σελ. 178 Βοικκ.), «εἰ δὲ καὶ ἀνε-
γραμμάτισται ἀπὸ τοῦ τάλας ὁ Ἄτλας» (Εὐστάθ. σελ.
1390), «νοσήματος ἐναγχος δεινοτάτου τῆ Κωνσταντίνου
ἐπεισεφρηκότος» (Μάζαρ. 1, Ἄναλ. Ἑλλισσ. Τόμ. Δ',
α', σελ. 187). Εὐρίσκεται δὲ καὶ ἐπληρωμένος, ἐτραγώ-
δηται, ἐθριάμβευτο, κτλ.

Ἐν Ἀριστείδου Τέχν. Ῥητορ. Β' (Τόμ. Θ', σελ. 454
Οὐαλζ.) μνημονευόμενον τὸ τοῦ Ξενοφῶντος «διεθερύλητο
γάρ» (Ἀπομν. Α', α', 2) γράφεται «διεθερύλητο γάρ». Τὸ
παρὰ Γαληνῷ Τόμ. Γ', σελ. 337 «ὡσπερ ἐκρέμασπο»
μετατρεπτόν εἰς ἐκρέματο. Παρὰ Πλουτάρχῳ Ἡθ. σελ.
753, γ' «αὐστηρόν καὶ κατεγρυπωμένον» ἔγραψεν ὁ Σνει-
δῆρος κατεγρυπωμένον.

Ἐν τῆ γραμματικῇ τοῦ μακαρίτου Γενναδίου (301, σημ.
α') λέγεται:

Δὲν ἀναδιπλασιάζεται ὁ παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελικός 1)
τῶν ἐχόντων ἀρκτικὸν γν' ὄλον, γνωρίζω-ἐγνωρίζω-ἐγνωρίκειν 2)
τοῦ γρηγορέω-ἐγρηγόρηκα.

Ὁ παρακείμενος ἐγρηγόρηκα εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμμα-
τος. Χοιροβ. σελ. 595, 11:

Λέγουσι δὲ τινες ὅτι διὰ τί μὴ ἀπὸ τοῦ γρηγορῶ κανονίζομεν
αὐτό; Πρὸς οὓς ἔστιν εἰπεῖν ὅτι πρῶτον μὲν τὸ γρηγορῶ οὐκ εἴ-
ρηται ἐγρηγορῶ γάρ· λέγουσι δὲ ὅτι, εἰ ἦν ἀπὸ τοῦ γρηγορῶ,

γρηγορῶρηκα ὄφειλεν εἶναι, ὡσπερ γράφω γέγραφα (Πρβ. Ἐτυμ.
Μέγ. σελ. 311, 24).

Οὔτε γρηγορεῖν οὔτ' ἐγρηγορεῖν παρὰ τοῖς δοκίμοις
ὑπάρχει ἀλλ' ἐγρηγορέναι¹.

Οὐδένα δ' Ἑλληνικῆς παιδείας καὶ ἀκρῶ δακτύλῳ γεγευ-
μένον δύναται νὰ λανθάνῃ ἐτι οὐχὶ ἀποκτετηνωμένος
καὶ καταΠεπτοημένος πρέπει νὰ λέγηται ἀλλ' ἀπε-
κτηνωμένος καὶ κατεΠεπτοημένος. Καὶ τοῖς παιδαρίοις
γνωστότατος εἶνε ὁ ἐν τῇ γραμματικῇ τοῦ Γενναδίου κα-
νὼν (300):

Ὅταν ἀρκτικὰ τῆς ρίζης ἦνε διπλοῦν σύμφωνον, ἢ δύο σύμ-
φωνα, ὅχι ὁμῶς ἄφωνον πρὸ ἀμεταβόλου, [ἢ ρ,] τότε ἀναδιπλα-
σιασμός δὲν γίνεται ὄλον, ψάλλω-ἐψαλλω-ἐψάλλειν, φθείρω-
ἐφθάρκα-ἐφθάρκειν, ῥάπτω-ἐρράφα-ἐρράφειν. — Ἀναδιπλασιάζουσι
τὸν παρακείμενον παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον τὰ ἐξῆς· κτώμαι-κέ-
κτημαι, μνῶμαι-μέμνημαι, πίπτω (πτῶ)-πέπτωκα.

Καὶ ἐν τῇ τοῦ Γόητος δὲ περιωνύμῳ γραμματικῇ ἀνα-
γινώσκεται (σελ. 91, § 305):

Ἐὰν τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τοῦ ἐνεστώτος ἦνε² διπλοῦν ζ ξ ψ,
ἢ ρ, ἢ δύο σύμφωνα, ὅχι τὸ πρῶτον ἄφωνον καὶ τὸ δεύτερον ἀμε-
τάβολον, ἀναδιπλασιασμός δὲν γίνεται, ἀλλὰ μόνον συλλαβικῆ
αὔξησις, ὄλον: ζητῶ ἐ-ζήτηκα, ξενῶ ἐ-ξένωκα, ψάλλω ἐ-ψαλλω,
ῥίπτω ἐ-ῥρίφα, κτείνω ἐ-κτονα, σπείρω ἐ-σπαρκα, κτίζω ἐ-κτι-
σμαι, πτύσσω ἐ-πτυγμαί. — ΣΗΜ. Κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ ἀνωτέρω

1 Ἴδε Φισχῆρον Παρατηρ. εἰς Οὐελλ. Γραμματ. Τόμ. Γ', σελ.
65. Στούρζιον π. Διαλ. Μακεδ. καὶ Ἀλεξ. σελ. 157 καὶ Λοβέκκιον
Φρυνίχ. σελ. 118.

2 Ἡ γραφή ἦνε ἢ ἦνε ἔχει πλημμελέστατα. Ἐπάναγκές ὑπάρχει νὰ
γράφηται καὶ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ εἶνε, ἅτε παντελῶς ἀδυνάτου οὐσῆς τῆς
μεταβολῆς αὐτοῦ εἰς ἦνε ἢ ἦνε. Ὡσαύτως ὀφείλει νὰ μένῃ καὶ τὸ εἶ-μαι,
εἶ-μεθα, κτλ. ἀμετάβλητον ἐν τῇ ὑποτακτικῇ καὶ νὰ μὴ μετατρέπηται
εἰς τὸ ὅλως ἄλογον ἦ-μαι ἢ ἦ-μαι, κτλ.

κανόνος ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσιν οἱ παρακείμενοι: μέ-μνημαι, κέ-κτημαι, πέ-πτωκα, πέ-πταμαι. Παρὰ Πλάτωνι εὐρήται, καὶ τὸ: κέ-κτημαι καὶ τὸ ἰωνικὸν (ἴσως καὶ ἀρχαῖον Ἀττικὸν) ἐ-κτημαι.

Νομίζομεν δ' ἀναγκαῖον νὰ καταστήσωμεν τοῖς ἀπειροτέροις γνώριμον ἔτι ἢ περὶ τῆς παρὰ Πλάτωνι χρήσεως παρατήρησις δὲν εἶνε τοῦ ἀγονωτάτου κηφήνος, τοῦ οὐδὲν οὐδέποτε οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν εὐρόντος, ἀλλὰ τοῦ Κρυγήρου κειμένη ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ γραμματικῆς § 28, 10, 4.

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 501, 26:

Κέκτημαι: λέγει ὁ Ἡρωδιανὸς ἐν τῷ περὶ παθῶν ὅτι κατὰ πλεονασμὸν τοῦ Κ Αἰολικῶς τὸ γὰρ κοινὸν ἐκτημαι ἐστίν, ὡς τὸ Ἴλιον ἐκτῆσθαι τὰ γὰρ ἀπὸ τοῦ ΚΤ οὐκ ἀναδιπλασιάζονται, ὃν πρόπον οὐδὲ τὰ ἀπὸ ΠΤ. Ὁμοίως καὶ τὸ πέπταμαι ἀπὸ τοῦ ἐπταμαι πλεονασμῷ τοῦ Π πρὸ Π (Πρβ. καὶ σελ. 662, 32 καὶ σελ. 308, 33. Ἐπι δὲ Χοιρόβοσκ. σελ. 552 Γαισφ.).

Τὸ Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὐρίσκεται ἐν Ἰλιάδ. I, 402, ἐνθα ὁ Εὐστάθιος γράφει (σελ. 759, 42):

Τὸ δὲ ἐκτῆσθαι Ἀττικὸν ἐστὶ καὶ αὐτὸ καὶ Ἰωνικὸν δὲ ἀποβληθέντος τοῦ συμφώνου τῆς ἀξήσεως—εὐρήται δὲ ἡ λέξις καὶ παρ' Ἡροδότῳ ἐκτεμένοι εἰπόντι ἀντὶ τοῦ κεκτημένοι—Ὀμηρικῶς δὲ ζήλου καὶ τὸ ἐκτῆσθαι δ' ὀθέλων τὸν ἀπειρονα χρόνον κέεται γὰρ παρ' Ἀθηναίῳ ἀντὶ τοῦ κεκτῆσθαι.

Παρ' Ἡσιόδῳ ἀπαντᾷ ὁ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ τύπος Ἔργ. 437: ἄρσενε κεκτῆσθαι. Ὁ δ' Ἡρόδοτος μεταχειρίζεται πάντοτε τὸν ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ λέγων ἐκτῆσθαι, ἐκτηται, ἐκτημένος, κτλ.

Α', 49. 155. 170: ἐκτῆσθαι. Β', 42. 44. 50: ἐκτηνται. Β', 95: ἐκτηται. Β', 108: ἐκτηντο. Β', 173: ἐκτημένοι. Β', 174: ἐκτημένοισι. Γ', 34: προσεκτῆσθαι. Γ', 39: ἐκτητο. Γ', 97: ἐκτηνται. Γ', 100: ἐκτῆσθαι. Δ', 23. 174: ἐκτέαται. Δ', 64:

ἐκτηται. Δ', 109: ἐκτημένοι. Δ', 191: ἐκτῆσθαι. Ε', 90: ἐκτηντο. Σ', 20: ἐκτῆσθαι. Σ', 52: ἐκτέαται. Ζ', 5: ἐκτῆσθαι. Ζ', 8, 1: ἐκτῆμεθα. Ζ', 27: ἐκτημένος. Ζ', 29: ἐκτησο. Ζ', 111. 161: ἐκτημενοι. Ζ', 176: ἐκτέαται. Η', 140, 2: ἐκτημένων. Θ', 94: ἐκτημένων. Θ', 122: ἐκτῆμεθα¹.

Καὶ δὲν ἐτηρήθησαν μὲν πάντα ταῦτα ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις ἀδιάφθορα· ἀλλ' ὅμως ἐν μόνον χωρίον κατὰ τὴν τοῦ Στείνου κριτικὴν ἔκδοσιν ὑπάρχει, ἐν ᾧ οὐδεὶς τῶν κωδίκων διέσωσε τὸν γνήσιον ἦτοι Ἡροδότειον τύπον· εἶνε δὲ τὸ ἐν Β', 174: Τῆς ἐν Ζ', 161 μετοχῆς ἢ ἀληθῆς γραφὴ ἐφυλάχθη καὶ ἐν τῇ Ἐκλογῇ Θωμ.α τοῦ Μαγίστρου σελ. 299, 3 Ρισχ. Τὸ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου μνημονευόμενον ἐκτέατο σελ. 234, 16 «οὕτω γοῦν Ἡρόδοτος δίχα πολλῶν ἐτέρων καὶ ἀποκαθέαται φησὶ καὶ εἰρέαται ἀντὶ τοῦ εἰρήνται καὶ ὑμνέαται καὶ ἐκτέατο ἀντὶ τοῦ ἐκέκτηντο καὶ ἐτιμέατο» οὐδαμοῦ τῶν τοῦ Ἡροδότου φαίνεται. Ἀλλ' ὁ Δινδόρφιος ἀποφαίνεται (π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. XXVII) ὅτι ὁ Ἡροδότειος τύπος εἶνε ἐκτέατο, οὐχι ἐκτηντο.

Τὸ ἐκτῆσθαι κεῖται καὶ ἐν Ἐπιγρ. Ἀρ. 2691². Γίνεται δ' αὐτοῦ χρήσις καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρριανοῦ ἐν τῇ ἰωνιστὶ γεγραμμένη Ἰνδικῇ ΙΔ', 1: οὐκ ἄξιοι ἐκτῆσθαι. Ἐν τοῖς τοῦ Κῦσεβίου παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Δ', 100 καὶ ΛΣ', 30 φέρεται ἐκτέαται, ἀλλὰ Γ', 36 καὶ ΙΣ', 14 κεκτῆσθαι.

Εἶπε δὲ καὶ ὁ Σιμωνίδης ὁ Ἀμοργῖνος:

οἶον τόδ' ἡμῖν ἔρπετον προσέπτατο,
τὸ ζωίων κάκιστον ἐκτεται βιον³.

¹ Ἴδε Βρεδδῆιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 287. Πρβ. καὶ Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Α', σελ. 98 καὶ Τόμ. Β', σελ. 82 ἐκδ. 6'.

² Ἴδε Ἐννήρον Κουρτί Μελεσ. Τόμ. Α', 6', σελ. 22.

³ Τὸ μὲν προσέπτατο ἀντὶ τοῦ παρέπτατο ἀποκατέστησε ὁ Ἐκκῆρος, τὸ δὲ ζωίων ἀντὶ τοῦ ζωῶν καὶ τὸ ἐκτεται ἀντὶ τοῦ κέκτηται ὁ Βεκκῆρος ἐν τῇ ἔκδοσει τῶν εἰς τὴν Ἰλιάδα σχολίων Σ, 407 (σελ. 502). Πρβ. Βέργκιον Ποιητ. Λυρ. σελ. 745 ἐκδ. γ'.

καὶ ὁ τὸν Ἀγῆνα τὸ σατυρικὸν δραμάτιον γράψας παρ' Ἀθην.
 ΙΓ', 68 :

ὄτε μὲν ἔφασκον δοῦλον ἐκτῆσθαι βλον.

Θωμ. Μάγιστρ. σελ. 218, 16 :

Οὐ μόνον κέκτημαι ἀλλὰ καὶ ἐκτῆμαι χωρὶς τοῦ Κ. γράφουσιν.
 Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ [795]

κοινὸν ὄμι' ἐκτῆμένοι.

Φιλόστρατος ἐν τῷ τοῦ Ἀπολλωνίου βίῳ ὁ τὴν ἀρχὴν ἀπολωλυῖαν ἀνεκτῆμένος. Καὶ ἐν πολλοῖς δὲ ἄλλοις τῶν λογοποιῶν ζητῶν εὐρήσεις.

Πλὴν τοῦ ὑπὸ τοῦ Μαγίστρου μνημονευομένου χωρίου τοῦ Αἰσχύλου οὐδὲν ἄλλο παρ' αὐτῷ παράδειγμα ὑπάρχει τοῦ παρακειμένου ἐκτῆσθαι μεταχειριζομένῳ ἀλλαχοῦ τὸν κεκτῆσθαι. Καὶ ἐν τοῖς τοῦ Σοφοκλέους δ' ὁ κοινὸς τύπος, φέρεται, ἀπαξ δὲ μόνον ὁ ἕτερος. Ἰσχύ. «ἀνέκτῆμαι: ἀνείληφα. Σοφοκλῆς Κρεούση».

Παρὰ Φιλοστράτῳ ἐν βίοις Σοφιστῶν Α', 12 ἀπαντᾷ «προξένους ἐκτῆσθαι ταύτης τῆς θήρας», ἐν δὲ βίῳ Ἀπολλωνίου Ζ', 23 «ἐκτῆσθαι τὸν πλοῦτον» καὶ «οὐσίαν ἑκατὸν ταλάντων ἐκτῆσθαι». Καὶ ἐν Ε', 27 «τὴν μὲν ἀρχὴν κεκτῆμένος» ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἐκτῆμένος. Καὶ ὁ Πολύβιος εἶπεν «ἐκχωρεῖν ὧν ἐπέκτῆται πόλεων καὶ τόπων» (ΙΗ', ζ', 1, σελ. 973 Οὐλσχ. Πρβ. καὶ σελ. 512, 8 καὶ 1327, 13) καὶ ὁ Ἀππιανὸς «Ῥωμαίοις αὐτὴν κατὰ τὸδε προσεκτῆσθαι» (Μιθριδ. 106). Καὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ἀρριανοῦ Ε', κς', 6 καὶ Ζ', α', 4 φέρει εἰς τῶν κωδίκων τὸν βραχύτερον τύπον, καθ' ὃ λέγει ὁ Ἑλλένδετος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ βιβλίου τούτου (Τόμ. Β', σελ. 229).

Ὁ Πλάτων μεταχειρίζεται πλειστάκις τὸν κοινὸν τύπον οὐδαμῶς φροντίζων τοῦ τέλους τῆς προηγουμένης λέξεως,

σπανιώτερον δὲ τὸν ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ οὐδέποτε, ἂν μὴ ἀπατώμεθα, μετὰ λέξιν περατουμένην εἰς φωνῆεν¹.

Ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ προκειμένου συγγραφέως εὐρίσκόμεν Τόμ. Α', σελ. 152, 49 : ἡ μὲν πρὶν ἐκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι ἔνεκα (Θεαιτ. σ. 198, δ'). σελ. 153, 15 : ὁ μὲν τις ἐκτῆται μὴ κεκτῆσθαι ἀδύνατον φῶμεν εἶναι (Θεαιτ. σ. 199, α'). σελ. 255, 37 : εἰ οὕτω φαῦλόν τί φησιν εἶναι τὴν ἀρετὴν ἐκτῆσθαι (Πρωτ. σ. 340, ε'. Πρβ. καὶ σ. 340, δ'). σελ. 281, 9 : ἀνθρώπου ψυχὴν ἐκτῆσθαι τοξότου ἀμεινὸν ἐστίν (Ἰππ. Ἐλ. σ. 375, α'). σελ. 434, 40 : εἰ ταύτην μάλιστα ἐκ τῶν εὐκότων ἐκτῆσθαι φαῖμεν ἂν (Φιλ. σ. 58, δ'). σελ. 463, 23 : τῶν ἐκείνου ποιημάτων λελυμένων μὲν ἐκτῆσθαι κτέ. (Μέν. σ. 97, ε'). Τόμ. Β'. σελ. 93, 16 : διὰ τὸ μηδὲν ἴδιον ἐκτῆσθαι (Πολ. Ε', σ. 464 δ'). σελ. 96, 31 : μηδὲ Ἑλληνας ἔρα δοῦλον ἐκτῆσθαι (Πολ. Ε', σ. 469, γ'). σελ. 119, 11 : ὡςπερ οὐδ' εἰ κεκτῆμεθα (Γρ. κεκτῆμεθα) τί ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ; ἢ οἶει τι πλεον εἶναι πάσαν κτῆσθαι ἐκτῆσθαι, μὴ μόντοι ἀγαθὴν; (Πολ. Ε', σ. 505, ε'). σελ. 367, 41 : ὡς χρὴ δούλους ὡς εὐμενεστάτους ἐκτῆσθαι (Νόμ. Ε', σ. 776, δ'). σελ. 459, 45 : ἱερὰ μὴδὲ εἰς ἐν ἰδίαις οἰκίαις ἐκτῆσθω (Νόμ. Γ', σ. 909, δ'). σελ. 490, 3 : ὁ τι ἂν τις ἐκτῆμένος ᾖ (Νόμ. ΙΒ', σ. 954, γ'). σελ. 490, 7 : ὁτιοῦν ἐκτῆμένος (Νόμ. ΙΒ', σ. 954, δ'). Ἐν Τόμ. Α', σελ. 533, 21 κεῖται ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων ἐκτῆσεται (Λόχ. σ. 192, ε')².

Ἐκ τῶν ἄλλων Ἀττικῶν πεζολόγων οὐδὲν ἀναμφίλογον παράδειγμα τοῦ ἐκτῆσθαι ἔχει τις νὰ προενέγκῃ. Παρὰ Θουκυδίδῃ ἐν ἐνὶ μόνῳ χωρίῳ, τῷ ἐν βιβλ. Β' κεφ. 62 κειμένῳ, φέρουσι τὰντίγραφα καὶ τὸν βραχύτερον τύπον προσεκτῆ-

¹ Πρβ. Κόβητον Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 468 καὶ Wohltab Πλάτ. Θεαιτ. σελ. 42.

² Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Λοβεκκίου εἰς Φρύνιχον γεγραμμένα σελ. 762 καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Σνειδήρου εἰς τὴν Πολιτείαν τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Β', σελ. 69. Πρβ. καὶ Κώχην Μοίρ. σελ. XCII καὶ Κορυῆρον Διεξοδ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 508 ἐκδ. 6', κλπ.

μένα (ἢ προεκτεημένα), εἰς ὃν εἶνε γεγραμμένον τὸ ἐξῆς σχόλιον «Καὶ τοῦτο γινώθι τοῦ τρόπου τῆς Ἀπθίδος· ἐκτεημαι λέγουσιν, οὐ κέκτεημαι». Ἄλλ' ὁ μὲν Πόππος προῦκρινε τὴν γραφὴν προεκτεημένα ἐν τε τῇ μεγάλῃ καὶ ἐν τῇ μικρᾷ ἐκδόσει, ὁ δὲ Κρυγῆρος, ὁ Βοίμιος καὶ ὁ Κλασσῆσιος τὴν γραφὴν προεκτεημένα. Ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Ἀνδοκίδου περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης § 37 ἐξέδωκεν ὁ Βεκκῆρος «ἔτε τείχη καὶ ναῦς οὐκ ἐκτῆμεθα» (Ἐν δυσὶν ἀντιγράφοις οὐκ ἐκτῆμεθα, κοινῶς οὐκ ἐκτώμεθα), ὅπερ καὶ ὑπ' ἄλλων ἀποδεκτὸν ἐγένετο. Ὁ Ἰρσχήγιος ὅμως ἔγραψεν οὐκ ἐκτετῆμεθα.

Ὁ μακαρίτης Χρυσοβέργης ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ ἐγχειριδίου (σελ. 47 ἐκδ. γ') γράφει:

Ἀγαδιπλασιάζονται δὲ παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα τὰ ἐξῆς τέσσαρα ῥήματα καίτοι ἔχοντα¹ ὅσει μακρὰν αὐξήσιν· ὡς, κέκτεημαι (κτέκομαι, ἐκταόμην), οὕτω μέμνημαι (μνέκομαι), πέπτωκα (πτώω), κεκτένισμαι (κτενίζομαι).—Ξενοφ. Πολιτ. Λακεδ. Κεφ. ΙΓ', κεκτενισμένῳ· οὕτως ἀπαντᾶται καὶ τὸ ποιητικὸν ῥερυπωμένα (Ὅμηρ. Ὀδυσ. Ζ', 59.) καὶ εἰς τοὺς Ἀλεξανδρινούς πρὸς ἀκζητημένα (Ψαλ.) καὶ εἰς τὴν Βυζαντινὴν γλῶσσαν τὰ τοῦ Ὀμηροῦ ζεζοφωμένη.

Ὁ παρακείμενος τοῦ κτενίζομαι σχηματίζεται ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐκτενισμαι, οὐχὶ κεκτενισμαι. Σιμωνίδ. Ἀμοργ. Ζ', 65 Βεργκ. :

αἰεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ.

¹ Θαυμαστὸν ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἐνταῦθα μὲν συντάσσει τὸ καί τοι μετὰ μετοχῆς ὁ Χρυσοβέργης, ἐν δὲ τῷ Ἐπιδορπίῳ (σελ. 91) πικρῶς τοῦ τάλαιπώρου Ἀσωπίου καθάπτεται γρῆσιν τῆς συντάξεως ταύτης ποιησαμένου. Ἀλλὰ τί παράδοξον ἢ ἀτοπὸν ἢ ἀλλόκοτον δὲν γίνεται καθ' ἑκάστην ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῶν Ἀθηναίων; Περὶ τῆς τοῦ καί τοι συντάξεως, ὅτι διαλάβωμεν ἀκριβέστατ' ἀλλαγῶν.

Πολυδεύκ. Β', 34: ἐκτενισμένοι μὲν εἶρηκεν Ἀρχίλοχος. Β', 35: ἔλεγον δὲ—καὶ διεκτενίσθαι τὰς τρίχας. Δ', 137: τρίχας ἐκτενισμένας λευκάς. Ἀθῆν. ΙΒ', 30: ἐβάδιζον κατεκτενισμένοι τὰ κόμας. Δίων Κασσ. ΜΓ', ιη', 3: τίς δ' οὐκ ὀσφραίνεται τῶν πολιῶν σου τῶν κατεκτενισμένων; Φιλόστρ. Ἀπολλ. Η', ζ', 18: τὰ ξανθὰ καὶ διεκτενισμένα μεϊράκια. Κτλ. Παρὰ Ξενοφῶντι Λακεδ. Πολ. ΙΓ', 8 φέρεται «ἔξεστι δὲ τῷ νέῳ καὶ κεκριμένῳ εἰς μάχην συνίεναι καὶ φαῖδρον εἶναι καὶ εὐδόκιμον», ὅπερ μεταποιήσας ὁ Σνειδῆρος ἔγραψε βαρβάρως «τῷ νέῳ κεκτενισμένῳ»¹.

Ἡ μετοχὴ ῥερυπωμένος ἀπαντᾷ καὶ ἐν τοῖς Ἰπποκρατείοις, οἷον Τόμ. Β', σελ. 597: ἦν δὲ ῥερυπωμένα ἦ. σελ. 696 καὶ 775: εἰρίῳ ῥερυπωμένῳ. Τόμ. Γ', σελ. 174: εἰρίοισι ῥερυπωμένοισι. Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «κεχραμένη: ῥερυπωμένη». Σχολ. Ἀπολλ. Ῥοδ. Β', 301 (σελ. 406 Κειλ.) «πινόνεν: ῥερυπωμένον», κτλ. Ἄλλ' Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Γ', δ', 10 «τὰς μικρῶ πρόσθεν ἔρρυπωμένας ψυχάς». Ἡσύχ. «παρρυπωμένα βιβλία: οἷς κηροῦς προσπλάσσαμεν πρὸς τὸ ζητῆσαι τινα», κτλ.

Εὐστάθ. σελ. 1551, 40:

Τὸ δὲ ῥερυπωμένα κοινότερον ἔρρεθ'· τὸ γὰρ Ἀττικὸν ἔρρυπωμένα. Προετιμήθη δὲ τὸ κοινόν, ἵνα μὴ χυλὸν ἀθεράπευτον διὰ τοῦ ἀττικισμοῦ τὸ ἔπος γένηται· ὅπως γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν δακτυλικῷ μέτρῳ ἢ τὸ ἔρρυπωσθαι εἰπεῖν ἢ τὰς ἀπὸ τοῦ τοιούτου παρακειμένου κινήσεις διὰ τὸ παρασπίζεσθαι τὴν ΡΥ βραχεῖαν συλλαβὴν ἑκατέρωθεν μακρᾶς λέξεσι. Δῆλον δὲ ὅτι Ἀττικοὶ μὲν εὐφωνίως στοχάζονται ἐν τῷ ἔρητορευκῶς καὶ ἔρηγημένος καὶ ἔρρυπωμένος. Ὅμηρος δ' ἐνταῦθα τῆς καλλιφωνίας τὴν κανονικὴν ὀρθότητά προέκρινε ῥερυπωμένα εἴματι εἰπών.

¹ Ἴδ' Ἀάσιον Ξενοφ. Λακ. Πολ. σελ. 495 κέξ. καὶ Κόβητον Νου. Lect. σελ. 735 κέξ.

Ὀλίγου ἄξια φαίνονται τὰ τοῦ Εὐσταθίου. Πλὴν δὲ τοῦ Ὀμηρικοῦ βερυπωμένα μνημονεύεται ὑπὸ τῶν γραμματικῶν καὶ βεραπισμένω ἐκ τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ βερῖφθαι ἐκ τοῦ Πινδάρου. Παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις εὐρίσκεται καὶ καταβερασμένα καὶ βεραδιουργήκασι καὶ βερυτιδωμένην καὶ ἄλλα.

Σχολ. Ὀδυσσ. Ζ, 59 (σελ. 299 Δινδ.) «Μόνος ἐστὶν οὗτος παρακείμενος παρὰ τῷ ποιητῇ ἀπὸ τοῦ Ρ δεδιπλασιασμένος. Ἔστι δὲ καὶ παρ' Ἀνακρέοντι τὸ βεραπισμένω νότῳ». Χοιροβ. σελ. 555 Γαισφ. «Σημειούμεθα παρὰ τῷ ποιητῇ τὴ τὰ μοι βερυπωμένα κεῖται καὶ τὸ βερῖφθαι ἔπος παρὰ τῷ σοφῷ Πινδάρῳ καὶ τὸ βεραπισμένω νότῳ παρὰ τῷ Ἀνακρέοντι, ὅτι ταῦτα διὰ τοῦ Ρ ἀνεδιπλασιάσθησαν»¹. Σημειωτέον δ' ὅτι ὑπὸ τινῶν γράφεται βερῖφθαι ἢ βερῖφθαι².

Γαλην. Τόμ. ΙΒ', σελ. 504: μύρω ἰρίῳ καὶ οἴνω καταβερασμένα. σελ. 521: ὄξει καὶ ῥοδίῳ καταβερασμένα. Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Ε', κη', 13: γραφὰς μὲν θείας ἀφύθως βεραδιουργήκασι. Νικήτ. Εὐγ. Ε', 73: Χρῦσιλλαν τὴν βερυτιδωμένην. Δίων Κάσσ. Τόμ. Α', σελ. 8 Δινδ.: πορφυροῖς ὑφάσμασι βεραβδωμένος. Ἀπολλοδ. Πολιορκ. σελ. 15: δέρρις βερυσωμένοι. Ἡρων Πνευματ. σελ. 187: ἐκβερευνκῶς. Μάζαρ. σελ. 204 Ἑλλισσ.: ὦ μῶρε καὶ παράληρε καὶ βεραφανιδωμένοι. σελ. 207: ὁ βεραφανιδωμένος καὶ βδελυγμίας Ὀλόβολος. σελ. 221: παλαμναίου καὶ βεραφανιδωμένου. Ζώσιμ. Ἀσκαλων. ἐν βίῳ Δημοσθένους: ἤκω φέρων ὑμῖν τὸ Ρ καταβερενητορευμένον (Σχολ. Δημοσθ. σελ. 20, 12 Δινδ. Ἀλλὰ σελ. 204, 7 καὶ σελ. 217, 20: ἐρρητόρευται). Ἡσύχ. Τόμ. Β', σελ. 1128 Ἀλβ.: ῥυσοῖσι: βερυσηκῶσι³. Ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι Τόμ. Β', σελ. 713

¹ Ἴδε Βέργκιον Ποιητ. Δυρ. σελ. 380 καὶ 404 ἐκδ. γ'.

² Πρβ. Λοβέκκιον Παραλειπ. σελ. 13 κέξ. καὶ Γουτλίγγιον Θεοδос. Γραμματ. σελ. 213 καὶ π. Τόν. σελ. 208.

³ Περὶ τῶν τοιούτων τύπων διέλαβεν ὁ Σχαιφῆρος Ἀριστοφ. Πλούτ. Ἑμιστερρ. σελ. 503, ὁ Βοισσονάδης Ἀνέκδ. Τόμ. Γ', σελ. 433 καὶ 459 καὶ ὁ Λοβέκκιος Παραλειπομ. σελ. 13. Πρβ. καὶ Οὐδινῆρον Γραμ-

«κρηωτὴν ἐρρητινωμένην» ὑπάρχει καὶ γραφὴ βερητινωμένη. Παρ' Ὀρειβασίῳ ἀντὶ τοῦ «κατὰ οὐδὲν μέρος ἀπορέρηται» ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Βουσσεμακῆρου καὶ Δαρεμβέργου Τόμ. Δ', σελ. 182 ἀπέρρηται. Τὸ ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 485, 19 «βερυθμῶσθαι: ἐσχηματίσθαι, συγκεκρισθαι» Δημοκρίτειον γλῶσσαν ὑπολαμβάνων ὁ πολὺς Κόβητος Μνημοσ. Τόμ. Η', σελ. 66 φρονεῖ ὅτι ὁ γνήσιος αὐτοῦ τύπος εἶνε ἐρυσμῶσθαι. Ἀμφιβάλλομεν ἂν ὀρθῶς ἔχη ἡ γνώμη τοῦ ἐπιφανεστάτου τῶν κριτικῶν. Παρὰ Θωμᾶ τῷ Μαγίστρῳ ἀναγινώσκειται «Ἐρραται, οὐ βέραται διὰ τὸ εὐφωνότερον. Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐρρευκε καὶ ἐρρητόρευκε καὶ τῶν ὁμοίων» (σελ. 135, 4), παρὰ δὲ Ψευδήρωδιανῶ «Βέραται καὶ βέρρευκεν οὐ γραπτέον, ἐρραται δὲ καὶ ἐρρευκεν» (σελ. 459 Πειρσ.) Ἀλλ' οἱ παλαιοὶ ἐρρήκα ἔλεγον, οὐχὶ ἐρρευκα. Τὸ βέρρευκα εὐρίσκεται παρ' Ἱππολύτῳ Αἰρέσ. σελ. 196, 3.

Ἡ μετοχὴ ζεζοφωμένος κεῖται παρ' Ἐπιφανίῳ Τόμ. Α', σελ. 203, 12 «τὰ ζεζοφωμένα τῶν διανοημάτων» καὶ παρὰ Ψευδοκαλλισθένει Γ', κζ', 2 «σκοτεινὸς ἀῆρ καὶ ζεζοφωμένος» καὶ παρ' ἄλλοις. Ὁμοιον τῷ ζεζοφωμένος εἶνε τὸ παρὰ Μακαρίῳ (Πατρολ. Ἑλλ. Τόμ. ΛΔ') σελ. 664, γ ζεζυμωμένος.—Περὶ τοῦ πέψυγμαι ἀντὶ τοῦ ἔψυγμαι ἴδε Δινδόρφιον Ἐπιφαν. Τόμ. Γ', σελ. 764 καὶ σελ. 766.

Ἵπάρχει καὶ βάρβαρος παρακείμενος κεκτίσθαι ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐκτίσθαι ἀπαντῶν συχνάκις παρ' Ἐπιφανίῳ.

Τόμ. Β', σελ. 367: πάντα τὰ κεκτισμένα. σελ. 545: τὰ ἐκ θεοῦ κεκτισμένα. σελ. 565: ἐκ θεοῦ κεκτισμένη. σελ. 585: τὰ ἐκ θεοῦ καλῶς κεκτισμένα. Τόμ. Γ', σελ. 9: οὐδὲν πρὸ αὐτῆς τῶν κεκτισμένων. σελ. 34: κακοῦ κεκτισμένου. σελ. 66: ἢ ἐκ θεοῦ τῷ Ἀδάμ. κεκτισμένη. σελ. 73: τὰ ἄστρα κέκτισται. Κτλ. κατ. Καὶ παρ' Ἀγαθαγγέλω φέρεται § 66 (σελ. 139 Διδ.) «κε-

ματ. Καιν. Διαθ. σελ. 69 ἐκδ. ς' καὶ Ἀλ. Πουτμαννὸν Γραμμ. Καιν. Διαθ. σελ. 29.

κτισμένην εἰς οἰκητήριον» καὶ παρ' Ἡσύχιω Τόμ. Α', σελ. 1511 Ἄλβ. «εὐκτιτόν: καλῶς κατασκευασμένον, εὖ κεκτισμένον» καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸν Δίσχύλον σχολίοις σελ. 443, 4 Δινδ. «ποῦ λέγουσι τὰς Ἀθήνας κεκτισθαι» καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸν Ὀππιανὸν σελ. 273, 4 Διδ. «τῶν καλῶς κεκτισμένων»: Πρβ. καὶ Μαλαλ. σελ. 204, 14, κλπ. Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου ἀναγινώσκειται «κέκτηκε: τέτοκεν» καὶ «κεκτισμένοι: πεφημισμένοι, κατασκευασμένοι». Ἄλλ' ὁ κώδιξ ἔχει κέκτηκε, ὁ δὲ Μεινέκιος εἰκάσε κεκίηκε. Ἄντι δὲ τοῦ κεκτισμένοι κελεύει ὁ Σμιδίτιος ἀναγνώθῃ ἐκτισμένοι. Ἴσως ὅμως λαμβάνει ἐν τῷ κεκτισμένοι ὁ παρακειμένος τοῦ κληῖομαι τουτέστι κληῖομαι (φημίζομαι) καὶ ὁ τοῦ κληῖομαι ἦτοι κλειομαι (ἀσφαλίζομαι, κατασφαγίζομαι).

Τοῦ παρακειμένου ἐπτοῖσθαι, ἀνθ' οὗ παρ' Ἡσιόδω φέρεται ἐπτοῖσθαι ("Ἔργ. 447: ἐπτοῖσθαι)¹, πολλά τις δύναται νὰ προενέγκῃ παραδείγματα ἐκ τε τῶν παλαιῶν καὶ τῶν μεταγενεστέρων. Δίσχύλ. Κοηφ. 535:

ἡ δ' ἐξ ὕπνου κέκραγεν ἐπτοῖσμένη.

Πρβ. καὶ Προμ. 856. Εὐριπ. Βάκχ. 214:

ὡς ἐπτοῖσται· εἰ ποτ' ἐρεῖ νεώτερον;

Πρβ. καὶ Ἠλ. 1255. Τρω. 559. Ἰφ. Αὐλ. 1029. Ἡρόκλειτ. παρὰ Πλουτ. Ἠθ. σελ. 28, δ' (καὶ 41, α'): βλάξ ἀνθρωπος ἐπὶ παντὶ λόγῳ φιλεῖ ἐπτοῖσθαι. Πολύβ. Η', κα', 2: τὰ δὲ πάλιν ἐπτοῖσμένος καὶ πλήρης ἀγωνίας. Γ', νγ', 10: πολλοὺς μὲν ἵππους τῶν ἀπεπτοῖσμένων. Ε', λς', 3: ἐξεπτοῖσμένον καὶ μάλιστα δεδιότα τοὺς ξένους. Πλούτ. Λουκ. ΚΘ', 1: ἐπτοῖσμένοις καὶ περιφόβοις. Ἡρωδιαν. Ἰς. Ε', δ', 1: τὰς ψυχὰς ἐξεπτοῖσθη. Κτλ.

Τίς δὲ περὶ τὰ γράμματα ἀσχολούμενος δύναται ποτε ἀγνοῖν τὴν πολλάκις γινομένην χρῆσιν τοῦ ἐπτοῖσθαι

¹ Πρβ. καὶ Κόιντ. ΙΑ', 207: ἐπτοῖσθη.

περὶ τι, τουτέστιν ἐρωτικῶς τινος ἔχειν καὶ σφοδρῶς ἐπ' αὐτὸ ὀρμᾶν, ἐπιμανῶς πρὸς τι διακείσθαι καὶ προσπαθῶς περὶ αὐτὸ σπουδάζειν; Ὅτι δ' ἡ ἔννοια αὕτη παρομαρτεῖ φυσικώτατα τῇ τοῦ ἐκπεπληῆσθαι καὶ ἐξεπτοῖσθαι ἢ ἐκτεθαμβῆσθαι καὶ κεχημέναι, οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ αὐτόθεν αἰσθανόμενος. Παρὰ Πλάτωνι κεῖται «καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἐπιθυμίας ἐπτοῖσθαι» καὶ «τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῖσθαι» καὶ «περὶ ἐκεῖνο πολὺν χρόνον ἐπτοῖσμένη», παρὰ δ' Ἀριστοτέλει «τὸ περὶ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ἡδονὴν ἐπτοῖσθαι τὴν ἀπὸ τῆς ὀχλείας μάλιστα» καὶ «καὶ οἱ πέρδικες καὶ οἱ ὄρτυγες ἐπτοῖσθηται περὶ τὴν ὀχλείαν» (καὶ «οὐ περὶ πᾶσαν ἡδονὴν ἐπτοῖσθαι τὰ θηρία»), παρὰ δὲ Πλουτάρχῳ «ἐπτοῖσμένους περὶ τὰ ὄψα», παρὰ δὲ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ «ἐπτοῖσθαι γὰρ ἅπασα νέου ψυχῆ περὶ τὸν τῆς ἐρμηθείας ὠραϊσμόν», παρὰ δὲ Δίωνι τῷ Χρυσοστόμῳ «περὶ πάντα ταῦτα δεινῶς ἐπτοῖσμένος». Εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος «Ἰουδαίους διελέγετο τοῖς περὶ τὰ παρόντα ἐπτοῖσμένοις» καὶ «περὶ τὰς ἐν τῇ σκηνῇ τέρψεις ἐπτοῖσμένον». Λέγεται προσέτι ἐπτοῖσθαι πρὸς τι, εἰς τι, ἐπί τι, κτλ.

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου ἀναγινώσκειται «ἀναΠεπτοῖσμένοι: τὰς διανοίας ἀνατετραμμένοι»¹. Ἄλλ' ἐν αὐτῷ εὐρίσκειται καὶ «ἀνἘπταμένους, ἀνεωγμένους» ἀντὶ τοῦ ἀναΠεπταμένους καὶ «ἀνἘπταμένη: ἀνεωγμένη» ἀντὶ τοῦ ἀναΠεπταμένη. Φέρεται δ' ἐν τῷ κώδικι καὶ

ἐπταικότα: πεσόντα.

ἐπτωκῶς: σφαλεῖς ἢ πεπτωκῶς.

ἐπτακένοι: κεκρυφέναι.

Ἄλλὰ πρὸ πολλοῦ μετεβλήθη εἰς τὸ ὄρθον ἐπτακῶς.

¹ Ἐν Ἀν. Βεκκ. σελ. 215, 11 λέγεται «ἀναπεπτωκότες: τὰς διανοίας ἀνατετραμμένοι». Καὶ παρ' Ἡσυχίῳ ἔκειτο κατὰ τὸν Ρουγκήνιον «ἀναπεπτοῖσμένοι» καὶ «ἀναπεπτωκότες: τὰς διανοίας ἀνατετραμμένοι».

Μνημονεύεται χρήσις και παρακειμένου ΠΕπτερυγῶ-
σθαι ἐκ τοῦ πτερυγοῦσθαι. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 662, 32
(κῶδ. Παρισ. 346):

Πέπταμαι: Ἐκ τοῦ ἴπτημι γίνεται ὁ παθητικὸς παρακείμενος
ἐπταμαι ἐπτασαι ἐπταται και πλεονασμῶ τοῦ Π πέπταμαι Αἰο-
λικῶς: οἱ γὰρ Αἰολεῖς εἰώθασιν προστιθέναι σύμφωνον, ὡσπερ τὸ
ἐπτερύγωμαι πεπτερύγωμαι, ὅλον ὡς δὲ παῖς παῖδα μητέρα πε-
πτερύγωμαι. Πρωδιανὸς ἐν τῷ περὶ πάθους.

Πρβ. και Ζωναρ. Λεξ. σελ. 1540. Εὐλόγως ὁ Κοῖνιος Γρηγ.
Κορ. σελ. 638 Σχ. εἶκασεν ὅτι ἡ παρατιθεμένη ῥῆσις εἶνε τῆς
Σαπφούς, ὁρθῶς δ' ἀντὶ τοῦ παῖδα (παῖδα) ἔγραψε πέδα, τουτέστι
μετά¹.

Ἐμφερές τῷ πεπτωκῶς και πεπταμένος εἶνε τὸ ποιη-
τικὸν πεπτηῶς. Ὀδ. Ξ, 354 και Χ, 362: πεπτηῶς. Ξ,
474: πεπτηῶτες. Ἰλ. Β, 312: ὑποπεπτηῶτες. Ὀδ. Ν, 98:
ποτιπεπτηῶται. Ἡσίοδ. Ἀσπ. 265: καταπεπτηῶται. Ἀπολλ.
Ῥόδ. Β', 535: πεπτηῶται. Γ', 321: πεπτηῶτας. Δ', 1298:
πεπτηῶτες. Ἀναγινώσκεται δ' ἐν ἐπιγράμματι τοῦ Ἀντιπά-
τρου Ἀνθ. Παλ. Ζ', 427 «ἐννέα δ' ἀστραγάλους πεπτηῶ-
τας» και ἐν τοῖς Ἱπποκρατεῖσι Τόμ. Β', σελ. 601 «και ὅσα
πτύσσεται τῶν ἐμβρύων πεπτηῶτα ἢ ἐς τὸν κενεῶνα ἢ κτέ.»,
Πρβ. Ἡσύχ. «πεπτηῶς: δι' ἀσθένειαν και δειλίαν πεπτωκῶς»
και Εὐστάθ. σελ. 1930, 49 «πεπτηῶς δὲ ὁ κατεπτηχῶς
και διὰ δειλίαν συνεσταλμένος, ὃς και πεπτεῶς κατὰ συ-
στολήν τῆς παραληγούσης κεῖται μετ' ὀλίγα ἐν τῇ τῶν
ἐχθύων παραβολῇ». Τὸ πεπτεῶς ἀπαντᾷ ἐν Ὀδ. Χ, 384
πεπτεῶτας και ἐν Ἰλ. Φ, 503 πεπτεῶτ'. Περὶ τοῦ πε-
πτηῶς ποιεῖται λόγον ὁ Εὐστάθιος και ἐν σελ. 229, 4 (Πρβ.
και Μέγ. Ἐτυμ. σελ. 662, 50), περὶ δὲ τοῦ πεπτεῶς ἐν

¹ Ἴδε Στούρζιον Ἐτυμ. Μεγ. σελ. 855 Γαισφ. Ἀρήσιον π. Διαλι.
Αἰολ. σελ. 147 και Βέργκιον Ποιητ. Λυρ. σελ. 889 ἐκδ. γ'.

σελ. 1248, 46. Ἄλλ' ἀκριβῶς ἡ γένεσις και δύναμις αὐτῶν
οὐκ ἐξετασθῆ ἐν ἄλλῳ τόπῳ.

Ὁ παρακείμενος τοῦ πτήσσειν-καταπτήσσειν σχη-
ματίζεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς Ἐπτηχέναι-κατἘπτηχέ-
ναι, ὅλον Ἰσοκρ. Φιλ. 58: ἐπτηχότας διὰ τὸ μέγεθος τὸ τῆς
πόλεως. Δημοσθ. Φιλ. Α', 8: κατέπτηχε μέντοι πάντα
ταῦτα νῦν. Λυκούργ. κ. Λεωκρ. 40: κατεπτηχυίας και πυν-
θανομένας. Καὶ οἱ μεταγενέστεροι δὲ τοῦτον τὸν τύπον συνή-
θως μεταχειρίζονται. Ἄλλ' ἀπαντᾷ ἐνίοτε παρ' αὐτοῖς και ὁ
μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ καταΠεπτηχέναι, ὑποΠεπτη-
χέναι.

Λουκιαν. Μυί. Ἐγκ. 4: ὑπέπτηχε. 12: ὑπεπτηχυῖαι. Ῥητ. Διδ.
13: ὑπεπτηχότων¹. Πλούτ. Καισ. Γ', 1: κατεπτήχει. Ἀππιαν.
Ἰβηρ. 18: κατεπτηχότα. 22: κατεπτηχόσιν. Ἰλλυρ. 9: κατε-
πτηχότα. Φιλόστρ. Ἀπολλ. Ε', κθ', 1: κατεπτηχῶς. Ἰώσηπ.
Ἀρχ. ΙΑ', δ', 5: κατεπτηχότων. Ἰουδ. Πολ. Ε', ζ', 4: ὑπεπτη-
χότες. Ἡλιοδ. Αἰθ. Θ', 5: κατεπτηχέναι. Εὐνάπ. σελ. 111
Βοισσ.: κατεπτηχότων. Μάξ. Τύρ. Λόγ. Θ', 7: ἐπτηχότα-ἐπτη-
χός. Κ', 7: ἐπτηχός. ΚΑ', 8: ἐπτηχότα. ΑΣ', 2: ἐπτηχότες.
Ἰησ. Ναυῆ Β', 24: κατέπτηχε. Κτλ. Πρβ. και Σουίδ. «κατεπτή-
χασιν: συνεστάλησαν», Ἡσύχ. «κατεπτηχέναι: φοβηθῆναι» και
«κατεπτήχασιν: τῷ φόβῳ ἐταπεινώθησαν» και «κατεπτηχότα:
καταπτήσσοντα».

Ἡσύχ. «καταπεπληγῶς: καταπεπτηχῶς». Μάχ. 1 «ἐμελλεν
ἤκειν ὑποπεπτηχῶς». Ἄλλ' ὁ Δινδόρφιος Ἱστορ. Μικρ. Τόμ. Α',
σελ. 386, 1 ἐξέδωκεν ὑπεπτηχῶς². Παρ' Ἰωσήφῳ Ἰουδ. Πολ.

¹ Ἴδε Δορβίλλιον Χαρίτ. σελ. 553. Λειψ. και Στρούβιον Opusc. Τόμ. Β',
σελ. 147-8.

² Γράφει δ' ἐν σελ. LIII: Ne Malcho quidem p. 367, 1, concedendum ὑπο-
πεπτηχῶς pro eo quod ego restitui ὑπεπτηχῶς, ut constanter dixit Agathias
et κατεπτηχότων Priscus p. 286, 4 et Menander p. 316, 15, et Cedrenus p.
555, Δ, etsi idem vitium non solum Eusebio H. E. 8, 14, sed vel Iosepho il-
latum et partim ex libris correctum, ut apud Pöhlmann 3, 136, 137, et vix
apud Hesychium ferendum v. καταπεπληγῶς.

Α', ΙΖ', 7 φέρεται «τέως δὲ ὑποπεπτηχότες καὶ λανθάνοντες», ἀνθ' οὗ ὁ μὲν Βεκκῆρος ἔγραψεν ὑποπεπτηχότες, ὁ δὲ Κόβητος ὑπεπτηχότες¹. Καὶ τὸ παρὰ Θεμιστίω Λόγ. ΚΔ', σελ. 309, εἰ «ἐκέτου ἐν σχήματι κατεπτηχότες» μετατυποῦ οὗτος εἰς κατεπτηχότες². Κεῖται δὲ παρ' Εὐσταθίῳ σελ. 372, 40 «πλὴν οὐ κατεπτηχότες». Παρ' Ὀρειβάσι. Ἰατρ. Συναγ. Β', νη', 98 φέρουσι τὸν ἀντίγραφον ἀκαὶ μᾶλλον ὑπὸ τοῖς πετρώδεσι καὶ πιννώδεσιν ὑπεστήκασιν» καὶ ὑπεστήκασιν καὶ ὑφαστήκασιν. Οἱ νέοι ἐκδόνται ἔγραψαν Τόμ. Α', σελ. 148, 12 «ὑπὸ τοῖς πετρώδεσι καὶ πηλώδεσιν³ ὑπεπτάκασιν». Κάλλιον τούτου εἶνε τὸ ὑπεπτήκασιν, πολλῶ δ' ἔτι τὸ ὑπεπτήκασιν.

Βάρβαρος παρακείμενος ΠΕπταικέναι ἀναγινώσκεται παρὰ Χοιροβ. σελ. 546, 18. κοῖον πεπάλαικα, πέπαικα καὶ πέπταικα». Ὁ ὁρθὸς τύπος εἶνε ἐπταικέναι, ὡς ἐπτερωσθαι-ἀνεπτερωσθαι, ἐπιτιλώσθαι, ἐπίσθαι-περιεπίσθαι, ἐπτυκέναι, κατεπτωχεῦσθαι, ἐπτύχθαι-ἀνεπτύχθαι-διεπτύχθαι, κτλ. Κακῶς ἔχει ἢ παρ' Ἀριστοτ. π. Ζῶ. Ἰστορ. Δ', θ', 5 γράφη «τὸ δὲ πρὸς τὴν φάρυγγα ἀπολέλυται καὶ πέπτυκται». Φέρεται δ' ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ ἐπέπτυκται. Ὁ Αὐβερτος καὶ Οὐϊμμῆρος ἐξέδωκαν (Τόμ. Α', σελ. 432, 17) ἐκπτύεται.

Μοχθηρὰ καὶ βδελυρὰ εἶνε τὸ ΠΕφθάρθαι καὶ τὸ ΠΕφθακέναι. Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 451, 11: ἦτις ὅτι μὲν

Μνημ. Τόμ. ΙΙ', σελ. 64: In voce Πτακίς (L. Πτακίς): δειλός, ὁ ἐπτηκώς, miror Porsonum et Dindorfium formam ἐπτηκώς concequere potuisse. Equidem ἐπτηκέναι novi et ἐπτηκώς, sed ἐπτηκέναι unde natum sit non exputo. Gravius etiam erravit Bekkerus quum apud Flavianum Iosephum de B. I. I. 17. § 7. reponeret τέως δὲ ὑποπεπτηχότες καὶ λανθάνοντες, quum esset in libris ὑποπεπτηχότες, in quib. ὑπεπτηχότες latebat.

² Μνημ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 415.

³ Τὸ πιννώδεσιν ἐτρόπη εἰς πηλώδεσιν ὑπὸ τοῦ Ματθαίου. Ἄλλ', ἀν μὴ σφαλλώμεθα, ἢ ἀληθῆς γράφη εἶνε σπιλώδεσιν. Πολύβ. Γ', ε', 7 «σπιλώδεσι δὲ καὶ δυσβάτοις». Πρβ. καὶ Ἀριστοτ. π. Ζῶ. Ἰστ. Ε', ιγ', 9 (Τόμ. Γ', σελ. 89, 10), κλπ.

πέφθαρται πᾶσι πέφηνε. σελ. 452, 12: πεφθαρμένος μᾶλλον. Τόμ. Α', σελ. 207, 28: ὁ ἕως πατρός πεφθακώς¹. Χριστ. Πάσχ. 2077:

πέφθακεν, ὡς ἠλιπστο, τέρμα φροντίδων.

Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 274, 15 Διδ.: παρὰ τὴν λίμνην δὲ πεφθακώς τὴν Ἀχερουσίαν (Πρβ. καὶ Τζέτζ. Χιλ. Β', 62 καὶ Δαμασκην. Β', σελ. 268 α', Πατρολ. Ἑλλ. Τόμ. 94). Νικ. Εὐγεν. Α', 29:

ἢ μὴ τὸ τεῖχος εἰσδραμεῖν ἐπεφθάκει.

(Πρβ. καὶ Δίων Κάσσ. ΞΕ', ιη', 1;). Εὐρίσκεται καὶ αὐτῷ ΠΕφθινηκότι μηνί» παρ' Εὐσταθ. σελ. 1866, 12. Ἐν Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Γ', σελ. 356, 17 λέγεται «ἐφθόνηκα καὶ οὐ πεφθόνηκα». Ἄλλ' ἔμως ἐγένετο χρῆσις καὶ τοῦ βαρβάρου τύπου ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρ. Κυρίλλου σελ. 1021 (Πατρ. Ἑλλ. Τόμ. 68). Εὐρίσκεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ ἡ μετοχὴ πεφθαρμένος σελ. 1108.

Παρατηρητέον ἐν τέλει ὅτι ὁ παρακείμενος τοῦ μνημονεύειν-εσθαι παρὰ μὲν τῷ Πλάτωνι ἐκφέρεται ἀνευ ἀναδιπλασιασμοῦ, οἷον Φαίδ. σ. 103, α' καὶ Νόμ. Β', σ. 672, δ': ἀπεμνημόνευκας. Κριτί. σ. 117, ε': διεμνημόνευται, παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ἐνίοτε καὶ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, οἷον Ροῦφ. παρ' Ὀρειβ. Τόμ. Γ', σελ. 607: μεμνημονεύκασιν. Πλούτ. Ἡθ. σελ. 1310, 29: ἀπομεμνημόνευκας. Γαλην. Τόμ. Ε', σελ. 279: μεμνημονεύκασιν. σελ. 647: μεμνημονευκώς.

Παρ' Ἀριστείδῃ Τόμ. Α', σελ. 686 ἀντὶ τοῦ κοινῶς φερομένου ἀπομνημονοεύκασιν γράφεται νῦν ἐξ ἑνὸς τῶν κωδίκων ἀπεμνημονοεύκασιν. Πρβ. Παισαν. Β', λγ', 5 καὶ Γ', κ', 6: ἐμνημόνευκεν. Ἀθήν. Β', 51: ἀπεμνημονοευκέναι. Ἰώσηπ. κ. Ἀπίων. Α', 1 καὶ

¹ Πρβ. Δινδόρφιον Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 764 καὶ 872.

23: ἐμνημονεύκασιν. Α', 12: ἐμνημόνευκεν. Β', 40: ἐμνημόνευ-
κόςτας. Κτλ. Τοῦ παρακειμένου Ἐμνηστεῦσθαι ἐκ τοῦ μνηστεύε-
σθαι γίνεται χρῆσις ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίῳ Α', 27:
ἐμνηστευμένην καὶ Β', 5: ἐμνηστευμένη· τοῦ δὲ ΜἘμνηστεῦσθαι
παρ' Ἀρτεμίδ. Ὀνειρ. Β', 12 (σελ. 155 Ρ.): μεμνηστευμένην
καὶ παρὰ Ψευδολουκ. Λουκ. ἢ Ὀν. 26: μεμνηστευμένος καὶ
παρὰ Ζωναρᾶ Ἐπιτ. Ἰστ. Γ', 16: προμεμνηστευμένης καὶ παρ'
ἄλλοις. Πρβ. Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 258, 5 καὶ 11, κλπ.
Τὴν ἐνεργητ. μετοχὴν μεμνηστευκῶς βλέπει τις παρὰ Διοδ. Σικ.
III, κγ', 1.

Λέξις ἐνάκρα οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Ἐξεδόθη νεωστὶ ἐν Παρισίοις ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ἘΝΑ-
ΚΡΟΥΣ ΒΟΣΠΟΡΟΥ. Ἀνελίξαντες τὸ βιβλίον τοῦτο οὐκ ὀλίγα
εὔρομεν ἐν αὐτῷ πλημμελῶς καὶ ἀτόπως ἔχοντα, ὅσον

σελ. 5, 7 «Καὶ τὰ μὲν καθόλου, βουλομένοις μὴ μακρὰν περιά-
γειν· ταῦτά δὲ ἐπὶ μέρους ἤδη λεκτέον». Γρ. «Καὶ τὰ μὲν
καθόλου—ταῦτα· τὰ δὲ ἐπὶ μέρους ἤδη λεκτέον».

σελ. 5, 13 «οὐ γὰρ ἄν μοι δοκῆ τοσοῦτον ἐπικρατῆσαι τὸ ἐπι-
χώριον πάθος—εἰ μὴ τι μεῖζον ἦν τῆς τοπικῆς ἱστορίας». Γρ.
δοκεῖ.

σελ. 13, 13 «καταβάλλει δὲ εἰς τὸν βυθὸν ἔρματα λίθων καὶ
χῶμα παμμέγεθες, ἐκ πολυχειρίας ὡς ἔχει γεφυρωθέντος αὐτῷ
τοῦ Κέρκετος κατὰ γῆν ἀφθόνοις χρῆσθαι ταῖς ἐπαγωγαῖς». Γρ.
«καταβάλλει—παμμέγεθες ἐκ πολυχειρίας, ὡς ἔχει κτέ.».

Κτλ.

Ἀλλὰ τὸ μάλιστα παράδοξον ἡμῖν φανέν ἀπαντᾶ ἐν σελ. 9, 6:
«Ἐἴτ' ἐνάκρα πλεῖστον ὑπερτείνουσα τὰς ἄλλας καὶ τοῦ τε
βρύματος καὶ τῶν πνευμάτων τὴν βίαν ἐκδεχομένη».

Ἐδεδελύχθημεν ταῦτ' ἀναγινώσκοντες, ἐγελάσαμεν δ' ἰδόντες ἐν
σελ. 146 ἀστερίσκον τῷ ἐνάκρα παρακείμενον ὡς μὴ φερομένου
ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Ἑρρ. Στεφάνου. Ἐλπίζομεν δ' ὅτι οὐτ' εἰς

αὐτόν ποτε θὰ καταχωρισθῇ οὐτ' εἰς ἄλλο Ἑλληνικὸν λεξικὸν ἢ
ὅπως τερατώδης καὶ ἀνήκουστος αὕτη λέξις ἢ προελθοῦσα ἐκ κα-
κῆς ἀναγνώσεως τοῦ ΕΠΕΝΑΚΡΑ, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ΕΠΕΝ
ἌΚΡΑ, εἶτεν ἄκρα.

Ἐν ταῖς τοῦ Εὐσταθίου εἰς τὸν Ὅμηρον Παρεκβολαῖς λέγεται
(σελ. 1158, 38) «Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς Αἰλίου Διονυσίου φέ-
ρεται καὶ ὡς Ἀττικὰ μὲν τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα· τὸ δὲ εἶτεν, φησί,
καὶ ἔπειτεν Ἰακὰ· διό, φησί, καὶ παρ' Ἡροδότῳ κεῖνται»¹.

Ἐν τῇ Περιηγήσει τοῦ Σκόμνου στίχ. 502 κεῖται:

εἶτεν συνάπτει Μέγαρα, Δωρικὴ πόλις.

καὶ ἐν Ἀνθολ. Παλ. Θ', 194:

ἀρξάμενος πρώτου ἀπὸ γράμματος, εἶτεν ἐφεξῆς.

Ὁ λόγος τοῦ Φρυγίου σελ. 124 «Ἐἶτεν καὶ ἔπειτεν ἐσχάτως
βάρβαρα· εἶτα οὖν σὺ καὶ ἔπειτα λέγε» σαφῶς μνησθεὶς ὅτι ἐγένετο
ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων χρῆσις τῶν Ἰωνικῶν εἶτεν καὶ ἔπειτεν.

Ἐν τῷ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίῳ Δ', 28 ὁ Βατικανὸς κώδιξ
φέρει ὑπὸ τῆς πρώτης χειρὸς γεγραμμένον «αὐτομάτη ἢ γῆ καρ-
ποφορεῖ πρῶτον χόρπον, εἶτεν στάχυν, εἶτεν πλήρης σῖτος ἐν τῷ
στάχυϊ». Ὁ Μάριος ἐξέδωκεν «εἶτ' ἐν στάχυϊ, εἶτ' ἐν πλήρει
κτέ.»².

Ἐν τοῖς τοῦ Μάχωνος παρ' Ἀθην. II', 44, στίχ. 38 ἀντι τοῦ.

ἔπειτ' ἐνειπεῖν φάσι τὴν Γναθαίνοιον.

ὁρθῶς ἔγραψεν ὁ Πόρσιον Miscell. Crit. σελ. 244 «ἔπειτεν εἰπεῖν».
Πρβ. καὶ στίχ. 60. Ἔτι δὲ II', 15, στίχ. 46 καὶ 50³.

Εὐθ. Παρρησ.

¹ Πρβ. Δινδῶριον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. XXXVI καὶ Βρεδῶδιον π. Διαλ.
Ἡροδ. σελ. 108.

² Πρβ. Κόβητον Καιν. Διαθ. σελ. XXXII κέξ.

³ Ἴδε καὶ Ἑρμαννὸν Orusis. Τόμ. Α', σελ. 265 καὶ Βοίκατον Πινδάρ.
Τόμ. Α', σελ. 468.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΔΥΟ ΧΩΡΙΩΝ ΤΟΥ ΓΑΛΗΝΟΥ.

Παρά Γαληνῶ ἐν Τόμ. Ε', σελ. 353-4 φέρεται:

οὐ γὰρ αὐτὸ τοῦτο μόνον εἴρηται κατ' αὐτὸν ἀλλ' ὅτι καταπιὼν τὴν Μήτιν ὁ Ζεὺς καὶ ὡσπερ ἐγκύμων ἐξ αὐτῆς γενόμενος τὴν γεννηθεῖσαν ἐν αὐτῷ κόρην ἀπέκυσσε διὰ τῆς κεφαλῆς· εἰρησθαι δ' οὕτω φησὶ τὰ κατὰ τὸν μῦθον, ἐπειδὴ τὰς τέχνας ἀπάσας ἐν τῇ καρδίᾳ συνισταμένας διὰ τὸν λόγον εἰς τὸ φανερὸν ἐκφερόμενοί τινες λόγοι διὰ τῆς κεφαλῆς ἐξίασιν· ἔστι γὰρ καὶ τὰ στόμα τῆς κεφαλῆς ὄριον.

ἐν δὲ Τόμ. ΙΙΙ', 6', σελ. 710:

τινὰ μὲν ἔργα ταῖς ὄλαις χερσὶ δρωμένας περιτύχη περιλαβόντες ἀμφοτέραις αὐταῖς πῆχυν ἢ μηρὸν ἢ κνήμην ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον ἀντιτείνομέν τε (καὶ) κατατείνομεν.

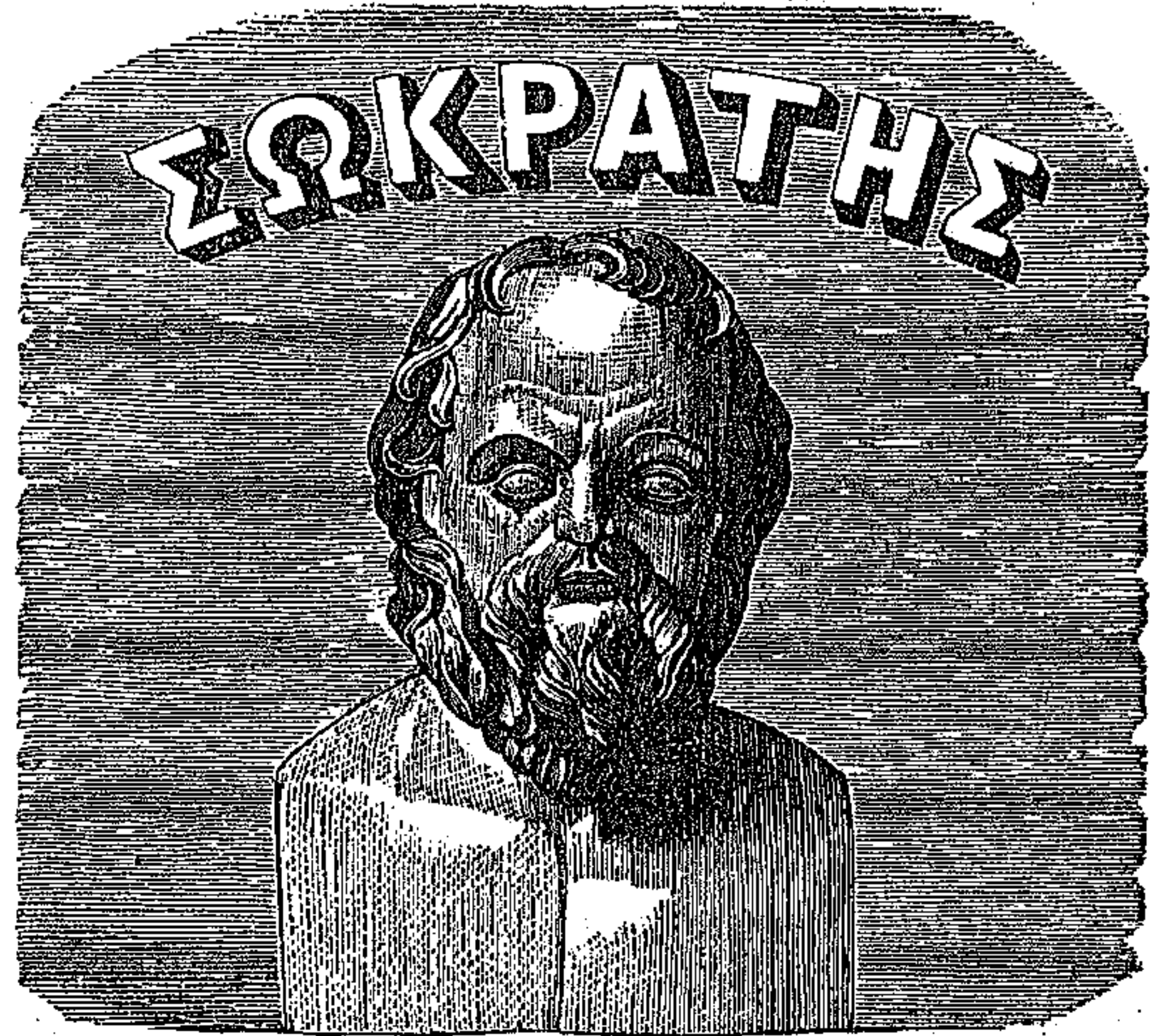
Ἡ ἀληθὴς γραφὴ τούτου μὲν εἶπε: «τινὰ μὲν ἔργα ταῖς ὄλαις χερσὶ δρωμέν, αἴσπερ, εἰ τύχη, περιλαβόντες κτέ.», ἐκείνου δὲ: «ἐπειδὴ τὰς τέχνας ἀπάσας ἐν τῇ καρδίᾳ συνισταμένας διὰ τῶν λόγων εἰς τὸ φανερὸν ἐκφέρομεν, οἵτινες λόγοι κτέ.». Περὶ τοῦ οἵτινες λόγοι πρὸς Τόμ. Β', σελ. 240: ὅστις τένων παραπέφυκε. σελ. 246 καὶ 258: ὄντινα μῦν. σελ. 249: ὑφ' ὧν τενόντων. σελ. 321: ὅστις σύνδεσμος. Τόμ. Γ', σελ. 678: ὅστις ὑμῆν. Τόμ. Δ', σελ. 585: ἦτις δύναιμι. σελ. 684: ἄστινας ἐπικουρίας. Τόμ. Ε', σελ. 209: ὅστις τένων. Κτλ.

Εξο. Παρρησ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ.

Ἐν σελ. 11, σ. 1. ἀντὶ τοῦ Κόρνω γραπτέον Κόρνος.

Ν. Γεωργιάδ.

ΤΟΜΟΣ Α'.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1874.

ΤΕΥΧΟΣ Δ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΩΝ

Α'.

Ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τῶν Ἀθηναίων τὸ κύριον τῆς πολιτείας ἦτο ὁ δῆμος, ἦτοι πάντες οἱ ἔχοντες δικαίωμα πολίτου Ἀθηναῖοι, οἵτινες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν εἶχον τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν. Ἐπειδὴ ὁμως ἦτο ἀδύνατον αὐτὸς ὁ δῆμος ἐν σώματι νὰ διοικῇ τὰ πράγματα τῆς πολιτείας, ἐξέλεγε ἰδίαις ἀρχαῖς, εἰς ἃς ἀνετίθει ὠρισμένα καθήκοντα, καὶ παρ' ὧν ἐζήτει λόγον

1 Ἀριστοτ. πολιτ. 3, 5, 1.

καὶ εὐθύναι τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν¹. Ἴνα δὲ πλείονες μετέ-
χωσι τῆς διοικήσεως τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας καὶ ἵνα μὴ
οἱ ἐκλεγόμενοι ἄρχοντες διὰ τῆς παρατάσεως τῆς ἐξουσίας αὐ-
τῶν ἀποβαίνωσι τυραννικοί, οὐ μόνον ἀπάσαι αἱ ἀρχαὶ ἦσαν ἐνιαύ-
σαι καὶ περιορισμέναι εἰς στενὸν κύκλον ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ
ῥητῶς ὥριζεν ὁ νόμος οὔτε δις τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἄν-
δρα, οὔτε δύο ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ².

Τῶν ἀρχῶν τούτων διάφορα ἦσαν σωματεῖά τινα, εἰς τὰ ὅποια
ἀνετίθει ὁ δῆμος ὑψηλότερα καὶ σπουδαιότερα τῆς πολιτείας
ἔργα. Τοιαῦτα ἦσαν ἡ βουλὴ καὶ τὰ δικαστήρια, ἔτινα ἀρχαί
μὲν καὶ αὐτὰ κατὰ χρῆστικῶς ἐκαλοῦντο³, διέφερον ὅμως τῶν
ἄλλων ἀρχῶν οὐ μόνον διότι τὰ μέλη, ἐξ ὧν συνίσταντο, ἦσαν
πολλὰ, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ αὐτὰ ἠδύνατο πολλάκις νὰ ἐκλε-
χθῶσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀξίωμα, ὡς τοῦτο ῥητῶς μνημονεύεται περὶ
τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος⁴.

Κατὰ τὸν Πλούταρχον πρῶτος ὁ Σόλων δευτέραν προσκατέ-
ρειμε βουλὴν, ἀπὸ φυλῆς ἐκάστης, τεττάρων οὐσῶν, ἑκατὸν ἄν-
δρας ἐπιλεξάμενος, οὗς προβουλεύειν ἔταξε τοῦ δήμου καὶ μηδὲν
εἶαν ἀπροβούλευτον εἰς ἐκκλησίαν εἰσφέρεισθαι⁵. ὅτε ὅμως ὁ Κλει-
σθένης ἐπεκτείνας τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου καὶ εἰς μετοίκους
καὶ ἀπελευθέρους δούλους⁶ ἠύξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν ἀπὸ
τεσσάρων εἰς δέκα, συνεπῆύξησε καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν
ἀπὸ τετρακοσίων εἰς πεντακοσίους, ἐκλεγομένων ἑκατὸν ἐξ ἐκά-
στης φυλῆς. Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ Σόλωνος δὲν εἶαι βέβαιον ἂν

1 Τὰς χειροτονητὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς ἐπιστάτας τῶν δημοσίων ἔργων καὶ πάν-
τας, ὅσοι διαχειρίζουσι τι τῶν τῆς πόλεως κλέων ἢ τριάκοντα ἡμέρας καὶ ὅσοι
λαμβάνουσιν ἡγεμονίας δικαστηρίων, ἄρχειν δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ
καὶ λόγον καὶ εὐθύναις ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματεῖα καὶ τοὺς λογιστὰς Διοχίλῃ,
κατὰ Κτησιφ. 4.

2 Δημ. κατὰ Τιμοκρ. § 150.

3 Ξεν. Ἀθην. πολιτ. 1, 3. πρὸς καὶ Πλάτ. νόμ. 6, σ. 768, C. ἐνθα λέγεται
«περὶ δικαστήρια ἃ δὴ φαρμεν οὐδ' ὡς ἀρχὰς οὐθ' ὡς μὴ ῥάδιον εἰπόντα ἀναμ-
φισθητήτως εἰρηκέναι». Πρὸς Ἀριστοτ. πολιτ. 3, 1, 4. 5. καὶ 6. 12.

4 Δημ. κατὰ Μηθ. § 114 καὶ Διοχίλῃ. περὶ τῆς παραπροσβ. § 17.

5 Πλούτ. Σόλ. 19.

6 Ἀριστοτ. πολιτ. 3, 2, 10.

διὰ κλήρου ἤγουν ἀπὸ κῆρυκος ἐξελέγοντο οἱ βουλευταί, ἀπὸ
τοῦ Κλεισθέους ὅμως ἦτο σύνηθες τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἐκλογῆς.
Ἐγένετο δὲ οὕτως· ἐτίθεντο δύο κάλπαι, περιέχουσαι ἢ μὲν λευ-
κοὺς καὶ μέλανας κῆρυκους, ἢ δὲ πινακίδια, ἐφ' ὧν ἦσαν γεγραμμένα
τὰ ὀνόματα τῶν ζητούντων τὴν ἀρχὴν· γενομένης δὲ συγχρόνως
τῆς κληρώσεως ἐξήγετο ἐκ τῆς πρώτης εἰς κύαμος καὶ ἐκ τῆς
ἐτέρας ἐν πινακίδιον, ἂν δὲ ὁ κύαμος ἦτο λευκός, ἐλάμβανε τὴν
ἀρχὴν ὁ ἐπὶ τοῦ πινακιδίου σημειούμενος.

Κατ' ἀρχὰς ἐξελέγοντο βουλευταί μόνον ἐκ τῶν τριῶν ἀνωτέρων
τῆς πολιτείας τάξεων, ἤγουν τῶν πεντακοσιομεδίμων, τῶν ἰππέων
καὶ ζευγυτῶν, ὅτε ὅμως ὁ Ἀριστείδης κατέστησε τὰς ἀρχὰς, ὀλίγων
ἐξαιρουμένων, προσιτὰς εἰς πάσας τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν, ἠδύ-
ναντο πάντες οἱ Ἀθηναῖοι νὰ ἐκλεχθῶσι βουλευταί, μὴ ἐξαιρου-
μένων μηδὲ αὐτῶν τῶν Θητῶν, ἤρκει μόνον νὰ ἦσαν ἐπίτι-
μοι, ἤγουν νὰ μὴ ἦσαν ἐστερημένοι τῶν πολιτικῶν δικαιωμά-
των, καὶ νὰ εἶχον τὴν νόμιμον ἡλικίαν τῶν τριάκοντα ἐτῶν¹.
Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους, ὅτε πιθανῶς κατὰ πρῶτον ἤρ-
ξατο ἡ μισθοφορία τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου καὶ τῶν δικαστη-
ρίων, ἐμισθοφόρου καὶ οἱ βουλευταί, λαμβάνοντες μίαν δραχμὴν
τὴν ἡμέραν². ὁ μισθὸς δὲ οὗτος κατέστησε περισπουδάστους καὶ
ἐπιζήλους τὰς βουλευτικὰς θέσεις παρὰ τοῖς πτωχοῖς Ἀθηναίοις,
οἵτινες πρότερον διὰ τὸ ἀμισθον ἀπεῖχον αὐτῶν³. Κατὰ τὸ τέλος
τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε ἐπὶ τινα χρόνον ἐμετριάσθη τὸ
δημοκρατικὸν πολίτευμα τῶν Ἀθηναίων καὶ συνεστάθη εἶδος ὀλι-
γαρχίας, καταργηθείσης γενικῶς τῆς μισθοφορίας, ἔπαυσε καὶ ὁ
μισθὸς τῶν βουλευτῶν, μετὰ ταῦτα ὅμως, ἀγνωστον ἀκριβῶς κατὰ
τίνα ἐποχὴν, πάλιν ἀνενεώθη.

Τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ διήρκουν μόνον
ἐπὶ ἓν ἔτος, ὁ αὐτὸς ὅμως βουλευτῆς ἠδύνατο πολλάκις καὶ κατὰ
σειρὰν νὰ ἐκλεχθῆ εἰς τὸ αὐτὸ ἀξίωμα, ὡς εἴπομεν, οὐχὶ ἥμως
καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί. Κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐξελέγοντο

1 Ξεν. ἀπομν. 1, 2, 35.

2 Ἡσύχ. ἐν λέξ. «βουλῆς λαχεῖν».

3 Ξενοφ. Ἀθην. πολιτ. 1, 3.

δύο βουλευταὶ δι' ἐκάστην θέσιν, ὧν ὁ εἷς ἐπιλαχῶν¹ ἦτο ἀνάπληρωματικός, ἀναπληρῶν τὸν πρῶτον ὅτε εἰς τοῦτον ἀπηγορεύετο ἢ εἰς τὴν βουλὴν εἴσοδος κατὰ τὴν τῶν ἐκλογῶν ἐξέλεγχιν. Αὕτη δέ, ἣτις δοκιμασία καλεῖται, ἐγένετο ὑπὸ τῆς παλαιᾶς βουλῆς, οὐδενὸς κωλυομένου ἢ ἀμφισβήτησιν πρὸ αὐτῆς τὸ κῦρος τῆς ἐκλογῆς τοῦ παρανόμως ἐκλεγομένου, ὅστις, ἂν αἰ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαι ἦσαν βλάσιμοι, ἀπεκλείετο τῆς βουλῆς. Οἱ κυριώτεροι λόγου τῆς ἀποδοκιμασίας ἦσαν οἱ αὐτοί, οἵτινες προὔτεινοντο καὶ κατὰ τὴν δοκιμασίαν τῶν λοιπῶν ἀρχῶν· δηλονότι ὁ ἐκλεγόμενος εἰς ἀρχὴν τινὰ ὤφειλε νὰ ἦναι γνήσιος Ἀθηναῖος καὶ νὰ ἔχῃ βίον ἀμεμπτον καὶ ἡλικίαν οὐχὶ κατωτέραν τῶν τριάκοντα ἐτῶν, νὰ μὴ χρεωστῇ εἰς τὴν πολιτείαν χρήματα, καὶ, ἂν ἤρξεν ἀρχὴν τινὰ, νὰ ἔχῃ δεδομένον λόγον τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς· ἔτι δὲ ὤφειλε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐξεπλήρωσε τὰ πρὸς τοὺς γονεῖς καθήκοντα, ὅτι ἐν πολέμῳ ὑπῆρξεν ἀνδρεῖος, καὶ οὐχὶ ῥίψασπις, ὅτι δὲν εἶχε πολιτικά φρονήματα ἐναντία τῶν καθεστώτων. Παρὰ τῶν ἐκλεγομένων ὅμως εἰς ἄλλας ἀρχὰς ἀπηγοῦντο καὶ ἄλλα προσόντα καὶ ἠθικαὶ καὶ ὑλικά ἀσφάλεια. Οἱ ἐννέα ἀρχόντες καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδοκιμάζοντο ἂν ἦσαν τέλειοι τὸ σῶμα, καὶ ἂν μὴ ἀπεδεικνύοντο τοιοῦτοι, ἐκωλύοντο ἢ ἀναλάβωσι τὰ ἀξιώματα αὐτῶν. Κατὰ τινὰ μαρτυρίαν τοῦ Πολυδεύκου, ἣτις φαίνεται ὅτι πηγάζει ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους², φαίνεται ὅτι κατ' ἀρχὰς οἱ ἐννέα ἀρχόντες ὤφειλον κατὰ τὴν δοκιμασίαν αὐτῶν ἢ ἀποδείξωσιν ὅτι πρὸς πατρός καὶ μητρός ἦσαν γνήσιοι ἄστοι Ἀθηναῖοι μέχρι τρίτου βαθμοῦ, μετέπειτα ὅμως κατήργηθη τὸ τοιοῦτον, διότι καὶ οἱ υἱοὶ νέων πολιτῶν δὲν ἐκωλύοντο τῆς ἀρχῆς ταύτης³. οἱ αὐτοὶ ὤφειλον νὰ βεβαιώσωσιν εἰς τίνα δῆμον ἀνήκουσιν, ἂν ἐλάτρευον τὸν Δία τὸν ἔρκειον καὶ τὸν πατῶρον Ἀπόλλωνα⁴, ἂν ἐξεπλήρωσαν τὰ πρὸς τοὺς γονεῖς καθήκοντα αὐτῶν, ἂν ἐξετέλεσαν τὰς νομίμους στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας, ἂν εἶχον τὴν ἀπαιτουμένην περιουσίαν,

1 Ἀρποκρατ. ἐν λέξ. ἐπιλαχῶν.

2 Πολυδ. Θεσμοθετῶν ἀνάκρισις 8, 85.

3 Δημοσθ. κατὰ Νεαίρας σ. 1376 καὶ 1380.

4 Δημοσθ. πρὸς Ἐύβουλ. σ. 1319.

καὶ ἂν ἐξ αὐτῆς ἐδαπάνησαν εἰς τὰς ἀπαιτουμένας λειτουργίας· ταῦτα δὲ πάντα προὔτεινοντο εἰς αὐτοὺς πρὸ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, ἣτις ὤφειλε καὶ ἦτο ὑπόχρεως συμφώνως πρὸς τὸν ὄρκον, ὃν ἔδιδε, νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὰ ἐλάχιστα τὰ καθαπτόμενα τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν. Παρὰ τῶν στρατηγῶν ἀπητεῖτο νὰ ζῶσιν ἐν νομίμῳ γάμῳ καὶ νὰ ἔχωσιν ἰδιοκτησίαν ἐν τῇ Ἀττικῇ¹. παρὰ δὲ τῶν μελλόντων νὰ ἀναλάβωσι διαχειρίσιν δημοσίων χρημάτων ἐζητεῖτο ὡς ἐνέχυρον χρηματικῆ ἀσφάλεια ἢ ἀξιόχρεως ἐγγυητής. Οἱ ἀποδοκιμαζόμενοι ἐδικαιοῦντο νὰ κάμωσιν ἔφεσιν εἰς τὰ δικαστήρια, ἐν οἷς πρὸ τῶν θεσμοθετῶν συνεζητεῖτο ἢ ὑπόθεσις ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη δίκη· ἀλλὰ καὶ ὁ βουλόμενος δὲν ἐκωλύετο νὰ προτείνῃ τὴν τοιαύτην ἔφεσιν τῆς δοκιμασίας, ὅσακις ἐνόμιζεν ὅτι ἢ βουλὴ ἐχαρίσθη εἰς τὸν δοκιμαζόμενον· τοῦτο δὲ καλεῖται «δοκιμασίαν ἐπαγγέλλειν»². Ἄν δὲ ὁ κατὰ τὴν δοκιμασίαν ἐξεταζόμενος ἀρχῶν ἀπεδεικνύετο ἀνάξιος τῆς θέσεως αὐτοῦ, οὐ μόνον ἐκωλύετο ἢ ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα, εἰς ὃ ἦν ἐκλελεγμένος, ἀλλὰ καὶ ἐτιμωρεῖτο, ἂν αἰ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαι ἦσαν σπουδαῖαι.

Ὁ δοκιμασθεὶς βουλευτῆς εἰσερχόμενος εἰς τὴν βουλὴν ὤμνυε τὸν βουλευτικὸν ὄρκον, ὅστις, ἴδιος ὢν, ἀνεφέρετο εἰς τὰ διάφορα καθήκοντα τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος. Ἐκ διαφόρων ἀρχαίων μαρτυριῶν μακρόνομον ἔτι ἕκαστος βουλευτῆς ὤμνυε «κατὰ τοὺς νόμους βουλεύειν³ καὶ μηδένα μήτε δεῖλᾶν μήτε δήσειν μήτε ἀποκτενεῖν ἀκριτον⁴ καὶ καθεδεῖσθαι ἐν τῷ γράμματι ᾧ ἂν λάχωσι⁵, ἦτοι νὰ βουλεύηται ἕκαστος ἐν τῷ τμήματι, εἰς ὃ διὰ κλήρου ἤθελε ταχθῆ. Μεῖζον τεμάχιον τοῦ ὄρκου τούτου διέσωσεν ἡμῖν ὁ Δημοσθένης⁶, ἔχον οὕτως· οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα, ὃς ἂν ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστῇ τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας· πλὴν εἴαν τις ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου

1 Δείναρχ. κατὰ Δημοσθ. σ. 51.

2 Πολυδ. 8, 44.

3 Ξεν. ἀπομν. 1, 1, 18.

4 Ἄγδοκ. κατὰ Ἀλκιβιάδου σ. 112, 5.

5 Σχόλ. πλούτ. Ἀριστ. 972.

6 Κατὰ Τιμοκράτ. § 144.

συριῶν ἀλλῶ, ἢ τέλος τι πριάμενος ἢ ἐγγυησάμενος ἢ ἐκλέγων μὴ καταβάλλῃ. Οἱ βουλευταὶ κατὰ τὰς συνεδρίας ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς ὡς γνώρισμα τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν στέφανον ἐκ μύρτου, ἐν δὲ ταῖς δημοσίαις συναθροίσεσι καὶ τελεταῖς καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ εἶχον ἰδίαν τιμητικὴν θέσιν· ἦσαν δὲ καὶ ἀπηλλαγμένοι τῶν στρατειῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς βουλευτικῆς αὐτῶν ἐξουσίας. Ἄν βουλευτῆς τις περιέπιπτεν εἰς ἔγκλημα τι, ἢ βουλή ἀπέβαλλεν αὐτὸν τοῦ βουλευτηρίου διὰ ψηφοφορίας γινομένης διὰ φύλλων ἐλαίας· ἢ τοιαύτη δὲ ἀποβολὴ ἐκαλεῖτο ἐκφυλλοφορία¹. ὁ δὲ ἀποβαλλόμενος, ἂν μετὰ ἀκριβῆ ἐξέτασιν τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας ἀπεδεικνύετο ἀθῶος, εἰσῆγετο πάλιν εἰς τὴν βουλήν, ἂν δὲ ἐξηλέγχετο ἔνοχος, παρεπέμπετο εἰς τὰ δικαστήρια πρὸς τιμωρίαν.

Ἡ βουλή μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀρχῆς αὐτῆς ὤφειλε νὰ δώσῃ λόγον καὶ εὐθύνας τῶν πράξεων αὐτῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου· τοῦτο δὲ ῥητῶς μνημονεύει ὁ ῥήτωρ Αἰσχίνης λέγων ὅτι τὴν βουλήν τῶν πεντακοσίων ὑπεύθυνον πεποίηκεν ὁ νομοθέτης². ἢ τοιαύτη ὅμως εὐθύνη δὲν πρέπει νὰ νομισθῆ αὐστηρὰ οὐδὲ ὁμοίως τῇ τῶν λοιπῶν ἀρχῶν· διότι τοῦτο μόνον εἶναι γνωστὸν ὅτι, ἂν βουλή τις κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐξουσίας αὐτῆς μὴ ἐπολιτεύετο καλῶς ἤγουν ἂν μὴ ἐφρόντιζε περὶ δημοσίων ἔργων ὡς λ.χ. περὶ ναυπηγήσεως νέων τριήρων, τότε ὁ δῆμος, ἀποδοκιμάζων τὴν διαγωγὴν αὐτῆς, ἤρνετο τὴν συνήθη δωρεάν, ἤγουν τὸν χρυσοῦν στέφανον, τὸν ὁποῖον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦλάχιστον τοῦ Δημοσθένους ἐψήφισεν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἀνετίθει ἐν τινι ναφῶ ὡς δεῖγμα τῆς εὐαρεσκείας αὐτοῦ³.

Β΄.

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ.

Κύριον ἔργον τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων ἦτο τὸ προβουλεύειν περὶ τῶν μελλόντων νὰ ψηφισθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας

1 Αἰσχίν. κατὰ Τιμάρχου 45. Ἔτ. Μέγ.

2 Αἰσχίν. κατὰ Κτησιφ. σ. 412.

3 Δημοσθ. κατὰ Ἀνδρότ. σ. 595, 596.

τοῦ δήμου, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτῆς ἐκκλοῦντο προβουλεύματα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νόμος ἐκέλευεν ἐπέτεια τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψήφισματα,¹ τὰ προβουλεύματα ταῦτα, ἂν μὴ προὔλαμβανεν ἢ βουλή κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἀρχῆς αὐτῆς νὰ προτείνῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου πρὸς συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν, ἦσαν ἀκυρα, ἢ δὲ νέα βουλή, προτεινομένων εἰς αὐτὴν τῶν αὐτῶν πραγμάτων, προέβαινε εἰς τὴν ἔκδοσιν νέων προβουλεύματων. Ὅτε ὅμως ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων καταδημαγωγούμενος ὑπὸ τῶν ῥητόρων κατέστη ἀυθαίρετος, κύριον ἑαυτὸν πάντων νομίζων, ἔθος ἐκράτησεν ἀπροβούλευτον ψήφισμα εἰσαγεσθαι ἐν τῷ δήμῳ².

Πλὴν τῆς βουλευτικῆς εἶχεν ἢ βουλή καὶ διοικητικὴν ἐξουσίαν, ἐνίοτε δὲ μάλιστα ἦτο αὐτοκράτωρ ἢ κυρία³. ὁ Ξενοφῶν γενικῶς ἀποφαινόμενος περὶ τῶν ἔργων αὐτῆς λέγει «τὴν δὲ βουλήν (δεῖ) βουλευέσθαι πολλὰ μὲν περὶ πολέμου, πολλὰ δὲ περὶ πόρου χρημάτων, πολλὰ δὲ περὶ νόμων θέσεως, πολλὰ δὲ περὶ τῶν κατὰ πόλιν αἰεὶ γιγνομένων, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις, καὶ πόρον δέξασθαι καὶ γεωρίων ἐπιμεληθῆναι καὶ ἱερῶν. Ἄρα δὴ τι θαυμαστόν ἐστιν εἰ τοσούτων ὑπαρχόντων πραγμάτων μὴ οἷοι τ' εἶσι πᾶσιν ἀνθρώποις χρηματῖσαι;⁴

Ἡ διοικητικὴ ἐξουσία τῆς βουλῆς ἐξετείνετο ἐπὶ πᾶσιν τῶν λοιπῶν ἀρχῶν καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν κλάδων τῆς διοικήσεως, τῶν ὁποίων εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἐπιστάσιον καὶ ἐπίβλεψιν⁵, ἰδίως ὅμως ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς πολιτείας καὶ τῶν στρατιωτικῶν. Ἡ ἐνοικίασις τῶν δημοσίων προσόδων, ἢ μίσθωσις τῶν δημοσίων ἔργων, ἢ πώλησις τῶν δημευομένων περιουσιῶν (δεδημοσιευμένων, δημιοπράτων) ἐγίνοντο κατ' ἐντολήν τῆς βουλῆς καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν πωλητῶν, δὲν ἦσαν δὲ νόμιμοι, ἂν μὴ ἐπεκυροῦντο ὑπ' αὐτῆς⁶. Ἡ βουλή εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ δέσῃ καὶ

1 Δημοσθ. κατ' Ἀριστοκρ. § 92.

2 Ὑπόθεσ. Δημοσθ. κατ' Ἀνδρότ. σ. 592.

3 Ἀνδοκιδ. περὶ μυστηρ. § 15. Δημοσθ. περὶ παραπροσδ. § 154.

4 Ξεν. Ἀθην. πολιτ. 3, 2

5 Ἀντιφ. περὶ χορευτ. § 49.

6 Ἀνδοκιδ. περὶ μυστηρ. § 134.

φυλακίστη τούς ἐνοικιαστὰς τῶν δημοσίων προσόδων ἢ τούς ἐγγυη-
τὰς τούτων καὶ τούς εἰσπράττοντας δημόσια χρήματα, ἀν μὴ ἐμπρο-
θέσμως κατέβαλλον τὰ ὀφειλόμενα¹. Ἐν τῷ βουλευτηρίῳ πρὸ τῆς
βουλῆς οἱ ἀποδέκται τοῦ δημοσίου κατέθετον κατ' ἐντολὴν αὐτῆς εἰς
τὰ διάφορα ταμεῖα τὰ ὑπ' αὐτῶν εἰσπραχθέντα χρήματα καὶ ἔδιδόν
ἀκριβῆ λόγον περὶ τούτων². Ταῦτα δὲ προήρχοντο ἐκ τελῶν (τελω-
γιακῶν φόρων), λαμβανομένης τῆς πεντηκοστῆς ἤτοι δύο ἐπὶ τοῖς
ἑκατὸν ἐκ τε τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων³, ἐκ φόρων (ιδίως
τῶν συμμάχων), ἐξ εἰσφορῶν (τῶν μετοίκων ἢ ἐκτάκτων συνεισ-
φορῶν τῶν πολιτῶν), ἐκ μισθώσεων δημοσίων κτημάτων, τε-
μενῶν, ἱερῶν οἰκιῶν⁴, ἐκ τιμημάτων (ποινικῶν προστίμων), ἐκ
πρυτανείων (τῶν πρὸ τῆς δίκης προκαταθεμάτων τῶν διαδίκων),
ἐκ πορνικῶν τελῶν κτλ. Πρὸ τῆς βουλῆς παρελάμβανον ὁ ταμίης
τῆς Ἀθηνᾶς καὶ οἱ τῶν λοιπῶν θεῶν παρὰ τῶν προκατόχων καὶ
παρέδιδον εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν τὰ ἱερὰ χρήματα καὶ ἄλλα
κειμήλια κατὰ τὸ περὶ τούτων διαλαμβάνον ἴδιον βιβλίον. Περὶ
τῶν ἱερῶν χρημάτων λέγει ὁ Δημοσθένης ἐστὶν ὑμῖν κύριος νό-
μος, καὶ ὡς εἶπερ τις καὶ ἄλλος κείμενος, τοὺς ἔχοντας τὰ τε
ἱερὰ καὶ τὰ ὅσα χρήματα καταβάλλειν εἰς τὸ βουλευτήριον,
εἰ δὲ μὴ, τὴν βουλὴν αὐτοὺς ἐκπράττειν τοῖς νόμοις χρωμένῃν
τοῖς τελωριακοῖς κτλ.⁵ Καὶ αὐταὶ αἱ ἐκ τῶν δημοσίων ταμείων
τακτικαὶ δαπάναι τῆς πολιτείας ἐγίνοντο κατ' ἐντολὴν τῆς
βουλῆς καὶ ἦσαν ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῆς ἐξέλεγχιν. Ἡ βουλὴ
ἐφρόντιζε καὶ περὶ θαυπηγήσεως νέων τριήρων, συνάπτουσα τὰς
ἐπὶ τούτῳ συμφωνίας μετὰ τῶν τριηροποιῶν⁶. παρ' αὐτῆς
ἐλάμβανον τὸν στέφανον ὅσοι τῶν τριηραρχῶν πρῶτοι ἔσπου-
δαν ἐν καιρῷ πολέμου νῆ ὀπλίσει τὰς ἑαυτῶν τριήρεις⁷.

1 Δημ. κατὰ Τιμοκρατ. § 144 Ἀνδοκίδ. περὶ μυστηρ. § 93.

2 Ἀρποκρατ. ἐν λέξ. ἀποδέκται.

3 Ἀνδοκίδ. σ. 17, 22. Δημοσθ. σ. 1353, 21. 738, 5. 568, 12.

4 Ξεν. πύροι 4, 19.

5 Κατὰ Τιμοκρ. § 96.

6 Δημοσθ. κατ' Ἀνδροτ. σ. 598, 23.

7 Δημοσθ. περὶ τοῦ στεφάνου τῆς τριηραρχ. σ. 1228.

Καὶ οἱ Ἴππεῖς, οἵτινες καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης διετηροῦντο καὶ
ἠσκούντο, ἦσαν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς βουλῆς, ἥτις ἀπὸ και-
ροῦ εἰς καιρὸν ἐπεθεώρει αὐτοὺς μετὰ τῶν Ἴππων αὐτῶν καὶ
διέτασσε τὴν ἄρισμίνην ὑπὲρ αὐτῶν δαπάνην¹. ἐν καιρῷ δὲ πολέμου
ἐπεμπεν εἰς τοὺς διαφόρους δήμους ἀντιπροσώπους αὐτῆς, οἵτινες
μετὰ τῶν δημάρχων ἐφρόντιζον περὶ στρατολογίας πεζῶν καὶ
ναυτῶν². Πρὸ αὐτῆς ἐγίνετο καὶ ἡ δοκιμασία τῶν ἐννέα ἀρχόντων
καθ' ἣν, ὡς εἶπομεν, οἱ βουλευταὶ συμφώνως πρὸς τὸν βουλευτικὸν
αὐτῶν ὄρκον ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ μὴ ἀποσιωπῶσι καὶ τὰς ἐλα-
χίστας καὶ αὐτῶν κατηγορίας.

Πλὴν τῶν ἔργων τούτων εἶχεν ἡ βουλὴ καὶ δικαστικὴν ἐξου-
σίαν, ἐδίκαζεν ὅμως ἐγκλήματα ἀξία ποινῆς οὐχὶ μείζονος τῶν
πεντακασίων δραχμῶν, τὰ ὅποια ὁ κατήγορος ἢ δὲν ἤθελεν ἢ δὲν
ἠδύνατο νὰ καταγγείλῃ εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια· τὰ μεγα-
λείτερα ὅμως ἐγκλήματα ἢ παρέπεμπεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
δήμου ἢ εἰς τὴν Ἡλιαίαν ἢ τότε μόνον ἐδίκαζεν ὅτε ἦτο αὐτο-
κράτωρ, ἦτοι ὅτε ὁ δῆμος ἀπέδιδεν εἰς αὐτὴν ἑκτακτὸν ἐξουσίαν³.
Τέλος ἡ βουλὴ ἐλάμβανε τὰς ἀγγελίας τῶν στρατηγῶν ἐν καιρῷ
πολέμου, ὑπεδέχετο καὶ ἠκροῶτο τῶν ξένων πρέσβεων καὶ προ-
εβούλευε τὰς εἰς τὸν δῆμον προσόδους (παρουσιάσεις) αὐτῶν⁴.

Γ'.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ.

Ἡ βουλὴ συνεδρίαζε καθ' ἑκάστην ἐν ἰδίῳ βουλευτηρίῳ, κειμένῳ
παρὰ τὴν ἀγορᾶν⁵, ἐκτὸς ἀν ἦτο ἀφετόστις ἡγουν ἑορτῆ, καὶ ἡμέραι

1 Böckh Staatsh. σ. 352.

2 Δημοσθ. κατὰ Πολυκλ. σ. 1208.

3 Ἀρποκρατ. ἐν λέξ. εἰσαγγελία. Πρὸλ. Δημοσθ. κατὰ Εὐέργ. καὶ Μνησιβ. σ. 1152.

4 Δισχίν. περὶ τῆς παραπροσβείας § 58.

5 Ἀριστ. Θεσμοφ. 85. Δημοσθ. κ. Τιμοκρ. § 26. Ἀθην. 4, 71. σ. 171, Ε. Ξεν. Ἀθην. πολιτ. 3, 2, 8. Πανσ. 1, 3, 4.

ἀπογραφές (dies atri) πρὸς πράξεις ἀνεπιτήδευτοι¹. ἐνίοτε συνήρ-
χετο ἐκτάκτως καὶ ἐν ἄλλοις τόποις π. χ. ἐν τῇ ἀκροπόλει²,
ἐν Πειραιεὶ καὶ περὶ ὠρισμένων ὑποθέσεων ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ ἤγουν
ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις καὶ οὐχὶ ἐν Ἐλευσίῃ ναῶ τῆς Δήμητρος³.
Ἐν τῷ συνήθει βουλευτηρίῳ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ
ἀρχόντος Γλαυκίππου (410 π. Χ.) ἦσαν ὠρισμένοι διὰ γραμματέ-
ων αἱ θέσεις τῶν βουλευτῶν· διὸ οὗτοι δίδοντες τὸν βουλευτικὸν
ὄρκον ὠμυον καθεδεῖσθαι ἐν τῷ γράμματι⁴. Ἴνα δὲ μὴ ταρατ-
τωνται οἱ βουλευταὶ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν ὑπῆρχον κινκλίδες καὶ
δρύφακτα χωρίζοντα αὐτοὺς ἀπὸ τούτων ἰκανὴν ἀπόστασιν⁵.
ἐνίοτε δὲ ὅτε αἱ συνεδρία δὲν ἐγίνοντο δημοσίᾳ, ὡς εἰθίζετο,
ἀλλ' ἦσαν ἀπόρρητοι, οἱ ἰδιῶται ἐξεβάλλοντο τοῦ βουλευτηρίου⁶.
ὑπῆρχον δὲ καὶ παρὰ τὸ βουλευτήριον ἀστυνομικοὶ κλητῆρες Σκυ-
θαὶ ἢ τοξόται καλούμενοι, οἵτινες ἐν ἀνάγκῃ ἐδίδον συνδρομήν⁷.

Πλήρης συνεδρία τῶν πεντακοσίων βουλευτῶν σπανίως ἐγίνετο,
δὲν εἶναι δὲ γνωστὸς οὐδὲ ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν βουλευ-
τῶν ἵνα αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν ἦναι νόμιμοι. Ἄπασα ἡ βουλὴ διε-
ρεῖτο κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φυλῶν εἰς δέκα τμήματα, τῶν ὁποίων
ἕκαστον συνίστατο ἐκ πεντήκοντα μελῶν καὶ ἐβουλευέτο, πλήρες
ὄν πάντοτε, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους διὰ κλήρου ὀριζομένην
τάξιν⁸. Γὰρ μέλη τοῦ ἐκάστοτε βουλευομένου τμήματος ἐκα-
λοῦντο πρυτάνεις, δηλ. πρῶτοι ἢ πρόεδροι, ἐπειδὴ ἐν ταῖς γενι-
καῖς συνεδρίαις τῆς βουλῆς καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ δήμου
εἶχον τὴν προεδρείαν· ὁ δὲ χρόνος τῆς ἐξουσίας αὐτῶν ἐκαλεῖτο πρυ-
τανεία, περιλαμβάνουσα κατὰ μὲν τὰ συνήθη ἔτη 35 ἢ 36 ἡμέ-
ρας κατὰ δὲ τὰ περιττὰ ἢ δίσεκτα 38 ἢ 39. Οἱ Ἀθηναῖοι δη-
λονότι εἶχον ἐν χρήσει τὸ σεληνιακὸν ἔτος, συγκείμενον ἐκ 354

1 Πλάτ. περὶ νόμων σ. 357, πρὸς Πολυδ. 8, 95. 1, 36.

2 Ξεν. Ἑλλ. 4, 4, 20.

3 Ἀνδοκιδ. περὶ μυστηρ. σ. 55. Πausan. 1, 14, 1.

4 Φιλόχορ. παρὰ τῷ σχολιαστῇ τοῦ Πλούτου τοῦ Ἀριστοφάνους στιχ. 973.

5 Ἀριστ. ἱππ. 641. 665. 675.

6 Δημοσθ. Ἀριστογ. 1. § 23, πρὸς Δισχίν. κατὰ Κτησιφ. § 125.

7 Ἀριστ. ἱππ. 671.

8 Ἀρποκρ. ἐν λέξ. πρυτάνεις πρὸς σχολ. Ἀριστ. ἱππ. 390.

ἡμερῶν καὶ διακρούμενον εἰς δώδεκα μῆνας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐναλ-
λάξ οἱ μὲν πλήρεις καλούμενοι εἶχον 30 ἡμέρας, οἱ δὲ κοῖλοι 29·
ἵνα δὲ τὸ σεληνιακὸν ἔτος φέρωσιν εἰς ἀρμονίαν πρὸς τὸ ἡλιακὸν
προσέθετον εἰς αὐτὸ κατὰ περιόδους δέκατον τρίτον μῆνα ἐκ 30
ἡμερῶν· οἱ μῆνες ἐκαλοῦντο Ἐκατομβαιῶν, Μεταγειτνίων, Βοη-
δρομιῶν, Πυαναψιών, Μαιμακτηριῶν, Ποσειδεῶν, Γαμηλιῶν, Ἀν-
θεστηριῶν, Ἐλαφηβολιῶν, Μουνυχιῶν, Θαργῆλιῶν, Σκιροφοριῶν·
ὁ ἐμβολιμαῖος μῆν εἰσήγετο μεταξύ τοῦ Ποσειδεῶνος καὶ Γαμη-
λιῶνος, καὶ ἐκαλεῖτο δεύτερος Ποσειδεῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔτος
διηρεῖτο κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν πρυτανευουσῶν φυλῶν εἰς δέκα
μέρη, αἱ τέσσαρες ὑπολειπόμεναι ἡμέραι τοῦ τε κοινοῦ καὶ δισέ-
κτου ἔτους διενέμοντο διὰ κλήρου εἰς ἐκάστην πρυτανείαν, ὥστε
αἱ μὲν διήρουν 35 ἢ 38, αἱ δὲ 36 ἢ 39 ἡμέρας.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ ἐκάστοτε πρυτανεύουσαι φυλαὶ εἶχον καὶ ἀστυνο-
μικὰ καθήκοντα¹ διέτριβον καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πλὴν τοῦ χρόνου
τῶν συνεδριῶν ἐν ἰδίῳ οἰκήματι, ὅπερ Θόλος ἢ Σκιάς ἐνίοτε δὲ καὶ
πρυτανεῖον ἐκαλεῖτο, ἦτο ὅμως διάφορον τοῦ παλαιότερου καὶ κατ'
ἐξοχὴν πρυτανεῖου καλουμένου, ὅπερ ἔκειτο πρὸς δυσμὰς τῆς ἀκρο-
πόλεως². Ἡ Θόλος ἔκειτο παρὰ τῷ βουλευτηρίῳ, ὥστε εὐκόλως ἠδύ-
ναντο οἱ πρυτάνεις νὰ μεταβαίνωσιν ἐξ αὐτῆς εἰς ταῦτο κατὰ τὰς
πλήρεις συνεδρίας· ἐν αὐτῇ δὲ καὶ ἐσιτοῦντο δημοσίᾳ διαπάνη ἐν
κοινῇ τραπέζῃ, παρὰ τῇ ὁποίᾳ παρεκάθηντο οἱ τε κατὰ δημοσίαν
πρεσβείαν ἤκουτες καὶ οἱ διὰ πράξιν τινα σιτήσεως ἀξιωθέντες
καὶ εἴ τις ἐκ τιμῆς ἀελιτος ἦν³, ὁποῖοι ἦσαν ἱεροφάντης, δαδοῦ-
χος, ἱεροκήρυξ ὁ ἐπὶ βωμῶ, κήρυξ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου,
γραμματεὺς τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου, ἀντιγραφεὺς ὁ περὶ τὸ
βῆμα, ὑπογραμματεὺς ὁ ἐπὶ σκιάδος, γραμματεὺς κατὰ πρυ-
τανείαν κτλ., οἵτινες καὶ παράσιτοι ἔτι ἐπεκαλοῦντο⁴.

1 Ἀριστ. ἱππ. 301 Θεομοφ. 770. 935. Ἀνδοκιδ. περὶ μυστηρ. § 91. Δημοσθ. κατὰ Τιμοκράτ. § 147.

2 Ἀρποκρ. ἐν λέξ. Θόλος Paus. 1, 5, 1. πρὸς 1, 18, 3.

3 Πολυδ. 9, 40.

4 Ἀθην. 6, 26, σ. 245, A. Boeckh. Corp. inser. 1, 184 — 201 καὶ σελ. 322—327.

Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πρυτάνεων ἐξελέγετο καθ' ἐκάστην εἰς, ἐπιστάτης καλούμενος, ὅστις ἦτο ὁ πρόεδρος ἐν τε ταῖς συνεδρίαις τῆς βουλῆς καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ δήμου καὶ εἶχε τὰς κλεῖς τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ μητροῦ καὶ τὴν δημοσίαν σφραγίδα¹. Μετὰ ταῦτα ἤμωσ (Ὁλ. 100, γ'—102, δ' = 377—368 π.Χ.) ἡ προεδρεία τῆς βουλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου ἀνετίθετο εἰς ἓνα τῶν ἐν νέαι προέδρων, τῶν ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τῶν πρυτάνεων διὰ κλήρου ἐκλεγόμενων· ἐκαλεῖτο δὲ καὶ οὗτος ἐπιστάτης. Περὶ τούτων ῥητῶς βεβαιοῖ ὁ Πολυδεύκης λέγων· ὁ δὲ ἐπιστάτης καλούμενος ἔστιν εἰς τῶν πρυτάνεων ὁ κλήρω λαχών, δις δὲ οὐκ ἔξεστι γενέσθαι τὸν αὐτὸν ἐπιστάτην. Ἔχει δὲ οὗτος τὰς κλεῖς τῶν ἱερῶν, ἐν οἷς τὰ χρήματα καὶ τὰ γράμματα, καὶ ὕταν οἱ πρυτάνεις τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλὴν συνάγωσιν, οὗτος ἐξ ἐκάστης φυλῆς πρόεδρον ἓνα κληροῖ, μόνην τὴν πρυτανεύουσιν ἀφείε². Αἱ καθημεριναὶ ἐργασίαι τῆς βουλῆς ὠρίζοντο διὰ προγράμματος καὶ τότε μόνον ἀνεβάλλοντο, ὅτε παρενέπιπτον σπουδαιότεραι ἐξωτερικαὶ ὑποθέσεις π. χ. περὶ πρεσβειῶν ἢ ἀγγελιοφόρων τῆς πόλεως³. ὅτε ἰδιῶται ἤθελον νὰ προτείνωσι τι εἰς τὴν βουλὴν, ὠφείλον νὰ ἀναγγείλωσι τοῦτο πρότερον ἐγγράφως, καὶ νὰ ζητήσωσι παρ' αὐτῆς ἀκρόασιν· τοῦτο δ' ἐκαλεῖτο πρόσοδος γράφεσθαι ἢ ἀπογράφεσθαι⁴.

Συνήθως ἡ βουλὴ ἀπεφαίνετο διὰ χειροτονίας, ὅτε δὲ κατηγορεῖτο βουλευτῆς τις καὶ ἐζητεῖτο ἢ ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ἀποβολὴ αὐτοῦ ἐγένετο, ὡς εἴπομεν, ψηφοφορία διὰ φύλλων ἐλαίας· μυστικῆ δὲ ἐγένετο ἡ ψηφοφορία ὅτε ἡ βουλὴ ἀπεφαίνετο ὡς δικαστικὸν σῶμα. Τὸ τελευταῖον εἶδος τῆς ψηφοφορίας περιγράφει ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους οὕτω· δύο ἀμφορεῖς εἰσιν, ὧν ὁ μὲν κύριος λεγόμενος χαλκοῦς, εἰς ὃν τὴν κυρίαν ψῆφον καθίσταν οἱ

1 Ξεν. ἀπομν. 1, 1, 18. 4, 4 2. Πλάτ. ἀπολ. σ. 32 Α. Γοργ. σ. 474 Α. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ κατ' ἐξοχὴν πρύτανις Θουκυδ. 4, 14. Δημ. Τιμοκρ. § 157. Πλουσ. 1, 3, 4.

2 Πολυδ. 8, 96.

3 Δημοσθ. περὶ παραπρ. σ. 390. § 185.

4 Δημοσθ. σ. 715, 25. Λουκιαν, τόμ. 1. σ. 219 ἐκδ. δύο γεφυρ.

δικασταὶ ἢ δικαίοντες ἢ ἀπολύοντες, ὁ δὲ ἕτερος ξύλιμος εἰς ὃν τὰς ἀκύρους καθίσταν· ὅποτε δὲ πάντες διεψήφισαντο, εἰς τὸν χαλκοῦν κάδον διηριθμοῦντο αἱ ψῆφοι, καὶ κατεδίκαζον μὲν αἱ τετραπημέται, ἀπέλυον δὲ αἱ πλήρεις¹.

Τινὲς τῶν βουλευτῶν ἐτέλουν καὶ ἔργα γραμματέων· τούτων εἷς, ἐκλεγόμενος διὰ κλήρου ἐν ἐκάστη πρυτανείᾳ οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῶν πρυτάνεων ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀπάσης, εἶχε τὸ ἔργον νὰ ἐτοιμάζῃ τὰ διατάγματα καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς βουλῆς· τούτου δ' ἕνεκα ἐν τοῖς ψηφίσμασι μνημονεύεται μετὰ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ πρότεινοντος τὸ ψήφισμα· τὸ δὲ ὄνομα τοῦ γραμματέως τῆς πρώτης πρυτανείας προσετίθετο πρὸς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν τοῦ ἔτους εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἐπωνύμου ἄρχοντος². Δεύτερος γραμματεὺς, ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῆς βουλῆς διὰ χειροτονίας οὐχὶ διὰ μίαν μόνην πρυτανείαν ἀλλὰ δι' ὅλον τὸ ἔτος, ἐφρόντισε περὶ τῆς τάξεως καὶ διατηρήσεως τοῦ γραφείου τῆς βουλῆς³. Τρίτος τις μὴ ὢν βουλευτῆς ἐξελέγετο ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ παρευρίσκετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγινώσκων τὰ ἐκάστοτε ζητούμενα ἐγγράφα⁴. Πλὴν τῶν τριῶν τούτων γραμματέων ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι μισθῶτοὶ ὑπογραμματεῖς, μὴ ἄντες βουλευταί, οἵτινες ἐβοήθουν τοὺς γραμματεῖς. Σπουδαιοτάτη ἦτο ἡ θέσις τοῦ ἀντιγραφέως, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν κατ' ἐκλογὴν εἶτα δὲ διὰ κλήρου ἐξελέγετο ἐκ τῶν μελῶν τῆς βουλῆς· εἶχε δὲ τὰ ἔργον τοῦ γενικοῦ λογιστοῦ ἐξελέγχων τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς πολιτείας⁵.

1 Σχόλ. Ἀριστ. σφηκ. 987 πρὸλ. Λισχίν. κατὰ Τιμάρχου § 33. Τοιαῦται ψῆφοι ἀνευρεθεῖσαι πρὸ ἐτῶν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἐνταῦθα ἀρχαιολογικῷ μουσεῖῳ. Εἶναι δὲ μικροὶ σιδηροὶ ἄξονες, ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ προσκεκολλημένον μικρὸν δίσκον· καὶ αἱ μὲν ἀθιωτικαὶ δὲν φέρουσιν ἐπὶ τῶν δύο κορυφῶν τοῦ ἄξονος οὐδεμίαν ὀπήν, αἱ δὲ καταδικαστικαὶ ἔχουσι τὸν ἄξονα διατετραπημένον· φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ὀπή δι' ἧς εἰσέρχοντο εἰς τὸν χαλκοῦν κάδον ἦτο σταυροειδῆς, ὥστε ἀπαξ εἰσερχομένη δι' αὐτῆς ἡ ψῆφος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ· ὁ ψηφοφορῶν, ἐκράτει τὰς δύο κορυφὰς τοῦ ἄξονος καὶ ἐφρόντιζεν ὥστε ἡ ψῆφος ἐμπίπτουσα νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τοῦ σχήματος τῆς ὀπῆς.

2 Bäckh Staatsh. 1 σ. 255.

3 Αὐτόθι σ. 258. πρὸλ. Πολυδ. 8, 48.

4 Bäckh αὐτόθι σ. 259.

5 Αὐτόθι σ. 262.

Πρὸ τῶν συνεδριῶν τῆς βουλῆς ὑφῆυτο ἐπὶ τοῦ βουλευτηρίου σημεῖόν τι, πιθικῶς σημαία, ἣτις κατεβιβάζετο ἅμα οἱ βουλευταὶ εἰσέρχοντο εἰς τὸ βουλευτήριον¹. Ἡ πρόσκλησις δὲ ἐγένετο καὶ διὰ τοῦ κήρυκος τῆς βουλῆς· ὁ δὲ βουλευτὴς ὁ μὴ παρευρισκόμενος κατὰ τὰς συνεδρίας, δὲν ἐλάμβανε τὸν ὀρισμένον μισθόν. Πρὸ τῶν ἐργασιῶν ἤρχετο ἡ βουλή εἰς τοὺς θεοὺς². ἐν τῷ βουλευτηρίῳ δὲ ὑπῆρχε καὶ βωμὸς τῆς Ἑστίας³. Θυσίαι προσεφέροντο συνήθως κατὰ τὴν ἀρχὴν (εἰσιτήρια) καὶ τὸ τέλος (ἐξιτήρια) τοῦ βουλευτικοῦ ἔτους⁴. Πλὴν ὅμως τούτων ἐνίοτε καὶ εἰς ἄλλας τοῦ ἔτους ἐποχὰς προσεφέροντο ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τῆς πολιτείας θυσίαι ὑπὸ τῶν πρυτάνεων εἰς τὸν Δία Σωτήρα καὶ εἰς ἄλλους θεοὺς. Ἐὰν δὲ ἐξοδα τῶν τοιούτων θυσιῶν φαίνεται ὅτι ἐλαμβάνοντο ἐξ ἰδίου ταμείου, ὅπερ ἦτο ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ταμίου τῆς βουλῆς⁵.

ΠΕΡΙ ΛΕΚΤΙΚΩΝ ΤΡΟΠΩΝ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Τρόπος (tropus, motus, morus, modi) καλεῖται ἐν τῇ ῥητορικῇ εὐστοχος μετατροπὴ λέξεως ἢ λόγου ἀπὸ τῆς κυρίας αὐτῶν σημασίας εἰς ἄλλην, γινομένη ἢ χρείας ἕνεκα (δηλ. ἐλλείψεως κυριολεξίας) ἢ κόσμου περὶ τὴν φράσιν⁶.

1 Ἀνδοκιδ. περὶ μυστηρ. § 36.

2 Ἀντιφ. περὶ χορευτ. § 45.

3 Ξεν. Ἑλλ. 2, 3, 52.

4 Σουίδ. ἐν λέξ. εἰσιτήρια.

5 Bäckh Staats. II. 1 σ. 232.

6 Quintil. VIII, 6. Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione cum virtute mutatio.—Quidam tropi gratia significationis, quidam decoris assumuntur. Κατὰ τοὺς Ἕλληνας τρόπος ἐστὶ λόγος κατὰ παρατροπὴν τοῦ κυρίου λεγόμενος κατὰ τινα δὴλωσιν κοσμιωτέραν ἢ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον, Τρύφων παρὰ Σπεγγέλῳ (Spengel) Ῥήτ. Ἑλλ. T. III σ. 191. καὶ—τρόπος ἐστὶ λέξεως φράσις ἐκ τῆς καθ' ἑαυτὴν ὀπωσοῦν ἰδιό-

Οἱ κυριώτεροι τρόποι κατὰ τὸν Κοϊντιλιανόν, οὗ τὴν διαίρεσιν ἀκολουθοῦμεν, εἶναι οἱ ἑξῆς:

ΜΕΤΑΦΟΡΑ.

Ἡ μεταφορὰ (metaphora, translatio), ὁ συνηθέστατος καὶ κάλλιστος τρόπος, εἶναι εἰκονικὴ παράστασις ἐννοίας τινός, γινομένη μὲν διὰ βραχείας τινός παραβολῆς ἢ παρομοιώσεως (similitudo), διαφέρουσα ὅμως ταύτης, ἐπειδὴ ἡ εἰκονικὴ ἐννοια δὲν παραβόλ-

ητος μετατροπὴν εἰληφύτα· διὸ καὶ τρόπος καλεῖται· παρείληπται δὲ ἡτοιχρείας ἕνεκα ἢ κόσμου περὶ τὴν φράσιν. Γρηγόρ. Κορίνθ. αὐτόθι σ. 215. Κατὰ τὸν Κορνιφίλιον IV, 31, 42 τρόποι καὶ σχήματα εἶναι «exornationes», in quibus ab usitata verborum potestate receditur atque in aliam rationem cum quadam venustate oratio confertur». Ὁ Κικέρων (Brul. 17, 69. Orat. 24, 81. 25, 83. 54, 134 καὶ ἀλλαχού) ἀκολουθῶν τοὺς Ἕλληνας ῥήτορας χωρίζει τοὺς τρόπους τῶν σχημάτων καὶ ὀνομάζει τοὺς μὲν verborum mutationes, τὰ δὲ formas sententiarum (σχήματα διανοίας ἢ ἐννοιῶν) καὶ formas orationis (σχήματα λέξεως). Περὶ τοὺς τρόπους ἠσχολήθησαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι γραμματικοί, ἐρίζοντες πρὸς τοὺς φιλοσόφους περὶ τοῦ ἀριθμοῦ, τῶν εἰδῶν καὶ ὑποδιαίρεσων αὐτῶν. Ὁ Κοϊντιλιανὸς παρατηρεῖ γενικῶς ὅτι ἡ χρῆσις τῶν τρόπων γίνεται τὸ μὲν χάριν τῆς σημασίας, τὸ δὲ χάριν κόσμου, ὅτι ἐκ αὐτῶν οἱ μὲν ἀναφέρονται εἰς τὴν κυρίαν, οἱ δὲ εἰς τὴν μεταφορικὴν σημασίαν, καὶ ὅτι δι' αὐτῶν οὐ μόνον οἱ τύποι τῶν λέξεων ἀλλὰ καὶ αἱ ἐννοιαὶ καὶ ἡ σύνθεσις μεταβάλλονται· πραγματεύεται δὲ περὶ 14 τρόπων, οἵτινες εἶναι οἱ ἑξῆς: μεταφορὰ, συνεχδοχὴ, μετωνυμία, ἀντονομασία, ὀνοματοποιία, κατάχρησις, μετάληψις, ἐπίθετον, ἀλληγορία καὶ ἀνιγμὰ, εἰρωνεία μετὰ τῶν ὑποδιαίρεσων αὐτῆς, περίφρασις, ὑπερβατόν, καὶ ὑπερβολή. Καὶ ὁ Τρύφων σ. 191 ὀνομάζει 14 τρόπους, ἐξαιρεῖ ὅμως ἐκ τῶν εἰρημένων τὴν ἀντονομασίαν, τὸ ἐπίθετον, τὴν εἰρωνείαν καὶ τὴν ὑπερβολὴν καὶ ἀντὶ τούτων προστίθει τὴν ἀναστροφὴν, τὸν πλεονασμόν, τὴν ἐλλείψιν καὶ τὸ παραπλήρωμα· μετὰ τὴν πραγματείαν ὅμως τῶν εἰρημένων ἔπονται ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι αὐτοῦ ἔτι ὑπερβολή, ἔμφασις, ἐνέργεια, παρασιώπησις, ὁμολωσις μετὰ τῶν ὑποδιαίρεσων, χαρακτηρισμός, εἰκασμός, συντομία, τούτων δὲ διάφοροι βραχύτης, σύλληψις, ἐπανάληψις, προἀναφώνησις, παρέκβασις, ἀμφιβολία, ἀντίφρασις, μετατύπωσις, ἀντονομασία, εἰρωνεία σαρκασμός, μυκτηρισμός, χαριεντισμός, ἐπικερτόμησις, ἀστεϊσμός, παροιμία. ἦτοι τὸ ὅλον 38. Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Τρύφωνος ὀρμώμενοι οἱ μεταγενέστεροι ῥήτορες, τινὰς μὲν τῶν εἰρημένων τρόπων ἀφῆρσαν τινὰς δὲ νέους προσέθεσαν· οὕτω νέους τρόπους ὀνομάζει ὁ ἀγώνυμος παρὰ Σπεγγέλῳ T. III, σ. 207 τὴν ἑξο-

λέται πρὸς τὴν κυρίαν, ἀλλὰ τίθεται ἀντ' αὐτῆς¹. "Ἔστι δὲ, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ἡ εἰκὼν μεταφορᾷ διαφέρει γὰρ μικρόν· ὅταν μὲν γὰρ εἴπῃ τὸν Ἀχιλλεῖα «ὡς δὲ λέων ἐπόρουσεν», εἰκὼν ἔστιν, ὅταν δὲ «λέων ἐπόρουσε», μεταφορᾷ². καὶ κατωτέρω «ἔστι γὰρ ἡ εἰκὼν, καθάπερ εἴρηται πρότερον, μεταφορᾷ διαφέρουσα προθέσει³. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ φιλόσοφον καὶ τὸ σαφές καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ξενικὸν ἔχει μάλιστα ἡ μεταφορᾷ, καὶ λαβεῖν οὐκ ἔστιν αὐτὴν παρ' ἄλλου⁴. Εἶναι δὲ τοσοῦτον συνήθης καὶ φυσικῆ ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἀγράμματοι πολλάκις ἐν τῷ λόγῳ αὐτῶν ποιοῦνται χρῆσιν αὐτῆς· διὸ καὶ τις τῶν παλαιῶν ρητόρων εἶπεν ἡ συνήθεια καὶ μάλιστα μεταφορῶν διδάσκαλος⁵.

Ἡ μεταφορᾷ γίνεται ἐν τῷ ῥήματι, ἢ ἐν τῷ ὀνόματι ἢ ἐν τῷ ἐπιθέτῳ, π. χ. ἐν τῷ ῥήματι ναῦς ἔστηκε ἀντὶ ὀρμῆς.—εἰς Σικελίαν τὴν πόλιν ἐξέχευαν.—ὥστε βοῆσαι τὴν Ἑλλάδα.—γαῦρος ἐρέσσεται,—καὶ—κύνος ἐρέσσει πρὸς θυμέλας,—segetes sitiunt, διψεῖν γόνου, ἐλευθερίας, τιμῆς, ἀνέσεως κλπ. ἐν τῷ ὀνόματι π. χ.

χὴν καὶ ἀνταπόδοσιν. Ἐρηγόριος δ' ὁ Κορίνθιος καταλέγει 27 τρόπους, ἐν οἷς τὴν ἐναντίωσιν, ἐπαύξησιν, ὑστερολογίαν καὶ τὸ σχῆμα, δι' οὗ ἐννοεῖ τὸν συγχωρητὸν σολοικισμόν (σ. 226). Παρ' ἄλλω τινὶ ἀνωνόμῳ διακρίνεται τὸ πεποιημένον τῆς ὀνοματοποιίας. Ὡς κατώτερα εἶδη τοῦ πεποιημένου καταλέγονται παρὰ τῷ Κοκονδρίῳ σ. 231 ἡ μετονομασία, ὡ μετασχηματισμὸς καὶ ἡ μετατύπωσις. Οὗτος δὲ διαιρεῖ τοὺς τρόπους ἐν γένει εἰς τρεῖς κατηγορίας ἧγουν εἰς τοὺς ἀναφερομένους εἰς τὰς λέξεις, εἰς τὴν σύνταξιν καὶ εἰς ἀμφότερα ταῦτα. Τέλος παρὰ τῷ Γεωργ. Χοιροβοσκῷ σ. 254 καταλέγεται ἐν τοῖς τρόποις καὶ τὸ παράδειγμα· ἐν δὲ τῷ συμπληρώματι τοῦ συγγράμματός αὐτοῦ προστίθεται ἔτι ἡ ἐπεξήγησις, τὸ ἀπὸ κοινοῦ, τὸ ἑτερογενές καὶ ἑτεροπρόσωπον· Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ῥήτορες καὶ γραμματικοὶ τοσοῦτον ἠύβησαν τὸ ἀριθμὸν τῶν τρόπων διὰ τῆς διαιρέσεως αὐτῶν εἰς εἶδη καὶ διὰ τῆς προσθήκης διαφόρων σχημάτων καὶ τὸς αὐτῶν σύγχυσιν ἐπήνεγκον, ὥστε τὰ μεταξὺ τούτων ὄρια δὲν ὀρίζονται ἀκριβῶς, ἀφοῦ μάλιστα ἐν τοῖς τρόποις κατέλαξάν τινα, τὰ ὅποια οὔτε τρόποι εἶναι οὔτε σχήματα. Ἄξιοι πραγματείας εἶναι μόνον οἱ ὑπὸ τοῦ Κοϊντιλιανοῦ καταλεγομένοι·

1 Ἀριστοτ. Γ, 2. 4. 10. ποιητ. 21. Quint. VIII, 6, 18. Cornif IV, 34, 45. Cicero. de or. III, 38. oral. 27, 39. 24, 81.

2 Ἀριστοτ. ῥητ. Γ, 4.

3 Αὐτόθι 10.

4 Αὐτόθι 2.

5 Δημήτρ. περὶ ἑρμην. § 86.

ἔαρ ἀντὶ νεότητος,—ἑσπέρα ἢ δυσμαί βίου ἀντὶ γῆρας. Οἱ Ἕλληνας ῥήτορες κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη ὀνόμασαν τὰς εὐθύναις πνίγμα, τὴν Πάραλον ῥόπαλον τοῦ δήμου, τὴν πόλιν Σηστόν τηλιαῖν τοῦ Πειραιῶς, τὴν Αἴγιναν λήμην τοῦ Πειραιῶς, τὰς τριήρεις μυλωνας ποικίλους, τὰ καπηλεῖα Ἀττικὰ φιδίτια κλπ.¹ ὁ Κικέρων ὀνόμασε τοὺς ἐνδόξους ἀνδρας τῆς Ῥώμης lumina civitatis Catil. 3, 10. Ἐν τῷ ἐπιθέτῳ π. χ. ῥοδοδάκτυλος ἠώς,—ἀελλόποδες ἵπποι,—gemmantes vites, lacteae segetes, luxuriora frumenta. Πολλάκις δι' ἑλλειψιν κυρίας λέξεως τίθεται μεταφορικῆ π. χ. σπεῖρειν φλόγα².

Διὰ τῆς μεταφορᾷ τίθεται 1) ἔρψυχον ἀντὶ ἐμφύχου π. χ. ὁ Κάτωρ ὑλάκτησε τὸν Σικελίωνα· 2) ἔψυχον ἀντὶ ἀψύχου π. χ. classi immittit habenas Verg. Aen. VI, 1. 3) ἔψυχον ἀντὶ ἐμφύχου, ὡς ὁ Ὅμηρος ὀνομάζει τὸν Ἀχιλλεῖα ἔρκος Ἀχαιῶν Ἴλ. Α, 284· 4) ἔρψυχον ἀντὶ ἀψύχου. Διὰ τοῦ τελευταίου τούτου εἶδους τῆς μεταφορᾷ, δι' οὗ ἀποδίδονται εἰς τὰ ἔψυχα ζωή, αἰσθησις, καὶ ἐνέργεια, τὸ ὕφος τοῦ λόγου ἀποβαίνει ὑψηλὸν π. χ. κραδίη ὑλάκτει Ὀδ. Υ, 13. 16. pontem indignatus Araxes Verg. Aen. VIII, 728. Quid enim tuus ille, Tubero, dstrictus in acie Pharsalica gladius agebat? Cic. pro Lig. c. 7. Ἐν τούτῳ μάλιστα εὐδοκίμετ' ὁ Ὅμηρος, ὡς λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, ὅστις καταλέγει ἐξ αὐτοῦ τὰ ἐξῆς παραδείγματα.—αὐτὶς ἐπὶ δάπαθόνδε κυλλινθετο λάας ἀναιδῆς. Ἴλ. Α. 598, καὶ—ἔπτατ' ὀιστός. Ἴλ. Ν, 588, καὶ—ἐπιπτέσθαι μενεαίνων Δ, 126 καὶ—ἐν γαλή ἴσταρτο λιλαϊόμενα χροδὸς ἄσαι Α. 574 καὶ—αἰχμῆ δὲ στέρνοιο διέσσυτο μαιμώωσα Ο, 542.³ Ἐνίοτε ἐν τῇ αὐτῇ φράσει ὑπάρχουσι δύο μεταφοραὶ π. χ. ferrunigue armare veneno Verg. Aen. IX, 773.

1 Ἀριστοτ. ῥητορ. Γ, 10.

2 Ἐνίοτε δὲ οὐκ ἔστιν ὄνομα κείμενον τὸ ἀνάλογον, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ὁμοίως λεχθήσεται· οἷον τὸ τὸν καρπὸν μὲν ἀφιέναι σπεῖρειν, τὸ δὲ τὴν φλόγα ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀνώνομον· ἀλλ' ὁμοίως ἔχει ταῦτο πρὸς τὸν ἡλίον καὶ τὸ σπεῖρειν πρὸς τὸν καρπὸν, διὸ εἴρηται «σπεῖρων θεακτίστην φλόγα». Ἀριστοτ. ποιητ. 21.

3 Ἀριστοτ. ῥητορ. Γ, 11.

Αἱ μεταφοραὶ πρέπει νὰ ἦναι ἀρμόττουσαι, ἤγουν νὰ λέγωνται ἐκ τοῦ ἀνάλογον καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων καὶ μὴ φανερώων ἤγουν ἐξ ὁμοίων ἀλλ' οὐχὶ καὶ φανερώως τοιούτων φαινομένων¹. Ἐὰν μὲν αἱ μεταφοραὶ χρησιμεύωσι πρὸς κόσμον, πρέπει νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ τῶν βελτιόνων ἤγουν ἀπὸ καλῶν ἢ τῆ φωνῆ ἢ τῆ θυράμει ἢ τῆ ὄψει ἢ ἀλλῆ τιρὶ αἰσθήσει π. χ. ῥοδοδάκτυλος ἠώς, — ἀελλόποδες ἵπποι κτλ.². Ὅταν δὲ λέγωνται αἱ μεταφοραὶ πρὸς ψόγον, πρέπει νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ τῶν χειρόνων π. χ. ὁ Δημοσθένης ὠνόμασε τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ Λίσχινην περίτριμμα ἀγορᾶς, οὗτος δὲ ἐκεῖνον κέρκωπα, παιπάλλημα, παλίμβολον³, καὶ ὁ Κικέρων τοὺς συνωμότας τοῦ Κατιλίνα *sentinam reipublicae* (ἀντλον, καθάρματα τῆς πολιτείας). Ἐν γένει ὅμως κατὰ τὴν μεταφορὰν πρέπει νὰ ζητῆται τὸ μέτριον, ἤγουν αὕτη δὲν πρέπει νὰ ἦναι οὔτε ὑπερβολικὴ οὔτε ταπεινὴ οὔτε τραχεῖα οὔτε ψυχρὰ καὶ ἔλαφρα οὔτε ἀπρεπῆς καὶ ἀσαφῆς π. χ. «*χλωρὰ καὶ ἔναιμα τὰ πράγματα*» ταπεινὴ μεταφορὰ κατὰ τὸν Κοϊντιλιανὸν εἶναι αὕτη *saxea est verruca in summo montis vertice* αἰσχραὶ καὶ ῥυπαραὶ μεταφοραὶ εἶναι αἱ ἐξῆς *persecuisti rei publicae vomicas*. — *morte Africani castratam esse rem publicam*. — *stercus curiae Glaucliam*. — *Iuppiter hibernas cana nive conspuit Alpes*. — τραχεῖα (*dura*) μεταφορὰ εἶναι αὕτη *M. Catone mortuo pupillus senatus relictus cit'* ἀποβαίνει δὲ κατὰ τι ἡπιωτέρα ὅταν προστεθῆ «*ut ita dicam*»⁴.

Τέλος δὲ παρατηρητέον ὅτι δὲν πρέπει νὰ συσφρεύωνται πολλαὶ μεταφοραὶ, διότι λέγει ὁ Ἀριστοτέλης τοὺς πάντα μεταφέ-

1 Ἀριστ. ῥητ. Γ, 11. 2. πρὸβλ. καὶ τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα.

2 Ἀριστ. ῥητ. Γ, 2.

3 Λίσχιν. περὶ τῆς παραπρ. 11. Οἱ κέρκωπες γένος τι ὑπῆρξε ληστῶν καὶ κακούργων περὶ τὴν Λιβύην, οὓς ἐτιμωρήσατο Ἰρακλῆς διὰ τὴν κλοπὴν τῶν βοῶν τοῦ Γηρυόνου σχολ. καὶ Ἀρποκρ. σ. 100 ἐν τοῖς εἰς Ὀμηρον ἀναφερομένοις Κέρκωψιν δηλοῦται, ὡς ἐξαπατήρες τε ἦσαν καὶ ψεῦσαι οἱ Κέρκωπες. Ξεναγόρας δὲ εἰς πιθήκους αὐτοὺς μεταβαλεῖν φησί.

Παιπάλλημά ἐστιν ὁ τραχὺς ἄνθρωπος καὶ ἀνώμαλος, ἐπεὶ καὶ τῶν ὄρων τὰς ἀνωμαλίας παιπαλῆματα καλοῦσιν Βεκκέρ. ἀνέκδ. σ. 295· παρ' Ἀθηναίῳ 8, σ. 335 παιπάλλημα λόγων = παμπόνηρος ῥήτωρ.

4 Cicero. de orat. III, 41.

ροντας αἰνίγματα γράφειν¹. Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ αἱ μεταφοραὶ πρέπει νὰ ἀναπληρῶσι μετὰ μείζονος ἐμφάσεως τὰς κυριολεξίας, ὅπου αὐταὶ ὑπάρχουσι καὶ ὅπου δὲν ὑπάρχουσι. Παρίεργον δὲ εἶναι ὅτι ὁ Λίσχίνης κατήγορεῖ τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ Δημοσθένη ὅτι ἐποίητο χρῆσιν ἀτόπων μεταφορῶν, ὅπερ ὅμως Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποδείξῃ ὀρθόν.

Τὰ μεταφορικὰ ῥήματα καὶ ἐπίθετα εὐκόλως ἐννοοῦνται ὅπου δῆποτε καὶ ἂν τεθῶσιν ἐν τῷ λόγῳ, τὰ μεταφορικὰ ὅμως οὐσιαστικὰ πρέπει νὰ ἦναι κατηγορούμενα ἢ κατ' ἐπεξήγησιν προσδιορισμοὶ (*apposita*) π. χ. αἱ χελιδόνες εἶναι οἱ ἄγγελοι τοῦ ἔαρος — καὶ — αἱ χελιδόνες, οἱ ἄγγελοι τοῦ ἔαρος, ἦλθον.

ΣΥΝΕΚΔΟΧΗ.

Συνεκδοχὴ (*comprehensio, intellectio*) καλεῖται ὁ τρόπος, καθ' ὃν τὸ ὅλον γινώσκεται ἐκ τοῦ μέρους ἢ ἐκ τοῦ ὅλου τὸ μέρος (*cum res tota parva de parte cognoscitur, aut de toto pars*)². δι' αὐτῆς ἐννοοῦμεν ἐκ τοῦ ἐνὸς τὰ πολλά, ἐκ τοῦ εἶδους τὸ γένος, ἐκ τῆς ὕλης τὸ ἔργον, ἐκ τοῦ ἠγουμένου τὸ ἐπόμενον καὶ ἀντιστρόφως.

Οἱ Ἕλληνες ῥήτορες ἀπαριθμοῦσι 13 εἶδη συνεκδοχῆς³. ἡ χρῆσις δ' αὐτῆς γίνεται μετὰ μείζονος ἐλευθερίας ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἢ ὑπὸ τῶν ῥητόρων, π. χ. κώπη = κουπιον καὶ συνεκδ. = ναῦς, «Φοίνισσα κώπη ταχύπορος» Εὐρ. Ἐλ. 1288· «σὺν κώπη χελιωναύτα» Ἰφ. ἐν Ταύρ. 140. — κῶνος = στρόβιλος (κουκκουνάρα) καὶ συνεκδ. = πίτυς, πεύκη Θεόφρ. ἱστ. φυτ. 3, 9, 5. πρὸβλ. Πλούτ. ἠθ. σ. 640 c. — αἰχμη = ἡ ὄξεϊα ἄκρα τοῦ δόρατος καὶ συνεκδ. = δόρυ Ὀμηρ. μέλαθρον = κυρ. ἡ μεγάλη δοκὸς ἢ κρατοῦσα τὴν ὀροφήν καὶ συνεκδ. = ὀροφή καὶ οἶκος. Ὀμηρ. Πίνδ. — γλήνη = ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ συνεκδ. = ὁ ὀφθαλμὸς αὐτὸς Ὀμηρ. καὶ τραγικ. — χαλκός = χάλκωμα, τὸ γνωστὸν μέταλλον καὶ συνεκδ. = χαλκοῦν σκεῦος, χαλκοῦν ὄπλον, χάλκινον νόμισμα.

1 Λογγίν ἀποσπ. 2.

2 Quint. VIII, 6, 19. Cornif IV, 33, 44.

3 Ἀνώνυμος παρὰ Walz Rhet. Gr. T, VIII, σ. 691.

— χρυσός = τὸ γνωστὸν πολυτίμον μέταλλον (μάλαγμα) καὶ συνεκδ. = χρυσοῦν σκευός, χρυσοῦν φόρεμα, χρυσοῦν νόμισμα. — ἐλέφας = τὸ γνωστὸν ζῷον ὃ ἐλέφας καὶ συνεκδ. = ἐλεφάντινον ὄστον, καὶ ἐλεφάντινον ποτήριον. — ὄνυξ = εἶδος πολυτίμου λίθου καὶ συνεκδ. = σκευός ὄνυχινον (μυροθήκη). — μηλίξ = εἶδος δένδρου (κοιν. μέλεγος, λατιν. fraxinus) καὶ συνεκδ. = δόρυ ἐκ ξύλου μελιένου· καὶ ἐν τῇ λατινικῇ tectum (κυρ. = κεκαλυμμένον, στέγη) συνεκδ. = domus (οἶκος). — puppis (πρύμνα) συνεκδ. = navis (ναῦς). — abies (ἐλάτη καὶ ἐλάτινον πινάκιον) συνεκδ. = navis (ναῦς), hasta (δόρυ), epistola (ἐπιστολή). — quadrupes (τετράπους) συνεκδ. = equus (ἵππος)· aes, aurum, argentum συνεκδ. = vasa aerea, aurea, argentea. «templis ebur aeraque sudant» Verg, Georg 1, 480. — I nunc argentum et marmor vetus aeraque et artes suspice Hor. Ep. 1, 6, 17. — Vacuo condit caput Hippasus auro = ἐν κενῷ χρυσῷ ἀγγεῖῳ Valer. Flacc. 1, 148. Gemma συνεκδ. = ἀγγεῖον εἰργασμένον ἐκ πολυτίμων λίθων. Suspensa auro nix συνεκδ. = χιῶν τετηκυῖα ἐν χρυσῷ ἀγγεῖῳ ἠρτημένῳ ἐκ τῆς χειρὸς δούλου Sen. de prov. 3, 13. «Hic qui dura sedens proterecta saxa leone mitigat», ἐνθα leone συνεκδ. = leonina pelli (λεοντῆ) Mart. IX. 43, 1. Κατὰ συνεκδοχὴν πολλάκις τίθεται ὁ ἐνικός ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ καὶ ἀντιστρόφως π. χ. Romanus ἀντὶ Romani (Livius), nos ἀντὶ ego (Cicero), καὶ παρ' Ἑλλησι ἡμεῖς ἀντὶ ἐγώ.

Εἰς τὴν συνεκδοχὴν ἀνάγονται καὶ αἱ βραχυλογικαὶ παρομοιώσεις καὶ συγκρίσεις π. χ. κόμαι Χαρίτῃσιν ὁμοῖαι ἀντὶ Χαρίτων κόμαις Ὀμηρ. — lectus Procula minor = κλιντήρ ἐλάστων τῆς Πρόκλης ἤγουν μὴ χωρῶν τὴν Πρόκλιν Iuv. 3, 202. — facinus nulli tyranno comparandum Iustin. IV, 3. Τέλος εἰς τὴν συνεκδοχὴν καταλέγεται ὑπὸ τοῦ Ρουγκένου καὶ τὸ εἶδος τοῦ λόγου καθ' ὃ λέγεται τις ὅτι πράττει ὃ τι ὡς γεγονὸς διηγέται (genus loquendi, quo quis facere dicitur, quod factum narrat) ὡς π. χ. ὅταν λέγῃ κατὰ τοῦ Ὀμήρου ὁ Τερτυλλιανὸς (adv. nat. 1, 10) «ille oppinor, qui de deis favore diversis gladiatoria quodammodo paria commisit, Venerem sauciat sagitta humana».

Ἄλλὰ καὶ τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ ῥήματα λαμβάνονται συνεκδοχικῶς. π. χ. λιπαρός = χλιαρός, συγκερασμένος καὶ συνεκδ. = τερπνός, εὐάρεστος. — δρύϊνος = ἐκ δρυὸς καὶ συνεκδ. = σκληρός. — λιπαρός = ἀληθινός μὲ λίπος ἢ μὲ ἔλαιον καὶ συνεκδ. = παχὺς, εὐτραφής, φαιδρός, λαμπρός, εὐδαίμων, καρποφόρος κτλ. ὄνυχίζω = κόπτω, σημειῶ διὰ τῶν ὀνύχων καὶ συνεκδ. = ἐξετάζω λεπτομερῶς. — δύνῃμι = διαπερνῶ καὶ συνεκδ. = μουσχεύω, διαλύω, λυώνω. — γράφω = ξύνω, ἐγγαράττω, σημειῶ καὶ συνεκδ. = ζωγραφίζω, γράφω μὲ μελάνιον. — γράφω = γράφω ἐπιστολήν καὶ συνεκδ. = πέμπω ἐπιστολήν. Πλείονα παραδείγματα εὕρει οὗ βουλόμενος ἐν τοῖς λεξικοῖς.

ΜΕΤΩΝΥΜΙΑ Ἡ ΓΥΛΛΑΓΗ.

Συγγενὴς τῇ συνεκδοχῇ ἢ μᾶλλον κατώτερον εἶδος αὐτῆς εἶναι ἡ μετωνυμία ἢ ὑπαλλαγή (denominatio)¹, ἥτοι ἡ θέσις ὀνόματος ἀντὶ ἄλλου ὀνόματος (nominis pro nomine positio). Κατὰ τὸν Κσίντιλιανὸν Eius vis est pro eo, quod dicitur, causam propter quam dicitur, ponere². κατὰ δὲ τὸν Τρύφωνα (σ. 195) Μετωνυμία εἶναι «λέξις ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου τὸ συνώνυμον δηλοῦσα»· ὁ ὅρος Μετωνυμία εἶναι γραμματικός, ὑπαλλαγή δὲ εἶναι μᾶλλον ῥητορικὴ ὀνομασία· μετωνυμιαί εἶναι π. χ. πόλις Πελοποννήσου ἀντὶ εἴσοδος Πελ., πρύμνα πόλεως. Μετωνυμικῶς ὀνομαζόνται τὰ ἐφευρεθέντα πράγματα ἐκ τοῦ ἐφευρετοῦ αὐτῶν, τὰ ἀρχόμενα καὶ ὑποτεταγμένα ἐκ τοῦ ἀρχοντος ἢ κυρίου αὐτῶν π. χ. Ceres (Δημήτηρ) μετωνυμ. = panis (ἄρτος). — Neptunus (Ποσειδῶν) μετωνυμ. = (mare) θάλασσα. — Vulcanus (Ἡφαιστος) μετωνυμ. = ignis (πῦρ). — Liber (Διόνυσος) μετωνυμ. = vinum (οἶνος)· καθ' ὑπαλλαγὴν τίθεται τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου π. χ. bene moratae urbes. — poculum epotum. — saeculum felix. — operam oblocare ad puteos exhauriendos (Iustin. XI, 10, 9). — totaque pharetrae

¹ Cicero. orat. 27, 93. Cornif. IV, 32, 43.

² Quint. VIII, 6, 23.

nube premit=διὰ νεφέλης βελῶν Valer. Flacc. II, 521· τὸ ἀντι-
 στροφον ὅμως εἶναι ποιητικὸν π. χ. jam proximus ardet Ucalegon
 ἀντι domus Ucalegonis Verg. Aen. II. 311. Συνήθεις ὑπαλλα-
 γαί εἶναι αἱ ἐξῆς «caesa sexaginta milia.—“Ομηρος ἀντι ὀμηρικὰ
 ἔπη.—venit comineatus ἀντι affertur.—sacrilegium deprehensum
 ἀντι sacrilegus.—armorum scientiam habere ἀντι artis armorum.
 —Συνηθεστάτη ὑπαλλαγή εἶναι ὅταν ὀνομάζεται τὸ αἷτιον ἀντι
 τοῦ αἰτιατοῦ, τὸ παράγον ἀντι τοῦ παραγομένου π. χ. pallida
 mors.—pallentes morbi.—tristis senectus.—praeceps ira.—hila-
 ris adolescentia.—segne otium. Ὁ Λίβιος (XXII, 17) λέγει
 accensis cornibus=καέντων τῶν κεράτων ἀντι καέντων τῶν
 μεταξύ τῶν κεράτων φρυγάνων. Καθ’ ὑπαλλαγὴν τίθενται ἀφη-
 ρημένα οὐσιαστικὰ ἀντι τῶν συγκεκριμένων π. χ. servitium
 ἀντι servi κτλ.

ΑΝΤΟΝΟΜΑΣΙΑ.

Εἰς τὴν συνεκδοχὴν καταλέγουσιν τινες καὶ τὴν ἀντονομασίαν
 (pronominatio), ἣτις κατὰ τὸν Τρύφωνα εἶναι «λέξις ἢ φράσις διὰ
 συγκωνύμων ὀνομάτων τὸ κύριον παριστάτω¹. Ἀντι τῶν κυρίων
 ὀνομάτων τίθενται κατ’ ἀντονομασίαν χαρακτηριστικὰ ἐπίθετα,
 ἐν οἷς ὁ Κοϊντιλιανὸς καταλέγει καὶ τὰ πατρωνυμικὰ π. χ. Πη-
 λείδης, Τυδείδης ἀντι Ἀχιλλεύς, Διομήδης ἢ κατ’ ἐπεξήγησιν
 προσδιορισμοὶ, δηλοῦντες τὰ ἔργα καὶ τὰς ιδιότητας αὐτῶν π. χ.
 Romanae eloquentiae princeps ἀντι Cicero.—Africani nepotes
 ἀντι Gracchi.—an vero in Syria diutius est illa Semiramis reti-
 nenda? Cicero. de prov. consu. 9. Τοῦ λεκτικοῦ τούτου τρόπου
 μετρίαν χρῆσιν ποιοῦνται οἱ ῥήτορες.

ΟΝΟΜΑΤΟΠΟΙΙΑ.

Ἡ ὀνοματοποιία, συνηθεστάτη μὲν παρ’ Ἑλλησι μόλις δὲ συγ-

¹ Τρύφ. σ. 204.

χωρητὴ παρὰ Λατίνοις οὔσα, κατὰ τὸν Τρύφωνα εἶναι λέξις
 κατὰ παραγωγὴν τοῦ καθωμιλημένου ἐξηγητημένη. Διακρίνει
 δὲ ἑπτὰ εἶδη αὐτῆς· κατ’ ἐτυμολογίαν π. χ. λίθος εὐλαβῆς
 ἀντι εὐληπιος· κατ’ ἀναλογίαν π. χ. τὸ τοῦ Σοφοκλέους γερου-
 ταγωγῶ σχηματισθὲν κατ’ ἀναλογίαν τοῦ παιδαγωγῶ κατὰ
 παρανομασίαν ὡς τὸ τοῦ Δισχύλου μελλῶ ἀντι μέλλησις· κατὰ
 σύνθεσιν ὡς τὰ ποδάρκης, νεφεληγερέτα (ὁ Κοϊντιλιανὸς κακίζει
 τὸ ὀπισθενακόλουθος παραβάλλων πρὸς τὸ λατινικὸν septen-
 triones)· κατ’ ἐναλλαγὴν ὡς τὸ τοῦ Σοφοκλέους γύρανδροι ἀντι
 ἀνδρόγυνοι· κατὰ διαίρεσιν ὡς πόλις ἄκρη ἀντι ἀκρόπολις·
 τέλος κατὰ πεποιημένον ὡς τετριγῶτες, κελαρύξει, λάφοντες
 γλώσσησιν. Τὸ ὑπὸ τοῦ Κοϊντιλιανοῦ μνημονευόμενον postes
 laureati ἀντι lauro coronati δύναται νὰ θεωρηθῇ ὀνοματοποιία
 κατὰ παρανομασίαν. Τινὲς ῥήτορες μεταχειρίζονται τὸ γενικὸν
 ὄνομα τῆς ὀνοματοποιίας ἀντι τοῦ κατὰ πεποιημένον. Οὕτω λέγει
 ὁ ἀνώνυμος (σ. 210) ὀνοματοποιία ἐστὶ λέξις ἢ μέρος λόγου
 πεποιημένον κατὰ μίμησιν τῶν ἀποτελούντων ἡχῶν. πρβλ.
 Γρηγόρ. Κορίνθ. σ. 220.¹

¹ Ὁ ἡμέτερος πρῶην Γυμνασιάρχης Ναυπλίας κύριος Χ. Παμπούκης ἐν τοῖς
 προλεγομένοις τῶν σωζομένων αὐτοῦ λόγων (σ. 81) κατέλεξε τὰ ἐξῆς παρα-
 δείγματα πεποιημένων ὀνομάτων.—«Βρόμος· «πυρός... βρόμος—». (Ἰλ.
 Ε, 396).—«Βρέμεται (Ἰλ. Ε, 399), ἐπὶ ἀνέμου· καὶ, «κύμα... βρέμεται»
 Ἰλ. Β, 209).—«Δοῦπος ἀκόντων» (Ἰλ. Η, 361)· καὶ, «δοῦπος... θαλάσ-
 σης». (Ὀδ. Ε, 401).—«Κλάγγω—κλάζω» «Αὐτὸς δὲ κλάγγας» (Ἰλ. Μ.
 207)· καὶ «ἐκλάγγαν δίστοιν» (Ἰλ. Α, 46), κατὰ τὸ τῆς συνηθείας, ἐτριγχι-
 νισαν.—«Λάκε... χαλκὸς ἀτειρής» (Ἰλ. Ε, 25).—«Μορμύρω» ἢ Ἀφρῶ
 μορμύρων» (Ἰλ. Σ, 403), ἐπὶ ὕδατων, ὡς τὸ τῆς συνηθείας, μουρμουρίζειν.
 —«Ῥοχθεῖ» τὸ κύμα πρὸς τὴν ξηρὰν (Ὀδυσ. ε, 402).—«Ροτζος δίστων καὶ
 δοῦπος ἀκόντων» (Ἰλ. Η, 361).—«Σμαραγεὶ δέ τε πόντος» (Ἰλ. Β, 210).
 —«Φλοισβος» πολυφλοισβοιο θαλάσσης (Ἰλ. Α, 34, καὶ Β, 209), ἐπὶ ἡχῶν
 ὑδάτων.

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΖΩΙΚΩΝ ΦΩΝΩΝ ΜΙΜΗΤΙΚΑ.

«Ο’ ο’, ο’, α’, α’ α’», (Αἰσχ. Ἰκέτ. 822).—«Ἰόφ, ὄ π» (Αἰσχ. Ἰκέτ. 824)
 ὡς τὸ τῆς συνηθείας, Ἰόφ ἢ οὔφ.—«Ἰέ, Ἰέ» (Αἰσχ. Ἰκέτ. 828)· κατὰ τὸ νῦν
 διὰ τοῦ διγάρματος, γιέ, γιέ.—«Ὠὸπ ὄπ, ὦὸπ ὄπ» (Ἀριστ. Βατρ. 208)
 τοῦ Χάρωνος παρακλέυσμα, ὡς καὶ οἱ σήμερον ναυτικοὶ ἢ ἐργάται.—«Παπᾶ,
 παπᾶ, παπαὶ καὶ παπαί ἄξ» (Σοφ. Φιλ. 746· καὶ Ἀριστ. Ἀχαρν. 235)· ὡς

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ.

Ἡ ἀλληγορία (ἄλλο ἀγορεύει καὶ ἄλλο νοεῖ· καλεῖται δὲ καὶ ὑπί-
 ροια λατ. *inversio*) κρύπτει ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων ἢ ἄλλην
 βαθυτέραν ἢ καὶ τὴν ἐναντίαν, ὅτε καλεῖται εἰρωνεία, (*aut aliud
 verbis, aliud sensu ostendit, aut etiam interim contrarium*)¹. Κατὰ
 τὸν Γρύφωνα (σ. 193) ἀλληγορία εἶναι λόγος ἕτερον μὲν τι κυρίως
 δηλῶν, ἕτερον δὲ ἔνοιαν παριστάων καθ' ὁμοίωσιν ὡς ἐπὶ τὸ
 πλεῖστον. Ἀλληγορία εἶναι ἢ θήρα τῶν φίλων (Ξεν. ἀπομν. 2, 6),
 οἱ ἔπποι τῆς ψυχῆς (Πλάτ. Φαῖδρ. σ. 246 Α—257 Β). Καθαρῶς
 καὶ ἀμειβοῦς ἀλληγορίας, λέγει ὁ Κοϊντιλιανὸς § 47, σπανίως γί-
 νεται χρήσις ἐν τῷ λόγῳ, ἀλλὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μεμιγμένης
 μετὰ μὴ ἀλληγορικῶν (*apertis*) μερῶν. Καθαρὰ ἀλληγορία ὑπάρ-
 χει ἐν τινὶ ἀποσπασματι τοῦ Κικέρωνος· *hoc miror, hoc quæro,*
quemquam hominem ita possum dare velle, ut etiam navem per-
foret, in qua ipse naviget. Μεμιγμένη ἀλληγορία ὑπάρχει ἐν τῷ
 λόγῳ αὐτοῦ *pro Mil.* 2, 5. *equidem ceteras tempestates et procel-*
las in illis dumtaxat fluctibus contionum semper Miloni putavi esse
subeundas· ἀνευ τῆς προσθήκης in illis dumtaxat fluctibus con-
tionum ἢ ἀλληγορία ἠθέλεν εἶναι ἀμειγής. Κάλλιστος ἀποβαίνει
 ὁ λόγος, ὅταν τὸ ἐν αὐτῇ τερπνὸν εἶναι μεμιγμένον ἐκ τριῶν δηλ.
 τῆς παραβολῆς, τῆς ἀλληγορίας καὶ τῆς μεταφορῆς ὡς παρὰ
 Κικέρωνι *pro Mur.* 17, 35· *quod enim fretum, quem Euripum*
tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes, commu-
tationes, fluctus, quantas perturbationes, et quantos aestus habet
ratio comitorum? dies intermissus unus, aut nox interposita saepe
perturbat omnia, et totam opinionem parva non nunquam com-
mutat aura rumoris». Ἰδίως δὲ πρέπει ὁ λόγος νὰ ἀρχηται καὶ
νὰ καταλήγη διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου καὶ νὰ μὴ ἐκπίπτῃ τῆς εἰκό-
νος. Πολλοί, λέγει ὁ Κοϊντιλιανὸς, ἀρχονται ἐκ τρικυμίας καὶ κατα-
 λήγουσι διὰ πυρκαϊῆς ἢ ἐρειπίου ὅπερ εἶναι αἰσχροτάτων². Ἐν τισι

1 Quint. 54—50.

2 Nam id quod in primis est custodiendum, ut quo ex genere cooperis

φράσεσιν ὡς *pedem conferre, jugulum petere, sanguinem mittere* ἢ
 ἀλληγορία κατέστη κοινοτάτη· παροιμιώδης ἀλληγορία ἐξ ιστο-
 ρικοῦ γεγονότος εἰλημμένη εἶναι «Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ» (*Dionysium
 Corinthi esse*).

ΑΙΝΙΓΜΑ ΚΑΙ ΓΡΙΦΟΣ.

Τὸ αἰνίγμα (*aenigma*) κατὰ τὸν Γρύφωνα (σ. 193) εἶναι φρά-
 σις ἐπιτετηδευμένη κακοσχόλως εἰς ἀσάφειαν ἀποκρύπτουσα τὸ
 ροούμενον, ἢ ἀδύνατόν τι καὶ ἀμήχανον παριστάουσα. Ἐν τῇ
 ἀλληγορίᾳ εἶναι σκοτεινὴ ἢ ἡ λέξις ἢ ἡ ἔννοια, ἐν τῷ αἰνίγματι
 δὲ ἀμφότερα. Αἰνιγματώδης φράσις ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εἶναι πλημ-
 μελής, ἐν τῇ ποιήσει ὅμως οὐ μόνον ἐπιτρέπεται (*Verg. Ecl.* 3,
 140) ἀλλὰ καὶ ἴδιον εἶδος αἰνιγματώδους ποιήσεως ἐπονήθη. Ὁ
 γρίφος¹ εἶναι ἀνώτερον καὶ δυσκολώτερον εἶδος αἰνίγματος, καὶ τοι
 ἐνίοτε ὑπὸ τινῶν συνταυτίζεται μετὰ τούτου. Γρίφος δὲ ἐστίν,
 λέγει ὁ σχολιαστῆς τοῦ Ἀριστείδου σ. 508, οὐχ, ὡς ἐνίοι φασί,
 ταῦτόν τῷ αἰνίγματι· διαφέρουσι γάρ, ὅτι τὸ μὲν αἰνίγμα ὁμο-
 λογεῖ τις ἀγνοεῖν, τὸν δὲ γρίφον ἀγνοεῖ δοκῶν ἐπιλοτασθαι, ὅλον
 αἰνίγμα μὲν ἐστὶ τὸ τί δέλπουρ, τί τριπλουρ, τί τετράπουρ; ἐνταῦθα

translationis, hoc desinas. Multi enim cum initium a tempestate sumpserunt,
incendio aut ruina finiunt; quae est inconsequentia rerum foedissima. Quint.
Institut. orat. VIII, 6.

1 Ἡ λέξις γρίφος (γρίπος, βίπος, βίψ-ριπὸς πρὸς τὸ λατ. *scirpus* ἢ *sirpus*)
 σημαίνει κυρίως δίκτυον, τονίζεται δὲ γρίφος καὶ γρίφος, λαμβανομένου τοῦ
 μὲν πρώτου ἐπὶ τῆς κυρίας, ἀμφοτέρων δὲ ἐπὶ τῆς μεταφορικῆς σημασίας· παρὰ
 τῶν μεταγενεστέρων λέγεται τὸ γρίφον, τὰ γρίφα (Ἡρωϊδιαν. ἐπιμ. σ. 16),
 καὶ γριφός, γριφότερος, γριφύτατος. (Favorin.) ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ γρι-
 φεύειν παρὰ πότον (Δίφιλος παρ' Ἀθην. 10, 74, 451). Κατὰ πρῶτον ἡ λέ-
 ξις ἀπαντᾷ παρ' Ἀριστοφάνει (σφήκ. 20), ἢ χρήσις ὅμως αὐτῆς ἐπὶ μεταφορικῆς
 σημασίας κατέστη γενικὴ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις· ὁ Πλάτων (πολιτ. β, 479
 β, c.) μνημονεύων τοῦ πράγματος οὐχὶ ὅμως καὶ τοῦ ὀνόματος λέγει «τοῖς ἐν
 ταῖς ἐστιάσεσιν, ἔφη, ἐπαμφοτερίζουσιν ἔοικε, καὶ τῷ τῶν παίδων
 αἰνίγματι τῷ περὶ τοῦ εὐνοῦχου τῆς βουλῆς περὶ τῆς νυκτερίδος,
 ὧ καὶ ἐπ' οὐδ' αὐτὸν αὐτὴν αἰνέττονται βαλεῖν· καὶ γὰρ ταῦτα ἐπαμ-
 φοτερίζειν, καὶ οὕτ' εἶναι οὔτε μὴ εἶναι οὐδὲν αὐτῶν δυνατὸν πα-
 γίως νοῆσαι, οὕτ' ἀμφοτέρα οὔτε οὐδέτερον».

δηλον τὸ ἐρώτημα· γριῖφος δὲ οἶον Ἐκτορα τὸν Πριάμου Διομήδης ἔκταται ἀνήρ· ἐνταῦθα δοκεῖ μὲν εἶδέναι τὸ ῥηθὲν, ἀγροεῖ δέ, ὅτι «διομήδης» ἦν ἀνήρ ὁ Ἀχιλλεύς. Κατὰ τὸν Σουίδα γριῖφος τὸ δίκτυον· λέγεται δὲ καὶ ὁ δύσκολος καὶ ὁ συμπεπλεγμένος λόγος, ὁ ἔχων πάθος ἐν ἑαυτῷ μὴ φαινόμενον». Κατὰ τὸν Ψύχιον «γριῖφος τὸ δίκτυον, καὶ συμποτικὴ ζήτησις αἰνιγματώδης». Κατὰ τὸν Χοιροβοσκὸν (ἀνεκδ. Κραμέρ. 2, σ. 188) «γριῖφος δὲ λέγεται τὸ δύσλυτον αἰνίγμα». Κατὰ τὸν Ἡρωδιανὸν (ἐπιμ. σ. 16) «γριῖφον τὸ ἀσαφές». Σχολιαστὴς τις ἐν τοῖς ἀνεκδ. τοῦ Βιλλοῖσῶνος τομ. 2, σ. 171 λέγει τί δέ εἰσι τὰ γριῖφα; τὰ ζητήματα τὰ δεινὰ. Κατὰ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Ἀριστοφάνους «γριῖφος δὲ λέγεται τὰ ἐν τοῖς συμποσίοις προβαλλόμενα αἰνιγματώδη ζητήματα». Κατὰ τὸν Κλέαρχον παρ' Ἀθηναίῳ (10, 69, σ. 448) γριῖφος πρόβλημα ἐπικαιστικόν, προστακτικόν τοῦ διὰ ζήτησεως εὐρεῖν τῇ διανοίᾳ τὸ προβληθέν, τιμῆς ἢ ἐπιζημίου χάριν εἰρημένον· τέλος κατὰ τὸν Πολυδεύκη τῶν μὲν τοι συμποσιακῶν αἰνιγμα καὶ γριῖφος· τὸ μὲν παιδιὰν εἶχε, ὁ δὲ γριῖφος καὶ σπουδὴν.

Ἦδη ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μνημονεύονται αἰνίγματα ποτὲ μὲν ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ μύθου ἢ αἴνου, ποτὲ δὲ ἐν ταῖς ἀμφιβόλοις ἀποκρίσεσι τῶν χρηστηρίων, μάντεων, οἰονοσκοπῶν, ἄλλοτε δὲ ἐν σκοτεινοῖς ἀποφθέγμασι σοφῶν καὶ ἐμπείρων ἀνδρῶν, οἳ ἦσαν τὰ γνωμικά τοῦ Σιμωνίδου καὶ Θεόγνιδος (Ἀθῆν. 10, 84, 456. 85, 457). Καὶ ὁ Πίνδαρος ἠγάπα τὸ αἰνίγμα καὶ μάλιστα λέγεται ὅτι ἐποίησεν ἐν εἴδει γριῖφου ᾠδὴν ἀνευ σ' οἱ δραματικοὶ ποιηταί, ἰδίως δὲ οἱ κωμικοὶ μεταχειρίζοντα τὸ αἰνίγμα καὶ τὸν γριῖφον ὡς εἰρωνείαν (πρόβλ. Ἀριστ. σφήκ. 20). Ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς δὲ ἐποχῆς μέχρι τῶν Ἀντωνίων ὅτε παρήκμασεν ἡ Ἑλληνικὴ ποίησις τὸ αἰνίγμα καὶ ὁ γριῖφος ἀπετέλεσαν ἴδιον εἶδος λόγου καὶ ποιήσεως καὶ ὡς ζητήματα συμποτικά (quaestiones convivales) ἔτερπον τοὺς συμποσιαστάς, ἢ δὲ περὶ ταῦτα σπουδὴ ἐνομιζέτο οὐχ ἄλλοτρία τῆς φιλοσοφίας (τῶν γριῖφων ἢ ζήτησις οὐκ ἄλλοτρία φιλοσοφίας ἐστίν. Ἀθ. 10, 86, 457). Οὕτω λέγεται ὅτι Κλεόβουλος ὁ φιλόσοφος

καὶ τύραννος τῆς ἐν Ῥόδῳ Λίνδου ἐποίησε 3000 ᾠδὰς καὶ γριῖφους, ἢ δὲ θυγάτηρ αὐτοῦ Εὐμητις, ἢ καὶ Κλεοβουλίνη καλουμένη, διεκρίνετο περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἐποίησεν ἐν ἑξαμέτροις αἰνίγματα (Πλούτ. συμπ. τ. 6, σ. 562 ἐκδ. Ραΐσκ. Ἀθῆν. 10, 69, 448).

Πλὴν δὲ τούτων μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου ἴδιοι συγγραφεῖς αἰνιγμάτων καὶ γριῖφων Διότιμος ὁ Ὀλυμπηνός, Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐκδούς ἴδιον σύγγραμμά περὶ γριῖφων, Θεοδέκτης ὁ Φασηλίτης, Δραμέας ὁ Κῶος, Ἀριστῶνυμος ὁ φιλοκιθαριστής, καὶ Κλέων ὁ μίμαλος ἐπικαλούμενος (Ἀθῆν. 10, 69, σ. 448—75 σ. 452).

Κατὰ τὸν Ἀθηναίον ὁ Κλέαρχος ἐν τῷ περὶ γριῖφων συγγράμματι αὐτοῦ διέκρινε 7 εἶδη γριῖφων, ἅτινα ὅμως ὁ Κασσαβῶνος¹ περιορίζει εἰς τρία ἢ ἐπεκτείνει εἰς 10. Ἐν γένει δὲ ἡ διαίρεσις αὕτη τοῦ Κλεάρχου ἀναφέρεται μᾶλλον εἰς τὴν τεχνικὴν χρῆσιν τινῶν ὀνομάτων, συλλαβῶν καὶ γραμμῶν ἢ εἰς τὴν φύσιν αὐτῆν τοῦ γριῖφου. Τὸ χωρίον τοῦ Ἀθηναίου ἔχει οὕτως· «ἐν δὲ τῷ περὶ γριῖφων, ὁ αὐτὸς Κλέαρχος φησιν ἑπτὰ εἶδη εἶναι γριῖφων ἐν γράμματι μὲν, οἶον ἐροῦμεν ἀπὸ τοῦ ἄλφα ὡς ἄρομα τι ἰχθύος ἢ φυτοῦ (δηλ. ἀπὸ α ἀρχόμενον). Ὁμοίως δὲ καὶ ἔχειν τι κελεύη τῶν γραμμῶν ἢ μὴ ἔχειν καθάπερ οἱ ἀσιγμοὶ καλούμενοι τῶν γριῖφων· ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδὴν, οἷον εἰ γριῖφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος (δηλ. αἱ λέξεις τοῦ γριῖφου εἶχον ἢ δὲν εἶχον γράμμα τι ὡς ἡ ἀσιγμοποιηθεῖσα ᾠδὴ τοῦ Πινδάρου καὶ ἡ ἀσιγμος ᾠδὴ τοῦ Ἑρμιονέως Λέσσου ἢ ἐπιγραφομένη Κένταυροι). Ἐν συλλαβῇ δὲ λέγονται γριῖφοι, οἶον ἐροῦμεν ἑμμετρον· ὀτιδήποτε οὐ ἠγεῖται βα οἶον βασιλεύς· ἢ ὡν ἔχει τελευτὴν τὸ ραξ ὡς Καλλιόραξ· ἢ ὡν τὸν λείοντα καθηγεῖσθαι οἶον Λεωνίδα, ἢ ἑμπαλιν τελικὸν εἶναι οἶον Θρασυ-

¹ Si summas differentias spectemus Clearchi verbis comprehensas, tres solum griforum aperiuntur fontes, litera, syllaba, nomen· sin omnes distinctiones attendamus expositas verbis, quae adscriptimus, decem, non septem tantum griforum modi inveniuntur. Septem erunt, si hanc inveniamus parandi rationem (Animadv. in Ath. 10, σ. 749).

λέων. Ἐν ὀνόματι δὲ οἷον ἐροῦμεν ὀνόματα ἀπλᾶ ἢ σύνθετᾶ δισύνλλαβα, οὗ μορφὴ τις ἐμφαίνεται τραγικὴ ἢ πάλιν ταπεινὴ ἢ ἄθεα ὀνόματα οἷον Κλεώνυμος, ἢ θεοφόρα οἷον Διονύσιος· καὶ τοῦτο ἦτοι ἐξ ἐνὸς θεοῦ ἢ πλεόντων οἷον Ἐρμαφρόδιτος ἢ ἀπὸ Διὸς ἀρχεσθαι Διοκλῆς, ἢ Ἐρμου Ἐρμώδωρος ἢ λήγειν εἰ τύχοι εἰς τικος.

Αἰνίγματα καὶ γρίφοι προῦβάλλοντο εἰς λύσιν ἐπὶ τῶν συμποσίων. Τὸ διδόμενον δὲ ἐπὶ τῇ λύσει αὐτῶν ἄθλον καὶ τὸ πρόστιμον τὸ ἐπιβαλλόμενον τῷ μὴ λύοντι αὐτὰ ἦσαν διάφορα κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς· περὶ παλαιότερας ἐποχῆς λέγει ὁ Ἀθήναιος (10, 86, 457) «ἐφ' οἷς ἄθλον ἐτίθεσαν στέφανον καὶ εὐφημίαν, αἷς μάλιστα γλυκαίνεται τὸ φιλεῖν ἀλλήλους» ὁ Πολυδεύκης (6, 107) ἀναφέρει ἄθλον μὲν κρεῶν τινα περιφορᾶν, πρόστιμον δὲ τὸ ἐκπιεῖν ἄλμης ποτήριον. Ἀκριβέστερον περιγράφεται ἡ ποινὴ παρ' Ἀθηναίων (10, 88, 858) οὕτως· ἐπινοοῦντο οὗτοι ἄλμην παραμισγομένην τῷ αὐτῶν ποτῷ, καὶ ἔδει προσεγγέσθαι τὸ ποτήριον ἀπνευστί, ὡς Ἀντιφάνης δηλοῖ ἐν Γαρυμήδει· κατὰ δὲ τὸν Ἡσύχιον καὶ πρόστιμον τῷ μὴ λύσαντι τὸν γρίφον, ἐκπιεῖν τὸ συγκείμενον, ἦτοι ἄκρατον, ἢ ὕδωρ, τοῦτέστι κάδον(!) ὕδατος.

Παραδείγματα αἰνιγμάτων καὶ γρίφων ἀναφέρει πολλὰ ὁ Ἀθήναιος, ἐξ ὧν ὀλίγα μόνον καταλέγομεν.

ΠΥΘΑΓΟΡΟΥ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

«Καρδίαν μὴ ἐσθίειν» ἀντὶ τοῦ ἀλυπίαν ἀσχεῖν· «πῦρ μαχαίρᾳ μὴ σκαλεῦειν» ἀντὶ τοῦ τεθυρωμένου ἀνδρα μὴ ἐριδαίνειν· πῦρ γὰρ ὁ θυμός, ἡ δὲ ἔρις μάχαιρα· «ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν» ἀντὶ τοῦ πᾶσαν πλεονεξίαν φεύγειν καὶ στυγεῖν, ζητεῖν δὲ τὸ ἴσον· «λεωφόρους ὁδοὺς μὴ στείχειν» ἀντὶ τοῦ γνώμῃ τῶν πολλῶν μὴ ἀκολουθεῖν, εἰκῆ γὰρ ἕκαστος ὅτι ἂν δόξῃ ἀποκρίνεται· τὴν δὲ εὐθεῖαν ἀγειν ἠγεμόνι χρώμενον τῷ νῶ· «μὴ καθῆσθαι ἐπὶ χολνικα» ἀντὶ τοῦ μὴ σκοπεῖν τὰ ἐφ' ἡμέραν, ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν ἀεὶ . . . προσδέχεσθαι· ὄρια γὰρ καὶ πέρας ζωῆς ὁ θάνατος

(Ἀθήν. 10, 77, σ. 452 d.) «μὴ γεύεσθαι μελανούρων» τοῦτέστι μὴ συνδιατρίβειν μέλασιν ἀνθρώποις διὰ τὴν κακοήθειαν (Πλουτ. ἡθ. σ. 12. d). Ἐν τοῖς αἰνίγμασι καταλέγεται ὑπὸ Διογένους τοῦ Λαερτίου (1, 91) καὶ τὸ ἐπόμενον ἀναφερόμενον εἰς τὸ ἔτος·

εἰς πατῆρ, παῖδες δὲ δωδέκα, τῶν δὲ θ' ἐκάστῳ
παῖδες ἕασι τριήκοντ' ἀνδρα εἶδος ἔχουσαι
ἦ μὲν λευκαὶ ἕασιν ἰδεῖν, ἦ δ' αὖτε μέλαιнай
ἀθάνατοι δ' εἶσαι ἀποφθίνουσιν ἕπασαι.

Τὸ γνωστὸν αἰνίγμα τῆς σφιγγὸς καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος γενομένη λύσις αὐτοῦ ἔχουσιν οὕτως·

Ἔστι δίπουν ἐπὶ γῆς καὶ τέτραπον, οὗ μία φωνή,
καὶ τρίπον· ἀλάσσει δὲ φυὴν μόνον, ὅσα' ἐπὶ γαῖαν
ἐρπετὰ κινεῖται ἀνά τ' αἰθέρα καὶ κατὰ πόντον,
ἀλλ' ὅπταν πλειστοισιν ἐρειδόμενον ποσὶ βαίνει,
ἔνθα τάχος γυλοισιν ἀψαυρότατον πέλει αὐτοῦ.

Λύσις τοῦ αἰνίγματος.

Κλύθι καὶ οὐκ ἐθέλουσα, κακόπτερε Μοῦσα θανόντων,
φωνῆς ἡμετέρης σὸν τέλος ἀμπλακίης·
ἀνθρωπον κατέλεξας, ὅς ἦν ἰκα γαῖαν ἐφέρει, πρῶτον ἔφυ
τετράπους νήπιος ἐκ λαγόνων·
γηραλέος δὲ πέλων τρίτατον πόδα βάκτρον ἐρείδει,
αὐχένα φορτίζων, γήραϊ καμπτόμενος.

Ἐκ τῶν γρίφων ἀξίος λόγου εἶναι ὁ τοῦ Πανάρχους, ὃν ἐγίνωσκε καὶ ὁ Πλάτων (πολιτ. 5, σ. 479)· ἔχει δὲ οὕτω κατὰ τὸν σχολιαστὴν τοῦ Πλάτωνος (αὐτόθι).

«Αἶνός τις ἐστίν, ὡς ἀνὴρ τε κοῦκ ἀνὴρ ὄρνιθα κοῦκ ὄρνιθ' ἰδὼν τε κοῦκ ἰδὼν ἐπὶ ξύλου τε κοῦ ξύλου καθημένην λίθῳ τε κοῦ λίθῳ βάλῃ τε κοῦ βάλῃ».

Ἄλλως.

«Ἄνθρωπος οὐκ ἀνθρωπος, ἀνθρωπος δ' ὅμως, ὄρνιθα κοῦκ ὄρνιθα, ὄρνιθα δ' ὅμως ἐπὶ ξύλου τε κοῦ ξύλου καθημένην λίθῳ βάλῃ με κοῦ λίθῳ διώλεσεν».

Λύσις.

Νυκτερίδα ὁ εὐνοῦχος νάρθηκι κισήρει· ἢ κατὰ τὸν Ἀθηναῖον «τούτων γὰρ ἐστὶ τὸ μὲν νάρθηξ, τὸ δὲ νυκτερίς, τὸ δὲ εὐνοῦχος, τὸ δὲ κίστηρις».

ΓΡΙΦΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΥ.

α') «τί πάντες οὐκ ἐπιστάμενοι διδάσκομεν;» καὶ β') «τί ταυ-
τόν ἐστιν οὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ;» καὶ πρὸς τούτοις γ') «τί ταυτὸν
ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν θαλάττῃ. (Λύσις) γ') «τοῦτο δ' ἐστὶν
ὁμωνυμία, καὶ γὰρ ἄρκτος καὶ ὄφις καὶ αἰετὸς καὶ κύων ἐστὶν ἐν
οὐρανῷ καὶ ἐν γῆ καὶ ἐν θαλάττῃ. β') τὸ δὲ πρόγον σημαίνει, ἕμ-
α γὰρ παρὰ πᾶσιν ὁ αὐτὸς καὶ οὐδαμοῦ διὰ τὸ μὴ ἐν ἐνὶ τόπῳ τὴν
φύσιν ἔχειν· α') τὸ δὲ πρόγον ἐστὶ ψυχῆς ἔχειν· τοῦτο γὰρ οὐδεὶς
ἡμῶν ἐπιστάμενος διδάσκει τὸν πλησίον» Ἀθῆν. 10, σ. 453.

«γραφῆς ὁ πρῶτος ἦν μεσόμφαλος κύκλος·
ὄρθοι τε κανόνες ἐξυγωμένοι δύο,
σκυθικῶ τε τόξῳ τὸ τρίτον ἦν προσεμφερές·
ἔπειτα τριόδους πλάγιος ἦν προσκείμενος,
ἐφ' ἐνός τε κανόνος ὑπτιωμένοι δύο·
ὑπερ δὲ τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον πάλιν». (Λύσις). Θησεύς.

(Ἀθῆν. αὐτόθι 80; σ. 454)

«ἐν φανερά γεγόμαν, πάτραν δέ μου ἀλμυρὸν ὕδωρ
ἀμφὶς ἔχει· μάτηρ δ' ἐστὶ ἀριθμοῖο παῖς».

Λύσις.

«Φανερά μὲν οὖν λέγει τῇ Δήλῳ, ἥτις ὑπὸ Θαλάσσης περιέ-
χεται, μήτηρ δ' ἡ Λητώ, ἥτις Κοίου ἐστὶ θυγάτηρ· Μακεδόνες
δὲ τὸν ἀριθμὸν κοῖον προσαγορεύουσι».

(Ἀθῆν. αὐτόθι. 83, σ. 455) καὶ ἐπὶ τοῦ κοιλίου·

«ζῶον ἄπου ἀνάκανθον ἀνόστειον ὀστρακόνωτον,
ὄμματά τ' ἐκκύπτοντα προμήκεα κεισκύπτοντα».

γρίφου εἶδος εἶναι «στίχοι δηλοῦντες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέ-
λους τῶν ἐδωδύμων τι» π. χ.

«ἀργυρόπεζα θεῖς θυγάτηρ ἄλλιο γέροντος». (Λύσις) ἄρτος.
«μὴ τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διεῖρσο μὴδὲ μετὰλλα». (Λύσις) μῆλα.

ΕΙΡΩΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΩΤΕΡΑ ΑΥΤΗΣ ΕΙΔΗ.

Ἡ Εἰρωνεία (illusio) ἀνήκει εἰς τὸ δεύτερον εἶδος τῆς ἀλλη-

γούριας, καθ' ὃ αἱ λέξεις σημαίνουσι τὸναντίον ἢ ὃ τι φαίνονται
ὅτι σημαίνουσιν· «εἰρωνεία δὲ ἐστὶ λέγειν τι μὴ προσποιούμενον
λέγειν, ἢ τοῖς ἐναντίοις ὀνόμασι τὰ πράγματα προσαγορεύειν».
(Ἀναξίμ., ῥητ. 21 σ. 208)· εἰς τὴν εἰρωνείαν καταλέγεται καὶ
τὸ σχῆμα παράλειψις. Εἰρωνεία ἐστὶ λόγος διὰ τοῦ ἐναντίου
τὸ ἐναντίον μετὰ τινος ἠθικῆς ὑποκρίσεως δηλῶν. Τρύφ. σ. 205.
Γίνεται δὲ καταληπτὴ ἡ εἰρωνεία ἢ ἐκ τῆς προφορᾶς ἢ ἐκ τῆς
φύσεως τοῦ πράγματος· ὅταν δέ τι δὲν συμφωνῇ πρὸς τὰς λέξεις,
εἶναι φανερόν ὅτι ὁ λόγος ἔχει ἄλλον σκοπὸν. Ἡ χρῆσις τῆς εἰρω-
νείας ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ῥήτορα ἐπαινοῦντα ἢ μεμφόμενον. Κατώ-
τερα εἶδη αὐτῆς ἀναφέρει ὁ Κοϊντιλιανὸς τὸν σαρκασμὸν, τὸν
ἀστεϊσμὸν, τὴν ἀντίφρασιν, τὴν παροιμίαν καὶ τὸν μυκτηρισμὸν,
ὅστις εἶναι dissimulatus quidam sed non latens derisus· ὁ σαρκα-
σμὸς εἶναι πικρὰ εἰρωνεία, μετὰ σεσηρότος τοῦ προσώπου λεγό-
μενος (Ἡρωδ. περὶ σχημ. σ. 591), ἢ plena odio atque hostilis
irrisio (Beda σ. 616). π. χ. «πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο (οὐχ ὄρεξ;)·
γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων, εἰ τοῦτι τὸ ῥῆμα ἀλλὰ μὴ τοῦτι διε-
λέχθην ἐγὼ, ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνευγα»
Δημοσθ. περὶ στεφ. σ. 325 πρὸβλ. Φιλίπ. 1, σ. 57 «εἶτα ταῦτ'
ἀναμνοῦμεν καὶ τριήρεις πολιτικῆς δυνάμειος κενὰς καὶ τὰς παρὰ
τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἐὰν ἀποστείλητε, πάντ' οἴεσθε καλῶς;»
ὁ Κικέρων ὀνομάζει τὸν Κλαύδιον σαρκαστικῶς lumen curiae,
pro Mil. 12. Κατ' ἄλλους ὁ σαρκασμὸς (exacerbatio) εἶναι
κρυφία τις αἰσχροῦ π. χ. Verg. Ecl. 3, 8 novimus et qui te
transversa tuentibus hircis (Jul. Rufin. σ. 40. 62)· ὁ ἀστεϊσμὸς
εἶναι εὐτράπελός τις εἰρωνεία τοῦ λαλοῦντος, ὁ μυκτηρισμὸς δὲ
καὶ ὁ χλευασμὸς τὸναντίον δηλοῦσι τὴν εἰς ἄλλους ἀναφερομέ-
νην εἰρωνείαν· ὁ χαριεντισμὸς εἶναι ἐλαφρόν τι σκῶμμα· ἡ ἀντί-
φρασις εἶναι λέξις διὰ τοῦ ἐναντίου ἢ παρακειμένου τὸ ἐναν-
τίον παριστώσα χωρὶς ὑποκρίσεως. (Τρύφ. σ. 204), ἐπομένως
διαφέρει τῆς εἰρωνείας, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ὑποκρίσεως καὶ ἀπο-
τελεῖ ἴδιον τρόπον π. χ. «ἐπεὶ οὐ μιν ἀφανρότατος βάλ' Ἀχαιῶν»
Ὅμ. Ἰλ. Ο, 11. «οὐδ' ἄρα τὼ γε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς» Α,
330. Εἰς τὴν ἀντίφρασιν ἀνήκει ὃ τε εὐφημισμὸς ἢ γοῦν ἢ περι-

γραφὴ τοῦ ἀπρεποῦς καὶ φοβεροῦ, καὶ ἡ λιτότης (litotes), δι' ἧς ὀλιγώτερα λέγονται ἢ ἐννοοῦνται. Ὁ Σέρβιος (Verg. Aen. I, 77) λέγει «litotes fit, quotienscunque mius dicimus, et plus significamus per contrarium intellegentes» καὶ (I, 387) «litotes, figura per contrarium significans». Ἡ παροιμία, ἥτις ἐκ τῶν Ἑλλήνων τεχνικῶν ὑπὸ μόνου τοῦ Τρύφωνος μνημονεύεται, εἶναι εἰρωνικὴ χρῆσις παροιμίας τινός, ἢ παροιμιώδους τινός φράσεως πρὸς βλ. Beda σ. 616.

ΠΕΡΙΦΡΑΣΙΣ,

Ἡ περίφρασις (circumlocutio, circuitio, circuitus eloquendi) ἐκφράζει διὰ πολλῶν λέξεων ἅτι δύναται νὰ λεχθῆ δι' ὀλιγωτέρων ἢ διὰ μιᾶς (quidquid significari brevius potest et cum ornatu latius ostenditur, περίφρασις est. Quint. VIII, 61). Ἐνίοτε εἶναι ἀναγκαῖα ὅτε πρόκειται νὰ λεχθῆ τι τὸ ἀπαρέσκον συνήθως ὁμῶς χρησιμεύει ὡς κόσμος ἰδίως παρὰ ποιηταῖς π. χ. βίη Ἡρακλεΐτη, μένος Ἀτρεΐδαο, ἕς Τηλεμάχοιο, ἱερὸν μένος Ἀλκινόοιο, Πατροκλῆος λάσιον κῆρ. κτλ. πρὸς βλ. Cornif. 32, 43. Scipionis providentia Karthaginis opes fregit nam hic, nisi ornandi ratio quaedam esset habita, Scipio potuit et Karthago simpliciter appellari. Ἡ περίφρασις περισσολογίᾳ ἀποβαίνουσα εἶναι σφάλμα.

ΥΠΕΡΒΑΤΟΝ.

Τὸ ὑπερβατὸν (verbi transgressio) εἶναι ἐλευθερωτέρα θέσις τῶν λέξεων γινομένη πρὸς κόσμον καὶ ῥυθμὸν τοῦ λόγου π. χ. Cicero pro Cluent. 1: animadverti iudices omnem accusatoris orationem in duas divisam esse partes ἀντὶ in duas partes divisam esse. Ὑπερβατὸν λέγεται καὶ ἡ διάλυσις τοῦ συνθέτου ὀνόματος εἰς τὰ συνθετικὰ αὐτοῦ μέρη π. χ. Verg. Georg. III, 381: Hyperboreo septem subjecta trioni». Τοῦτο δὲ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ῥήτορα. Μετὰ μείζονος ἐλευθερίας μεταχειρίζονται τὸν τρόπον τοῦτον οἱ ποιηταί π. χ. Ὀμ. Ἰλ. B, 333.

ὡς ἔφατ' Ἀργεῖοι δὲ μέγ' ἴαχον, ἀμφὶ δὲ νῆες σμερδαλέον κονάθησαν αὐσάντων ὑπ' Ἀχαιῶν μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος ἱπποδάμοιο.

μνείας ἄξιον παράδειγμα εἶναι τὸ ἐξ ἧς:

tum gratus Iulo

atque novercali sedes praelata Lavino

conspicitur sublimis apex. Juven. IIX, 70.

Τὸ ὑπερβατὸν καλεῖται ἀναστροφή ἐπὶ δύο λέξεων π. χ. mecum, tecum, secum, quibus de rebus διαφέρει δὲ κατὰ τὸν Τρύφωνα ὑπερβατὸν τῆς ἀναστροφῆς, ὅτι ἡ μὲν τὰ τελευταῖα τοῖς πρώτοις συνίγει, τὸ δὲ τὰ τελευταῖα ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνάγει π. χ. «Οὐνεκα τὸν Χρῦσην ἠτίμησ' ἀρητῆρα Ἀτρεΐδης» Ἰλ. A, 11 ὁ αὐτὸς δὲ καταλέγει εἰς τὸ ὑπερβατὸν καὶ τὰς τμήσεις.

Κατὰ τὸν Κοϊντιλιανὸν τὸ ὑπερβατὸν ἀκριβῶς ἐξεταζόμενον δὲν εἶναι τρόπος ἀλλὰ σχῆμα, διότι σπανίως μεταβάλλεται τὸ ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν ἔννοιαν. Τρόπος εἶναι ἡ ὑπ' αὐτοῦ παραλειφθεῖσα ὑστερολογία ἢ τὸ προθύστερον (ὑστερονπρότερον Serv. ad Verg. Aen. XI, 243), ἐν ᾧ ὅτι ὀφείλεται φύσει πρότερον νὰ λεχθῆ, λέγεται ὑστερον (Γρηγ. Κορ. σ. 225. Χοιροβ. σ. 255) π. χ. «ἄμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο» Ὀμ. Ἰλ. A, 251 «ἀλλ' ἄγε μοι τὸν ὄνειρον ὑπόκριναι καὶ ἀκουσον» Ὀδ. T, 535 πρὸς βλ. Ἰλ. Γ, 318. E, 118. Ὀδ. E, 264 τὸ κυριώτερον δηλ. κατὰ τὴν ἔννοιαν προτάσσεται, τὸ δὲ ἥττονος λόγου ἄξιον, ἂν καὶ προηγῆται κατὰ τὸν χρόνον, ἔπεται.

ΥΠΕΡΒΟΛΗ.

Ἡ ὑπερβολή (superlatio, decens verisuperjectio) εἶναι κοσμητικὸς ὑπερβολικὸς τρόπος μεγαλύνων ἢ μικρύνων τὰ πράγματα (Quint. VIII, 6, 67. Cornif. IV, 33, 44) γεννᾶται δὲ ἢ ὑπερβολῆ ἢ ὅταν λέγεται πλέον τοῦ γενομένου π. χ. Cic. Phil. II, 25 «vomens frustis esculentis gremium suum et totum tribunal implevit» καὶ Verg. Aen. I, 162 «geminique minantur in coelum scopuli» πρὸς βλ. VII, 808 καὶ Ὀμ. Ἰλ. Y, 226 ἢ ὅταν τὰ πράγματα μεγαλύνονται διὰ τινος μείζονος ἢ ἐλάσσονος ὁμοιότητος π. χ.

Verg. Aen, VIII, 691 «credas innare revulsas Cyclades» ἢ διὰ τινος παραβολῆς π. χ. Verg. Aen. V, 319 «fulminis ocior alis», καὶ Ὀμ. Ἰλ. Α, 249 «τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδῆ» ἢ δι' ἀπλῆς μεταφορᾶς. Πολλάκις ἐπισωρεύεται ὑπερβολὴ ἐπὶ ὑπερβολῆς π. χ. Cic. Phil. II, 27. «quae Charybdis tam vorax? Charybdis dico? quae si fuit, fuit animal unum: Oceanus, medius fidius, vix videtur tot res, tam dissipatas, tam distantibus in locis positas, tam cito absorbere potuisse. Ἡ ὑπερβολὴ δὲν πρέπει νὰ ἦναι οὐδέποτε ἄνευ μέτρου, διότι εὐκολώτατα περιπίπτει εἰς κακοζήλιαν· τότε δὲ εἶναι κατάλληλος, ὅταν τὸ πρᾶγμα ὑπερβάλλῃ τὸ φυσικὸν μέτρον. Ἐν γένει δὲ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη αἱ ὑπερβολαὶ εἶναι μειρακειώδεις· σφοδρότητα γὰρ δηλοῦσιν· διὸ ὀργιζόμενοι λέγουσι μάλιστα·

«οὐδ' εἴ μοι τόσα δοίη ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε·
κούρην δ' οὐ γαρμέω Ἀμαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
οὐδ' εἴ χρυσεῖη Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίξαι,
ἔργα δ' Ἀθηναίῃ (Ὀμ. Ἰλ. I, 385).

χρῶνται δὲ μάλιστα τούτῳ οἱ Ἀττικοὶ ῥήτορες· διὸ πρεσβυτέρῳ λέγειν ἀπρεπές». Ἀριστοτ. ῥητορ. Γ, 11.

ΠΕΡΙ ΛΕΚΤΙΚΩΝ ΣΧΗΜΑΤΩΝ.

Μεγάλην δυσκολίαν ἐν τῇ ῥητορικῇ παρέχει ἡ διδασκαλία περὶ τῶν λεκτικῶν σχημάτων, πρῶτον μὲν διὰ τὸν μέγαν αὐτῶν ἀριθμὸν (ἐπειδὴ τινὲς μὲν ῥήτορες λέγουσιν ὅτι εἶναι ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν, ἄλλοι δὲ ἐλαττοῦσι μὲν ἀλλὰ παραδέχονται μέγαν τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν), δεύτερον διότι δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ διακρίνη τις ἀκριβῶς τὰ σχήματα ἀπὸ τῶν τρόπων, καὶ τρίτον διότι καὶ ἡ διαίρεσις αὐτῶν εἰς σχήματα διανοίας (figurae sententiarum) καὶ σχήματα λέξεως (figurae verborum) παρέχει πολλὰς δυσκολίας. Τέλος ζητεῖται κατὰ τίνα γνωρίσματα πρέπει νὰ καταταχθῶσι τὰ σχήματα ἰδίᾳ εἰς τὰ δύο κύρια γένη.

Σχῆμα (figura, figurae, formae, lumina, formae et lumina. Cicor.) εἶναι ἐξάλλαξις ἢ ἐκτροπὴ λόγου ἀπὸ τοῦ συνήθους ἐπὶ

τὸ κρεῖττον γινόμενῃ, ἢ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον (Spengel Rhet. Gr. T. III σ. 11) σχῆμά ἐστιν ἐξάλλαξις λόγου ἐπὶ τὸ κρεῖττον κατὰ λέξιν ἢ κατὰ διάνοιαν ἄνευ τρόπου· διαφέρει δὲ τοῦ σολοικισμοῦ ἐπειδὴ οὗτος εἶναι ἐξάλλαξις λόγου ἐπὶ τὸ χεῖρον. Κατὰ δὲ τὸν Τιβέριον (σ. 59) ἐστὶ σχῆμα τὸ μὴ κατὰ φύσιν τῶν τούτων ἐκφέρειν μηδὲ ἀπ' εὐθείας, ἀλλ' ἐκτρέπειν καὶ ἐξαλλάσσειν τὴν διάνοιαν κόσμου τινὸς τῇ πλάσει ἢ χρείας ἔνεκα. Κατὰ δὲ τὸν Κοϊντιλιανὸν (IX, 1, 4. 14) figura sit arte aliqua novata forma dicendi. Καίτοι δὲ τὰ σχήματα ἔχουσι πολλὰ τὰ κοινὰ μετὰ τῶν τρόπων, διότι εἶναι ἰδιάζουσαι ἐξαλλάξεις καὶ ἐκτροπαὶ τοῦ συνήθους, δι' ὧν ὁ λόγος μεταβαλλόμενος λαμβάνει ἔμφασιν καὶ χάριν, ὅμως ὑπάρχει μετὰ αὐτῶν ὠρισμένη διαφορὰ. Ἐν τῷ τρόπῳ, τοῦ ὁποίου τὸν ὀρισμὸν εἶπομεν, τίθενται λέξεις ἀντὶ ἄλλων λέξεων ὡς ἐν τῇ μεταφορᾷ, ἐν τῇ μετωνυμίᾳ, ἐν τῇ ἀντονομασίᾳ, ἐν τῇ μεταλήψει, ἐν τῇ συνεκδοχῇ, ἐν τῇ καταχρήσει, ἐν τῇ ἀλληγορίᾳ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ ὑπερβολῇ, ἐν τῇ ὀνοματοποιίᾳ καὶ ἐν τῇ περιφράσει. Καὶ τὸ ἐπίθετον μέρος ὃν τῆς ἀντονομασίας εἰκότως καταλέγεται ἐν τοῖς τρόποις· ἐπίσης δὲ καὶ τὸ ὑπερβατόν, ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ λέξις ἢ μέρος αὐτῆς μετατίθεται ἐκ τῆς οἰκείας θέσεως εἰς ἄλλην. Ἐν ταῖς σχήμασιν δὲν συμβαίνει μετατροπὴ τῶν λέξεων ἀπὸ τῆς κυρίας αὐτῶν σημασίας εἰς ἄλλην, ἀλλὰ τοῦτο καὶ μόνον δὲν ἀποτελεῖ τὴν διαφορὰν μετὰ τῶν τρόπων καὶ σχημάτων, διότι τότε ἡ εἰρωνεία εἶναι ἀμφοτέρα. Ὁ Ἀλέξανδρος λέγει ὅτι ὁ τρόπος ἔχει πρὸς τὰ σχήματα ὡς ὁ βαρβαρισμὸς πρὸς τὸν σολοικισμὸν. Ἐν γένει δὲ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ τρόπος ἀναφέρεται εἰς τὰς λέξεις, τιθεμένης δι' αὐτοῦ μιᾶς λέξεως ἀντὶ ἄλλης, τὰ δὲ σχήματα εἰς τὴν μετ' ἀλλήλων ἐσωτερικὴν σύνδεσιν τῶν λέξεων, ἣτις μεταβάλλεται, χωρὶς νὰ μεταβάλληται ἡ ἀρχικὴ σημασία τῶν λέξεων. Τὰ σχήματα διαίρουσιν εἰς δύο κύρια γένη, εἰς σχήματα διανοίας (figurae sententiarum) καὶ εἰς σχήματα λέξεως (figurae verborum). Ἡ διαίρεσις αὕτη ἦν γνωστὴ καὶ τῷ Κικέρωνι καὶ ἀνέρχεται μέχρι τοῦ Ἑρμαγόρου. Ὁ Φορτουνάτιανὸς (σ. 126) διαίρει τὰ σχήματα εἰς σχήματα λέξεως, λόγου καὶ διανοίας,

καὶ ὀρίζει αὐτὰ οὕτω· «σχήματα λέξεως in singulis verbis fiunt, ut *nuda genu*, quas uno verbo ἐξηλλαγμένως possumus dicere: λόγου vero in elocutionis compositionibus, quae pluribus modis fiunt, ut πολύπτωτον, ἐπαναφορά, ἀντιστροφή, παρονομασία: διανοίας autem in sensibus, ut προθεράπευσις, ἠθοποιία, ἀποστροφή: quibus etiam, sive elocutionem mutaveris, aut verborum ordinem inverteris eadem tamen figurae permaneant, verum utraque λέξεως et λόγου non ita. πρβλ. Mar. Victor. σ. 201. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς διαίρεσις εἶναι φαινομένη μόνον, διότι τὰ σχήματα λόγου, ἐπειδὴ δὲν εἶναι καθαρῶς γραμματικά καὶ ἔμειναν ἀνεξέταστα, κατελέχθησαν ὑπὸ τῶν λοιπῶν ῥητόρων μετὰ τῶν σχημάτων λέξεως πρβλ. Quint. IX, 3. Πλὴν δὲ τούτου γινώσκομεν ἐκ τοῦ Κοϊντιλιανοῦ (IX, 1, 18) ὅτι ὁ Κορνήλιος Κέλσος ἤθελε νὰ καταλέξη εἰς τὰ σχήματα διανοίας καὶ λέξεως καὶ τὰ σχήματα κώλων (figurae colorum). Τὴν διαφορὰν μετὰ τῶν σχημάτων λέξεως καὶ σχημάτων διανοίας εὐρίσκομεν ἐν ταῖς ἐπομένοις «sententiae figura immutato verborum ordine vel translato manet nihilominus, elocutionis autem si distraxeris vel immutaveris verba vel ordinem eorum non servaveris, manere non poterit» Aquil. Rom. 28: ὁ ὀρισμὸς οὗτος ἐλήφθη ἐκ τοῦ Ἀλεξάνδρου σ. 10, ἐνθα λέγεται· τὸ δὲ τῆς λέξεως σχῆμα τοῦ τῆς διανοίας διαφέρει, ὅτι τὸ μὲν κινήσεως τῆς λέξεως τῆς συσχούσης τὸ σχῆμα ἀπόλλυται—τοῦ δὲ τῆς διανοίας σχήματος, κὰν τὰ ὀνόματα κινήσις, κὰν ἑτέροις ὀνόμασις ἐξενέγκη, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα μένει, ὁμοίως δὲ κὰν ἢ σύνταξις κινήθῃ ἢ προστεθῇ καὶ ἀφαιρεθῇ τι, λύεται τὸ σχῆμα τῆς λέξεως.

Τὰ διάφορα σχήματα καταλέγονται εἰς τὰ δύο κύρια γένη ὑπὸ τῶν πλείστων ῥητόρων ἐμπειρικῶς. Οὕτω κατὰ τὸν Φορτουνατιανὸν (σ. 127) opera figurarum sunt quinque: ut augeas, ut abicias, ut probus existimeris, ut inparatus, ut ornes elocutionem. Ἀκριβεστέραν διαίρεσιν ποιεῖται ὁ Φοιδόρμων, (Spengel Rhet. Gr. T. III σ. 43) ἀνάγων πάντα τὰ σχήματα εἰς τέσσαρας κατηγορίας, εἰς τὴν ἐνδειαν, εἰς τὸν πλεονασμὸν, εἰς τὴν μετάθεσιν καὶ εἰς τὴν ἐναλλαγήν καὶ καταλέγων 18 σχήματα διανοίας καὶ 26 σχήματα

λέξεως κατὰ τὴν ἐπομένην τάξιν. Α') Σχήματα διανοίας. 1) ἐνδειας· ἀποσιώπησις, ἐπιτροχασμός. 2) πλεονασμοῦ· προδιόρθωσις, ἐπιδιόρθωσις, προκατάληψις, παράλειψις (ὑποσιώπησις), διατύπωσις, ἐπιμονή. 3) μεταθέσεως· προσωποποιία, ἠθοποιία, μικτόν, ἐρώτησις, πεῦσις, ἀποποιήσις. 4) ἐναλλαγῆς· εἰρωνεία, διαπόρησις, διασυρμός, ἀποστροφή. Β') Σχήματα λέξεως. 1) ἐνδειας· ἀσύνδετον, ἀπὸ κοινοῦ, ἔλλειψις. 2) πλεονασμοῦ· ταυτόλογία (interpretatio), δίπλωσις, ἐπαναφορά, ἐπανάδοσις, ἐπανάληψις, περίφρασις, ἐπίφρασις, παρονομασία, ἐπεξήγησις, ἐπιμονή, ἐπίτασις. 3) μεταθέσεως· ὑπερβατόν, ἀναστροφή, πρόληψις αἰτίας, προεπίζευξις. 4) ἐναλλαγῆς· ἑτερογενές, ἑτερῶριθμον, ἑτερόπτωτον, ἑτεροσχημίζιστον, ἑτερόχρονον, ἑτεροπρόσωπον, ἀποστροφή προσώπου, ἀντιστροφή. Καὶ ἡ διαίρεσις αὕτη ὡς καὶ ἡ κατάταξις τῶν σχημάτων ὑπὸ τὰς εἰρημένους κατηγορίας ἔχουσι τι τὸ πλημμελές· διότι καὶ πολλὰ σχήματα παραλείπονται, καὶ ἡ ὑποδιαίρεσις τῆς ὑπὸ τὰ σχήματα λέξεως ὑπαλλαγῆς παρέχει πολλὰς δυσκολίας καὶ τινὰ σχήματα οὐχὶ ὀρθῶς καταλέγονται ὑπὸ τὰς εἰρημένους κατηγορίας. Ἀκολουθοῦντες καὶ ἐν τῇ περὶ σχημάτων πραγματείᾳ ἡμῶν τὸν Κοϊντιλιανόν, παρατηροῦμεν ὅτι τὰ σχήματα λέξεως κατὰ χρόνον προηγοῦνται τῶν σχημάτων διανοίας. Τὰ πρῶτα εἰσήγαγεν εἰς τὴν ῥητορικὴν ὁ Γοργίας, ὅστις ἐποίησατο καὶ συχνὴν χρῆσιν αὐτῶν. (Cicer. orat. 52, 175. Διοδ. Σικ. 12, 53. Διονυσ. Ἀλικ. περὶ Θουκυδ. 24). ὁ Ἰσοκράτης ὁμῶς ἐμετρίασε τὴν χρῆσιν αὐτῶν. Περὶ τῶν σχημάτων διανοίας λέγει ὁ Λογγίνος (ἀπόσπ. 3) ὅτι τροπὴ ἐκ τοῦ παρούργου καὶ ἐξάλλαξις οὐδεμίαν ἦν ἐν τοῖς ἀρχαίοις, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ τοῦ σχήματα ὄψέ ποτε εἰς τοὺς δικαίκοις λόγους παρεσιήλθεν· ἡ πλείων γὰρ αὐτοῖς σπουδὴ περὶ τὴν λέξιν καὶ τὸν ταύτης κόσμον ἦν καὶ τὴν συνθήκην καὶ τὴν ἄρμονίαν. Ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Ἀντιφῶνος δὲν ὑπῆρχον σχήματα διανοίας (Καικίλιος παρὰ Φωτίῳ σ. 485 Spengel. Art. Script. σ. 12). Ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις τινὲς ἀπέφευγον τὰ σχήματα, περιπίπτοντες οὕτως εἰς τὸ αὐτὸ σφάλμα ὡς καὶ οἱ ἀσκόπως καὶ ὑπερμέτρως ποιούμενοι χρῆσιν αὐτῶν. (Διογ. Ἀλικ. Ῥητ. 10, 11). Τέλος σημειωτέον

ὅτι ὁ Λογγίνος τὰ σχήματα διανοίας προδιόρθωσιν, ἐπιδιόρθωσιν, ἀποσιώπησιν, παράλειψιν, εἰρωνείαν καὶ ἠθοποιίαν δὲν θεωρεῖ σχήματα, ἀλλὰ ἰσχυρίζεται ὅτι εἶναι ἐννοιαὶ καὶ ἐνθυμημάτων καὶ λογισμοὶ τοῦ πιθανοῦ χάριν καὶ πλοτεων εἶδη.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΔΙΑΝΟΙΑΣ.

Ἐπεὶ δὲ τὸν τοῦν πάντως τοῦ λόγου προηγεῖσθαι (Τιβέρ. σ. 59), προτάσσομεν τὰ σχήματα διανοίας, ὧν συχνὴν χρῆσιν ποιοῦνται οἱ ῥήτορες καὶ ἐν οἷς ὁ Δημοσθένης ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλος (Cicer. orat. 39, 136 ἐνθα καταλέγονται καὶ τὰ διάφορα ornamenta sententiarum πρὸς de orat. III, 53, 202).

ἘΡΩΤΗΜΑ, ΠΥΣΜΑ, Αἴτιολογία.

Τὸ ἐρώτημα (interrogatum) καὶ τὸ πύσμα (quaesitum, percontatio) διαφέρουσιν ἀλλήλων, ἐπειδὴ τοῦ μὲν ἢ ἀπόκρισις εἴτε καταφατικὴ εἴτε ἀποφατικὴ εἶναι σύνταμος, τοῦ δὲ εἶναι μακροτέρα (Ἀλέξ. σ. 24. Ζων. σ. 163. ἀνώνυμ. σ. 179 πρὸς Quint. IX, 2, 6. Ἀποβαίνει τὸ ἐρώτημα σχῆμα, ὅταν δὲν ἐρωτῶμεν, ἵνα λάβωμεν ἀπάντησιν, ἀλλ' ἵνα ἐπιτεθῶμεν καὶ στενοχωρήσωμεν τὸν ἐναντίον π. χ. quid enim tuus ille, Tubero, destriectus in acie Pharsalica gladius agebat? Cic. pro Lig. 3, 9 καὶ Quousque tandem abutere, Catilina, patientia nostra? Cic. Catil. I, 1. Ἐτι δὲ καὶ ὅταν μόνον πρὸς διέγερσιν μίσους καὶ εὐσπλαχνίας ἐρωτῶμεν περὶ πραγμάτων ὁμολουγουμένων, εἰς τὰ ὅποια εἶναι δύσκολον νὰ ἀποκριθῇ τις. Ἰδίως δὲ κατὰ τὸν Κορνιφίσιον (IV, 15, 22) ἐκείνη ἢ ἐρώτησις εἶναι ῥητορικὴ, quae, cum enumerata sunt, cae, quae obsunt causae adversariorum, confirmat ruperiorem orationem. ὑπάρχει δὲ καὶ ἐρώτημα ἢ πρὸς δήλωσιν δυσσεσκείας, ἀγανακτήσεως, θαυμασμοῦ, τραχέος παραγγέλματος, ἢ πρὸς αὐτὸν τὸν λαλοῦντα ἀναφερόμενον.

Τὸ ἐρώτημα λέγεται αἰτιολογία (ratiocinatio) ὅταν προθῆνται τι πρὸς τὸ γενέσθαι σαφέστερον αὐτὸ τῆν αἰτίαν προσαπα-

διδῶμεν (Ἀλέξ. σ. 17) π. χ. «ὅν τις ἐν ἄθλοις ἀποκτείνῃ τινά, τοῦτον (ὁ νομοθέτης) ὠρίσεν οὐκ ἀδικεῖν. Διὰ τί; οὐ τὸ συμβᾶν ἐσκέφατο, ἀλλὰ τὴν τοῦ δεδρακότος διάνοιαν. Ἔστι δὲ αὕτη τις; ζῶντα νικῆσαι οὐκ ἀποκτεῖναι». Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 54 σ. 637, πρὸς Jul. Rufin. σ. 40. Κατὰ τὸν Κορνιφίσιον (IV, 16, 23) καλεῖται ratiocinatio (αἰτιολογία), per quam ipsi a nobis rationem poscimus, qua re quidque dicamus et crebro nosmet a nobis petimus unius cujusque propositionis explanationem» ἐπιφέρει δὲ «haec ornamentatio ad sermonem vehementer accomodata est et animum auditoris retinet attentum cum venustate sermonis, tum rationum expectatione» παραδείγματα ἴδ. Δημοσθ. Φιλίπ. γ', 36. Cic. in Pis. 65. Ἐν γένει δὲ αἰτιολογία εἶναι πᾶσα βεβαίωσις γνώμης τινός (ad propositum subjecta ratio) Quint. IX, 3, 93. ἴδ. Ζων. σ. 162 καὶ ἀνώνυμ. σ. 175 μετὰ τοῦ παραδείγματος «τὸν αὐτὸν πνεῦμα καὶ σάρκα, πνεῦμα διὰ τὴν χάριν, σάρκα κατὰ τὴν ἔπαρσιν». Οὕτως ἐρμηνεύει καὶ ὁ Ρουτίλιος Λούπος σ. 21 λέγων «hoc schoma afficitur ratione brevi et sententiosa, ita ut, quod dubium est visum, ad certam fidem adduci videatur, ἐπιφέρει δὲ καὶ παράδειγμα ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους περὶ εἰρήνης § 10.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ, ΥΠΟΦΟΡΑ, ΑΝΘΥΠΟΦΟΡΑ.

Ἡ ἀπόκρισις κατὰ τοῦτο εἶναι σχῆμα, ἐπειδὴ δι' αὐτῆς ὁ ἐρωτῶν στρέφεται πρὸς ἄλλο σημεῖον, τὸ μὲν ἵνα παραστήσῃ ἀμάρτημά τι μέγα, τὸ δὲ, ὅπερ καὶ τὸ συνηθέστατον, ἵνα κολάσῃ αὐτό. Ἐνίοτε αὐτὸς ὁ ῥήτωρ ἐρωτᾷ καὶ αὐτὸς ἀποκρίνεται π. χ. Cic. pro Lig. c. 3: apud quem igitur hoc dico? nempe apud eum, qui, cum hoc sciret, tamen me antequam vidit, rei publicae reddidit» ἢ ἐρωτᾷ ἄλλον καὶ μὴ περιμένων τὴν ἀπόκρισιν αὐτοῦ, αὐτὸς ἀποκρίνεται π. χ. Cic. orat. 67, 223 «Domus tibi deerat? at habebas pecunia superabat? at egebas. Τινὲς ὠνόμασαν τὸ σχῆμα τοῦτο schema per suggestionem Quint. § 15. Ἀμφότερα δὲ τὰ εἶδη ταῦτα τῆς ἐρωτήσεως ὁ Κορνιφίσιος (IV, 23, 33) ὀνομάζει subjectio λέγων eum interrogamus adversarios aut quaerimus ipsi a nobis, quid

ab illis, aut quid contra nos dici possit, deinde subicimus id, quod oportet dici, quod aut nobis adiumento futurum sit, aut illis obfuturum e contrario». Οἱ Ἕλληνες τὰ σχήματα ταῦτα ὀνομάζουσιν ἐποφορὰ καὶ ἀνθυποφορὰ Τιβέρ. σ. 77. Ἀνθυποφορὰν (oppositio, objectio) δέ τινες καλοῦσιν καὶ ὅταν δὲν προτάσσηται ῥητῶς ἐρώτημά τι (Ps. Rufin. σ. 60 καὶ τὰ παραδείγματα Verg. Aen. IV, 603. IX, 140).

ΠΡΟΛΗΨΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΩΤΕΡΑ ΑΥΤΗΣ ΕΙΔΗ.

Ἡ πρόληψις (προκατάληψις παρ' Ἀναξίμ. 41, 22, λατ. praesumptio) συνηθεστάτη οὔσα ἐν τοῖς δικανικοῖς λόγοις καὶ ἰδίως ἐν τοῖς προουμίαις, προκαταλαμβάνει τὴν ἐναντιολογίαν τοῦ ἐναντίου. Quint. § 16 πρβλ. IV, 1, 49. Διακρίνονται δὲ κατώτερα εἶδη αὐτῆς ἢ προὑπεργασία (praemunitio), ἢ προδιόρθωσις καὶ ἢ θεραπεία (Ἀλέξ. σ. 14. Τιβέρ. σ. 62 ἐναντία δὲ τῆς προδιορθώσεως εἶναι ἢ ἐπιδιόρθωσις) οὕτω π. χ. ὁ Κικέρων ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ κατὰ Καικιλίου λόγου λέγει ὅτι παρουσιάζεται ὡς κατηγορος, ἐνῶ πάντοτε συνείδιζε νὰ ᾔηται συνήγορος πρβλ. Jul. Rufin. σ. 46: Cicero pro Milone ante praemunit, licere hominem occidere, et tum subiecit occisum P. Clodium jure, et sine invidia, cum ita dicit: negant intueri lucem esse fas ei, qui a se esse hominem occisum fateatur. In qua tandem civitatate hoc homines stultissimi disputant? ἢ παρομολογία (confessio), ὡς ὅταν ὁ Κικέρων (pro Rabirio) ὁμολογῇ ὅτι ὀφείλει νὰ μεμφοθῇ τὸν Ῥαβίριον ὅτι ἐδάνεισε χρήματα πρὸς τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον τὸν Αὐλητήν. Τέλος ἢ ἐπιδιόρθωσις, (emendatio, superioris rei correctio) Ἀνών, σ. 72 π. χ. Cic. pro Lig. 3, 8: «atque haec propterea de me dixi, ut mihi Tubero, cum de se eadem diceret, ignosceret» (ἴδε κατωτέρω σ. 219) συνηθεστάτη δὲ καὶ ἢ προκατασκευὴ ἢ προπαρασκευὴ (praeparatio, praestructio), «cum pluribus verbis, vel quare facturi quid simus vel quare fecerimus, dici solet» Quint. § 17, πρβλ. Ἀνών. σ. 60: «cum rei, de qua acturi sumus, colorem praeparamus atque praetendimus, ut in illo: Anna soror, quae me suspensam insomnia

terrent! usque: quae bella exhausta canebat (Verg. Aen. IV, 9,— 14). Nam primo de insomniis quæta est, dein admirari se virtutem hospitis dixit et veram fidem esse, a diis illum genus ducere: misereri etiam casus et errores, ut verecundius postea de amore fateretur, quasi in affectum hospitis vel insomniis, vel admiratione virtutis, vel miseratione calamitatis inducta sit.

ΔΙΑΠΟΡΗΣΙΣ ἢ ΑΠΟΡΙΑ, ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ἢ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΠΑΡΑΔΟΞΟΝ ἢ ΥΠΟΜΟΝΗ, ΕΠΙΤΡΟΠΗ.

Τὸ σχῆμα διαπόρησις ἢ ἀπορία (dubitatio) χρησιμεύει πρὸς αὔξησιν τῆς ἀξιοπιστίας, ὅταν ὁ ῥήτωρ προσποιῆται ὅτι ἀγνοεῖ πόθεν νὰ ἀρχίσῃ, ποῦ νὰ καταλήξῃ, τί κυρίως νὰ εἴπῃ, καὶ ἀν ἐν γέγει ὀφείλῃ νὰ εἴπῃ Quint. IX, 2, 19. 3, 88. Cornif. IV, 29, 40: παραδείγματα Cic. pro Cluentio ἐν ἀρχῇ, in Verr. IV, 35: pro domo § 22.

Συγγενῆς τῇ διαπορήσει εἶναι ἢ ἀνακοίνωσις ἢ κοινωρία (communicatio) Quint. § 20. Jul. Rufin. σ. 41, ἣν μεταχειρίζονται οἱ ῥήτορες, ὅταν συμβουλευῶνται μετὰ τῶν ἐναντίων ἢ μετὰ τῶν δικαστῶν, ὅπερ εἶναι τὸ συνηθέστατον (παραδείγματα Cic. in Caecil. § 37, pro Quint. § 53). Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ἀκολουθεῖ τὸ παράδοξον ἢ ἡ ὑπομονή, (sustentatio) (Jul. Rufin. σ. 46) ὅταν ὁ ῥήτωρ ἐπιφέρῃ τι ἀπροσδόκητον εἴτε μέγα εἴτε μικρόν. Ἐνίοτε καὶ ὅταν δὲν προηγῆται ἡ ἀνακοίνωσις, μεταχειρίζονται οἱ ῥήτορες τὸ παράδοξον π. χ. Cic. pro Lig. 9, 27: «hinc prohibitus non ad Caesarem, ne iratus, non domum, ne iners, non aliquam in regionem, ne condemnare causam illam, quam secutus erat, videretur: in Macedoniam ad Gn. Pompei castra venit, in eam ipsam causam, a qua erat rejectus iniuria.

Ἐνταῦθα ἀνήκει τέλος καὶ ἡ ἐπιτροπή (permissio), ὅταν ὁ ῥήτωρ ἀφίνη πραγμὰ τι εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστῶν εἶναι δὲ τὸ σχῆμα τοῦτο κατάλληλον πρὸς διέγερσιν οἴκτου. Quint. § 25. Cornif. IV, 29, 39.

ΥΠΟΚΡΙΣΙΣ, ΕΚΦΩΝΗΣΙΣ, ΠΑΡΡΗΣΙΑ.

Τὰ σχήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι κατάλληλα νὰ διεγείρωσι πάθος, πρέπει νὰ συνοδεύωνται μετὰ ὑποκρίσεως· λέγεται δὲ ὑπόκρισις (simulatio), ὅταν ὁ ῥήτωρ προσποιῆται ὅτι ὀργίζεται, χαίρει, φοβεῖται, θαυμάζει, λυπεῖται, δυσανασχετεῖ, εὐχεται κτλ. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ ἐκφώνησις (exclamatio) Quint. § 97. Ὁ Κικέρων (de orat. III, 54, 207) θεωρεῖ αὐτὴν σχῆμα διανοίας, ὃ δὲ Κορνιφίκιος (IV, 15, 22) συνταυτίζει αὐτὴν μετὰ τῆς ἀποστροφῆς, ἥτις ἀκριβῶς ἐξεταζομένη εἶναι ἄλλο τι· ἔχει δὲ significationem doloris aut indignationis alicujus per hominis aut urbis aut loci aut rei ejuspiam compellationem· π. χ. o tempora! o mores! senatus haec intelligit, consul videt. Cic. Cat. I, 1· καὶ o excubias tuas, Cn. Planci, miseras, o flebiles vigilias! pro Planc. 42. πρέπει δὲ σπανίως νὰ γίνηται χρῆσις αὐτῆς καὶ μόνον ἐνθα ἡ σπουδαιότης τοῦ πράγματος ἀπαιτεῖ αὐτὴν, ὅτε ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῶν ἀκροατῶν. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ παρρησία (licentia) Quint. § 27. Cornif. VI, 36, 48. Jul. Rufin. σ. 46. Ὅταν ὁ Κικέρων pro Lig. 3, 7 λέγη «suscepto bello, Caesar, gesto jam etiam ex parte magna, nulla vi coactus consilio ac voluntate mea ad ea arma profectus sum, quae erant sumpta contra te», δὲν φροντίζει μόνον περὶ τοῦ ὀφελίμου τῷ Λιγαρίῳ, ἀλλ' ἐπαινεῖ καὶ τὴν ἐπιείκειαν καὶ πραότητα τοῦ νικητοῦ. Τινὲς παρρησίαν ἐννοοῦσι τὸ ἀντίθετον τῆς ἐπιτροπῆς, ἡγουν τὴν πρὸς τοὺς δικαστὰς ἐλευθέρως ἀπευθυνομένην μομφήν (Rut. Lup. σ. 20). π. χ. ἀλλ' οὐ τίθεται ταῦτα πρὸ ὑμῶν εἰς ἀκριβῆ μνήμην, οὐδ' ἦν προσῆκεν ὀργήν. Δημ. περὶ στεφ. σ. 292. πρὸς Cic. pro Lig. 3· «vide, quam non reformidem».

ΠΡΟΣΩΠΟΠΟΙΑ, ΑΠΟΣΤΡΟΦΗ, ΜΕΤΑΣΤΑΣΙΣ.

Μείζονα σημασίαν καὶ δύναμιν ἔχει ἡ προσωποποιία (fictio personarum, personificatio), ἥτις παρέχει εἰς τὸν λόγον μείζονα ἔντασιν καὶ ποικιλίαν. Δι' αὐτῆς δηλοῦμεν τὰς ἐννοίας τῶν

ἐναντίων ἐν διαλόγῳ, μεταχειριζόμενοι καὶ τὰς ἀρμοττούσας πρὸς ταύτας λέξεις, ἢ παρεμβάλλομεν πειστικῶ τῷ τρόπῳ διαλόγους μετὰ ἄλλων καὶ ἡμῶν ἢ ἄλλων πρὸς ἀλλήλους. Προσωποποιία λέγεται καὶ ὅταν παρουσιάζωνται ἐν τῇ σκηνῇ θεός τις ἢ ὁ ἔδης ἢ ὅταν πόλεις καὶ λαὸς λαλῶσιν ὡς πρόσωπα, Quint. § 29. Rut. Lup. σ. 15. Aq. Rom. σ. 23. π. χ. «καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως ἐναργῆ παραδείγματα· ἐστὶν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργεῖους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη· βέλτιον δ' ἴσως καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐστὶν εἰρῆσθαι Δημ. Φιλίπ. 2, σ. 76—77. πρὸς Cic. pro Mil. 34. valeant, valeant, inquit, cives mei, valeant; pro Coel. 14. Mulier, quid tibi cum Coelio? Cat. I, 7. Nullum aliquot jam annis facinus exstitit (Patria)· pro Planc. 5. Venio num ad ipsius populi partes (Populus).

Καὶ ἡ ἀποστροφή (aversus a judice sermo) ἔχει μεγάλην δύναμιν, ὅταν θέλῳμεν νὰ ἐπιτεθῶμεν κατὰ τοῦ ἐναντίου π. χ. quid enim tuus ille, Tubero, in acie Pharsalica gladius agebat? ἢ νὰ προσφωνήσωμέν τινα Quint. § 38. Aq. Rom. σ. 25 «acutissimum exemplum in Philippis Demosthenis (2, 19), ubi quibus verbis populum Atheniensium monitum vult, ea se dicit apud Argivos et Arcadas et Messenios contionatum. Invidiose et M. Tullius cum saepe alias, tum pro Roscio convertit orationem ad Chrysgonum». Ἀποστροφὴν (aversio, conversio Ps. Rufin. σ. 54) ὠνόμαζον ἐν γένει πᾶν τὸ δι' οὗ ὁ ἀκροατῆς ἀποτρέπεται ἀπὸ τοῦ προκειμένου, ὅπερ κατὰ διαφόρους τρόπους δύναται νὰ συμβῆ «cum aut aliud expectasse nos aut majus aliquid timuisse simulamus aut plus videri posse ignorantibus, quale est prooemium pro Caelio» π. χ. «εἰ δὲ ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς· μάλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω· πότερον ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μισθωτὸς Αἰσχίνης ἢ ξένος εἶναι Ἀλεξάνδρου δοκεῖ; ἀκούεις ἃ λέγουσι; Δημοσθ. περὶ στεφαν. σ. 259. πρὸς 317.

Ἡ ἀποστροφή εἶναι διάφορος τῆς μεταστάσεως «quod metastasis personarum multiplicata variatio est et ab alia ad aliam, deinde rursus ad aliam et deinceps gradatione transitur: at in apostrophe commutatio est personae fere unius. Ὁ Ἀλέ-

λέξανδρος (σ. 26) μετόστασιν ὀνομάζει τὸ σχῆμα, ἐν ᾧ ὁ ῥήτωρ τὴν εὐθύνην πράγματός τινος ἐξ ἑαυτοῦ μεταφέρει εἰς ἄλλον τινά, π. γ. Δημ. περὶ τῆς παραπρ. σ. 230, 232· πρὸλ. Ζων. σ. 164. ἀνών. σ. 180.

ΥΠΟΤΥΠΩΣΙΣ, ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ, ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ.

Ἡ ὑποτύπωσις (sub oculos subjectio ἢ καὶ demonstratio Cornif. IV, 55, 68) ἀπεικονίζει τοσοῦτον ἀκριβῶς καὶ σαφῶς τὰ πράγματα, οὐχὶ μόνον ἂν ἦναι παρελθόντα καὶ παρόντα ἀλλὰ καὶ μέλλοντα, ὥστε νομίζει τις ὅτι μᾶλλον βλέπει ἢ ἀκούει αὐτά· μετὰ μεγάλης τέχνης πραγματεύεται ὁ Κικέρων ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ pro Milone ὁποῖος ἤθελεν ἀποβῆ ὁ Κλαύδιος ἂν ἐλάμβανε τὴν στρατηγίαν (praectura). Εἰς τὴν ὑποτύπωσιν ἀνάγεται καὶ ἡ περιγραφὴ τόπων διὸ τινὲς καὶ τοπογραφίαν ἢ τοποθεσίαν αὐτὴν ἐκάλεσαν Cic. ad Att. I, 13. 16.

ΕΙΡΩΝΕΙΑ, ΑΝΤΙΦΡΑΣΙΣ, ΑΠΟΣΙΩΠΗΣΙΣ.

Τὸ σχῆμα εἰρωνεία διαφέρει τῆς εἰρωνείας ὡς τρόπου θεωρουμένης, τὸ μὲν διὰ τὸ μῆκος, ἐπειδὴ εἶναι συνεχῆς σειρά εἰρωνικῶν τρόπων, τὸ δὲ διὰ τὴν ἀπόκρυψιν τῆς κυρίας ἐννοίας καὶ τέλος διότι ὑπάρχει καὶ ἄνευ τρόπων π. γ. ὡς ἀντιφρασῖς (omissio), cum quaedam negamus nos dicere, et tamen dicimus Ps. Rufin. σ. 62, π. γ. Verg. Georg. II, 161: quid memorem portus Lucrinoque addita claustra καὶ Cic. Verr. V, 2· non agam summo jure tecum: non dicam id, quod debeam forsitan obtinere πρὸλ. pro Cluent. c. 66.—ἢ ὅταν δεικνύωμεν ὅτι διατάσσομεν ἢ ἐπιτρέπομεν τι Verg. Aen. IV, 381. I, sequere Italiam ventis ἢ καὶ ὅταν ἐπαινῶμεν Quint. § 44—53.

Ἡ ἀποσιώπησις (reticentia, obticentia, interruptio, praecisio) εἶναι αἰφνιδία διακοπὴ τοῦ λόγου, γινομένη πρὸς δήλωσιν πόνθους ἢ ὀργῆς π. γ. Verg. Aen. I, 135 «quos ego—sed motos praestat componere fluctus» ἢ πρὸς ἔκφρασιν φροντίδος

καὶ φόβου ὡς ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Κοϊντιλιανοῦ μνημονευομένῳ χωρίῳ τοῦ Κικέρωνος an hujus ille legis, quam Clodius a se inventam gloriatur, mentionem facere ausus esset vivo Milone, non dicam consule? de nostrum enim omnium—non audeo totum dicere» ὅμοιον παράδειγμα καὶ ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ περὶ Στεφάνου λόγου τοῦ Δημοσθένους· «ἀλλ' ἐμοὶ μὲν—οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδέν». Ἐνίοτε οἱ ῥήτορες μεταχειρίζονται τὴν ἀποσιώπησιν ἵνα μεταβῶσιν εἰς ἄλλο θέμα π. γ. ἐν τινι ἀποσπάσματι τοῦ Κικέρωνος Cominius autem—tametsi ignoscite mihi, judices Quint. § 54—57. Aq. Rom. σ. 24. Ἀλέξ. σ. 22.

ἩΘΟΠΟΙΙΑ ἢ ΜΙΜΗΣΙΣ, ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΙΣ, ΕΜΦΑΣΙΣ.

Ἡθοποιία ἢ μίμησις (imitatio morum alienorum, figuratio, expressio) λέγεται ὅταν καταλλήλως ἀποδίδωμεν εἰς τινὰ πρόσωπα λέξεις ἵνα δείξωμεν τὴν φαυλότητα ἢ τὴν ἀξίαν αὐτῶν (certis quibusdam personis verba accommodata adfingimus, vel ad improbitatem earum demonstrandum vel ad dignitatem Aq. Rom. σ. 24, πρὸλ. Cic. pro Quint. § 55). π. γ. «σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ καὶ διαπτύων τοὺς ἄλλους σκόπει πρὸς ταύτην, ὁποῖα κέχρησαι τύχη» Δημοσθ. περὶ στεφ. σ. 334. πρὸλ. Cic. pro Coel. 15. Sin autem urbanus me agere mavis, sic agam taum. Αἴαν ἀρεστὰ εἶναι τὰ σχήματα ὅταν καθιστῶσι τὸν λόγον ἀπλοῦν καὶ ἀνεπιτήδευτον ὡς π. γ. ὅταν δεικνύη τις ὅτι μετανοεῖ διὰ τινὰ φράσιν ἢ ὅταν ἐρωτᾷ ἂν παρελείφθη τι.

Ἡ ἐπιδιόρθωσις (correctio), ἣτις καὶ ἐπαγόρθωσις, ἐπιτίμησις, ὑπαλλαγή καὶ μετάνοια ἔτι καλεῖται, χρησιμεύει πρὸς ἐπανόρθωσιν φράσεως ἢ λέξεως τινὸς δι' ἄλλης ἐπομένης π. γ. «ταύτης τοίνυν τῆς οὕτω ἀσχηρῆς καὶ περιδοήτου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δὲ προδοσίας Δημ. σ. 324 καὶ περὶ στεφάν. σ. 519 «ὄψέ γάρ ποτε· ὄψέ λέγω; χθὲς οὖν καὶ πρόην ἄμα Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ γέγονε» πρὸλ. quod si iste suos hospites rogasset, immo admississet modo, facile hoc perfici posset· καὶ—o virtutis comes invidia, quae bonos sequeris plerumque atque adeo insectaris

Cornif. IV, 26, 36· πρὸς Cic. pro Cael. 69. Phil. III, 3. Ἡ ἐπιδιόρθωσις μετριάζει καὶ προηγούμενην ὑπερβολικὴν φράσιν π.χ. Cic. pro Cael. 32: nisi intercederent mihi inimicitiae cum istius mulieris viro: fratrem volui dicere, semper hic erro.

Τέλος εἰς τὰ σχήματα διανοίας κατατάσσεται καὶ ἡ ἔμφρασις, (significatio) καθ' ἣν ἐκ τινος φράσεως ἐξάγεται κεκρυμμένον τι, ὡς π.χ. ἐκ τῶν λόγων τῆς Διδῶς Verg. Aen. IV, 550· «non licuit thalami expertem siue crimine vitam»

degere more ferae?

Ἐνταῦθα καίτοι παραπονεῖται ἡ Διδῶ περὶ τοῦ γάμου, δηλοῦσθαι τὸ πάθος αὐτῆς λέγουσα ὅτι ἄνευ θαλάμου τὸν βίον νομίζει οὐχὶ βίον ἀνθρώπου ἀλλὰ ζώου· ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἡ Σμύρνη (Ovid. Met. X, 422) ὁμολογῇ εἰς τὴν τροφὸν αὐτῆς τὴν πρὸς τὸν πατέρα ἀγάπην διὰ τῶν ἐξῆς.—o dixit, felicem conjugem matrem. Quint. § 64 πρὸς VIII, 2, 11. Cornif. IV, 53, 67.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΛΕΞΕΩΣ ἢ ΛΟΓΟΥ.

Ὁ Κοϊντιλιανὸς διακρίνει γραμματικὰ καὶ ῥητορικὰ σχήματα λέξεως ἢ λόγου (IX, 3). Τὰ πρῶτα εἶναι γραμματικὰ καὶ φρασολογικὰ ἰδιώματα καὶ καινοτομίαι τῶν συγγραφέων, αἵτινες, ἂν μὴ ἦσαν ἀρχαῖαι καὶ συνήθειαι καὶ ἂν μὴ εἶχον λόγον τινὰ ἢ ἂν μὴ ἀπέβλεπον πρὸς τινὰ σκοπὸν, ἤθελον εἶναι σφάλματα ἢ σολοικισμοί· ὡς δὲ ἀνωτέρω εἶπομεν Γρηγόριος ὁ Κορίνθιος (σ. 226) σχῆμα ἐννοεῖ συγχωρητὸν σολοικισμόν. Τοιαῦτα σχήματα εἶναι τὸ καθ' ὅλον καὶ μέρος, τὸ ἐτυμολογικόν, τὸ Ἀλκμαρικόν, ἡ ἐναλλαγὴ πτώσεων, προσώπων, ἀριθμοῦ, ἐγκλίσεων καὶ ἡ κατὰ σύνεσιν σύνταξις. Τὰ γραμματικὰ ταῦτα σχήματα κατὰ τοσοῦτον μόνον πραγματεύεται ἡ ῥητορικὴ, καθ' ὅσον ἡ χρῆσις αὐτῶν γινώμενη μετρίως καὶ ἐν καταλλήλῳ τόπῳ καθίστησι τὸν λόγον οἶον ἐδαιτυόνην καὶ παρέχει εὐχάριστον μεταβολὴν καὶ ποικιλίαν εἰς τὴν συνήθη μονοτονίαν τῆς φράσεως. Ὁ Κοϊντιλιανὸς μεταξὺ ἄλλων μνημονεύει καὶ τῶν ἐξῆς σχημάτων: gladio pugnacissima gens Romani. Cui non risere parentes, nec deus hunc mensa,

dea nec dignata cubili est. Magnum dat ferre talentum. Virtus est vitium fugere. Neque ea res falsum me habuit. Saucius petus. Tyrrhenum navigat aequor. Plus satis ἔντι plus quam satis π.χ. Haec schemata, λέγει, aut his similia, quae erunt per mutationem, adjectionem, detractionem, ordinem, et convertunt in se auditorem, nec languere patiuntur subinde aliqua notabili figura excitatum, et habent quandam ex illa vitii similitudine gratiam, ut in cibis interim acor ipse jucundus est. Quod continget, si neque supra modum multae fuerint nec ejusdem generis aut junctae aut frequentes, quia satietaem ut varietas earum, ita raritas effugit.

Σπουδαιότερα εἶναι τὰ ῥητορικὰ σχήματα λέξεως ἢ σχήματα λόγου, ὅπως ὠνόμασαν αὐτὰ ὁ Ἑρμογένης καὶ ὁ Φορτουνάτιανός. Ταῦτα δὲ δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸν τρόπον τοῦ λέγειν (ratio loquendi), ἀλλὰ εἰς τὸν ἕνεκα τῆς ἐννοίας σκοπιμὸν σχηματισμὸν τῆς φράσεως. Illud est acrius genus, λέγει ὁ Κοϊντιλιανός § 28, quod non tantum in ratione positum est loquendi, sed ipsis sensibus cum gratiam tum etiam vires accomodat.

ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΙΣ, ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ, ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ, ΣΥΜΠΛΟΚΗ, ΕΠΑΝΟΔΟΣ, ΠΟΛΥΠΤΩΤΟΝ, ΚΥΚΛΟΣ.

Τὸ πρῶτον εἶδος τῶν ῥητορικῶν τούτων σχημάτων ἀναφέρεται εἰς τὸν διπλασιασμόν ἢ τὴν ἐπανάληψιν λέξεων γινώμενην πρὸς ἀβξήσιν τοῦ πάθους π.χ. occidi, occidi Sp. Maclium, Cic. pro Mil. 27· ἢ πρὸς δήλωσιν οἴκτου Ah Corydon, Corydon Verg. Ecl. 2, 69· ἢ καὶ εἰρωνείας· καλεῖται δὲ παλιλλογία, ἀναδιπλώσις, ἐπανάληψις (eunduplicatio), ὅταν ἐπαναλαμβάνωνται πλείονες λέξεις. Περὶ τοῦ σχήματος τούτου λέγει ὁ Κοϊντιλιανός (IV, 28, 34) vehementer auditorem commovet ejusdem redintegratio verbi et volnus majus efficit in contrario causae, quasi aliquod telum saepius perveniat in eandem partem corporis. Ἐνωτέρως ἀποβαίνει ὁ διπλασιασμός τῆς αὐτῆς λέξεως μετὰ τινὰ παρένθεσιν π.χ. bona, miserum me, consumptis enim lacrimis tamen

infixus animo haeret dolor, bona, inquam, Cn. Pompeji acerbissimam voci subjecta praeconis. Cic. Phil. II, 26, 64. Τὸ πάθος καὶ ἡ ἔμφρασις ἀποβαίνουσι μείζονα ὅταν πολλὰ μέλη κατὰ σειράν ἀρχῶνται ἀπὸ τῶν αὐτῶν λέξεων π. γ. nihilne te nocturnum praesidium palatii, nihil urbis vigiliae, nihil timor populi, nihil consensus bonorum omnium, nihil hic munitissimus habendi senatus locus, nihil horum ora vultusque moverunt? Cic. Cat. I, 1, πρὸς Δημ. περὶ στεφ. σ. 268 «τί οὖν, ὦ ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς; τί λόγους πλῆττεις; τί σαυτὸν οὐκ ἐλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις; Καλεῖται δὲ τὸ σχῆμα τοῦτο ἐπιαναφορὰ ἢ ἀναφορὰ (repetitio), οὕτω περιγραφόμενον ὑπὸ τοῦ Κορνιφίου (IV, 13, 19) cum continenter ab uno eodemque verbo in rebus similibus et diversis principia sumuntur. Ἡ ἐπιαναφορὰ προστίθῃσιν εἰς τὸν λόγον οὐ μόνον χάριν, ἀλλὰ καὶ σεινυότητα καὶ δεινότητα, καὶ χρησιμεύει πρὸς κόσμον καὶ ἐπαύξῃσιν αὐτοῦ (ad ornandam et ad augendam orationem).

Ἀντίθετον τῆς ἐπιαναφορᾶς σχῆμα εἶναι ἡ ἀντιστροφὴ (convorsio), ἣν οὕτω περιγράφει ὁ Κορνιφίσιος (αὐτόθι) convorsio est, per quam non primum repetimus verbum, sed ad postremum continenter revertimur hoc modo: Poenos populus Romanus justitia vicit, armis vicit, liberalitate vicit πρὸς Δημ. Cic. de or. III, 53, 205 de exilio reducti a mortuo, civitas data a mortuo, sublata vectigalia a mortuo. Cic. Phil. I, 24 πρὸς Δημ. 1, 11, 2, 29, 3, 19, 8, 66, 18, 199 τὸ αὐτὸ σχῆμα καλεῖται καὶ ἐπιφορὰ (Rut. Lup. σ. 6), ἀναφορὰ (Δημ. ἡτρ. περὶ ἐργ. § 268) καὶ ἐπιανατροφή. Ἐκ τῆς ἐπιαναλήψεως τῶν ἀρχικῶν καὶ τελικῶν λέξεων ἦτοι ἐκ τῆς ἐνώσεως τῆς ἐπιαναφορᾶς καὶ ἀντιστροφῆς γιννᾶται ἡ συμπλοκὴ (complexio) Ἀλέξ. σ. 30. Ἰων. σ. 166 ἀνώουμ. σ. 183. Cornif. IV, 14, 20. π. γ. «ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς, ἐπὶ τοὺς νόμους καλεῖς, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς», (Δισχίν.) quis eos postulavit? Appius, quis produxit? Appius, τὸ αὐτὸ σχῆμα καλεῖται καὶ κοινότης (Rut. Lup.).

Ἡ ἐπίστροφος (regressio) εἶναι εἶδος ἐπιαναλήψεως, καθ' ὃ τὸ

ἀπαξ λεγὸν ἐπιαναλαμβάνεται καὶ διαίρεται π. γ. Verg. Aen. II, 435:

Iphitus et Pelias mecum, quorum Iphitus acro,
jam gravior, Pelias et volnere tardus Ulixi.

Ἡ ἐπιαναλήψις τῆς αὐτῆς λέξεως κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς πτώσεις λέγεται πολύπτωτον σχῆμα. Cornif. IV, 22, 30. Rut. Lup. σ. 7. Aq. Rom. σ. 33 Ἀλέξ. σ. 34. παραδείγματα Δημοσθ. 18, 298. Cic. pro Quint. 94. Ἄν ἡ πρώτη λέξις ἐπιαναλαμβάνηται τελευταία, ἀρχὴ δὲ καὶ τέλος ἔχουσιν ἀναφορὰν πρὸς τὸ κέντρον, γιννᾶται τὸ σχῆμα πλοκῆ. Ὁ Κοϊντιλιανὸς ἀναφέρει παράδειγμα ἐκ τοῦ Κικέρωνος vestrum jam hic factum deprehenditur, patres conscripti, non meum: ac pulcherrimum quidem factum: verum, ut dixi, non meum, sed vestrum τὴν σημεσιακὴν ταύτην τῆς πλοκῆς γινώσκει μόνον ὁ Κοϊντιλιανὸς.

Ἡ ἐπιαναλήψις τῆς πρώτης λέξεως προτάσεως τινος ἢ περιόδου ἐν τῷ τέλει ἀνευ μεταβολῆς πτώσεως καὶ ἀριθμοῦ καλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἑρμογένους (σ. 252) κύκλος πρὸς Δημ. Εὐστ. Ὀμ. Ἰλ. K. σ. 818. ἢ καὶ ὅταν ἡ ἐν τέλει τῆς προτάσεως λέξις ἐπιαναλαμβάνηται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐπομένης προτάσεως π. γ. Verg. Ecl. 10, 72:

Pierides, vos haec facietis maxima Gallo,

Gallo, ejus amor tantum mihi crescit in horas.

Cic. Cat. I, 1: «hic tamen vivit: vivit? immo vero etiam in senatum venit» καὶ τὸ σχῆμα τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν παλιλλογίαν (regressio) Ps. Rufin. σ. 50.

ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΜΟΣ, ΑΣΥΝΔΕΤΟΝ, ΔΙΑΛΥΣΙΣ, ΠΟΛΥΣΥΝΔΕΤΟΝ, ΚΑΙΜΑΞ.

Εἰς τὰ σχήματα τῆς ἐπιαναλήψεως ἀνήκουσι καὶ τὰ σχήματα ἐκεῖνα, ἐν οἷς ἐπισωρεύονται λέξεις συνώνυμοι π. γ. Cic. Cat. II, 1 «abiit, excessit, evasit, erupit» τινὲς ὀνομάζουσι τὸ σχῆμα τοῦτο πλεονασμὸν, εἶναι δὲ μᾶλλον τὸ σχῆμα συναθροισμὸς ἢ ἐξεργασία (congeries) ἢ ἀύξησις (incrementum). Ἐνίοτε δὲ ἐπισωρεύονται διάφορα εἴτε κατὰ τὸ σχῆμα ἀσύνδετον (dissolutum)

Cornif. IV, 30, 41· ἢ κατὰ τὴν διάλυσιν (dissolutio) Τιβέρ. σ. 77, Ἀλέξ. σ. 32, Ἡρωδ. σ. 99· ἢ κατὰ τὸ πολυσύνδετον π. γ. tectumque, laremque, armaque, Amyclaeumque canem, Cressamque pharetram Verg. Georg. III, 344.

Τεχνικώτερον καὶ σπανιώτερον σχῆμα εἶναι ἡ κλίμαξ (gradatio, gradatus, ascensus), καθ' ἣν, πρὶν προβῆ ὁ λόγος, ἐπαναλαμβάνεται τὸ εἰρημένον καὶ μάλιστα οὕτως, ὥστε ἡ τελικὴ λέξις κόμμητός τινος ἢ κώλου ἀποτελεῖ τὴν πρώτην λέξιν τοῦ ἐπομένου ὡς ἐν τῷ γνωστοτάτῳ χωρίῳ τοῦ Δημοσθένους (περὶ στεφ. σ. 288) «οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ, οὐδ' ἔγραψα μὲν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ, οὐδ' ἐπρέσβευσα μὲν, οὐκ ἔπεισα δέ Θεβαίους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διὰ πάντων ἄχρι τῆς τελευταίας διεξήλθον. πρὸς Cic. pro Mil. 23, 61: neque vero se populo solum, sed etiam senatui commisit, neque senatui modo, sed etiam publicis praesidiis et armis, neque his tantum, verum etiam ejus potestati, cui senatus totam rem publicam, omnem Italiae pubem, cuncta populi Romani arma commiserat. καὶ pro Rosc. Am. 27, 75: in urbe luxuries creatur; ex luxuria existat avaritia necesse est; ex avaritia orumpat audacia; inde omnia scelera ac maleficia gignuntur. Οἱ Ἕλληνας τεχνικοὶ ἀναφέρουσιν ἐκ τοῦ Ὀμήρου (Ἰλ. Β, 101) ὡς παράδειγμα καὶ τὴν γενεαλογίαν τοῦ σκῆπτρου τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀν καὶ ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι τὰ συνώνυμα Κρονίων καὶ Ζεὺς, Ἀργεϊφόντης καὶ Ἑρμῆς τὸ χωρίον ἔχει οὕτως:

ἀνὰ δὲ κρείων Ἀγαμέμνων

ἔστη, σκῆπτρον ἔχων· τὸ μὲν Ἥφαιστος κάμει τεύχων·

Ἥφαιστος μὲν δῶκε Διὶ Κρονίωνι ἀνακτι·

αὐτὰρ ἄρα Ζεὺς δῶκε διακτόρῳ Ἀργεϊφόντη·

Ἑρμείας δὲ ἀναξ δῶκεν Πέλοπι πληξίππῳ·

αὐτὰρ ὁ αὐτε Πέλοψ δῶκε Ἀτρέϊ, ποιμένι λαῶν·

Ἀτρέως δὲ θνήσκων ἔλιπε πολύαρνι Θυέστη·

αὐτὰρ ὁ αὐτε Θυέστ' Ἀγαμέμνονι λείπει φορῆναι,

πολλῆσι νήσοισι καὶ Ἀργεῖ παντὶ ἀνάσσειν.

Ὁ Ἑρμογένης (π. ἰδ. σ. 286) τὸ σχῆμα τοῦτο καλεῖ κλιμακατὸν πρὸς Cic. Cornif. IV, 25, 34 Ἀλέξ. σ. 31 Τιβέρ. σ. 72. Ἡρωδιαν. σ. 99. Αἰ. Rom. σ. 34. Ἐπιπλοκὴν ὀνομάζει αὐτὸ ὁ Ρουτίλιος

Λοῦπος (σ. 8.), ἐπιφέρων καὶ δύο ἄξια λόγου παραδείγματα ἐκ τοῦ Λυσίου καὶ Λυκούργου. Κατὰ δὲ τὸν Τιβέριον κακῶς τινες συνταυτίζουσι τὴν κλίμακα μετὰ τῆς ἀναδιπλώσεως.

ΑΣΥΝΔΕΤΟΝ, ΣΥΝΕΖΕΥΓΜΕΝΟΝ, ΔΙΕΖΕΥΓΜΕΝΟΝ.

Τρίτον εἶδος σχημάτων, ἀναγόμενον εἰς τὰ γραμματικά· ἢ εἰς τὴν συνεκδοχὴν προέρχεται χάριν βραχυλογίας διὰ τῆς ἐν τῷ λόγῳ παραλείψεως τινῶν, ἅπερ πρέπει ν' ἀναπληρωθῶσιν. Ἐνταῦθα ἀνήκει τὸ ἀσύνδετον σχῆμα (solutum, dissolutum, dissolutio), ὅπερ γεννᾶται διὰ τῆς παραλείψεως τῶν συνδέσμων τῶν μεταξὺ τῶν προτάσεων ἢ καὶ τῶν μερῶν αὐτῶν. π. γ. veni, vidi, vici Sueton. Jul. Caes. 37· τὸ συνεζευγμένον ὅπερ εἶναι συγγενὲς πρὸς τοῦτο περιγράφεται ὡς ἔπεται figura, in qua unum ad verbum plures sententiae referuntur, quarum unaquaeque desideraret illud, si sola poneretur. id accidit aut praeposito verbo, ad quod reliqua respiciant: «vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia» Cic. pro Cluent. 15); aut illato, quo plura eliduntur: «neque enim is es, Catilina, ut te aut pudor unquam a turpitudine aut metus a periculo, aut ratio a furore revocaverit» (Cic. Cat. I, 22) medium quoque potest esse, quod et prioribus et sequentibus sufficiat. jungit autem et diversos sexus, ut cum marem feminamque filios dicimus, et singularia pluralibus miscet. sed haec adeo sunt vulgaria, ut sibi artem figurarum asserere non possint Quint. IX, 3, 62· τὸ συνεζευγμένον οἱ γραμματικοὶ καλοῦσι ζεύγμα καὶ ὁ ἀνώνυμ. (σ. 437) ἐπεζευγμένον.

Ὁ Κορνιφίσιος (IV, 27, 38) adjunctio ὀνομάζει τὸ σχῆμα, καθ' ὃ ἐν ῥῆμα ἀνήκον εἰς πολλὰ προτάσσεται ἢ ἐπιτάσσεται καλεῖ δὲ conjunctio, ἀν κἄται ἐν τῷ μέσῳ π. γ. formae dignitas aut morbo deflorescit aut vetustate (καὶ οὐχὶ deflorescit formae dignitas κλ. ἢ formae dignitas.... deflorescit).

Τὸ ἀντίθετον τοῦ συνεζευγμένου εἶναι τὸ διεζευγμένον (disjunctio), cum eorum, de quibus dicimus, aut utrumque, aut unum

των κώλων, ὅτε ὁμοιάζει πρὸς τὸ ὁμοιοτέλευτον (similiter desinens), ἐν ᾧ τίθενται ἐν τῷ τέλει τῶν κώλων ὅμοιοι τύποι λέξεων. Δη. Rom. σ. 30 πρὸς ἄλλ. Ἄλέξ. σ. 36 καὶ Τιβέρ. σ. 74, ὅστις ἐν τῷ παράδειγματι ἐκ τοῦ Ἰσοκράτους (Ἐλ. 17) «καὶ τοῦ μὲν ἐπιπονὸν καὶ ἐπικίνδυνον τὸν βίον ἐποίησε, τῆς δὲ περίβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν κατέστησεν» ἐξαίρει ἰδίως τὰ ῥήματα ἐποίησε καὶ κατέστησε, τὰ ὅποια ἔχουσι τὸν αὐτὸν τόνον καὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν συλλαβῶν. Ἀμφότερα τὰ σχήματα ταῦτα ὁ μὲν Τιβέριος ὑπάγει ὑπὸ τὴν παρίσωσιν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης (ῥητ. 3, 9) ὑπὸ τὴν παρομοίωσιν. Ὁ Κορνηφίκιος τὸ πολύπτωτον καταλέγει εἰς τὴν παρομοίωσιν, ἐπιφέρων περὶ τῆς χρήσεως πάντων τούτων τῶν σχημάτων τὰ ἐξῆς (22, 23): *perraro sumenda sunt, cum in veritate dicimus, propterea quod non haec videntur reperiri posse sine elaboratione et sumptione operae; ejusmodi autem studia ad delectationem quam ad veritatem videntur accommodatiora; qua re fides et gravitas et severitas oratoria minuitur his exornationibus frequenter collocatis et non modo tollitur auctoritas dicendi, sed offenditur quoque in ejusmodi oratione, propterea quod est in his lepos et festivitas, non dignitas neque pulchritudo; qua re quae sunt ampla et pulchra, diu placere possunt; quae laetida et concinna, cito satietate afficiunt aurium sensum fastidiosissimum. quomodo igitur, si crebro his generibus utemur, puerili videbimur elocutione delectari, item, si raro interseremus has exornationes et in causa tota varie dispergemus, commode luminibus distinctis illustrabimus orationem.* Καὶ ὁ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς παιδικὰ καὶ θεατρικὰ σχήματα ὀνομάζει τὰ ἀντίθετα, τὰ παράμοια καὶ τὰς παρισώσεις, τὰ ὅποια ὑπερμέτρως μετεχειρίσθησαν ὁ Πῶλος, ὁ Δικύμνιος, ὁ Γοργίας καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐλέγχει δὲ καὶ τὸν Θουκυδίδην, ὅστις ἀκατάλληλως πρὸς τὸ ὕφος αὐτοῦ ποιεῖται χρῆσιν τῶν σχημάτων τούτων. (Τ. 6, σ. 59, 94). Καὶ ὁ Δημήτριος (περὶ ἑρμ. § 27) ἀποδοκιμάζει τὸ ὁμοιοτέλευτον ὡς ἐναντίον τῆς δεινότητος, καὶ νομίζει αὐτὸ ἀκατάλληλον πρὸς τὸ ἦθος καὶ πάθος· εὐπρεπὲς ὁμοιοτέλευτον ἀναφέρει (§ 29) ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους τὸ ἐξῆς «ἐγὼ ἐκ μὲν Ἀθηναίων εἰς Στάγειρα

ἦλθον διὰ τὸν βασιλέα τὸν μέγαν, ἐκ δὲ Σταγείρων εἰς Ἀθήνας διὰ τὸν χειμῶνα τὸν μέγαν». Συνηθέστατον εἶναι τὸ ὁμοιοτέλευτον παρὰ ποιηταῖς.

ANTIΘETON, ANTIMETABOAH, ΠΑΡΑΛΕΙΨΙΣ.

Τέλος σχηματίζονται σχήματα καὶ ἐξ ἀντιθέσεων. Κατὰ τὸν Κοϊντιλιανὸν εἶδη ἀντιθέτου (contentio, contrapositum) εἶναι πολλὰ, *nam et singula singulis opponuntur et bina binis et sententiae sententiis* (IX, 3, 81 πρὸς ἄλλ. Ἀναξίμ. 26 σ. 212. Cornif. IV, 45 58). κατὰλληλον παράδειγμα ἀναφέρει ὁ Κορνηφίκιος τὸ ἐξῆς: *in otio tumultuarius, in tumultu es otiosus; in re frigidissima cales, in ferventissima friges; tacitorum opus est, clamas, cum tibi loqui convenit, obmutescis; ades, abesse vis, abes, reverti cupis, in pace bellum quaeritas, in bello pacem desideras; in contione de virtute loqueris, in proelio proae ignavia tubae sonitum perferre non potes.* πρὸς ἄλλ. «τοῖς μὲν γὰρ ὅ τε φόβος ἢ τε ἀδικία ἐκαστὴ ἦν παύσαι τὸ δεδιδῶς τῆς προσηθείας, τοῖς δὲ ὅτε κίνδυνος ἢ τε αἰσχύνη ἀρκοῦσα ἦν σωφρονίσαι τὸ θυμούμενον τῆς γνώμης». Ἀντιφ. Τετρ. Γ, γ, 3· καὶ Cic. orat. 50, 167. Verr. IV, 52, 115: *conferte hanc pacem cum illo bello, hujus praetoris adventum cum illius imperatoris victoria, hujus cohortem impuram cum illius exercitu invicto, hujus libidines cum illius continentia: ab illo, qui cepit, conditas, ab hoc, qui constitutas accepit, captas dicetis Syracusas*» πρὸς ἄλλ. καὶ Cluent. 15, 4, 5. Ἀντιμεταβολὴ καλεῖται τὸ σχῆμα, ὅπερ σχηματίζεται ἐκ τῆς ἀναστροφῆς τῆς ἐννοίας π. χ. *non ut edam vivo, sed ut vivam edo* Cornif. IV, 28, 39 καὶ *ut et sine invidia culpa plectatur, et sine culpa invidia ponatur.* Cic. pro Cluent. 2.

Ἐκ τῶν λοιπῶν σχημάτων ἀξία μνήμης εἶναι ἡ παράλειψις (occultatio). Καλεῖται δὲ οὕτω τὸ σχῆμα ἐκεῖνο, καθ' ὃ δεικνύοντες ὅτι σιωπῶμέν τι, οὐχὶ ἤττον λέγομεν αὐτὸ. Τιβέρ. σ. 60. Δη. Rom. σ. 24. τὸ αὐτὸ σχῆμα ὀνομάζεται ὑπὸ τινῶν καὶ παρασιώπησις ἢ ὑποσιώπησις, (Rut. Lup.) καὶ θεωρεῖται ἴδιον εἶδος εἰ-

ρωνείας Ἀναξίμ. 47, 3. Ὁ Κορνιφίκιος περὶ τοῦ σχήματος τοῦτου λέγει τὸ ἐξῆς: haec utilis est exornatio, si aut ad rem non petrinet planius ostendere, quod occulte admonuisse prodest, aut si longum est, aut ignobile, aut planum non potest fieri, aut facile potest reprehendi, ut utilius sit occulte fecisse suspicionem, quam ejusmodi intendisse orationem, quae redarguatur.

Ἐνταῦθα καταλεχτέον καὶ τὸ ὀξύμωρον σχῆμα, τὸ ὁποῖον γεννᾷται ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο ἀντιθέτων ἐννοιῶν. π. χ. ψυχρὰ φλόξ (τῶν πολυτήμων λίθων).—γάμοι ἄγαμοι.—Ἐρμολογίας ἐν πρῆσι μὲν γέρον, ἐν δὲ γέρουσι παῖς.—concordia discors.—summum ius summa injuria.—magnas inter opes inops.—cum tacent, clamant. Σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν καλεῖται ἡ παράστασις μιᾶς ἐννοίας διὰ δύο λέξεων π. χ. χρυσὸν καὶ ἐσθῆτα ἀντὶ χρυσοῦν ἐσθῆτα.—mores et disciplina ἀντὶ morum disciplina.—patera libamus et auro ἀντὶ patera aurea.

Πρὸς κατὰληψιν τῶν κυριωτέρων σημείων ὁ Τσοῦμπτιος πραγματεύεται τὸ θέμα litteris delector, ὅπερ κατὰ τὰ διάφορα σχήματα διαφόρως μετασηματίζεται. π. χ.

Geminatio. Litterae, litterae, inquam, solae me delectant.

Repetitio. Litterae me puerum aluerunt, litterae me juvenem ab infamia libidinum servarunt, litterae virum in rep. administranda adiuverunt, litterae senectutis imbecillitatem consolabuntur.

Conversio. Litterae honestissima voluptate oblectant, rerum novarum inventionem oblectant, immortalitatis spem certissima oblectant.

Complexio. Qui litteris delectatur, qui vero inveniando delectatur, qui doctrina propaganda delectatur, eum vos malum esse civem putatis?

Treductio. Quid vis? Tunc litteris delectaris, qui litterarum fundamenta odisti?

Polysyndeton. Litterae et erudiunt et ornant et oblectant et consolantur.

Paronomasia. Qui possim ego litteris carere, sine quibus vitam ipsam agerem invitus?

Ὁμοιόπτωτον, ὁμοιοτέλευτον. Num putas fieri posse, ut, qui litterarum studiis teneatur, libidinum vinculis obstringatur?

Ἀντιθετον. Qui litteris delectari te dicis, voluptatibus implicari te pateris?

Ἀντιμεταβολή. Non quia delector, studeo litteris: sed quia studeo, delector.

Gradatio. Studia mihi litterarum doctrinam, doctrina gloriam, gloria invidiam et obtreccationem comparavit.

Aposiopesis. Quid? Tu audes hoc mihi obijcere, qui nihil unquam in vita expetierim nisi virtutem et doctrinam: tu quid expetieris—sed taceo, ne convicium tibi fecisse videar.

Ἀσύνδετον. Quid dicam de utilitate litterarum? Erudiunt, ornant, oblectant, consolantur.

Correctio. Litterae me delectant: quid dico delectant? Immo consolantur et unicum mihi perfugium praebent inter has vitae laboriosae molestias.

Dubitatio. Litterae me sive erudiunt, sive oblectant, sive consolantur: nam quid potissimum dicam nescio.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

καθηγητῆς ἐν τῷ Βαρβακείῳ Λυκείῳ.

Συμπλήρωμα.

σελ. 51, σ. 5. Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΒ', σελ. 457 εἶνε κακῶς γεγραμμένον Ἀλεξανδρῶτικα ἀντὶ τοῦ Ἀλεξανδρῶτικα.

σελ. 130, σ. 18. Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 677 κεῖται βιβλαιοσσωμένον καὶ βιβλαιοσσωμένα. Ἐκβλητέον τὸ ἕτερον Σ.

σελ. 130, σ. 20. Καὶ ὁ Ὀριγένης εἶπεν ἐμβεβλητέον Τόμ. Α', σελ. 158 Βερολ.

σελ. 129 καὶ 131. Τοῦ πρώτου βιβλαστοκέναι, βιβλαφέναι καὶ γεγλυφθαι παρέχει καὶ ὁ Γαληνὸς παραδείγματα, οἷον Τόμ. Γ',

σελ. 118: ἐγγεγλυμμένον. σελ. 724: βεβλαστηκῶτων. σελ. 737: βεβλαστηκῶτων. Τόμ. Δ', σελ. 84: ἐγγεγλύφθαι. σελ. 90 καὶ 91: παρεγγεγλύφθαι. σελ. 120: ἐγγέγλυπται. σελ. 469: βεβλάστηκε. Τόμ. Γ', σελ. 753: βεβλαφέναι. Πρβ. καὶ Ὀριγέν. Τόμ. ΙΘ', σελ. 404: βεβλαστηκέναι. Κλπ.

σελ. 161, σ. 17. Ὀριγέν. Τόμ. Β', σελ. 398: ἐρρυπωμένους-ἐρρυπωμένων. Τόμ. ΙΖ', σελ. 263: ἐρρυπωμένοι. Ἀπολλ. Σοφ. Ὀμηρ. Αεξ. σελ. 822 Βιλ.: ἐρρυπῶσθαι.

σελ. 162, 17. Ὀριγέν. Τόμ. ΙΖ' σελ. 31: ῥεραδιούργηται.

σελ. 167, 17. Κλήμ. Ἀλεξ. Παιδαγ. Γ', 32: κατεπτηχότι.

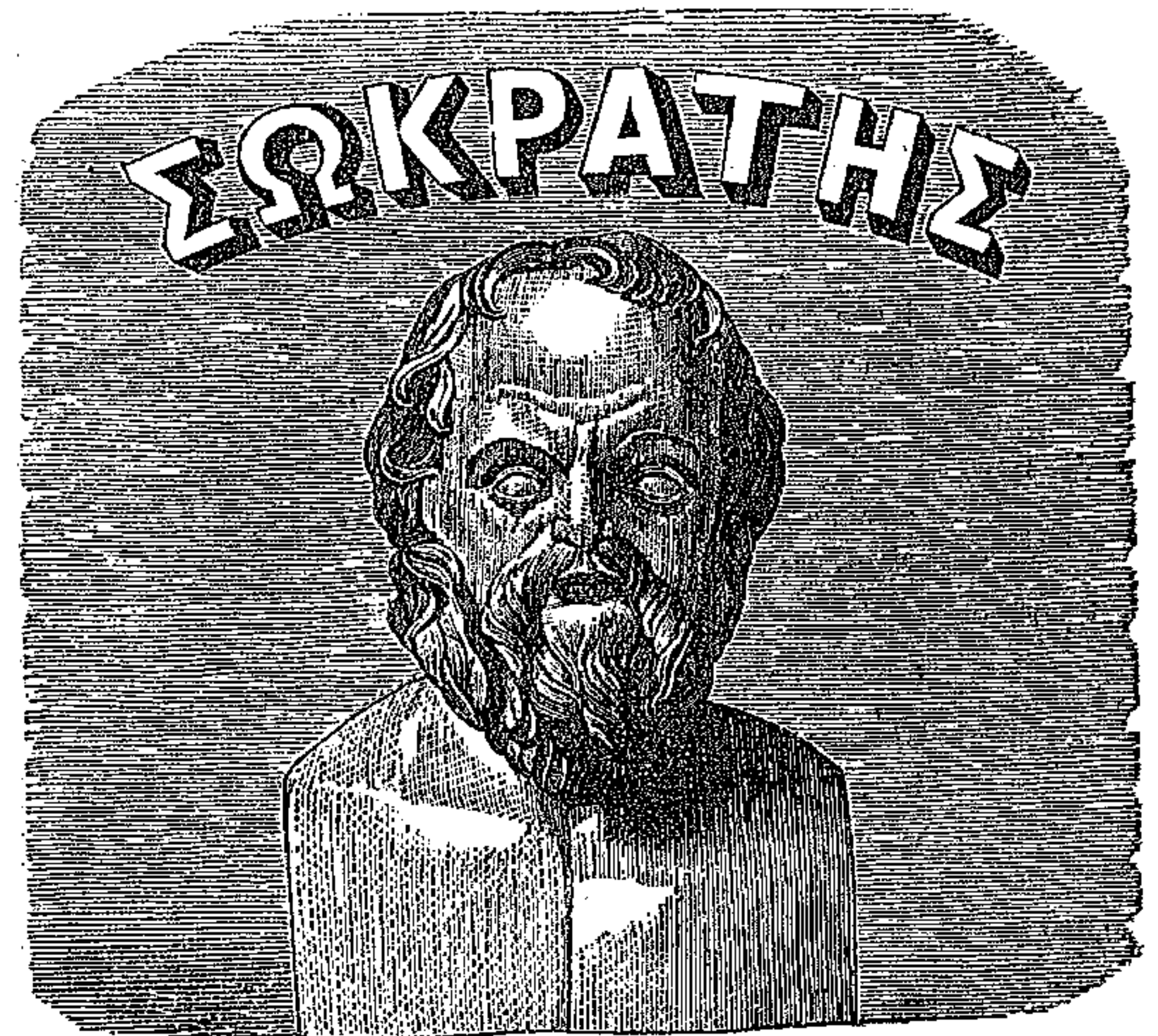
σελ. 169, 5. Ζωναρ. Ἐπιτ. Ἱστορ. Τόμ. Γ', σελ. 291, 20 Δινδ.: πεφθόκασιν. Τόμ. Δ', σελ. 12, 3: πεφθακότος. σελ. 234, 11: ἐπεφθόκει (Ἀλλὰ σελ. 36, 3: ἐφθακέναι). Μάγλ. 10 (Ἱστορ. Μικρ. Δινδ. Τόμ. Α', σελ. 398, 25): ἐπεφθόκει.

σελ. 169, σ. 25. Τόμ. Γ', σελ. 723 καὶ Θ', 917: μεμνημονευκέναι. Ὀριγέν. Τόμ. ΙΘ', σελ. 295: μεμνημονευκέναι. Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΗ', σελ. 69.

ΕΞΟ. Παρρησ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

σελ. 129, σ. 3 γρ. Ἱστορ. Α', 31: σελ. 129, σ. 29 γρ. ὀπωροκλάστη. σελ. 139, σ. 15 γρ. Ἱστορ. Ζ', α', 6: δοκῶν ἐπιλελέχθαι ἔργοις τὴν δόξαν—ἐπιστοῦτα. σελ. 144, σ. 16 γρ. τῆς ὑπὸ τοῦ. σελ. 152, σ. 20 γρ. ἀλλ' ἔτ' ἐν ταῦτῳ μένεις. σελ. 171, σ. 10 γρ. Δωρικὴ πόλις. σ. 194 σ. 24 diutius ἀντὶ diutius. σ. 200 σ. 27 μεταχειρίζονται ἀντὶ μεταχειρίζονται. σ. 201 σ. 30 comprehensus ἀντὶ comprehensus. σ. 202 σ. 12 ἀλλήλοις ἀντὶ ἀλλήλους, καὶ σ. 17 ἀπνευτῆ ἀντὶ ἀπνευστί. σ. 217 σ. 13 nun ἀντὶ nunc, σ. 18 Philippis ἀντὶ Philippicis, καὶ σ. 29 ἄ ἀντὶ ἄ. σελ. 219 σ. 20 taum ἀντὶ tecum.

ΤΟΜΟΣ Α'.

ΜΑΙΟΣ 1874.

ΤΕΥΧΟΣ Ε'

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΟΥ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΙΩΝ

ΥΠΟ

ΓΕΟΥΡΡΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΙΑΔΟΥ.

ΒΙΒΛ. Α'.

Τεύματα τῆς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐμπειρίας τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαίων ἐκ τοῦ μουσικωτάτου ποιήματος αὐτοῦ τοῦ ἐπιγραφομένου Φειδίας καὶ Περικλῆς (σελ. 5—32).

σελ. 5:

Ἡ Ὀρεστεία ἄρτι παρεστήθη·
Ἀνήρθη τοῦ θεάτρου ἡ αὐλαία.

σελ. 6:

Κινεῖται κύκλω θορυβῶν ὁ δῆμος—
Ἐκεῖ που μιλησίαι κόρη ψάλλει
Ῥοδὴν χαροποιάν.

σελ. 6:

Ἔδυσ' ὁ Φαῖβος πρὸ πολλοῦ, κ' ἡ Λύκη
Γαλήνην εἰς τὴν Κεκροπίαν χύνει.

σελ. 6:

Εἷς ἐκ τῶν πρώων θεατῶν τοὺς ἄλλους
Ἠσύχως ἐγκατέλιπερ ὁμίλους,
Καὶ τοῦ Ὀλυμπιεῖου τοὺς μεγάλους
Ἄλλ' ἔτι ἀτελεῖς παρῆλθε στύλους,
Ῥεμβός, βραδυπατῶν.

σελ. 7:

Ἔστρεψε πρὸς τὸν Ἰλισσὸν τὸ βῆμα—
Κ' ἐκεῖ, εἰς στήλης ἡμιέργου τμήμα,
Πλησίον τῆς ἐν κήποις Ἀφροδίτης
Ἐκάθησε χαμαί.

σελ. 8:

Ἠλπίζα τὴν ιδέαν μου νὰ σπεῖρω
Εἰς τὸν εὐρύν του ρύα, κτέ.

σελ. 8:

Κ' ἐνῶ προσέγραφεν αὐτοὺς ὅτ' ἔζων·
Θακνόντας τοὺς στοργεῖ.

σελ. 8:

Καὶ ἔπειτα ἀπαρηγόρως κλαῖον
Πρὸ τῶν ἀσχήμεων καὶ ἀμόρφων ξύλων,
ὁ ἔθραυσ' ἐν ὀργῇ.

σελ. 9:

«Χαῖρε Περικλείς»—«Χαῖρέ μοι Φειδίαι»
Ἦσαν αἱ πρώται ἀμφοτέρων φράσεις.

σελ. 11:

Κ' ἐτρέπησαν ἀμφοτέρω πρὸς τ' ἄκτυ
Πορποῦντες τὰς ἐσθήτας πρὸς τὰ ψύχη
Τῶν θερυνῶν γυγτῶν.

σελ. 12:

Ἰδέτε ἐκ περιωπῆς τὸν δῆμον!
Ἄνδρες καὶ παῖδες, ξένοι καὶ πολῖται
Ἐν μύρτου κλάδοις, μετ' ἑορτασίμων
ἐσθήτων, πᾶς ὠθεῖ καὶ ἀντωθεῖται,
Φαιδρός καὶ ἀλαζών.

σελ. 12:

Ἐκεῖ που κερνηφόρου βαθυκόλπου.

σελ. 13:

Συνθλίβονται οἱ μὲν διὰ τῶν ἄλλων
Εἰς τὸν πυκνὸν σωρόν.

σελ. 14:

Τὰς κόρας τῶν κισσοῦ κοσμοῦσι κλώνες
Καὶ ῥόδων εὐθαλῶν.

σελ. 15:

Ἐγγὺς τοῦ Περικλέους ὁ Φειδίαις,
Σεμνὸς καὶ ἀναφαιαντίας γέρον,
Καὶ παρ' αὐτῶ ὁ νεαρὸς Λυσίας,
Μειράκιον καλόν,
Λαλοῦσι μὲ τὴν κόρην τῆς Μιλλήτου,
Αὐτὸς μὲν ἀφροδίτας σχεδιάζων,
Ἐκεῖνος δὲ ἀπὸ τοῦ μελιρρύτου
Τῆς Ἀσπασίας στόματος σπουδάζων
Τερπνὴν ῥητορικὴν.

σελ. 16:

Τῶν εὐαχούντων τὸ παικίλον σμήνος.

σελ. 17:

Χρέμη τί ἔπαθες; πρὶν εὐφροσύνης
Ἐλάλεις, κτέ.

σελ. 17:

Ἄν τοῦτο σέ λυπῆ, μὴ μεμφιμοίρει . . .
Ἢ μήπως ἄλλη τις
Εἶν' ἀφορμὴ τῆς λύπης σου τῆς τόσης;

σελ. 17:

Ὅτι ἡ τύχη μου ἐν δυσμενεῖσι
Βαρύνει ἐπ' ἐμέ.

σελ. 17:

Ὅτι κ' ἐγὼ νὰ γείνω ἠδυνάμην
Τῶν ἀθηναίων μέγας ἀρχηγέτης
Κ' εἰς τὴν σφικτὴν μου νὰ κρατῶ παλάμην.
— Πλήρες τὸ κύπελλον! ὑπέλαβέ τις.
— Σιώπα, ἰταμέ!

Τοὺς χαλινούς τοῦ Ἀθηναίου δήμου, —
Προσεῖπεν ὁ παράσιτος: — νὰ πνίγη
Τὴν τύρβην τῶν φωνῶν των ἢ φωνή μου,
Καὶ νὰ μὲ τρέμουν ὅλοι ὡς ὀλίγοι
Τρέμουν τὸν Περικλῆ.

Σωροὺς διατιθέμενος χρυσίου
Τὰ μίση ν' ἀναλύω εἰς ἀγάπαις,
Πέριξ φαιδραῦ ν' ἀθροίζω συμποσίου
Σὺς τοὺς κηφῆνας, καὶ ὁ δῆμος ἅπας
Κύπτων νὰ μὲ κυκλῆ.

σελ. 20:

Ῥόδα ἐκεῖ συμπλέκ' ἢ ἀρθοπῶλις —
Κ' ἢ ἀρτοπῶλις λαιδῶρει στωμύλως
Ἀνδράποδον ῥεμβόν.

σελ. 21:

Ἐραδιοῦργον ἐν κρυπτῷ οἱ πλεῖστοι
Καὶ τὴν σκιάν αὐτοῦ ἐλιθοβόλει
Πᾶς ὅστις πρὸς τοῦ πλήθους ἐδυσπίσται
Τὴν εὐτραπῆ ὀργῆν.

σελ. 22:

Ἡὺξήθησαν ὁ εἷς παρὰ τὸν ἄλλον,
Μί' ἀμφοτέρους ἔθρεψεν ἰδέα,
Ἐν ὄνειρον, ὁ πόθος τῶν μεγάλων
Ἀγάπη τοὺς συνδέει ἀμοιβαία,
Ὅ, τ' εἷς φρονεῖ, φρονοῦν.

σελ. 23:

ὦ! θραύω δύο ἕνα μόνον θραύων,
Ἀμέριμοι ἐστέ.

σελ. 23:

Δὲν τρέμω, Περικλῆ, τοὺς συκοφάντας.
Τὸ ἀληθὲς νικά.

σελ. 24:

Ὅχι, ἂν ἀφορμὴν ζητῶσι μόνον
Τῆς πόλεως οἱ κοῦφοι μεираκύλλοι
Νὰ σβύσουν τ' ὄνομά σου, τόσων χρόνων
Ἀστέρα παμφανῆ.

σελ. 24:

Αἶ! φίλτατέ μου, τὸν κλαυθμὸν ἐκεῖνον
Θὰ μοῦ πληρώσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι,
Καὶ πᾶς των δάκρυ φλογερὸν ἐκχύνων
Θὰ μάθῃ, πῶς ὁ Περικλῆς ἂν κλαίῃ
Δὲν κλαίει ἀποιεῖ.

σελ. 29:

Ἡσύχει, θὰ ἐξέλθῃς τῶν δεσμῶν σου.

σελ. 30:

Καὶ σ' ἔστεφε μὲ δάφνας καὶ μὲ μύρτα.

σελ. 31:

Τώρα κοιμοῦ! κοιμοῦ καὶ ἀμερίμνεις —
Καὶ σὺ δημαγωγῶν ἀχρεῖα ποίμνη
Κωφάινουσα τὸ πλῆθος τὸ ἀγνώμον.

σελ. 31:

Ἄν ἐκλαυσα, πικρότερον θὰ κλαίῃ
Τὸ ὄμμα τῶν υἱῶν σὰς ἀποτλόν
Τὸ δάκρυ τὸ ἐμόν.

ΚΕΦ. Α΄.

Ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ κοινῶς λεγομένου πλη-
ρώνω ἢ πλερώνω ἀναγκαίως ἔχει ἀντὶ τοῦ
ἀποτίειν νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ ἀποτίνειν.

Τὸ ἀνευ τοῦ Ν ῥῆμα τίειν εἶνε ποιητικὸν ἰσοδυναμοῦν
τῷ ἐν τῷ πολιτικῷ λόγῳ συνήθει τιμᾶν. Γνωστότατον
ὑπάρχει τὸ Ὀμηρικόν:

ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, τίω δέ μιν ἐν καρδῆς αἴσῃ.
καὶ τὸ:

Ἴδομενεῦ, περὶ μὲν σε τίω Δαναῶν ταχυπόλων.
καὶ τὸ:

τιοίμην δ' ὡς τίειτ' Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων.
ἵνα τούτοις μόνοις τοῖς παραδείγμασιν ἐν τῷ παρόντι ἀρκε-
σθῶμεν. Ὡς ἐναντίον τοῦ τίειν μεταχειρίζεται ὁ ποιητῆς
τὸ ἀτιμᾶν ἐν Ὀδυσσ. Π, 306:

ἤ μὲν ἄπου τις νῶϊ τίει καὶ δαΐδιε θυμῷ,
ἢ δ' ὅτις οὐκ ἀλέγει, σὲ δ' ἀτιμᾶ τοῖον ἔοντα.
καὶ ἐν Ἰλιάδ. Θ, 161:

Τυδείδῃ, περὶ μὲν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι
ἔδρη τε, κρέασίν τε ἰδὲ πλελοῖς δεπέεσσι·
νῦν δέ σ' ἀτιμῆσαισι· γυναικὸς ἄρ' ἀντὶ τέτυξο.
καὶ ἐν I, 109:

σὺ δὲ σῶ μεγαλήτορι θυμῷ
εἶξας ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοὶ περ ἔτισσαν,
ἠτίμησας· ἐλὼν γὰρ ἔχεις γέρας.
Πρβ. καὶ Ὀδυσσ. Υ, 132. Ἐν Ἰλιάδ. Α, 505 κέξ. φέρεται:

τίμησόν μοι υἱόν, δὲ ὠκυμορώτατος ἄλλων.
ἔπλετ'· ἀτάρ μιν νῦν γε ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
ἠτίμησεν· ἐλὼν γὰρ ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας·
ἀλλὰ σὺ πέρ μιν τίσον, Ὀλύμπιε μητίετα Ζεῦ.

Τὸ σύνθετον περιτίεσθαι, τουτέστι περιττῶς τιμᾶσθαι,
βλέπει τις παρ' Ἀπολλωνίῳ Ἀργον. Γ', 74. Ἐγένετο δὲ καὶ

τοῦ προτίειν ἐνίοτε χρῆσις ὑπὸ τῆς τραγικῆς μουσῆς· ὅθεν
ἐν τῇ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους κεῖται:

τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει.
Ἀξία δὲ παρατηρήσεως φαίνεται ἡ ἐπ' ἐνεργείας χρῆσις τοῦ
τίεσθαι ἐν τῇ Ἡσιόδου Θεογονίᾳ στίχ. 428:

ἀλλ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ Ζεὺς τίεται αὐτήν.
Καθ' ἕμοιον τρόπον λέγεται παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. X, 235:

νῦν δ' ἔτι καὶ μᾶλλον νοέω φρεσὶ τιμῆσασθαι.
Πρβ. καὶ Ὀδ. Τ, 280 καὶ Ψ, 339. Εὐστάθ. σελ. 1886, 32
«Τὸ δὲ ξεῖνον ἐτιμῆσασθε Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ ἐτιμῆ-
σατε». Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων θὰ διαλάβωμεν κατὰ
διέξοδον ἀλλαχού.

Κατὰ παράθεσιν ἦτοι ἀπλῆν συγκόλλησιν τοῦ ἀποφατικοῦ
μορίου Λ μετὰ τοῦ ῥήματος τίειν ἐσηματίσθη τὸ ἐναντίον αὐτοῦ
ἀτίειν¹, ἀνέλογον πιθανῶς ὑπάρχον τῷ Ὀμηρικῷ ἀτιμᾶν, περὶ
οὗ θὰ γραφῶσι τὰ δέοντα ἐν τοῖς ὀπισθεν. Ἰῆς θεωρητικοῦς
δ' οὕτως εἰπεῖν καὶ ἀδικηθῆναι ταύτης συνθέσεως, συχνῆς πάν-
τως οὔσης ἐν τῇ πρώτῃ τῆς γλώσσης περιόδῳ, καθ' ἣν ἀτέχνως
ἔτι ἐφέρετο καὶ προχειρῶς ἐμορφουῦτο, ὀλίγιστα ἔχει τις ἐκ τῶν
δοκίμων νὰ καταλέξῃ παραδείγματα, ὧν ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις εἶνε
ἄλλης πραγματείας οἰκειότερα. Ἐποιήσατο δὲ χρῆσιν τοῦ ἀτίειν
ἐκ μὲν τῶν παλαιῶν ποιητῶν μόνος ὁ Θεόγνης ἐν τῷ πασιγνώ-
στῳ στίχῳ:

πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν².
ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ Ψευδορφεὺς ἐν τοῖς Λιθικοῖς στίχ. 62:
ἀτίουσι καὶ ὁ Ἰζέτζης ἐν τοῖς καθ' Ὀμηρον στίχ. 159: ἀτίουσ'.
Εἶπε δ' οὗτος καὶ ἀτίσατο ἐν τοῖς μεθ' Ὀμηρον στίχ. 702.

¹ Δράκ. Στρατον. σελ. 107, 19 ἀτίω, ἀλλὰ σελ. 23, 4 ἀτιῶ. Πρβ. καὶ
Θεόγνιστ. Καν. σελ. 146, 22 καὶ 27.
² Πρβ. Ἔτυμ. Μέγ. σελ. 758, 41. Ἡρωδιαν. π. Διχρόν. σελ. 298, 14, κλπ.
Ἰδε Βουτμαννὸν Διεξοδ. Γραμμ. Τόμ. Β', σελ. 472 ἐκδ. 6'. Λοβέκκιον
Φρονίχ. σελ. 563 καὶ Ῥήματ. σελ. 124. Νεόκτιον Εὐρίπ. Μελετ. Τόμ. Β',
σελ. 180. Κούρτιον Μελετ. Τόμ. Β', σελ. 440, κλπ.

Πολλῶ συχνότερης ὑπάρχει ὁ μετὰ τοῦ Ζ τύπος ἀτίζειν ἀπαν-
τῶν παρ' Ὀμήρω, παρὰ τοῖς τραγωδοποιοῖς καὶ παρὰ τοῖς μετα-
γενεστέροις ποιηταῖς. Ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπαισι μόνῃ ἢ μετοχῇ
ἀτίζων εὐρίσκεται ἀπαξ ἐν Ἰλιάδ. Υ, 166:

ἀγρόμενοι πᾶς δῆμος· ὁ δὲ (λέων) πρῶτον μὲν ἀτίζων ἔρχεται.
μεταλαμβάνεται δ' ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν εἰς τὸ ἀτι-
μάζων ἢ καταφρονῶν ἢ περιφρονῶν ἢ περιορῶν ἢ ἀφροντιστῶν¹.
Ἡ γραφή «ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων» εἶνε προφανῶς διασκευαστοῦ.
τινος ἀνέγνωσις μετακοσμήσκοντος τὰ τοῦ προκειμένου χωρίου
πρὸς τὸ ἐν Ρ, 660:

πάννηχοι ἐγρήσσοντες· ὁ δὲ κρειῶν ἐρατίζων
ἰούει, ἀλλ' οὐ τι πρήσσει.

Ἰκανὰ παραδείγματα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήματος δύναται τις
να προενέγκῃ ἐκ τῆς τῶν τραγικῶν καὶ τῆς τῶν μεταγενεστέρων
ποιητῶν γλώσσης, οἷον

Λισχύλ. Ἰκέτ. 733:

θεοὺς ἀτίζων τις βροτῶν δώσει δίκην.

Πρόβ. καὶ Ἐπτ. 441 καὶ Εὐμεν. 540. Ἰσὺλ. «ἀτίσεις· ἀτιμά-
σεις. Λισχύλος Κερκύωνι».

Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 1153:

πρᾶγος δ' ἀτίζειν οὐδὲν ἄνθρωπον χρεῶν.

¹ Ἰσὺλ. «ἀτίζων· ἦτοι ἀφροντιστῶν ἢ ἀταις περιβάλλων ἤγουν βλάβαις».
Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 164, 1 καὶ μὲν σημαίνει τὸ ὑπερορῶ, γίνεται παρὰ τὸ τίω·
εἰ δὲ σημαίνει τὸ βλάπτω, ἀπὸ τοῦ ἄτη ἀτίζω». Πρόβ. καὶ σελ. 168, 12, περὶ
οὗ ποιεῖται λόγος ὁ Ὁθ. Σνείδηρος Νικανδρ. σελ. 154. Παντελῶς ἡμῖν ἄλο-
γος φαίνεται ἢ ἐκ τοῦ ἄτη παραγωγή τοῦ ἀτίζειν. Ἐν τῷ νέῳ Ὀμηρικῷ Λε-
ξικῷ σελ. 190 ἀναγινώσκειται «Derivata videtur vox ab ἄτη ut ἀτέων, παρ-
ἄτη correptius videtur qui non curat. quae alii timoni». Βαθὸν τι ἀληθῶς καὶ
περινενοημένον ἐμφαίνει ἢ ἐτυμολογία αὕτη· ἀλλ' οἱ καθαρὰν καὶ ἀνεπιθύλωτον
ἔχοντες τὴν διάνοιαν ἀρέσκονται μᾶλλον τοῖς ἀπλοῖς καὶ ἐναργέσι. Ὅτι ὑπῆρ-
χεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ῥῆμα ἀτίζειν σημαῖνον ἀτιμάζειν, ὑπερορᾶν,
κτλ. μαρτυρεῖ τρανότατα ἢ τῶν τραγικῶν χρήσις, οὐδαὶς δὲ λόγος ἀναγκάζει
ὅπωςδῆποτε νὰ ὑπολάβωμεν διάφορον τὸ Ὀμηρικὸν ἀτίζειν τοῦ παρὰ τοῖς
τραγωδοποιοῖς ἀπαντῶντος. Δὲν εἶνε δὲ προσφυστάτον καὶ χαρακτηριστικώ-
τατον τὸ ἀτιμάζειν ἐπὶ λέοντος ὑπερηφάνως πορευομένου καὶ τῶν ἐπ' αὐτὸν
ἠθροισμένων ἀνδρῶν οὐδὲν φροντίζοντος; Ἡ νέα Ἑλληνικὴ γλώσσα δύναται
κάλλιστα νὰ παραστήσῃ τὸ ἀτίζων διὰ τοῦ ἀψήφων.

Γράφεται δ' ὑπὸ τινῶν καὶ ἐν Αἴ. 1129 ἀτίζει ἀντὶ τοῦ ἀτίμα,
ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἔπειτα.

Εὐριπ. Ἀλκ. 1037:

οὗτοι σ' ἀτίζων οὐδ' ἐν ἐγθοραῖσιν τιθεῖς.

Πρόβ. καὶ Ἰκέτ. 19 καὶ 865. Ἐτι δὲ Ῥῆσ. 252 καὶ 327¹. Εἶπε
δ' ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ Δίκτυ (Στοβ. Ἀνθ. ΛΘ', 7):

εἰ δ' ἦσθα μὴ κάκιστος, οὐποτ' ἂν πάτραν
τὴν σὴν ἀτίζων τῆνδ' ἂν εὐλόγεις πόλιν.

καὶ ἐν ἄλλῳ αὐτοῦ τόπῳ (Στοβ. Ἀνθ. ΛΘ', 8):

ὡς ἐν γ' ἐμοὶ κρίνοιτ' ἂν οὐ καλῶς φρονεῖν
ὅστις πατρώας γῆς ἀτιμάζων ὄρους
ἄλλην ἐπαινεῖ καὶ τρόποισιν ἤδεται.

Ῥιαν. παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Δ', 34, 5:

ἀγνόμενος, σφετέρην δ' ἀρετὴν καὶ θυμὸν ἀτίζει.

Ἀπολλῶν. Ἀργον. Α', 478:

θεοὺς δ' ἀνέγκεν ἀτίζειν.

Πρόβ. καὶ Α', 615. Β', 9. Γ', 181. Δ', 110.

Ἀνθολ. Παλατ. ΙΔ', 72:

τοῖον γὰρ θεοὶ ὄρκον ὑπὸ στομάτεσσιν ἀτίζειν
οὐδ' αὐτοὶ τολμῶσιν.

Πρόβ. καὶ Η', 216.

Νικῆτ. Εὐγεν. Γ', 264:

ἢ Ῥοδόπη ποτ' ἀτίζει τὰ Κύπριδος ἀφρογενείης.

Πρόβ. καὶ Γρηγόρ. Ναζ. Τόμ. Β', σελ. 62, δ': ἀτίσεως. Ἰσὺλ.
«ἀτίζεται· ἀτιμάζεται» καὶ «ἀτίσει· ἠτίμησεν, ἔβλαψεν, ἀτι-
μον ἐποίησεν»².

Τὸ ῥηματικὸν ἀτιστέον παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν κείμενον ἀνε-
γνώσθη ὑπὸ τοῦ Βαλκεναρίου ἐν τῷ τοῦ Εὐριπίδου Ἰφιγ. Τ. 104:

φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν·

τὸν τοῦ θεοῦ δὲ (Κιρχ.: τε) χρησμὸν οὐ κακιστέον.

¹ Ἴδε Βατήρον Ῥῆσ. σελ. 159.

² Καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΙ', 6', σελ. 642 ἀναγινώσκειται «θιασάμενος
αὐτοῦ δύο φανλοτέρους ἰατροὺς ἠγανάκτησε μὲν ὡς ἀτιζόμενος».

Καὶ ὁ Κιρχόφιος δὲ καὶ ὁ Κόβητος ὑπέλαβον ὅτι ἡ γνησία γραφή εἶνε οὐκ ἀπιστέον¹.

Ἄρκοῦσι, νομίζομεν, ταῦτα εἰς σαφηνισμόν τοῦ ποιητικοῦ ῥήματος τίειν τοῦ ἀείποτ' ἐπὶ τιμῆς λαμβανομένου, οὐδέποτε δ' ἐπὶ πληρωμῆς. Τὴν ἔννοιαν τῆς πληρωμῆς παρίστων οἱ Ἕλληνας διὰ τοῦ τίειν² μεταχειριζόμενοι αὐτὸ ἐν τε τῷ ἐμμέτρῳ καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ. Καὶ οὐδὲν μὲν κατὰ τύπον τὰ ῥήματα ταῦτα διαφέρουσιν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ, ἀλλ' εὐκολώτατα ἐκάστῳ ἐκ τῶν συμφραζομένων γινώσκειται ἂν τὸ τίσειν ἢ τίσαι εἶνε κίνημα τοῦ τίειν ἢ τίειν.

Ἐν τῷ Ὀμηρικῷ:

γαμβρός κέν οἱ ἔοικε τίσει δέ σε ἴσον Ὀρέστη·

καὶ ἐν τῷ:

γνώμενος ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτι σαρ·

καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς προδηλότατον ὑπάρχει ὅτι πρόκειται περὶ τιμῆς. Ἄλλ' ἐν τῷ:

σῶ δ' αὐτοῦ κράτι τίσεις.

καὶ ἐν τῷ:

τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σάισι βέλεσσι.

καὶ ἐν ἄλλοις οὐκ ὀλίγοις ὁ λόγος εἶνε προφανέστατα περὶ πληρωμῆς, καθάπερ καὶ ἐν τῷ Σοφοκλείῳ:

κείνος δὲ τίσει τήνδε κοῦκ ἄλλην δίκην.

Εἶνε δὲ τὸ ἀπλοῦν τίειν Ἰωνικώτερον καὶ ποιητικώτερον. Ὁ πεζὸς τῶν Ἀττικῶν λόγος χαίρει μάλιστα τοῖς συνθέτοις ἀποτίειν-ἀποτίσειν-ἀποτίσαι καὶ ἐκτίειν-ἐκτίσειν ἐκτίσαι ἐκκλίνων συνήθως τὸ ἀνευ τῆς ἈΠΟ ἢ ἘΚ προθέσεως ἐκφερόμενόν. Παρ' Ἀρποκρατίωνι ἀναγινώσκειται «Ἀδικίου: οἶον ἀδικήματος. Ἔστι δὲ ἄνομα δίκης. Ἀποτίνυται δὲ τοῦτο

¹ Ἰδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 755 καὶ Var. Lect. σελ. 596.

² Περὶ τῆς γενέσεως τοῦ τίειν ἴδε Κούρτιον Grundz. σελ. 480 ἐκδ. δ' καὶ Verh. Töm. A', σελ. 244.

ἀπλοῦν, εἰάν πρὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ἀποδοθῆ· εἰ δὲ μή, διπλοῦν καταβάλλεται». Ἄλλ' ὁ Κόβητος κελεύει νὰ γραφῆ ἀποτίνεται¹. Λέγεται δὲ καὶ ἀντιτίειν, ἀνταποτίειν, ἀντεκτίειν, προσαποτίειν, προσεκτίειν, συναποτίειν, συνεκτίειν, ἐξαποτίειν. Τοῦ ἐναποτίειν τὸν ἀόριστον βλέπει τις παρ' Ἀριστοφάνει λέγοντι Ὀρν. 38:

καὶ πᾶσι κοινήν ἐναποτίσαι χρήματα.

Τίς δ' ἀγνοεῖ τὸ τοῦ Λουκιανοῦ «Ὁ Ἑρμῆς ὑπὲρ ἐμοῦ σοὶ ἀποδότω, ὃς με παρέδωκέ σοι.—Νῆ Δί' ὠνάμην γε, εἰ μέλλω καὶ ὑπερεκτίειν τῶν νεκρῶν», ἤγουν ἐκτίειν ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Πρβ. Αἰσχίν. κ. Τιμάρχ. 75 «καὶ μηδὲν ἐκτίνη αὐτὸς ἀλλ' ἕτερος ὑπὲρ αὐτοῦ». Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Φιλήμονος παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. 98, 17 ἐφέρετο κοινῶς:

ὥσπερ τὸ κατὰ χρέος κεφάλαιον ἐκτελεῖ.

Ἄλλὰ πρὸ πολλοῦ ὁ Μεινέκιος ἀποκατέστησε τὸ γνήσιον ἐκτίειν, ὅπερ καὶ ὑπὸ κωδίκων ἔπειτ' ἐβεβαιώθη². Κακῶς ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Πασσοβίου ὡς μαρτύριον τοῦ ἀνταποτίω μνημονεύεται τὸ ἐν Ἀνθολ. Παλατ. Θ', 223, 6. Τὸ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ κείμενον ἀνταπέτισε εἶνε προδήλως ἀόριστος τοῦ ἀνταποτίειν. Ἐν τῷ παρ' Εὐσταθίῳ σελ. 1406, 27 σωθέντι στίχῳ τοῦ Εὐπόλιδος:

κατ' ἀντιβολίαν δέκα τάλαντ' ἀπετίσαμεν.

ἀναγνωστέον κατὰ τὸν Κόβητον ἀπετίσαμεν³.

¹ Μνημοσ. 1873, σελ. 419 «scribendum ἀποτίνεται pro poetico ἀποτίνεται».

² Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Δ', σελ. 34 «Vs. 9 ἐκτίειν pro vulgato ἐκτίειν scripsi in edit. mai. Confirmant nunc codd. Gaisfordii, qui malo ἐκτίειν reliquit».

³ Nov. Lect. σελ. 460 «quis ferat ἀποτίσασθαι pro ἀποτίσαι positum? Emenda: ἀπετίσαμεν». Παρατηρήτέον δ' ὅτι παρ' Ἡροδ. τ', 84 «ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τίειν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημαρῆτῳ ἐκτίσαι» φέρεται καὶ πλημμελῆς γράφη ἐκτίσασθαι. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Αἰλιανοῦ παρὰ Σαῦδα λ. σοβαρὸς ἀναγινώσκειται «ὅς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν, ὅς κακὰ πόλλ' ἀποτίσεται» ἀντὶ τοῦ ἀποτίσει.

Ὁ παρακείμενος τετικέναι εὑρίσκεται παρὰ Λυκόφρονος στίχ. 765 καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ Ῥωμ. Ἀρχ. Γ', 18, ὁ δὲ σύνθετος ἐκτετικέναι παρ' Ἰσαίῳ π. Ἀριστ. Κλήρ. 15 καὶ παρὰ Δεινάρχῳ κ. Ἀριστογ. 18. Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «ἐκτετικότηας: ἀποπληρώσαντας, καταβαλόντας». Ἐν τοῖς τοῦ Δημοσθένους ἀπαντᾶ σελ. 543, 89: δραχμὴν δ' οὐδέπω μίαν ἐκτέτικεν. σελ. 1023, 52: ἰδία ἐκτέτικα. σελ. 1164, 81: ἐκτετικότητος ἐμοῦ¹. σελ. 836, 2: ἐξετίσθη τὰ χρήματα. σελ. 998, 15: καὶ μὴ ἐκτισθῆ τὸ ὄφλημα. σελ. 1347, 7: μὴ ἐκτισθέντος δὲ τοῦ ὄφληματος. σελ. 1203, 63: ὅτε ἀπετίσθη. σελ. 517, 8: ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετισμέναι ᾦσιν. σελ. 758, 187: ὡς ἐκτέτισται τὰ χρήματα. σελ. 1015, 22: ὡστ' οὐδὲ τὸ ὄφλημα πᾶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτέτισται. σελ. 1159, 65: ἀλλ' αὐτίκα ἢ δίκη ἐξετίσται. Οὐδὲν δὲ πρὸς τὸ προκείμενον διαφέρει ἂν τῶν παραδειγμάτων τούτων ἓνα φέρονται ἐν λόγοις ἀμφιδόξοις ἢ νοθευομένοις. Λέγει δὲ καὶ ὁ Πλάτων «καλλίστη καὶ ἀρίστη δέδοται τε καὶ ἐκτέτισται παλινῳδία» (Φαίδρ. σ. 257, α'). Τὸ ῥηματικὸν ἀποτιστέον ἀναγινώσκειται παρὰ Ξενοφῶντι Λακεδ. Πολιτ. Θ', 5: καὶ ἅμα τούτου ζημίαν ἀποτιστέον.

Ὁ πολὺς Κόβητος λόγον περὶ τοῦ Ξενοφωντείου μισθὸν τίνειν (Ἀπομν. Α', 6', 54) ποιούμενος² ὀνομάζει αὐτὸ Ἰωνικόν, ἀποφαίνεται δ' ὅτι διηνεχῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ μόνον τὰ δύο σύνθετα ἀποτίνειν καὶ ἐκτίνειν μετεχειρίζοντο, ἀντὶ δὲ τοῦ μισθὸν τίνειν συνήθεια αὐτοῖς ὑπῆρχε μισθὸν τελεῖν νά λέγωσιν. Ἀλλαχοῦ³ σημειοῦται διπεριφανῆς οὗτος κριτικὸς ὡς ἄηθες τῷ πολιτικῷ λόγῳ τῶν Ἀττικῶν τὸ ἐν τῇ Κύρου Παιδείᾳ κείμενον τίνων ποινᾶς

¹ Περὶ τοῦ ἐν σελ. 1036, 28 ἴδε Σχαιφῆρον Δημοσθ. Τόμ. Ε', σελ. 62.

² Nov. Lect. σελ. 687.

³ Nov. Lect. σελ. 391.

(Γ', α', 11) ἀντὶ τοῦ δίκην διδοῦς. Παρατηρητέον δ' ἔτι ὅτι οὐ μόνον ὁ Ξενοφῶν ἀρέσκειται ἐνίοτε τῷ ἀπλῶ τίνειν ἀλλὰ καὶ ὁ Πλάτων λέγων Φαίδ. σ. 81, δ': δίκην τίνουσαι. Νόμ. Γ', σ. 905, α': τίσεις τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν. Η', σ. 843, ε': τινέτω τὴν βλάβην (Πρβ. καὶ Γ', σ. 767, ε'. Θ', σ. 873, α', κτλ.). Ἐν Θ', σ. 878, γ' φέρεται «τίνειν τοῦ βλάβους τὴν διπλασίαν—τὴν τετραπλασίαν ἐκτίνειν—μετὰ τῶν ἄλλων ζημιῶν ἐκτίνειν καὶ τῇ πόλει τὴν βλάβην».

Ἀντὶ δὲ τοῦ μέσου τίνεσθαί τινα, ἀποτίνεσθαί ἢ ἐκτίνεσθαί τινα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λογογράφοις ἐγένετο χρῆσις τοῦ τιμωρεῖσθαί τινα, δίκην λαμβάνειν παρὰ τινος, δίκην ἐπιτιθέναι τινί, κτλ. Τὸ ἐν τῇ ποιήσει φερόμενον ἀντιτίσασθαι πεζολογικῶς λέγεται ἀντιτιμωρήσασθαι. Ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἐκδικος ῥῆμα ἐκδικεῖν (διεκδικεῖν)—ἐκδικεῖσθαι, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ἂν παρὰ Ξενοφῶντι ἀπαντᾶ «ἔστι δὲ ἐχθροὺς ἔχοντα πειρᾶσθαι τίσασθαι» (Κυρ. Π. Α', ς', 11) καὶ «ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτίσαιντο» (Ἀναβ. Γ', 6', 6). Πρβ. καὶ Διον. Ἀλικ. Ῥωμ. Ἀρχ. ΙΑ', 3: τάς τε ὑβρεῖς ἃς ὑβρίσθησαν ἀποτίσασθαι καὶ τὰ ἀπολωλότα ἀναλαβεῖν. Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Γ', 96: αὐτὸς ἀποτίσασθαι Δέκμον τε ὑπὲρ Καίσαρος καὶ Πλάγκον ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Ἀπολλόδ. Γ', ζ', 2: πρὶν τίσασθαι τὴν μητέρα (Πρβ. καὶ 6').

Ἐπάρχει καὶ τύπος τίνυσθαι—ἀποτίνυσθαι² εὑρισκό-

¹ Τὴν γνώμην τοῦ Δαιδαρλεῖνου δοξάζοντος (Σοφοκλ. Οἶδ. Κολ. σελ. 279 κέξ.) ὅτι ἐλαμβάνετο ἐνίοτε τὸ τίνειν ἀντὶ τοῦ τίνεσθαι ἄλλοι μὲν ἐγκρίνουσιν, ἄλλοι δ' ἀποδοκιμάζουσιν.

² Πρβ. Κούρτιον Verh. Τόμ. Α', σελ. 164. Ἡ διὰ δύο NN γραφὴ τίνυσθαι εἶνε πλημμελής. Ἴδε Λοβέκκιον Διεξοδ. Γραμματ. Βουτυμ. Τόμ. Β', σελ. 69 καὶ Ῥηματοσ. σελ. 210. Βρεδόδιον π. Διάλ. Ἡροδ. σελ. 98. Βαβρίον Ἡροδ. Τόμ. Γ', σελ. 144-5. Σμιόλτιον Ἡσύχ. Τόμ. Δ', σελ. 158, κλπ.

μενος οὐ μόνον παρά τοῖς ποιηταῖς καὶ τοῖς Ἰωσιν ἀλλὰ καὶ παρά τοῖς μεταγενεστέροις, ὡς Ἀππιαν. Σαυνιτ. 12: αἷς δὲ Πύρρος διαφυγῶν ἐτίτυτο Λοκροὺς τοὺς Ἐπιζεφυρίους. Συριακ. 35: ταῦτα τινύμενος. Ἐμφυλ. Β', 110: Παρθυαίους δὲ τινύμενος. Τὸ ἐνεργητικὸν δ' ὅμως τινύναι (τιννύναι) καὶ τινύειν (τιννύειν) εἶνε ἴδιον τῶν μεταγενεστέρων παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν κείμενον. Πλούτ. Βρούτ. 33: οἱ μὲν δίκας τιννύοντες ἀπώλλυντο κακοὶ κακῶς¹. Ὀλυμπιόδ. παρά Φωτ. Βιβλ. σελ. 58, 15: δίκην τιννύς. Διόδ. Σικελ. ΙΓ', 29: καὶ τὴν δίκην οὐκ ἐκτιννύντων (Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γρ. ἐκτινόντων). Ἰώσηπ. Ἀρχ. Δ', η', 36: ὁ κύριος τοῦ βόδς ἀποτιννύτω τῷ δεσπότη τοῦ ἀνηρημένου. Κλήμ. Προτρεπτ. 15: τιμωρίαν ψευδῆ τῆς βιαίας συμπλοκῆς ἐκτιννύων (ἐκτινύων). Ὠριγέν. Τόμ. ΙΒ', σελ. 398 Βερολ.: καὶ τὰς καταλλήλους αὐτοῖς ἐκτινύων εὐχάς. σελ. 410: ἀθναγκάσμεθα ἀποτινύναι. Τόμ. ΙΖ', σελ. 234: τὰ πλεῖστα ἀποτιννύντες. Τόμ. ΙΘ', σελ. 160: χάριτας ἀποτιννύειν τοῖς γεγεννηκόσιν. Τόμ. Κ', σελ. 185: εἴτε ποινὰς ἀμαρτίας ἀποτιννύντες. Γένεσ. ΛΑ', 39: ἐγὼ ἀπετίννουον παρ' ἑμαυτοῦ. Ψαλμ. ΞΗ', 5: τότε ἀπετίννουον. Σειράχ Κ', 12: καὶ ἀποτιννύων αὐτὰ ἑπταπλάσιον. Πρβ. καὶ Θεμιστ. Λόγ. Κ', σελ. 234, δ'. Ψευδοκαλλισθέν. Γ', 11, κλπ.². Ἡσύχ. «ἀπετίννουον: ἀπεδίδουν» καὶ «τιννύων: ἀποδιδῶν», Σουίδ. «ἐκτιννύων: ἀποδιδούς—καὶ ἐκτιννύων: ἀποδιδούς». Πρβ. καὶ λ. περίφημα «ὡσανεὶ τῷ Ποσειδῶνι θυσίαν ἀποτιννύντες». Ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρωδιανοῦ ἀναγινώσκειται σελ. 132 «τίω τὸ τιμωρῶ, τίσις ἢ τιμωρία, τιννύω τὸ ἀνταποδίδωμι, τίννυμι τὸ

¹ Ἐν Ῥωμύλ. 13 φέρουσι τὴντίγραφα συνεχτίνοντες καὶ συνεχτιννύοντες.

² Ἴδε καὶ Κοραῆν Αἰσώπ. σελ. 430.

αὐτό». Κακῶς λέγεται ὅτι τὸ τίειν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ τιμωρεῖν. Πρβ. καὶ Σχολ. Εὐριπ. Ὀρέστ. 323 «τίω γὰρ οὐ μόνον τὸ ἀνταποδίδωμι ἀλλὰ καὶ τὸ τιμῶ καὶ τὸ τιμωρῶ»!

Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ μὲν τίευσθαι ἔχει τὴν πρώτην συλλαβὴν μακράν, τὸ δὲ τίνειν βραχεῖαν παρά τοῖς Ἀττικοῖς. Σχολ. Εὐριπ. Ὀρέστ. 829 «τιμῶν χάριν: τίνων χάριν γράφειν δεῖ καὶ μὴ τιμῶν: τοῦτο μὲν γὰρ μακρὸν ἔχει τὸ Ι, ἐκεῖνο δὲ βραχύ». Πρβ. καὶ Ἡρωδιαν. Λεντζ. Τόμ. Α', σελ. 449, 16¹.

Σαφῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τὴν διαφορὰν τῶν ἐν τῷ λόγῳ προκειμένων ῥημάτων παραστήσαντες ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι, ὡς ὑπάρχουσι δύο ῥήματα διάφορον ἐρμηνεύοντα ἐννοίαν, τίειν καὶ τίνειν, οὕτω καὶ δύο ὀνόματα, τιμῆ καὶ τίσις.

Εἰς τὸ ῥῆμα τίνειν ἀναφέρεται τὸ βραχεῖαν τὴν παραλήγουσαν ἔχον ὄνομα τίσις², ἀπότισις, ἐκτισις, ἀντέκτισις, ἀντίτισις, κτλ. Ἡσύχ. «ὑπερέκτισις: ὑπεραπότισις» Ἀντὶ τοῦ τίσις τοῦ Ἰωνικοῦ μᾶλλον καὶ ποιητικοῦ ὄντος οἱ Ἀττικοὶ πεζολόγοι μετεχειρίζοντο σχεδὸν πάντοτε τὰ συνωνυμοῦντα αὐτῷ δίκη καὶ τιμωρία. Παρ' Ἡροδότῳ φέρεται «ἅμα δὲ τιμωρίην τε καὶ τίσιν γινομένην» (Ζ', 8, 1), παρὰ δὲ Πλάτωνι «εἰς τὸ τῆς τίσεως τε καὶ δίκης δεσμωτήριον»

¹ Περὶ τοῦ παρ' Εὐριπ. Ἰππολ. 626 ἴδε Κρυγῆρον Stud. Τόμ. Β', σελ. 42, μάλιστα δὲ Ναύκιον Eurip. Stud. Τόμ. Β', σελ. 26. Πρβ. καὶ Ρεϊσίγιον Σοφοκλ. Οἶδ. Κολ. σελ. 220.

² Τὸ κύριον ὄνομα Τίσις ἔχει μακράν τὴν παραλήγουσαν, καθάπερ καὶ τὸ Λῦσις. Καὶ τῶν ὀνομάτων Τισίας καὶ Λυσίας κατ' ἔκτασιν προεφέρετο τὸ ἐν ἀρχῇ δίχρονον. Ὡς δὲ τοῦ λυσιπῶνος, κτλ. εἶνε μακρὰ ἢ πρώτη συλλαβή, οὕτω καὶ τοῦ Τισιφόνη. Εὐρίσκειται δ' ἐν ἐπιγραφαῖς Τεισίας, Τεισίμαχος, Τεισιάνδρος, Τεισιάνωρ. (Ἴδε Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 184 καὶ Στάλλιον Θουκυδ. Τόμ. Β', σελ. ΧΙ). Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων ἄλλοτε.

(Γοργ. σ. 523, 6'). Τῆς συντάξεως τίνειν δίκην καὶ τίνειν τιμωρίαν περιττόν κρίνομεν νὰ ἐκλέξωμεν παραδείγματα. Τὸ ἐκ τοῦ Κικέρωνος (ad Attic. XIV, 19) μνημονευόμενον ὑπό τινων ἀτισία, «ex Dolabella ἀτισία», εἶνε ἀμφίβολον. Γράφεται καὶ ἀσιτία¹. Ἡ λέξις ἐκτισμα κεῖται παρὰ Πλάτωνι καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ. Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου «ἔθεν ἐγγυητὰς καθίστασαν τοῦ ἐκτίσματος» (H', 60). Τοῦ ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ήσυχίου «ἐκτιστής: ἀποδότης», οὗ ὁ τονισμὸς θὰ ἐξετασθῆ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, εὐρίσκεται χρῆσις παρὰ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ. Πρὸς καὶ ὑπερεκτιστής. Ὑπάρχει καὶ ἐπίθετον ἀτιτος, ἀντιτος (=ἀνάτιτος) καὶ παλίντιτος. Παρ' Ήσυχίῳ λέγεται καὶ «ἀτισανδρεῖν: ἀτιμάζειν ἄνδρα καὶ ὑπερηφανεῖν».

Ἐκ τοῦ ποιητικοῦ τίειν παράγεται τὸ μακροπαράληκτον τιμή καὶ τίμος, ἔθεν τὸ τιμήεις καὶ τίμιος καὶ τὰ σύνθετα ἀπότιμος, ἀτιμος, ἐκτιμος, ἐντιμος, ἐπίτιμος, ἐρίτιμος, μεγάτιμος, ὁμότιμος, πολύτιμος, κτλ. Τοῦ προτιμότερος τὸ ἀπόλυτον ἢ ἀπλοῦν οὐδαμοῦ σχεδὸν ἀπαντᾷ. Συχνότατον παρ' ἅπασιν ἦτο τὸ ὄνομα τιμή, συχνότατον δὲ καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ῥῆμα τιμᾶν, ἀλλὰ σπανιώτατον τὸ ἀρσενικὸν τίμος. Πλήν δὲ τοῦ ἀτιτος (=ἀτίμητος), ἐξ οὗ νέον ῥῆμα ἀτιτεῖν (Διον. Περιηγ. 1158: ἀτίτησαν), λέγεται καὶ ἀτίετος, ἔπερ καὶ ἐπ' ἐνεργείας εὐρίσκεται εἰλημμένον, ὡς καὶ ἄλλα πάμπολλα εἰς τοὺς ἐπίθετα. Τὸ πολύτιτος ἀναγινώσκεται ἐν χρησμῷ παρ' Ἡροδ. Ε', 92, 2:

Ἦε ἴων, οὗτις σε τίει πολύτιτον ἔόντα.

Ἐκ τοῦ ἐπιθέτου ἀτιμος δύο παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐσχηματίσθησαν ῥήματα, τὸ ἀτιμάζειν-εσθαί, ἔθεν τὸ παρὰ Μιμνέρμῳ ἀτιμαστός κακῶς τονιζόμενον ἀτίμαστος,

1. Ἴδε Boet Cicer. Epist. ad Att. Τόμ. Β', σελ. 296.

κτλ., καὶ τὸ ἀτιμοῦν-οὔσθαι. Ἀδόκιμον εἶνε τὸ ἐκ τοῦ ἐντιμος παρηγμένον ἐντιμοῦν-οὔσθαι. Βασιλ. Δ', α', 13: ἐντιμώθητω ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου τούτων τῶν πεντήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου.

Τὸ ἀτιμος ἄλλοτε μὲν ἀντιδιαστέλλεται τῷ ἐντιμος (ἢ τίμιος), ἄλλοτε δὲ τῷ ἐπίτιμος. Τὸ ἐντιμος καὶ ἐπίτιμος ἔχοντα πρὸς τὸ ἀτιμος ὡς τὸ ἐμφρων καὶ ἐπίφρων πρὸς τὸ ἄφρων, τὸ ἐνδοξος καὶ ἐπίδοξος πρὸς τὸ ἀδοξος, κτλ. διεκρίθησαν ὑπὸ τῆς χρήσεως οὕτως, ὥστ' ἐκεῖνο μὲν εἰς τὰνθρώπινα καθόλου πράγματα ἀναφερόμενον ἐδήλου τὸν ἐν τιμῇ ὅπως ἴσθαι ὄντα ἢτοι τιμῆς ἀξιούμενον, τοῦτο δὲ κατὰ πολιτικὴν ἔννοιαν λαμβανόμενον ἐσήμαινε τὸν πάσης ὑπὸ τῆς πολιτείας χορηγουμένης τιμῆς ἀπολαύοντα, τὸν πᾶσι τοῖς νομίμοις χρώμενον, τὸν οὐδενὸς ἐστερημένον τῶν τοῖς ἄλλοις πολίταις ὑπαρχόντων. Ὅθεν ἀτιμος ποτὲ μὲν εἶνε ὁ μὴ τυγχάνων τιμῆς ἀλλὰ πῶς καταφρονούμενος καὶ ὑβριζόμενος, ποτὲ δὲ ὁ ἀποκεκλεισμένος τῶν νομίμων ἢ πάντων ἢ ἐνίων, ὁ ἐστερημένος τῶν πολιτικῶν, ὡς συνήθως λέγεται, δικαιωμάτων. Τὸ εἶναι τινα ἀτιμον λέγεται ἀτιμία: τούτου δ' ἐναντία ὑπάρχουσι τὸ τιμὴ καὶ ἐπιτιμία, ὧν τὸ μὲν ἀντιστοιχεῖ τῷ ἐπίτιμος, τὸ δὲ τιμὴ τῷ ἐντιμος¹. Οὐκ ὀλίγα δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς εὐρίσκονται παραδείγματα τῆς κατ' ἀντίθεσιν χρήσεως τοῦ ἀτιμος καὶ ἐπίτιμος, ὡς Θουκυδ. Ε', 34: τοὺς δ' ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν καὶ τὰ ὄπλα παραδόντας, δεισαντες μὴ τι διὰ τὴν συμφορὰν νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι καὶ ὄντες ἐπίτιμοι νεωτερίσωσιν, ἡδὴ καὶ ἀρχαίς τινας ἔχοντας ἀτίμους ἐποίησαν ἀτιμίαν δὲ ταιάνδε, ὥστε μὴτε ἀρχεῖν μὴτε πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας κυρίους εἶναι ὕστερον δὲ αὐτοῖς ἐπίτιμοι ἐγένοντο. Ξενοφ. Ἑλλην. Β', 6', 11: διὰ ταῦτα τοὺς ἀτίμους ἐπίτιμους ποιήσαντες ἐκαρτέρουν. Ἀνδοκ. π. Μυστηρ. 73: καὶ ἔδοξεν ὑμῖν τοὺς ἀτίμους ἐπίτιμους ποιῆσαι (Πρὸς καὶ 80. 103. 107. 109). Λυσ. Δήμ. Καταλ. Ἀπολ. 27:

1 Διάφορα εἶδη τῆς τῆ ἐπιτιμίας ἀντιδιακριμένης ἀτιμίας καταλέγει ὁ Ἀγδοκίδης ἐν τῷ περὶ Μυστηρίων § 73 κέξ.

τοὺς μὲν φεύγοντας κατεδέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε. Δημοσθέν. σελ. 804, 11: εἶναι τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους. Πρβ. καὶ Πλούτ. Σόλ. 19, κλπ.¹.

Ἐν τῷ ἀτίμῳ τῷ λαμβανομένῳ κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὸ ἐπιτίμῳ συζυγεῖ τὸ ῥῆμα ἀτιμάζειν τὸ σημαῖνον τὸ ἐναντίον τοῦ τιμᾶν, ὡς: τὸν μὲν πειθόμενον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν, τὸν δ' ἀπειθοῦντα ἀτιμάζειν τε καὶ κολάζειν (Ξενοφ. Κύρ. Π. Α', σ', 20), κτλ., τῷ δὲ ἀτίμῳ τῷ ἀντικειμένῳ πρὸς τὸ ἐπιτίμῳ συστοιχεῖ τὸ ἀτιμοῦν. "Ὅθεν ἠτιμάσθαι μὲν εἶνε τὸ ἐστερηθῆσθαι τιμῆς, ἠτιμῶσθαι δὲ τὸ ἐστερηθῆσθαι τῆς ἐπιτιμίας². Κατὰ τὸν Ἀρμόνιον σελ. 29 «Ἀτιμοῦται καὶ ἀτιμάζεται διαφέρει. Ἀτιμοῦται μὲν γὰρ τις ὑπὸ τῶν νόμων ὀλοσχερεῖ ἀτιμία, ἀτιμάζεται δὲ ὁ ὑβρίζομενος ἐν τινι πράγματι»³. Οὐκ ὀλίγα τοῦ ἀτιμοῦν-οῦσθαι παραδείγματα παρέχουσιν ἡμῖν οἱ ῥήτορες, ὡς Ἀντιφ. Τετραλ. Α', δ', 7: οἱ μὲν γὰρ ἀτιμοῦνται τε καὶ χρήμασι ζημιοῦνται. Ἀνδοκίδ. π. Μυστηρ. 33: ἐὰν γὰρ μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων καὶ ἀτιμωθῇ ὁ ἐνδείξας ἐμὲ Κηφίσιος οὗτοςί. 106: τῶν δὲ φυγὴν κατέγνωσαν, τοὺς δὲ μένειν ἐν τῇ πόλει ἐξέσαντες ἠτίμωσαν. Λυσ. Δήμ. Καταλ. Ἀπολ. 26: τοὺς δ' ἐξέλασαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν (Πρβ. καὶ κ. Θεομν. Α', 22). Ὑπερείδ. ὑπὲρ Εὐξεν. σελ. 15 Σνειδ.: ὥστε τὸν ἐγχειρήσαντα συκοφαντεῖν αὐτοὺς εὐθὺς ἠτίμωσαν. Αἰσχίν. κ. Κτησα.

¹ Ἴδε Βαλκενάριον Θεοκρ. Ἀδωνιαζ. σελ. 231 (Τόμ. Β', σελ. 51 Εἰνδ.) καὶ Μαιτζνηρον Λυκούργ. σελ. 154.

² Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 751 καὶ Σχάνζιον Nov. Comment. Plat. σελ. 75.

³ Τὰ αὐτὰ διδάσκει καὶ ὁ Μέγ. Ἑτυμολόγος σελ. 164, 7. Γραμματικὸς δὲ παρ' Ἑρμαννῶ de Emend. Rat. σελ. 340 γράφει «Ἀτιμάζω τὸ περιφρονῶ παρὰ Λιβάνιῳ μὴ ἀτίμαζε τὸν γάμον· ἀτιμῶ δὲ ἀτιμῶ τὸ ὑβρίζω» (Ἴδε Βάστιον Ἐπιστ. Κριτ. σελ. 139). Πρβ. Λεξ. Βινδοβ. σελ. 18 Ναυκ. «Ἀτιμάζω τὸ ὑβρίζω, ἀτιμῶ δὲ ἐπὶ τρίτης συζυγίας τῶν περισπωμένων τὸ ἀτιμῶν καὶ ἀδοξον ἐξ ἐνδοξου καὶ ἐντίμου παιῶ. Συνέσιος ὡς ἐπὶ τῷ τὴν ἐκκλησίαν ἀτιμοῦν προκαθέζεται. Καὶ ἀτιμῶ ἐπὶ δευτέρας συζυγίας τῶν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ σημασινομένου τοῦ ἀτιμάζειν. Λιβάνιος καὶ τῶν Ἀτρειδῶν ἀτιμᾶ τὴν ἀξίαν». Παρὰ Λιβάνιῳ Τόμ. Δ', σελ. 98, 13 φέρεται οὐχὶ ἀτιμᾶ ἀλλ' οὐ τιμᾶ, ὡς παρετήρησε καὶ ὁ Νάυκιος.

232: τοὺς μὲν τὰς τῶν δώρων γραφὰς ἀλισκομένους ἀτιμοῦτε. Δημοσθέν. σελ. 253, 82: ἐὰν μὴ σε οὗτοι παύσωσιν ἀτιμώσαντες τήμερον. σελ. 425, 262: τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντας ἀτιμώσατε. σελ. 548, 103: ἐφ' ἧ γὰρ ἐκεῖνος ἠτίμωκεν αὐτὸν κτέ. σελ. 574, 183: ἀλλ' ἀποκτενεῖτε ἢ ἀτιμώσατε. σελ. 1347, 6: ἴν' ἀτιμώσειεν αὐτόν (Πρβ. καὶ σελ. 834, 67. σελ. 842, 21 καὶ σελ. 981, 49). Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλάτωνος «ἢ ἀποθανόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἀπικασαν ἀποβαλόντα» (Η', σ. 553, 6') καὶ παρὰ Ξενοφῶντι «Ἐπολάβοι δὲ τις ἀνὼς οὐδεὶς ἄρα ἀδίκως ἠτίμωται Ἀθηνησιν· ἐγὼ δὲ φημί τινὰς εἶναι, οἱ ἀδίκως ἠτίμωται—ἐπεὶ τοὶ καὶ οὕτως ἔχει, οὐδὲν ἐνθυμεῖσθαι ἀνθρώπους οἵτινες δικαίως ἠτίμωται ἀλλ' εἴ τινες ἀδίκως. Πῶς ἂν οὖν ἀδίκως οἴοιτό τις ἀνὰ τοὺς πολλοὺς ἠτιμῶσθαι Ἀθηνησιν κτέ.» (Ἀθην. Πολ. Γ', 12)¹. Πρβ. καὶ Πλούτ. Βρούτ. 35 «ἐπὶ κλοπαῖς δημοσίᾳ καταγνοὺς ἠτίμωσε», κτλ. Πολυδ. Η', 53 «ὁ Θεόφραστος τοὺς μὲν ἄλλας γραφὰς γραψαμένους χιλίας τ' ὀφλισκάνειν, εἰ τοῦ πέμπτου τῶν ψήφων μὴ μεταλάβοιεν, καὶ προσατιμοῦσθαι, τοὺς δὲ εἰσαγγέλλοντας μὴ ἀτιμοῦσθαι μὲν ὀφλεῖν δὲ τὰς χιλίας». Η', 70 «ἀπὸ δὲ ἀτιμίας ἠτίμωσεν, ἀτιμωθεὶς».

Παραφθείρεται δ' ἐνίοτε ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων τὸ ἀτιμῶσαι μεταβαλλόμενον εἰς τὸ ἀτιμάσαι (Δημοσθ. σελ. 253, 82. σελ. 1347, 6, κλπ. Πλάτ. Πολ. Η', σ. 553, 6'. Πλούτ. Βρούτ. 35. Πρβ. καὶ Ξενοφ. Ἀθην. Πολ. Γ', 12: ἠτιμῶσθαι-ἠτιμάσθαι)². Παρὰ Πλάτωνι Ἀπολ. σ. 30, δ' πάντες οἱ κώδικες ἔχουσιν «ἀποκτείνεις μεντὸν ἕως ἢ ἐξέλασειεν ἢ ἀτιμάσειεν» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἀτιμώσειεν, ὅπερ πρῶτος ἀποκατέστησεν ὁ Ἑλμσλήσιος. Τὸ ἐν ἀποσπασματι τοῦ Ὑπερείδου «τοῦτον ἢ πόλις ἡμῶν ἠτίμασε καὶ

¹ Ἀντὶ τοῦ πρώτου ἠτίμωται κεῖται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τιμῶνται. Τὴν ἀληθεῖ γραφὴν εὔρεν ὁ Ἑλμσλήσιος Mus. Crit. Cantabr. Τόμ. Γ', σελ. 481. Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ παρ' Ἡρόδοτῳ φέρεται «ἢ τιμωμένοι ἀποκατέονται» καὶ «πάσχιον δὲ τοιάδε ἠτίμωτο» καὶ «ὡς ἠτίμωτο» (Δ', 66. Ζ', 231-2) καὶ παρ' Ἀριστοφάνει «ἐξήλασ' ἀτιμώσας πρῶτος» (Εἰρ. 743). Πρβ. Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Γ', σελ. 788 ἐκδ. 6'.

² Παρὰ Δημοσθένει σελ. 743, 138 εἶνε συγκεχυμένα τὸ ἐτιμήσατε καὶ ἠτιμώσατε. Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 752 καὶ σελ. 754.

τοὺς παῖδας ἔδῃσεν αὐτοῦ¹ ἐπηνωρθώθη ὑπὸ τοῦ Ρεισκίου καὶ τοῦ Βακίου².

Ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν τραγωδοποιῶν τὸ ἀτιμοῦν-οὔσθαι εἶνε ἰσοδύναμον τῷ ἀτιμᾶζειν-εσθαι. Δισχύλ. Ἰκέτ. 645:

ψῆρον ἔθεντ' ἀτιμώσαντες ἔριν γυναικῶν.

Χοηφ. 636:

βροτῶν ἀτιμωθὲν οἴχεται γένος.

Ἄγαμ. 1068:

οὐ μὴν πλείω ῥίψασ' ἀτιμωθήσομαι ("Ἄλλ.—ασθήσομαι),

Εὐριπ. Ἠλέν. 455:

ὦ δαίμων, ὡς ἀνάξι' ἠτιμώμεθα.

Ὁ Ἑλμολήιος ἠθέλησε καὶ ἐν Ἰφιγ. Ἀύλ. 943:

θαυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξι' ἠτιμασμένη

νὰ γράψῃ ἠτιμωμένη³.

Ὁ Δισχύλος εἶπε καὶ ἀτιμωσιν Ἄγαμ. 701 καὶ Χοηφ. 435.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἀτιμοῦν-οὔσθαι ἀντὶ τοῦ ἀτιμᾶζειν-εσθαι εὐρίσκειται καὶ παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι τοῦ παρηγημακότου ἑλληνισμοῦ, ὅσον Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Β', 129: εἰ τοὺς ἀνδροφόνους τιμᾶν ἀξιούσιντες τοὺς ἄρχοντας σφῶν ἀτιμώσουσι. Β', 134: εἰ τοὺς μὲν — κατακαυόντας τιμᾶν ἀξιώσομεν, ἀτιμοῦν δὲ τὸν καὶ τοῖς πολεμίοις δι' ἀρετὴν τίμιον (Πρβ. καὶ Γ', 18. 28 καὶ 64). Ἰερερμ. ΚΒ', 28: ἠτιμώθη Ἰεχονίας ὡς σκευος (Πρβ. καὶ 22). Ἰεζεκ. ΙΓ', 59: ὡς ἠτιμώσας ταῦτα (Πρβ. καὶ ΙΖ', 16. 18. 19). Βασιλ. Α', ιε', 9: πᾶν ἔργον ἠτιμωμένον καὶ ἐξουδενωμένον. Φίλων Τόμ. Ε', σελ. 59: ἐπὶ δὲ ὀνόματι τῷ καὶ αὐτῆς εὐκλεεστέρῳ σεμνότητος ὑπ' ἀσεβῶν ἀτιμουμένῳ μετριώτερον οἰστέον⁴. Ὠριγέν Τόμ. Γ', σελ. 44 Βερολ.: ἐν ᾗ ἠτιμώται (τουτέστιν ἠτιμασται). σελ. 47: ὡς ἐκάστου τῶν προφητῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἀτιμωθέντος μόνῃ, οὐ παντὸς τοῦ ἀτιμωθέντος ἐν τῇ πατρίδι ἀτιμωθέν-

¹ Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Ζ', σελ. 1226 καὶ Τόμ. Θ', σελ. 546.

² Ἀφίν. σελ. 190. Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 751 κέξ. καὶ Σταλδαύμιον Πλάτ. Ἀπολ. σελ. 119 ἐκδ. δ'.

³ Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 754.

⁴ Ἐν σελ. 67 κεῖται «ἀνεβδῶν, οἱ μὲν ἀτιμοῦν (=ἀτίμουσ ποιεῖν), οἱ δὲ φυγαδεύειν, οἱ δ' ἀίρειν».

τος. σελ. 48: οὔτε γὰρ Ἥλιος—ἠτιμώθη—ἠτιμώθησαν· γὰρ πάντες ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὑπὸ τοῦ κατὰ σάρκα Ἰσραήλ. σελ. 49: παρ' οἷς καὶ αὐτὸς ἠτιμώθη. σελ. 50: ἠτιμώθησαν δὲ ἐν τῇ πατρίδι παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. Τόμ. Δ', σελ. 153: καὶ ἀτιμοῦται ὑπολυόμενος τὸ ὑπόδημα καὶ ἐμπύεται εἰς τὸ πρόσωπον. Εὐσέβ. Εὐαγγ. Ἀποδ. Δ', ις', 20: εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ τὸ δι' ἡμᾶς ἠτιμωμένον καὶ καθυβρισμένον. Ζωνάρ. Ἐπιτ. Ἰστ. ΙΓ', 6', 2: ἵνα μὴ ἀτιμοῦντο τὰ ἀξιώματα. Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 368: καὶ χῶρον οὐδένα τὸ τῆς ἐλαίας ἠτιμώσε βλάστημα. Εὐστάθ. σελ. 22, 19: ὑπὲρ οὗ λαλήσας ὁ Ἀχιλλεὺς ἠτιμώται. σελ. 115, 40: δακρύει δι' ἠτιμώται. σελ. 212, 18: ἐχρῆν γὰρ τότε αὐτὸν ὑπερλαλεῖν τοιαῦτα τοῦ Ἀχιλλέως, ὅτε ἠτιμοῦτο. σελ. 1276, 41: ὡς οἶον συνατιμοῦσα τὴν ἑαυτῆς κεφαλὴν τῇ τοῦ υἱοῦ Ἐκτορος. σελ. 1658, 64: καὶ αὐτοὶ μὲν ἀτιμώσθησαν. σελ. 1738, 1: πρὸς ἄνδρα μέγαν ἀτιμούμενον ὑπὸ ἐλαττόνων. σελ. 1932, 35: οὔτε γὰρ τὸν ἐσθλὸν ἐχρῆν ἀτιμοῦν φύσει τίμιον ὄντα. Ἀρμενόπουλ. σελ. 8 Λειψ.: καὶ ἔσται δι' αἰῶνος ἠτιμωμένον τὸ σπέρμα αὐτοῦ. Κτλ. Πρβ. καὶ Πολυδ. Ε', 16β «ἀτίμος, ἠτιμωμένος, ταπεινός». Κεῖται δὲ καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ «ἀπήλασε τῆς βουλῆς τὸν Λεύκιον, ὑπατικοῦ μὲν ἀξιώματος ὄντα, συνατιμοῦσθαι δὲ τοῦ ἀδελφοῦ δοκοῦντος αὐτῷ» (Φλαμίν. 19)· ἔτι δὲ «ἐφ' ἣ μετανοήσειν ταχὺ τὴν πόλιν ἀτιμάζουσαν ἄνδρα τοσοῦτον» καὶ «τὴν σύγκλητον ὠρμημένην ἀτιμοῦν καὶ ἀποψηφίζεσθαι τὸν Μέτελλον οὐκ ἔσας» (Κάτ. Νεωτ. 29)· δυσκόλαις δ' ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εὐρίσκειται εὐκρινῆς καὶ εὐσημος διαφορὰ τοῦ ἀτιμᾶζειν καὶ ἀτιμοῦν.

Παρ' Ἀισχίνῃ κ. Κτησ. 244 φέρουσι τᾶντίγραφα τρεῖς γράφαις, «καὶ πρότερον τοῦτον τιμήσετε ἢ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀτιμάσετε καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας;» καὶ ἀτιμώσετε καὶ ἀτιμωρήτους δάσετε. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν δύναται νὰ ὑπάρχη ἅτι ὑπὸ τοῦ ῥήτορος ἐγράφῃ ἀτιμάσετε¹. Τὸ ἐν τῷ Φιλίππῳ τοῦ Ἰσοκρά-

¹ Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 753 καὶ Οἰειδυῆρον Ἀἴσχίν. κ. Κτησ. σελ. 202.

τους § 64 «καίτοι τίς ἂν προσεδόκησεν ὑπ' ἀνδρὸς οὕτω ταπεινῶς πράξαντος ἀναστραφῆσεσθαι τὰ τῆς Ἑλλάδος πράγματα καὶ τὰς μὲν ἀτιμωθήσεσθαι τὰς δ' ἐπιπολάσειν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων;» μετατυποῦται ὑπὸ τοῦ κριτικωτάτου Κοβήτου εἰς τὸ ταπεινωθήσεσθαι¹.

Ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Ὀμήρου γίνεται χρῆσις τῶν καταφατικῶν ῥημάτων *τιμῶν* καὶ *τιμῶν* καὶ τῶν ἀποφατικῶν *ἀτίμω* (*ἀπαῖ*) καὶ *ἀτιμάζειν*. Ἀπονεῖ δὲ καὶ τρίτον παρ' αὐτῷ ἀποφατικὸν ῥῆμα τὸ *ἀτιμῶν* καὶ ἐν ἐνὶ μόνῳ τόπῳ *ἀπατιμῶν*², οἷον Ὀδ. Η, 307: *ἀτιμῶ*. Φ, 99: *ἀτίμα*. Ψ, 28: *ἀτίμων*. Κτλ.

Εὐστάθ. σελ. 24, 13: «Ὅρα δὲ ὅτι οὐ λέγει κατὰ τοὺς ὕστερον *ἀτιμῶ ἀτιμῶσω* ἐν τρίτῃ συζυγίᾳ ἀλλὰ *ἀτιμῶσω* κατὰ δευτέραν συζυγίαν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανήσεται³. σελ. 660, 18: Τὸ δὲ *ἀτιμῶσει* πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ *ἀτίμητος*, ὃ δηλοῖ παρ' Ὀμήρῳ τὸν ἀτιμον ἐν τῷ ὡσεὶ τιν' ἀτίμητον μετανάστην. Καὶ ἐστὶ τὸ θέμα αὐτοῦ δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων, ὡς ἡ Ὀδύσσεια σαφῶς δηλοῖ. Οἱ δὲ μεθ' Ὀμήρου ἐν τρίτῃ συζυγίᾳ τὸ ῥῆμα τοῦτο τιθέασιν· *ἀτιμῶ* γὰρ *ἀτιμῶσω* φασίν. σελ. 705, 6: Τὸ δὲ *ἀτιμῶσαι* ὅτι *ἀτιμῶσαι* λέγουσιν οἱ μεθ' Ὀμήρου ἀλλαχοῦ δηλοῦται. σελ. 735, 38: Τὸ δὲ *ἀτιμῶσει* Ὀμήρῳ σύνηθες καθ' ὁμοιότητα τοῦ *τιμῶσει*. Οἱ δὲ μεθ' Ὀμήρου *ἀτιμῶσει* κατὰ τρίτην συζυγίαν φασίν. σελ. 738, 51: «Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ *ἠτίμησεν* ἀνομοίως λεχθὲν τῇ ὕστερον χρῆσει· οἱ γὰρ μεθ' Ὀμήρου *ἠτίμωσε* λέγουσι κατὰ συζυγίας ἐναλλαγῆν—Σὺν δὲ μυρίοις ἑτέροις καὶ *τιμῶ* μὲν *τιμῶσω* τὸ ἀπλοῦν, *ἀτιμῶ* δὲ *ἀτιμῶσω* τὸ σύνθετον παρὰ τοῖς μεθ' Ὀμήρου. σελ. 1886, 49: Τὸ δὲ *ἀτιμῶ ἀτιμῶσω* σύνηθες τῷ ποιητῇ, ὡς ἡ Ἰλιάς δηλοῖ, ἐνθα καὶ *ἀτίμητος* ὁ ἀτιμος. Οἱ δὲ

¹ Ὑπερείδ. Ἐπιταφ. σελ. 36 καὶ Νον. Lecl. σελ. 753.

² Ἰλ. Ν, 113: ἀπητίμησε. Πρβ. Αἰσχύλ. Εἰμ. 95: ἀπητιμασμένη καὶ Σοφοκλ. Οἶδ. Κολ. 1378: μὴ ἕξατιμάζητον.

³ Σημειωτέον δ' ὅτι τοῦ προκειμένου τῆς Ἰλιάδος χωρίου φέρεται καὶ γραφή: οὐνεκα τὸν Χρῦσην ἠτίμασεν ἀρητῆρα.

ἧτις καὶ προτιμᾶται ὑπὸ τινῶν. ἴδτε Λαριώχην Ἰλιάδ. Τόμ. Α', σελ. 2 Τεύθυ.

ὕστερον *ἀτιμῶ ἀτιμῶσω* φασίν. σελ. 1937, 60: Τὸ δὲ *ἀτίμων*, ὡς τὸ *ἐβόων*· ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐν Ἰλιάδι *ἀτίμητος*, ὡς καὶ προεδηλώθη.

Τὰς ἐκ τοῦ Εὐσταθίου ῥήσεις ἐνεκα τούτου μάλιστα παρεγράψαμεν, ἐπεισ σαφῶς ἐμφανισθῆ ἢ συνήθης παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις χρῆσις τοῦ *ἀτιμῶν* ἀντὶ τοῦ *ἀτιμάζειν*, ὑφ' ἧς παραγόμενος ὁ Εὐστάθιος διδάσκει ἐκάστοτε ὅτι ἀντὶ τοῦ *ἀτιμῶν* ἔλεγον οἱ μεθ' Ὀμήρου *ἀτιμῶν*.

Ἄξια δὲ παραθέσεως εἶνε καὶ τὰ περὶ τοῦ *ἀτίμητος* ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου γεγραμμένα. σελ. 781, 19 «Σημείωσαι δὲ ὅτι τε ἡμῶν ἐναντίως Ὀμήρος λέγει τὸ *ἀτίμητος*· οὐ γὰρ τὸν πολλῆς τιμῆς ἄξιον κατὰ τοὺς ὕστερον οὕτω καὶ αὐτὸς νοεῖ ἀτίμητον ἀλλὰ τὸν οὐδεμιᾶς· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ *ἀτιμῶ ἀτιμῶσω* τὴν λέξιν παράγει, ὅπερ ἡμεῖς *ἀτιμῶσω* φασίν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σεσημείωται». σελ. 1045, 62 «ὡς οἱ μεθ' Ὀμήρου ἄλλως *ἀτίμητον* φασὶ τὸν πολυτίμητον, ἡγουν τὸν ὑπὲρ πᾶσαν τιμῆν, καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται». Πρβ. καὶ σελ. 74, 10 «καὶ ὅτι τὸν ἀτιμον *ἀτίμητον* που εἶρεῖ». σελ. 1803, 30 «Δῆλον δὲ ὅτι πρωτότυπον τοῦ *ἀτιμῶσω* τὸ *ἀτιμῶν*, ἐξ οὗ καὶ τὸ *ἠτίμησε* καὶ τὸ *ἀτίμητος* ἐν Ἰλιάδι». σελ. 1902, 60 «γράφεται δὲ καὶ ἐν τῷ *ἀτίμα*, ὃ ἐκ τοῦ θεματός ἐστιν, ἐξ οὗ, ὡς προερρέθη, καὶ τὸ *ἀτίμησε* καὶ τὸ *ἀτίμητος*».

Περὶ τῆς ἐκ τοῦ *ἀτιμῶν* ἐτυμολογίας τοῦ *ἀτίμητος*, ὅπερ καὶ παρὰ Ξενοφῶντι εὐρίσκεται ἐν Ἰέρ. Θ', 10 καὶ παρὰ Λουκιανῷ ἐν Διὶ Τραγ. 18, οὐδὲν λέγομεν. Παρατηροῦμεν δ' ὅτι ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ *πολύτιμος* ἢ *πολυτίμητος* εἶνε νεωτερικῆ, πάντελῶς ξένη τῆς παλαιᾶς γλώσσης ἀποδεικνυμένη. Σοφ. Σολ. Ζ', 9 «οὐδὲ ὡμοίωσα αὐτῇ λίθον *ἀτίμητον*». Ὀλυμπιάδ. παρὰ Φωτ. Βιβλ. σελ. 59, 24 «ὁ δὲ *τιμῶν* λίθων, μᾶλλον δὲ *ἀτιμῶν* ἐτύγγανεν». Γρηγόρ. Νύσσ. Τόμ. Α', σελ. 406, γ' «εἰ δὲ ταῦτα *ἀτίμητα*, ὃ ὑπὲρ ταῦτα ποίας ἄξιος τιμῆς;». Ψευδοφάλαρ. Ἐπιστ. 138 «ἡμετέρου δὲ *ἀτιμῶν* φίλου», κτλ.¹ Λέγεται δὲ καὶ τὰ νῦν *ἀτίμητος* ἢ *ἀνεκτίμητος*, δι' οὗ σημαίνεται ὁ μὴ δυνάμενος

¹ Σφάλλεται ὁ Βαλκενάριος ἐν Ἀδωνιαζούσ. σελ. 231, α' (Τόμ. Β', σελ. 51 Εἰνδ.) καὶ ὁ Λεγγήπιος ἐν Φαλάρ. Ἐπιστ. σελ. 362-3 καὶ ὁ Σχαιφῆρος αὐτ. σελ. 395.

τιμηθῆναι ἢτοι ἐκτιμηθῆναι, ὁ μὴ υποβαλλόμενος τιμῇ ὑπὲρ δια-
τίμησιν ὦν. Πρβ. καὶ τὸ καθωμυλημένον «ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει,
καὶ χάρις στον ποῦ τὴν ἔχει», τουτέστιν «ἡ τιμὴ εἶνε ἀτίμητος
ἢτοι ἀνεκτίμητος, καὶ μακάριος ὁ ἔχων αὐτήν».

Τὸ ἀτιμῶν ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἡσιόδω "Εργ. 185: ἀτιμήσουσι
καὶ ἐν τῷ Ὀμηρικῷ ὕμνῳ εἰς Ἀπόλλ. 72: ἀτιμήσας καὶ ἐν τῷ
εἰς Δῆμ. 158: ἀτιμήσασα καὶ παρὰ Πινδ. Πυθ. Θ', 80: ἀτιμά-
σαντα (=ἀτιμήσαντα). Πρβ. καὶ Δημήτρ. παρὰ Διογ. Λαερτ.
Ε', 85: ἀτιμήσαντες¹. Καλλίμ. εἰς "Αρτ. 260: μή τις ἀτιμήσῃ
τὴν Ἄρτεριν οὐδὲ γὰρ Οἶνεϊ βωμὸν ἀτιμήσαντι καλοὶ πόλιν
ἤλθον ἀγῶνες². Μόσχ. Δ', 6: ἠτίμησαν. Νόνν. ΙΖ', 213: ἀτιμή-
σας. ΜΒ', 383: ἀτιμήσασα. ΜΤ', 70: ἀτιμήσας. Γρηγ. Ναζιανζ.
Τόμ. Β', σελ. 10, δ': μηδ' ἀτιμάσθω θεός.

Καὶ ἐν τῷ Αἰάντι τοῦ Σοφοκλέους στίχ. 1129 ἔχουσι τῶντί-
γραφα:

μή νυν ἀτίμα θεοὺς θεοῖς σεσωσμένους.

Σχολ. «Ἀτίμα: ἀτίμους ποιεῖ. Ἀτιμάζω τὸ κατάφρονῶ, ἀτιμάω
δὲ ἀτιμῶ τὸ ἀτίμιον ποιῶ, καὶ ἠτιμωμένος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κατὰ
τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἐν τῇ τρίτῃ συζυγίᾳ». Ὁ Ἑλμολήσιος
ὕπώπτεισεν ὡς νόθην τὴν γραφὴν ἀτίμα, ἀμφέβαλλε δ' ἂν τὸ
ἀτίμιον ἢ τὸ ἀτίμιε εἶνε ἀληθέστερον. Ὁ Κόβητος³ ἀσπάζεταιται
ἀδιστακτικῶς ὡς γνήσιον τὸ ἀτίμιε, καθάπερ καὶ ὁ Ναύκιος⁴. Ἄλλ' ὁ
Ἑλλένδετος⁵ καὶ ὁ Δινδόρφιος⁶ εὐδοκοῦσι τῇ τῶν κωδίκων γραφῇ.

Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων παρατιθέμεθα τὰ ἐξῆς τοῦ ἀτιμῶν-
ασθαι παραδείγματα. Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 10 «αὐτοὺς μόνους
ἠτιμήκασιν». Τόμ. Ε', σελ. 43 «ἔταν ἢτοι ἀτιμάσθαι δοκῶσιν
ὑπὸ τίνος ἢ κτέ.». σελ. 44 «οὔτε γὰρ ἀφηρέθην ἀπάντων τῶν

1 Ἴδε Ναύκιον Eurip. Stud. Τόμ. Β', σελ. 180.

2 Ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ἀντιγράφων φέρεται ἀτιμάσαντι, ὅπερ μετέβαλεν
εἰς ἀτιμάσαντι ὁ "ΟΟ. Σνειδῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Καλλιμάχου Τόμ. Α',
σελ. 30 καὶ σελ. 250.

3 Nov. Lect. σελ. 750.

4 Eur. Stud. Τόμ. Β', σελ. 180.

5 Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 100 ἐκδ. Β'.

6 Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 68. Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Δξ. σελ. 369 ἐκδ. γ'.

χρημάτων οὔτ' ἠτιμήθην». Σουίδ. λ. Ἀτιμάζω «Καὶ ἀτιμήσαι
ἀτίμως ὑβρίσαι. Ὁ δὲ Δημοσθένης ἐδέετο συγγνώμην τῷ παιδί
καὶ μὴ αὐτὸν ἀτιμήσαι». Ἡρόδ. «ἄτισεν: ἠτίμησεν». Καὶ ἐν
τοῖς Ἡθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 1351, 23 διδ. ἀναγινώσκε-
ται «τὸ παρὸν ὡς μικρὸν, μᾶλλον δὲ μηδοτιοῦν πρὸς τὰ σύμπαντα
ἀτιμήσαντες», ὅπερ τρεπτέον ἴσως εἰς τὸ ἀτιμάσαντες. Τὸ ἐν τῷ
βίῳ τοῦ Τιβερίου Γράκχου 14, 4 «ἠτιμηκέμαι τὸν συνάρχοντα»
μετεβλήθη εἰς τὸ ἠτιμωκέμαι ὑπὸ τοῦ Ρεισκίου. Πρβ. καὶ 14, 5
«ἂν σὺ μὲν ἀτιμοῦν με βούλη καὶ προπηλακίζεις»¹. Ἐν τῷ βίῳ
Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου 15, 3 φέρουσιν οἱ κώδικες οὐ μόνον τὸ
ὀρθὸν ἠτιμωκέτι ἀλλὰ καὶ τὸ πλημμελὲς ἠτιμηκέτι. Πρβ. καὶ
Δίων. Κάσσ. ΟΗ', θ', 2. Ἀντὶ τοῦ ἠτίμασαν ἐν τῷ κατὰ Μάρκον
Εὐαγγελίῳ ΙΒ', 4 τῶν ἀντιγράφων ἕνια ἔχουσι ἠτίμησαν. Κακῶς
ὁ Μεινέσιος ἐν τῷ τοῦ Δημοσθένους παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. ΡΚ', 26
ἐξέδωκε «τοὺς τεθνεῶτας δὲ οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἀτιμήσει».
Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις κεῖται ἀτιμίσει, ἀτιμίσει καὶ σε τιμήσει.
Ἐν τῇ γραφῇ «οὐδεὶς σε τιμήσει» λασιθάνει ἢ γνησίᾳ «οὐδεὶς ἐτι-
μῶσει», ὡς λέγεται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους σελ. 330, 315².

Καὶ παρὰ Ξενοφῶντι Ἀθην. Πολ. Α', 14 ἀνεγινώσκειτό ποτε
«Διὰ ταῦτ' οὖν τοὺς μὲν χρηστοὺς ἀτιμῶσι καὶ χρήματα ἀφαι-
ροῦνται καὶ ἐξελαύνουσι καὶ ἀποκτείνουσι, τοὺς δὲ πονηροὺς ἀβ-
ξουσιν» ἀντὶ τοῦ γνησίου ἀτιμοῦσι³. Τὸ παρ' Ἰσοκράτει π. Ἀντι-
δόσ. 175 «τοὺς μὲν διαβεβλημένους πρὸς αὐτὴν πειστέον, τοὺς
δὲ συκοφαντούμεντας ἀτιμητέον» μεταγράφει ὁ Κόβητος ἀτιμωτέον⁴

Ἀναλαμβάνοντες ἐν ὀλίγοις τὰ κεφαλαιωδέστερα καὶ
συνεκτικώτερα τῶν ἐκτενῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν διειλημμένων
καὶ ἀκριβῶς ἐξητασμένων παρατηροῦμεν ὅτι τὸ μὲν τίω
τῶν ποιητῶν ἴδιον ὂν σημαίνει τιμῶ, τὸ δὲ τίνω οὐ μόνον
παρ' αὐτοῖς ἀπαντῶν ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πεζολόγοις, ὧν οἱ

1 Ἴδε Σχαιφῆρον Πλουτ. Παραλλ. Τόμ. Γ', σελ. 349.

2 Πρβ. Κόβητον Μνημοσ. 1874, σελ. 91.

3 Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 750.

4 Nov. Lect. σελ. 752 κέξ.

Ἄττικοί τοῖς συνθέτοις μάλιστα ἀποτίνω καὶ ἐκτίνω ἀσμενίζουσι, δηλοῖ πληρώνω. Ἐν τις λοιπὸν ἐπιθυμῆ ὀρθῶς νὰ ἐλληνίζῃ ἀπεχόμενος τῶν τῆς Βλαχικῆς μούσης τερετισμάτων, ὀφείλει τοῖς γλυκυτάτοις καὶ χαριεστάτοις Ἄγελαίοις τὸ ἀποτίω-ἀποτίομαι καταλείπων νὰ μεταχειρίζηται αὐτὸς ἐπ' ἐνεργείας μὲν τὸ ἀποτίνω, ἀπέτισα, ἐπὶ πάθους δὲ τὸ ἀποτίνομαι, ἀπετίσθην, οἷον ἀποτίνεται τὸ χρέος, ἀπετίσθη τὸ χρέος. Ὡς δὲ φέρεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐκτετισμένος, οὕτω δύναται νὰ ὑπάρχη καὶ παρ' ἡμῖν ἀποτετισμένος (εἶνε ἤδη τὸ χρέος ἀποτετισμένον). Οὐδὲν δ' ἡ φύσις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης κωλύει νὰ λέγηται καὶ προαποτίνω-ομαι, προαπετίσθην καὶ προαπότισις ἀντὶ τοῦ προπληρώνω, κτλ. Πρβ. προεκτίνω. Θεμίστ. σελ. 199, γ': προεκτέτισται.

Σημειωτέον δ' ὅμως ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε δυνατὴ ἡ χρῆσις τοῦ ἀποτίνομαι, κτλ. ἀντὶ τοῦ πληρώνομαι ἢ πλερώνομαι, κτλ. Ἐν τῇ δημῳδῇ φωνῇ λέγεται πλερώνομαι, πλερώνομαι κάθε ἐβδομάδα, πλερώνομαι καλά, πλερώνομαι μὲ τὸ παραπάνω, (ἐ)πλερώθηκα σωστά, εἶσαι καλά πλερωμένος, ξεπλερώθηκα, ξεπλερωμένος, κτλ. Ἐπὶ πάντων τούτων ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ χρῆσις τοῦ ἀποτίνομαι, κτλ. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπλερώσα τοὺς ἀργάτας, κτλ. οὐδαμῶς γίνεται ἀπέτισα τοὺς ἐργάτας, κτλ. Δὲν εἶνε δ' ἀπίθανον ἀναπηδήσας τις αἴφνης τῶν ἐκπαθῶς ἀείποτε τῇ πεπατημένῃ χυδαιολογίᾳ φιληδούντων καὶ δυσαπολύτως αὐτῇ προσφουμένων νὰ ἐξυμνήσῃ μετὰ θορύβου καὶ πατάγου τὸ μέγα τοῦτο (καὶ ἄγνωστον ἴσως αὐτῷ πρότερον) τῆς ἰδιωτικῆς γλώσσης πλεονέκτημα καὶ πολλὴν ἐωλοκρασίαν τῆς ἑαυτοῦ ἀπειροκαλίας νὰ κατασκευάσῃ τῶν μετ' εὐβουλίας περὶ τοὺς λόγους φιλοτεχνούντων καὶ μὴ ὑπ' ἰδιωτείας καὶ σκαιότητος ἢ

ῥαστώνης καὶ νωθείας ἀδιακρίτως ἐμπορουμένων πάντων τῶν σκυβάλων τῆς ταραχωδεστάτης ὡς τὰ πολλὰ καὶ πονηροτάτης συνηθείας τοῦ συρφετώδους καὶ ἀνδραποδώδους ὄχλου. Πρὸς πάντα παράφορον τῆς ἀκαθάρτου καὶ ἀκαλλοῦς λαλιᾶς ἐραστὴν καὶ ἄκαιρον τῶν πλεονεκτημάτων αὐτῆς ἐπαινέτην ἱκανὸν ἡμῖν φαίνεται νὰ λέγηται ἐκάστοτε:

πὶν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἄνθηδόνα ναίεις
οὐδ' ἱερὰν Ἰπέραν, ὅθι κ' ἄτρυγον οἶνον ἔπινας.

Μόνοι ἀληθῶς οἱ μελαγχολῶντες ἢ παρεξηλημένοι τὸν νοῦν δύνανται τὰ νῦν νὰ στοιχῶσιν ἀπολύτως τῇ πενιχροτάτῃ καὶ ἀμορφοτάτῃ γλώσσει τοῦ ὑπὸ μακρᾶς δουλείας καὶ παντελοῦς ἀπαιδευσίας ἀπονεναρκωμένου τὴν διάνοιαν καὶ παραληροῦντος Ἰωμηροῦ, τῇ μόλις μὲν διὰ τύπων διαστρόφων καὶ συντάξεως παραπλησιωτάτης τῇ τῶν ἐν σπαργάνοις ἔτι νηπίων ἐπαρκούσῃ πρὸς τὰς πρώτας καὶ κοινοτάτας βιωτικὰς χρείας, παντάπασιν δ' ἀνεπιτηδείω οὐσῆ εἰς ἐπιστημονικὴν χρῆσιν καὶ πρὸς κατασκευὴν ἐντέχνου πῶς λόγου. Ἰσχυρίζομενοι δ' ὅτι οἱ αὐτάρκως περὶ τὴν γλώσσαν τετριμμένοι οὐδέποτε σχεδὸν ἀποροῦσι τρόπων προσφυῶν εἰς εὐσταλεστέραν καὶ εὐπρεπεστέραν παράστασιν τῶν παρὰ τοῖς ἀγροίκους κυκλουμένων, παραβάλλομεν τοὺς ἐνθέους τῆς ἐσχάτης καὶ εἰδεχθοῦς χυδαιολογίας θαυμαστάς πρὸς βλεννώδεις καὶ ἀναισθήτους τοῦ κάλλους ἀνθρώπους, οἵτινες ἐμμανῆ ἔρωτα περὶ τὰς ἀνίπτους ρυτίδας κατεσκληκυίας καὶ ἐρρακωμένης γραῆς ἔχοντες συχνάκις μὲν μεταξὺ λόγων μνημονεύουσιν αὐτῆς ὑπερφυῶς τὴν δεξιότητα ἐπαινοῦντες, μεθ' ἧς στρέφει τὸν ἄτρακτον καὶ ῥοφεῖ τὴν πτισάνην, ἐπιμελῶς δ' ἐπὶ τὰς θύρας αὐτῆς κωμάζουσι καὶ τὸ παρακλαυσίθυρον ἄδοντες πρὸς ἀχθοφόρους καὶ ὀνηλάτας ἀντεραστὰς παγκρατιάζουσιν. Οὐδαμῶς δ' ἡμεῖς ἐναντιούμεθα, ἂν τις ἐπιθυμῆ μᾶλλον νὰ συγκρίνῃ τὴν παμμιγῆ καὶ

ἀκατάσκευον γλώσσαν τοῦ ῥυπαροῦ ὄχλου πρὸς τὴν γυναῖκα,
ἐκείνην τοῦ ἐξ Ἀμοργοῦ Σιμωνίδου,

τῆ πάντ' ἀν' οἶκον βορβόρω πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεται χαμαί·
αὐτὴ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εἴμασιν
ἐν κοπρίῃσιν ἡμένη πιαίνεται.

Παρασημειωτέον δ' ὅτι πλὴν τῆς ἀγροικίας καὶ δυστρα-
πελίας καὶ τοῦ κορυβαντιασμοῦ καὶ κορδακισμοῦ οὐδὲν ἄλλο
ἐφόδιον ἐπιφέρονται οἱ ὑπὲρ τῆς ἀκράτου χυδαιολογίας,
μᾶλλον δὲ βρωμολογίας μητραγυρτοῦντες καὶ ἅμα μὲν
τυμπανίζοντες καὶ κροταλίζοντες ἅμα δὲ ποικίλα ἄσματα
εἰς τὸ εἶδωλον αὐτῶν, τὸ σύμμικτον εἶδος κάποφώ-
λιον τέρας, ἄδοντες. Ἀπειρότατοι καὶ ἀτριβέστατοι τῆς τε
παλαιᾶς καὶ τῆς νέας γλώσσης ὄντες καὶ τυφλῶς περὶ τε
τὴν φύσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον ἔχοντες οὐδὲν
μὲν ὑγιᾶς οὐδ' εὐστοχον οὐδέ ποτ' οὔτε λέγουσιν οὔτε δύνανται νὰ
εἴπωσιν, αἰείποτε δὲ μωρολογοῦσι καὶ φλυαροῦσι προφερόμενοι
εἰκῆ καὶ φορτικῶς καὶ χύδην ὅτι ἂν αὐτοῖς ἐπέλθῃ,
ἂν μάλιστα τύχωσιν ἀκροατῶν δυσκώφων ἢ ποδαγρώντων
ἢ μὴ πρόχειρον τὸν κόνδυλον ἔχόντων. Πολλάκις δ' οἱ αὐτό-
κλητοι οὗτοι νομοθέται τῆς γλώσσης πειρώμενοι μὲν νὰ πεί-
σωσι, μᾶλλον δὲ νὰ παλεύσωσιν τινὰ πράως παρακελεύον-
ται καὶ μετὰ γλυκύτητος ἐποτρύνουσι ποιούμενοι χρῆσιν τῶν
ὑπὸ Θωμαῖ τοῦ Μανδακάση εἰρημένων:

Σὺ δὲ τὴν γλώσσαν σὴν ἀπλῆν, μὴ τὴν καταφρονήσης,
Ὅτι ἀρίστη καὶ αὐτὴ, ὡς θέλει τὴν γνωρίσης.
Καὶ τόσας χάριτας γλυκᾶς, καὶ νοστιμάδας ἔχει,
Ὅπου καὶ ὄλων τῶν ἔθνῶν, τὰς γλώσσας ὑπερέχει.
Κι' ὅταν στόμα ἑλληνικόν, καὶ σοφὸν τὴν ὀμιλῆ,
Σὲ φαίνεται ὡσὺν ν' ἀκοῦς, ἕνα Καννάρι νὰ λαλῆ.

ἀποτυγχάνοντες δ', ὡς εἰκός, καὶ καταγελῶμενοι ἐπὶ τοῖς
ἀφορήτοις ψυχρεύμασιν ὀργῆς μὲν εὐθέως ἐμπίμπλονται
καὶ πρίουσι ἀγριαίνοντες τοὺς ὀδόντας, ἀπανάισχυντοῦντες

δ' ἔπειτα καὶ αὐθαδιζόμενοι ἀναφθέγγονται μετὰ θυμοῦ τὰ
ὑπὸ τοῦ Κοδρικᾶ γεγραμμένα:

Ἡ Γλῶσσα μας εἶναι ἀπλῆ, εὐστροφη, καὶ πλουσία.
Ἡ φράσις της εἶναι γλυκιά, εὐρυθμος, καὶ γνησία.
Μόν' οἱ Σοφοὶ φαντάζονται σφάλματα νὰ τῆς εὐρουν,
Καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶναι πτωχὴ, γιὰτι δὲν τὴν ἰξεύρουν.

Τὸ δὲ πάντων θαυμασιώτατον εἶνε ὅτι τελειότεραν ἔτι τὴν
τοῦ συρφετώδους ὄχλου λαλιὰν φιλοτιμούμενοι νὰ ποφῆνωσι
προβάλλονται παράδειγμα πρὸς μίμησιν τὴν χαρίεσσαν τοῦ
παρ' Ἀριστοφάνει τοξότου γλώσσαν, ἣτις οὐδαμῶς ὑπὸ τῶν
ἐπαχθῶν κανόνων, τῶν πράγματ' αἰεὶ τοῖς ἀνθρώποις παρε-
χόντων, συμποδιζομένη ἀλλ' ἐλευθερώτατα κινουμένη κάλ-
λιστα δύναται νὰ ἀρμόσῃ τῷ καὶ ὁ ἡμᾶς αἰῶνι τῆς προό-
δου καὶ τῆς ἐλευθερίας! Οὔτε φύσιν καὶ χρῆσιν γλώσ-
σης συνορῶντες οὔτ' ὀρθοέπειαν καὶ καλλιφωνίαν κατανοοῦν-
τες ἐπιπόνως μὲν ἐν τῷ φορυτῷ σκαλεύουσιν ἄνω καὶ κάτω
αὐτὸν κινοῦντες, ἀλλ', ἂν τινι καλῶ λανθάναντί που ἐντύχω-
σιν, ἰσχυρῶς διωθοῦνται, μόνον δὲ τὰ δυσωδέστατα δίκην καν-
θάρων ἐκλέγοντες ἥδιστ' ἐγκάπτουσι περικυλίσαντες ταῖς χερ-
σίν. Ἴνα δ' ἀσπαστοὶ καὶ ἀποδεκτοὶ τοῖς ἀχθοφόροις ὑπάρ-
χωσι, παρ' ὧν μόνων, ὡς φαίνεται, προσδοκῶσιν τι, ἐξίχνευσαν
δεξιώτατα τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχὴν τοῦ ῥυπαροῦ αὐτῶν ὀνό-
ματος ἀποδείξαντες κατὰ τὴν μέθοδον τὴν τῶν οὐκ ὄντων
εὐρετικὴν ὅτι ἐκ τοῦ χθαμαλός γίνεται χθαμάλιος
καὶ συναιρέσει(!) τοῦ ἰος εἰς ἰς χθαμάλις, ἐκ τούτου δὲ τὸ
χαμάλις!

ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν.

Κοιμῶσι δὲ καὶ μέγα φουσῶσιν ἐπὶ τοιούτοις ἐξαμβλώμασιν
*et in rebus levibus et futilibus ita gloriantur ac si quadrigis
vecti Capitolium intrassent et spolia Iovis Feretrio opima sus-
pendissent.* Οὐδὲν δὲ φάρμακον πρὸς ἴασιν τῆς χαλεπωτάτης
αὐτῶν νόσου εὐρίσκεται. Καὶ τοὺς καλλίστους τῶν Ἑλλήνων

κῶν λόγων ἐπάδων τις αὐτοῖς μάτην πονεῖ καὶ δίκτυον ἀνεμονοθήρα. Οὐδαμῶς εἰς τὸ σωφρονέστερον μετατίθενται οὐδ' αἰσθάνονται τὸ παράπαν τῶν λεγομένων ἀλλ' ὄνοι, τὸ τῆς παροιμίας, λύρας ἀκούουσι κινουῦντες τὰ ὦτα.

Ἄλλ' ἤτοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεθα καὶ αὖτις.

ὑπομιμνήσκοντες δ' ὅτι περὶ μόνων τῶν ὑπερμάχων τῆς ἀκράτου χυδαιολογίας τοῦ ἐσχάτου ὄχλου καὶ πολεμίων τῆς ἀπὸ τῶν ῥύπων κεκαθαρμένης καὶ πρὸς τὸ εὐσχημονέστερον καὶ σεμνότερον μετερρυθμισμένης γλώσσης ὁ λόγος ἡμῶν γίνεται καὶ οἰκτείροντες τὴν κατάστασιν τῆς νέας Ἑλλάδος, ἐν ἣ καὶ εὐτελέστατοι σκώληκες ἐν βορβόρου γωνίᾳ τοῦ τῆς ἀμαθίας καὶ ἀγνοίας καλινδούμενοι τολμῶσι περὶ γραμμάτων νάποφαινῶνται καὶ τοὺς ὀξύτατα βλέποντας ὡς ὀφθαλμιῶντας νά ψέγωσιν¹, ἐπανερχόμεθα ἐκ τῆς παρεκβάσεως εἰς τὸ προκείμενον.

¹ Δεινὴ καὶ ἀφόρητος καθίσταται ἡ ὕβρις καὶ ἀλαζονεία, μεθ' ἧς ἀνθρώπος παντάπασιν ἀμαθῶς καὶ τῶν πρώτων τῆς γλώσσης στοιχείων ἔχων ἐπιχειρεῖ παρὰ τοῖς Γραικύλοις οὐ μόνον κρίσεις καὶ θεωρίας περὶ αὐτῆς νά ποιῆται, ἀλλοτ' ἀλλὰ γνωμῶν κηροχυτῶν καὶ τοιαῦτα συνήθως μινυρίζων, ὅποια γραῦς καταβαυκαλῶσα παιδίον, ἀλλὰ καὶ τοὺς μὴ συμμαιομένους αὐτῇ ἀγρίως νά δάκνη καὶ σφαδάζων νά ὑλακτῆ. Ἄδυνατοῦμεν τῇ ἀληθείᾳ νά μὴ δυσχεραίνωμεν καὶ ἀγανακτῶμεν βλέποντες ὅτι οὐδαμῶς ὀκνεῖ ὁ γεννάδας ποικίλων περὶ τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς νά ἀπτηται ζητημάτων, καίτοι ὅπως αὐτῆς ἰδιώτης ὢν καὶ ὀφείλων ἐκ παντὸς τρόπου χαμαιιδασκάλην ἑαυτὸν νά υποβάλῃ, ἵνα διδαχθῇ νά μὴ γράφῃ ἐρωμένος ἀντὶ τοῦ ἐρώμενος (ἐράομαι-ἐρώμαι, ἐράόμενος-ἐρώμενος), βριάζω ἀντὶ τοῦ βρυάζω, παραΜΕμελημένη (ὦ Ζεῦ καὶ θεοί) ἀντὶ τοῦ παρΗμελημένη (παρ-αμελῶ, παρ-ημέληκα, παρ-ημέλημαι), ξένω ἀντὶ τοῦ ξάλνω, «καταχωρῆθεις ἡ διατριβῆ» ἀντὶ τοῦ καταχωρῆσθεις, «τῶν ὀποίων ἢ μᾶλλον ὀρθῆ εἶναι ἐκείνη τοῦ Κουρτίου» ἀντὶ τοῦ ἢ τοῦ Κουρτίου, κτλ. κτλ. μηδὲ «τὸ ἀργός (ἐκ τοῦ ἄργος)» ἀντὶ τοῦ ἀεργός καὶ «παραδείγματα τοῦ εἰς πρός εὐρίσκονται» ἤγουν «τοῦ εἰς πρός», κτλ. κτλ.

Καὶ πεφεισμένως μὲν ἐν τῇ παρόντι ὑπὸ μετριότητος καὶ φιλανθρωπίας τὸν ἔξοχον τοῦτον τοῦ ἑλληνισμοῦ διδάσκαλον ἐλέγχωμεν ἐλπίζοντες μά-

Παρὰ τῶν Ἀγελαίων ἀνθρώπων ἀμαθεστάτων καὶ μικροτάτων τὴν γνώμην καὶ ταπεινῶν ἐσχάτως ἐν ἀπάσαις ταῖς ἀντιλογίαις οὐτ' ἀλλοτ' εὐλογόν τι ἢ εὐπρόσωπον ἠκούσαμεν οὔτε νῦν προσδοκῶμεν. Μεγάλα δ' αἰείποπε καὶ δεινὰ ὑπῆρξαν τὰ ἐξ ἀνεπιστημοσύνης καὶ πολλοῦ θράσους παραπτώματα καὶ τὰ ὑπὸ μανίας καὶ λύσσης ἀκολαστάσματα αὐτῶν. Ἴσως δ' ὅμως ἀληθῆς τις τῶν μουσῶν θεράπων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐραστῆς προενέγκῃ πρὸς ἀπολογίαν τοῦ εἰπόντος «ἀποτίον τὸ δάκρυ τὸ ἐμόν» τὸ ἐν Ἀρκαδικῇ ἐπιγραφῇ κείμενον ἀπυτειέτω ἀντὶ τοῦ ἀποτινέτω. Ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων, ἀγραμματώτατος καὶ εἰκαιότατος ὢν καὶ οὐδέποτε τὴν γλῶσσαν εἰς νοῦν ἀποβρέχων, ὡς πάμπολλα ἄλλα ὑπ' ἀγνοίας καὶ ἀβελτερίας ἔγραψεν, οἷον ἀνάγνωσ ἀντὶ τοῦ ἀνάγνωθι, ἐκπληροῖτε ἀντὶ τοῦ ἐκπληροῦτε, νά πληρῆ ἀντὶ τοῦ νά πληροῖ, ἐσήμανον ἀντὶ τοῦ ἐσήμαναν, παρεκάλεσε ἀντὶ τοῦ παρακάλεσε ἤτοι παρακάλεσον, καταβεβλημένος ἀντὶ τοῦ καταβεβλημένος (πολλάκις), πολιωρκήθησαν καὶ κατετρυχήθησαν ἀντὶ τοῦ ἐπολιορκήθησαν καὶ κατετρυχώθησαν, ἐρωμένος ἀντὶ τοῦ ἐρώμενος, τῶ Κλεομένη ἀντὶ τοῦ τῶ Κλεομένει, τοῦ Ἀρταφέρνη ἀντὶ τοῦ τοῦ Ἀρταφέρνου ἢ Ἀρταφέρνους, Φάον (ῶ) ἀντὶ τοῦ Φάων (πολλάκις), ἀρωγήν ἀντὶ τοῦ ἀρωγήν, γονυκλιτῆς ἀντὶ τοῦ γονυκλινῆς, νεφοσκεπτῆς ἀντὶ τοῦ νεφοσκεπῆς, ἀρι-

λιστα ὅτι, καὶ τῶν νηπίων ἤδη χλευαζόντων καὶ ἐπικερτομούντων αὐτόν, ὀποστῆ ἔκων ἄκων τῆς ματαίας ἀδολεσχίας καὶ τῆς περὶ τὰς μούσας ἀσχημοσύνης· ἂν δὲ τολμήσῃ καὶ πάλιν νά κινήσῃ τὸν ἀνάγνωρον περὶ γλώσσης καὶ φιλολογίας φληναφῶν, ἀφειδῶς τότε αὐτόν θά μαστιγώσωμεν διὰ πολλῶν παραδειγμάτων τὴν ἀγραμματίαν καὶ ἀπαιδεύσαν αὐτοῦ ἐμφανίζοντες, ἵνα πεισθῶσιν οἱ ξένοι ὅτι δὲν κατοικοῦσιν ἐν Ἑλλάδι Γραικύλοι μόνου οὐδ' εἶνε ἡ χώρα αὕτη ἐλευθέρα Κόρυρα.

στο κράτης ἀντὶ τοῦ ἀριστοκρατικός, κτλ., τῆς ΜΗΚΕΤΙ πτιλλωθείσης Μούσης μου ἀντὶ τοῦ πῆς ΜΗΠΩ (ΟΥΠΩ) πτιλλωθείσης Μούσης μου, νὰ σωφρονήσωμεν αὐτούς ἀντὶ τοῦ σωφρονίσωμεν, πρὸς τὸ χωρίον Ἅγιος Γεώργιος ἀντὶ τοῦ πρὸς τὸ χωρίον Ἅγιον Γεώργιον, κατὰ τῶν χριστιανικῶν χωρίων Ἅγιος Βασίλειος καὶ Νυφίτσα ἀντὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου καὶ Νυφίτζας (ἡ τζης), κτλ. κτλ., οὕτω καὶ τὸ ἀποτίον ἀντὶ τοῦ ἀποτίνον· οὐδεμίαν δὲ πάντως τοῦ ἄπαξ εὐρημένου Ἀρκαδικοῦ τύπου εἶχε γνῶσιν ὁ τὰ πάντα ἀγνοῶν στιχουργός. Ἐπειτα δ' ἄτοπον, νομίζομεν, καὶ ἄλογον εἶνε νὰ ποβλέπη τις εἰς σπανιωτάτην διαλεκτικὴν χρῆσιν καὶ νὰ μετασχηματίζη κατ' αὐτήν, καὶ ἀναμφισβήτητον ὑποτιθεμένην, τύπον ῥήματος συχνότατον ὑπάρχοντα ἐν τε τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ καὶ ἐν τῇ λεγομένῃ κοινῇ. Ὁ Βέργκιος¹ ἐκλαμβάνει τὸ προμνημονευθὲν ἀπυτειέτω ὡς προστακτικὴν ἀορίστου κατ' ἀναλογίαν τῶν Ὀμηρικῶν ἐβήσετο καὶ ἐδύσετο ἐσχηματισμένου, οὕτινος ἐξίτηλον ἐγένετο τὸ Σ. Ἄλλ' ὁ Ἰω. Σμιδίτιος² διατείνεται ὅτι ἐν τῇ Ἀρκαδικῇ διαλέκτῳ φυλάττεται τὸ Σ, ὡς διδάσκει τὸ ἀπυτεισάτω, καὶ ὅτι τὸ ἀπυτειέτω μόνον ἐνεστῶς δύναται νὰ εἶνε.

Διὰ λόγον δ', ὅστις θὰ καταστῇ φανερός ἐν τοῖς ἔπειτα, κρίνομεν ἐπάναγκες νὰ ξιώσωμεν ἐνταῦθα παρατηρήσεως καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ ὀνόματος δάκρυ ἐν τε τῷ «ἀποτίον τὸ δάκρυ τὸ ἐμόν» καὶ ἐν τῷ «πᾶς των δάκρυ φλογερὸν ἐκχύνων» (σελ. 24) καὶ ἐν τῷ «δάκρυ χαρᾶς ἐλείβετο ἡρέμα»

(σελ. 10). Ὁ δισύλλαβος τύπος δάκρυ εἶνε ποιητικός. Ἄν δ' ἀπιστῇ ἡμῖν ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων, παρεχόμεθα αὐτῷ μάρτυρα ἀξιόχρεων τὸν ἐντιμον καὶ σεβάσιμον Ἀγελάρχην λέγοντα ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ (σελ. 63) «Δάκρυον, τὸ, Πλ. Δ. τοῖς δάκρυσιν (ἐκ τῆς ποιητ. ὄν. τὸ δάκρυ)». Ἀλλὰ δεινότατόν τι καὶ τοῦτ' αὐτὸ Βερναρδακικὸν σφάλμα ἐμφαίνεται τῇ βραχείᾳ ταύτῃ ῥήσει. Ταλανίζοντες δὲ τοὺς ἀθλίους διδασκάλους τοὺς ἐκόντας ἢ ἄκοντας ἐν τῇ κόπρῳ ταύτῃ τοῦ Ἀυγείου κυλινδουμένους συμβουλεύομεν αὐτοῖς νὰ μὴ πείθωνται εὐκόλως παντὶ τοῦ Γόητος διδάγματι· διότι ὀλίγιστα μὲν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδασκομένων, τὰ κατὰ τύχην ἀδιάφθορα ἐκ τῶν τυφλοσυρτῶν μετενηνεγμένα, ἔχουσιν ἀνεπιλήπτως, τὰ πλεῖστα δ' εἶνε ψευδῆ καὶ διάστροφα τεκμηριοῦντα ἢ παντελῆ ἄγνοια καὶ τῶν πρώτων τῆς γλώσσης στοιχείων ἢ δυσπαράβλητον μετεωρίαν καὶ βοσκηματώδη εὐήθειαν. Ἐξετάζοντες τὴν πρὸ μικροῦ ἐκ τῆς γραμματικῆς αὐτοῦ παρατεθείσαν ῥῆσιν εὐρίσκομεν ὀρθὴν μὲν τὴν περὶ τῆς χρήσεως τοῦ τύπου δάκρυ παρατήρησιν, πλημμελῆ δὲ τὴν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς τοῦ δάκρυον. Γράφων ὁ Γόης «Δάκρυον, τὸ, Πλ. Δ. τοῖς δάκρυσιν» κατάφωρος γίνεται δοξάζων ὅτι ἄγνωστος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἢ ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ ἦτο ἢ πληθυντικὴ δοτικὴ δακρύοις. Περιφανέστατα δ' ὅμως αὐτὸν ἐξελέγχει καὶ καταγέλαστον τοῖς μὴ Ἀγελαίοις ἢ χρῆσις τῶν παλαιῶν καθιστᾷ σαφῶς μηνύουσα, μᾶλλον δὲ βοῶσα ἐκάστοτε ὅτι ἐλέγετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ οὐ μόνον ΔΑΚΡΥΣΙΝ ἐκ τοῦ δάκρυ¹ ἀλλὰ καὶ ΔΑΚΡΥΟΙΣ ἐκ τοῦ δά-

¹ De Tit. Arcad., Ind. Schol. Hal. 1860—61, σελ. XIV.

² Zur Gesch. d. Indogerm. Vocal. Μέρ. Α', σελ. 142. Πρὸς καὶ Κουρτίου Μελετήματα Τόμ. Β', σελ. 27 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 387.

¹ Δὲν ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην, καθ' ἣν τὸ δάκρυσιν ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ δακρύοις διὰ μεταπλασμοῦ. Κραμ. Ἄν. Ὁξ. Τόμ. Α', σελ. 124
4 «Τὸ δὲ δάκρυσιν οὐκ ἀπὸ τοῦ δάκρυ· δάκρυσιν γὰρ ἂν ἦν»

κρυον. Θωμάς ὁ Μάγιστρος κελεύει (σελ. 85) «Δάκρυσι λέγε, μὴ δακρύοις ποιητικὸν γάρ. Λιβάνιος ἐν μελέτῃ τῇ Φιλαργύρου παῖς ἀριστεύσας¹: τοῖς τῶν δανειζομένων δάκρυσι μὴδὲν ἐνδιδόναι». Ὁ δὲ Μοῖρις ἀποφαίνεται (σελ. 117) «Δακρύοις Ἀττικῶς, δάκρυσιν Ἑλληνικῶς». Ὅτι ἀναλήθη καὶ ἀσύστατα διδάσκουσιν οἱ γραμματικοὶ οὗτοι ἀποδείκνυται ἐναργῶς ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων.

Ὁ Ὅμηρος πανταχοῦ σχεδὸν τὸν τύπον δάκρυσι μεταχειρίζεται (Ἰλ. I, 570. Ὀδ. E, 83, κτλ.). Ἐν ἐνὶ δὲ μόνῳ στίχῳ τῆς Ὀδυσσεΐας (Σ, 173) ἀπαντᾷ τὸ δακρύοισι. Ἀλλ' ἐν οὐκ ὀλίγοις ἀντιγράφοις φέρεται δάκρυσι, ἕπερ ὁ Κουσῆρος μετετύπωσε εἰς δάκρυΣΣι. Πρβ. καὶ Ἡσίοδ. Ἀσπ. 132: δάκρυσι μῦρον. 270: δάκρυσι μυδαλέη. Οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ ἀμφοτέρων τῶν τύπων ποιοῦνται χρῆσιν, ὅσον

Λίσχύλ. Πέρσ. 539:

διαμυδαλέοις δάκρυσι κόλπους
τέγγουσ', ἄλγους μετέχουσαι.

Πρβ. καὶ Ἀγαμ. 1548.

Σοφοκλ. Ἡλ. 167:

δάκρυσι μυδαλέα, κτέ.

Ἀποσπ. 510 Νουκ.:

καὶ τὸν θανόντα δακρύοις ἀγιστάναι.

Εὐριπ. Ἑλ. 166:

δάκρυσιν ἢ θρήνοις ἢ πένθεσιν;

Πρβ. καὶ 176. 195. 456. 674. 1189. 1419. Ἰκέτ. 21:

"Ἄδραστος ὄμμα δάκρυσιν τέγγων ὄδε.

Πρβ. καὶ 978. Τρω. 315:

ἐπεὶ σὺ, μάτερ, ἐπὶ δάκρυσι καὶ
γῆοισι κτέ.

ἀλλ' ἀπὸ τοῦ δακρύοις κατὰ μεταπλασμόν, ὡς προβάτοις πρόβασι, ἐγκάτοις ἔγκασι, κτέ.». ¹ Τόμ. Δ', σελ. 402 Ῥεισκ.

Πρβ. καὶ 1090. Ἡλ. 181:

δάκρυσι χορεύω, δακρύων δέ μοι μέλει.

Ὁρέστ. 205:

δάκρυσί τ' ἐννοχλοῖς.

Πρβ. καὶ 320. 1308. Φοιν. 1501:

δάκρυσι δάκρυσιν, ὦ δόμος, ὦ δόμος.

Ἰππολ. 853:

δάκρυσί μου βλέφαρα
καταχυθέντα κτέ.

Πρβ. καὶ 1142 καὶ Ἀπόσπ. 265 Νουκ. Ὁρέστ. 529:

δακρύοις γέροντ' ὀφθαλμὸν ἐκτήκω τάλας.

Πρβ. καὶ 135. 1239. 1363. 1410. Φοιν. 1542:

αἰκτροτάτοιςιν δακρύοισιν.

Πρβ. καὶ 1441. 1522. Μηδ. 25:

τὸν πάντα συντήκουσα δακρύοις χρόνον.

Πρβ. καὶ 922. 928. 1221. Ἰφιγ. Αὐλ. 398:

ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις.

Πρβ. καὶ 496. 541. 1100. 1175. 1434. Τρω. 509:

δακρύοις καταξανθεῖσα.

Πρβ. καὶ 513. Ἑλέν. 937:

πρόσω σφ' ἀπόντα δακρύοις ἂν ἔγγάπων.

Πρβ. καὶ 991. Ἰων. 876:

στάζουσι κόραι δακρύοισιν ἔμαί.

Ἰρακλ. Μαιν. 1205:

βᾶρος ἀντίπαλον δακρύοις συναμιλλᾶται.

Πρβ. καὶ 1361 καὶ Ἡλ. 192 καὶ 502. Περὶ τοῦ Ἀνδρομ. 532

ἴδε Δινδόρφιον Εὐριπίδ. Τόμ. Γ', σελ. 365.

Ἀριστοφ. Σφ. 390:

τοῖς δακρύοισιν τῶν φευγόντων αἰεὶ καὶ τοῖς ὀλοφυρμοῖς.

Πρβ. καὶ Ἰππ. 1269.

Μένανδρ. Ἀποσπ. 532:

αἰεὶ δὲ τοῖς παροῦσι δακρύοις ἐμποιεῖ
τὸ θῆλυ κτέ.

Καὶ ἐν τῷ πεζῷ τῶν Ἀττικῶν λόγῳ οὐ μόνον ὁ τύπος δάκρυ-

αιν ἀπαντᾷ ἀλλὰ καὶ ὁ ἄχρηστος ὑπὸ τοῦ Γόητος νομιζόμενος δακρύοις, ὡς Θουκυδ. Ζ', 75 «ὥστε δάκρυσι πᾶν τὸ στράτευμα πληροῦν κτέ.». Δημοσθέν. σελ. 872, 32 «ἰκετεύων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀντιβολῶν καὶ δάκρυσι κλάων» (Πρβ. καὶ Λιβάν. Τόμ. Δ', σελ. 626, 15)¹. Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Α', δ', 26 «λέγεται σὺν πολλοῖς δακρύοις ἀποχωρῆσαι». Λυκούργ. κ. Λεωκρ. 33 «τοῖς δακρύοις εἰς ἔλεον προαγαγέσθαι». Πρβ. καὶ Ψευδοπλάτ. Ἀξιόχ. σ. 365, α' «σὺν δακρύοις καὶ κροτήσεσι χειρῶν». Θεόφρ. π. Ὄσμ. 6 «κλωσί, φύλλοις, φλοιοῖς, καρποῖς, δακρύοις», κτλ.

Ἄλλ' ἡ γραμματικὴ τοῦ ἐνδοξοτάτου παρὰ τοῖς Γραικύλοις Βερναρδάκη τοσοῦτων ἐστὶν ἀμαρτημάτων μεστή, ὥστε μοι παρίσταται τὸ τοῦ μωροῦ τοῦ πρὸς κόσκινον εἰπόντος οὐχ εὐρίσκειν ὅ τι βύσειεν ἢ μὴ βύσειεν αὐτοῦ².

¹ Ψαλμ. ε', 7 «ἐν δάκρυσί μου τὴν σάρωμνήν μου βρέξω». ΡΚΕ', 5 «αἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν», κτλ. Ὁριγέν. Τόμ. Γ', σελ. 136 «τοῖς τῆς μετανοίας δάκρυσιν», κτλ. Παρὰ Θεμιστίω εὐρίσκεται Λόγ. Ζ', σελ. 90, δ' «δάκρυσι πλαινώμενοι». ΙΓ', σελ. 173, δ' «φροιμαζόμενος τοῖς δάκρυσιν», ἀλλὰ Λόγ. ΛΒ', σελ. 359, δ' «οὐκ ἐφύρασεν ὕδατι ἀλλὰ δακρύοις».

² Αἱ πλατύτεραι περὶ τινῶν καὶ ἀκριβέστεραι διασαφήσεις καὶ αἱ κατὰ παρέκβασιν ἐνόητε παρατηρήσεις ἐπίτηδες ἐν τῇ λόγῳ παρεμβάλλονται ὡς μείλιγματα τῆς τινὰ τῆς τῶν ἀναγινωσκόντων ὀργῆς ἐπὶ τῇ κινήσει τοῦ δυσωδεστάτου βορβόρου. Καὶ ἐλάχιστον μέρος τῶν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαίων προχομένων ἀκαθαρσιῶν εἶνε ἀληθῶς ἀφῆρητον καὶ λίαν κινδυνώδες δύναται νάποβῆ τοῖς ἔχουσι ψυχὴν ἀνθρωπίνην καὶ ῥίνα τετρημένην. Τοῦτου λοιπὸν ἕνεκεν ἐνομίσαμεν καλὸν ἐν τοῖς ἐκαστοῖς ἐλέγχοις τῶν ἐκ τῶν συρραμμάτων αὐτοῦ προφερομένων γευμάτων, ἀφορμὴν ἐκ βαρβαρισμῶν ἢ σολοικισμῶν τῆς Βλαχικῆς μούσης λαμβάνοντες, νὰ διευκρινώμεν τινὰ τῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἣν οὐδέποτε διαλείπουν πάντα τρόπον κακοῦντες καὶ διαφθερόντες οἱ ἀνίπτοις ποσὶ πρὸς τοὺς λόγους πηδῶντες Ἀγελαῖοι. Οὐ μόνον δ' ἦττον ἀνιάρᾳ οὕτω καὶ πῶς ἀνεκτοτέρα καθίσταται ἢ ἐκ τῆς ταρασσομένης κόπρου ἀηδία, ἀλλὰ καὶ ὠφέλεια οὐχὶ μικρὰ προσγίνεται τοῖς περὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα σπουδάζουσι νεανίσκοις, οἵτινες πολλὰ μὲν ἑλληνιστὶ γεγραμμένα βιβλία ἀνεκίττουσιν, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἐξ αὐτῶν πορίζονται ἢ ἀκάνθια καὶ τριβόλους.

ΚΕΦ. Β'.

Κακῶς γράφεται ἀγνωμον, ἀρτοπῶλις, ἀνθοπῶλις καὶ Ὀρεστεία. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε ἀγνωμον, ἀρτόπωλις, ἀνθόπωλις καὶ Ὀρέστεια.

§ 1.

Τὸ ἀγνωμον, ὅπερ μεταχειρίζεται ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων καὶ ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τοῦ Μενδελσῶνος Βαρθόλδουος γράφων (Τόμ. Α', σελ. 548) «πρὸς τὸ ἀγνωμον ἔργον τοῦ κυβερνᾶν»¹, ἔχει πλημμελῶς. Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐτονίζετο ἀγνωμον, ὡς σύγγνωμον ἢ ξύγγνωμον, μεγαλόγνωμον, ὁμόγνωμον, ἀνεπίγνωμον. Θωμ. Μάγ. σελ. 160 «Εὐγνωμον μὴ λέγε, ὡς εὐδαιμον, ἀλλ' εὐγνωμον ἀγνωμον δὲ καὶ σύγγνωμον. Λουκιανὸς ἐν τῷ δις κατηγορούμενος: ἀγνωμον γὰρ ἐπ' ἐμὲ τὴν ἐμὴν μάχαιραν ἀκονᾶν. Θουκυδίδης: ξύγγνωμον δ' ἐστὶ τὸ ἀκούσιον. Εὐγνωμον δὲ ἀνθρώπιον ὁ αὐτὸς φησιν». Ἀλλὰ τὸ εὐγνωμον ἀνθρώπιον (ἢ ἀνθρώπειον) καὶ ἀπλῶς τὸ οὐδέτερον τοῦ εὐγνώμων οὐδαμοῦ τῆς συγγραφῆς τοῦ Θουκυδίδου εὐρίσκεται. Μεγάλως δ' ὁ Μάγιστρος σφάλλεται νομίζων ὅτι οὐχὶ εὐγνωμον ἀλλ' εὐγνώμων ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐλέγετο. Παρ' Ἀρκαδίῳ π. Τόν. σελ. 118 ἀναγινώσκειται «Τῶν εἰς ΩΝ βαρυτόνων τὰ οὐδέτερα ὁμο-

¹ Ἐλπίζομεν δ' ὅτι καὶ αὐτῶν τῶν χαύνων καὶ ἀναλγήτων Γραικῶν πολλοὶ θάνατον ἔπεισαν μετὰ τινὰ χρόνον ἐκ τοῦ βαθέος ληθάργου καὶ τὰς παντοδαπὰς σκευωρίας καὶ κακοτεχνίας τῶν γόητων καὶ φαρμακείων συνιδόντες μεγάλως μὲν θὰ δυσφορήσωσι καὶ περιπαθῶς θὰ σχετλιάσωσι, σφοδρῶς δ' αὐτοὺς μισήσαντες πόρρωθεν τοῦ λοιποῦ θὰ ἐκτρέπωνται ὡς δυσάντητα καὶ ἀποτρόπαια θεάματα ἢ ἐπάρατα καὶ ἐξάγιστα ἀνδράποδα.

¹ Γραπτέον κυβερνᾶν. Ἡ μεθ' ὑπογεγραμμένου Ι γραφὴ τῶν εἰς ΑΝ καὶ ΗΝ ἀπαρεμφάτων ἀποδείκνυται ἀσύστατος καὶ ἀπόβλητος.

τονούσι ταῖς κλητικαῖς τῶν ἀρσενικῶν ἐσώφρων ὡ σῶφρον καὶ τὸ σῶφρον ὡ ἀγνώμων, ὡ ἀγνώμων καὶ τὸ ἀγνώμων». Ἡ ὁρθή δ' ὅμως γραφή ἀναμφηρίστως εἶνε «ὡ ἀγνώμων καὶ τὸ ἀγνώμων»¹. Οὐδεμιᾶς πίστεως ἄξιος φαίνεται ὁ ἐν Βαχμ. Ἀνεκδ. Τόμ. Β', σελ. 372, 1 παραγγέλλων «Τὸ εὐδαμον ἐρεῖς, τὸ ἀγνώμων δέ». Τὸ ἀγνώμων ἀπαντᾷ παρὰ Πινδάρῳ ἐν τῷ γνωστῷ «ἀγνώμων δὲ τὸ μὴ προμαθεῖν», παρὰ Δημοσθένει καὶ παρ' οὐκ ὀλίγοις τῶν μεταγενεστέρων². Τὸ σύγγνωμον ἢ ξύγγνωμον κεῖται παρὰ Θουκυδίδῃ, παρὰ Πλάτωνι καὶ παρ' ἄλλοις³. Κατὰ μίμησιν δὲ τοῦ Θουκυδίδου εἰπόντος «ξύγγνωμον δ' ἐστὶ τὸ ἀκούσιον» ἔγραψε καὶ ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος Ῥωμ. Ἀρχ. Α', 58 «ἅπαν δὲ σύγγνωμον τὸ ἀκούσιον». Τὸ δὲ οὐδέτερον τοῦ εὐγνώμων φέρεται παρὰ Πλουτάρχῳ, Ἀρριανῷ, Δίωνι Χρυσόστομῳ, Ἰωσήπῳ, Διοδώρῳ καὶ λοιποῖς⁴. Τὸ μεγαλόγνωμον εἶπεν ὁ Φιλόστρατος ἐν Βίοις Σοφιστῶν «τὸ δὲ μεγαλόγνωμον τοῦτο καὶ φρονηματώδες» (Α',

¹ Πρβ. Γοιτλίγγιον π. Τόν. σελ. 330 καὶ Κυννῆρον Διεξοδ. Γραμματ. Τόμ. Α', σελ. 376 ἐκδ. 6'.

² Δημοσθ. σελ. 4262, 16. Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 633. σελ. 703. Τόμ. Β', σελ. 288. σελ. 327. Δί. Χρυσόστ. Τόμ. Β', σελ. 438, 28 Δινδ. Ἀρριαν. Ἐπικτ. Διατρ. Α', ια', 24. Μάρκ. Ἀντων. ΙΑ', 18. Εὐσέβ. Προπαρ. Εὐαγγ. Υ', ια', 2, κλπ.

³ Θουκυδ. Γ', 40. Δ', 98. Πλάτ. Νόμ. σ', σ. 757, δ'. Δέξιππ. Ἀποσκ. ἐκ τῶν Σκυθικῶν (Ἀποσκ. Ἰστ. Ἑλλ. Καρ. Μυλλ. Τόμ. Γ', σελ. 677), κλπ.

⁴ Πλούτ. Ἡθικ. σελ. 512, 14. σελ. 657, 32 Διδ. Ἀλκιβ. καὶ Κοριολ. Συγκρ. Δ', 5. Ἀρριαν. Ἐπικτ. Διατρ. Γ', κ', 11. Δ', ε', 14. Δί. Χρυσ. Τόμ. Β', σελ. 453, 14. Ἰώσηπ. Ἰουδ. Πολ. Δ', δ', 3 (ἀλλὰ κ. Ἀπίων. Α', 23 εὐγνώμων κατὰ τε τὴν Διδάσκειον καὶ τὴν Τεϋδνήρειον ἑκδόσιν). Ἀριστείδ. Τόμ. Β', σελ. 405. 501. Διδόδ. Σικ. ΙΓ', κγ', 2. Ὀριγέν. Τόμ. ΙΗ', σελ. 278. Τόμ. ΙΘ', σελ. 59. 348. Τόμ. ΚΑ', σελ. 374. (Πρβ. καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 346). Ἀφίν. παρὰ Σπεγγ. Τόμ. Α', σελ. 404, κλπ.

κέ', 11) καὶ ἐν Ἐπιστολαῖς «τὸ μεγαλόγνωμον καὶ τὴν ὄφρυν παρ' αὐτῶν χεκτημένοι» (ΟΓ', 2), τὸ δ' ἀνεπίγνωμον ὁ Πορφύριος ἐν τῷ περὶ Ἀποχ. Ἐμφύχων «φύσει γὰρ ἀνεπίγνωμον τοῦ ἀπόντος τὸ ἄλογον» (Α', 45), τὸ δ' ὁμόγνωμον ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ἀρέθας ἐν τοῖς περὶ Δίωνος «τὸ γὰρ ὁμόγνωμον καὶ ισότιμον κτέ.» (Δί. Χρυσ. Δινδορφ. Τόμ. Β', σελ. 363, 26).

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον προπαροξύνονται τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων ἀσχήμων, εὐσχήμων, φιλειδήμων, φιλεγκλήμων, φιλοθεάμων, φιλοικτίρων, φιλαπέχθων, ἀπράγμων, μεγαλοπράγμων, πολυπράγμων, ἀπολυπράγμων, φιλοπράγμων, παγκαταπύγων, ἀμφώδων, ἀτεράμων, ὅσον ἀσχημον, εὐσχημον, φιλειδημον, φιλέγκλημον, φιλοθέαμον, φιλοίκτημον, φιλαπέχθημον, ἀπραγμον, μεγαλόπραγμον, πολύπραγμον, ἀπολύπραγμον, φιλόπραγμον, παγκατάπυγον, ἀμφωδον, ἀτέραμον.

Πλάτ. Νόμ. Ζ', σ. 797, β' «κεῖσθαι τὸ τ' εὐσχημον καὶ ἀσχημον», κτλ.¹ Στράβ. Α', β', 29 «καὶ τὸ φιλειδημον τοῦ ποιητοῦ καὶ τὸ φιλέκδημον». Γ', δ', 19 «ἐξ ἑαυτῶν δ' οὐ πολὺ μὲν προσφέρονται τὸ φιλειδημον»². Πολύβ. σελ. 813, 23 Οὐλσχ. «τὸ δὲ Τιμαίου φιλεπίτιμον καὶ φιλέγκλημον οὐδεὶς ἐν ἀποδέξειτο». Ὀριγέν. Τόμ. Γ', σελ. 87 «ἐμφαίνεται οὕτως τὸ φιλέγκλημον». Πλούταρχ. Ἡθικ. σελ. 818, 30 «τὸ φύσει φιλοθέαμον ἐν ἐκάστῳ καὶ φιλόσοφον τῆς ψυχῆς». σελ. 859, 2 «τὸ φιλήκοον καὶ φιλοθέαμον». Περικλ. Α', 2 «ἐπεὶ φιλομαθές τι κέκτηται καὶ φιλοθέαμον ἡμῶν ἢ ψυχὴ φύσει». Αἰλιαν. Ποικ. Ἰστορ. Α', 30 «τὸ

¹ Περὶ τοῦ τύπου ἀσχημος, εὐσχημος (εὐσχήμως), μεγαλόσχημος, μικρόσχημος, πολυσχημος, μονόσχημος, ἑτερόσχημος, ὁμοιόσχημος, ἀλλοιόσχημος, κακόςχημος, καινόςχημος, πάνσχημος, τοιούτοςσχημος, κτλ. θὰ διαλάβωμεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ.

² Ἴδε Μεινέκιον Vindic. Strab. σελ. 134. Πρβ. καὶ σελ. 242.

φιλοικτιρμον ὑπερφιλῆσας». Πλούτ. Ἡθικ. σελ. 1175, 5 «πρὸς τὸ φιλόανθρωπον καὶ φιλοϊκτιρμον». Ἄλλ' ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν σχολίοις σελ. 319, 7 Δινδ. γράφεται «καὶ ἄλλως δὲ φιλοικτιρμον τὸ θῆλυ». Ψευδοδημοσθ. Προοιμ. ΑΨ', σελ. 1445 «εἰ δὲ μὴ φιλαπέχθημον ἦν». Ἄλλ' ἐν τοῖς Ἡθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου ἀναγινώσκεται σελ. 337, 21 «ἐπίφθονόν ἐστι καὶ φιλαπεχθῆμον» καὶ σελ. 1346, 3 «φιλαπεχθῆμον γάρ». Θουκυδ. Β', 63 «τὸ γὰρ ἄπραγμον οὐ σώζεται μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένον». Φιλόστρ. Ἐπιστ. ΚΒ' «μαρτύριον τὸ ἄπραγμον ἡγούμενος». Σχολ. Λουκίαν. σελ. 196 Ἰακβ. «διὰ δὲ τὸ μεγαλόπραγμον καὶ περίεργον». Δίων Κάσσ. ΕΘ', ε', 1 «τὸ τε περίεργον καὶ τὸ πολύπραγμον». Πλούτ. Ἡθικ. σελ. 627, 32 «καίτοι σωτήριόν ἐστι τῆς τέχνης ταύτης τὸ πολύπραγμον». σελ. 630, 24 «οὕτω τὸ πολύπραγμον τοῦ φιλομαθοῦς κτέ.». σελ. 631, 26 «τὸ πολύπραγμον ἀποστρέφας βίαν». σελ. 632, 43 «τρέφων τὸ πολύπραγμον». Ἄλλὰ σελ. 74, 4 «τὸ πολυπρήξιμον καὶ διάβολον καὶ κακὴθες»¹. Μάρκ. Ἀντων. Α', 5 (σελ. 1 Διδ.) «καὶ τὸ ἀπολύπραγμον». Πλούτ. Ἡθικ. σελ. 624, 11 «τὸ φιλοπευθὲς τοῦτο καὶ φιλοπράξιμον» (Γραπτέον φιλόπραγμον). Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 137 «ὦ παγκατάπυγον θῆμέτερον ἄπαν γένος»². Καὶ ἐν Σφηξίν ἔγραψεν ὁ Δινδόρφιος «ὅταν εἰσελθὼν μειράκιόν σοι κατάπυγον, κτέ.» (στίχ. 687) ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις κατάπυγον³. Ἀριστοτέλ. Τόμ. Γ', σελ. 19, 50 Διδ. «ἔστι δὲ δίχαλον καὶ οὐκ ἀμφώδον». Ἄλλὰ σελ. 32, 42 «εὐθυέντερον δ' οὐθέν ἐστι μὴ ἀμφώδον» ἐκ τοῦ ἀμφώδου⁴. Θεόφραστ. Φυτ.

¹ Ἡ γραφή αὕτη φέρεται καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ἐρχήρου γινομένη ἐκδόσει τῶν Πλουτάρχου Ἡθικῶν Τόμ. Α', σελ. 140, 10.

² Κοινῶς ἐγράφετο πᾶν κατάπυγον, ὅπερ πρῶτος ὁ Ρεῖσιος μετέβαλεν εἰς παγκατάπυγον. Ἴδε Βρούγκιον Ἀριστοφ. Τόμ. Δ', σελ. 343 Βεκκ.

³ Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 494.

⁴ Ἐν τοῖς τοῦ Χοιροβοσκῶ σελ. 76 Γαισφ. φέρεται «καὶ τὰ παρὰ τὸ ὄδου δὲ σύνθετα διὰ τοῦ ΝΤ κλίνονται καὶ δῆλον ὅτι τρέπουσι τὸ Ω εἰς τὸ Ο ἐν τῇ γενικῇ, οἷον—ἀμφώδων ἀμφώδοντος, κρατερῶδων κρατερῶδοντος, χαυλιόδων χαυλιόδοντος». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «ἀμφώδων: ὄνος» ἐπεὶ καὶ κατὰ τῶν ἄνω καὶ κάτω ὀδόντας ἔχει μερικῶς καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 94, 4.

Αἰτ. Δ', ε', 1 «οὐδὲν διαφέρει τὸ ἀτέραμον» (Πρβ. καὶ 2. 13). Τοῦ ἀπλοῦ τεράμων τὸ οὐδέτερον εὐρίσκεται διττῶς παρὰ τῷ Θεοφράστῳ γεγραμμένον. Ἐν μὲν τῇ Σνειδῆρειῳ ἐκδόσει Τόμ. Α', σελ. 521 καὶ σελ. 526 ἀναγινώσκεται τεράμων καὶ ἀτέραμον, ἐν δὲ τῇ Οὐμμηρειῳ πρῶτον μὲν ἀτέραμον, ἔπειτα δὲ τεράμων καὶ ἀτεράμων Τόμ. Β', σελ. 153 καὶ σελ. 157.

Τὸ παρὰ Μάρκῳ Ἀντωνίῳ Α', 16 (σελ. 3) «τὸ μήτε περὶ θεοὺς δεισιδαῖμον μήτε περὶ ἀνθρώπους δημοκοπικόν» μεταβλητέον ἴσως εἰς δεισιδαῖμον κατὰ τὸ εὐδαῖμον, ἀνθ' οὗ κακῶς ἐν τῇ Βεκκηρειῳ ἐκδόσει Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικοῦ σελ. 424, 7 γράφεται εὐδαῖμον¹. Ἐν τῷ κατ' Ἰσμίνην καὶ Ἰσμινίαν δρόματι

Ὁ Ψευδηρωδιανὸς Ἐπιμερ. σελ. 208 διδάσκει ὅτι «τὰ παρὰ τὸ ὄδου συγκείμενα, εἰ μὲν εἰς Σ λήγουσι, διὰ τοῦ Ο μικροῦ γράφονται, οἷον κυνόδους, καὶ χαρόδους, χαυλιόδους, χαλκώδους, μονόδους καὶ τὰ ὅμοια· εἰ δὲ εἰς Ν, διὰ τοῦ Ω μεγάλου, οἷον χαλκώδων, ἀμφώδων, κυνόδων καὶ τὰ ὅμοια». Ἀντὶ τοῦ καὶ χαρόδους γραπτέον καρχαρόδους. Λέγεται καὶ τριόδους, κρεάγρα τριόδους (Βασιλ. Α', 6', 13), μονόδοντες (Λίσχλ. Προμ. 796), κτλ. Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «ἐριώδων: μεγάλους ἔχων ὀδόντας». Βεκκ. Ἀν. σελ. 58, 21 «προώδων: ἢ προέχουσα εἰς τὸ ἔξω μέρος τοὺς ὀδόντας» καὶ ἐπὶ ἄρρενος. Πολυδ. Β', 96 «ἢ δὲ ὀδόντας προῦχοντας ἔχουσα προόδους καλεῖται». Ἐπίχαρμ. παρ' Ἀθην. Γ', 1 «τέτριγε δ' ὁ κυνόδων». Φιλόξεν. παρ' Ἀθην. Δ', 28 «συνόδων πυρρός». Ἀντιφάν. παρ' Ἀθην. Ζ', 46 «συνόδων ὀπτός». Ἀρτεμίδ. Ὀνειροκρ. Β', 14 «οἷον συνόδους, ἐρυθρῖνος». Πολυδ. 5', 50 «γλαυκος, συνόδους, κίχλη». Ἡσύχ. «σινώδους: θῆρ ὁ σινόμενος τοῖς ὀδοῦσιν». Περὶ τῆς γραφῆς τῆς πρώτης συλλαβῆς ποιεῖται λόγος ὁ Ἀθηναῖος Ζ', 119.

Παρ' Ἀθηναίῳ Ζ', 117 ἀναγινώσκεται «ἀνόδων φησὶν (Ἀριστοτέλης) αὐτὴν εἶναι». Ὁ δὲ Φερεκράτης εἶπε καὶ ἀνόδοντος κατὰ κλίαιν ἰσοσύλλαβον (Ἴδε Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ. 285 καὶ σελ. 292. Πρβ. καὶ Λοβέκιον Παραλειπ. σελ. 249).

¹ Ὁ Schweighaeuser ἐκδοὺς παρ' Ἐπικτῆτῳ Τόμ. Α', σελ. 619 «εὐρου, εὐδαῖμον, ἀβλαβές» λέγει ἐν ταῖς σημειώσεσι Τόμ. Β', σελ. 916 «Ibid. εὐδαῖμον. Sic tres nostri codices cum edillis, quod mutare non ausus sum; quamquam εὐδαῖμον in neutro genere scribere iubeant Grammatici, ut Clonardus p. 118. Weller. p. m. 92. quemadmodum etiam editum video apud Lucian. T. I. p. 460. et apud Herodian. I. 6, 2». Φρονιμώτερος φαίνεται ὁ ἀνὴρ ἐν σελ. 458 γράφων «μεγαλόφρον. Revocavi veriore scripturam ex vell. odd. Cum accentu in antepenultima μεγάλοφρον dederat Vpt. cum Cant. et Lond. anon. etc.». Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ἀοιδίου Κοραῆ ἐκδόσει τῶν Ἐπικτῆτου Διατριβῶν σελ. 424 ἀναγινώσκεται «εὐδαῖμον. Ὁ πρὸ ἐμοῦ περισπωμένως (εὐδαῖμον) ἐξ ἀντιγράφων καὶ τῆς ἀρχαίας ἐκδόσεως».

Εὐσταθίου (ἢ Εὐμαθίου) τοῦ Φιλοσόφου φέρεται «ἀλλὰ κτῆσαι τὸ σῶφρον καὶ τὸ φιλόσωφρον ἀγάπησον» (II', 14).

Ὁ Ἰακωβίτζιος ἐφύλαξε παρὰ Λουκιανῶ τὴν ὀρθὴν γραφὴν ἄγνωμον ἐν τοῖς πρὸς Κρόνον 4 «ἄγνωμον ποιήσεις»· ἀλλ' ἐν ἄλλοις τόποις, ἐνὶ ἧ δυσὶν ἀντιγράφοις πεισθεῖς, ἐξέδωκεν ἄγνωμον, οἷον ἐν τῷ Τυραννοκτόνῳ 14 «ἄλογον, εἰπέ μοι, ἧ ἄγνωμον ἦν παρασχεῖν;» καὶ ἐν τῷ Ἀποκηρυττομένῳ 24 «παντάπασιν ἄγνωμον ποιεῖς» καὶ ἐν τῷ Δις κατηγορουμένῳ 29 «ἄγνωμον γὰρ ἐπ' ἐμέ τὴν ἐμὴν μάχαιραν ἀκονᾶν». Οὐχὶ δ' ἀνάξιον ἀπορίας εἶνε ὅτι ὁ Δινδόρφιος ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις χωρίοις ἔγραψεν ἄγνωμον, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ τούτῳ, ἔπερ ὡς μαρτύριον ὑπὸ τοῦ Μαγίστρου παρατίθεται τοῦ προπαροξυτόνου ἄγνωμον, ἐξέδωκεν ἄγνωμον¹.

Ἄν δ' ἄνδρες Γερμανοί, ἴσως ἐνστάς τις εἴπη, προπερισπῶσιν ἐνίοτε τὸ οὐδέτερον τοῦ ἄγνωμων, δὲν εἶνε ἄτοπον καὶ ἀνάρμοστον νὰ εὐθύνηται ἀφανῆς Γραικύλος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὴν λέξιν τονίζων; Πρὸς τὴν ἐνδεχομένην ταύτην ἀντιλογίαν, ἣτις πλείστην ἀληθῶς εὐπροσωπίαν φαίνεται ὅτι ἔχει, ἀπαντῶμεν ὅτι, ἂν ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων μὴ ὤκνει νὰ ἐμβλέψῃ εἰς τὸ ὑπὸ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου συντεταγμένον λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, θὰ ἐδιδάσκετο ἐξ αὐτοῦ τὰληθῆς λέγοντος (σελ. 12) «Ἀγνώμων, ονος, καὶ οὐδ. Ἄγνωμον» καὶ δὲν θὰ κατελαμβάνετο ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀγνοῶν καὶ τὰ ἐν βιβλίῳ κείμενα, ἔπερ τῆς φιλολογικῆς ἀρετῆς αὐταρκέστατον ἐφόδιον καὶ νομίζων καὶ ὀνομάζων ἔχει ἀεὶ μετὰ τῆς Βλαχικῆς λύρας κείμενον ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ἐκ μόνου δ' αὐτοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας ἐκάστοτε πληρούμενος τὰ βασιλικά περὶ γλώσσης

¹ Λουκιαν. Τόμ. Β', σελ. 375.

ἀποτείνει προστάγματα. Ὁμολογοῦμεν δ' ὅτι ἄσμενοι θὰ παρηρχόμεθα τὸ ὑπέλαφρον τοῦτο σφάλμα ἀνθρώπου δεινότερα περὶ πλείστ' ἄλλα ἁμαρτάνοντος, ἂν μὴ ἐγινώσκομεν ὅτι ὁ σεμνὸς Ἀγελάρχης πρὸς ἀπόδειξιν τῆς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀνεπιστημοσύνης τοῦ μακαρίτου Μαυροφρύδου πρῶτον πάντων κατέλεξε τὸ ἐν τῷ Φιλίστορι (Τόμ. Α', σελ. 226) ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς γεγραμμένον «Τὸ δὲ φιλότεχνον καὶ φιλεπιστήμιον καὶ φιλόκαλον καὶ φιλοπαῖγιμον τοῦ Ἑλληνοσ κτέ.». Τίς δὲ δύναται εὐλόγως ἡμᾶς νὰ μεμφθῇ τοιαύτην τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαίων χρῆσιν ἐλέγχοντας, ὅποιαν τοῦ Μαυροφρύδου ἠλεγξεν ὁ Ἀγελάρχης;

Ἔχει δ' ὁ λόγος τοῦ ἐξόχου τούτου τῶν Μουσῶν ἱεροφάντου οὕτω (N. Πανδῶρ. Τόμ. IB', σελ. 91):

Ἐν τῷ εἰσαγωγικῷ του λόγῳ ὁ Κ. Μ. (Φιλίστ. σελ. 226) γράφει ἐν ὑποσημειώσει τὰ ἐξῆς «τὸ δὲ φιλότεχνον καὶ φιλεπιστήμιον καὶ φιλόκαλον καὶ φιλοπαῖγιμον τοῦ Ἑλληνοσ κτέ.» Τὰ οὐδέτερα φιλεπιστήμιον καὶ φιλοπαῖγιμον βραβαρίζουσι· γράφε: τὸ φιλεπιστήμιον καὶ φιλοπαῖγιμον κατὰ τὰ: τὸ ἐλέημον, τὸ φιλόπραγιμον. (Ἴδε Lobeck, Paralipomena Grammat. Graecae σελ. 203. Mathiae, Gr. Gramm. τόμ. Α'. σελ. 292 ἐκδ. γ. Kühner Gr. gr. τόμ. Α'. § 306, Anm. 3 καὶ τὸ Λεξικὸν τοῦ Riemer ἐν λεξ. φιλοπράγιμων).

Τί κεῖται ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Riemer καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκδόσει τῆς διεξοδικῆς γραμματικῆς τοῦ Kühner τῇ γενομένῃ ἐν ἔτει 1832 δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν· διότι οὐδέτερον τῶν βιβλίων τούτων πρόχειρον ἐν τῷ παρόντι ἔχομεν. Ἐν τοῖς παραλειπομένοις τοῦ Lobeck σελ. 203 φέρεται:

Adjectivorum, quae modo percurramus, notio certis continetur finibus. Plurima sunt neutra in εν ει ον, σκίθεν, γόρσειν, πέπον, ἔθνη γείτονα Appian. Civ. I. 93. Ἄλσους γείτονος Achill. Tat. I. 2, 20. maximeque composita in μον, τὸ εὐδαίμων, τὸ εὐγνωμον, τὰ πολυσχῆμονα Stob. Ecl. I. 356. νεκρὰ καὶ ἀπνεύμονα Simplic. in Ausc. II. 63, h. σπέρματα ἀπερῆμονα Poll. I. 223.

quibus notabilius est Plat. Tim. p. 91.E. τοῖς περὶ τὰ στήθη ψυχῆς ἡγεμόσι μέρεσι.

Ἐν δὲ τῇ γραμματικῇ τοῦ Matthiae γινόμενου λόγου περὶ τῶν δικαταλήκτων, ὡς συνήθως καλοῦνται, ἐπιθέτων μνημονεύονται ἄλλα τε καὶ (σελ. 292 ἐκδ. γ')

6. Die auf -ων, Neutr. -ον, Gen. -ονος, z. B. σώφρων, σώφρον, σώφρονος, ἐλεήμων, ἐλέημον, ἐλεήμονος, εὐδαίμων, εὐδαιμον, εὐδαίμονος. Hieher gehören auch die Comparativi auf -ων.

Πᾶς τις βλέπει ὅτι οὔτε παρὰ τῷ Λοβεκκίῳ περὶ τονισμοῦ πρόκειται οὔτε παρὰ τῷ Μαθίᾳ, τὰ δ' ἐπίθετα εὐδαιμον, εὐγνωμον καὶ ἐλέημον πρὸς ἄλλον σκοπὸν παρατίθενται. Ἄν δ' ἐπιμελέστερος καὶ φροντιστικώτερος καὶ μνημονικώτερος ἦτο ὁ Γόης, οὐδαμῶς θὰ ἐπελανθάνετο τῆς ἀξιολόγου πραγματείας τοῦ Götting *Allgemeine Lehre vom Accent etc.* (1835), ἀλλ' εἰς αὐτὴν μάλιστα θάνεπεμπεν, ἐν ᾗ (σελ. 329—30) λέγεται:

Die *Neutra* der zusammengesetzten *Adjective* auf *ων* richten sich nach der Betonung der *Vocative*—Nach allen diesen *Authoritäten* ist es wahrscheinlich, dass bei *Are. stand.* ὦ ἄγνωμον καὶ τὸ ἄγνωμον; das bei *Plato Legg. VII. p. 795. C.* stehende ἀνεπιστήμων sollte ebenfalls ἀνεπίστημον heißen.

Πρὸς καὶ Kühner *Ausführl. Grammat. d. Griech. Sprache* Τόμ. Α', σελ. 376 ἐκδ. 6':

ἐλεήμων ὦ u. τὸ ἐλέημον, εὐδαίμων ὦ u. τὸ εὐδαιμον, ἄγνωμων ὦ u. τὸ ἄγνωμον (wie nach *Götting S. 118* in *Aread.* 118 zu lesen ist), ἀνεπιστήμων ὦ u. τὸ ἀνεπίστημον (wie nach *Göttl. a. a. O. Plat. Leg. 7, 795, c* zu lesen ist), καλλίων ὦ u. τὸ κάλλιον¹.

Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἀνεπιστήμων τονίζεται ἀνεπίστημον μὲν ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Θεοφράστου Τόμ. Ε', σελ.

¹ Περὶ τοῦ τελευταίου ἴδε Χοιροδοσκ. σελ. 438, 34 Γαισφ. καὶ Φιλῆμ. Λεξ. Τεχνολ. σελ. 38, 50 Ὅσ.

192 Σνειδ.¹, παρ' Ὀριγένει Τόμ. Β', σελ. 393 καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸν Δημοσθένη σχολίοις σελ. 730, 24 Δινδ., ἀνεπιστήμον δὲ ἐν τοῖς Νόμοις τοῦ Πλάτωνος Ζ', σ. 795, γ', ἐν τῷ Ἀξιόχῳ τοῦ Ψευδοπλάτωνος σ. 370, α'², παρ' Ἀριστοτέλει Τόμ. Α', σελ. 247, 44 καὶ Τόμ. Β', σελ. 439, 40 καὶ παρ' Ὀριγένει Τόμ. ΙΖ', σελ. 250. Τοῦ ἐπιστήμων τὸ οὐδέτερον γράφεται ἐπιστήμον παρὰ τε τῷ Πλάτωνι Πολιτ. σ. 290, δ' καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει Τόμ. Α', σελ. 218, 23. σελ. 247, 44. Τόμ. Β', σελ. 338, 20 καὶ 24 καὶ 38. σελ. 349, 45. σελ. 439, 33 καὶ 40. σελ. 571, 44. Τόμ. Γ', σελ. 451, 16 καὶ παρὰ Δίωνι τῷ Χρυσοστόμῳ Τόμ. Α', σελ. 221, 28 Δινδ. καὶ παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ Τόμ. Β', σελ. 24 Δινδ.³ Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἄμνημον ἐν τῷ Τιμαίῳ τοῦ Πλάτωνος «τὸ δὲ τῆς ψυχῆς κωφὸν καὶ δυσμαθὲς ἄμνημόν τε ποιοῦσαι» (σ. 88, 6')⁴ καὶ ἐπιλήσμον παρ' Ἀριστείδῃ «μᾶλλον δ' ὄλως ἐπιλήσμον» (Τόμ. Β', σελ. 440) καὶ ἀνελεήμον ἐν τῷ βίῳ τοῦ Αἰσχίνου «θηρίον γὰρ αὐτὸν ἐκάλει διὰ τὸ δεινὸν τῶν τρόπων καὶ ἀνελεήμον» (Ῥητ. Ἀπτ. Διδ. Τόμ. Β', σελ. 490). Εὐρίσκεται δὲ καὶ κακορρήμον γεγραμμένον καὶ μεγαλορρήμον καὶ πολυρρήμον, ὅσον παρὰ Σοῦδα «εἴ τις τὸ αἰσχροεπὲς καὶ κακορρήμον ἀφέλοι» (Τόμ. Α', α', σελ. 775) καὶ «τραγικώτερον λέγει διὰ τὸ μεγαλορρήμον τοῦ Λαμάχου» (Τόμ. Β', 6', σελ. 1151)⁵ καὶ παρ' Ἐπιφανίῳ «καὶ πνεῦμα πολυρρήμον» (Τόμ. Α', σελ. 172, 3 καὶ Γ', σελ. 346, 4).

¹ Ἡ τόμ. Γ', σελ. 189 Οὐῆμ.

² Οὔτε ὁ Σταλθαύμιος ἐκίνησε τὴν κειμένην γραφὴν ἀνεπιστήμον οὔτ' ἄλλοι. Ἴδε τὴν Διδώτειον ἔκδοσιν Τόμ. Β', σελ. 370, 29 καὶ σελ. 561, 7 καὶ τὴν Τεῦδνήρειον Τόμ. Ε', σελ. 207 καὶ Τόμ. Σ', σελ. 141.

³ Πρὸς καὶ Ἀλέξ. Ἀφροδισ. εἰς Ἀριστοτ. τὰ μετὰ τὰ Φυσ. σελ. 333, 10. σελ. 565, 1. 2 Βον.

⁴ Ἐν τῇ Διδώτειῳ ἔκδοσει Τόμ. Β', σελ. 246, 32 γράφεται ἄμνημον.

⁵ Πρὸς καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 28, 39 Διδ.

Παντί φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται ὅτι οὐδαμῶς εὐαπολογητότερον τὸ ἀγνώμον ὑπάρχει τοῦ φιλεπιστήμον καὶ φιλοπαῖγμον, κατὰ πάντα δὲ τρόπον ἀδικος ἀποδείκνυται, ἂν τις ἀποδιοπομπῆται μὲν ταῦτα, ἐγκρίνη δ' ἢ ἀνέχηται ἐκεῖνο. Οὐδεὶς δὲ δύναται, νομίζομεν, νάρνηθῆ ἔτι πολλῶ μαιμπτότερος τοῦ Μαυροφρύδου εἶνε ὁ ἐλέγξας αὐτὸν Γόης γράφων ἐν τῇ Μερόπῃ σελ. 48 «εὐδαῖμον μῆτερ» ἀντὶ τοῦ εὐδαιμον. Ἡ κλητικὴ τῶν ἐκ τοῦ δαίμωνων συνθέτων ἐπιθέτων ἐτονίζετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐπὶ τῆς προπαραληγουσῆς, οἷον δυσδαίμων-δύσδαιμον, κακοδαίμων-κακόδαιμον, κοιλιοδαίμων-κοιλιόδαιμον, ὀλβιοδαίμων-ὀλβιόδαιμον, εὐδαίμων-εὐδαιμον. Χρησμ. παρὰ Στεφ. Βυζ. σελ. 334, 6:

ὀλβιε καὶ δύσδαιμον· ἕφους γὰρ ἐπ' ἀμφοτέροισι.

Ἄριστοφ. Σφ. 1:

οὗτος, τί πάσχεις, ὦ κακόδαιμον Ξανθία;

Ὅρν. 672:

ἀλλ', ὦ κακόδαιμον, ῥάμφος ὀβελισκὸν ἔχει.

Πρβ. καὶ 890. 1569. 1604. Εἰρ. 363. Ἴππ. 7, κτλ. Ἄθην. Γ', 52 «γάστρων, ἔφη, καὶ κοιλιόδαιμον ἄνθρωπε». Ἴλ. Γ, 182:

ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδῃ, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον.

Αἰσχύλ. Προμ. 647:

ὦ μέγ' εὐδαιμον κόρη.

Φέρεται δ' ὁμῶς καὶ γρ. εὐδαίμων καὶ πλημμελῆς εὐδαῖμον¹. Κακῶς ἐν ἀποσπάσματι ἀνωλύμου ποιητοῦ παρὰ

¹ Ἴδε Δινδάρφιον Λεξ. Αἰσχύλ. σελ. 137. Πρβ. καὶ Ἑρμαννὸν Αἰσχύλ. Τόμ. Β', σελ. 445. Καὶ παρὰ Σοφοκλ. Αἴ. 903 «ὦ ταλαῖφρον γύναι» καὶ Ἀντιγ. 39 «τί δ', ὦ ταλαῖφρον» ὑπάρχει καὶ γρ. ταλαῖφρων. Πρβ. καὶ Θεόφρονος Γραμματ. § 188, 17 (σελ. 296 ἐκδ. γ') καὶ Λαρόχην Ἰλιάδ. Τόμ. Δ', σελ. 151. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Ἀριστοφάνους παρ' Ἀθην. Ζ', 137 ἀντὶ τοῦ «ὦ κακόδαιμον ὅστις κτέ.» ἀποκατέστησεν ὁ Βρούγκιος τὸ κακοδαίμων. Πρβ. Θεομοφ. 210, κτλ.

Πλουτάρχῳ Ἡθικ. σελ. 621, 52 γράφεται:

Βακχίς θεὸν σ' ἐνόμισεν, εὐδαῖμόν λύχνη.

περὶ οὗ οὐδένα ποιεῖται λόγον ὁ Μεινέκιος οὐτ' ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τῶν ἀποσπασμάτων τῶν κωμικῶν (Τόμ. Δ', σελ. 671) οὐτ' ἐν τῇ μικρᾷ (σελ. 1236)¹. Παρὰ Θεμιστίῳ Λόγ. ΙΑ', σελ. 151, α' κεῖται «ὦ εὐδαιμον Κωνσταντίνε», ὅπερ καὶ ἐν ΙΗ', σελ. 222, γ' ἀποκατέστη ἀντὶ τοῦ κοινῶς ἀναγνωσκόμενου εὐδαῖμον.

Κανὼν δὲ τοῦ Ἑρωδιανοῦ ὑπάρχει, καθ' ὃν ἡ κλητικὴ τῶν εἰς ΩΝ βαρυτόνων (ἦτοι παροξυτόνων) συνθέτων ὀνομάτων, τῶν τε μακροπαραλήκτων καὶ τῶν ἄλλων, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ φρήν συγκειμένων, εἰς ΟΝ περατουμένη προπαροξύνεται, οἷον κυλλοπόδιον, ὀλβιόδαιμον, Αὐτόμεδον, Ἀγάμενον, κτλ. Σχολ. Ἰλιάδ. Γ, 182 (σελ. 105 Βεκκ.) «Ὀλβιόδαιμον: Προπαροξυτόνως: ἔστι γὰρ σύνθετον· τὰ δὲ μακρὰ παραληγόμενα βαρύτονα, ἔχοντα κλητικὴν εἰς ΟΝ περατουμένην, προπερισπᾶται ἀπλᾶ ὄντα. Μαχᾶον, Ἀρετᾶον· σύνθετα μέντοι ὄντα ἀναδίδωσι τὸν τόνον· κυλλοπόδιον, Ποσείδαον, ὀλβιόδαιμον. Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ συνθέτων τὸ αὐτό, λέγω δὲ τὸ Αὐτόμεδον καὶ Ἀγάμενον· ταῦτα γὰρ πάλιν τὸν τόνον ἀνεβίβασε κατὰ κλητικὴν, ἐπεὶ σύνθετα ἦν. Τὰ μέντοι παρὰ τὸ φρήν συντιθέμενα ἐφύλαξε τὸν τόνον· Λυκόφρον, δαίφρον. Ὅθεν σημειῶδες ἐκεῖνο κατὰ κλητικὴν ἰὼ Λακεδαῖμον Ἀριστοφάνους Ὀλκάσιν καὶ σύνθετον τὸ ψευδόμενοί σε, Παλαῖμον»².

Πρβ. καὶ Α, 140 (σελ. 16) «Κερδαλεόφρον: Παροξυτόνως ἡ κλητικὴ. Καὶ καθόλου τὰ παρὰ τὸ φρήν συντεθέντα, εἰς ΩΝ καταλήξαντα, ἐπὶ κλητικῆς παροξύνεται· Λυκόφρον, καρτερόθυμε δαίφρον [Ἴλ. Ε, 277]. Τὰ δὲ ἄλλα ἐπὶ κλητικῆς ἀναδί-

¹ Πρβ. καὶ Μεν. καὶ Φιλῆμ. Λείψ. σελ. 303.

² Ἴδε περὶ τοῦ τελευταίου τούτου Ὁθ. Συναϊδῆρον Καλλίμ. Τόμ. Β', σελ. 773.

δωσι τὸν τόνον, ὅποτε ἐστὶ σύνθετα εἰς ΩΝ βαρύτονα· Ἀγάμευμον, ὀλβιόδαιμον, κυλλοπόδιον, Ποσειδάον. "Ἐνθα (Γρ. ἐνθΕΝ) παρζλόγος ἢ Λακεδαῖμον προπερισπώμενη κλητικὴ». Φ, 331 (σελ. 579) «Τὸ δὲ κυλλοπόδιον Ἀρίσταρχος προπαροξύνει, ὧ καὶ ἐπέισθημεν, ὡσπερ ἤδη προσείπομεν ἐπὶ τοῦ ὀλβιόδαιμον γενόμενοι».

Ἐυστάθ. σελ. 402, 15 «Ἐτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ ὀλβιόδαιμον προπαροξύνεται κανόνι τοιούτῳ· τὰ εἰς ΩΝ βαρύτονα μακρῶ παραληγόμενα, ἔχοντα κλητικὴν εἰς ΩΝ, προπερισπῶνται, ἀπλᾶ ὄντα, οἷον ὦ Μαχᾶον, ὦ Ἀρετᾶον, ὦ Ἰκετᾶον· σύνθετα δὲ ὄντα ἀναδίδωσι τὸν τόνον· κυλλοπόδιον, Ποσειδάον, ὀλβιόδαιμον». σελ. 1115, 18 «καὶ ὅτι αἱ κλητικαὶ τούτων ἀναπέμπουσι τὸν τῆς εὐθείας τόνον διὰ τὴν σύνθεσιν, ὦ Ἀυτόμεδον καὶ ὦ Ἀλκίμεδον κατὰ τὸν ποιητὴν». σελ. 1238, 46 «Τὸ δὲ κυλλοπόδιον προπαροξύνεται, ὡς τὸ Ἀγάμευμον· καὶ εἴρηται περὶ αὐτῶν πρὸ τούτων».

Ἰωάνν. Ἀλεξ. Τον. Παρχγ. σελ. 14, 6 «Αἱ ἀπὸ τῶν εἰς ΩΝ εὐθειῶν ἀπλῶν κλητικαὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς τῆς εὐθείας τὸν τόνον φυλάττουσι· πέπων πέπον, δαίμων δαῖμον, Ἀρετῶν Ἀρετᾶον· εἰ μέντοι σύνθετοι εἶεν, ἀναβιβάζει τὸν τόνον, τουτέστι προπαροξύνεται· εὐδαιμον, κυλλοπόδιον, Αυτόμεδον, Ἀγάμευμον, ὀλβιόδαιμον. Τὰ παρὰ τὸ γρῆν οὐκ ἀνέδωκε τὸν τόνον, ἀλλ' ἐφύλαξεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς· δαίφρον, Λυκόφρον. Σησημείωται δὲ τὸ ὦ Λακεδαῖμον μὴ ἀναπέμψαν τὸν τόνον».

Χοιροβοσκ. σελ. 437, 35 Γαισφ. (Ἄν. Βεκκ. σελ. 1244) «Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ εἰς ΩΝ σύνθετα διὰ τοῦ Ο, δηλονότι ὅταν ἔχωσι τὴν κλητικὴν εἰς ΩΝ διὰ τοῦ Ο, προπαροξύνονται κατὰ τὴν κλητικὴν ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὄντα, οἷον Ἀγαμέμνων ὦ Ἀγάμευμον, ὀλβιόδαιμων ὦ ὀλβιόδαιμον, κυλλοπόδιον ὦ κυλλοπόδιον, χαμαιλέων ὦ χαμαιλέον, ἐνδοιχθον ὦ ἐνδοιχθον—Πρόσκειται σύνθετα διὰ τὸ ὦ Ἰκετᾶον καὶ ὦ Ἀρεῖον καὶ ὦ Μαχᾶον· ταῦτα γὰρ οὐ προπαροξύνονται κατὰ τὴν κλητικὴν ἀλλὰ προπερισπῶνται ὑπὲρ δύο συλλαβὰς ὄντα καὶ εἰς ΩΝ διὰ τοῦ Ο, ἀλλ' οὐκ εἰσι σύνθετα ἀλλ' ἀπλᾶ. Σημειοῦται δὲ ὁ τεχνικός καὶ λέγει χωρὶς τῶν παρὰ τὸ γρῆν· ταῦτα δὲ πρὸ μιᾶς ἔχουσι τὸν τόνον

ἐν τῇ κλητικῇ καὶ οὐ προπαροξύνονται, οἷον ὦ δαίφρον, ὦ περιφρον, ὦ καρτερόφρον, ὦ Λυκόφρον παροξυτόνως. Καὶ τὸ ὦ Λακεδαῖμον· οὐδὲ γὰρ προπαροξύνεται τοῦτο κατὰ τὴν κλητικὴν ἀλλὰ προπερισπᾶται—Σημειούμεθα δὲ καὶ τὸ ὦ Παλαῖμον προπερισπώμενον κατὰ τὴν κλητικὴν καὶ οὐ προπαροξύνόμενον—Θέλουσι δὲ καὶ τὸ Εὐδαιμων τὸ κύριον μὴ προπαροξύνειν κατὰ τὴν κλητικὴν ἀλλὰ προπερισπᾶν, οἷον ὦ Εὐδαιμον, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου¹· ἐκεῖνο γὰρ προπαροξύνεται κατὰ τὴν κλητικὴν, οἷον εὐδαιμον, ὡσπερ τὸ κακόδαιμον καὶ ὀλβιόδαιμον».

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 130, 32 «Ἀπολλον ἢ κλητικὴ. Καὶ τὰ εἰς ΩΝ σύνθετα, ὅτε εἰς ΩΝ εἴη ἢ κλητικὴ, ἀναβιβάζει τὸν τόνον, οἷον Ἀγάμευμον, ὀλβιόδαιμον, κακόδαιμον, Αυτόμεδον, Χαμαιλέον, ἐνδοιχθον, κυλλοπόδιον—Πρόσκειται σύνθετα διὰ τὸ Ἰκετᾶον καὶ Μαχᾶον καὶ Ἀρετᾶον· ταῦτα γὰρ οὐ προπαροξύνονται κατὰ τὴν κλητικὴν, ἐπειδὴ ἀπλᾶ ἐστὶ καὶ οὐχὶ σύνθετα. Σησημείωται τὸ ὦ Λακεδαῖμον καὶ Παλαῖμον προπερισπώμενα. Θέλουσι δὲ καὶ τὸ Εὐδαιμων μὴ προπαροξύνεσθαι ἐν τῇ κλητικῇ ἀλλὰ προπερισπᾶσθαι πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου· ἐκεῖνο γὰρ προπαροξύνεται, εὐδαιμον, ὡς κακόδαιμον».

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 202, 18 φέρεται «Λακεδαίμων· τὴν κλητικὴν περισπῶσιν· οὕτως Ἀριστοφάνης». Τὴν ὀρθὴν γραφὴν «Λακεδαῖμον· τὴν κλητικὴν προπερισπῶσιν» εὑρε πρῶτος ὁ Δοβροῦς². Εἶπε δ' ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Ὀλκᾶσιν:

ὦ Λακεδαῖμον, τί ἔρα πέσει τήμερα;³

Πρβ. καὶ Πίνδαρ. Πυθ. Γ', 1:

Ὀλβία Λακεδαῖμον.

καὶ Ἀνθολ. Πελ. Ζ', 723:

Ἄ πάρος ἄδμητος καὶ ἀνέμβχτος, ὦ Λακεδαῖμον.

Τὸ Παλαῖμον εὐρίσκεται παρ' Εὐριπίδῃ Ἰφιγ. Γ. 263 καὶ παρὰ Ψευδορφεῖ Ἰμν. 75, 3.

¹ Ἴδε Γοιτλίγγιον π. Τόν. σελ. 252 καὶ Λέρσιον Ἀριστάρχ. σελ. 268 ἐκδ. 6'.

² Adversar. Τόμ. Α', σελ. 598.

³ Ἴδε Δινδόρφιον Ἀριστοφ. Τόμ. Α', σελ. 620. Βέργκιον Ἀποσπ. Κομ. Μειν. Τόμ. Β', σελ. 1068. σελ. 1124 καὶ Κόβητον Νον. Lect. σελ. 172.

Κλητικὴν Ἐλελιχθον ἐκ τοῦ Ἐλελιχθων βλέπει τις παρὰ Πινδάρῳ Πυθ. Γ', 50. Παρ' Αἰσχύλῳ Ἑπτ. 105 πλὴν τοῦ ὀρθοῦ: αὐτὴ ῥέξις, παλαιχθων Ἄρης, κτέ.; φέρουσι τὸντίγραφον καὶ παλαιχθον (ἢ παλαιχθον), ὅπερ ὁ Γοιτλίγγιος μετατυποῖ εἰς πάλαιχθον¹. Ἐν Ἀνθολ. Παλ. Γ', 193: Πρίηπ' αἰγιαλίτα, φυκόγειτον.

ὑπάρχει καὶ γρ. φυκογεῖτον. Καὶ τοῦ Ἀριστογεῖτων ἡ κλητικὴ εὐρίσκεται διττῶς γεγραμμένη, Ἀριστογεῖτον καὶ Ἀριστόγειτον, ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Ψευδοδημοσθένους κ. Ἀριστογεῖτ. Α', σελ. 795, 84 καὶ σελ. 796, 87. Φέρεται δ' ἐν αὐτοῖς καὶ γρ. Ἀριστογεῖτων (Πρβ. καὶ σελ. 781, 37). Ὁ Βεκκῆρος καὶ ὁ Δινδόρφιος ἐξέδωκαν Ἀριστογεῖτον, ὁ δὲ Βοιμέλιος Ἀριστόγειτον². Ὡς δὲ λέγεται Αὐτόμεδον καὶ Ἀλκίμεδον (Ἰλ. Ρ, 469. 475. 501), οὕτω καὶ Εὐρύμεδον (Ἀνθολ. Παλ. Ζ', 659) καὶ πορτόμεδον (Πίνδαρ. Ὀλυμπ. Γ', 103)³. Καὶ τοῦ Ἀνακρέων ἡ κλητικὴ σχηματίζεται Ἀνάκρεον. Ἀνθολ. Παλ. Ζ', 23:

Θάλλοι τετρακόρυμβος, Ἀνάκρεον, ἀμφὶ σὲ κισσός.

Πρβ. καὶ Ζ', 27. 29. 31. 33. Ἀλλὰ τοῦ Νικοκρέων ἡ κλητικὴ εἶνε ὁμοίᾳ τῇ ὀνομαστικῇ παρὰ Διογ. Λαερτ. Θ', 59 (σελ. 242 Διδ.)⁴:

Πίσσατε, Νικοκρέων, ἔτι καὶ μάλα· οὐλακός ἐστι.

Πλατύτερον περὶ τῶν τοιούτων θὰ διαλάβωμεν ἄλλοτε. Παρατηροῦμεν δ' ἐν τῷ παρόντι ὅτι παρὰ Τιμαρίωνι κεῖται «ὦ φιλοπράγμων ἑταῖρε» (κεφ. 6) ἀντὶ τοῦ φιλόπραγμον, ὀρθῶς δ' ἐν ταῖς νέαις τοῦ Ἀριστοφάνους ἐκδόσεσι γράφεται:

καὶ μὴν σύ γ', ὦ καταπύγον, εὐρύπρωκτος εἶ.

ἀντὶ τοῦ καταπύγον⁵.

¹ π. Τόν. σελ. 252.

² Γοιτλίγγιος π. Τόν. σελ. 252 «Ἀριστογεῖτον ist also bei Pseudo-Dem. in Aristog. p. 795 nicht richtig geschrieben worden statt des in einer Handschrift vorkommenden Ἀριστόγειτον». Πρβ. καὶ Κουνῆρον Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 375 ἐκδ. 6'.

³ Πρβ. Βοίχκιον Πινδάρ. Τόμ. Α', σελ. 381 καὶ σελ. 487.

⁴ Πρβ. Βαλκενάριον Εὐριπ. Φοιν. σελ. 449. Ἀλλὰ περὶ τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν τῇ ὀνομαστικῇ τύπον ἐκφορᾶς τῆς κλητικῆς θὰ εἴπωμεν πολλὰ ἐν ἄλλῳ τόπῳ.

⁵ Παρὰ Θεμιστίῳ Λόγ. ΚΕ', σελ. 310, α' «ὦ χρηστέ, ὁ τῶν ἐμῶν ἔργων φιλοθεάμων» ὑπάρχει καὶ γρ. «ὦ χρηστέ καὶ—φιλοθεάμων».

Καὶ αὐτὸς δ' ὁ Γόης ὁ ἐν τῇ Μερόπη (1866) γράφας «εὐδαῖμον μῆτερ» διδάσκει ἐν τῇ περιβοήτῳ αὐτοῦ γραμματικῇ (1865), τῇ κάκιστα καὶ αἰσχιστα ἐκ κλεμμάτων συγκεκαττυμένη, ὅτι τοῦ εὐδαίμων ἡ κλητικὴ εὐδαίμον σχηματίζεται.

σελ. 61, § 234 «Παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα (§. 226) Ἡ ΚΛΗΤΙΚΗ α') τῶν συγκοπτῶν πασχόντων, πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ, ἀνὴρ, Δημήτηρ, β') τῶν: ὁ Ποσειδῶν, Ἀπόλλων, σωτήρ, δαήρ, Ἀγαμέμνων, Ἀμφίων· γ') τῶν εἰς ἡς συνθέτων κυρίων ὀνομάτων, δ') τῶν πλείστων συνθέτων οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων πλὴν τῶν ἐκ τοῦ φρήν συνθέτων, ἈΝΑΒΙΒΑΖΟΥΣΙ τὸν τόνον ὅσον τὸ δυνατὸν μακρὰν τῆς ληγούσης: ὦ πάτερ, μῆτερ, θυγάτηρ, ἀνερ, Δήμητερ· Ποσειδῶν, Ἀπολλῶν, σωτερ, δαέρ, Ἀγαμέμνων, Ἀμφίον· Σώκρατες, Δημόσθενες, Διόμηδες, Ἀριστόφνες· αὐτόκρατορ, κακόδαμον, εὐδαίμον, ἐνόσιχθον, αὐταρκες, κακόηθες. Ἀλλὰ ὄχι καὶ: Λυκόφρον καὶ κρατέροφρον, ἀλλὰ: ὦ Λυκόφρον, ὦ κρατερόφρον.— Σημ. α'. Ἐξαιροῦνται τὰ: ἡ Λακεδαιμίων ὦ Λακεδαιμόν, ὁ Παλαίμων ὦ Παλαῖμον, ὁ Φιλήμων ὦ Φιλῆμον, ὁ Νοῆμων ὦ Νοῆμον, ὁ Ἴκετάων ὦ Ἴκετᾶον, ὁ Μαχάων ὦ Μαχᾶον, ὁ Ἀρείων ὦ Ἀρεῖον, ὁ Ἰάσων ὦ Ἰᾶσον, ὁ Ἀρετάων ὦ Ἀρετᾶον κτλ. ὡς μὴ σύνθετα».

Πρβ. καὶ: μῆτερ ἐμὴ δύσμητερ (Ὀδυσσ. Ψ, 97. Ἀνθολ. Παλ. Θ', 361. Λυκόφρ. 1174. Νόνν. ΜΣ', 194), πρόματερ Ἀθηναί (Θεμιστ. Λόγ. ΙΓ', σελ. 180, α'), ὦ πάτερ αἰνόπατερ. (Αἰσχύλ. Χοηφ. 315)¹, ὦ Πορτοπόσειδον καὶ θεοὶ πρεσβυτικοὶ (Ἀριστοφ. Πλούτ. 1050). Περὶ τοῦ Φιλῆμον καὶ Νοῆμον πρβ. Χοιροβοσκ. σελ. 439, 9 «Καὶ ἄξιόν ἐστι ζητῆσαι, εἰ ἄρα τὰ εἰς ΩΝ ἀπλᾶ οὐκ ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον τῆς εὐθείας κατὰ τὴν κλητικὴν, οἷον ὁ Φι-

¹ Ἰωάνν. Ἀλεξ. Τον. Παραγγ. σελ. 14, 2 «Αἰ εἰς ΗΡ εὐθείαι ὑπὲρ δύο συλλαβὰς βαρύτεροι ἀναπέμπουσι τὸν τόνον ἐν τῇ κλητικῇ· Θύγατερ, εἴνατερ, Δήμητερ, αἰνόπατερ. Τὸ κυβερνάτερ ἀπὸ δευτέρου τοῦ κυβερνατῆρ προπερισπάσθη». Περὶ τοῦ τριβόλετερ ἢ τριβώλετερ (Ἠφαιστ. Ἐγχειρ. ΙΑ', 6) ποιῆται λόγος ὁ Χοιροβοσκός σελ. 431, 29. Ἴδε Ἀρήσιον π. Διαλ. Αἰολ. σελ. 115 καὶ Ἑρμαννὸν Οὔρυσκ. Τόμ. Γ', α', σελ. 130 κέξ. Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Προλεγομ. σελ. 131 καὶ Λέντζιον Ἠρωδιαν. Τόμ. Α', σελ. 419.

λήμων ὦ Φιλῆμον, ὁ Νοήμων ὦ Νοῆμον, ὁ Μαχάων ὦ Μαχᾶον, ὁ Ίκετάων ὦ Ίκετᾶον, ποῖω λόγῳ τὰ εἰς ΩΝ συγκριτικᾶ ὑπὲρ δύο συλλαβάς ὄντα προπαροξύνονται κατὰ τὴν κλητικὴν, κτέ.» Περὶ τοῦ Σαρπηδῶν ὁ μὲν Εὐστάθιος γράφει σελ. 910, 2 «Ὅτι καὶ Σαρπηδῶν λέγεται ἄξυτόνως, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, οὗ ἢ κλητικῆ ὁμοίᾳ, καὶ Σαρπηδῶν βρυτόνως, οὗ γενικῆ Σαρπηδοντος πολλαχοῦ, ὡς καὶ ἐντεῦθα Σαρπηδοντος ἐταῦρον κατὰ τὸ λέοντος, καὶ κλητικῆ Σαρπηδῶν μετὰ συστολῆς, ὡς τὸ ὦ λέον. Ἔστι δὲ στοχάσασθαι λιαλικῶς βρυτονηθῆναι τὸ Σαρπηδῶν Σαρπηδοντος» (Πρόβ. καὶ σελ. 590, 45), ὁ δὲ σοφιστῆς Ἀπολλώνιος Λεξ. Ὀμηρ. σελ. 714 Βιλλ. «Ὅχι λιαλικῶς δέ, ἀλλ' ὡσπερ τῆς Εὐρήμων Εὐρήμον, οὕτω Σαρπηδῶν Σαρπηδον»¹. Ὡς δὲ λέγεται Ἀριστοφάνητος Ἀριστόφανες, κτλ., οὕτω καὶ Ἀχαιμένητος Ἀχαιμένες (Πρόδ. Ζ', 237), Πηξάσπητος Πηξάσπες (Πρόδ. Γ', 34. 35. 62. 63), Ἀρτεμβάρητος Ἀρτέμβαρες (Πρόδ. Α', 116).

Ἡ κλητικὴ τοῦ δαήρ μακροπαράληκτος οὕσα προπερισπᾶται, δᾶερ (Ἰλ. Ζ, 344 καὶ 355), κακῶς δ' ὑπὸ τοῦ Γόητος παροξύνεται. Ἀδιανόητος δ' ἡμῖν φαίνεται τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς σημειώσεως ἐξαιροῦνται. Πῶς εἶνε δυνατόν ποτε νὰ ἐξαιρεθῶσιν ἐκ τινος ὅλου ἢ ἐκ τινος καταλόγου ἐκεῖνα, ἅτινα κατ' οὐδένα τρόπον ἐνδέχεται νὰ περιέχωνται ἐν αὐτῷ; Τίς ἀγνοεῖ ὅτι τότε μόνον εὐαρμοστεῖ ἢ χρῆσις τοῦ ἐξαιρεῖσθαι (ὑφαιρεῖσθαι, ὑποστέλλεσθαι)², ὅταν μέλλῃ νὰ ἐμφανισθῇ ὅτι δὲν περιλαμβάνονται ἐν τινι κανόνι τὰ δυ-

1 Ἴδε καὶ Γοιτλίγγιον π. Τόν. σελ. 252 καὶ Κουνῆρον Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 375—6 ἐκδ. 6'.

2 Εὐστάθ. σελ. 900, 13 «ἀνὴρ γὰρ Ἑλλήν οὐ διπλασιάζει τὸ δασύ, ὑφαιραυμένου τοῦ ὄφικίου, αὐτὸ δὲ οὐ γλώσσης Ἑλλήνων ἐστὶ». Ἀπολλών. π. Συνδ. σελ. 490, 3 «κατὰ πᾶσαν διάλεκτον, ὑπεσταλμένης τῆς κοινῆς καὶ Ἀττικῆς», κτλ. Συχνὴν τοῦ ὑποστέλλεσθαι ὑπεστέλλομαι χρῆσιν ἐποιεῖτο ὁ γραμματικὸς Ἡρωδιανός. Λέγεται δὲ καὶ ὑπεξαιρεῖσθαι. Βεκκ. Ἀνέκδ. σελ. 1002, 28 «ὑπεξαιρεῖσθωσαν δὲ αἱ εἰς ΟΣ δισύλλαβοι γενικαί». Ἀρκάδ. σελ. 144, 9 «ὑπεξαιρεῖσθωσαν δὲ αἱ παρὰ τοῖς ποιηταῖς κτέ.», κτλ.

νάμενα κατ' ἀληθῆ ἢ φαινομένην ἀναλογίαν νὰ περιλαμβάνονται ἐν αὐτῷ ἢ ὅτι λαμβάνονται ἔξω καὶ ἀποχωρίζονται ἐκ τινος πλήθους τὰ μὴ πρὸς τὸν αὐτὸν κανόνα ἢ τρόπον τοῖς ὑπολειπομένοις ρυθμιζόμενα, περὶ ὧν κατὰ τὸν καθόλου λόγον θὰ ὑπελαμβάνετο ὅτι ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἔχουσι; Τίς δὲ δὲν κατανοεῖ ὅτι, καὶ ἂν μὴ ἐγίνετο ὑπὸ τοῦ Γόητος μναία τῶν ἐν τῇ σημειώσει κειμένων, οὐδεὶς θὰ ὑπῆρχε φόβος μὴ περιληφθῶσιν ὑπό τινος καὶ ταῦτα ἐν τοῖς προκατειλεγμένοις; Ἀντὶ τοῦ ἀπροσδιονύσου ἐξαιροῦνται ἄλλο τι συναδόν τῇ σημειώσει ὡφείλε νὰ εἶνε γεγραμμένον, οἷον προπερισπῶνται, δὲν συμφωνοῦσι τοῖς προειρημένοις (δ'), δὲν τονίζονται ὁμοίως τοῖς ἐν δ' μνημονευθεῖσι, κτλ.

Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ μὴ θαυμάσωμεν τὴν ἀνυπέβλητον τοῦ Γόητος ἀκρίβειαν, ὅστις ἐν μὲν τῇ γραμματικῇ ὡς προπαροξύτονον μνημονεύει τὴν κλητικὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν δὲ τῇ φρικώδει Εἰκασίᾳ, τῇ κατ' ἐπίπνοιαν τῶν Ἐρινύων ποιηθείσῃ, σελ. 50 γράφει:

Εὐλογῆσαι τὸ στεφάνωμά σου, Θεόφιλε αὐτοκράτορ.

Καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν Λιβαδᾶν, ἄνδρα ἐλλογιμώτατον καὶ πλείστων ἀγαθῶν ἄξιον τῇ πατρίδι γενόμενον, χαριστάτη ἀπαντήσῃ (Ὀλίγ. Λέξ. κτέ.) σελ. 24 λέγει ὁ περιδέξιος τῶν Γραικύλων διδάσκαλος «τρισόλθιε καὶ ἀποκλειστικῆ κλειδοκράτορ τῶν ξένων βιβλίων». Πρόβ. καὶ Μαρ. Δοξαπ. σελ. 20 «βαρὺν, ὦ πρωτοστάτορ, αἰσθανόμενος κτέ.» καὶ «ἡμεῖς πλὴν μόνον, πρωτοστάτορ, δίκαιον νὰ ὑπρωστῶμεν κτέ.». Καὶ δὲν ἀρνούμεθα μὲν ὅτι τονίζεται καὶ αὐτοκράτορ, ὦ συνηγορεῖ καὶ ὁ κανὼν τοῦ Ἡρωδιανοῦ, διατεινόμεθα δ' ἔμως ὅτι ὡφείλεν ὁ Γόης νὰ μὴ μάχηται πρὸς ἑαυτὸν. Παρατηρητέον προσέτι ὅτι γράφει μὲν ἐν τῇ Μαρ. Δοξαπ. σελ. 103 «τὸ ὄμμα τὸ νοῆμόν σου ἐγνώρισε»,

διδάσκει δ' ἐν τῇ Γραμματ. σελ. 70 (§ 254, γ', σημ. α') ὅτι «Τὰ οὐδέτερα τῶν εἰς -ήμων καὶ -αίμων εἶνε προπαροξύτονα, οἷον: ὁ καὶ ἡ αἰδήμων τὸ αἰδημον, ὁ καὶ ἡ εὐδαίμων τὸ εὐδαιμον, ὁ καὶ ἡ ἐλεήμων τὸ ἐλέημον».

Χοιροβοσκ. σελ. 437, 21 «Ἰστέον δὲ ὅτι πταίουσιν οἱ λέγοντες ὦ παντοκράτορ κατὰ τὴν κλητικὴν προπαροξυτόνως· δέον γὰρ ὁμοτόνως τῇ εὐθείᾳ λέγειν παροξυτόνως, οἷον ὦ παντοκράτορ· οὐ γὰρ ἐστὶ τοῦτο εἰς ΗΡ, ἵνα ἀναβιβάσῃ τὸν τόνον ἐν τῇ κλητικῇ καὶ προπαροξυθῇ. Δεῖ γινώσκειν ὅτι αἱ εἰς ΟΡ περατούμεναι κλητικαὶ ἐν ταύτῃ τῇ συλλαβῇ φυλάττουσι τὸν τόνον, ἐν ᾗ συλλαβῇ ἔχει αὐτὸν καὶ ἡ εὐθεία. Καὶ εἰ μὲν παραλήγονται φύσει μακροῖ, προπερισπῶνται, οἷον ὁ Πολυμήτωρ ὦ Πολυμήτωρ, ὁ Ἀδμήτωρ ὦ Ἀδμητορ¹, ὁ οἰκῆτωρ ὦ οἰκῆτορ· εἰ δὲ μὴ παραλήγονται φύσει μακροῖ, παροξύνονται, οἷον ὁ Νέστωρ ὦ Νέστορ, ὁ Ἐκτωρ ὦ Ἐκτορ. Οὕτως οὖν καὶ ὁ παντοκράτορ ὦ παντοκράτορ ὁμοτόνως τῇ εὐθείᾳ».

Τὴν κλητικὴν Πολυμήτωρ μεταχειρίζεται ὁ Εὐριπίδης Ἐκάβ. 969. 974. 1117. Πρβ. καὶ Ἀντιγόνη (Ἰλ. Η, 357), Ἐλπῆγορ (Ὀδ. Α, 57), ἀλεξήτορ (Σοφοκλ. Οἶδ. Κ. 143), παμμήτορ (Αἰσχύλ. Προμ. 88), παιδολέτορ (Εὐριπ. Μηδ. 1393). Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γρ. ἀλεξήτορ, παμμήτορ, παιδολέτορ. Ὁ Ἑρμῆανός ἐγραψε παρ' Αἰσχύλ. Ἰκέτ. 519 «γενοῦ πολυμνήτορ, ἐφάπτορ Ἰοῦς» ἀντὶ τοῦ πολυμνήστορ-ἐφάπτωρ, ὁ δὲ Δινδόρφιος (στίχ. 535) «γενοῦ πολυμνήστορ ἐφάπτορ Ἰοῦς». Τὸ ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Σοφοκλέους «Ἴνυχε γεννᾶτορ» ὁ μὲν Μεινέκιος μετέβαλεν εἰς γᾶτορ, ὁ δὲ Νούκιος (Mélange. Gréco-Rom. Τόμ. Β', σελ. 330) εἰς πᾶτορ, τουτέστι δέσποτα. Τὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Τόμ. Β', σελ. 726 Διδ. «σύ μὲν, ἀλάστορ, ἐκ τοῦ παρόντος ἡμεῖς ζῆν ἀπολύεις» γράφεται παρ' Ὀριγένει Τόμ. Κ', σελ. 265 ἀλάστορ. Ἐν Φιλοσ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 170 Μουλλ. ἀναγινώσκειται «Ἰλιε παγγετόρ». Ἐν Ἀνθολ. Παλ. Ζ', 430, 9 ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι «ἄ πρόπατερ Ζεῦ» ἐξέδωκεν

¹ Ὁ Δέντζιος Ἠρωδιαν. Τόμ. Α', σελ. 419 γράφει κωμητορ.

ὁ Μεινέκιος¹ ἄ πρόπατορ. Παρὰ Βρουγκίῳ φέρεται ὦ προπάτωρ.

Τῆς κλητικῆς τοῦ αὐτοκράτορ καταλέγομεν τὰ ἐξῆς παραδείγματα. Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 204, 11 Διδ.: ὦ μέγιστε αὐτοκράτορ. Παραλλ. σελ. 566, 40 Διδ.: οὐδέν, ἔφη, δεινόν, αὐτοκράτορ. Φιλόστρ. σελ. 264, 10 Διδ.: μέγιστε αὐτοκράτορ. Ἀππιαν. σελ. 471, 37 Διδ.: ἐμαυτήν, ὦ αὐτοκράτορ, μηνύω σοι κτέ. σελ. 472 τέλ.: ἀπιθι χαίρων, εἶπεν, αὐτοκράτορ. Δί. Κάσσ. Τόμ. Γ', σελ. 371, 22 Δινδ.: χαῖρε, αὐτοκράτορ. Τόμ. Δ', σελ. 66, 16: θάρσει, αὐτοκράτορ (Πρβ. καὶ σελ. 118, 1 καὶ σελ. 355 τέλ.). Φίλων Τόμ. Γ', σελ. 130, 8: πᾶσιν ἀνθρώποις, αὐτοκράτορ, ἐμπέφυκεν ἔρως μὲν τῆς πατρίδος, κτέ. (Πρβ. καὶ σελ. 132, 9. σελ. 137, 17. σελ. 138 τέλ. καὶ σελ. 139, 6). Θεμίστ. σελ. 40, γ'. σελ. 41, γ'. σελ. 44, δ': ὦ θειότατε αὐτοκράτορ. σελ. 84, δ'. σελ. 183, δ': φιλανθρωπότατε αὐτοκράτορ. σελ. 85, δ': ὦ φιλανθρωπότατε αὐτοκράτορ. σελ. 90, α': ὦ θεοφιλέστατε αὐτοκράτορ. σελ. 94, β': ὦ αὐτοκράτορ ἐπεικέστατε. σελ. 229, δ': ὦ θεοειδέστατε αὐτοκράτορ (Ἀλλὰ σελ. 69, γ': ὦ θεοφιλέστατε αὐτοκράτορ)². Ὀρειβάσ. Τόμ. Α', σελ. 1, 1: αὐτοκράτορ Ἰουλιανέ. Ζωναρ. Ἐπιτ. Ἰστορ. Τόμ. Γ', σελ. 44, 18 Δινδ.: θάρσει, αὐτοκράτορ. σελ. 118, 19: χαῖρε, κύριε αὐτοκράτορ. Πρβ. καὶ Νικήτ. Εὐγεν. Ε', 108:

Ὀλύμπιε Ζεῦ, φησὶν, αἰθεροκράτορ.

Φιλοσ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 192 Μουλλ.:

ἀμφὶ σέ, παντοκράτορ βασιλεύτατε κτέ.

Ἰω. Δαμασκην. Καν. εἰς τὴν Κυρ. τοῦ Πάσχ. 108:

πάτερ παντοκράτορ καὶ λόγε καὶ πνεῦμα.

Ὀριγέν. Τόμ. ΙΕ', σελ. 271 «Θεὸ παντοκράτορ, τὴν μερίδα ἡμῶν μετὰ τῶν προφητῶν δός». Ἐν σελ. 273 μνημονεύμενον τὸ τοῦ Ἱερεμίου ΙΕ', 16 γράφεται «ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ' ἐμέ, κύριε παντοκράτορ». Ἄλλ' ἐν τῇ Παλ. Διαθήκῃ Τόμ. Β', σελ. 485 Διδ. φέρεται «κύριε παντοκράτωρ».

¹ Dialect. Poet. Anth. Gr. σελ. 162.

² Ὁ Κόβητος Μνημ. σ. 1874, σελ. 1 μνημονεύει τὸ ἐν σελ. 44, δ' γράφει «ὦ θειότατε αὐτοκράτορ».

Τοῦ αἰδήμων τὸ οὐδέτερον γράφεται αἰδήμων ἐν ταῖς Ἐπι-
κτήτου Διατριβαῖς Α', κε', 4: τὸ αἰδήμων σόν. Α', κη', 21: καὶ
μὴ διαφθείρηται τὸ αἰδήμων. Β', α', 11: τὸ δ' εὐλαβὲς φύσει
καὶ αἰδήμων. Β', ι', 22: οὐδὲν ἔχομεν αἰδήμων φύσει; Δ', ε',
21: τούτου τὸ αἰδήμων ἀπονενέκρωται. Δ', ιβ', β: οὐκ ἐπὶ τὸ
αἰδήμων¹. Πρβ. καὶ Κλήμ. Ἀλεξ. Παιδαγ. Γ', 33 (Τόμ. Α', σελ.
353, 5 Δινδ.) «τὸ αἰδήμων ἐφύλαττον». Ὀμαιον τούτω εἶνε τὸ
παιγνιῆμον. Εὐτέβ. Προπ. Εὐαγγ. Τόμ. Β', σελ. 266, 17 Δινδ.
«τὸ κομψὸν τοῦτο καὶ παιγνιῆμον». Τὸ οὐδέτερον τοῦ ροῆμων
εὐρίσκεται ροῆμων γεγραμμένον ἐν βίῳ Αἰσώπου παρ' Ἐβερράρδω
σελ. 230, 13 «ὁ δὲ δεσπότης τὸ ροῆμον αὐτοῦ θαυμάσας».

§ 2.

Ἐντὶ τοῦ ἀνθοπῶλις καὶ ἀρτοπῶλις ὀφείλει νὰ λέγη-
ται προπαροξυτόνως ἀνθόπωλις καὶ ἀρτόπωλις. Οὐ μόνον
δ' ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων ἀγνοεῖ τὸν ὀρθὸν τονισμόν
τῶν εἰς πωλις θηλυκῶν ὀνομάτων ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀγελάρχης
γράφων ἐν μὲν τῇ Εἰκασίᾳ σελ. 68 «μὲ πόδα ἢ ἀνθο-
πῶλις ἐλαφρὸν κτέ.», ἐν δὲ τῇ γραμματικῇ σελ. 174
(§ 498) «ὁ μυροπῶλης ἢ μυροπῶλις». Ἡρωδιαν. Σχολ.
Ἰλιάδ. I, 571 «Ἡεροφοῖτις: Τὰ εἰς ΙΣ παρώνυμα θηλυκά,
παρακείμενα τοῖς εἰς ΗΣ ἀρσενικοῖς βαρυτόνοις, προπερισπᾶ-
ται, εἰ φύσει μακρᾶ παραλήγοιτο· πρωθηβίς, πολιῆτις,
ἀλεῖτις, πλανῆτις, πρεσβῦτις· οὕτως δὲ καὶ ἡεροφοῖ-
τις². ὍΣΑ ΔΕ ΠΑΡΑ ΤΟ ΠΩΛΕΙΝ ἔΣΤΙΝ, ἌΝΕΒΙ-
ΒΑΣΕ ΤΟΝ ΤΟΝΟΝ· ἀρτόπωλις, ἀλφιδόπωλις· ἀλλ'
οὖν καὶ ἔσα παρὰ τὸ κοῖτος· παράκοιτις, ἀκοιτις. Τὸ
μέντοι δολόμητις οὐκ ἔστι θηλυκὸν ἀλλὰ καὶ ἀρσενικόν,
καὶ ἴσως τὸ μῆτις ἔγκειται, ὡς τὸ πολύμητις, δολό-

μητις. Καὶ ἔστι σύνθετον¹. Ἀρχαδ. σελ. 35, 24. «Τὰ εἰς
ΙΣ θηλυκὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΗΣ ἀρσενικῶν γινόμενα πρὸ μιᾶς
ἔχουσι τὸν τόνον· ὁ κυνηγέτης ἢ κυνηγέτις, ὁ δεσπό-
της ἢ δεσπότις, ὁ πολίτης ἢ πολῖτις. Χωρὶς τῶν ἀπὸ
τῆς κοίτης καὶ πωλῶ· ταῦτα γὰρ προπαροξύνονται ἀκοιτις,
παράκοιτις, ἀρτόπωλις, λαχανόπωλις. Τὸ Σκυθίς δὲ
δισυλλαβοῦν δξύνεται, ὡς τὸ Περσίς». Πρβ. καὶ σελ. 31,
24 «Τὰ εἰς ΛΙΣ παρώνυμα, τῷ Ω ἢ διφθόγγῳ παραληγό-
μενα, δξύνεται· Πακτωλῖς, Αἰτωλῖς, Ἰουλῖς. Τὸ ἄγου-
λις προπαροξύνεται καὶ τὸ ἀρτόπωλις». Τὸ ἄγουλις
εἶνε πλημμελὲς γραφὴ τοῦ Ἄδουλις. Πρβ. Στέφ. Βυζ. σελ.
26, 20 «Ἄδουλις γὰρ ὀφείλει, ὡς Ἡρωδιανὸς ἐν τοῖς εἰς
ΛΙΣ τῷ Ω (ἢ διφθόγγῳ) παραληγομένοις».

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Πασσοβίου ὀρθῶς μὲν γράφεται ἀρτόπωλις,
ἀλφιδόπωλις, λαχανόπωλις, βελονόπωλις, γελγδόπωλις, ἰσχα-
δόπωλις, ἰχθυόπωλις, κρεό(ω)πωλις, λεκιθόπωλις, μελιτόπωλις,
ὄπωροπωλις, ὄσπριόπωλις, πορφυρόπωλις, σπειρόπωλις, σπερμα-
γοραιολεκιθολαχανόπωλις, ὄπωλις, πλημμελῶς δὲ μυροπῶλις,
οἶνοπῶλις, στεφανοπῶλις, ταινιόπωλις, χυτροπῶλις, σκοροδο-
πανδοκεντριαρτοπῶλις. Ἐν Τόμ. Α', σελ. 1481 τονίζεται ἱμα-
τιόπωλις, ἐν δὲ Τόμ. Β', σελ. 1496 (λ. σπειρόπωλις) ἱματιό-
πωλις. Ὁ Ἑλλήν λεξικογράφος Σκαρλάτος Δ. ὁ Βυζάντιος γρά-
φει ἀλφιδόπωλις, λαχανόπωλις, βελονόπωλις, γελγδόπωλις,
ἱματιόπωλις, ἰσχαδόπωλις, ἰχθυόπωλις κρεόπωλις, λεκιθό-
πωλις μυροπῶλις, ὄπωροπωλις, ὄσπριόπωλις πορφυρόπωλις,
στεφανόπωλις, ταινιόπωλις, ὄπωλις (Κόλλιον ὄπωλις), ἀλλὰ
ἀρτοπῶλις, οἶνοπῶλις, σκοροδοπανδοκεντριαρτοπῶλις, σπερμα-
γοραιολεκιθολαχανοπῶλις.

Ὡς δὲ σφάλλεται περὶ τὸν τονισμόν τῶν λέξεων ἀνθο-
πῶλις καὶ ἀρτόπωλις ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων προ-

¹ Ἴδε καὶ Schweighauser Ἐπικτ. Τόμ. Β', σελ. 70.

² Πρβ. καὶ Ἰλ. Γ, 87.

¹ Πρβ. Ἡρωδιαν. Λεντζ. Τόμ. Α', σελ. 105—6.

περισπῶν αὐτάς παρὰ τὸν κανόνα τοῦ Ἡρωδιανοῦ, οὕτω καὶ περὶ τὸν τονισμόν τῆς λέξεως κοσκινόμαντις γράφων ἐν τῇ μεταφράσει τῆς τοῦ Βαρθόλδου Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος Τόμ. Α', σελ. 54 «Ἡ δὲ κοσκινομάντις διατηρεῖ καὶ σήμερον ἔτι κτέ.». Ὁ παροξυνόμενος τύπος κοσκινομάντις εἶνε Σκυθικός ἢ Βλαχικός. Ἑλληνιστὶ λέγεται κοσκινόμαντις, ὡς γράφεται καὶ ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου σελ. 746.

Οὐκ ὀλίγα δ' ὅμοια ὑπάρχουσι τῷ κοσκινόμαντις, ὅσον ἀγνόμαντις, ἀλευρόμαντις, ἀληθόμαντις, ἀλφειτόμαντις, ἀστρόμαντις, ἐγγαστρίμαντις, θεόμαντις, θουριόμαντις, θυμόμαντις, ἰατρόμαντις, ἰχθυόμαντις, κακόμαντις, κριθόμαντις, λεκατόμαντις, λιβανόμαντις, μουσόμαντις, νεκρόμαντις, νυκτόμαντις, οἰωνόμαντις, ὀρθόμαντις, ὀρνεόμαντις, ὀρνιθόμαντις, πρόμαντις, πρωτόμαντις, πυθόμαντις, πυρόμαντις, σεμνόμαντις, σκειρόμαντις (=σκιρόμαντις παρ' Ἡσυχ.), στερνόμαντις, σφοδρὺλόμαντις, ὑδρόμαντις, ὑετόμαντις, ὑπόμαντις, ὑστερόμαντις, φιλόμαντις, χειρόμαντις, ψευδόμαντις, ψυχόμαντις. Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου ἔχει ὁ κῶδιξ «ἐνστερνομαντῆαις: ἐγγαστριμύθοις. Σοφοκλῆς Αἰχμαλώτησιν»¹. Ὁ Νάυκιος Τραγ. Ἀποσπ. σελ. 113, 56

¹ Τὸ Αἰχμαλώτησιν, ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις τοῦ Ἡσυχίου τόποις φέρει ὁ κῶδιξ, εἶνε πλημμελὴς γραφή τοῦ Αἰχμαλώτισιν ἢ ὀρθότερον Αἰχμαλωτίσιν. Παρὰ Στεφ. Βυζ. σελ. 697, 1 ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις Αἰχμαλώτησι-Αἰχμαλωτίσι ἐξέδωκεν ὁ Μεινέκιος Αἰχμαλώτισι. Ἄλλα παραδείγματα κρίνομεν περιττὸν νὰ μνημονεύσωμεν ("Ἴδε Λοβέκκιον Σοφοκλ. Δξ. σελ. 88 ἐκδ. γ'. Δινδόρφιον Σοφ. Αξ. σελ. 24 ἐκδ. γ' καὶ Κιγκήλιον Εὐριπ. Φοῖν. σελ. 104). Ἄν ὀρθῶς κρίνωμεν, ἐκ τοῦ αἰχμάλωτος καὶ συναιχμάλωτος δὲν δύναται ἄλλο θηλυκὸν νὰ σχηματισθῇ ἢ αἰχμαλωτίς καὶ συναιχμαλωτίς. Πρβ. συμμαχίς, ἀποικίς, περιοικίς (ἐταιρίς, συνεταιρίς). Ἐν τοῖς Θηριακοῖς τοῦ Νικάνδρου στίχ. 632 ἀντὶ τοῦ:

τὴν ἦτοι φιλέταιριν ἐπίκλησιν καλέουσιν

ἔγραψεν ὁ Ὄθ. Σνειδῆρος (σελ. 255) φιλεταιρίδ'. Ἐν τοῖς εἰς τὸν Ἀριστοφάνη σχολίοις Πλούτ. 435 ἀναγινώσκειται «Κάπηλις προπαροξυτόνως ἢ τὸν οἶνον πιπράσκουσα γυνή—καπηλίς δὲ δξυτόνως ὑπόκριστικῶς ἢ ταύτης ὑπέρβητις τῆς καπηλείας». Πρβ. καὶ Ἀρχαῶδ. σελ. 31, 11 «Τὰ εἰς ΔΙΣ ὑπερδισύλλαβα παραληγόμενα ἢ βαρύνεται κάπηλις, κόθηλις κτέ.». Δυσκόλως ἡμεῖς πει-

ἐτόπασε «στερνομάντιες: ἐγγαστρίμυθοι». Πρβ. Πολυδ. Β', 162 «καὶ στερνόμαντιν Σοφοκλῆς τὸν καλούμενον ἐγγαστρίμυθον». Σχολ. Πλάτ. σελ. 372 (σελ. 251 Τεῦθεν.) «Ἐγγαστρίμυθος δὲ ἐστὶν ὁ ἐν γαστρὶ μαντευόμενος. Τοῦτον τὸν ἐγγαστρίμαντιν νῦν τινες Πύθωνά φασι, Σοφοκλῆς δὲ στερνόμαντιν». Σουίδ. «Ἐγγαστρίμυθος: Ἐγγαστρίμαντις, ὃν νῦν τινες Πύθωνα, Σοφοκλῆς δὲ στερνόμαντιν». Φώτ. Ἀμφιλοχ. 81, σελ. 148. Ἔτι δὲ Ἡσυχ. «Ἐγγαστρίμυθος: Τοῦτόν τινες ἐγγαστρίμαντιν, οἱ δὲ στερνόμαντιν λέγουσι». Τῷ Νάυκιῳ ἠκολούθησε καὶ ὁ Σμιδίτιος Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 107. Ἄλλ' ὁ Δινδόρφιος νομίζει ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐποιήσατο χρῆσιν τῆς δοτικῆς στερνομάντεις (Σοφοκλ. Τόμ. Η', σελ. 12. Πρβ. καὶ Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 449).

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου τὰ μὲν ἄλλα ἐκ τοῦ μάντις σύνθετα προπαροξύνονται, ἀλλ' ἐν σελ. 948 γράφεται «Ὀρνιθόμάντις, εἰς (ὁ), =Οἰωνόμάντις», δι' οὗ ἐμφαίνεται ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ λεξικογράφου ἐδιφοροῦντο ταῦτα παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, ἄλλοτε μὲν ἐπὶ τῆς

θόμειθα ὅτι ὑπῆρξεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τύπος κάπηλις, σφόδρα δὲ τὴν γνώμην τοῦ Ἐρμαννοῦ ἀποδοκιμάζομεν φρονούντος ὅτι πρὸς δήλωσιν τῆς περὶ τὸ σημανόμενον διαφορᾶς τύραννις, οὐχὶ τυραννίς ἐπὶ γυναικὸς ἐλέγετο (Orusc. Τόμ. Γ', σελ. 163). Τονίζεται δ' ὅμως θούρις-θούριδος-θούριν καὶ κόλουρις (Τιμοκρ. παρὰ Πλουτ. Θεμιστ. ΚΑ', 6). Ἐν τῷ Μεγ. Ἐτυμολογικῷ σελ. 474, 1 φέρεται «Τὰ εἰς ΡΙΣ λήγοντα ὑπὲρ δύο συλλαβᾶς διφθόγγῳ τῇ διὰ τοῦ Υ παραληγόμενα ἅπαντα δξύνεται, ὅσον μολουρίς (σημαίνει δὲ τὴν σιτοφάγον ἀκρίδα), κυνοσουρίς. Σησημείωται τρία: λάμπουρις ἢ ἀλώπηξ, Γόμουρις ὄνομα πόλεως καὶ Ἰππουρις». Πρβ. Ἡσυχ. «λάμπουρις: ἀλώπηξ». Ἄλλὰ Φώτ. Λεξ. σελ. 206, 18 «λάμπουρις: ἢ ἀλώπηξ παρ' Αἰσχύλῳ» ("Ἴδε Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Γ', σελ. 11 καὶ Δινδόρφιον Λεξ. Αἰσχύλ. σελ. 193). Ἐν Ἀνθολ. Παλ. τ', 304 κεῖται μελανουρίδας. Τὸ παρ' Ἡσυχίῳ «κοθούριν: ἀλώπεκα» μεταγραπτέον κόθουριν. Εὐρίσκειται δ' ἐν τῷ κῶδικι καὶ «καθοουρήν: ἀλώπεκα», ὅπερ ὁ Σμιδίτιος ἔτρεψεν εἰς τὸ κάθουριν.

Ἐν σχολίῳ εἰς τὸν Εὐσεβ. Προπ. Εὐαγγ. Δ', 16 ἀναγινώσκειται «ὃ τὴν πρὸς ταῖς Ἀθήνας Σαλαμίνα λέγει· αὕτη γὰρ Κούλουρις πάλαι ἐλέγετο, ὡς καὶ Καλλιμαχος ἐν Ἐκάλῃ φησὶν· ἀλλὰ τὴν κατὰ Κύπρον Σαλαμίνα λέγει». Ὁ Ὄθων Σνειδῆρος Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 213 γράφει «praeterea videndum num Κουλουρίς scribi praestet». Περὶ τῆς ὀνομασίας ταύτης τῆς Σαλαμίνας πρβ. καὶ Κ. Μυλλῆρον Ἀποσπ. Ἱστορ. Τόμ. Β', σελ. 3.

προπαραληγοῦσης τονιζόμενα, ἄλλοτε δ' ἐπὶ τῆς παρεσχάτης, ἢ ὅτι ἀμφίβολος ὁ τονισμὸς αὐτῶν ὑπάρχει. Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἀρχαιολογικῇ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς Τόμ. Α', σελ. 315, 26 Τεῦβν. φέρεται «ὁ Νέβιος ἐκεῖνος ὁ δεινὸς οἰωνομάρτις»!

§ 3.

Ὁ παροξύτονος τύπος Ὀρεστεία εἶνε ἡμαρτημένος. Ἑλληνιστὶ λέγεται Ὀρέστεια, ὡς Ὀδύσσεια, Πατρόκλεια, Δολώνεια, Τηλεγόνεια, Ἡράκλεια, Γιγάντεια, κτλ. Εὐστάθ. σελ. 785, 19 «Κοινὴ δὲ ἦδε Νυκτεγερσία καὶ Δολωνοφονία, καθ' ἣν δηλαδὴ ὁ Δόλων πεφόνευται. Πολλοὶ δὲ τῶν παλαιῶν καὶ Δολώνειαν ταύτην ἐκάλεσαν, ὡσπερ καὶ Πατρόκλειαν ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ἐνοῖς τὰ κατὰ Πάτροκλον γράφονται. ΠΡΟΠΑΡΟΞΥΝΟΝΤΑΙ δὲ καὶ ἀμφω αἰ τοιαῦται λέξεις, ὡσπερ καὶ Τηλεγόνεια κατὰ τὴν παλαιὰν ὀρθογραφίαν ἢ κατὰ Τηλέγονον πραγματεία καὶ Ἡράκλεια ἢ κατὰ Ἡρακλέα καὶ Ὀδύσεια ἢ κατὰ Ὀδυσσεά καὶ Ὀρέστεια, ἧς καὶ ὁ κωμικὸς μέμνηται, ἢ κατὰ Ὀρέστην»¹.

Πρβ., καὶ σελ. 1041, 21 «Λέγεται γὰρ Πατρόκλεια διὰ τὰ

¹ Παρὰ Φιλῆμ. Λεξ. Τεχν. σελ. 45, 62 Ὅσ. ἀναγινώσκειται. «Δολωνοφονία ἢ νυκτεργασία, καθ' ἣν δηλαδὴ ὁ Δόλων πεφόνευται. λέγεται δὲ καὶ Δολώνεια, ὡσπερ καὶ Πατρόκλεια. παροξύνονται δὲ καὶ ἀμφω αἰ τοιαῦται λέξεις ὡσπερ καὶ Τηλεγόνεια, κατὰ τὴν παλαιὰν ὀρθογραφίαν, ἢ κατὰ Τηλέγονον πραγματεία καὶ Ἡράκλεια, ἢ κατὰ Ἡρακλέα καὶ Ὀδύσεια, ἢ κατὰ Ὀδυσσεά καὶ Ὀρέστεια, ἢ κατὰ τὸν Ὀρέστην». Μεταγράφουσι Δολωνοφονία, νυκτεγερσία, Δόλων, Δολώνεια, προπαροξύνονται, ἀποροῦντες καὶ θαυμάζοντες πῶς ὁ ἐκδότης Ὅσανδρος δὲν συνείδεν οὕτω προφανῆ σφάλματα. Ὅτι δ' ὁ Φιλῆμιον ἐπαναλαμβάνει, μᾶλλον δὲ σφετερίζεται, τὰ ὑπ' ἄλλου δεδιδασκόμενα νομίζομεν περιττὸν καὶ νὰ ὑπομνήσωμεν. Περὶ τοῦ Τεχνολογικοῦ Λεξικοῦ τοῦ ἀνδρὸς τούτου διέλαθεν ὁ Ναβῆρος Φωτ. Λεξ. Τόμ. Α', σελ. 189 κέξ. καὶ ὁ Λέρσιος Pindarschol. σελ. 164 κέξ.

(Γρ.: διὰ τὸ τὰ) κατὰ Πάτροκλον ἱστορεῖν διὰ τί δὲ προπαροξύνεται προδεδήλωται». σελ. 1380, 40 «Ἡ δὲ Ὀδύσεια φανερώς ἐξ ὠρισμένου προσώπου, τοῦ Ὀδυσσεῶς δηλαδὴ, ἐπιγέγραπται; ὅς μόνος ἐνταῦθα τὴν ὅλην ποίησιν συνιστᾷ. Προπαροξύνεται δὲ ἢ λέξις ὁμοίως τῷ ἱερεὺς ἱέρεια, βασιλεὺς βασιλεια, εἰ καὶ ἄλλως κατὰ λόγον κτητικοῦ παροξύνεσθαι ὀφείλει. Ἠκολούθησε δὲ μάλιστα ὁ τόνος τῆς ῥηθείσης λέξεως τῷ Πατρόκλεια, Δολώνεια καὶ τοῖς ὁμοίοις, περὶ ὧν ἀκριβέστερον ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα δεδῆλωται». Ἔτι δὲ σελ. 1796, 45 «Ὁ δὲ τὴν Τηλεγόνεια γράψας Κυρηναῖος κτέ.».

Κραμ. Ἀν. Ὁξ. Τόμ. Β', σελ. 189, 7 «Γιγάντεια: Ἡ πραγματεία, ὡς ἡ Ὀδύσεια καὶ Δολώνεια, διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου καὶ προπαροξύνεται». σελ. 299, 26 «Τὰ ἐπὶ πραγματείας ἡγουν συγγράμματος διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου γράφονται, ὅλον Ὀδύσεια ἢ κατὰ Ὀδυσσεά, Ἡράκλεια ἢ κατὰ Ἡρακλέα, Τηλεγόνεια ἢ κατὰ Τηλέγονα (Γρ. ΤηλέγονΟΝ)».

Κραμ. Ἀν. Παρ. Τόμ. Γ', σελ. 76, 27 «Ἡ κοινὴ ἐπιγραφὴ τῆς κάππα ἐστὶν αὕτη Νυκτεργασία (Γρ. Νυκτεγερσία) καὶ Δολωνοφονία (Γρ. Δολωνοφονία), καθ' ἣν ὁ Δόλων πεφόνευται. Τινὲς δὲ καὶ Δολώνειαν ταύτην καλοῦσιν, ὡς Πατρόκλειαν. Προπαροξύνεται δὲ ἢ λέξις, ὡς Ὀδύσεια καὶ Ὀρέστεια, ὀφείλουσα ὡς κτητικῆ παροξύνεσθαι».

Ὡς δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἀκραιφνῆ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης χρῆσιν, ἦν σαφῶς ἐκ τῆς παραδόσεως διδασκόμεθα, διφθόγγω παρελήγοντο καὶ ἐν τῇ τρίτῃ ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐτονίζοντο, οὕτω καὶ τὸ Δευκαλιώνεια, Εὐρώπεια, Κυκλώπεια, Λυκούργεια, Μελαμπόδεια, Οἰδιπόδεια, Παλαμήδεια. Ἀθῆν. Γ', 9 «Ἑλλάνικος δ' ἐν πρώτῳ Δευ-

¹ Ἡ παρατήρησις αὕτη τοῦ Εὐσταθίου θὰ ἐξελεγχθῆ ματαία ἐξ ὧν μέλλομεν ἐν τοῖς ἔπειτα νὰ διαλάβωμεν. Τὸ παρ' Ἐρυκίῳ «ὡστ' ἀγοραῦσαι πηλὸν Ὀδυσσεῖην» (Ἀνθολ. Παλ. Ζ', 377) εἶνε ὁμοίον τῇ ἀληθειᾷ. Πρβ. Λοβέκιον Σοφοκλ. Δ', σελ. 117 ἐκδ. 6'.

καλιωνείας». Ἀνέκδ. Κραμ. Ὁξ. Τόμ. Α', σελ. 278, 2 κέν δὲ τῆ Παλαμηδεία τῆς Ὑμνοῦς», κτλ.

Εὐρίσκειται δ' ὅμως ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ διὰ τοῦ ἀπλοῦ Ι γραφῆ τῶν τοιούτων ὀνομάτων, ὡς *Λυκουργία*, *Ὀρεστία*, *Τηλεγορία*, κτλ. Ἐν ταῖς Θεσμοφοριαζούσαις τοῦ Ἀριστοφάνους ἀπαντες οἱ κώδικες φέρουσιν:

ἐκ τῆς Λυκουργίας ἐρέσθαι βούλομαι (ς. 135).

Μετέβαλε δ' αὐτὸ εἰς *Λυκουργείας* πρῶτος ὁ Δοδραῖος¹ κατὰ τὸ ἐν τοῖς Βατράχοις:

πρῶτον δέ μοι τὸν ἐξ Ὀρεστείας λέγε (ς. 1124).

ἀνθ' οὗ ἐν τοῖς χείροσι τῶν ἀντιγράφων κεῖται Ὀρεστίας. Πρῶ. Σχολ. Ἀριστοφ. Βίρ. 797 «Ἔστι δὲ παρὰ τὰ Στῆσιχορου ἐκ τῆς Ὀρεστείας». Ἀν. Βεκκ. σελ. 783, 16 «Στῆσιχορος δὲ ἐν δευτέρῳ Ὀρεστείας κτέ.». Ἐν τῇ Παικίλῃ Ἱστορίᾳ τοῦ Αἰλιανοῦ II', 14 ἀντὶ τοῦ κοινοῦ «καὶ Δολωνίαν τινὰ—καὶ Πατρόκλειαν—Κυκλωπίαν» ἐξέδωκεν ὁ Ἐρχῆρος «καὶ Δολωνείαν τινὰ—καὶ Πατρόκλειαν—καὶ Κυκλώπειαν». Παρ' Ἀθηναίῳ ἔγραψεν ὁ Μεινέκιος Β', 13 «Ἡσίοδος ἐν τῇ Μελαμποδείᾳ φησὶν». ΙΑ', 99 «Ἡσίοδος δ' ἐν τῷ δευτέρῳ Μελαμποδείας σὺν τῷ π σκύπφον λέγει». ΙΓ', 89 «Ἡσίοδος δ' ἐν τρίτῳ Μελαμποδείας τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκίδα καλλιγύναικα εἶπεν» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις *Μελαμποδία* καὶ *Μελαμποδίας*². Παρὰ Φιλοστράτῳ ἀναγινώσκειται σελ. 518 «καὶ Γυγαντίαν ζυθεῖναι» καὶ σελ. 248 «Ὀμήρου μὲν ἐν *Κυκλωπία* ἀκούων» ἀλλ' ὑπάρχει καὶ γραφῆ *Κυκλωπία* καὶ *Κυκλωπεία*. Ὁ Κουσῆρος ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ἐκδόσεσιν ἐτήρησε τὸν διὰ τοῦ Ι τύπον. Τὸ ἐν τοῖς Στρωματεῦσι τοῦ Κλήμεντος Σ', 27 «ἐκ τῆς Ἑλλανίκου *Δευκαλιωνίας*» μετετυπώθη ὑπὸ τοῦ Δινδόρφου εἰς *Δευκαλιωνείας*³. Ἐν τοῖς Ἑθνι-

¹ Advers. Τόμ. Β', σελ. 237. Πρῶ. καὶ Δινδόρφιον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 270 καὶ 711. Ὁ Φρίσχιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Θεσμοφοριαζουσῶν σελ. 42 ὑπερμαχεῖ ἀτόπως τῆς γραφῆς Λυκουργίας.

² Ἴδε τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοσὶν τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Δ', σελ. 22, 229 καὶ 292.

³ Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Γ', σελ. 149. Ὁ Στούρτζιος ἐν τῇ Β' ἐκδόσει τῶν Ἑλλανίκου ἀποσπασμάτων σελ. 71 γράφει «Ego veram scripturam puto Δευκα-

κοῖς τοῦ Βυζαντίου ἄλλοτε μὲν φέρουσι τὰντίγραφα μόνον τὸν διὰ διφθόγγου ἢ ψιλοῦ Ι τύπον τῆς προκειμένης λέξεως, ἄλλοτε δ' ἀμφοτέρους. Ἴδε σελ. 10, 19. σελ. 78, 17. σελ. 134, 11. σελ. 313, 7. σελ. 349, 9. σελ. 408, 8. σελ. 451, 11. σελ. 454, 13. σελ. 551, 20. σελ. 663, 13. Πρῶ. καὶ Σχολ. Ἀπολλ. Γ', 1086, σελ. 475, 10 Κεῖλ. Ἐν τοῖς εἰς Πλάτωνος σχολίοις (*Απολλ. σ. 18, 6'*) κεῖται «καὶ ὁ Μέλητος *Οἰδιπόδειαν* ἔθηκεν» ἀλλ' ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην (*Φοιν. 1760*) φέρεται «οἱ τὴν *Οἰδιποδία* γράφοντες», ἐνθα ὁ Δινδόρφιος ποιεῖται τὴν βραχεῖαν ταύτην παρατήρησιν «*Recta scriptura Οἰδιπόδειαν est*»¹. Παρὰ Πρόκλιω Χρηστομ. Γραμματ. Β' εἶνε γεγραμμένον «Μετὰ ταῦτά ἐστιν Ὀμήρου Ὀδύσσεια· ἔπειτα *Τηλεγορίας* βιβλία δύο Εὐγάμμωνος Κυρηναίου»². Ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα σχολίοις (*Z, 131*) εὐρίσκειται «ὁ τὴν *Εὐρωπία* πεποιηκὼς Εὐμηλος». Δινδόρφιος «*Recta forma Εὐρώπεια est, de qua vid. Thesaur. vol. 3 p. 2457*»³. Ὑπὸ τοῦ Σουΐδα λ. Ὀμηρος μνημονεύεται ποίημα Ἀμαζονία ἀναφερόμενον εἰς τὸν Ὀμηρον.

Περὶ τῆς πλημμυλείας τοῦ τονισμοῦ Ὀρεστεία παρ' οὐδενὶ τὰ νῦν δύναται εὐλογος νὰ ὑπάρχη ἀμφιβολία. Ὀλίγον δὲ φροντιστέον τῶν ἀντιγράφων φερόντων παρὰ τῷ Δειπνο-

λιωνεία, secutus Casaubonum in animaduu. ad Athenæ. 10, 4. p. 710, 45. seu Vol. V. Animaduverss. p. 320. ed. Schweighäuser». Σφάλλεται ὁ ἀνὴρ περὶ τὸν τονισμόν τῆς λέξεως.

¹ Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 409. Παρὰ Πaus. Θ', ε', 11 ἀντὶ τοῦ «δηλοῖ δὲ καὶ ὁ τὰ ἔπη ποιήσας ἃ Οἰδιπόδεια ὀνομάζουσι» ἔγραψεν ὁ Πόρρων Οἰδιπόδειαν. Marckschffel Hesiod. Eumel. etc. Fragm. σελ. 251 «Recte Porsonum sensisse puto, qui Οἰδιπόδειαν maluit. Sed leniori mutatione Οἰδιποδίαν corrigi poterit; quod necessarium fere ducor» (Πρῶ. καὶ σελ. 258 καὶ 236. Ἐπι δὲ Schubart Πausan. Τόμ. Β', σελ. XVI Τεύθν.). Ἐν τῇ Διδωτικῇ ἐκδόσει σελ. 442, 28 φέρεται «ἃ Οἰδιπόδεια ὀνομάζουσι». Πρῶ. καὶ Λοβέκκιον Σοφ. ΑΥ. σελ. 95 ἐκδ. γ'.

² Οὕτως ἐξέδωκεν ὁ τε Βεκκῆρος Σχολ. Ἰλιάδ. σελ. III καὶ ὁ Γαισφόρδος Ἰφαιστ. Ἐγχειρ. Τόμ. Α', σελ. 463 ἐκδ. 6' καὶ ὁ Οὐδέσφαλός Μετρ. Ἑλλ. Τόμ. Α', σελ. 241.

³ Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 188. Πρῶ. δ' ὅμως καὶ Ὁθ. Συναδῆρον Νικάνδρ. σελ. 33.

σοφιστῆ IB', 7 (σελ. 513, α') «ὡσπερ καὶ τὴν Ὀρέστειαν καλουμένην». Τὴν ἑρῶν γραφὴν Ὀρέστειαν ἀποκατέστησεν ἤδη ὁ Μεινέκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου¹.

Ὁ Λοβέκκιος ἐν τῇ Γ' ἐκδόσει τοῦ Ἄντων σημειοῦται ὅτι «*Oresteia remansit Athen. XII. 513 A*» (σελ. 97). Παράδοξα ἡμῶν φαίνονται τὰ ὑπὸ τοῦ Φρισχίου γεγραμμένα εἰς τὸν 1124ον στίχον τῶν Βατρύχων (σελ. 355) «*idque ipsum (Oresteias) hic legerat Eustathius p. 785, 26., simillima ille nomina afferens Δολωρία, Πατροκλεία, Τηλεγορία, Ἡρακλεία, Ὀδυσσεία, quibus addantur Οἰδιποδεία, Ἀχιλλεία atque etiam e Thesmoph. v. 155 Λυκούργεια*». Σαφῶς καὶ διαρρήδην λέγει ὁ Εὐστάθιος ὅτι ΠΡΟΠΑΡΟΞΥΝΟΝΤΑΙ τὰ τοιαῦτα ὀνόματα. Ὁ Βέργκιος ἐν *Λυρ. Ποιητ.* σελ. 983 ἐκδ. γ' μνημονεύων τὸ πρὸ μικροῦ παράτεθρον χωρίον τοῦ Ἀθηναίου γράφει Ὀρεστειαν, ἐν δὲ *Griech. Literaturgesch.* Τόμ. Α', σελ. 462 ἀποφάνεται «*Dies beweisen ganz unzweideutig selbst die Titel der epischen Gedichte, indem hier regelmässig nach äolischer Weise die Endsylbe verkürzt wird in Namen wie Ὀδύσσεια, Νέκυια², Μελαμπόδεια, Οἰδιπόδεια, und so wird man nach dieser Analogie auch Παλαμήδεια, Τηλεγόρεια (nicht Τηλεγορία), Λευκαλιώρεια betonen müssen*». Πρὸς καὶ σελ. 681 «*das neunte Κυκλωπεία (oder vielmehr Κυκλώπεια)*» καὶ σελ. 1007 «*Μελαμπόδεια schreibt man wohl richtiger statt Μελαμποδία*». Κακῶς ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Πασσοβίου τονίζεται *Κυκλωπεία*, ὀρθῶς δὲ Ὀρέστεια, Οἰδιπόδεια, Μελαμπόδεια, κτλ.

Εἶνε δὲ κυρίως τὸ Ὀρέστεια, Ὀδύσσεια, κτλ. θηλυκὰ ἐπίθετα τοῦ ἐλλείποντος ὀνόματος ποιήσεις, καθάπερ καὶ τὸ Ἰλιάς³, περὶ οὗ γράφει ὁ Εὐστάθιος σελ. 5 «*Καὶ διὰ ταῦτα*

¹ Τόμ. Β', σελ. 437. Πρὸς καὶ Τόμ. Δ', σελ. 236.

² Πρὸς Εὐστάθ. σελ. 1950, 62. Ἔτι δὲ Λοβέκκιον *Φρυν.* σελ. 494 καὶ *Στοιχ.* Τόμ. Β', σελ. 28.

³ Πρὸς καὶ Ἀλεξανδριᾶς, κτλ., *Θησηίς*, κτλ. *Παρκ. Μουσικ.* Θ', 10', 2

μὲν τὸ βιβλίον τοῦτο καλεῖται Ἰλιάς. Δοκεῖ δὲ ἡ τοιαύτη λέξις κτητικὴ εἶναι καὶ ἐλλειπτικῶς ἔχειν. Ὡσπερ γὰρ λόγχη καὶ γῆ καὶ Τροία καὶ μάχη καὶ σκοπιά Ἰλιάς παρὰ τοῖς τραγικοῖς ἀντὶ τοῦ Ἰλιακῆ, ὅ ἐστι Τρωϊκῆ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα Ἰλιάς, βίβλος δηλαδή, ἢ Ἰλιάς ποιήσεις ἢ ἱστορία Ἰλιάς ὡσπερ καὶ τὸ Ἰάς καὶ τοῦτο γὰρ ἐλλείπεται δηλοῦν ὅτι Ἰωνικὴ διάλεκτος». Ἐσήμαινεν δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ ὄνομα ποιήσεις οὐ μόνον τὴν ἀφηρημένην ἔννοιαν τοῦ ποιεῖν (τὴν ἐνέργειαν τοῦ ποιεῖν ἢ ποιῆσαι) ἀλλὰ καὶ τὴν συγκεκριμένην τοῦ πεποιημένου ἢ τῶν πεποιημένων, οἷον Ἀριστοφ. *Βατρ.* 868:

ὅτι ἡ ποιήσεις οὐχὶ συντέθνηκέ μοι,
τούτῳ δὲ συντέθνηκεν, ὡσθ' ἔξει λέγειν.

Θουκυδ. Α', 10 «*τῇ Ὀμήρου αὐ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν*». Πλάτ. *Τιμ.* σ. 20, ε' «*καθάπερ λέγει πολλαχοῦ καὶ αὐτὸς (ὁ Σόλων) ἐν τῇ ποιήσει*». Ἰων. σ. 531, δ' «*οὐ ταῦτά ἐστι περὶ ὧν Ὀμηρος τὴν ποιήσιν πεποίηκεν;*» (Πρὸς καὶ Φαῖδρ. σ. 278, γ', κλπ.). Ἀριστοτέλ. *Ποιητ.* ΚΒ', 2 «*παράδειγμα δὲ ἡ Κλεοφῶντος ποιήσεις καὶ ἡ Σθενέλου*» (Πρὸς καὶ ΚΓ', 5). Πολιτ. Δ', θ', 18 «*Σόλων τε γὰρ τὴν τούτων (δηλοῖ δ' ἐκ τῆς ποιήσεως) καὶ Λυκούργος*». Ε', ς', 2 «*Δῆλον δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῆς Τυρταίου ποιήσεως τῆς καλουμένης Εὐνομίας*». Ἡρακλείδ. π. Πολιτ. Β' «*Λυκούργος ἐν Σάμῳ ἐγένετο καὶ τὴν Ὀμήρου ποιήσιν παρὰ τῶν ἀπογόνων Κρεωφύλου λαβὼν πρῶτος διεκόμισεν εἰς Πελοπόννησον*». Πλούτ. *Λυκ.* Δ', 5 «*Ἐκεῖ δὲ καὶ τοῖς Ὀμήρου ποιήμασιν ἐντυχῶν πρῶτον, ὡς ἔοικε, παρὰ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς Κρεωφύλου διατηρουμένοις—ἐγράφατο προθύμως καὶ συνήγαγεν ὡς δεῦρο κομιῶν. Ἦν γὰρ τις*

ἀπαντᾷ ἐν τῇ συγγραφῇ τῇ Μεγαρίδι ἐδήλωσα». Ἄλλ' εὐκαιρότερον περὶ τῶν τοιούτων οὐ διαλάβομεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ.

ἤδη δόξα τῶν ἐπῶν ἀμαυρὰ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐκέκτηντο δὲ οὐ πολλοὶ μέρη τινὰ σποράδην τῆς ποιήσεως, ὡς ἔτυχε, διαφορομένης· γνωρίμην δὲ αὐτὴν καὶ μάλιστα πρῶτος ἐποίησε Λυκοῦργος». Αἰλιαν. Ποικ. Ἱστορ. ΙΓ', 14 «Ὁψὲ δὲ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος ἀθρόαν πρῶτος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκόμισε τὴν Ὀμήρου ποιήσιν». Πausan. Θ', ε', 9 «ἔστι ποιήσεως Μινυάδος». Γ', κη', 2 «ἐπηκολούθησε δὲ ὁ Πολύγνωτος ἐμοὶ δοκεῖν ποιήσῃ Μινυάδι». Γ', κη', 7 «ἡ δὲ Ὀμήρου ποιήσεις ἢ ἐς Ὀδυσσεά καὶ ἢ Μινυάς τε καλουμένη καὶ οἱ Νόστοι». Γ', λ', 10 «ἐν ἀμφοτέραις ἐδήλωσεν Ὀμηρος ταῖς ποιήσεσι». Γ', λα', 3 «Ἀπόλλωνα γὰρ δὴ αὐταὶ φασιν αἱ ποιήσεις ἀμῦναι Κούρησιν ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς», κτλ. Ἀρριαν. Ἀναβ. Δ', α', 1 «οὗς καὶ Ὀμηρος δικαιοτάτους ἀνθρώπους εἰπὼν ἐν τῇ ποιήσει ἐπήνεσεν». Στράβ. Α', β', 3 «Ὀμηρον γοῦν ὑπὲρ τε τῶν Αἰθιοπίων ὅσα ἐπύθετο καταχωρίσαι εἰς τὴν ποιήσιν καὶ περὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον καὶ Λιβύην». ΙΓ', α', 25 «τοῖς ἐκ τῆς Ὀμήρου ποιήσεως τεκμαιρομένοις». ΙΓ', α', 27 «φέρεται γοῦν τις διόρθωσις τῆς Ὀμήρου ποιήσεως ἢ ἐκ τοῦ νάρθηκος λεγομένη»¹. Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 661, 8 Βεκκ. «τὴν Ὀμηρικὴν διὰ παντὸς ποιήσιν ἀναγινώσκων». σελ. 664, 13 «τὴν Ὀμηρικὴν διετύλισσε ποιήσιν». σελ. 664, 17 «ποιήσιν εἰς τὸν Μακεδόνα Ἀλέξανδρον γράψαντα». σελ. 668, 20 «οἱ μὲν ἐρωτομανεῖς καὶ μέθυσοι τὰς Ἀλκαίου καὶ Ἀνακρέοντος ποιήσεις ἀναγνόντες προσεκκαίονται».

¹ Ἐν Η', δ', 10 ἀντὶ τοῦ «καὶ γὰρ εἶναι φησιν ἐκεῖθεν ἐν τῇ ἐλεγείᾳ, ἣν ἐπιγράφουσιν Εὐνομίαν» ἔχουσι τινὰ τῶν ἀντιγράφων «ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγεία». Ὁ Φράγκιος ποιούμενος λόγον περὶ αὐτοῦ (Καλλίν. σελ. 146) γράφει «Deinde pro solocco ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγεία miror neminem vidisse reponendum esse ἐν τῇ ποιήσει τῇ ἐλεγείᾳ, aut etiam transponendum ἐν τῇ ἐλεγείᾳ ποιήσει» (Πρβ. καὶ σελ. 170). Τὸ ποιήσει εἶνε πάντως παρέγγραπτον.

σελ. 668, 29 «πᾶν σύγγραμμα καὶ πᾶσα ποίησις ἐκ λέξεων—συνέστηκε». σελ. 672, 26 «παρὰ δὲ ταῦτα οὐδὲν ἐστὶν ἢ ποίησις ἢ τὸ σύγγραμμα». Θεμιστ. Λόγ. ΙΕ', σελ. 184, γ' «μείζω καὶ ἀξιολογώτερα τὰ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ συγγραφὴν τῆς Ὀμήρου ποιήσεως (Πρβ. καὶ σελ. 184, δ'). ΙΗ', σελ. 216, δ' «ἦν ἐκείνω δίδωσιν Ὀμηρος ἐν τῇ ποιήσει» (Πρβ. καὶ ΙΕ', σελ. 188, β'). ΚΔ', σελ. 309, α' «οὐδὲ διὰ τῆς ἐτέρας ποιήσεως». Ἀλέξ. Ἀφροδισ. σελ. 438, 8 Βον. «πάσῃ τῇ τοῦ Ὀμήρου ποιήσει κεῖται ὄνομα τὸ Ἰλιάς». Πρόκλ. π. Ὀμήρ. τέλ. «γέγραφε δὲ ποιήσεις δύο, Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσειαν». Εὐστάθ. Διον. Περιηγ. σελ. 216, 18 Διδ. «πολὺ δὲ τὸ σαφὲς ἢ παρούσα ποίησις ἔχει». σελ. 216, 29 «τὸ μικρὸν τῆς ποιήσεως τοῦτο σωμάτιον». Σχολ. Ὀδυσσ. Α, 337 «ἐν οὐδενὶ γὰρ τῶν ποιήσεων ἐχρήσατο τῷ οἶδας»¹. Κτλ. Ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος ὠνόμασε ποιήσεις τὴν συγγραφὴν τοῦ Ἡροδότου καὶ τὴν τοῦ Θουκυδίδου ἐν τῇ πρὸς Γναῖον Πομπήϊον ἐπιστολῇ (Κεφ. Γ') λέγων «Ἴνα δὲ συνελθὼν εἶπω, καλαὶ μὲν αἱ ποιήσεις ἀμφοτέραι· οὐ γὰρ ἀν' αἰσχυρθείην ποιήσεις αὐτὰς λέγων· διαφέρουσι δὲ κατὰ τοῦτο μάλιστα ἀλλήλων, ὅτι τὸ μὲν Ἡροδότου κάλλος ἰλαρὸν ἐστὶ, φοβερὸν δὲ τὸ Θουκυδίδου».

¹ Ἡ διαφορὰ τῶν λέξεων ποιήμα καὶ ποίησις ὀρίζεται οὕτως ὑπὸ τῶν ρητόρων καὶ τῶν γραμματικῶν. Ἐρμογέν. Προγυμν. Β' «Διαφέρει δὲ διήγημα διηγήσεως, ὡς ποιήμα ποιήσεως· ποιήμα μὲν γὰρ καὶ διήγημα περὶ πράγμα ἔν, ποιήσις δὲ καὶ διήγησις περὶ πλείονα, οἷον ποιήσις ἢ Ἰλιάς καὶ ποιήσις ἢ Ὀδύσεια, ποιήματα δὲ ἀσπιδοποιία, νεκυομαντεία, μνηστηροφονία· καὶ πάλιν διήγησις μὲν ἢ ἱστορία Ἡροδότου, ἢ συγγραφὴ Θουκυδίδου,

¹ Ὁ Ὁσαγγὸς Anecd. Roman. σελ. 278 εἶκασεν οὐδεμίᾳ (δηλ. οὐδεμιᾶ) ἀντὶ τοῦ οὐδενί, ὁ δὲ Δινδόρφιος Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 61· ἐν οὐδετέρᾳ τῶν ποιήσεων.

διήγημα δὲ τὸ κατὰ Ἀρίωνα, τὸ κατὰ Ἀλκιμέωνα». Ἀφθόν. Προγυρν. Β' «Διενήνοχε δὲ διηγήσεως, ὡς ποιήσεως ποίημα· ποιήσις μὲν γὰρ πάσα ἢ Ἰλιάς, ποίημα δὲ ἢ τῶν Ἀχιλλέως ὄπλων κατασκευή»¹. Ἀρμῶν. σελ. 43 «Διήγησις καὶ διήγημα διαφέρει· διήγησις μὲν γὰρ καὶ ποιήσις ἐστὶν ἢ ἐν μήκει τὸ τέλειον ἔχουσα, διήγημα δὲ καὶ ποίημα τὸ βραχύτερον». Θωμ. Μάγιστρ. σελ. 96, 8 «Διήγησις ὅλον τὸ σύγγραμμα, ἦγουν ἢ Ἰλιάς ἢ ἢ Ὀδύσεια, διήγημα δὲ μέρος τι, ὅλον ἢ τοῦ Ἑκτορος καὶ Αἴαντος μονομαχία· ὡσπερ καὶ ποιήσις καὶ ποίημα. Παραχρῶνται δὲ τινες». Εὐστάθ. σελ. 6, 21 «Αἱ δὲ αὐταὶ ῥαψωδίαὶ καὶ ποιήματα ἐκαλοῦντο ὡς μέρη· ποιήσις μὲν γὰρ ὅλη ἢ βίβλος, ποίημα δὲ τὸδε τὸ γράμμα ἦγουν ἢδε ἢ ῥαψωδία, τὸ ἄλφα, τὸ βῆτα καὶ τὰ λοιπά». Ἀνέκδ. Βεκκ. σελ. 768, 21 «Ῥαψωδία ἐστὶ μέρος ποιήματος. Ποιήσεως ἔχρην εἰπεῖν, οὐ ποιήματος· ποιήσις γὰρ ἢ πάσα Ἰλιάς, ποίημα δὲ ἐκάστη ῥαψωδία». Ἀλλὰ σελ. 769, 3 «Πορφυρίου. Ὁ ἐμπεριεχόμενος νοῦς ἐν τῇ ὑπογραφῇ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ὅτι ῥαψωδία ἐστὶ μέρος ποιήματος, ποίημα δὲ ἢ Ἰλιάς καὶ ἕτερον ποίημα ἢ Ὀδύσεια· τὸ δὲ συνκμφοότερον λέγεται ποίησις²».

Ἡ ὑπὸ τῶν Στωϊκῶν γινομένη διαστολὴ τῶν ὀνομάτων ποίημα καὶ ποιήσις μνημονεύεται ὑπὸ Διογένηος τοῦ Λαερτίου λέγοντος Ζ', 60 «Ποίημα δὲ ἐστὶν, ὡς ὁ Ποσειδώνιος φησὶν ἐν τῇ περὶ λέξεως εἰσαγωγῇ, λέξις ἔμμετρος ἢ ἔνρυθμος μετὰ σκευῆς³ τὸ λογοειδὲς ἐκθεβήκυτα· τὸ ἔνρυθμον δ' εἶναι τὸ:

Γαῖα μεγίστη καὶ Διὸς αἰθήρ.

ποιήσις δὲ ἐστὶ σημαντικὸν ποίημα μίμησιν περιέχον θεῶν καὶ ἀνθρωπείων».

Πρὸς τὴν χρῆσιν, καὸ' ἣν ἡ λέξις ποιήσις περιληπτικῶς λαμβανομένη δηλοῖ τὰ ποιήματα ἦτοι τὸ ἄθροισμα τῶν ποιημάτων, δύναται νὰ παραβληθῇ τὸ παρ' Ἀριστοτέλει «εἴη ἂν ἡ κίνησις

¹ Περὶ τοῦ διήγημα καὶ διήγησις πρὸς καὶ Ἰήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 13. σελ. 198 κέξ. σελ. 578, κλπ. Ἴδε καὶ Λοδῆκχιον Φρυγ. σελ. 465.

² Πρὸς καὶ Βαλκηνάριον Ἀρμῶν. σελ. 43 καὶ Φράγκιον Καλλίν. σελ. 171.

³ Πρὸς Βάκιον Ποσειδων. σελ. 233.

οὐκ ἐκ κινήσεων ἀλλ' ἐκ κινήματων» (Φυσ. Ἀκροῦσ. Σ', α', 8) καὶ τὸ «ἢ δὲ νόησις (ἐστὶ) τὰ νοήματα» (π. Ψυχ. Α', γ', 13). Ἀναγκαῖον δὲ μάλιστα εἶνε νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι καὶ τὸ κτήσις εὐρίσκεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀντὶ τοῦ κτήματος κείμενον, ὅλον Ἰλ. Ε, 158:

χρηῶστα δὲ διὰ κτήσιν δατέοντο.

Ὀδ. Ξ, 62:

ὅς κεν ἔμ' ἐνδυκέως ἐφίλει καὶ κτήσιν ὕπασσεν,
οἰά τε ᾧ οἰκῆι ἀναξ' εὐθυμὸς ἔδωκεν,
οἶκόν τε κληῖρόν τε πολυμνήστην τε γυναῖκα.

Ησίοδ. Θεογ. 606:

ζῶει, ἀποφθιμένου δὲ διὰ κτήσιν δατέονται
χρηῶσταί.

Σοφοκλ. Ἰλ. 1290:

μήθ' ὡς πατρώαν κτήσιν Ἀΐγιθος δόμων
ἀντλεῖ, τὰ δ' ἐκχεῖ, τὰ δὲ διασπείρει μάτην.

Ἀριστοτ. Πολιτ. Α', Ε', 4 «Οὕτω καὶ τὸ κτήμα ὄργανον πρὸς ζωὴν ἐστὶ καὶ ἢ κτήσις πλῆθος ὀργάνων ἐστὶ καὶ ὁ δοῦλος κτήματι ἢ ἐμψυχον»¹, κτλ. Ἀρμῶν. σελ. 85 «Κτήσις μὲν ἐστὶ πάσα ἢ οὐσία, κτήμα δ' ἐν τι». Πρὸς καὶ Εὐστάθ. σελ. 1261, 35 «Ἰστέον δὲ ὅτι κτήσιν ἦγουν κτήματα καὶ ἐνταῦθα καλεῖ τὰ ἀπόθετα». Ἐν τῷ Οἰκονομικῷ τοῦ Ξενοφῶντος φέρεται «Ὅτι τοὶ ἡμῶν ἐδόκει οἶκος ἀνδρὸς εἶναι ὅπερ κτήσις. Νῆ Δ', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ὅ τι γέ τις ἀγαθὸν κέκτηται· οὐ μὰ Δί' οὐκ εἴ τι κακὸν τοῦτο κτήμα ἐγὼ καλῶ» (Α', 7). Περὶ τοῦ βρῶσις, πόσις, κτλ., φύσις, οὐσία, ὑπαρξίς, ὑπόστασις, κτίσις, κόσμος, κτλ., πτέρωσις, ἰματισμός, κτλ., ὄψις, ἀκοή, ἱστορίη, κτλ. κτλ. θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἐκτενεῖ πραγματείᾳ, ἐν ᾗ θὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰ ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ συνήθη γορεσιά, (ἐ)ργυμασιῖ ἢ ἐνδυμασιῖ, (ὑ)ποδεσιῖ, κτλ.

Εἶπομεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ὅτι τὸ Ὀρέσσεια, Ὀδύσεια, κτλ. εἶνε κυρίως ἐπίθετα κατ' ἔλλειψιν τοῦ ὀνόματος

¹ Πρὸς Σχοιμαγγοῦν Ορυσ. Τόμ. Γ', σελ. 211.

ποιήσις. Ἐμφερῆ τούτοις θηλυκὰ συνεκφερόμενα μετὰ τῶν οἰκείων ὀνομάτων ἔχομέν τινα ἐκ τῆς παλαιᾶς γλώσσης νὰ καταλέξωμεν, ὡς Πολυδεύκεια χεῖρ καὶ Ἀγαμεμνόνεια, Ἐκτόρεια χεῖρ, Κύκνεια μάχα, Διομήδεια ἀνάγκη, Ἴπποδάμεια ἀγορά, Ἡράκλεια λίθος. Ἀλλὰ δὲν εἶνε πάντα ταῦτα ἀνύποπτα καὶ ἀναμφήριστα· ὅθεν ἐπάναγκες ἡμῖν φαίνεται νὰ ἐξετασθῇ ἕκαστον μετ' ἀκριβείας.

Πολυδεύκεια χεῖρ καὶ Ἀγαμεμνόνεια. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 461, 44 «Πρόσκειται μονογενῆ διὰ τὸ Πολυδεύκεια χεῖρ καὶ Ἀγαμεμνόνεια». Ἀλλὰ Φιλῆμ. Λεξ. Τεχν. σελ. 39, 51 «Πρόσκειται μονογενῆ διὰ τὸ Ἀγαμεμνονεῖα χεῖρ». Σουΐδ. «Ἀγαμέμνων, Ἀγαμέμνονος, ὧ Ἀγάμεμνον. Καὶ Ἀγαμεμνόνειος οἶκος καὶ Ἀγαμεμνονεῖα γαῦς». Ἐν Κραμ. Ἀνεκδ. Ὁξ. Τόμ. Β', σελ. 305, 26 φέρεται «Πρόσκειται μονογενῆ διὰ τὸ Πολυδεύκεια χεῖρ, Ἀγαμεμνόνειος (Γρ. -εῖα) γαῦς». Ὁ Λέντζιος Ἡρωδ. Τόμ. Β', σελ. 454, 14 γράφει «Πρόσκειται μονογενῆ διὰ τὸ Πολυδευκεῖα χεῖρ καὶ Ἀγαμεμνονεῖα γαῦς»¹. Ἐν Κραμ. Ἀν. Ὁξ. Τόμ. Δ', σελ. 329, 6 παρατίθεται ἐκ τοῦ Καλλιμάχου τὸ «χεῖρ ἢ Πολυδευκεῖη», ὅπερ ὁ Μεινέκιος μετατυποῖ εἰς τὸ Πολυδευκεῖη². Ἐν τοῖς Φαινομένοις τοῦ Ἀρχίου εὐρίσκεται «χειρὸς Κηφείης» (στίχ. 280). Διάφορον τούτων εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Εὐφορίωνος λεχθὲν χεῖρ ἱπποδάμεια. Ἰζέτζ. Ἀν. Κραμ. Ὁξ. Τόμ. Δ', σελ. 130, 17:

εἴτε τὸν Εὐφορίωνα μιμούμενος ἢ ἄλλον τὴν Ἴπποδάμειαν αὐτὴν ὁμοίως καὶ Ἀτρέα οὐ θήσεις ὡς ὀνόματα, ὡς δὲ ὀρυμείας λέξεις, Ἀτρέα δῆμον ἄτρεστον, ὡς Εὐφορίων, λέγων καὶ χεῖρα ἱπποδάμειαν τὴν ἠνιόχων χεῖρα³.

Ἐπάρχει καὶ θηλυκὸν Ἀγαμεμνόνειος, Ἀγαμεμνόνειος δαίς ἢ

¹ Πρὸς Ἐρμαννὸν Orusc. Τόμ. Γ', σελ. 308 καὶ Ὁθ. Σνειδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 653.

² Καλλιμ. σελ. 152. Πρὸς καὶ Ὁθ. Σνειδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 654.

³ Ἰδὲ Μεινέκιον Ἀλεξ. Ἀναλ. σελ. 159. Πρὸς καὶ σελ. 126 καὶ Σνειδεῖτον Coniect. Crit. σελ. 172, κλπ.

τράπεζα. Εὐστάθ. σελ. 1507, 63 «καὶ τοῦτο λεχθεῖν δὲ Ἀγαμεμνόνειος δαίς ἢ τράπεζα παρουσιακῶς ἐπὶ τῶν ἐπ' ὀλέθρῳ εὐωχουμένων, ἄλλον τρόπον τοῦτο ἢπερ Σοφοκλῆς ἱστορεῖ· ἐκεῖνος γὰρ Ἀγαμεμνόνειον δαῖτα λέγει τὴν κατ' ἔτος γινομένην ὅτε τὸν Ἀγαμέμνονα ἔρριψαν οἱ ἀνελόντες αὐτόν». Πρὸς Σχολ. Σοφ. Ἠλ. 284 «ἐπωυμῖαν τοῦ πατρὸς ἔχουσαν δαῖτα, τὴν δηλαδὴ Ἀγαμεμνόνειον λεγομένην».

Ἐκτόρεια χεῖρ. Εὐριπ. Ῥήσ. 762:

ἐπεὶ γὰρ ἡμᾶς ἔννασ' Ἐκτόρεια χεῖρ.

Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέρεται «Ἐκτορεῖα (ἢ Ἐκτορέα) χεῖρ εὐνασε» καὶ «εὐνασ' Ἐκτορεῖα (ἢ Ἐκτορία) χεῖρ». Ἐκτόρεια προπαροξυτόνως ἔγραψε πρῶτος ὁ Βόθιος. Ἐνέκριναν δὲ τὴν γραφὴν ταύτην οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐπιφανῶν φιλολόγων. Δινδὸρφ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 619 «Vulgo, ἐπεὶ γὰρ ἡμᾶς εὐνασ' Ἐκτορεῖα χεῖρ. Non debet libri Havniensis scriptura Ἐκτορέα χεῖρ εὐνασε textui inferri, quam suspectam reddit libri Vaticani lectio Ἐκτορεῖα χεῖρ εὐνασε. Recte habet Ἐκτόρεια correpta syllaba postrema. Ejusmodi est Πολυδεύκεια χεῖρ ab Etym. M. p. 461, 45. memoratum. Διομήδεια apud Aristoph. Eccles. 1029. Ceterum εὐνασε ἢ ἔννασε mutandum»¹. Ἀλλ' ὁ Ἐρμαννὸς προτιμᾷ τὴν γραφὴν «Ἐκτορέα χεῖρ εὐνασεν» ἀποφαννόμενος «Recte cod. Havn.

ἐπεὶ γὰρ ἡμᾶς Ἐκτορέα χεῖρ εὐνασεν.

Quod in Etym. M. p. 451, 50. legitur, βασιλεια χεῖρ, et p. 461, 45. Πολυδεύκεια χεῖρ καὶ Ἀγαμεμνόνεια, non minus pravio accentu est, quam βασιλεια ἰσχύς apud Aeschylum Pers. 591. correctum demum a Blomfieldio. Scholiastes ibi: ἰστέον ὅτι τὸ βασιλεια καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα κτητικὰ μακρὸν ἔχει τὸ α»². Πρὸς τὸ τοῦ Ἐρμαννοῦ ἀντιτίσσεται ὁ Βατῆρος ἐν

¹ Πρὸς Βουτμαννὸν Διεξοδ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 239. Κυνηρον Διεξοδ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 303 ἐκδ. 6'. Οὐδέσφαλον Μεθοδ. Γραμμ. Τόμ. Α', α', σελ. 128, κλπ. Ἐτι δὲ Ναύκιον Εὐριπ. Μελετ. Τόμ. Α', σελ. 132.

² Orusc. Τόμ. Γ', σελ. 308. Πρὸς καὶ Τόμ. Α', σελ. 252. Ἐτι δὲ Λυβέκιον Σοφ. Αἴ. σελ. 98 ἐκδ. γ'.

τῆ ἐκδόσει τοῦ Ῥήσου (σελ. 244) συμπερόμενος τῷ Διονδορφίῳ. Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Λοβεκίου ἐν τοῖς Παραλειπομένοις (σελ. 463, 8) διειλημμένα. «*Etym. M. 451, 50. exempli causa affert βασιλῆιος οἶκος, βασιλῆια χεῖρ, βασιλῆιον οἶχημα. Feminini accentum Sylburgius corrigere non audeat, quia idem alio loco Πολυδεύχεια χεῖρ καὶ Ἀγαμεμνόνεια προπαροξύτονα esse dicit. Haec fortasse ficta sunt ad exemplum Euripidei ἐκτόρεια χεῖρ, cuius non certissima fides; illud ex Aesch. Pers. 581. ἰσχὺς βασιλῆια, quod nunc sublatum est. Πιστιν ἔχων βασιλῆια ἐμῶν μερέων συνέριθον Append. Epigr. CCXCVIII. utrum substantivum sit an adjectivum nescio*». Παρατηρητέον δ' ὅτι εὐρίσκεται καὶ Θηλυκὸν Ἐκτόρειος. Πολυδ. Β', 29 «Ἐκαλεῖτο δέ τις καὶ Ἐκτόρειος κόμη, περὶ ἧς φησιν Ἀναξίλας

τὴν Ἐκτόρειον τὴν ἐπίμερον κόμην».

Πρβ. καὶ Εὐριπ. Ῥήσ. 1 «πρὸς εὐνάς τὰς Ἐκτορέους».

Κύκρεια μάχη. Πίνδ. Ὀλυμπ. ΙΑ', 15 «τράπε δὲ Κύκρεια μάχη καὶ ὑπέρβιον Ἡρακλέα». Θαυμαστὸν ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὁ περικλεῆς Βοίικιος ἐνταῦθα μὲν Κύκρεια ἐξέδωκε γράφων «vulgo Κυκρέα: dedi Κύκρεια metri causa cum Hermanno de dial. Pind. p. X. Libri plures Κυκρέα, Aug. B. Κύκρεια»¹, ἐν δὲ Ὀλυμπ. ΙΑ', 19:

ὄνεκ' Ὀλυμπιόνικος ἅ Μινυεῖα σεῦ ἕκατι.

ἀντὶ τοῦ Μινυεῖα λέγων «scripsi Μινυεῖα pro vulgari Μινυεῖα ratione destituito omni»². Ὁ Βέργκιος ἐν τῇ Ι' ἐκδόσει τῶν Λυρικῶν Ποιητῶν ποιεῖται τὴν ἐπομένην παρατήρησιν. «Μινυεῖα, quod vulgo legitur, revocavi, Boeckh Μινυεῖα: sed videtur poeta Aeolicam formam praetulisse». Ὁ ἐν τῇ τρίτῃ ἀπὸ τῆς λαγούσης τονισμὸς τοῦ ἐν χερσὶν ὀνόματος, κυρίου ὄντος, ἔχει, νομίζομεν, κάλλιστα καὶ πᾶσα περὶ αὐτοῦ ἀμφιβολία εἶνε ἴσως ἄτοκος.

¹ Τόμ. Α', σελ. 410. Πρβ. καὶ Gesamm. Klein. Schrift, Τόμ. Ε', σελ. 333 καὶ Σνειδεβίνον Πίνδ. Τόμ. Α', σελ. 63.

² Τόμ. Α', σελ. 431.

Διομήδεια ἀνάγκη. Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 1029:

καὶ ταῦτ' ἀνάγκη μούστ;—Διομήδεια γέ.

Πλάτ. Πολ. Σ', σ. 493, δ' «ἢ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη»¹. Καὶ παρὰ Θεμιστίῳ Λόγ. ΚΑ', σελ. 251, γ' ἀποκατέστησεν ὁ Πετρίσιος τὸ ὄρθον «μηδ' ἂν Διομήδεια αὐτῷ ἀνάγκη προσγένηται» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἰδίως ἰδίᾳ². Παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις λέγεται καὶ Διομήδειος ἀνάγκη. Ζηνοβ. Γ', 8. Ἀποστόλ. Σ', 15. Εὐστάθ. σελ. 822, 23. Πσύχ. καὶ Σουίδ. ἐν λέξ. καὶ ἄλλ.³ Παρ' Αἰλιανῷ π. Ζῷ. Α', 1 κεῖται «Καλεῖται τις Διομήδεια νῆσος», παρὰ δ' Εὐσταθίῳ εἰς Διον. Περιηγ. 483 «Ὅτι ἢ Διομήδεια νῆσος, κτέ.». Ἀλλὰ τὸ Διομήδεια εἶνε κύριον ὄνομα. Πρβ. Σκύμν. Χτ. 431:

προσεχῆς δὲ νῆσός ἐστιν, οὗ φαίνετινες

ἐλθόντα Διομήδην ὑπολιπεῖν τὸν βίον

ὅθεν ἐστὶ Διομήδεια ταύτη τὸ ὄνομα.

Ἀντίγον. Καρύστ. σελ. 229 Βεσμ. «ἐν τῇ Διομηδεῖα τῇ νήσῳ», κτλ. Ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος φέρουσι τὸ ἀντίγραφον Β', ε', 20 «πρὸ τῆς Ἰταλίας δὲ αἱ Διομήδαιοι (ἢ Διομήδιοι)». Ε', α', 9 «αἱ τε Διομήδιοι νῆσοι μαρτύρια». Σ', γ', 9 «δύο νῆσοι Διομήδαιοι προσαγορευόμεναι». Ὁ Κραμῆρος, ὁ Μεινέκιος καὶ ὁ Κ. Μυλλῆρος ἐν μὲν τοῖς δυοῖν πρώτοις τόποις ἐξέδωκαν Διομήδαιοι, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ Διομηδεῖαι. Παρ' Εὐσταθίῳ μνημονεύονται ἐν τοῖς εἰς τὸν Διονύσιον Ὑπομνήμασι Σ. 483 τὰ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ἐν Ε', α', 9 ἱστορούμενα γράφεται «καὶ αἱ Διομηδεῖαι νῆσοι μαρτύρια». Φρονοῦμεν δ' ὅτι ὁ τύπος οὗτος ἀνεγινώσκετο κατ' ἀρχὰς καὶ ἐν τοῖς τρισὶν ἐκκειμένοις χώροις.

¹ Ὁ Σταλθαχίμιος ἐκδοὺς Διομηδεῖα γράφει «At tenendum esse Διομηδεῖα, dubio caret. v. Schneider. Addend. p. 47». Ἡμεῖς οὐδαμῶς πειθόμεθα τοῖς ὀπὸ τοῦ Κ. Ἐ. Χ. Σνειδήρου γεγραμμένοις. Ὁ Λοβεκίος (Παραλειπομ. σελ. 453) λέγει «neque ullam certum et inexspugnabile proparoxytonosis exemplum praeter Διομηδεῖα ἀνάγκη, quod et in Platonis libris melioribus sic scribitur Civ. V. 493. D».

² Πρβ. Κόθητον Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 170.

³ Ἴδε τὰς εἰς τοὺς Παροιμιογράφους σημειώσεις Τόμ. Α', σελ. 59 καὶ Τόμ. Β', σελ. 367 Γοττ.

Ὡς δὲ λέγεται *Διομήδεια νῆσος*, οὕτως καὶ νῆσος *Ἀχιλλεία*. Στέφαν. Βυζ. σελ. 152, 10 «ἔστι καὶ νῆσος *Ἀχιλλεία*». Πρβ. *Ἑπέρεια κρήνη*. Ἰλ. Β, 734:

οἳ δ' ἔχον Ὀρμένιον οἳ τε κρήνην Ἑπέρειαν.

Ἴδε καὶ Στράβ. Θ', ε', 18. Σχολ. Πινδ. Πυθ. Δ', 221 «Ἑπέρεια δὲ κρήνη ἐν ταῖς Φεραῖς, ὡς Σοφοκλῆς

Ἦ γῆ Φεραία, χαῖρε, συγγονόν θ' ὕδωρ

Ἑπέρεια κρήνη, νᾶμα θεοφιλέστατον.

—Κατ' ἐπίρους δὲ καὶ ἐκδόσεις παρ' Ὀμήρω οὕτως ἔχει

Οἳ δὲ Φεράς ἐνέμοντο ἰδὲ κρήνην Ἑπέρειαν (Ἰλ. Β, 741)¹.

Παρά Πausανίαν ὀρθῶς μὲν γράφεται «ἡ δὲ *Πολυδεύκεια* ἐστὶν αὐτὴ τε ἡ κρήνη κτέ.» (Γ', κ', 1), πλημμελῶς δὲ «πρὸς *Οἰδιποδία* καλουμένη κρήνη» καὶ «τῆ δὲ *Οἰδιποδία* κρήνη» (Θ', ιη', 4), ἀνθ' οὗ ὁ Δινδόρφιος ἐξέδωκεν *Οἰδιποδία*. Ἐν τῷ Σύλλογ τοῦ Πλουτάρχου (κεφ. ΙΘ', 11) κατ' ἄλλας μὲν ἐκδόσεις φέρεται «περὶ τὴν *Οἰδιποδία* κρήνην», κατ' ἄλλας δ' εὐλογώτερον *Οἰδιποδία*. Καὶ παρὰ Πausανίαν II', λ', 6 τῶν ἀντιγράφων ἕνα παρέχουσι «Στοᾶν δὲ τῆς ἀγορᾶς ὀνομαζομένην *Φιλίππια*—Ἐκείνης δὲ ἔχεται τῆς *Φιλίππου*» ἀντὶ τοῦ *Φιλίππου*-*Φιλίππου*. Πρβ. II', ζ', 4 «καὶ τὴν πηγὴν αὐτόθι ὀνομάζουσιν ἔτι ἀπὸ ἐκείνου *Φιλίππου*» (Γρ. *Φιλίππου*) καὶ II', μδ', 8 «*Λευκώριος* καλουμένη κρήνη» (Γρ. *Λευκώριος*). Ἄλλ' οὕτε τόπος ἐνταῦθα ὑπάρχει οὔτε καιρὸς τὰ νῦν εἶνε πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν τοιούτων.

Ἑπέρεια ἀγορά. Κακῶς παρ' Ἀνδοκίδην Α', 45 γράφεται «τοὺς δ' ἐν Πειραιεῖ εἰς τὴν *Ἑπερειαν* ἀγορᾶν»² ἀντὶ τοῦ *Ἑπερειαν*. Ἐν τῷ πρὸς Τιμόθεον λόγῳ τοῦ Δημοσθένους (ἢ Πευδοδημοσθένους) σελ. 1190, 22 φέρεται «καταγομένων εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐν Πειραιεῖ τὴν ἐν τῇ *Ἑπερειᾷ* ἐσπέρας ἡδὴ οὔσης» ἢ *Ἑπερειᾷ*³. Ὁ πολὺς Κόβητος διατείνεται⁴ ὅτι

¹ Κακῶς ὑπὸ τοῦ Στουρζίου Φερεκὺδ. σελ. 163 ἐκδ. 6' τανίζεταί Ἑπερεία.

² Πρβ. Λοβέκκιον Σοφ. ΑΖ. σελ. 113 ἐκδ. 6'. Ἐν τῇ Διδωτείῳ καὶ τῇ Τεῦ-
νηρείῳ ἐκδόσει ἀναγινώσκειται Ἑπερειαν.

³ Ἴδε Σχαιφῆρον Δημοσθέν. Τόμ. Ε', σελ. 272.

⁴ Nov. Lect. σελ. 329.

προσέκειτο ἡ λέξις ἀγορᾶ, ἣν ἀνέγνω ἐν τῷ ἑαυτοῦ κώδικι ὁ Ἀρποκρατίων σημειούμενος ἐν λ. *Ἑπερειᾷ* «Δημοσθένους ἐν τῷ πρὸς Τιμόθεον ἀγορᾶν φησὶν εἶναι ἐν Πειραιεῖ καλουμένην *Ἑπερειαν*». Τὸ ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Φωτίου Τόμ. Α', σελ. 296 Ναβ. «*Ἑπερειᾷ* ἀγορᾶς τόπος καλούμενος οὕτως ἐν Πειραιεῖ, ὑπὸ Ἑπερειᾶ τοῦ Μιλησίου ἀρχιτέκτονος» μεταγραπτέον «*Ἑπερειᾷ* ἀγορᾶ: τόπος καλούμενος οὕτως ἐν Πειραιεῖ ἀπὸ Ἑπερειᾶ κτέ.». Πρβ. Βεκκ. Ἄν. σελ. 266, 28 «*Ἑπερειᾷ* ἀγορᾶ: τόπος ἐν τῷ Πειραιεῖ ἀπὸ Ἑπερειᾶ τοῦ Μιλησίου ἀρχιτέκτονος». Ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος κεῖται «εἰς τὴν *Ἑπερειᾷ* ἀγορᾶν ἐλθόντες» (Β', δ', 11), ἀλλ' ὁ Κόβητος μετατυποῖ αὐτὸ εἰς *Ἑπερειᾷ*¹.

Ἑπερεία λίθος. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 573, 9 «καλεῖται σιδη-
ρίτις καὶ *Ἑπερεία* καὶ Μαγνητικὴ καὶ Λυδία—*Ἑπερεία* δὲ ἡ
διὰ τὸ ἰσχυρὸν καὶ κρατερὸν τῆς ὀγκῆς κτέ.». Ἑλλάδ. παρὰ
Φωτ. Βιβλ. σελ. 529, 38 «Ὅτι οὗτος μὲν φησὶν οὐχὶ Μαγνητικὴν
ἀλλ' *Ἑπερειᾷ* καλεῖσθαι τὴν λίθον ἥτις ἔλκει τὰ σιδήρια·
πολλοὶ δὲ ἄλλοι τὴν αὐτὴν καλεῖσθαι καὶ Μαγνητικὴν καὶ *Ἑπε-
ρειᾷ* λέγουσιν». Πλάτ. Ἰων. σ. 533, δ' «ὥσπερ ἐν τῇ λίθῳ,
ἣν Εὐριπίδης μὲν Μαγνητικὴν ὠνόμασεν², οἳ δὲ πολλοὶ *Ἑπε-
ρειᾷ*». Τονίζεται δ' ὅμως καὶ *Ἑπερειᾷ*, ὅπερ ἄλλοι τε ἐγ-
κρίνουσι καὶ ὁ ἐκδότης τῆς Πολιτείας Σνειδῆρος γράφων ἐν ταῖς
Προσθήκαις σελ. 47 «*Sed haec poetica sunt neque sufficiunt
ad tuendum in Platone Διομήδεια, ne dum ad expellendum
vulgatum Ἑπερειᾷ λίθον Ion. p. 533. D. ex quo Bekkerus
secundum quattuor codices non optimos fecit Ἑπερειᾷ*». Ὁ Σταλθαύριος ἐν μὲν τῷ Ἰωνι ἐξέδωκεν *Ἑπερειᾷ* σημειού-
μενος «*V. Ἑπερειᾷ, pravo accentu, quod e Coisl. aliiisque
emendatum*»³, ἐν δὲ τῇ Πολιτείᾳ ἀκολουθήσας τῷ Σνειδῆρι
προὔτιμήσε τὸ *Διομήδεια*⁴. Ἐν ταῖς Εἰρήσι τοῦ Λουκιανοῦ 1

¹ Nov. Lect. σελ. 329.

² Πρβ. Κόκκιον Verisim. σελ. 225.

³ Πλάτ. Τόμ. Α', 6', σελ. 356 ἐκδ. 6'.

⁴ Πλάτ. Τόμ. Γ', 6', σελ. 51 ἐκδ. 6'.

«ὑπερ καὶ ἡ λίθος ἡ Ἡρακλεία δρῶ τὸν σίδηρον» φέρεται καὶ γρ. Ἡράκλεια. Ὁ ἐκδότης τοῦ Θεοφράστου Σνειδῆρος ἐν μὲν Τόμ. Α', σελ. 687 γράφει «ἢ τε καλουμένη Ἡρακλεία λίθος καὶ ἡ Λυδῆ», ἐν δὲ Τόμ. Δ', σελ. 541 «λίθος Ἡράκλεια». Ὁ συνήθως εὐρισκόμενος τονισμὸς εἶνε Ἡρακλεία λίθος καὶ Ἡρακλείαν λίθον. Γαλην. Τόμ. Γ', σελ. 481 «ἢ Ἡρακλεία λίθος ποιότητος οἰκειότητι τὸν σίδηρον ἐπέχεται». Τόμ. Η', σελ. 422 «καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἡρακλείαν λίθον, ἣν καὶ Μαγνητίν ὀνομάζουσιν». Τόμ. ΙΒ', σελ. 204 «τῶν λίθων δ' ἐστὶ μία καὶ ἡ μαγνητὶς τε καὶ Ἡρακλεία καλουμένη». Ἀλέξ. Ἀφροδισ. σελ. 14, 19 Βον. «ἢ Ἡρακλεία λίθος τὸν σίδηρον». Ζηνόβ. Δ', 22 «Ἡρακλεία λίθος: ταύτην ἔνιοι Μαγνητίν λέγουσι τὴν ἐπισπωμένην τὸν σίδηρον» (Πρβ. καὶ Διογεν. Ε', 2. Μακάρ. Δ', 54). Φώτ. Λεξ. σελ. 73, 8 «Ἡρακλείαν λίθον: τινὲς τὴν Μαγνητίν ἀπέδωσαν» (Πρβ. καὶ Πσύχ. καὶ Σουίδ.).

Παρὰ Διοσκορ. Τόμ. Β', σελ. 312 κεῖται «σιδηρεῖτις ἢ καὶ Ἡρακλεία»¹, παρὰ δὲ Θεοφράστ. Φυτ. Ἰστ. Θ', 16', 5 «ἐτέρω δὲ μῆκων Ἡρακλεία καλεῖται»², ὡς καὶ παρὰ Γαληνῶ Τόμ. ΙΒ', σελ. 74 «μῆκων Ἡρακλεία», παρὰ δὲ Φιλοστρ. τῶ Νεωτ. Εἰκ. ΙΖ', 2 «διαφυγὼν ἐκ τῆς Φολόης τὴν Ἡρακλείαν μόνος χεῖρα». Πρβ. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 436, 20 «Ἀπὸ τοῦ Ἡρακλῆος γίνεται Ἡράκλειος κτητικόν· τὸ θηλυκὸν Ἡρακλείη, Ἡρακλεία χεῖρ, καὶ κατ' ἐπέθεσιν τοῦ Η πρὸ τῆς ΕΙ διφθόγγου γίνεται Ἡρακλειή». Εὐρίσκεται δ' οὐ μόνον Ἡράκλειος νόσος ἀλλὰ καὶ Ἡρακλεία νόσος, οἷον Γαλην. Τόμ. ΙΖ', 6', σελ. 341 «τὴν ἐπιληψίαν οἱ παλαιοὶ καὶ μεγάλην νόσον ἐκάλουν καὶ πάθος παι-

δίω»¹, ὡς περ αὐτὸς ὁ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ ὑδάτων καὶ ἀέρων καὶ τόπων, ἐπειδὴ κατὰ τὴν τῶν παίδων ἡλικίαν πλεονάζει, τινὲς δὲ Ἡρακλείαν αὐτὴν ἐκάλουν, οὐχ ὡς ἐπιλήπτου τοῦ Ἡρακλέους ὄντος, ἀλλ' εἰκόμασιν οὗτοι ἐπονομάζειν ἐλλογίμοις ὀνόμασιν αὐτὴν, ὡσπύτως γε γνόντες ἐνδεικτικὸν μεγέθους ὄνομα ποιῆσαι τὴν Ἡρακλείαν». Παλλιάδ. Σοφιστ. σελ. 165² «λέγεται δὲ καὶ παιδία (Γρ. παιδία) καὶ ἱερὰ νόσος καὶ ἐπιληψία καὶ Ἡρακλεία νόσος». Μακάρ. Δ', 56 «Ἡρακλεία νόσος: ἐπὶ τῶν μετὰ πολὺν κάματον ἐπιπιπτόντων εἰς νόσον», κτλ. Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις φέρεται «εἰκόμασι τοῖσι ὑπὸ τῆς Ἡρακλείης νόσου ἐχομένοι» (Τόμ. Α', σελ. 540). Πρβ. Σοφοκλ. Τραχ. 51 «τὴν Ἡράκλειον ἔξοδον» καὶ 576 «φρενὸς τῆς Ἡρακλείας». Ὡσπύτως ἐλέγετο Ἡράκλειοι στήλαι καὶ Ἡράκλειαι στήλαι, Ἡρακλειοῦς στήλας καὶ Ἡρακλείας στήλας³, οὗ ὁ Προδότειος τύπος στερούμενος τοῦ Ι εἶνε Ἡρακλείας στήλας⁴. Ὑπάρχουσι δ' οὐκ ὀλίγα θηλυκὰ ὀνόμαζα ἔχοντα τῶ ἐκ τοῦ προπαροξυτόνου Ἡράκλειος ἐσχηματισμένω Ἡρακλεία, οἷον Βερενικεῖα, Ὠαριωρεῖα, Ἰναχεῖα, Τυνδαρεῖα, Ἀγαμεμνονεῖα, Ἀρεῖα, Μορυχεῖα, Ἀχιλλεῖα, Πυρρῶρεῖα, Πεισιπτακτεῖα, Γοργεῖα. Θεόκρ. ΙΕ', 110: ἢ Βερενικεῖα θυγάτηρ. Πίνδ. Ἰσθμ. Δ', 49: οὐ γὰρ φύσιν Ὠαριωρεῖαν ἔλαχεν. Αἰσχ. Προμ. 590: πῶς δ' οὐ κλύω τῆς οἰστροδινῆτος κόρης, τῆς Ἰναχέας; Εὐριπ. Ἰφιγ. Τ. 5: τῆς Τυνδαρεῖας θυγατρὸς⁵. 1290: Ἀγαμεμνονεῖας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων. Ἡρακλ. Μαιν. 413: κόρας Ἀρεῖας. Πλάτ. Φαίδρ. σ. 227, 6': ἐν τῇδε τῇ πλησίον τοῦ Ὀλυμπίου οἰκίᾳ τῇ Μο-

¹ Πρβ. τὰς εἰς τὸν Ὀρειβάσιον σημειώσεις τοῦ Δαρεμβέργου Τόμ. Γ', σελ. 683.

² Παρὰ Δείτζη Schol. in Hippocr. et Galen. Τόμ. Β'.

³ Πίνδ. Ἰσθμ. Δ', 20. Πλάτ. Κριτ. σ. 108, ε'. Ἀριστοτ. Τόμ. Α', σελ. 302, 7. Τόμ. Γ', σελ. 513, 15. Στέφ. Βυζ. σελ. 60, 8. σελ. 604, 42, κτλ.

⁴ Δ', 43. 152. 181. Η', 132. Περὶ τοῦ (α) Ἡρακλέους στήλαι ἴδε Δινδόρφιον Πολυβ. Τόμ. Α', σελ. XIX καὶ Διοδ. Σικελ. Τόμ. Δ', σελ. IV κέξ. Ἐπι δὲ Οὐλσχίον Πολυβ. σελ. 1395.

⁵ Ὁ Δινδόρφιος καὶ ἄλλοι ἐξέδωκαν παρ' Αἰσχύλῳ Ἀγαμ. 83 «σὺ δὲ, Τυνδαρεῖα θυγάτηρ» ἀντὶ τοῦ Τυνδαρεῖω. ἴδε Ἐγγήρον Ἀγαμέμν. σελ. 10. Πρβ. καὶ Οὐελκλεινὸν Αἰσχ. Προμ. σελ. 45.

¹ Πρβ. καὶ σελ. 260 «σιδηρεῖτιδος τῆς Ἡρακλείας φύλλα».

² Καὶ ἐν Δ', δ', 12 ἐξέδωκεν ὁ Σνειδῆρος «ταύτην δὲ καλοῦσιν Ἡρακλείαν» (Πρβ. Τόμ. Γ', σελ. 310). Ἀλλ' ὁ Οὐῆμμηρος προῦκρινε τὴν γραφὴν Ἡρακλέους. Ἐν τοῖς Παραλειπομένοις τοῦ Λοβεκίου σελ. 463 ἀναγινώσκειται «quibus diversum accentum habent possessiva Ἡρακλεία ἄκανθα, Ἀλεξανδρεία δάφνη, Βερενικεῖα θυγάτηρ». Παρὰ Διοσκορίδῃ φέρεται Τόμ. Α', σελ. 624 «δάφνη Ἀλεξανδρεία». Πρβ. καὶ σελ. 626 «οἱ δὲ καὶ ταύτην Ἀλεξανδρείαν ἐκάλουν». Ἀλλὰ Γαλ. Τόμ. ΙΒ' σελ. 863 «δάφνης τῆς πάρας, ἣν καὶ Ἀλεξανδρείαν ὀνομάζουσιν».

ρυχεία¹. Εὐστάθ. σελ. 749, 11 «Εἰ δέ που κατ' ἐξαιρέτον Ἀχιλλεῖαι κριθαὶ λέγονται — Εἰ δὲ καὶ Ἀχιλλεῖα τις μᾶζα περιλαλεῖται». σελ. 1446, 59 «Ὁμοίως καὶ ἡ Ἀχιλλεῖα μᾶζα»². Γαλην. Τόμ. Δ', σελ. 727: τὴν Πυρρωναίαν ἀγρουκίαν (Πρβ. Τόμ. Ζ', σελ. 446: ταῖς Ἰπποκρατεῖαις ῥήσεσιν. Τόμ. Θ', σελ. 275: τεχνολογίας δὴ τινὰς Ἡροφιλεῖας). Σχολ. Ἀριστείδ. σελ. 531, 22: τὴν Πεισιαγακτεῖαν στοάν. Ἀριστείδ. Τόμ. Β', σελ. 124: ὁ Γοργεῖα κεφαλὴ. Πρβ. Γοργεῖα κεφαλὴ (Ἰλ. Ε, 741. Ὀδ. Α, 634), βλὴ Ἡρακλειῖα (Ἰλ. Α, 690 καὶ ἄλλ.), βλὴ Ἰφι- κλειῖα (Ὀδ. Α, 290. 296), βλὴ Ἐτεοκλειῖα (Ἰλ. Δ, 386). Ἐπι δὲ Ἐκτορέη κεφαλὴ (Ἰλ. Ω, 276), Νεστορέη νηὺς (Ἰλ. Β, 54 καὶ ἄλλ.), νηὺς Ἀγαμεμνονέη (Ἰλ. Κ, 326. Πρβ. καὶ Ψ, 294. Ὀδ. Γ, 264), Νηληϊαὶ Ἴπποι (Ἰλ. Α, 597). Εἶπε δὲ καὶ ὁ Διτω- λὸς Ἀλέξανδρος παρ' Ἀθην. ΙΕ', 56 «Ὀμηρεῖα ἀγλαίην ἐπέων» (Πρβ. καὶ Ἀνθολ. Παλ. Ζ', 43. 138, κτλ.) καὶ ὁ Σχολαστικὸς Ἀγαθίας Ἀνθολ. Παλ. Θ', 631 «ἔνθα μολόντες τῆς Ποδαλει- ρεῖας ἐξελάθοντο τέχνης—ἀντὶ δὲ τιμῆς τὴν Ἀγαμεμνονέην εὖρον ἐπωνυμίην». Ἄλλ' ἀκριβῶς περὶ τε τούτων καὶ τοῦ βρο- τεῖα, ἀνθρωπεῖα, βασιλεῖα, θηρεῖα, ταυρεῖα, κυρεῖα, υεῖα, χοι- ρεῖα, κτλ. θὰ πραγματευθῶμεν ἐτέρωθι, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἀρτιέ- πεια, ἠδυπέπεια, θεσπιέπεια, ἠριγένεια, μουντογένεια, ἀφρογένεια, Τριτογένεια, Κυπρογένεια, Λητογένεια, Ἰφιγένεια (Ἄρτεμις), κτλ., κουροθάλεια, ἰστοτέλεια, σχοιρογένεια, ἠδυμέλεια, ὠκυπέ-

1 Οὕτως ἐγράψαμεν ἀντὶ τοῦ Μορυχία. Παρὰ Τιμαίῳ Πλάτ. Λεξ. σελ. 183 φέρεται «Μορυχία: οἰκία τις ἀπὸ Μορύχου, ἐν ἣ καὶ Ἄρτεμις Μορυχία ἀπὸ τοῦ καθιδρύσαντος». Πρβ. καὶ Φώτ. Λεξ. σελ. 275, 22 «Μορυχία: οἰκία τις ἀπὸ Μορύχου, ἐν ἣ καὶ Ἄρτεμις». Ὁ τύπος Μορυχία φαίνεται κατὰ πάντα τρόπον ὑποπτος· οὐδαμῶς δ' ὀκνοῦμεν νὰ μεταγράψωμεν Μορυχεία.

2 Ἐν ἀμφοτέροις ταῖς τοῦ Εὐσταθίου χωρίοις τονίζεται Ἀχιλλεῖα, ὅπερ ἐτρέψαμεν ἡμεῖς εἰς τὸ Ἀχιλλεῖα. Πρβ. Βεγκ. Ἄν. σελ. 474, 8 «Ἀχιλλεῖα: ἡ μᾶζα». Παρ' Ἀθηναίῳ Γ, 82 λέγεται «καὶ τολύπας καὶ Ἀχιλλεῖον καὶ ἴσως αὕτη ἐστὶν ἡ ἐξ Ἀχιλλεῖων κριθῶν γινομένη». Πρβ. Φερεικράτ. παρ' Ἀθην. ς', 97 «Ἀχιλλεῖοις μᾶζαις». Ἴδὲ καὶ Βεγκ. Ἄν. σελ. 474, 11 καὶ 14, κτλ. Παρ' Ἡροδότῳ ἀπαντᾷ «ἐπολέμεον γὰρ ἐκ τε τῆς Ἀχιλλεῖου πόλιος» (Ε', 94). Πρβ. καὶ Γαλ. Τόμ. ΙΒ', σελ. 121 «καλοῦσι δ' ἐνιοὶ καὶ τὴν Ἀχιλλεῖον σιδηρεῖαν».

τεῖα, χαλκοβάρεια (ἵπποδάσεια), εὐρυόδεια, εὐρυάγνια, ἀριστο- τόκεια, δύσαριστοτόκεια, καλλιτόκεια, ἀριστοπόσεια, Κυθήρεια, κτλ., μεσόγεια, ἀκρόγεια, κτλ., ὀρθόκραυρα, ἀργυρόπεζα, κτλ. (Ἰακόλουθα ἐν ἄλλοις τεύχεσι).

Συμπλήρωμα.

Ἦν τοῖς ὑπὸ τοῦ Δεΐτζου ἐκδοθεῖσι σχολίοις Ἀπολλωνίου τοῦ Κιτιέως, Στεφάνου τοῦ φιλοσόφου καὶ ἱατροῦ, κτλ. εἰς Ἴππο- κράτη καὶ Γαληνὸν Τόμ. Δ', σελ. 314 φέρεται: «γίνεται γὰρ ἡ διὰ πλῆθος τῷ βάρει πνίγον (Γρ. πνέγον) τὴν δύναμιν ἢ διὰ κένωσιν ἀμετρον, συναισθάνειν ποιούσαν τοῖς ἀχρήστοις καὶ τὰ χρηστά».

Πολὺν ἡμῶν γέλωτα παρέσχεν ἡ τοῦ Λύγ. Γαδαλδίνου ση- μείωσις σελ. 355: «Graece συναισθάνειν ποιούσαν τοῖς ἀχρή- στοις καὶ τὰ χρηστά idest quae cum inutilibus utilia consentire faciat. Dum hunc locum converti, lineam quandam vidi dictioni συναισθάνειν subtensam, et in margine collatum συνεκκενεῖν. arbitratus igitur sum eam dictionem alicui fuisse suspectam, qui illius loco συνεκκενοῦν legendum censuerit: quem tunc sequutus sum. si tamen res consideretur diligentius, nec is dicendi modus improbandus videtur, quo per metaphoram utilia inutilibus con- sentire dicuntur».

Ἡ ὀρθὴ τοῦ χωρίου γραφὴ ἀναντιλέκτως εἶνε: «ἢ διὰ κένωσιν ἀμετρον συνολισθάνειν ποιούσαν τοῖς ἀχρήστοις καὶ τὰ χρηστά». Πρβ. Διοσκορ. Τόμ. Β', σελ. 338 «περιχώννυται γὰρ τῷ χρυσῷ διὰ συγγένειαν καὶ συνολισθαίνει διὰ τῆς ἑδρας». Λέγεται δὲ καὶ εὐολίσθος κόπρος. Ἀλέξ. Ἀφροδισ. Προβλ. Α', 90: τῆς τε κόπρου μαλακῆς τε καὶ εὐολίσθου τυγγανούσης.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν συχνὴν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις σύγχυσιν τῶν στοιχείων Α καὶ Λ, περιττὸν δ' ἴσως εἶνε νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι εὐκολώτατα ἠδύνατο νὰ παραγνωσθῇ ΣΥΝΑΙΣΘΑΝΕΙΝ ἀντὶ τοῦ ΣΥΝΑΙΣΘΑΝΕΙΝ. Πρβ. καὶ Ὠριγέν. Τόμ. ΙϚ', σελ. 404 «ὁ γὰρ σχετλεῖος Μαρκίων ῥαδιουργήσας κτέ.» ἀντὶ τοῦ σχετλεῖος, κτλ.

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΣΙΑΔΟΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΥΠΟ ΣΚΑΡΛΑΤΟΥ Δ. ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΣΥΝΤΕΘΕΝ
ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

(Ἐκδόσ. Στερεοτ. 1852).

«Τούτων προεκτεθέντων, παρακαλῶ ἤδη ταπεινῶς τοὺς ἀπανταχοῦ λογίους, εἴ τι εἰρήσιν ἐπιλήψιμον καὶ χρήζον μεταβολῆς καὶ ἐπανορθώσεως, ἵνα εὐαρεστηθῶσι ἵνα μοὶ τὸ ἀναγγεῖλωσι, πεπεισμένοι ὅτι θέλω τὸ ἀποδεχθῆναι εὐγνωμόνως, καὶ τὸ ἀντιτάξην ἀντὶ τῶν ἡμαρτημένων, ἐφ' ᾧ καὶ μόνον ἐτυπώθη καὶ τὸ βιβλίον στερεοτύπως» (Σκαρλ. Δ. Βυζάντ. Λεξ. Ἑλλην. Γλῶσσ. σελ. 15').

ΒΙΒΛ. Α'.

Σελ. 76:

Ἄν, μόρ. ἢ σύνδ. Ὑποθ. (σημ. ὅτι τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ ὁ λόγος, εἶνε μὲν ἢ ἦτον δυνατὸν νὰ γένη, ἐάν ἴσως ἄλλο τι ἐγίνετο· ὅθεν καὶ ὁσάκις μὲν ἐξηγεῖται κοινῶς διὰ τοῦ Ἥμπορεῖ ἢ Ἥμποροῦσε νὰ, ὀνομάζεται Δυνητικός· ὁσάκις δὲ διὰ τοῦ Ἡθελε, Βουλευτικός¹. Συντ. δὲ, εἰ μὲν ὁ λόγος εἶνε περὶ πρᾶγμ. γεγονότος καὶ τὸ συμπέρασμα σχεδὸν βέβαιον, μὲ ὀριστ. χρόνου παρωχημένου): »Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην,« Πλ. »Πάλαι ἂν ἀπολώλατε,« Δημ. (Εἰ δὲ περὶ παρόντος ἢ μέλλοντος καὶ τὸ συμπέρασμα τρόπον τινὰ ἀμφίβολον, μὲ εὐκτ. ἢ ὑποτ. ἢ ἀπαρ. ἢ μετοχ.): »Θεοῦ θέλοντος, καὶ ἐπὶ ριπὸς πλέοις,« Παρ. »Πῶς ἂν ὠμότερος συκοφάντης γένοιτο;« Δημ. »Δεινὸν μὲντ' ἂν εἴη, ὧ Κῦρε,« Ξεν. »Ὡστε ἄριστ' ἂν διδάξητε περὶ αὐτῶν,« Ἰσοκρ. »Πάντα ὅσα ἂν οἴηται συνοίσειν,« Ξεν. »Ἐλπίζων οὕτως ἂν ἄριστ' ἀράξειν,« Ἀντιφ. »Οὐδ' οὕτως ἀπο-

ρος ἦν, ὥστε οὐκ ἂν ἐξευρεῖν,« Δημ. »Καὶ μάλιστα ἂν ὑμᾶς λυπήσοντα,« Ἰσοκρ. 2) Ἄοριστολ. (μὲ ὑποτ. ῥήμα καὶ ἀναφορ. ἀντωνυμ.) »Ὅς ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται,« Γρφ. »Ἄλλ' ὁποῖός τις ἂν ᾖ, Ποσειδῶνος υἱός ἐστι,« Λουκ. »Ὡ λέγων εὐχερῶς ὅ,τι ἂν βουλευθῆς,« Δημ. 3) Διστακτ. (μὲ ὑποτ. καὶ πάντοτε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς φράσ.) »Ἄν δὲ μὴ πείθωνται τινες,« Ξεν. (ἴδε Ἑάν). (ἐνίοτε ὁ Ἄν ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὴν αὐτὴν φράσ. δις καὶ τρίς, καὶ παρὰ τῷ Ἄριστοφ. [Ἀχ. 312] καὶ τετράκις πρὸς πλειοτέραν ἐπίτασιν ἢ σαφῆνειαν τοῦ λόγου.

§ 1.

Τὸ πάλαι ἂν ἀπολώλατε τὸ ἐκ τοῦ Δημοσθένους παρατιθέμενον εἶνε ἐσχάτως σόλοικον καὶ παντελῶς ἔκφυλον. Ὡς ὁ ἐνεστῶς, οὕτω καὶ ὁ παρακείμενος, ὃν τέλειον ἐνεστῶτα οἱ Στωϊκοὶ ὠνόμαζον κατὰ τὸν Πρισιανὸν (Η', 54)¹, ἀποστρέφεται κατὰ πάντα τρόπον ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐγκλίσει καὶ οὐδαμῶς ἀνέχεται τὸ δυνητικὸν μόριον ἌΝ. Τὸ πρᾶγμα εἶνε εὐλογιώτατον καὶ φυσικώτατον, ὁ δὲ κανὼν ἀπέβη παγιώτατος καὶ σταθερώτατος οὐδεμίαν οὐδαμῶς κίνησιν ἢ παράβασιν ἐπιδεχόμενος. Οὐδεὶς δ', ὡς εἰκός, τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων οὐδέποτε οὕτε συνέταξεν οὐτ' ἠδύνατο νὰ συντάξῃ τὸ μόριον τοῦτο μεθ' ὀριστικοῦ παρακειμένου. Ἀπολλών. π. Συντάξ. Γ', 6 (σελ. 204, 21 Βεκκ.) «Ὁ δὲ ἌΝ σύνδεσμος αὐτὸ μόνον ἐκ τηρήσεως εἴρηται ὡς παρωχημένοις συντάσσεται, ἐξηρημένου πάλαι τοῦ παρακειμένου» καὶ (σελ. 205, 13) «Καὶ ἐντεῦθεν δὲ πειθόμεθα ὅτι οὐ παρωχημένου συντέλειαν σημαίνει ὁ παρακείμενος, τὴν γε μὴν ἐνεστῶσαν· ὅθεν οὐδὲν δυνησόμενον γενέσθαι παρεδέξατο καὶ διὰ τοῦτο ἀπροσδεῖς τοῦ ἌΝ συνδέσμου ἐγεγόνει».

Παρὰ Δημοσθένει π. Στεφ. § 49 (σελ. 242) ἀντὶ τοῦ ὅπως ἀπροσδιονύσου παρακειμένου ἀεπεὶ διὰ γε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν

¹ Πρὸ Κοραῆν Ἰσοκράτ. Τόμ. Β', σελ. 244 καὶ Hoogeveen Doctr. Particul. σελ. 71.

¹ Πρὸ Βεκκ. Ἄν. σελ. 891, 23 «Ὁ δὲ παρακείμενος καλεῖται ἐνεστῶς συντελικός, τούτου δὲ παρωχημένος ἢ ὑπερσυντέλικος».

ἀπολώλιτε» φέρεται ἐν τ' ἄλλοις ἀντιγράφοις καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ ἀρίστῳ ὁ μόνος εὐαρμοστῶν ὑπερσυντέλικος. Καὶ ὡς μαρτύριον δὲ τῆς μεθ' ὑπερσυντελικῆς συντάξεως τοῦ μορίου "ΑΝ μνημονεύεται ἡ Δημοσθενικὴ αὐτῆ ρῆσις ὑπὸ τοῦ ἀνωνύμου γραμματικῆ τοῦ γράψαντος τὴν ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις τοῦ Βεγκλήρου περὶ Συντάξεως πραγματείαν. Ἔχει δ' οὕτως ὁ λόγος τοῦ γραμματικῆ (σελ. 126, 21). «Ἐξ οὖν ὑπαρχόντων χρόνων, ἐνεστώτος, παρατατικῆ, παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικῆς, ἀρίστου, μέλλοντος, ἐνεστώτι καὶ παρακειμένῳ καὶ μέλλοντι οὐ συντάσσεται (ὁ σύνδεσμος "ΑΝ), τοῖς μέντοι τρισὶ τοῖς λοιποῖς παρὰ πᾶσι τοῖς σοφοῖς εὐρίσκεται. Καὶ μετὰ παρατατικῆς μὲν Δημοσθένους ἐν τῷ κατ' Ἀισχίνου ἔγγραφοι δ' ἂν διαρρήδην ἡλικα ὑμᾶς εὖ ποιήσω [σελ. 353, 40] καὶ ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον κατηγορήσεν Αἰσχίνου, καὶ γὰρ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβουλεύματος εὐθὺς ἂν ἀπελογοῦμαι [σελ. 228, 9]. Μετὰ δὲ ὑπερσυντελικῆς ἐν τῷ περὶ στεφάνου πάλιν ὥστε τῆς εἰρήνης ἂν διαμαρτήσῃ [σελ. 235, 30] καὶ πάλιν ἘΠΕΙ ΔΙΑ ΓΕ ὙΜΑΣ ΛΥΤΟΥΣ ΠΑΛΛΙ "ΑΝ ἈΠΩΛΩΛΕΙΤΕ¹ καὶ πάλιν ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἂν ἐμέμνητο τῶν ἑαυτοῦ [σελ. 251, 79] καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ εἰ μὴ ἢ βουλή ἢ ἐξ Ἀρείου Πάγου τὸ πρᾶγμα ἀισθημένη ἐπέζητησε τὸν ἄνθρωπον, ἐξήραστο ἂν ὁ τοιοῦτος [σελ. 271, 133]».

Καὶ παρ' Ἐρμογένει μνησὶν τοῦ προκειμένου χωρίου ποιουμένου ἐν τῷ περὶ Εὐρέσεως (Δ', 4) γράφεται «καὶ ἔστι ἐνταῦθα πληρώσεως ἘΠΕΙ ΔΙΑ ΓΕ ὙΜΑΣ ΠΑΛΛΙ "ΑΝ ἈΠΩΛΩΛΕΙΤΕ». Πρβ. καὶ Πλάτων. Ἀπολογ. σ. 31, δ' «εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, ΠΑΛΛΙ "ΑΝ ἈΠΩΛΩΛΗ καὶ οὐτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδὲν οὐτ' ἂν ἑμαυτόν». Ἰσαῖ. π. Φιλοκτ. Κλήρ. 37 «εἰ δ' ἔλαθεν, ἈΠΩΛΩΛΕΙ "ΑΝ ἔπασσα ἢ οὐσία». Δημοσθέν. σελ. 481, 79 «καὶ εἰ ἐάλω, τὸν ἅπαντ' "ΑΝ ἈΠΩΛΩΛΕΙ χρόνον». σελ. 1004, 33 «οὐκ ἐπηρεάζου δικαίως "ΑΝ, ἀλλ' ἈΠΩΛΩΛΕΙΣ», κτλ. Πρβ. καὶ Πλούτ. Φωκ. Θ', 4 «Εὐτυχεῖτε, εἶπεν, ἔχοντες στρατηγὸν εἰδότα ὑμᾶς· ἐπεὶ ΠΑΛΛΙ "ΑΝ ἈΠΩ-

¹ Περὶ τῆς γραφῆς ἀπὸ λώλιτε ὅα γράψωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

ΛΩΛΕΙΤΕ», εἰ μὴ δηλονότι εἴχετε στρατηγὸν εἰδότα ὑμᾶς.

Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ Ξενοφῶντι Κυνηγετ. ΙΓ', 1 πάντα τὰντίγραφα ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «οὔτε γὰρ ἄνδρα που ἐοράκαμεν» ἔχουσι τὸ σόλοικον «οὔτε γὰρ "ΑΝ "ΑΝδρα που ἐοράκαμεν»¹ Καὶ ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσι τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 158 φέρουσιν αἱ παλαιότεραι ἐκδόσεις:

τίς τῶν Ὀδομάντων τὸ πέος ἈΠΟΤΕΘΡΑΚΕΝ "ΑΝ;

Ἐν τοῖς κώδιξι κεῖται καὶ ἀποτέθρακεν ἄνευ τοῦ "ΑΝ καὶ ἀποτέθρακεν μετὰ τοῦ "ΑΝ ὑπὲρ τὴν τελευταίαν τοῦ ῥήματος συλλαβὴν γεγραμμένου καὶ ἀποτέθρακε; τίς; Τὴν γνησίαν γραφὴν διδασκόμεθα παρὰ τοῦ Σουίδα λέγοντος «Ἀποτεθρακεν: Ἀντὶ τοῦ ἔτιλεν, ψιλὸν εἰργάσατο· κυρίως δὲ ἀπεφύλλισε συκῆς· ὄρια γὰρ τὰ φύλλα τῆς συκῆς. Ἀριστοφάνους

τίς τῶν Ὀδομάντων τὸ πέος ἀποτεθρίακεν;».

Πρβ. καὶ λ. Ὀδομάντες καὶ λ. πέος. Τὸ ἀποτεθρίακεν μνημονεύεται καὶ παρ' Ἠσυχίῳ καὶ ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις τοῦ Βεγκλήρου σελ. 437, 7.

Ἐν τῷ περὶ τοῦ μορίου "ΑΝ συγγράμματι τοῦ περιωνύμου φιλολόγου Ἐρμαννοῦ Βιβλ. Α', κεφ. 10² ἀναγινώσκεται:

Demosth. pro cor. p. 242, 9. ἐπεὶ διὰ γε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπολώλιτε. Ita codd. et grammaticus in Bekkeri Anecd. T. I. p. 126, 33. Nam prava quorundam librorum scriptura ἀπολώλιτε, quam Mathiae in gr. Gr. § 509, 5. h. pro genuina habebat³, addito ἂν ferri nullo modo potest. Ac vel apud scholiastam Aristidis T. II. p. 143. quem locum Lobeckius ad Aiacem p. 235. adhibuit, εἰλήφει ἂν haud cunctanter pro εἴληφεν ἂν reponi debebat.

Ἐν δὲ Βιβλ. Α', κεφ. 9⁴:

Et Dionysii Hal. in epistola ad Pompeium de praecipuis

¹ Πρβ. καὶ Ἀάσιον Ξενοφ. Λακεδ. Πολ. σελ. 175.

² Orusc. Τόμ. Δ', σελ. 50.

³ Ἐν τε τῇ δευτέρῃ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ ἐκδόσει τῆς γραμματικῆς παρατίθεται ὁ Μαθθίας τὸ προκειμένον χωρίον κατὰ τὴν ὀρθὴν γραφὴν.

⁴ Orusc. Τόμ. Δ', σελ. 47.

Historicis p. 786, 14. εἰ δ' ὑπερεῖδεν ἐν τούτοις, ἐφ' οἷς μάλιστα ἂν ἐσπούδακε, τῆς τε συμπλοκῆς τῶν φωνηέντων γραμμάτων καὶ τῆς κυκλικῆς εὐρυθμίας τῶν περιόδων, καὶ τῆς ὁμοειδεῖας τῶν σχηματισμῶν, πολὺ ἀμείνων ἂν ἦν αὐτὸς ἑαυτοῦ κατὰ τὴν φράσιν. Quis vero dubitet, quin exurgenda sit particula, qua nihil opus esse, iam a Stephano erat monitum?

Τῷ Ἐριμανθῷ ὁμογνωμονεῖ καὶ ὁ Κλότζιος ἐν ταῖς εἰς τὸν Λεβάνιον παρατηρήσεσι (Τόμ. Β', σελ. 117). Ἡμεῖς τὰ μὲν ἄλλα σφύδρ' ἐγκρίνομεν καὶ ἀποδεχόμεθα, τὴν δὲ παρὰ τῷ σχολιαστῇ τοῦ Ἀριστείδου (σελ. 501 Δινδ.) «Αἴας γάρ, εἰ δειλὸς ἦν καὶ μὴ θρασύς, εἴληφεν ἂν γέρας τῆς δειλίας κτέ.» γινομένην μεταβολὴν τοῦ δύνανται ἀορίστου ἔχοντος παρακειμένου εἰς ὑπερσυντέλικον ἰσχυρῶς ἀποδοκιμάζομεν, καθάπερ καὶ τὴν παρ' Εὐσεβίῳ Κωνσταντ. Λόγ. ΙΖ', 1 «οὐδεὶς δ' ἂν ἐκείνου τοῦ δήμου μακαριώτερος ΓΕΓΟΝΕ πώποτε ἢ γένοιτο, εἰ μὴ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐκόντες τοῦ ἀγίου πνεύματος ἀπεκήρυξαν» προτεινομένην ὑπὸ τοῦ Βίνιχηνίου γράφοντος¹:

ἂν γέγονε: Perfecto huic additae particulae ἂν quomodo locus esse possit in apodosis conditionali, nullo modo intelligitur, nec dubito quin scribendum sit γέγονε pro γέγονε.

Εἶνε δέ, νομίζομεν, ἀτοπώτατον νὰ ἐπανορθώμεν ἡμεῖς τὰ σφάλματα τῶν τοῦ παρηγμακότος ἑλληνισμοῦ συγγραφέων μεταρρυθμίζοντες καὶ μετακοσμοῦντες τὸν πλημμελῆ καὶ σόλοικον αὐτῶν λόγον κατὰ τὴν ἀκραιφνή καὶ ἀπαρεγγεῖρητον τῶν παλαιῶν συνήθειαν. Ὅτι δὲ δὲν καθαρεύουσιν οἱ ἔσχατοι τῶν μεταγενεστέρων τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ρύπου ἀποδείκνυται σαφῶς ἐκ τῶν ἐξῆς παραδειγμάτων.

Χριστ. Πάσχ. στίχ. 19:

οὐδ' ἂν γένος τ' ὈΛΩΛΕΝ ἀνθρώπων ἔπαν.

στίχ. 23:

οὐδ' ἂν ἐγὼ ΠΕΦΥΚΑ μήτηρ παρθένος.

¹ Euseb. Script. Histor. Τόμ. Γ', σελ. 578 ἐκδ. 6'.

Πρβ. καὶ Πρόλ. στίχ. 25:

ἢδ' οὐκ ἂν ἘΚΠΕΦΗΝΕ μήτηρ δεσπότου.

Θεόδ. Πρόδρ. Α', 241:

καὶ μέτρον ἂν ΔΕΔΩΚΑ ταῖς ἀλγηθέσι.

Η', 349:

οὐκ ἂν (θεοὶ μάρτυρες) ὙΠΩΠΤΕΥΚΑ σε.

Θ', 436:

πάσας ἂν ἘΜΠΕΠΛΗΚΑ τῇ θυμηδίᾳ.

Ζωναρ. Ἐπιτ. Ἱστορ. Ε', 26: καὶ ΠΕΠΡΑΧΕΝ ἂν τὸ ἐνθὺμημα, εἰ μὴ τις αὐτοῦ προγνοὺς κατέσχε τὴν δεξιάν. Γ', 19: ὡς εἰ μὴ κατὰ τὸ ὄναρ τοῦ ἱατροῦ ὑπεξῆλθεν ὁ Καῖσαρ τοῦ χαρκαώματος, ἐν αὐτῷ ἂν καταληφθεὶς ΚΕΚΙΝΔΥΝΙΕΥΚΕΝ. ΙΑ', 22: ὅτε καὶ αὐτὸς ὁ Τραϊανὸς ἐκεῖ διατρέβων μικροῦ ΚΕΚΙΝΔΥΝΕΥΚΕΝ ἂν. ΙΕ', 13: καὶ ΓΕΓΟΝΕΝ ἂν, εἰ μὴ ὁ ἐκτομίας Ἀέτιος παραδυναστεύων πᾶσαν ἐκίνησε μηχανὴν κτέ. ΙΣ', 17: ΓΕΓΟΝΑΣΙΝ ἂν παρανόλωμα, εἰ μὴ τινες τῶν δικαστῶν — ἀνεχαίτισαν. Εὐζγρ. Ἱστορ. Ἐκκλ. Γ', 26: καὶ τῶν βασιλείων ἐγκρατῆς ΓΕΓΟΝΕΝ ἂν, εἰ μὴ τὸν καιρὸν παρῆκεν. Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 370, 25: οὐκ ἂν Ἀχιλλεὺς εἰς τοσοῦτον ΗΡΟΕ ΛΗΛΥΘΕ τέχνης μὴ Κενταύρου μαθὼν. Μάζαρ. σελ. 137 Βουισσ.: ὁσίως ἂν ΛΕΛΥΠΗΣΑΙ. Εὐστάθ. σελ. 425, 4: καὶ ΠΕΡΙΓΕΓΟΝΕΝ ἂν καὶ εἰς τέλος ἐκείνου κατὰ κράτος, εἰ μὴ τὰ τῆς ἰσορίας ἐκώλυε. σελ. 1047, 9: ἦν οὐκ ἂν ΠΕΠΙΟΝΘΕΝ, εἴπερ ταῖς λιταῖς πεισθεὶς εἶτα ἐμύχετο. σελ. 1451, 28: πάντως γὰρ ἂν ΔΕΔΩΚΕ νῆα. σελ. 1622, 24: ΓΕΓΟΝΕΝ ἂν ἴσως τοῦτο αὐτῷ. Σχολ. Ὀδυσσ. Γ, 255: ὑπολαμβάνεις ἂν τρόπον ΓΕΓΟΝΑΣΙΝ ἂν τὰ περὶ τοῦ Αἰγίσθου. Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 129, 29 Δινδ.: οὐ γὰρ ἂν ἄμφω ΓΕΘΕΙΚΕΝ ἐνταῦθα. Σχολ. Λουκιαν. σελ. 156 Ἰακβ.: τίνες καὶ ΠΕΠΕΙΚΕΝ ἂν παρασχεῖν ἑαυτοὺς περιουθευθησομένους; Κτλ.

Καὶ παρ' Ὀρειβασίῳ ἐγρήφη ὑπὸ τῶν νέων ἐκδοτῶν Τόμ. Γ', σελ. 253 «ὅς ἐξ ἀμφοῖν μάλιστα γέγονεν ἂν» ἀντὶ τοῦ γεγονέναι. Ἐν ταῖς Ἐπικτητοῦ Διατριβαῖς Α', ιδ', 13 «Τίτι γὰρ ἄλλω κρείττονι καὶ ἐπιμελεστέρω φύλακι παραδέδωκεν ἡμῶν

ἕκαστον;» δοξάζουσι τινες ὅτι ἐξερρή μετὰ τὸ ΓΑΡ τὸ μόριον ἌΝ. Κοραΐης Ἀρριαν. Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 313 «Τίτι γὰρ ἂν ἄλλω . . . παραδέδωκεν κ.τ.λ. Προσέθηκα τὸν δυνατικὸν, προσθετέον εἶναι κρινόντων καὶ τῶν πρὸ ἐμοῦ¹. Ἴσως δὲ καὶ τὸ ῥῆμα κατ' ἀόριστον ὄφειλε γράφεσθαι, Παρέδωκεν»². Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Δείτζου ἐκδοθεῖσι σχολίοις εἰς τὸν Ἰπποκράτην καὶ Γαληνὸν Τόμ. Β', σελ. 18 ἀναγινώσκεται «ἀλλ' Ἰπποκράτης μόνης τῆς τῶν νέων μνημονεύσας ἡλικίας δέδωκέ σοι ἂν καὶ τῶν λοιπῶν συστοίχων». Τὸ προφανῶς παρεφθαρμένον τοῦτο χωρίον, περὶ οὗ οὐδὲν λέγει ὁ ἐκδότης, διορθοῦται κάλλιστα, ἂν γραφῆ «δέδωκέ σοι (ἐννοίαν) καὶ τῶν λοιπῶν». Πρβ. σελ. 21 «δέδωκεν ἐννοίαν ψύξεως ἐμφωλευούσης». σελ. 104 «ἐννοίαν σοι παρέχων πάντων τῶν συστοίχων». σελ. 111 «δέδωκέ σοι ἐννοίαν τῶν μέσων». Ἐτι δὲ σελ. 231 «διδούς ἡμῖν γνῶσιν πότε τὸ ἄρρεν καὶ πότε τὸ θῆλυ τελειοῦται».

Παρά Γαληνῶ Τόμ. Θ', σελ. 607 «εἰ μὲν δὴ τιοῦτόν τι σημεῖον ἐν ἧ καὶ πλειόνων σημείων ἀόρισμα εἶχομεν τῶν μελλόντων ἔσεσθαι βεβαίως δηλωτικόν, οὐτ' ἌΝ αὐτὸς ὁ Ἰπποκράτης εἶρηκε μακρὰν τὴν τέχνην οὐτ' ἂν οἱ νῦν ἐθαύμαζον» γραπτέον ἴσως εἶρηκε³. Παρ' Ὀριγένει ἀπαντᾷ Τόμ. Γ', σελ. 89 «ἢ οὐδ' αὐτοὶ ἐπιβεβλήκαμεν ἌΝ, εἰ μὴ τῶν Ἑβραίων τις ἐπιδέδωκεν ἡμῖν τὰ κατὰ τὸν τόπον οὕτως ἔχοντα». Τόμ. Η', σελ. 98 «οὐ γὰρ ἌΝ εἶρηκε⁴ περὶ τοῦ Ἰσραὴλ ὅτι ἐπεκράτησεν αὐτῶν ὁ λιμός». Τόμ. Γ', σελ. 8 «οἶμαι δὲ ὅτι δέδωκε⁵ ἌΝ, εἰ κατὰ τὸν λαβόντα τὰς ἐπαγγελίας πιστοὶ ἦσαν». Καὶ ἐν μὲν τούτοις τοῖς χωρίοις δύσκολον εἶνε νὰ πεισθῆ πᾶς τις ὅτι κατὰ πλημμελεῖ ἀνάγνωσιν ὁ παρακείμενος φέρεται. Ἄλλ' ἐν Τόμ. Γ', σελ. 23 «εἰ γὰρ μὴ καὶ φαῦλοι ἦσαν τινες ἐν μαργαρίταις, οὐκ.

1 Ἴδε Schweighauser Ἐπικτ. Τόμ. Β', σελ. 182.

2 Ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἰσοκράτην σημειώσεις γράφει ὁ αἰοίδιμος ἀνὴρ κατὰ τὴν τῶν μετχγενοστέρων σόλοικον συνήθειαν «δικαίως ἂν ἄλλως πως εἶρηκα» (σελ. 77).

3 Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΓ', σελ. 34 «ἦν ἂν τοῦτο τὸ φάρμακον ἐν τοῖς μαλακωτάτοις, εἰ μὴ τοῦ πεπέρεως ἐλῆφε τι, οὐ πιθανῶς ἡ γνησία γραφή εἶνε εἰλη⁶ΕΙ.

ἌΝ εἶρηκε⁷ κτέ.» ὑπάρχει καὶ γραφὴ εἶρηκε⁸, ἣν οὐδεὶς θὰ ἐνδοιάσῃ νὰ προτιμήσῃ τῆς ἐτέρας. Μόλις δὲ δύναται νὰ μπισθη- τῆσῃ τις ὅτι ἐν τοῖς Ῥήτορι τοῦ Οὐαλλζίου Τόμ. Α', σελ. 453, 29 «βραχὺν ἌΝ ἢ κόρη χρόνον εἰς συλλογὴν ἀπησχόλησε⁹ καὶ τὸν χρυσὸν ἌΝ ἐκεῖνος προσαπολωλέκε¹⁰» καὶ Τόμ. Β', σελ. 626, 8 «ἢ γὰρ ἌΝ θεοὶ πάντως καὶ αὐτοὶ καθειστήκε¹¹ΕΙΣΑΝ καὶ ἀθανασίαν τετέμηκε¹²» δὲν ἦτο τὸ πρῶτον γεγραμμένον ἀπησχόλησε¹³ καὶ τετέμηκε¹⁴.

Διάφορον τῶν προκατειλεγμένων παραδειγμάτων εἶνε τὸ ἐν τοῖς εἰς Πίνδαρον σχολίοις (σελ. 526 Βουκκ.) κείμενον «καὶ τάχα ἂν τὸν Σπαρτιάτην εἶρηκε Πίνδαρος Ἀργεῖον, παρόσον ἢ πᾶσα Πελοπόννησος Ἄργος καλεῖται ὁμωνύμως τῇ πόλει». Πρβ. καὶ Θωμ. Μάγιστρ. σελ. 357, 5 «Τὸ δὲ τάχα ἀντὶ τοῦ ἴσως καὶ ἀμφότεροι ὅπερ καὶ μόνον τίθεται καὶ μετὰ τοῦ ἴσως, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ τοῦ πού τοῦ δηλοῦντος τὸ ἴσως ἐκ παραλλήλου, οἷον ΤΑΧ' ἌΝ ΓΕΓΟΝΕ καὶ τάχ' ἴσως καὶ τάχα που καὶ ἴσως που». Ἄλλὰ τὸ τοῦ Μαγίστου μετέχει ἀσαφείας καὶ ἀμφιβολίας¹⁵.

Παράδοξα ἡμῖν φαίνονται τὸ τοῦ Φιλῆ στίχ. 1985:

οὐκ ἂν γέγηθε¹⁶ τῇ ξένη ἤδη θέσ.

ὅπερ μετατυπωτέον ἴσως εἰς γεγήθε¹⁷ καὶ τὸ τοῦ Ψευδοπλουτάρχου ὑπὲρ Εὐγεν. Β', 2³ «οἶσθα, φησίν, ἂν, ὃ βασιλεῦ, εἰ τῶν Ἀθηναίων Φίλιππος, τῶν δὲ Μακεδόνων ἦρχεν ὁ Χάρης», ἀνθ' οὗ πιθανῶς ἦτο κατ' ἀρχὰς γεγραμμένον «Ἡ ΔΕισθα, φησίν, ἂν, κτέ.» Ἄλλὰ καὶ ἐν τοῖς εἰς Θεόκριτον σχολίοις Εἰδ. ΙΔ', 47 φέρεται «εἰκάζων δὲ τοῦτο λέγει πῶς γὰρ οἶδεν ἂν, ἐπεὶ ἀπέσῃ αὐτοῦ;». Καὶ τοῦτο δ' ὁμῶς εὐδοῦται εὐκολώτατα μετατρεπόμενον εἰς

1 Περὶ τῆς τοῦ τάχ' ἂν συντάξεως ἴδε Ῥεϊσίγιον Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. σελ. CXXIX. Ἑρμαννὸν Orusc. Τόμ. Α', σελ. 43 καὶ Ματθίαν Διεξοδ. Γραμμ. § 599, γ' (σελ. 1410 ἐκδ. γ').

2 Πρβ. Ὀριγέν. Τόμ. Α', σελ. 42 «Ἢ γὰρ καθ' ὑπόθεσιν ἡ γυνὴ μὴ ἠπάτησε καὶ ὁ Ἄδὰμ μὴ παραπέπτωκε, κτισθεὶς δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ κενρατή- κει τῆς ἀφθαρσίας, οὐτ' ἂν εἰς χροῖον θανάτου καταβεβῆκε κτέ.» Γραπτέον: παραπεπτώκει. Ἄλλα παραδείγματα τῆς συγγύσεως ταύτης θὰ καταλέξωμεν ἄλλαχού.

3 Τόμ. Ε', σελ. 62, 46 Διδ.

*Ἐίδεν*¹. Τὸ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην σχολίαις Φοιν. σ. 1819 «ζῶσα γὰρ ἂν οἶδα σαφῶς ὅτι ἐγένετο ἡγεμῶν δηλονότι» οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ «οἶδα γὰρ σαφῶς ὅτι ζῶσα (ἦτοι εἰ ἔζη) ἐγένετ' ἂν ὁδηγός». Κεῖται δ' ὡς ἐξήγησις τῆς τοῦ ποιητοῦ ῥήσεως «ζῶσά γ' ἂν σάφ' οἶδ' ὅτι». Πρβ. Δημοσθ. σελ. 441, 312 «οὐδ' ἂν εἰς εὖ οἶδ' ὅτι φήσεις» καὶ Ψευδοδημοσθ. σελ. 1423 «οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερ' εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχολίη». Γνωστὴ δ' εἶνε ἡ κατὰ μετὰθεσιν τοῦ "ΑΝ χρήσις τοῦ «οὐκ οἶδ' "ΑΝ εἰ κτέ.» ἀντὶ τοῦ «οὐκ οἶδ' εἰ — "ΑΝ», οἷον Εὐριπ. Μηδ. 941:

οὐκ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμι· πειρᾶσθαι δὲ χρή.

Ἄλλ. 48:

λαβὼν ἴθ'· οὐ γὰρ οἶδ' ἂν εἰ πείσαιμι σε.

Κτλ.².

Ἐν ταῖς Κριτικαῖς Ἐπιστάσεσιν Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου (σελ. 401) εἶνε τὰκόλουθα γεγραμμένα:

Οὐχὶ τάναντία διδάσκει ὁ Βουδαῖος, παρασημειοῦται δέ, ἅτε δὴ ἀκριβῆς τῶν τοιούτων ἐξιχνευτῆς ὢν, ὡς ὁ κανὼν οὐχ ὁμολογεῖ ταῖς τῶν παλαιῶν χρήσεσι. Τῶν γὰρ ἐνδοξοτάτων συγνοῦς ἂν τις εὖροι καὶ παρακειμένα τὸν δυνατικὸν συντεταχότας. Ἴδου γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐνετύχομεν ταῖς ἐφεξῆς. Δημοσθ. περὶ στεφ. ἐπεὶ διὰ γε ὑμᾶς αὐτοὺς πάλαι ἂν ἀπολώλατε. Ἀλέξ. Ἀφροδισ. καὶ ἔστιν οὐδενὸς τῶν αἰτίων δεύτερον τὸ τέλος. . . . ἄνευ γὰρ τῆς τοιαύτης αἰτίας οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν ὁ ἀνδριᾶς, φέρ' εἰπεῖν, γέγονε³. Χρυσ. ἐπιστ. Θεο-

¹ Ἐν τῷ νεωστὶ ἐκδοθέντι συγγράμματι τοῦ Λερσίου Die Pindarscholien φέρεται (σελ. 49): Und gar eiföthasien τὸ πρὶν «sie pflegten ehemals» in der kurz vorher angeführten Stelle Pynth. IV, 337. Ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς γραφῆς ταύτης.

² Ἴδε Ἑλμολήιον Εὐριπ. Μηδ. σελ. 223. Σχαιφῆρον Δημοσθέν. Τόμ. Γ', σελ. 253 καὶ Τόμ. Ε', σελ. 169. Ματθίαν Διεξοδ. Γραμματ. σελ. 1415 ἐκδ. γ'. Δινδύρφιον Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. σελ. 243 καὶ Ἀπομνημ. σελ. 108. Κόβητον Nov. Lect. σελ. 586, κλπ.

³ Ἐν τοῖς εἰς τὰ μετὰ τὰ Φυσικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήμασι τοῦ Ἀφροδισιεύς Ἀλεξάνδρου σελ. 797, 21 Βον. φέρεται «εἰ δ' ἦν ἀληθῆ, διὰ βραχέων "ΑΝ ταῦτα ΔΕΔΕΙΧΑΣΙ». Ἐν σελ. 38, 24 ἔχουσι τὰντίγραφα «δὴλον ὅτι τὸ

δότω διακόνω. Ἡμεῖς μὲν οὖν, καὶ μὴ ἀναμνήσαντός σου, πρὸς πάντας ἂν ἀπεστάλακαμεν¹. Ἐξ ὧν ἄντις ὑπενδοιζοῦσιν, ὡς ἐπὶ κανόνι σαλευομένων. Πᾶς γὰρ κανὼν δισσώθεν ἔχει τὸ ἀσφαλές τε καὶ βέβηλον, ἐκ τε τῶν χρήσεων, φημι, καὶ ἐκ τοῦ λόγου. Ἄλλ' αἰ μὲν χρήσεις, ὡς εἴρηται, οὐ πᾶσαι τῷ κανόνι τῷδε συνηγοροῦσιν, ὁ δὲ λόγος, ὃν πρῶτος ὁ Ἀπολλώνιος παρέδωκεν, ἐξ αὐτοῦ δὲ ὅ,τε Θεόδωρος, καὶ οἱ λοιποὶ ὕστερον εἰλήφασιν, οὐ πάνυ νεανικός ἐστὶ κτέ.

Ἄλλὰ τοῦ μὲν Δημοσθενικοῦ χωρίου ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε, ὡς σαφέστατ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν παρεστήσαμεν, πάλαι ἂν ἀπωλώλειτε, ταῖς δὲ μεταγενεστέροις οὐδὲν σταθμητὸν εἰς κρίσιν τοῦ γνησίου καὶ καθαροῦ ἑλληνισμοῦ.

ἐξῆν ὑβούλοιντ', ὦ κράτιστ', αὐτοῖς λέγειν·

ἀλλὰ τί πρὸς ἡμᾶς τοῦτο πρὸς τῆς Ἑστίας;

Ὅτι δὲ γελοῖως ἐνίστ' ἀπεσφύλλετο τοῦ ἀληθοῦς ὁ Εὐγένιος μινύσεται τρανῶς ἐξ ὧν λέγει ἐν σελ. 69 «Καὶ ἡ ἀδελφὸς δέ, ἦς δυνικὸν παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ ἀδελφῷ. Οὐκ ἔστι δυνικὸν τῆς ἀδελφοῦ τὸ ἀδελφῷ, ἀλλὰ τὸ ἀδελφῷ, ὥσπερ τὰ ὕδω!»!

Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ ὁ κριτικώτατος Κοραΐης ὁ πολλῶ τοῦ Εὐγενίου λογιώτερος καὶ περὶ τὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔμπειρότερος δεινὴν ἐπλανήθητο πλάνην δοξάζων ὅτι τὸ ἀριστολογικὸν καλούμενον "ΑΝ συνετάττετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων μεθ' ὈΡΙΣΤΙΚΟΥ ἸΝΕΣΤΩΤΟΣ. Ταῦτα γράφει ὁ αἰοίδιμος ἀνὴρ ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἰσοκράτην σημειώσεσι (σελ. 76):

Ὅ,τι ἂν θ' ὑπεστί μοι. Ἡ γραφὴ ἐκ διορθώσεως τῆς ἐν τῷ ἐμῷ ἀντιγράφῳ, ἐν ᾧ ἦν πρότερον ἢ παρ' ἑπασιν νῦν φερομένη. Ὅ,τι ἂν ὑποπέσοι, ἀγαθὴ μὲν, οὐ μὴν ἀμείνων τοσοῦτω, ὥστε καταγνῶναι νοθεῖαν τῆς διορθώσεως· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντιγράφωντες, ἢ ἐπιδιορθοῦντες, οὐ τὰ κομψότερα τοῖς ἀπλουστέροις, ἀλλὰ ταῦτα μᾶλλον

ὁμοιωμένον αὐτῷ κατὰ τὸ εἶδος ἂν ὁμοίωτο» καὶ «ἂν ὁμοίωται» (ἴγουν ὁμοίωται).

¹ Τῶν τριῶν τούτων χωρίων ποιεῖται μνείαν καὶ ὁ Καυσοκαλυβίτης (Θεοδώρ. Γραμματ. κτέ. 1768) σελ. 1227.

ἐκείνοις ἀνθυποβάλλειν εἰώθασι, κρίσεως σπάνει. Διὸ καὶ προαιρετέαν ὑπέλαβον εἶναι τὴν διόρθωσιν τῆς κοινῆς γραφῆς, διὰ τε τὸ, Ἵπεςτι, ῥῆμα, οὐ τῶν τετραμμένων τυγχάνον, καὶ τὴν οὐδὲν ἦττον σπάνιον σύνταξιν. πρὸς ὀριστικὸν ἐνεστῶτα τοῦ ὀριστολογικοῦ, Ἄν. Καὶ τῆς μὲν τοιαύτης συντάξεως μαρτυρία ἐστὶ παρασχέσθαι καὶ ἐκ τοῦ Ἀριστοφάνους, τό, τε (Ἀχαρν. 873),

... Ὅσ' ἐστ' ἄν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἀπλῶς,

καὶ τό (Ὅρν. 1069),

Ἐρπετά τε καὶ δάκεθ', ὅποσα περ ἄν

Ἔστιν

Ὁρθῶς τὰ νῦν ἀναγινώσκεται παρὰ μὲν τῷ Ἰσοκράτει «ὅτι ἄν ὑποπέση κτέ.», παρὰ δὲ τῷ Ἀριστοφάνει «ὅσ' ἐστὶν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἀπλῶς» καὶ «ἔρπετά τε καὶ δάκετα πάνθ' ὅσα περ ἔστιν κτέ.». Πόρσων *Adversar.* σελ. 225 «Aristophan. Acharn. 873. Ὅσ' ἐστὶν ΑΓΑΘΑ Βοιωτοῖς (Alexis ap. Athen. VI. 16. p. 254. B). Vulgo ἔστ' ἄν. SED PARTICULA ἌΝ ΠΡΑΕΣΕΝΤΙ ΙΝΔΙCΑΤΙVΟ ΙΥΝΓΙ ΝΕΙΥΙΤ. Prave igitur J. Tournius in Suid. II. p. 196. Aristoph. Nub. 1473. emendat. Οὐκ ἌΝ ΕΣΤ'—cum debuit, ΟΥΚ ΕΤ' ΕΣΤ'—*Non amplius in vivis est* (Jupiter). Nam exemplum quod ex Eurip. Danaa Vir eruditus adducit, corruptum est et ita reformandum, ΟΣΤΙΣ ἐστὶ δ'ή». Πλείονα καὶ ἀκριβέστερα περὶ τούτου θὰ εἴπωμεν ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ. Ὁ μακαρίτης Ἀσώπιος, ὁ πάμπολλα ἀσαφῆ καὶ ἀμφίβολα δεξιότατα διαλευκάνας καὶ οὐκ ὀλίγα πλημμελῆ μετὰ θαυμαστῆς ἀγχινοίας καὶ εὐστοχίας ἐπαγορθώσας, καθὰ τραγῶς μαρτυροῦσιν αἱ συγγαί τῶν ἐπιφανῶν ἐν Εὐρώπῃ φιλολόγων ὁμολογεῖται, οὐδὲν σχεδὸν περὶ τοῦ προκειμένου διδάσκει ἐν *Εἰσ. Ἑλλ. Συγγ.* σελ. 429, § 38 καὶ ἐν *Συγγ. Περ. Δευτ.* σελ. 744, § 14 ἐκδ. 6'.

(Τὰ ἐπόμενα ἐν ἑτέροις τεύχεσι).

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ

ΛΟΓΙΟΝ ΕΡΜΗΝ.

ὑπὸ * * *

Σελ. 4, σ. 25.—Ὁ Δινδόρφιος ἐν τῇ ἐκδόσει Δίωνος τοῦ Κασίου (Τόμ. Ε', σελ. XII) δοξάζει ὅτι οὐχὶ ἀπολειπῆναι ἀλλ' ἀπολείπεσθαι εἶνε ἡ γνησίᾳ γραφῇ. Ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῆς Καθολ. Προσφθίας τοῦ Ἡρωδιανοῦ σελ. 191, 7 Σμυδ. φέρεται «διὸ καὶ τὸ εἶν ἐγκαταλειπῶ ὑπὸ σοῦ περισπᾶται». Ἀλλ' ὁ Λέντζιος Ἡρωδ. Τόμ. Α', σελ. 458 ἐξέδωκεν «εἶν ἐγκαταλειφθῶ ὑπὸ σοῦ» ἀποφαινόμενος ὅτι ἄγνωστος ὁ ὀριστος ἐγκαταλειπῆν ὑπάρχει. Ἐν Ἰλιάδος II, 507 ὁ μὲν Ζηνοδότος ἔγραφεν:

ἱεμένους φοβέεσθαι, ἐπεὶ λιπὸν ἔρματ' ἀνάκτων.

ὁ δ' Ἀρίσταρχος

ἱεμένους φοβέεσθαι, ἐπεὶ λιπὲν ἔρματ' ἀνάκτων.

τουτέστιν ἐλλήψαν. Δίδυμος «Διὰ τοῦ Ε Ἄπεν, ἐπειδὴ τὰ ἔρματα τῶν ἀνάκτων ἐλείφθησαν, ἠρημώθησαν. Ζηνοδότος δὲ διὰ τοῦ Ο Ἄπον». Ἀριστόνικος «Ὅτι Ζηνοδότος γράφει ἐπεὶ Ἄπον ἀγνοῶν ὅτι τὸ Ἄπεν νῦν οὐκ ἐστὶν ἐνικὸν ἀλλὰ ἀνάλογον τῷ ἐλείφθησαν, ὡσπερ κόσμηθεν [Ἰλ. Γ, 1] καὶ ποιμένος ἀφραδίῃσι διέτμαγεν [Ἰλ. II, 354] ἀντὶ τοῦ διετμάγησαν». Τῶν νέων τοῦ Ὀμήρου ἐκδοτῶν ἄλλοι μὲν ἐνέκριναν τὴν Ἀριστάρχειον ἀνάγνωσιν, ἄλλοι δὲ τὴν Ζηνοδότειον, ἣν καὶ ἡμεῖς ἀσπαζόμεθα. Ἀλλ' ἀκριβέστερον περὶ τούτου ἀλλαχοῦ¹.

Σελ. 5, σ. 2.—Γραπτέον «ἂν μετακινήσῃ ὅτι ἀσφαλῶς κτέ.»

Σελ. 14, σ. 12 κέξ.—Πολύβ. π. Βαρθαρ. καὶ Σολοικ. Βοισσον. Ἀνεκδ. Τόμ. Γ', σελ. 229 «καὶ ἐλέγασαν καὶ ἐφέροσαν ἀντὶ

¹ Πρβ. Δουτζῆρον De Zenod. Stud. Hom. σελ. 95, κλπ.

τοῦ ἔλεγον καὶ ἔφερον καὶ κοιμᾶσαι καὶ στεφανοῦσαι τὸ δεύτερον παθητικόν, δέον κοιμᾶ καὶ στεφανοῦν».

Κλήμ. Ἀλεξ. Προτρ. Γ', 68 «εὖ γε, ὃ Πλάτων, ἐπαφᾶσαι τῆς ἀληθείας». Πρβ. καὶ Παιδαγ. Β', 83 «οὐκ ἔδρασαι λέγων τὸν λαγῶν οὐδὲ τὴν ὕαιναν».

Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 109, 11 «ἐπειδὴ τὸ αἴμα ἀρνῆσαι (Γρ. ἀρνείσαι)». σελ. 151, 23 «εἰ δολίως ἔχεις τι κεκρυμμένον καὶ ἀρνῆσαι (Γρ. ἀρνείσαι)». Πρβ. καὶ Βίον Ἐπιφάν. Τόμ. Α', σελ. 18³, 24 «μόνον προσέχεις καὶ περισπᾶσαι».

Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 369, 13 Διδ. «ἔοικας: φαίρεσαι».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 262, 20 Δινδ. «ὃ τλήμων, ἐλεινή, ἀθλία θύγατερ, θανατοῦσαι». σελ. 497, 12 «καὶ οὕτως μέμψη καὶ μέμψεσαι». Τόμ. Β', σελ. 105, 11 «δοξάζης: φαίρεσαι νῦν». Τόμ. Γ', σελ. 200, 9 «νέος ὑπάρχων διανοῆσαι». Τόμ. Δ', σελ. 77, 21 «τί δὴ θυμοῦσαι τὴν ψυχὴν;». Πρβ. καὶ σελ. 136, 15: ἐξισοῦσαι.

Σχολ. Πινδ. Ὀλυμπ. Π', 94 «κοιμᾶσαι, ὃ βασιλεῦ». Κακῶς ἔγραψεν ὁ Βοίκκιος (σελ. 282) κοιμᾶ σύ.

Σχολ. Ὀππιαν. σελ. 346, 38 Διδ. «ἀνζίνεσι: ἀπαρέσχεσαι». Γραπτέον ἀπαρέσκεσαι.

Συντίπ. σελ. 58, 16 Τεύθεν. «νῦν δὲ παῖδα ἔχων πειρᾶσαι τοῦτον φονεῦσαι». σελ. 68, 25 «τί τοσοῦτον ὀργίλλεσαι, ἀνθρωπε;». σελ. 75, 21 «καὶ μηκέτι καυρᾶσαι περιγενέσθαι τῶν γυναικῶν». σελ. 141, 13 «ὡς ἐξάισιον ἄμα καὶ ἀνόσιον δρᾶμα πειρᾶσαι ποιήσασθαι». Πρβ. καὶ σελ. 71, 17 «πόθεν εἶσαι καὶ τίς εἶσαι, ὃ φίλε;». σελ. 93, 5 «πολλὰ εἶσαι, ὃ παῖ, ἀναίσχυντος».

Πολλὰ ἄλλα παραδείγματα θὰ καταλέξωμεν ἑτέρωθι. Πρβ. καὶ Κορνήϊον Ἰεροκλ. σελ. 28. Βοισσονάδην Παχυμ. Ἰεροκλ. καὶ Φιλαργ. σελ. 268 καὶ Μαυροφρύδην Δοκιμ. Ἰστορ. Ἑλλλην. Γλώσσ. σελ. 159 κέξ.

Σελ. 17, σ. 5.—Γραπτέον «ὁ δὲ τύπος αὐτῶν εἶνε -θι, -τω ἢ -θω (-χθω)».

Σελ. 18, σ. 24.—Παρὰ Πολυδεύκει εὐρίσκεται ἐπικεκράχθω (Ε', 85).

Σελ. 19, σ. 35.—Γραπτέον «κατ' ἀποκοπὴν».

Σελ. 22, σ. 28.—Λεξ. Βινδοβ. σελ. 85, 14 Νουκ. «Ἐγρηγόρα γρη λέγειν καὶ ἐγρηγόρειν καὶ ἐγρηγόρεσαν καὶ ἘΓΡΗΓΟΡΘΙ τὸ προστακτικόν καὶ ἂν ἐγρηγόρη τὸ ὑποτακτικόν».

Σελ. 25, σ. 16.—Γραπτέον «τριβάροβαρον».

Σελ. 28, σ. 18.—Πολυδ. Ε', 25 «ἄλλ' ὀρθὸς μᾶλλον ἀνεστηκέτω». Ε', 58 «αἱ δὲ ὠμοπλάται τῶν ὠμων μικρὸν ἀφροστηκέτωσαν». Εὐκλείδ. Στοιχ. Τόμ. Β', σελ. 256 Βερολ. «γεγονέτω γὰρ ὡς ἡ ΑΒ κτέ.». Πρόκλ. Διάδ. εἰς Εὐκλ. σελ. 224, 21 Τεύθεν. «καὶ γεγονέτω τὰ αὐτὰ τῷ στοιχείῳ». Ἦρων Κτησίβ. Βελοπ. 5 «τούτῳ δὲ ἀρμωστὸς γεγονέτω ἄρρηγ ἰσομήκης αὐτῷ». Γαλην. Τόμ. Θ', σελ. 884 «νεανίσκος δὴ τις ἰσχυρὸς ἐπιλωκέτω νοσήματι κτέ.». Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Δ', σελ. 215, 28 Μειν. «μόνον περὶ μηδενὸς τῶν μεγίστων ἕτερος ἕτερα μεμαθηκέτω». Ὠριγέν. Τόμ. Α', σελ. 182 «ἦν ἐπιτεθυμηκέτω μὲν κατὰ τὸ παράδειγμα ὁ ἀπόστολος, μὴ τεθεωρηκέτω δέ». Τόμ. Β', σελ. 118 «καὶ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλικοῦ κομφότερον ἐσχηκέτω—καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη πεπιστευκέτω». σελ. 143 «ἐγνωκέτω μὲν οὖν ὁ κολλώμενος τῇ πόρνη τὴν πόρνην καὶ ὁ κολλώμενος τῇ γυναικὶ τὴν γυναῖκα, μᾶλλον δὲ τούτου καὶ ἀγίως ἐγνωκέτω ὁ κολλώμενος τῷ κυρίῳ τὸν κύριον». σελ. 306 «τὴν περιγραφὴν ἐνταῦθα εἰληφέτω». Τόμ. Γ', σελ. 190 «τοῦτο δὲ καὶ πρὸ τῆς κατὰ ταῦτα φαινομένης ἡμῶν διηγήσεως γεγονέτω πάλαι». Τόμ. Δ', σελ. 30 «καὶ αὐτοὶ κἀξάντες εἰρηκέτωσαν καὶ «συμπεφωρηκέτωσαν ἐν τῷ κεκραγότες τὸ ἀναγεγραμμένον εἰρηκέναι» καὶ «στὰς ὁ Ἰησοῦς πεφωρηκέτω αὐτούς» καὶ «ἄλλὰ καὶ ἐστηκὼς καὶ πυνθανόμενος εἰρηκέτω αὐτοῖς» καὶ «οἱ τυφλοὶ εἰρηκέτωσαν αὐτῷ θέλειν κτέ.» καὶ «πεποιηκέτω τοὺς τυφλοὺς ἀνα-

ελέπειν κάκεινοι εὐχαρίστως ἠκολουθηκέτωσαν τῷ Ἰησοῦ» καὶ «κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως τὸ συνιέναι εἰληφέτω». σελ. 61 «καὶ ἐκβεβληκέτω σωματικῶς ἀπ' ἐκείνου—καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολληδιστῶν καταβεβληκέτω καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς καὶ εἰρηκέτω τὰ ἐκκείμενα—καὶ τὸ ἄσεμνον τῶν γινομένων παρὰ Ἰουδαίους τότε ὁ Ἰησοῦς ἡμῶν καθηρηκέτω». Τόμ. ΙΓ' σελ. 238 «προσεληλυθέτω δέ τις προσηγόμενος φανεὺς ὄρατος τὴν ὄψιν καὶ καλὸς ιδέσθαι μῆτηρ προσεληλυθέτω ἐλεεινοὺς προσφέρουσα λόγους τῷ δικαστῇ». σελ. 268 «ταῦτα μὲν ὁ σωτὴρ ἢ ὁ προφήτης εἰρηκέτω». Τόμ. ΙΘ', σελ. 279 «τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μεταδεδώκετω ἄλλοις γεωργοῖς». Εὐσέβ. Προπαρ. Εὐαγγ. Γ', ἡ', 17 «ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος ὡδὲ πως ἀποδεδειγμένος ἐνταῦθα μοι εἰληφέτω τέλος». Ἰάμβλ. π. Μυστηρ. σελ. 9, 10 Παρθ. «εἰοκέτω δὴ οὖν ταῖς αἰδίαις κτέ.». Θερίστ. Παραφρ. Τόμ. Α', σελ. 393, 16 Σπεγγ. «προσεληφέτω τὸ ἡμιστάδιον ἢ χελώνη». Εὐστάθ. σελ. 634, 9 «εἰοκέτω τηνικαῦτα τῷ εὐλογεῖν». Ἀρμενόπουλ. σελ. 6 Εἰμβ. «πεποιθέτω μὲν καὶ ὡς λέων».

Ἐν τῷ Φαίδρῳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 246, α' ἀντι τοῦ κοινῶς πρότερον ἀναγνωσκόμενου ἔοικε δὴ γράφεται τὰ νῦν εἰοκέτω δὴ. Ἄλλὰ περὶ τούτου ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Σελ. 30, ε. 17.—Ὁ Ἑλμσλήιος μετετύπωσεν αὐτὸ εἰς τὸ ἡλθέτην, ὅπερ ἐνέκριναν ὁ τε Ἑρμῆανός καὶ ὁ Κέκχιος. Ἰπὸ τοῦ Βλομφείλδου ἀπεδέχθη ἢ τοῦ Βουτλήρου εἰκασία ἡλθετόν γ' ὁμοῦ. Ὁ Καρστὴν Ἀγαμέμν. σελ. 266 καὶ ὁ Ἐρουερδὴν *Exercit. Crit.* σελ. 98 παραλαβόντες τὸ τοῦ Βουτλήρου ὁμοῦ καὶ τὸ τοῦ Ἑλμσλήιου ἡλθέτην ἔγραψαν ἡλθέτην ὁμοῦ. Ὁ Σχοιμαννὸς *Oruse.* Τόμ. Δ', σελ. 48 ἐτόπασε γάμψ ἀντι τοῦ νόμψ κτέ. (Ἀκολουθεῖ).

Συμπλήρωμα.

σελ. 116, στίχ. 26.—Ὁ Δινδόρφιος (Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 380) ἔγραψε «Θησέω: ἀντι τοῦ Θησεῖω». Ἡ ὁρθότης τῆς γραφῆς ταύτης ἀποδείκνυται τρανῶς ἐκ τοῦ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν γνωσθέντος Φερεκρατείου πάντως στίχου:

μάλ' αἰσχρὸν ἐν τῷ Θησέω καθήμενος.

Ἴδε Ναύκιον *Mélang. Gréco-Rom.* Τόμ. Γ', σελ. 116.

σελ. 239, στίχ. 12.—Παράδοξον εἶνε τὸ ἐν ἐπιγραφῇ (Ἀρ. 3538, 12. Τόμ. Β', σελ. 855) κείμενον «ἐξ ἄλλων τισκόμενοι» (Ἴδε Ναύκιον *Mél. Gréco-Rom.* Τόμ. Γ', σελ. 51).

σελ. 243, στίχ. 5.—Παρὰ Θεμιστίῳ Λόγ. ΛΔ', σελ. 461, 22 Δινδ. φέρουσι τάντίγραφον «τῷ δὲ συνέδωκε θυγατέρας, τῷ δὲ ξυνέτισε χρέος ἀναγκαῖον». Ὁ Μάϊος ἔγραψε συνἘΞέδωκε. Ὁ πολὺς Κόβητος (*Μνημοσ.* Τόμ. ΙΑ', σελ. 103) ἐγκρίνων τὴν ἀνύγνωσιν ταύτην κελεύει νὰ μετατυπωθῇ καὶ τὸ «ξυνέτισε χρέος» εἰς τὸ «συνἘΞέτισε χρέως» ἀποφαινόμενος ὅτι τίθειν χρέως ἀντι τοῦ ἀποτίθειν ἢ ἐκτίθειν δὲν λέγεται.

σελ. 246, στίχ. 22.—Παρὰ Θεμιστίῳ ἀπαντᾷ σελ. 32, 11 Δινδ.: ὦρο δεῖν ἐκτινύναι τὰ χαριστήρια. σελ. 49, 14: βραχέα δὲ ἀποτινύντες. σελ. 61, 26: τὰ χαριστήρια δὲ μὴ πανταχοῦ ἐκτινύναι. σελ. 101, 9: τοὺς βραδύτερον ἐκτινύντας. σελ. 118, 13: οἷς ἐκτινύει τὰ γινόμενα χαριστήρια. σελ. 287, 12: ἀποτινύων τὰ χαριστήρια τῆς προφητείας. σελ. 350, 10: ἀναγκάζοντα ἀποτινύναι μὴ οἷους τε ὄντας. Ἄλλὰ σελ. 172, 3: ὦρα οὖν μοι ἐκτίθειν. σελ. 270, 25: καὶ ἐκτίθει τὸ ἐνδεῆσαν. σελ. 327, 20: τοσαῦτα ἐκτίθουσιν ὅσα δύνανται.

σελ. 252, στίχ. 21.—Θερίστ. σελ. 329, 12: ἀρ' οὐκ ἀναγκᾶτον αὐτῷ τιμῶντι τοὺς ἑτέρους τοῖς ἀτιμωμένοις ἀπέχθουσι;

Ἐν σελ. 422, 29 «ὡς κἀν τούτῳ γεωργίαν θαυμασιωτέραν εἶναι, τῷ χαλεπώτατα εἶναι καὶ ἀγριώτατα τῶν ἐθνῶν, εἴπερ ὄντως ἐστίν, ὅσα γηρονίαν ἐτίμησε» ὑπὸ μὲν τοῦ Ἀρδουίνου ἐγγράφη οὐκ ἐτίμησε, ὑπὸ δὲ τοῦ Ρουλεζίου ἠτίμησε.

σελ. 279, στίχ. 8.—Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ λ. Σύβαρις μνημονεύεται χρῆσμός, οὗ ὁ πρῶτος στίχος κατὰ πάντα τῶντί- γραφα ἔχει:

εὐδαίμων Σύβαριτα, πανεύδαιμον, σὺ μὲν αἰεὶ.

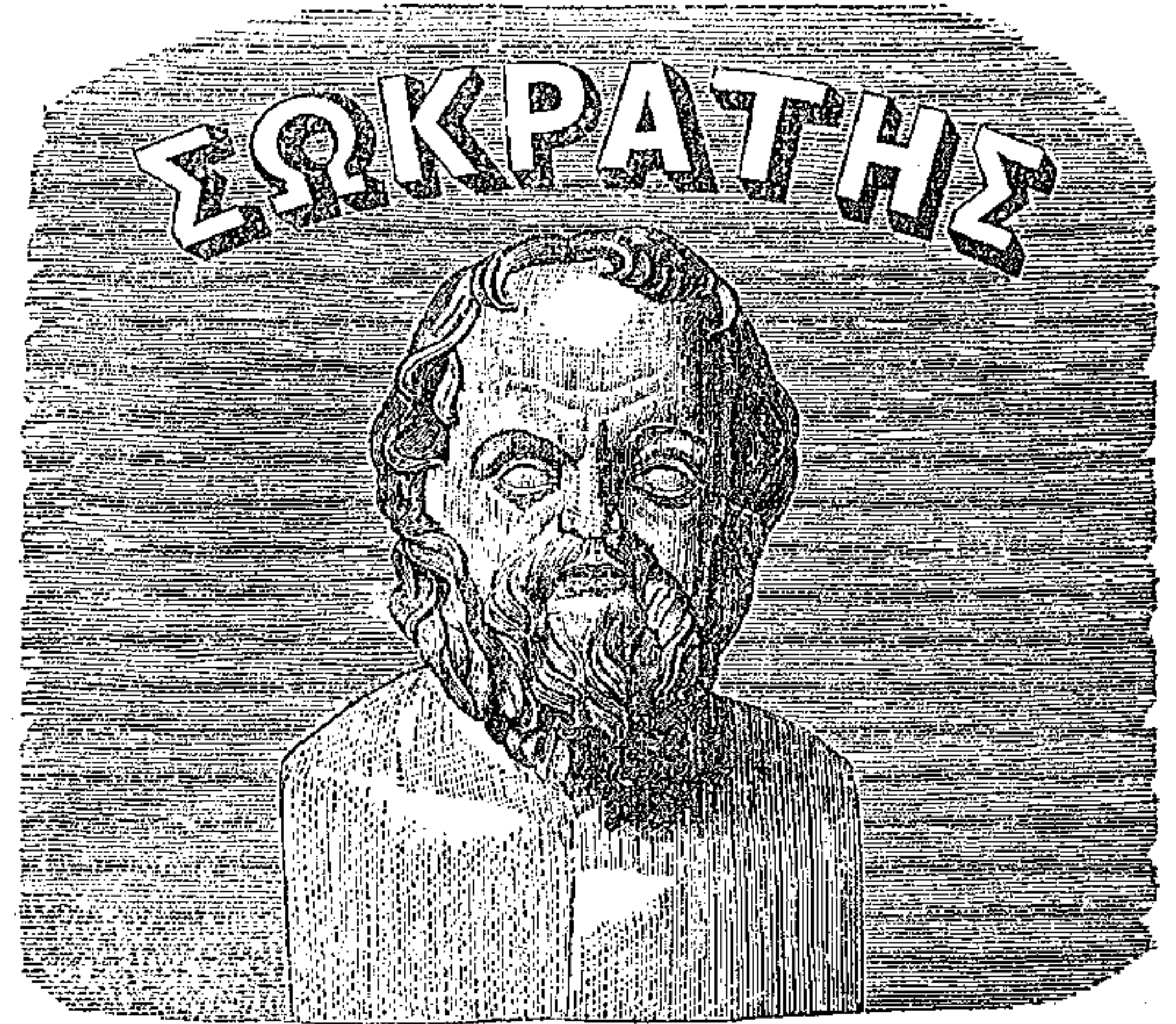
Ἄλλ' ὁ Μεινέκιος ἐξέδωκε καθ' ὑφήγησιν τοῦ Schweighäuser (Ἀθην. IB', σελ. 520, α')

εὐδαίμων, Σύβαριτα, πανευδαίμων σὺ μὲν αἰεὶ.

σελ. 288, στίχ. 7.—Αἰλιαν. Παικ. Ἱστορ. IB', 1 (σελ. 384, 2 Διδ.): διὰ τε ἤθους ἀφέλειαν καὶ τοῦ τρόπου τὸ αἰδῆμον. Μάρκ. Ἀντων. Α', 1 (σελ. 1 Διδ.): τὸ αἰδῆμον καὶ ἀρρενικόν. Συμπλίκ. εἰς Ἐπικτ. Ἐγγειρ. σελ. 64, 49 Διδ.: τὸ πιστόν καὶ αἰδῆμον.

σελ. 290, στίχ. 16.—Μετὰ τὸ στερνόμαντις προσθετέον τὸ συμβολόμαντις.—Παρ' Ἡσυχίῳ φέρει ὁ κῶδιξ «βριζομάντις: ἐνυπνιομάντις». Ὁ Σπαννέμιος (Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 589) ἔγραψε «Βριζώ: μάντις, ἐνυπνιομάντις». Παρ' Ἀθηναίῳ Η', 12 λέγεται «ὅταν θύωσι τῇ Βριζοῦ αὕτη δὲ ἐστὶν ἢ ἐν ὕπνῳ μάντις». Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 213, 36. Τὴν γραφὴν τοῦ Σπαννέμιου ἐνέκρινε μὲν ὁ Κουστῆρος, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ Ἀλβερτος δοξάζων (Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 766) ὅτι ἐγγράφη ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου «Βριζομάντις: ἐνυπνιομάντις», τοῦ τόνου δηλονότι ὑπάρχοντος ἐν τῇ προπαραληγουσῇ. Πρβ. καὶ Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 399.

σελ. 275, στίχ. 25.—Γραπτέον 1834.

ΤΟΜ. Α'. ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1874. ΤΕΥΧ. Ζ'-Η'-Θ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΛΟΥΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

Σοφοῖς ἀνδράσι τοῖς τῆς γλώσσης διορθωταῖς
Νεώτερος Δούκα εἰς πρόπτεον.

[Ἡ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΛΛΟΥΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ πραγματεία αὕτη, τοῦ μακαρίτου Δούκα, ἐν ἣ

sunt mala, sunt quaedam medioeria, sunt bona plura, ἐξεδόθη ἐν Βιέννῃ τῷ 1814 μετὰ τῶν τριῶν διαλόγων Αἰσχίνου τοῦ Σωκρατικοῦ καὶ ἄλλων τινῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Δούκα συγγεγραμμένων. Προεργαίατατον δὲ τοῖς περὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἀσχολουμένοις ἐνομίσαμεν ἀνατυπώσωμεν αὐτὴν ἐν τῷ Σωκράτει καὶ δι' ἐπιτηδείων ἐκασταχοῦ παρατηρήσεων νὰ βεβαιώσωμεν ἀκριβέστατα πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ

ἀνδρᾶς εἰρημένα, τὰ μὲν ἐξαπλοῦντες καὶ διευκρινουῦντες, τὰ δ' ἐπανορθοῦντες καὶ συμπληροῦντες, τὰ δὲ παντελῶς ἐξελέγχοντες καὶ ἀπορρίπτοντες. Πάμπολλα μέλλομεν ἐν ταῖς Παρατηρήσεσι νὰ γράψωμεν, ἐξ ὧν ἐλπίζομεν ὅτι καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα διηρθρωμένως θὰ διδαχθῶσι καὶ τὸ περὶ γλώσσης ζήτημα πανταχόθεν διαπτυχθὲν καὶ συμφανὲς τοῖς πᾶσι καὶ εὐπαρακολούθητον καταστὰν δὲν θὰ περισύρηται τοῦ λοιποῦ ἀτίμως καὶ ἀπρεπῶς ὑπ' ἘΛΛΗΝΙΣΤΩΝ καὶ ἈΝΟΗΤΟΤΑΤΩΝ ἀνθρωπίσκων, βδελυρῶς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς γράμμασιν ἀσελγαινόντων καὶ λανθασμένως παραβύλως θρασυνομένων καὶ καρχάρων στόματι ἄμουσ' ὑλακτούντων, δολώσεις δ' αἰεὶ καὶ κιβδηλείας περὶ τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν μελαγχολημένων καὶ πάντα τρόπον αὐτῇ ἐπηρεαζόντων. ΕΥΘΥΡΡ. ΠΑΡΗΣ].

Πῶς θέλει ἡ φιλοσοφία νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος, καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος συγκατασπᾷ τὴν φιλοσοφίαν εἰς τὰ ἴδια πάθη! ἐκείνη μὲν περιορίζει αὐτὸν εἰς ἀπλότητα, ἀγαθότητα, καὶ ἀλήθειαν· ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἀνατρέπων ταύτας τὰς ἀρετὰς εἰς πᾶν τοῦναντίον, ἐκκινεῖ καὶ κείνην διαφόροις τρόποις καὶ διαδύσει νὰ συνηγορῇ αὐτῇ εἰς τὸ ψεῦδος κατὰ τὸ ἐνδιάθετον πάθος· καὶ οὕτως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κρατεῖ τὸ χεῖρον τοῦ κρείττονος· ὡς πόσον τυφλώττει αὐτὸ ὑφ' ἑαυτοῦ εἰς τὰ ἴδια συμφέροντα τὸ τιμιώτατον τοῦτο πλάσμα τοῦ Πουητοῦ! Θαυμάζω τῇ ἀληθείᾳ, ὦ ἄνδρες σοφοί, ὅταν ἀφορῶ εἰς τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους λέγετε καθ' ἑκάστην· καὶ εἰς τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα πράττετε ἐναντία τῶν λόγων· ἐπειδὴ οἱ μὲν λόγοι γίνονται περὶ τῆς κοινῆς βελτιώσεως, καὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἀρχαίαν δόξαν καὶ εὐκλείαν· τὰ δὲ πράγματα τιθέασιν μεταξύ ὄρη σκιόεντα, ὄλασσάν τε ἠχίησαν, κωλύματα ἀνυπέροβα· εἰ μὴ τις ὑπόσχεται εἰς ἡμᾶς ἐκείνην τοῦ μεγάλου βασιλέως τὴν μεγαλῶνυμον δύναμιν, ὥστε νὰ δυναθῶμεν οὕτω νὰ πλεύσωμεν μὲν τὰ ὄρη, νὰ ζεύξωμεν δὲ τοὺς πόντους πρὸς τὴν τοῦ πράγματος ἑκβάσιν· ἐπειδὴ οὐ μόνον εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτὴν, τὴν μόνην εὐθυτάτην καὶ ἐπιτομωτάτην ὑδὸν πρὸς ἐκεῖνα, ὄρους ἀδιαβάτους προσδιορίζετε, ἀλλὰ καὶ τοὺς τὰ βέλτιστα περὶ τούτου λέγειν προαιρουμένους ἐκκλείετε, καὶ μισητοὺς πρὸς τὸ γένος πειράσθε ποιεῖν. Σκύθης, βάρβαρος, σχολαστικὸς, ἀντιφιλόσοφος, ἀμαθὴς, σοφιστὴς

καὶ τὸ σεμνότερον, τοῦ γένους ἐχθρὸς· μέχρι τίνος ταῦτα; μέχρι τίνος λόγους κρατεῖτε κενούς, καὶ ἐνδιάθετα πάθη τρέφετε οἱ φιλοσοφίαν ἐπαγγελλόμενοι; ἕως πότε ἔριδας καὶ φιλονεικίας ἀνωφελεῖς καὶ μωρὰς;

Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες, εἰ μὲν ἀληθῆ ταῦτα ἐν ταῖς προομιῖαις τῶν ὑμετέρων συγγραμμάτων ἐπ' ἐμὲ σφενδονίζετε, δέχομαι πάσας τὰς ἐπωνυμίας αὐτὰς, καὶ ἀνάξιον κρίνω ἑμαυτὸν καὶ τῆς ὠφελείας τοῦ γένους, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ δικαιώματος· ἐὰν ὅμως κατὰ πάθος κατηγορηθῆτέ μου τὰ τοιαῦτα, καὶ τὸ ὑγιὲς τῆς συνειδήσεως ἐνδοθεν μαρτυρῇ, ὅτι ἐγὼ εἰμι ἀληθῶς τοῦ πατρῷου ἐκείνου ἀγαθοῦ ἐραστής, ὑπὲρ οὗ πολὺ ἀγωνισζόμενος φαίνομαι, δότε μοι, ὦ ἄνδρες, δότε μοι ἔτι μικρὸν δικαίαν ἀκρόασιν· καὶ μὴ διὰ τὸ πρὸς ἐμὲ μῖσος ἀποστρέψετε καὶ τὰ λεγόμενα περὶ τῆς κοινῆς ὠφελείας· καθότι τὸ μὲν ἴδιον πάθος ἔχει ἴσως τινὰ καὶ δικαίαν ἀπολογία· τὸ δὲ δι' ἐκεῖνο ἀποβύειν τὰ ὦτα καὶ πρὸς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος, πρὸς τῇ ἀναπολογήτῳ καὶ μισογενείας παρέχει δόκησιν. Ἔσται δὲ μοι ὁ λόγος οὗτος περὶ τίνων καὶ ὅσων διαφερόμεθα, καὶ ὅπως δυνάμεθα νὰ ἐνώσωμεν τὰς γνώμας εἰς ἓν, ἐὰν ὁ Θεὸς καὶ σεῖς θέλητε· ἔσται δὲ οὐ κατὰ χάριν τινός, οὐδὲ κατὰ τὸ ἔθος τῶν πλειόνων τῆς ἡμετέρας φατρίας· ἀλλ' εἴ τις ἐστὶν ἐν λόγοις ἀπλότης, εἴ τις ἀλήθεια καὶ τιμὴ κατέχει τὸν ἀνθρώπινον βίον, ἐκεῖθεν ὀρμώμενος, λέξω τὸ παριστάμενον· εἰ δὲ μὴ, οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ὅσα μοι εἴρηται πρότερον, ἔστωσαν πάντα ἦχος κενός, καὶ Ἀντιφιλοσόφου τῷ ὄντι γε μάταια ἀπηχήματα.

Ἡ γλῶσσα, ὦ ἄνδρες σοφοί, κατὰ τὸ τῆς ἀπὸ τῶν ξένων καθάρσεως δόγμα χωρὶς πάσης ἀντιλογίας ἐστὶ διάλεκτος τῆς Ἀττικῆς ἢ πλησιεστέρα πασῶν τῶν ἄλλων διαλέκτων, καὶ σχεδὸν ἡ αὐτὴ· καθότι ἐκεῖναι μὲν, οἷον ἡ Δωρικὴ, Αἰολικὴ, καὶ Ἰωνικὴ διαφέρουσιν ἐκείνης κατὰ τε τὰς φωνὰς, καὶ τὴν κλίσιν αὐτῶν· αὕτη δὲ μόνη ἔχει ἐκεῖθεν διατηρήσασα καὶ τὰς φωνὰς καὶ τοὺς τύπους ἀπαραλλάκτους· διαφέρει δὲ ὀπωσοῦν κατὰ μόνην τὴν συμπλοκὴν, εἰσχωρησάντων τινῶν εἰς αὐτὴν ἰδιωματικῶν ἐκ τῆς

ἐπιμιξίας τῶν πάντων Ἑλλήνων μετέπειτα¹. ταυτίζετ' αὖ μὲν κατὰ τὰς φωνάς, ἐπειδὴ, ἂν ἐπικρατήσῃ τὸ ἀπὸ τῆς τῶν ξένων καὶ ἀπεθαρβάρων καθάρσεως δόγμα, συγγραφέων καὶ μεταφρασθέντων πολλῶν βιβλίων, ἐν οἷς ἐξ ἀνάγκης θέλομεν δανεισθῆναι τὰ ἐλλείποντα ὡς ἀπὸ δόγματος κοινοῦ καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἀρχαίας, εὐθὺς ἔσται ὅλη δι' ὅλης ἢ Ἀττικῆ κατὰ δὲ τὴν κλίσιν πάλιν καὶ τοὺς τύπους αὐτοὺς, ἐν μὲν ταῖς ὀνόμασιν ἔστιν ἡ αὐτὴ παρὰ πᾶσιν· ἐν δὲ ταῖς ῥήμασιν, αἱ μὲν φυλάττουσι τούτους ἀπαράλλακτους· οἱ δὲ μόνον, ὧς ἄνδρες παρὰδοξοί, οὐκ οἶδα ἀνθ' ὅτου παραχαράττετ' ἐνταῦθα τὴν τῆς γλώττης ἀκεραιότητα, ἄλλως παρατυποῦντες αὐτήν, καὶ τὸ ὀρθὸν παρασῆμως παραμορφοῦντες πρὸς τὴν τοῦ ὄγλου συνήθειαν. Ἄλλ' ὅπως καὶ ὅπου παρανομεῖτε περὶ τὰ τοιαῦτα, τοῦτο, κατελθόντες ἀπὸ τῶν λόγων ἐπὶ τὰ πράγματα, δείξωμεν, οὕτως ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀρχόμενοι, ἵνα μὴ δόξωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκ λόγων μόνων φιλοσοφεῖν.

Ἐνεστώς. Τύπτω, τύπτεις, τύπτει· Τύπτομεν, τύπτετε, τύπτουσι, καὶ τύπτουν. Ἐν τούτοις φαίνεται διαφορὰ μόνον ἐν τῷ τρίτῳ πληθυντικῷ· διαφορὰ ὅμως χωρὶς ἀνάγκης· ἐπειδὴ πᾶσαι ἡμῶν αἱ φωναὶ ἀδιαφόρως ἀμφοτέρους τοὺς τύπους μεταχειρίζονται· ἀλλὰ διὰ τί τὸ χωρὶς ἀνάγκης, καὶ μάλιστα παρὰ πᾶσιν ἀδιάφορον ὄν, νὰ φέρῃ πρὸς τε τὴν ἀρχαίαν διαφορὰν καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς πρὸς τε ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀσυμφωνίαν; τοῦτο οὔτε δίκαιόν ἐστιν, οὔτε εὐλογον· ὅσον δὲ περὶ τῶν ποιητῶν, ἐπειδὴ οὗτοι ἀναγκάζονται πρὸς τὰ μέτρα, ἐχέτωσαν τὰ ἐλεύθερον, νὰ θερμπεύωσι τὴν ἀνάγκην κατὰ τὸ παριστάμενον· οὐ δίκαια ταῦτα λέγω; ἰδοὺ λοιπὸν κατὰ τοῦτο συνεφωνήσαμεν· νῦν δὲ μεταβῶμεν καὶ περικιτέρω.

Παρτατατικός. Λέγω, ἔλεγον καὶ ἔλεγα· βόλλω, ἔβαλλον καὶ

¹ Ἡ παιδεία τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐπὶ τὸ πλαῖστον ἐγένετο εἰς τὴν Ἀττικὴν, καὶ εἰς αὐτὴν ἔγραψαν μάλιστα γενικῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ γράφοντες συνεμίγνυον τι εἰς αὐτὴν καὶ ἐκ τοῦ ἐγγχωρίου αὐτῶν ἰδιώματος. ἕκαστος, ἀποκατέστη ἢ λεγομένη μετὰ ταῦτα Κοινή· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πρὸ δύο μὲν ἑκτονταετηρίδων ἐκπεπτωκυῖα εἰς τοῦσχατον ἐκ τῆς ἀμαθείας, καὶ ἐπιμιξίας τῶν ἀλλοφύλων· νῦν δὲ ἐπανερχαμένη καὶ βελτιουμένη εὐστόχως, εἰ μὴ τις ἀριλόσφος γνώμη κωλύσει εἶτι ταύτης τὴν πρόσδον.

ἔβαλλον· ἰσχύω, ἰσχυον καὶ ἰσχυα· διδάσκω, ἐδίδασκον καὶ ἐδίδασκα, ἐδίδασκαν· τύπτω, ἔτυπτον, ἔτυπτα, ἔτυπταν. Αὕτη ἡ διαφορὰ παρεισέφρησε βέβαια εἰς τὴν γλώσσαν ἐκ τῆς ἀμαθείας· καὶ σεῖς, ὧ ἄνδρες, παρελάβετε αὐτὴν ἀμαθέστερον, τὴν τε συνήθειαν τοῦ ὄγλου προφασίζόμενοι, καὶ τὴν σύμπτωσιν πρὸς τὸ τρίτον πληθυντικὸν ἀποφεύγοντες· ἀλλ' ἔχουσι λόγον ταῦτα ὀρθόν, ὧ ἄνδρες σοφοί, ὥστε νὰ ἀναπαύσῃ ἱκανῶς τὴν ὑμετέραν συνείδησιν; δὲν πιστεύω· ἐπειδὴ, εἰ μὲν πρὸς τὴν τοῦ ὄγλου συνήθειαν τοῦτο πράττετε, ἡ γραμματικὴ οὐκ ἔστι πλέον τέχνη τὸ μὴ ὀρθὸν πρὸς τὸ ὀρθὸν ἐπανάγουσα, ἀλλὰ τέχνη μᾶλλον διδασκτικὴ τῆς χυδαίας ἀμαθείας· ἔπειτα ἡ ἀτεχνος γλώσσα τῆς ἰδιωτικῆς συνήθειας οὐ μόνον τοῦτο παρεμύρφωσεν οὕτως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν Παθητικὸν ὄλον δι' ὄλου παρεθαρβάρωσε· Στοχάζομαι, ἐστοχάζομαι, ἐστοχάζουσαν, ἐστοχάζουνταν· ἐστοχάζομαι, ἐστοχάζουσαι, ἐστοχάζουνταν· καὶ τίς ἢ χρεῖα νὰ φέρω πρὸς εἰδότης τοιαῦτα πολλὰ παραδείγματα; ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔλεγα, καὶ ἔφερα, ἔλεγα καὶ ἔφερα, ἐκεῖνοι προφέρουσι· μήπως πρέπει λοιπὸν ἐκ τούτου νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς, φέροντες παραδείγματα ἐκ τῶν Ἀττικῶν τὰ, Ἠδυνάμην καὶ Ἠβουλόμην; μὴ, ὧ ἄνδρες Ἕλληνες, μὴ πρὸς Θεοῦ, μὴ γενώμεθα ἀρχηγοὶ τῶν τοιούτων κακῶν καὶ τοῖς μεταγενεστέροις, μηδὲ οὕτως ἀτόπως τῆς γλώσσης τὰ σπέρματα καταβέβλωμεν, τὰ παρὰ τοῖς χυδαίοις κάκιστα παραπωζόμενα ἀπιρήματα παρεισάγοντες· καθότι ἡ Γραμματικὴ ἐστὶ τέχνη τὸ μὴ ὀρθὸν εἰς ὀρθὸν διὰ κανόνων κοινῶν μεταβέβλωσα, καὶ οἷον συνθήκη τοῦ ἔθνους διδασκτικὴ τοῦ λέγειν καὶ γράφειν συμφώνως· καθάπερ καὶ ἡ Διαλεκτικὴ τοῦ διαλέγεσθαι, καὶ ἡ Λογικὴ ὁμοίως τοῦ ὀρθῶς συλλογίζεσθαι, καίτοι πολλῶν καὶ διαλεγομένων καὶ συλλογιζομένων ἐξ ἀμαθείας κακῶς· ἡ δὲ πρόφασις τῆς τοῦ λαοῦ ἀμαθείας, ἀσύμφωνος οὔσα πρὸς τοὺς κανόνας, εἶναι πρόφασις ἀτοπος· εἰ δὲ μὴ, γραπτέον καὶ ἐπὶ τοῦ Παθητικοῦ, ὡς ἐκ τοῦ, ἔλεγον ἐλεγομένην, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἔλεγα ἐλεγάμενην καὶ ἠλεγάμενην, ἵνα ἢ τὸ κακὸν τοῦ χείρονος ὀμαλώτερον. Περὶ δὲ τῆς συμπτώσεως αὐθις τοῦ πρώτου προσώπου πρὸς τὸ τρίτον πληθυντικὸν ἀπλουστερόν μοι γίνεται ἡ

ἀπόκρισις. Τοῦτο μὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ θεωρούμενόν ἐστι τῷ ὄντι ἀμφίβαλον· ἐν δὲ τῇ συμπλοκῇ τοῦ λόγου καὶ τῇ σχέσει τῶν ἠγουμένων καὶ ἐπομένων, οὐδενὶ οὐδέ πω ἀφῆκεν ἀμφιβολίαν ὥστε καὶ οἱ τὰ τοιαῦτα ζητοῦντες πρὸς παράδειγμα ἀσαφείας, δυσκόλως ἐν τοῖς συγγραφεῦσιν εὐρίσκουσιν· ἔπειτα, μόνον τὸ πρόσωπον τοῦτο συμπίπτει πρὸς ἕτερον πρόσωπον; οὐχὶ καὶ Ὀριστικὰ πρὸς Προστακτικὰ, καὶ Εὐκτικὰ; καὶ πάλιν Εὐκτικὰ πρὸς Ἀπαρέμφαια πολλαχῆ; ἀλλὰ καὶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἢ Ὀνομαστικῆ, καὶ Αἰτιατικῆ, καὶ ἢ Κλητικῆ συμπίπτει ὁμοίως; καὶ ἄλλα πολλά, τὰ μὲν κατὰ φωνήν, τὰ δὲ κατὰ γραφήν· ἀλλὰ μήπως ἐκ τούτου πρέπει νὰ ἐπινοήσωμεν καὶ τούτων διαφορὰν; μὴ γένοιτο τοιαύτη παραφροσύνη· οὐδ' ὁ λόγος ἡμῖν περὶ διορθώσεως τῆς ἀρχαίας, ἀλλ' ἵνα τὴν παροῦσαν ἀνορθώσωμεν πρὸς ἐκείνην, ὅσον τὸ δυνατόν. Περὶ δὲ τῶν Περισπωμένων αὔθις, ἐπειδὴ βλέπω ἀδιάφορον τοῦτο καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν φατρίαν, Ἐπεθύμουν, ἐπεθύμεις, ἐπεθύμει· καὶ Ἐπεθυμοῦσα, ἐπεθυμοῦσαι, ἐπεθυμοῦσε, οὐδὲν ἄλλο λέγω, εἰ μὴ νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ ἐν τούτῳ τὸ μετὰ λόγου γινόμενον· οὐ καὶ ταῦτα δίκαια λέγω; Ἐλθωμεν λοιπὸν ἤδη καὶ εἰς τὸν Παρακείμενον.

Οὗτος ὁ χρόνος εἰς μὲν τὴν συνήθειαν ἀληθῶς φαίνεται περιττός· ἐπειδὴ ὅμως ἡ γλῶσσα κατὰ τε κλίσιν καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἐστὶν ἢ αὐτῇ τῇ ἀρχαίᾳ, διαφέρει δὲ πως ἐν τῇ τῆς συντάξεως ἀναλύσει, ἀνάγκη εἶναι νὰ δεχθῶμεν καὶ τοῦτον· ἐπειδὴ εἰσῆχθησαν καὶ εἰς αὐτὴν ἐξ ἐκείνης, καὶ εἰσαχθήσονται οὐκ ὀλίγοι μονόλεκτοι λόγοι καὶ ῥήσεις, ὡς τὸ Ἀφῆκα, εὔρηται, κέκριται, πεπλήρωται, δέδοκται, γέγραπται, εἴρηται, τετέλεσται, ὃ γέγονε, γέγονεν, ὃ γέγραφα, γέγραφα· ἄλλα μυρία· χωρὶς δὲ τούτων ἢ χρῆσις τῶν μετοχῶν ἐστὶν ἀναγκαία πανταχοῦ ἐν τῷ λόγῳ. Γεγραμμένος, τεθλιμμένος, πεποιημένος, καὶ τὰ λοιπὰ. Ἀλλὰ σεις, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐν τούτοις ἐστὲ μοι παραδοξότατοι, ἀποκόπτοντες τὴν ἀρχουσαν αὐτῶν συλλαβὴν οὕτως, Γραμμένος, ποιημένος, θλιμμένος, διαστραμμένος, δικασμένος, μακρυσμένος, μερισμένος, κινημένος, διακομμένος, συνδεμένος, διακριμένος, ἐκταμένος, παιδευμένος· καὶ πρὸς ταῦτα οὐκ οἶδ' ὅ,τι καὶ εἴπομι ἀξιόν· μήτε δύναμαι

νὰ νοήσω πρὸς τί ταῦτα πράττετε, τὰ ἀπὸ πολλῶν μυριάδων αἰώνων καλῶς καὶ ἀξίως ἀποσωθέντα οὕτως ἀναξίως καὶ ἡμῶν καὶ τῶν προπατόρων τῆς γλώσσης ἀποκολοβοῦντες, καὶ μάλιστα συνειθισθέντα ἤδη καὶ εἰς αὐτῶν τῶν χυδαίων τὰ στόματα. Πρὸς τί λοιπὸν τοσοῦτον σπουδάζετε περὶ τὴν τοιαύτην ἀποβαρβαρίωσιν; καὶ μάλιστα προθυμούμενοι νὰ συστήσητε ἑαυτοὺς κλασικούς συγγραφεῖς εἰς τοὺς μεθ' ἡμῶν; ὦ τῆς παραλογίας! Ἀλλ' ἤδη μεταβῶμεν εἰς τὸν Ἀόριστον.

Ὁ χρόνος οὗτος παρεδόθη καὶ εἰς ἡμῶν διπλοῦς ἐξ ἀρχῆς, πρῶτος καὶ δεύτερος· καὶ ἕκαστε δὲν ἔπαυσε καὶ προσφερόμενος καὶ γραφόμενος οὕτως, Ἐγραψα, ἐδίδαξα, ἔκρινα, ἐφύλαξα· καὶ πάλιν, Ἐφαγον, ἔπιον, ἔμαθον, ἔβαλον, ἔλαβον, εὔρον, ἦλθον· καὶ τὰ λοιπὰ· ἀλλὰ σεις, ὦ ἄνδρες σοφοί, καὶ ἐν τούτοις νεωτερίζετε, τὸ εὐγενές καὶ καλὸν τῆς γλώσσης παραχαράττοντες, καὶ εἰς ἐν τὰ δύο βίᾳ συμφύραντες, ἦλθα, λέγοντες, καὶ ἔμαθα, ἔβαλα, ἔλαβα, ἔφαγα, ἔπια, εὔρα, ἔτεμα· καὶ οὕτω τοὺς τῆς χυδαίας φατρίας μεμφόμενοι, εἰς τὰ αὐτὰ περιπίπτετε· καὶ τὸ χεῖριστον, ἐν μὲν τοῖς Ὀριστικοῖς, εἰς τὸν πρῶτον Ἀόριστον συγχεετε πάντα· ἐν δὲ τοῖς Προστακτικοῖς, εἰς τὸν δεύτερον αὔθις τὰ πάντα ὡς ἐκ παλινωδίας, μάθε, λέγοντες, καὶ φάγε, καὶ πίε, καὶ γράψε, καὶ τύψε, πόησε, βόησε, χύσωσε· ἐν δὲ τοῖς Ὑποτακτικοῖς, τοῖς τε Ἀπαρεμφάτοις, καὶ ταῖς Μετοχαῖς αὔθις διηρημένως, ὡς μὴ παραδεχομένοις τούτοις καινοτομίαν· Γράψαι, διδάξαι· φαγεῖν, ἐλθεῖν· διδάξαι, γράψαι· φαγών, πιών, εὔρων, βελών· εἶτα πῶς οὐκ ἔσεσθέ μοι παραδοξότατοι; Βλέπω τῇ ἀληθείᾳ εἰς τὰ συγγράμματά σας πολλὰ τοιαῦτα μεταμορφώματα, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ καὶ τὸ τέλος, ὁποῖόν ἐστι· βλέπω τὴν λέξιν τυχόν, Παραστάμενος; ζητῶ τὴν ῥίζαν καὶ ὄλον ἐξῆς τὸ σῶμα τοῦ ῥήματος τούτου, ἀλλὰ τί εὐρίσκω; τέρας· Παραστέλω, παραστάσου, ἐὰν παρασταθῶ, παραστένειν, παραστήμενος· ἢ μὲν κεφαλή, ὄφραως· σταθῆς, λέοντος· τὰ ὀπισθεν, λύκου· ἢ οὐρὰ ὄλων ἐλληνική· τὸ δὲ ὄλον χίμαρα· καὶ ἰδοὺ γλῶσσα μακρονική, ἰδοὺ μιξοβαρβαρίωσις· καὶ τοιαύτην σπεύδετε νὰ συστήσητε εἰς τὸ γένος· ἀλλ' ὑποφέρει τὰ συνειδός; Δότε λοιπὸν, ὦ ἄνδρες, δότε τοὺς φυσικοὺς ἐξ ἀρχῆς

ὕψος τύπος εἰς τὴν γλώσσαν τελείους καὶ ἀλωδύτους· καὶ μὴ φείδεσθε καθότι μετ' ὀλίγον καιρὸν θέλετε εὖρη αὐτοὺς εἰς τὰ στήματα τοῦ λαοῦ οὕτω προφερμένους, ἦλθον, ἔμαθον, ἔραχον, ἔπιον, εὔρον, εἶδον· καὶ τὰ τοιαῦτα· καὶ πάλιν γράψον, ποιήσον, δίδαξον, βόησον· πάντα τέλεια καὶ ἀνώμματα· ἂν ὅμως ἡ χυδαία γλώσσα δὲν δύναται νὰ ἀκαλουθήσῃ, τοῦτο γίνεται παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν· ὅθεν οὐδὲ σεῖς ἔχετε λόγον διὰ τοῦτο νὰ τρέπητε τοὺς κανόνας πρὸς τὴν ἐκεῖθεν ἀμάθειαν, τὴν σπάρτον πρὸς τὸν πάτριον ἀμαθῶς παρωθοῦντες.

Νῦν δὲ ὁ λόγος φέρει ἡμᾶς εἰς τὴν Ἑποτακτικὴν ἥτις ὀνομάζεται οὕτως ἐκ τοῦ ὑποτάσσασθαι εἰς τινὰ τῶν μορίων, φυσικῶς φερόμενα πρὸς αὐτήν· ἀλλὰ σεῖς, ὦ ἄνδρες, καὶ ἐνταῦθα ἐκ μέρους ἐστὲ ἀνυπότακτοι, Ὀριστικῶς γράφοντες τὸ δεύτερον καὶ τρίτον τῶν ἐπιπέδων, καὶ τῶν πληθυντικῶν τὸ δεύτερον μόνον· καὶ ταῦτα ἐν τοῖς Παθητικοῖς μόνον τῶν βαρυτόνων· οἷον ἐάν Ἑπτωμαι, τύπτωμαι, τύπτεσθαι, τυπτόμεθα, τύπτεσθε, τύπτονται· διὰ τί ταῦτα ἀνώμαλα οὕτω; διὰ τὸ τῆς γλώσσης, ἴσως λέγει τις, ἐν Ὀριστικῇ συνειθέστερον· ἀλλὰ τοῦτο γίνεται εὐπροφάσιστον καὶ εἰς τὰ πρῶτα καὶ τρίτα τῶν Περιτωμένων ἀμφότερων τῶν Διαθέσεων· οἷον, ἐάν ποιῶμεν, ποιῶνται· χρυσῶμεν, χρυσῶνται· κατορθῶμεν, κατορθῶνται· ὠθῶνται, φιλῶνται, μισῶνται· τὰ ὅποια καὶ σεῖς, καλῶς ποιῶντες, κανονικῶς ὑποτάσσετε· πρὸς τί λοιπὸν ἡ τασαύτη ἀνωμαλία, καὶ ἡ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφορά; Αὐτὰ λοιπὸν διαρθώσατε, ὦ ἄνδρες· τὸ δὲ νὰ με στέλλετε εἰς τὰ προσιμῆ σας ζωντανὸν εἰς τὸν Ἄδην, δὲν ἠμπορεῖτε τοῦτο· ἐπειδὴ τὰ λεγόμενα προσκρμόζουσιν εἰς τὰ ἔργα σας εὐφρέστατα¹.

¹ Πολλὰ κατεῖπεν ὁ σοφὸς Βάμβας ἐν τῇ προσιμίᾳ τῆς Ῥητορικῆς, ἀλλ' ἀναινύμωι, συνειδῶς ἴσως, ὅτι δυσχερῶς προσκρμόζονται εἰς τινὰ ἐν δὲ τῷ ἀέρι περιφερόμενα, θύονται τυχὸν νὰ ἐπικαθίσωσιν εἰς τοὺς, εἴ τινες εἶεν ἄξιοι τούτων· οὕτως εὐσυνειδῶτως ποιεῖ ὁ ἀνὴρ, καίτοι ἐκ ῥητορικῆς ἀδείας ὀρμώμενος· τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ οἱ τῶν Ἑρμῶν ῥακενδύται, εἰδότες καλῶς ἐν τίσιν εἰσὶ, καὶ ἐκ τίνων ὀρμώμενοι· ἀλλ' ἐάν αἱ τοιαῦτα ὑποχθόνιοι συστάσεις ἐκδιάσωσι τὴν ἔκροσιν τοῦ πυρός, ἐκλιπύοντες τοῦ προσωπίου καὶ τῆς σκηνῆς ἀρθείσης, τί ποιήσουσιν οἱ πύλον χρόνον ἐμφωλεύοντες ὑπὸ ταῦτα λησται, καὶ τυμωφύχοι,

Καιρὸς δὲ ἤδη εἰπεῖν τι καὶ παρὶ τῆς ἀνζήσεως τῶν ῥημάτων· αὕτη δὲ γίνεται χρονικῶς καὶ συλλαβικῶς· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα, ὦ ἄνδρες σοφοί, αὐτοὶ ἐκυτοῖς πάλιν ἀμαθῶς ἀσύμφωνοι γίνεσθε· ἐν μὲν τῇ χρονικῇ οὕτως, ἤκουσα, ἀκολούθησα· ἦλθον, ἀλλαξά· ἄρχισα, ἤρχισα· ἠγάπησα, ἀγαπήθησα· ἀγνόησα, ἠγωνίσθην· ὑπαγόρευσα, ἐξήγγειλα· ἠνάγκασα, ἀκμασα· ἔθροισα, ἤθροισα, συνήθροισα· ἐσυνήθροισα· ἄνω καὶ κάτω τὰ πάντα· Ἐν δὲ τῇ συλλαβικῇ αὖθις, ἐν μὲν τοῖς ἀπλοῖς, δὲν ἐδυνήθη ἴσως νὰ εἰσχωρήσῃ καινοτομία· ἐν τοῖς συνθέτοις ὅμως κυκεῶν πάλιν, καὶ μόνον ἀπὸ βουλῆς οὐδ' αὐτοῦ· Καταγράφω, κατέγραφα, ἐκατάγραφα· ἐξέβαυνα, ἐξέβαλλον, ἐκβαίνα, ἐκβαλλον, ἐξέβη, προσέβη, ἐπέβη, ἐπροέβη· διεδέχθη, ἐδιαδέχθη· διήρπασα, ἐδιάρπασα· διαταγμένα, διατεταγμένα· συναγμένα, συντηγμένα· σπαρμένος, διεσπαρμένος, ἐδιασπαρῆ· ἀποθεβλήμενος, ἀποθεβλήμενος· ἀπεβλήθη, ἀποβλήθη· ἐσυστήθη, συνεστήθη, ἐσυστήθη· οἶδα, εἶδα, ἴδα, εἶδαμεν, εἶδομεν, ἴδαμεν· ὦ τῆς μάχης, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἀνοήτως εἰσάγετε κατὰ τῆς κοινῆς ὠφελείας.

Ἄλλὰ μήπως ἐν τούτοις εὐρίσκεται μόνους ἡ τοιαύτη ἀνωμαλία; πανταχοῦ κυκεῶν εἰς ὀρθογραφίαν, εἰς φράσεις, εἰς συνθήκην, εἰς τὰς ἐννοίας· ἐδῶ μὲν παρατηρῶ οὕτως, Ἐπιτυχαίνειν (διὰ

καὶ μορμύλικες, καὶ οἱ ἐθελοκάνως μὴ γευσίμενοι τῆς φιλοσοφίας τὸ γάλα; Ἄλλ' ἄφετε τοὺς ἀνθρώπους, ὦ ἄνθρωποι, νὰ ἀποθάνωσιν ἡσυχώτερον. «Ἴσους τουσι λόγους ἀνηλωκέναι ἰδίας ἔθρας, καὶ φθόνου, καὶ μικροψυχίας ἐστὶ σημεῖον, οὐδενὸς χρηστοῦ· καὶ μοι δοκεῖτε ἐκ τούτων τῶν λόγων ἐπίδειξιν φωνασίας βουλόμενοι ποιήσασθαι, τοῦτον προσέειπεν τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος οὐδενός». Ἀπορῶ ὅμως πῶς οὕτως ἠδέως ἤκουσε ταῦτα ὁ σοφὸς Κοραῆς, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ γόνατα συνεβράχοντο. Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὡς εἶπεν, ἐστὶν ἐκ φύσεως ἄνθρωπος πάντασι, πάθος, θυμὸς, καὶ χολή· πλὴν εἰς μάτην πάλιν, ὦ ἄνθρωποι, τοσοῦτόν μου κατεφρέσθε οὐδὲν κατορθώσατε ὡν βουλεύεσθε, μήτε πρὸς τοὺς νῦν, μήτε πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους (ἔξω ἂν λάβητε ἄλλας τινὰς ἀρχὰς) ἐπειδὴ τῆς ἡμετέρας πρὸς τὰς τοιαύτας κατηγορίας ἀθωότητος τὰ τεκμήρια εἶναι τῆ ὕψι· ψηλαφῆτὰ ἀπλοῦς καὶ τραυῆς, καὶ ὑπὸ ἀξιολογαιτάτου μάρτυρος τοῦ αἰῶνος τούτου ὑπογεγραμμένα· καὶ εἴ με δεῖ προσκρμόσαι τι ἑμαυτῷ τῶν ἀρχαίων κατὰ μίμησιν τῶν ὑμετέρων νεανισμῶν καὶ κόμπων. Οὐ γὰρ λίθοις, οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ . . . οὐδ' ἐπὶ τούτοις μέγιστον φρονῶ, ἀλλ' ἐάν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλη δικαίως σκοπεῖν, εὐρήσεις οἷόν τινα προδευαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀττικῆς τειχισμὸν, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν.

διφθόγγου) ἐκεῖ δὲ, Ἀποτυχένειν παρκακτιῶν δὲ, Παρκαστίνειν ἔτι δὲ κατωτέρω, Παρκαστένειν ἄλλοθι δὲ, Παρκαστήνειν καὶ ἀλλαχοῦ, Παριστάνειν καὶ μόλις πρ, Παριστῆν. Εἰς δὲ τὴν φράσιν αὖθις λέγει ὁ Βάμβας, ὅτι ἡ γλῶσσα ἡμῶν δὲν ἔχει σχῆμα ὑπερβατὸν, καίτοι ἡ γλῶσσα τῶν τῆς γλώσσης διορθωτῶν ἐστὶν ὅλη δι' ὅλης Ὑπέρβατος καὶ παντάθως ἐξεδρας, καὶ παρηλλαγμένη καὶ μοι μάρτυς ἡ Κωμωδία, τοῦτο τὸ ὑπερβάθμιον καὶ παράθλωπον ὕφος μάλιστα πεποινημένη ὑπόθεσιν καὶ ὄφειλε νὰ καταλάβῃ καὶ ἀπὸ τῶ, Ἀπ' ἴσως τὸν Ἑρμῆν τοῦτο μολθεῖν θέλομεν Ἴν δὲ τῷ περὶ Ἑρμηνείας αὖθις κατακρίνει τὴν φράσιν ταύτην «Μήτε ἐπιστήμην ἰκανὴν ὅλον τὸ βᾶθος τῶν πληγῶν σου νὰ ἐρευνήσω καὶ νὰ καταλάβω δὲν ἔχω, μήτε ἀρκοῦσαν νὰ τὰς θεραπεύσω δύναμιν». Ἐγκρίνει δὲ τὴν αὐτὴν πάλιν, μετατιθεμένων οὕτω τῶν ὀνομάτων «Μήτ' ἐπιστήμην ἔχω ἰκανὴν νὰ ἐρευνήσω καὶ νὰ καταλάβω τὸ βᾶθος ὅλων τῶν πληγῶν σου, μήτε δύναμιν ἀρκοῦσαν νὰ τὰς θεραπεύσω». Καὶ ταῦτα μὲν λέγει καλῶς, ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰς ποῖον αἰνίττεται τοῦτο ὅθεν ὁ τὸ μέλι φαγῶν, αἰσθανέσθω τῆς μελίσσης τὸ κέντρον ἐν τῷ μετώπῳ, ἂν ἔχῃ αἰσθησιν.

Πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὴ ἐφθάσατε, ὦ ἄνδρες σοφοί, νὰ δώσητε ἀλλόκοτα δόγματα περὶ τῆς ἀρχαίας, βιαζόμενοι νῦν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης νὰ ὑποκριθῆτε ἕτερον πρόσωπον, διαφόροις στροφαῖς καὶ διαδύσει τοῦτο πρᾶττετε καὶ ἐκ τούτου ἄνω καὶ κάτω φερόμενοι, καὶ ἑαυτοῖς ἀσυμφωνότατοι γίνεσθε. Ἀδικία καὶ μωρία μεγάλη, λέγει ὁ ὁμώνυμός μοι Βάμβας, νὰ εἰσάξωμεν εἰς τὴν γλῶσσαν τὸ, Κρεῖττον, ἐν ᾧ ἔχομεν καταληπτότερον τὸ, Καλήτερον καὶ ἄλλος πάλιν τὸ, Ἐπιτρέπειν ἀντὶ τοῦ Συγχωρεῖν, καὶ τὸ Χαλεπαίνειν ἀντὶ τοῦ Ὁργίζεσθαι. Ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις αὐτοῖς, ὦ ἄνδρες παρὰδοξοί, αὐτοῖς ἑαυτοῖς ἀντιπεριπίπτετε καὶ οὐ λέγω τοῦτο μόνον, ὅτι Κρεῖττον μὴ γράφοντες, γράφετε Κράτιστος, χεῖριστος, κάκιστος, πρῶτιστος, βέλτιστος, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα ἤρσαν ἀπᾶς τῷ τῆς αἰρέσεως ἀρχηγῷ· ἀλλ' ὁ μὲν, στράτα, λέγει ὁ δὲ, δρόμος· ὁ δὲ, ὁδός· ὁ δὲ, μονοπάτιον· ὁ δὲ, τρίβος· δὲ καὶ πορεία, ὁ δὲ, ἄλλο τι. Οἱ πλεῖστοι δὲ οἱ αὐτοὶ τὰ αὐτὰ

ἐκασταχῶσε ἀδιαφόρως· εἰ δὲ τις ἐρωτήσῃ, διὰ τί ταῦτα πρᾶττετε, ἀποκρίνεσθε, ὅτι ἡ γλῶσσα πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ ποιικίαν, καὶ ὕψος, καὶ ἰσχὺν, καὶ σαφήνειαν, καὶ ὅσα ἡ ἀπορία ἐν τῷ στενῷ καιρῷ τούτῳ γεννήσῃ, τοσαῦτα ἀπαντᾷτε· μόνον τὸ Κρεῖττον, καὶ Ἐπιτρέπειν, καὶ Χαλεπαίνειν δὲν προξενούσι τὴν ταιαύτην ποιικίαν τοῦ λόγου, διότι εἰσήγαγε ταῦτα Ἀντιφιλόσοφος πρότερον· βλέπετε ὁποῖαν φιλοσοφίαν μὴς πωλεῖτε μεγαλοφώνως; ἐπειδὴ δὲν ἀγνοεῖτε ἴσως, φιλόσοφοι ὄντες, ὅτι ἡ φιλοσοφία ἐστὶ βᾶσιμος εἰς ἀρχάς· σεις δὲ, ὦ ἄνδρες, ἐν ιδέαις ἀφρητημέναις ἄνω κάτω κατὰ τὴν ἐν τῷ ἀέρι χρυσαλίδα περιφερόμενοι, ἅμα καταβάντες ποτὲ εἰς τὰ πράγματα, ἀσύμφωνοι γίνεσθε, ἄλλοθι μὲν, Δάκτυλά, λέγοντες ἐν ταῖς ῥητορικαῖς συγγραφαῖς σας, ἀραιωμένα ἐν ἀπὸ τ' ἄλλο, χυδαίως, ἄλλοθι δὲ, δάκτυλα χωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, μακαρονικῶς καὶ ἄλλοθι μὲν χεῖρας ἀνοιγμένας· ἄλλοθι δὲ, ἐξήπλωμένας, καὶ ἄλλοθι ἐξαπλωμένας καὶ ἄλλοθι ἐκταμένας· καὶ που καὶ ἐκτεταμένας πόθεν ἡ ταιαύτη πολυλεξία καὶ τὸ ὕφος τὸ μίξοβαρβάρον; καὶ πρὸς τί ταῦτα πρᾶττετε οἱ τὴν μωρίαν καὶ ἀδικίαν κατηγοροῦντες τῶν χρωμένων τῷ Κρεῖττον καὶ Ἐπιτρέπειν καὶ Χαλεπαίνειν; Ἀλλ' εἶναι, φησί, περιστάσεις, καὶ οὕτως ἔχει· ἀλλ' ἡ ἀποκαθ' ἃς χρησιμεύει ἡ πολυωνυμία. Ναι οὕτως ἔχει· ἀλλ' ἡ ἀπολογία ἐστὶ κοινὴ καὶ τοῖς ἄλλοις· σεις δὲ πνευματικῶν ἔργον παιεῖτε, ὦ ἄνδρες· οἵτινες τοὺς μὲν ἄλλους ἀμαρτωλοὺς καθυποβάλλουσιν εἰς τῶν κανόνων τὰ ἐπιτίμια· ἑαυτοὺς δὲ παραδίδουσιν εἰς τὸ ἔλεος τῆς θείας δικαιοσύνης, καὶ εἰς τὸ ἔθος τοῦ κόσμου· τὰ αὐτὰ δὲ καὶ οἱ ὀπαδοί σας, ὡς ἐκ ῥιπῆς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων δογμάτων ἐλκόμενοι, ἀσυστάτως ποιοῦσι· καθήτι ποτὲ μὲν πρὸς τοῦτο, ποτὲ δὲ πρὸς ἐκεῖνο κατὰ χάριν κινούμενοι, τὴν ἰδίαν κρίσιν παντελῶς ἀφρηθήσαν· ἀλλ' οὗτοι οὔτε ἄρρενας ὄντες, οὔτε θήλειοι, ἀλλ' ὅμοιοι ἡμιόνοις, ἡμιόγων ὡς εἰκὸς καρπὸν ποιήσουσι τῷ κοινῷ.

Ἐκτός δὲ τούτων, καὶ ἐκεῖνο οὐ μικρὸν ἀτόπημα κρίνομεν καὶ φαίνεται μοι, ὦ ἄνδρες σοφοί, ὅτι ἀκούσαντες ποθεν, ὅτι τὰ πράγματα τότε φαίνονται θαυμαστά, ὅταν ἐκφράξωμεν αὐτὰ τὰ μὲν κοινὰ, καινῶς· τὰ δὲ καινὰ κοινῶς, ἐξελάθετε τοῦτο γενικῶς ἐφ' ἀπάντων.

διό και ἐν τῇ διορθώσει τῆς γλώσσης πολλὰς καινοτομίας ἐπενοήσατε· ὥστε τὰ μὲν ἐλληνικῶς ἐξ ἀμνημονεύτων αἰώνων διηρημένως γραφόμενα, περὶδοξῶς συνάπτετε· τὰ δὲ ἐκ πολλῆς συνηθείας αὐθις συνημμένα, περὶδοξότερον διαίρετε· οἶον τί λέγω; Καθεζυτόν, Κατόνομα, Τῶντι, Ἐνῶ, Ἀφοῦ, Ἐπιπολὺ, Ἐπιτοπλεῖστον, Κατολίγον, Ὀλονέν, Καταγῆς, Κατιδίαν, Ἐξυποψίας· καὶ πρὸς τοῦτοις ἴσως Τηαληθείς, Προσταῦτοις. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα οὕτω καινοτόμως συνάπτετε· τὰ δὲ διηρημένα αὐθις ἐκεῖνα· Κἄν ποιός, Κἄν εἷς, Κἄν μία, Καθ' εἷς, Ἄλλ' οἱ μόνον. Τοιαῦτα σοφίσματα καὶ σχολαστικὰ ἀποφυσήματα οἱ ἀσόφιστοι σοῖς καὶ ἀσχόλαστοι, ὡ ἄνδρες σοφοί, σχολαστικίζετε καὶ πολλαχοῦ πλαστοურγεῖτε εἰς τὴν τῆς γλώσσης διόρθωσιν¹. Πρὸς δὲ τοῦτοις τὸ αὐτὸ ἀτόπημα βλέπομεν καὶ εἰς τοῦ λόγου τὴν σύνταξιν, ἔνθα τὰ μὲν Ἑλληνικὰ διαλύετε εἰς τὸ ἔθος τῶν ἀμαθῶν· τὰ δὲ χυδαῖα ἐκδιάζετε εἰς τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, χωρὶς αὐτὰ, λέγοντες, καὶ Ἔξω ἀπὸ τὴν οἰκίαν, καὶ Ἔσω εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὰ τοιαῦτα· τὸ ἀποδόξαστον ὅμως Σιμῶ ἐτύχησεν ἐλληνιστὶ σύνταξιν γενικῆς, Σιμῶ τούτων διὰ τί ταῦτα οὕτως ἀντηλλαγμένα; ὅτι οὕτως ἤρесе τῷ εὐρέτη· τὸ δὲ, Πρὸς τοῦτοις, Ἐκ τούτων, Πρὸς τοῖς ἄλλοις, Ἐξ ὧν· καὶ ὅσα τοιαῦτα χαρίεντα τῆς γλώσσης καὶ σύντομα μόρια ἀποσώζονται, ἀποκλείονται, διότι οὐκ ἐπένευσε εὐμενῶς ὁ τῆς αἰρέσεως ἀρχηγὸς ἐπ' αὐτὰ· ἀλλ' εἶναι δίκαια αὐτὰ καὶ φιλόσοφα;

Αἱ γλώσσαι πάλιν, λέγει ὁ Βάμβας, ἔχουσι συγγένειαν πρὸς ἀλλήλας διὰ τὰς ἠθικὰς μεταβολὰς καὶ ἐπιμιξίας, καὶ οὐκ οἶδα ὅ,τι ποτὲ ἄλλο ὑψηλὸν οὕτω λέγει αὐτόθι· ἔχει ὅμως ἐκείστη,

¹ Τὸ συνάπτειν τὰ διηρημένα τυραννικῆν συνηθίαν ὀνομάζει τοῦτο ὁ σοφὸς Κοραῆς. (Προδρ. μ'.) ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ δὲν ἀκούουσιν, καίτοι ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτοῦ γράφοντες τὰ τοιαῦτα. Καὶ κατωτέρω αὐθις αὐτόθι (ν'.) δὲν ἐμπόδιζε (λέγει εἰρωνικῶς) τίποτε τοῖς Γραμματικῶς νὰ ἐνώσωσι καὶ τὸ, Εἰς μάτην, εἰς τὸ, Εἰσμάτην, διὰ νὰ ἀυξήσωσι τῆς γλώσσης τὴν σύγχυσιν περισσότερον· καὶ ταῦτα μὲν λέγει περὶ τῶν πάλαι ποτὲ ἐν σκοτεινῇ χρηματισάντων καιρῶν· νῦν δ' ὅμως βλέπειν τοῖς δευδοῦς αὐτοῦ καὶ περιεργότερον ἐπιτηθεύοντας τὰ τοιαῦτα, οὐκ οἶδα ὅπως ἠδύναται· οὐδ' ὅπως αἱ πρότερον τυραννίαι τῆς συνηθείας μετέβαλον αὐτῇ εἰς τὴν στάθμην τῆς εὐνομίας.

λέγει, ἴδιον χαρακτηῖρα, καὶ διὰ τοῦτο ἀρεῖλομεν νὰ ἀποφύγωμεν τὰ ξένα ἰδιώματα· ἀλλὰ ταῦτα λέγει ἐν ᾧ χρόνῳ μόνον φιλοσοφεῖ· ὅταν ὅμως γράφῃ ῥητορικῶς, ἐκπίπτει εὐθὺς τῶν δεδιδαγμένων, καὶ αὐτὸς ἐκρυτῶ περιπίπτων λαυθάνει, φοβούμενος ἴσως μὴ περιπέσῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς ἡμετέρας γλώσσης ἰδιώμα. «Ποῖος τῶν καρπῶν εἶναι κάλλιστος παρὰ τὸν νοστιμώτερον; τίς τῶν ἀστέρων πρῶτιστος παρὰ τὸν λαμπρότερον; ποῖος δὲ τῶν ἵππων ἄριστος παρὰ τὸν ταχύτερον;» Καὶ πάλιν, τί παρὰ τὴν μάθησιν καλῆτερον; τί παρὰ τὴν φρόνησιν τιμιώτερον; τί παρὰ τὴν φιλοσοφίαν τό; τί παρὰ τὸν πλοῦτον τό; τί παρὰ, τί παρὰ!· εἶτα ἀπορεῖ ὁ αὐτὸς διὰ τί εἰς τὸν Λόγιον Ἑρμῆν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ φαίνονται οἱ γράφοντες, ὅτι εἶναι διαφόρων αἰώνων. Μὴ ἀπόρει, ἀγαπητέ, εἰς αὐτὸ τὴν ἡμετέραν φιλοσοφίαν διώκουσι, τὰ φρονήματά σας μιμοῦνται, διόρθωσιν ἐπαγγέλλονται γλώσσης, ἐν μόνον ἐκεῖνο προσεκτικῶς φυλαττόμενοι, νὰ μὴ ἐλληνίσωσι πη κατὰ λάθος, καὶ γένωσιν ἄθεοι· ἐὰν δὲ τοῦτο μόνον δεξιῶς ἀποφύγωσι, μυριόγραμμος ἢ πλάγη πρὸς τὴν διόρθωσιν τῆς γλώσσης ἐστὶ· μυρία ἄρα καὶ τῆς γλώσσης τὰ ἰδιώματα ἔσονται· καὶ ὁ πλεόν τι τῶν καθεστῶτων κινῶν, οὗτος καὶ μᾶλλον ἀκούει φιλόσοφος, καὶ ἅμα φιλογενῆς ἐν τοῖς πρώτοις· οἱ δὲ παρὰ ταῦτα, καὶ μὴ ἐπιτηθεῖαι γράφειν, Κατόνομα, καταγῆς, κατιδίαν, ἢ

¹ Ἄλλὰ συγχωρήσθω μοι ἐνταῦθα νὰ γένω πρὸς ὀλίγον σχολαστικῶς αἱ φράσεις αὗται, ἐλληνικῶς μεταποιηθεῖσαι, ἔχουσιν οὕτω, Τίς τῶν καρπῶν ἐστὶ κάλλιστος τοῦ νοστιμωτέρου, καὶ τλ. δῆλον δὲ ὅτι ἡ γενικὴ, Καρπῶν, διαιρετικῶς ἀνάγεται εἰς τὸ, Τίς ἢ δὲ γενικὴ, Νοστιμωτέρου, καὶ ἀποδοθῆσεται; εἰς τὸ Κάλλιστος· καὶ πᾶς δύναται τὸ ἐνικὸν πρὸς Ἵπερθετικὸν ἀποδίδοσθαι παρὰ φύσιν; ὥστε ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἡμισοπτώτως ἀρεῖλαι νὰ ἐπιφέρηται τὸ πρὸς ὃ ἢ σύγκρισις γίνεται· οἶον, Τίς τῶν καρπῶν ἐστὶ κάλλιστος; ἢ ὁ ἥδύτερος; καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ, τίς καρπὸς ἐστὶ κάλλιστος; παρὰ ὃ νοστιμώτερος· οὕτω γὰρ τὸ ἐπιφερόμενον οὐ κατὰ παράθεσιν ἐπιφέρεται, ἀλλὰ κατὰ λύσιν μάλιστα τῆς ἡγουμένης ἀπορίας, ἢ ἐρωτήσεως κατὰ τὴν θεωρίαν τῶν φιλοσόφων γραμματικῶν· διὰ τοῦτο τὸ, Τίς τῶν καρπῶν κάλλιστος παρὰ τὸν νοστιμώτερον, διαρῆγνυεῖ τὰ ὅσα, οὕτω παρὰ τὴν φύσιν τῆς γλώττης βροντακοπούμενον· σημείωσαι δὲ ἐνταῦθα ἀκεῖνα, ὅτι οἱ τὴν τοῦ, Κρεῖττον, μυρίαν ἀποφεύγοντες, εἰσῆγαγον ἐνταῦθα πάντα τὰ ἐξ ἀνομάλων ἐλληνικῶν Ἵπερθετικά· καὶ προσέει, τὴν Διαιρετικὴν γενικὴν.

τοῦλάχιστον Κῆν ποιός, Κῆν ποσός, Ἄλλ' οἱ μόνον, ὁ τοιοῦτος σχολαστικός, σοφιστής, οὐδέν' ἔπειτα ἀγνοακτεῖτε, διὰ τί παρασιάζεσθε καθ' ἡμῶν τοσοῦτον ἢ Κομφιδία.

Ὁ αὐτός Βάμβας ἄλλοι ἐπαινῶν τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, συνιστᾷ τὴν συχνὴν ἀνάγνωσιν τούτων αὐτῶν εἰς ἡμᾶς¹· ἀλλὰ πρὸς ποτέρους τοῦτο ποιεῖ; πρὸς τοὺς ἀντιφιλοσόφους, ἢ πρὸς τοὺς φιλοσόφους; ἀλλ' οἱ ἀντιφιλόσοφοι ἐκ τούτου μάλιστα ἀντιφιλόσοφοι ἤκουσαν, ὅτι ἀξίως καὶ κατὰ τὸ καθῆκον τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας εἰσὶν ὑπέρμαχοι· δηλον ἄρα, ὅτι ἀποτείνεται πρὸς οὓς τὰ σοφὰ παραγγέλματα ἀπεπλήθησαν· καὶ χάρις τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ, ὅτι πᾶς ἐξήγησεν καὶ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς ἔτι μᾶλλον· ἄλλως δέ, τίς οἶδε ποῦ ἔμελλε νὰ καταντήσῃ αὐτὸ τὸ κακόν; εἶδτε, ὦ ἄνδρες, παράδοξα πράγματα· εἶδτε σχολεῖα τὰ μὲν, παρακμάσαντα ἐν ἀκμῇ· τὰ δὲ μέλλοντα ὅσον οὐπώ, καὶ ἐταράχθητε· εἶδτε συγγραμμάτια ἐπιγραφόμενα, Κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ σοφοῦ Κοραῆ, καὶ εἶπετε, Στῶμεν καλῶς· καὶ οὐ τοῦτο λέγω, ὅτι τοιαῦτα ἦσαν τὰ παραγγέλματα, ἀλλ' ὅτι ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων βέπει ἀκρατήτως πρὸς καινοτομίαν, καὶ ἡ νεότης, λαβοῦσα ἐπισφαλῶς τὸ καλόν, διασπᾷ ἀνεπιστημόνως ἐλεεινῶς πρὸς τὸ χειρόν· εἶδτε, λέγω, τὰ τοιαῦτα, καὶ εἶπατε, καλῶς λέγουσιν οἱ ἀντίπαλοι· Παιδείαν πρῶτον Ἑλληνικὴν, τὴν ὄντως φιλοσοφίαν, τὴν μόνην φιλοσοφίαν, τὴν θείαν τέχνην τοῦ νοεῖν καὶ γράφειν· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἔχητε συμφερόντως καὶ ἀντιπάλους, διὰ νὰ μάθητε, ὅτι ἡ φιλοσοφία ἑτέρα

¹ Περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Συγγραφέων ἐνταῦθα ὁ Βάμβας προσπαθεῖ νὰ διεξηγήσῃ σαφέστερον τὸν Βολισσινὸν ἐκδότην τῶν Ἀσσειῶν τοῦ Ἱεροκλέους· ἐνθα με στέλλει ὁ ἀγέρωχός μοι Ἀλέξανδρος νὰ ἰδῶ τὴν εἰκόνα μου· ἀλλ' εἴθε νὰ ἦτον ἐμὴ ἢ εἰκὼν, καὶ νὰ στῆ ἡ ἔννοια αὕτη μέχρις ἐμοῦ· Νῦν δὲ ἀπὸ τῆς τρίτης ἐκατονταετηρίδος ἀρξάμενη ἢ σοφιστικὴ . . . καὶ Νεοπλατωνιστὰί . . . καὶ Ἀθηναῖοι ἐν παρακμῇ . . . καὶ διάδοσις μολυσμοῦ τῆς σοφιστικῆς . . . καὶ τὰ τοιαῦτα πῆ ποτ' ἀνάγωμεν; Μὴ, ὦ ἄνδρες, εἰδότες, ὅσον ὀλισθηρὸν ἢ νεότης· ἦτις δεῖται χαλινὸς ἀεὶ πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἢ μύωπος πρὸς τὸ χειρόν. Κράτισον μὲν τῆς ἀκμῆς τῶν κειρῶν κατατυγχάνειν· ἐπεὶ δὲ δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰροῦ καὶ μὴ πλεονάζειν· ἱκανὰ ταῦτα· τὸ δὲ καὶ πλέον ἐκφράζεσθαι ἐπικινδυνώτερον τοῖς ἀπλουστέροις, ἢ ὑπελιμώτερον ἔσται· οὐκ εἰμὶ δεισιδαίμων, ἀλλὰ μήτε ἄφρων.

μὲν ἐστὶν ἐν λόγοις ἀφηρημένοις, ἑτέρα δὲ ἐν τοῖς πράγμασι, καὶ ὅτι ὁ φιλόσοφος ἐξηπατημένως πολλάκις θεωρεῖ τὸν ἄνθρωπον, οὐχ οἶος ἐστὶν, ἀλλ' οἶον δεῖ εἶναι· ἀλλ' οὕτως ἦν ἂν πραγματικὴ καὶ ἡ πολιτεία τοῦ Πλάτωνος. Ἀλλὰ νῦν δόξα τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ, ὅτι ἤνωσε καὶ κατὰ τοῦτο τὰ διεστῶτα.

Πρὸς δὲ τὸ περὶ διορθώσεως γλώττης τοῦ Βάμβας τί καὶ ἂν εἴποιμεν; πρέπει, λέγει, νὰ διορθώσωμεν τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ νὰ προσέχωμεν ἅμα νὰ μὴ τὴν κάμωμεν μήτε μιζοβάρβαρον, μήτε τρισβάρβαρον, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ μετρίως βάρβαρον ἐν τῷ μέσῳ· ἐπειδὴ, ἐξ ὧν λέγει, τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες, προκύπτει συμπέρασμα· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ αὖθις ὁ ὕλικός, γίνομαι πάλιν σοφιστής καὶ σχολαστικός πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλοσοφίαν· ἐπειδὴ μιζοβάρβαρον ἤδη προσαγορεύετε τὴν ἐξ Ἑλληνικῶν καὶ χυδαίων ὀνομάτων συνθεθεμένην, τὰ ὅποια προθύμως εἰσάγετε, Ἐντάμα, συμὰ, ἀπ' ἴσως, γάδαρος, Βακάλης· καὶ οἷα τῶν Ἑλλήνων τις ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς, ἀγνοεῖ, καὶ βάρβαρα ὀνομάζει· εἰ δὲ τούναντίον βάρβαρα ὀνομάζετε τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλος ἐστὶ λόγος οὗτος. Ἀλλ' οὕτως οἱ ἄνθρωποι ἀδιανοήτως ἀποσφενδονίζουσι φιλοσοφίαν πραγμάτων κενήν· εἰ δὲ ἄλλως ἔχει ταῦτα ὁ λόγος, ἐκάστη γνώμη περὶ τῶν τοιούτων ἐχέτω ἐξῆς καὶ παράδειγμα παρακείμενον, ἵνα γνῶμεν τό, τε μιζοβάρβαρον καὶ τὸ βάρβαρον, καὶ ἀπλῶς ὅ, τι λέγετε· ἄλλως δέ, ὦ ἄνδρες παράδοξοι, ὀρμάσθε ἐκ τῶν ἀφηρημένων ὡς πετόμενοι ἄγγελοι· ἀλλ' ἡμεῖς ἐσμὲν ὕλικοι.

Ὁ Πλάτων, πάλιν λέγει, καὶ Δημοσθένης, καὶ Πλούταρχος ὠμίλουν τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τὴν γλῶσσαν· ἔστω τοῦτο, ἀλλ' ἐκεῖνοι εἶχον γλῶσσαν ἀξίαν, καὶ δὲν ἐπαραιπονοῦντο, ὅτι δὲν τοὺς δουλεύει ἡ γλῶσσα¹· ἡμεῖς ὁμοῦς δὲν ἔχομεν, καὶ πρέπει νὰ ἀνα-

¹ Μὲ θαυμασμόν μου εἶδον τὸν σοφὸν Κοραῆ λέγοντα, ὅτι δὲν τὸν δουλεύει ἡ γλῶσσα· καὶ ποῦ; εἰς μίαν ῥῆσιν τοῦ Δημοσθένους, τὴν ὁποίαν παρέφρασαν ἐν τῇ πέμπτῃ τοῦ Πλουτάρχου πρὸς καθάρσιν τῆς ἐμῆς περὶ παραφράσεως γνώμης· ἐνθα ζητεῖ μάλιστα καὶ συμπάθιον παρ' ἡμῶν, νὰ μὴ τὸν κρίνωμεν αὐστηρῶς διὰ τε τοῦ χρόνου τὸ κατεπεῖγον, καὶ τῆς γλώττης τὸ ἀτελές· ἀλλ' ὅσον μὲν περὶ τῆς τοῦ καιροῦ κατεπεΐξεως ἔχει δίκαιον, καθότι οὕτως ἀγαπῶσιν οἱ ἄνθρωποι· νὰ στολιζῶνται, καὶ δωδεκάστιχος ῥῆσις παραφρασθεῖσα παρὰ σοφοῦ δεῖται πολυκαιρίας· τὸ δὲ νὰ μὴ τὸν δουλεύῃ ἡ γλῶσσα, τοῦτο δὲν

πληρωσώμεν τα ελλείποντα ἐξ ἐκείνων, καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη
 νὰ λαλῶμεν καὶ ἀκατάληπτος πῆ τοῖς πωλοῦσι τὰ λόγια.
 "Ἐπειτα τοιαῦτα λέγει λαλεῖ τῷ ὄντι ὡς ἄγγελος ὑψηλότατα,
 ἀλλ' ἡμεῖς ὑλικοί ὄντες καὶ τῶν πραγμάτων σχολαστικοί, δυσχε-
 ρῶς ἐννοῦμεν καθότι ὁ Πλάτων καὶ οἱ κατ' αὐτὸν ἐν ὑψηλοτάτῃ
 γράψαντες ὕλη, καὶ διὰ πολλοῦ τὰ ἐκυτῶν συγγράμματα βραχυ-
 γίζοντες, καὶ πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους τὸ πλεῖστον ἀποτεινό-
 μενοι, ἐπεδαψίλευσαν εἰς τὴν γλῶσσαν ὀνόματα πάμπολλα, ὥστε
 οὐ μόνον τραπέζας καὶ κυάθους ὠνόμασαν, ἀλλὰ καὶ τραπεζό-
 τητας, καὶ κυαθότητας, καὶ μελλοντότητας, καὶ ἄλλας μυρίας
 ιδέας ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης φιλοσοφίας εἰσήγαγον, ἀνωτέρως δηλο-
 νῶσι τῆς συνηθείας τοῦ αἰῶνος ἐκείνου· ἔπειτα πῶς δύναται νὰ
 καλλιεργηθῇ γλῶσσα, ἐάν μείνῃ ἐν μόνῃ τῇ συνηθείᾳ; οὕτω δὲ
 καὶ Δημοσθένης εἰς τὴν πολιτικὴν μετὰ ταῦτα, καὶ Πλούταρχος
 εἰς τὴν ἠθικὴν. Ἀλλ' ἐνόουν, φησὶν, ἐκείνους οἱ ἄνθρωποι· οὐκ
 οἶδα τίνας λέγεις ἀνθρώπους· οὐδὲ ἠμπορεῖς νὰ ἦσαι ἀξιόχρεως
 μάρτυς, νῦν ζῶν, οὐχὶ τότε· καὶ διὰ τοῦτο χρεῖα νὰ στείλωμεν
 ταχυδρόμον εἰς τὸν Ἄδην πρὸς τελείαν πληροφορίαν· καθότι καὶ
 ὁ Πλούταρχος ἔγραψεν, ὡς ἐδύνατο, κάλλιστα, ὡς πρὸς τοὺς πεπαι-
 δευμένους τὸ πλεῖστον ἀποτεινόμενος· καὶ ὁ Λουκιανός, καὶ οἱ
 ἄλλοι μέχρι τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ· εἰ δὲ μὴ, καὶ εἰς τὴν πτωσίαν
 αὐτῆν τοῦ βασιλείου, καθ' ἣν ἐποχὴν ἔζη ὁ σοφὸς διδάσκαλος
 οὗτος, ἔγραφον καὶ ἀμίλουν τὴν ἀρχαίαν Ἀστικὴν ἀπαράλλακτον,
 καθὼς οὗτος ἔγραψε.

Ἀλλ' ἡμεῖς, φησὶ, γράφομεν πρὸς κατάληψιν· καὶ οὕτω γρά-
 φετε, ἀλλ' ὁ λόγος εἶναι αὐθις ἀγγελικὸς καὶ μετέωρος, καὶ
 πολλὰ ὑπερκείμενος τῶν πραγμάτων· διὸ πίστευσαν καὶ μοὶ τῷ

προηλθεν ἐκ τῆς πτωχείας τῆς γλώσσης, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἐθελοκάκως, ὡς ἐν
 εἰποι ὁ λογιώτατος Ἑρμῆς, δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκολουθήσῃ ὀρθῶς τῆς γλώσσης
 τὴν δύναμιν· ἀλλὰ προσπαθήσας νὰ δείξῃ αὐτὴν κατὰ πάντα διάφορον τῆς ἀρ-
 χαίας, ἀνέτραψεν ἄνω καὶ κάτω τῶν λεγομένων τὴν τάξιν, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετέβαλεν εἰς τὸ, ὧ Ἕλληνας, ἀισχυνοθαίς ὡς φαίνεται,
 πατρῶον κρῆτον, ἀποσπασθέντων εἰς ἡμᾶς· οὕτω βέβαια μεταπίπτει τοῦ λόγου
 τὸ ὕψος παρὰ πολὺ, καὶ ἡ γλῶσσα σὲ ἐγκαταλείπει καταλιμπάνοντα.

ὕλιωτέρω νὰ σοὶ δώσω ἐν μόνον περὶ τούτου παρὰδειγμα. Τὸν
 παρελθόντα χειμῶνα κατὰ τινὰ περίστασιν ἀτυχίας διέτριβον ἐν
 Τρασιμβανίᾳ· ἐκεῖ ἦλθεν ὁ πέμπτος τοῦ Πλουτάρχου τῆς ἐκδό-
 σεως τοῦ σοφοῦ Κοραῆ· ἀνοίξας τὴν βίβλον, ἀναγινώσκω πρὸς
 τοὺς παρευρεθέντας ἐμπόρους τὴν ἀρχὴν τῶν Αὐτοσχεδίων. «Ἡ
 παιδεία τῶν ἐθνῶν εἶναι μακροῦ χρόνου ἔργον». Ἐρωτῶ ἕνα
 τινὰ ἐξ αὐτῶν, ἐν ἐννοῇ αὐτὰ τὰ ῥωμαίικα· μάλιστα, μοὶ εἶπε·
 τοῦτο θέλει νὰ εἰπῇ, ὅτι τὰ παιδία τῶν ἐθνῶν (αἰρετικῶν) εἶναι
 μικροχρόνια. Τοῦτο λοιπὸν, ἐν μοὶ πιστεύη τις, δεικνύει, ὅτι λα-
 λεῖτε ὡς ἄγγελοι· καθότι καὶ ὁ ἄνθρωπος, πρὸς ὃν τῆς ἐμῆς φι-
 λοσοφίας ἡ παῖρα, ὡς ἐμπορικῆς, δὲν ἦτον ἐκ τῆς ἐσχάτης τά-
 ξεως τῶν ἀνθρώπων· ἀλλὰ καὶ μάλιστα, ὡς ἐκ πόλεως μεγάλης,
 πεπολισμένος. Ἀλλ' ἡμεῖς, πάλιν λέγετε, περὶ τῶν ὀπισθοῦν
 πεπαιδευμένων λέγομεν ταῦτα· καλῶς καὶ τοῦτο· ἀλλ' αὐθις
 ἐλθὼν εἰς Βιένναν εὐρίσκω τοὺς πεπαιδευμένους ὀπισθομένους εἰς
 τὴν μετὰφρασιν τοῦ Ἀγάθωνος, ὡς μὴ δυναμένους νὰ ἐξελιίσωσι
 μήτε τὰς πλατύννας τοῦ Θουκυδίδου, μήτε τὰς λέξεις τοῦ Πλά-
 τῶνος, μήτε τὸ καθ' Ἡράκλειτον σκότος· καὶ οὕτως ἔπεσθέ μοι
 αὐθις, ὧ ἄνδρες, λαλοῦντες ὡς ἄγγελοι.

Ἀλλὰ πόθεν, φησὶ, νὰ λάβωμεν τὰ ὀνόματα, καὶ ἀπὸ τίνος
 αἰῶνος; τοῦ Πλάτωνος, ἢ τοῦ Δημοσθένους, ἢ τοῦ Πλουτάρχου;
 πρὸς ταῦτα σύντομος ἐστὶν ἡ ἀπάντησις. Πρακτικῆρον, ἀγαπητέ
 σοφιστὰ, πόθεν λαμβάνουσιν αὐτὰ οἱ τῶν Ῥητορικῶν συγγραφεῖς,
 οἱ τῶν Ἀγαθῶνων μεταφρασταί, οἱ τῶν Αὐτοσχεδίων καὶ τῆς
 διορθώσεως νομοθέται, καὶ ἔξεις ὁδὸν πλατυτάτην πρὸς τὸ ζη-
 τούμενον· ἐμοὶ δὲ ἐνταῦθα δὲς μόνον τὴν ἄδειαν νὰ σε ἐρωτήσω,
 διὰ τί τρέπεις οὕτω μικροπρεπῶς ἐνταῦθα τὴν Ῥητορικὴν σου εἰς
 σοφιστεῖαν ἐκνεντίον τῶν προδεδιδασκμένων, ἐποχὰς καὶ ἐξοχὰς
 αἰώνων σχολαστικῶς ἐρευνᾶν μεταξὺ τοσαύτης πτωχείας; ἐξ
 ὁποιασδήποτε ἐποχῆς θέλῃς, ἄνθρωπε, ἐξ αὐτῆς λάμβανε τῆς
 γυμνώσεως τὰ ἐνδύματα· συγχωρῶ σοὶ τὴν ἐκλογὴν· καὶ γὰρ ἀκο-
 λουθήσω μιμητικῶς, ὅσον ἐν δυνάμει, τὴν δικαίαν ἀπόφασιν· θέ-
 λεις καὶ περισσότερον τούτου; ζήτει κακεῖνο καὶ λήψη· μόνον ἡ
 σοφιστικὴ σου πωρῆσθαι· δεινῶς μοὶ σπαράττει τὰ ὄντα τοῦτο τὸ

ἀλλόκοτον πρόβλημα· εἰ δὲ θέλεις νὰ μὰς δείξεις, ὅτι εἶναι τῆς γλώσσας τινὲς ἐποχὴ, ἐμῶμεν τοῦτο ἀπὸ τὸν σοφὸν Ἑρμῆν πρότερον, καὶ ἡσύχασον!

Εἰς δὲ τὰς ἐπιστήμας συγχωρεῖ πάλιν τὴν τῶν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας λέξεων ἀναπλήρωσιν (ἄνω καὶ κάτω κινεῖται ὁ ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἔχει τῷ ὄντι ποῦ στηῖ, ἀποφεύγων ἀεὶ τὴν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀπλότητα)· ἀλλ' ἐκ ποίας ἐποχῆς; ἰδοὺ καὶ γὰρ σοὶ ἀντισηρίζομαι, ὁρμώμενος ἐκ τῶν σῶν· ἐκ τῆς τοῦ Ὀμήρου, ἢ τοῦ Πλάτωνος, ἢ τοῦ Δημοσθένους, ἢ τοῦ Πλουτάρχου; λαλεῖς ἄρα ἀγγελικῶς. "Ἐπειτα μόνον τὰ ἐπιστημονικὰ ταῦτα ἕκαστον τυχὸν λέξεις ἐλλείπουσιν; «Πῆ, σιώπα, μηδὲν λέγε, νήπιον!» τέχναι καὶ ἐπιστήμαι, φιλοσοφία, φυσικὴ, χυμικὴ, ἠθικὴ, πολιτικὴ, νομικὴ, ἐμπορικὴ, νκυτικὴ, γεωργικὴ, οἰκονομικὴ, οἰκειακὰ, τζουκάλια, παπούτζια, τράβαλα, μάβαλα, πάντα ταῦτα ἐξέλιπον καὶ ἐν τῇ κοινῇ συνηθείᾳ οὐδὲ τὸ δεκατημέριον τούτων σώζεται. Κατάβητε λοιπὸν, ὦ ἄνθρωποι, ἀπὸ τῶν ἀψηφημένων ἐπὶ τὰ πράγματα, καὶ ἀπὸ τῆς ὑψηλοτάτης φιλοσοφίας, ἐπὶ τὸν καθ' ἡμᾶς κόσμον, καὶ δεῦτε καὶ διαλεχθῶμεν περὶ αὐτῶν φυσικώτερον· τὸ δὲ βοῶν πολλάκις, φιλοσοφία, φιλοσοφία, καθάπερ ποτὲ οἱ μαινόμενοι Γάλλοι, *liberté liberté* πρὸς ἀπώλειαν τῆς τῶν ἔθνῶν εὐταξίας, φιλοσοφίαν ἀληθῆ οὐ ποιεῖ· περὶ ἧς ἂν ἐρωτήσω τὸν Λόγιον Ἑρμῆν συστηματικώτερον, θέλει τὸν ἀψήσῃ βέβαια μετὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ αὐτὸ τὸ Ἐπώνυμον.

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν συνάγεται, ὅτι διόρθωσιν γλώσσας προβάλλοντες, τὴν τῆς γλώσσας διόρθωσιν ἐμποδίζετε, τῶν μὲν

1 "Ὅτι μὲν αἱ γλώσσαι μεταπίπτουσιν καθ' ἕναστον αἰῶνα, ἄλλας ἀντ' ἄλλων λέξεις μεταλαμβάνουσιν, τὸ δὲ πλεῖστον καὶ προσλαμβάνουσιν, ἀξιομένων ἅμα καὶ τῶν ἰδεῶν, καὶ ἄλλοτε μοι δεδήλωται ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ Σόλωνος καὶ Λυσίου· ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἡ γλώσσα ἔχει τὴν αὐτὴν γραμματικὴν κατὰ τε κλίσιν καὶ σύνταξιν καὶ ἰδιώματα, ἐστὶν ἀεὶ ἡ αὐτὴ· καὶ οὕτω τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῶν ἐσχάτων Βυζαντινῶν, Ἑλληνικὴν, ὀνομάζομεν, μέχρις οὗ ἐφύλαξε τὴν γραμματικὴν τέχνην, καὶ ἂν ὁ χρόνος εἰσήγαγεν εἰς αὐτὴν μετὰ τῶν λέξεων καὶ πολλὰς ιδέας μὴ οὖσας εἰς τοὺς πρώτους αἰῶνας· μία ἄρα ἡ γλώσσα τοῦ Πλάτωνος, Δημοσθένους, καὶ τοῦ Πλουτάρχου, γλώσσα Ἑλληνικὴ, ἢ γλώσσα τῶν Ἑλλήνων.

καλῶν καὶ τελείων τοὺς τύπους ἐκφραζόντες, τῶν δὲ φράσεων τὸ ἰδίωμα εἰς παραδεχόμενα μεταβάλλοντες, καὶ τῶν ἐλλειπόντων τὴν ἀναπλήρωσιν ἀποφεύγοντες· ἢ διόρθωσιν γλώσσας νομίζετε τὸ Ἑμπορῶ, καὶ ἐξέρω, καὶ ἐξαναλεγόμενα, καὶ ἐξαναπεμπόμενα, καὶ ἐξαναθεωρούμενα, καὶ ἐξαναδιδασκόμενα, καὶ ἐξαναεργόμενα, καὶ ἐξαναλαμβάνόμενα, καὶ ἐξανακερρόμενα, καὶ ἐξανακυριεύόμενα¹· καὶ ἄλλους τοιούτους καπρῶνας ὀνομαζόμενος Πρακτικῆς δυνάμεως τοῖς μεταγενεστέροις εἰς κἀκρῶν αὐθις ἐξ ὑπαρχῆς· ἀλλ' ἢ τοιαύτη λεγόμενη διόρθωσις, οὐκ ἔστι τῷ ὄντι διόρθωσις, ἀλλὰ διορθώσεως πρόφασις πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πρὸς τὴν ἀρχαίαν συμπτώσεως· ἰδοὺ νηστεύομεν καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' οὐ νηστείας ἀληθοῦς ἔργον ποιῶμεν, τὴν ἀλλαγὴν τῶν βρωμάτων ὑποκρινόμενοι· ἐπειδὴ τῶν φασαλιῶν ἢ πλεγμασῶν καὶ τῶν ἄλλων ψυχικὴν σωτηρίαν οὐκ ἀπεργάζεσθαι σωματοειδῆ δὲ καχεξίαν, καὶ πολλάκις καὶ κίνδυνον τῆς ζωῆς, ὅσον ἂν εἴπῃς· τοιαυτοτρόπως, ὦ ἄνδρες, καὶ ἡ διόρθωσις τοῦ Ἑμπορῶ, καὶ ἐξέρω, ἀλλαγὴ ἔστι βάρβαρος. Νηστείας ζητεῖς, ἐκείνην τὴν ἐξίλασκουσαν πολλάκις τὴν θεῖαν ὀργήν; ἐλθέ εἰς τὰς περὶ ταύτης διατάγας, καὶ εὐρήσεις, ὅπως ὀφείλεις νηστεύειν, ἵνα μὴ ἀποπληνηθῆς εἰς ἐγκρατείας ἀλόγους, ἐξ Ἀποστολικῶν ἀπηγορευμένων παραγγελμάτων. Διόρθωσιν γλώσσας ζητεῖς; ἐλθέ εἰς τὴν μητέρα, ὅθεν ἐξέπεσε· λάβε τοὺς κανόνες ἐκεῖθεν, καὶ ὥθει τὸν πέτρον πρὸς ταύτην τὴν σπάρταν, καὶ ἔξεις ἐν ὀλίγῳ τὴν τῆς γλώττης διόρθωσιν· τὸ δὲ ἐξ ἀλόγων εἰς ἀλογώτερα μεταβάλλειν ἀλόγως οὔτε ψυχικὴν ἀπεργάζεσθαι σωτηρίαν, οὔτε γλώσσας διόρθωσιν ἐπαγγέλλεται· ἀλλ' ὑπόκρισιν φαρισσαϊκὴν καὶ προσποιήσιν σχολαστικὴν, σοφιστικὴν, καὶ κατησχυμένην.

Περὶ δὲ τοῦ Μέλλοντος, τὸν ὁποῖον εἰσαγαγόντες, ὦ ἄνδρες

1 Τὸ μῦθον τοῦτο ἀληθῶς πλουσιωτάτης ἂν βεβαιότητος, δύναται νὰ συγκροτήσῃ ἐν μυριάφυλλον Λεξικόν· ἀλλὰ πρέπει, ὦ ἄνδρες, νὰ ἐνθυμηθῆτε καὶ τὸ σοφῶς παρὰ τοῦ σοφοῦ Κοραῆ εἰρημένον, ὅτι ἐν τοῖς σπαργάνοις ἔτι τῆς γλώσσας οἱ βύβοι εἶναι εὐκολοσπόγγιστοι. Πρωτὸν ρ'· καὶ μὴ λέγετε τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ πράττετε μάλιστα· οὗτοι δὲ καὶ προσκολληθεῖτε τοὺς βύβους ἀσυνειδήτως αὐτῇ.

σοφί, αίσχύνεσθε ἤδη νὰ τὸν ἀφήσητε, τί θὰ καὶ εἴπωμεν περὶ τούτου; Ἀναγνώσατέ μοι, παρακαλῶ, ἀλλ' ἀναγνώσατε ἀπαθῶς τὰ περὶ τούτου πρότερον εἰρημένα μοι εἰς τὰς δύο πρὸς Ἀλέξανδρον ἀπαντήσεις μου, εἰς τὰ προλεγόμενα τῶν τῆς Γραμματικῆς μου ἐκδόσεων, καὶ εἰς ἄλλους λόγους μου πολλαχῆ καὶ ἀναγνόντες, ἀπαντήσατέ μοι, καὶ τὴν ὑμετέραν σαφέστερον ἐξηγήσατε δόξαν, ἵνα ἴδωμεν μὴ τι ἐξαπατώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐν οἷς ἀντεῖπομεν πρὸς αὐτήν, οὐ σχολαστικῶς, οὐδὲ σοφιστικῶς, ὡς ἂν εἴποιτε παίζοντες· ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας ὁρμώμενοι, εἴ τι καὶ ἡμῖν συγχωρεῖτε μετέχειν ἐκείνης. Τὸ θέλω γράψω, ὦ ἄνδρες, ἐὰν ἦτε φιλόσοφοι καὶ ἄνθρωποι λογικοί, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικοί, δὲν εἶναι Ἀπαρέμφατον, ὡς ὑπολαμβάνετε, ἀλλ' Ὑποτακτικὸν προφανῶς· ἄρα γε δὲν τὸ βλέπετε; τὸ βλέπετε, ἀλλὰ προσποιεῖσθε· πρῶτον τὸ θέλω φυσικῶς φέρεται πρὸς Ἐνεστῶτα καὶ Ἀόριστον κατὰ τὸ πᾶσι καὶ ἀπαξ ἐν χρόνῳ· σεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες, ὑπερβάντες τῆς γλώσσης τὴν φύσιν, ἀποδίδετε αὐτὸ ἀντιφιλοσόφως καὶ κακούργως καὶ πρὸς τρίτον τὸν Μέλλοντα· ὑπερ ἐστὶν ἀπαρέμφατον ἐν τῷ λόγῳ· ἄλλο δὲ τοῦτο ἐκ πολλῶν τεκμηρίων, πρῶτον μὲν ἐκ τῶν τοῦ Ἀορίστου δευτέρου, τὰ ὅποια ἔχουσι μάλιστα ἐναργῆ τὴν διαφορὰν ἐν τῷ Ὑποτακτικῷ· ἐπειδὴ καθὼς λέγομεν, Ἐρχομαι, ἐλεύσομαι, θέλω ἔλθω· οὕτω καὶ γράφω, γράψω, θέλω γράψω· καὶ καθὼς μένω, μενῶ, θέλω μείνη· καὶ σπεῖρω, σπερῶ, θέλω σπεῖρω· οὕτω καὶ ῥάπτω, ῥάψω, θέλω ῥάψω· καὶ εὐρέσω, θέλω εὐρη· πάντα δηλονότι συμφώνως πρὸς Ὑποτακτικὸν φυσικῶς· ἔπειτα, ἐκὼν ἦτον Μέλλοντα, ἀνάγκη ἦν νὰ τρέχη καὶ ἐν ταῖς Παθητικαῖς ἢ γλώσσαις πρὸς Μέλλοντα· ἀλλ' οὐδαμοῦ κατ' οὐδένα τρόπον ὑέχεται ταῦτα, ἀλλὰ τρέχει πᾶσι ὁμοίως πρὸς τὸν Ἀόριστον· οἶον, θέλω φάγη, θέλω φαγωθῆ· θέλω πίη, θέλω πιωθῆ· θέλω διδάξω, θέλω διδαχθῆ· ἔχεις ἐνταῦθα ἀποχρῶντα λόγον πρὸς ἀντιλογίαν; οὐχί· δηλον δὲ πρὸς τούτοις καὶ ἐκ τοῦ, εἶχα διδάξω, εἶχα διδαχθῆ, εἶχα πορευθῆ, καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως· ἀλλὰ σεῖς, ὦ ἄνδρες, ἐξηπατήθητε ἐκ τῆς συμπτώσεως τῶν τριῶν στοιχείων τοῦ Μέλλοντος σ, ξ, ψ, τὰ ὅποια εἰσὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῷ Ὑποτακτικῷ Ἀορί-

στῷ· ἀλλ' ἔπρεπε νὰ λάβητε εἰς ἀπόδειξιν καὶ τὰ Ἀμετάβουλα μάλιστα λ, μ, ν, ρ· ἐξ ὧν διακρίνεται ἡ διαφορὰ ἐκτέρων· καὶ προσέτι νὰ στοχασθῆτε τὰ ἐκ τοῦ δευτέρου Ἀορίστου ὑποτασσόμενα· οἶον, θέλω μείνη, σπεῖρω, ψάλη· καὶ θέλω φάγη, πίη, βάλη, λάβη, ἄπειρα τὰ τοιαῦτα· τῶν ὁποίων δὲν ἤμπορεῖτε νὰ προφασισθῆτε εὐλόγως, ὅτι ἡ κατάχρησις ἀνεβίβασε τὸν τόνον μὲ τὸν καιρὸν· καθὼς κατεβίβασε τῶν δύο ἐκείνων, θέλω ἰδή, καὶ θέλω εἰπή ἐξ ἀποκοπῆς, θέλω ὀή (ἢ βαρβαρικώτερον, θέλω δγη), καὶ θέλω πῆ¹. Οὕτως ἔχει ταῦτα, ὦ ἄνδρες· καὶ μοι χαρίζασθε τοῦτο πιστεύσαντες, χωρὶς νὰ ζαλιζήτε τὸν ἐγκέφαλόν σας ζητούντες κατηρχυμένα σοφίσματα· τὸ δὲ γράφειν ἔτι, θέλω φάγειν, θέλω πίνειν, θέλω ἔλθειν, θέλω εὐρειν, διδάξειν, φαγερωθῆν, βουσωθῆν, ἐκρεῦσαι, ἀναβῆν, γενῆν, ἢ γενεῖν, ἢ γενεῖν, ἢ γίνεσθαι, ἢ ὅ,τι οὐκ οἶδατε τί εἴπητε, αἰσχύνη καὶ ὄνειδος τοῖς τε ἐφευρηκόσι τοῖς τε θεζομένοις, καὶ περιπλέον ἀπειρητοῦν καὶ εἰς τὴν τῆς γλώττης διάρθρωσιν· διὸ καὶ ἀνυπολόγητοι μένετε, ἐπιβεβαιοῦντες ὡς εἶπε τὸ τοῦ Δημοσθένους «Τὸ συναιδέσθαι πεπερασμένον αὐτοῖς τὰ πράγματα, τοῦτο παραίρεται ὑμῶν τὴν θρασύτητα, ἀποτρέφει τὴν γλῶσσαν, ἐμφράττει τὸ στόμα, ἀγχει, σιωπῆν ποιεῖ».

Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ συνταχθῆ, φησί, πρῶτον μὲ τρίτον πρόσωπον, θέλω (ἵνα) ἔλθω; καὶ ποῦ νὰ ἔλθω, όταν ἐγὼ περὶ

1 Πᾶσαι αἱ Ἑλληνισμοὶ ἀπὸ τῆς Ὀριστικῆς μετακίππουσι· καθὼς καὶ οἱ χρόνοι αὐτοὶ τῶν Ἑλληνισμῶν, ἕκαστος ἐκ τῶν Ὀριστικῶν αὐτῶν μετασχηματίζονται· διὰ τί οὖν οἱ Γραμματικοὶ δὲν ὠνόμασαν τὸν Ὑποτακτικὸν Ἀόριστον, Μέλλοντα; οὕτω γὰρ μετὰ τῆς σημασίας καὶ ἡ γραφή ἀπικτεῖ· οἶον ποιῆσαι, ποιήσεις, ποιήσαι, ποιήσω, ποιήσης, ποιήση· κατὰ μὴν τῆς εἰς τὴν ἡ· τὸ δὲ ἐποίησα, ἐποίησας, ἐποίησε· καὶ ποιήσω, ποιήσης, ποιήση· οὔτε σημασία, οὔτε γραφή συγγενεύεται· διὰ τί λοιπὸν δὲν ὠνομάζομεν αὐτὸν Μέλλοντα ἀντὶ Ἀορίστου; ἢ ὅτι ἐξελεγχόμεθα ὑπὸ τοῦ, Ἐλεύσομαι, ἐλεύσει, ἐλεύσαται· ἔλθω, ἐλθῆς, ἐλθῆ, καὶ μενῶ, μενεῖς, μενεῖ· μείνω, μείνης, μείνη· καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀμετάβουλα ἔχουσι τοῦ Ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς ἀναντιβῆτον τὴν ἐνάργειαν. Οὕτω λοιπὸν καὶ σεῖς, ὦ ἄνδρες, ἐν τῷ ὑμετέρῳ τούτῳ Μέλλοντι τῷ, θέλω ποιήσαι, βοήσαι, χρυσάσαι, λάβατε τὸν ἔλεγχον ἐκ τῶν ἐναργῶν, οἶον, θέλω ἔλθω, μείνη, σπεῖρω, φάγη, πίη· καὶ τὰ λοιπὰ· καὶ παύσασθε τὴν σπάρταν πρὸς τὸν λίθον κινῶντας.

ἐμαυτοῦ λέγω τοῦτο; αὕτη ἐστὶν ἡ πρώτη καὶ τελευταία λαμπρά σου ἀπάντησις, καὶ ἐκ τούτου ἀμνημονεύεις, πῶς γὰρ διορθώσης τὴν γλῶσσαν; καὶ, ἀγαπητέ μοι Ἀλέξανδρε, ἀλλ' αὕτη ἐστὶ θεωρία σχολαστικὴ καὶ μωρὰ, καὶ ἀνάριστος τοῖς τῷ φωτὶ τῆς φιλοσοφίας περιλαμβομένοις, καὶ ποθοῦσι τὴν τοῦ γένους βελτίωσιν· ἐπειδὴ ὁ Ἴνα οὕτω προστιθέμενος περιττῶς, ἀφαιρεῖ σοὶ τὴν φύσιν τοῦ Μέλλοντος, καὶ εἰς προκίρῃσιν μεταβάλλει τοῦ λόγου τὴν ἔννοιαν· ἄφες λοιπὸν τὴν παράδοξον ταύτην ἱκανοποίησιν, καὶ θεωρεῖ τὸ πρᾶγμα ἀπλῶς καὶ δικαίως, ὡς ἐστὶν ἐν τῇ φύσει· εἰ δὲ καὶ ἀφρεύκτως ζητεῖς τῆς παραφθορᾶς τὴν ἀρχὴν, ἂν μοι πιστεύης, ἴσως ἔχει οὕτως. Ἡ φιλολογία τῶν Ἑλλήνων ἐξέλιπε, τὰ βιβλία ἔλειψαν, ἡ ἀνάγνωσις ἔπαυσεν, ὁ κάλαμος ἐνεκρώθη, ὁ λαὸς ἐβαρβαρώθη, τὰ πάντα ἀφείλεν ἡ τύχη, ὁ χρόνος· τότε ἀγράφματα ἄντες οἱ ἄνθρωποι, ὠμίλουν ὅπως ἐδύναντο, ἐξ οὐδεμιᾶς ἀρχῆς καὶ κανόνων ὀρμώμενοι· ὅθεν δυσκολυνόμενοι γὰρ εὗρωσι τὸ Ἐλεύσομαι, ἔλεγον, μέλλω ἵνα ἔλθω· κατὰ δὲ τοῦτο, καὶ θέλω γὰρ ἔλθω· εἶτα θέλω ἔλθω (ὡς ἔτι καὶ νῦν ἐν Ἰωαννίνοις) ἔπειτα θεὸς γὰρ ἔλθω· καὶ ὕστερον θεὸς ἔλθω· μετὰ δὲ τούτους πάλιν οἱ τὸ καθαρώτερον τῆς γλώσσης διώκοντες, ἀνεπλήρωσαν εἰς τὸ θέλω ἔλθω, θέλεις ἔλθης, θέλει ἔλθῃ· ἀλλ' ἵνα μὴ δύο ῥήματα δυσχερῶς καὶ εἰς μάτην μεταβάλλωνται κατὰ πάντα τὰ πρόσωπα, ἀφῆκαν τὸ δεύτερον εἰς τὸ τρίτον πρόσωπον ἀκλιτον· καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ παρ' ὑμῶν ἄλλως ἄλλοτε διορθούμενον καὶ φθειρόμενον· πιστεύεις μοι νῦν; πιστεύω, ἀλλ' ὁ γέγονε, γέγονε· αὐτὸς γὰρ ἔφα' τίς ἀντιστήσεται;

Νῦν δὲ βλέπετε καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἄνδρες, ἂν καλῶς καὶ δικαίως παρρησιαζώμεθα· διορθώσιν γλώττης προσβάλλοντες οὐδὲν πρὸς διορθώσιν μέχρι τοῦδε μετεκινήσατε, ἀλλὰ προσέτι καὶ τοὺς τύπους τοὺς σωζομένους τῆς γλώττης προσδιαφθείρετε· ἀλλ' ἐν τῷ σπουδῇ καὶ πτοήσῃ πρὸς σύστασιν τοῦ βευστωθῆν, ἐκρεύσειν, γενῆν, ἀναδῆν, ὃν ἦτον πολὺ κἄλλιον γὰρ εἰσάξωμεν κατ' ὀλίγον τὸν κύριον μέλλοντα ἐξ ἀρχῆς, τὸ ὁποῖον ἦν τῷ ὄντι καὶ εὐκολώτερον καὶ ἀναντίρρητον καὶ ὀρθόν; σεῖς δὲ, ὃ ἄνθρωποι, πρὸς τῷ μηδὲν ἐκ λόγου ποιεῖν, καὶ τὰ καλεστώτα

ἀξιοῦντες μεταποιεῖν, σκέψεσθε, ἂν καλῶς καὶ συμφερόντως ποιεῖτε· διορθώσαμεν, ὡς ἡ πρόληψις, τὸ Ἀντάμα εἰς τὸ Ἐντάμα, ἀλλὰ διὰ τί οὐχὶ εἰς τὸ Ἄμα; διὰ τί οὐχὶ καὶ αὐτὸ τὸ Ὅχι εἰς τὸ Οὐχί; ἢ τὸ Δέν εἰς τὸ Οὐ, ἢ τὸ Εἶναι εἰς τὸ Ἔστί; ἢ καὶ ἄλλο τι μικρὸν μόριον, ἵνα καὶ γὰρ ἰδὼν πῃ διορθώσιν τοῦ μικροῦ ἐκείνου μορίου, ἀναπνεύσω μικρὸν, καὶ ἀναπτερωθῶ πρὸς τὴν ἐλπίδα τῶν ἄλλων; Πάντα δυνατὰ μᾶς ὑπόσχεσθε, ὅλας τέχνας, ὅλας ἐπιστήμας, ὅλην φιλοσοφίαν· καὶ ἔχει οὕτω, καὶ ὁ χρόνος αὐτὸς συντρέχει εἰς τὴν ὑπόσχεσιν· ἐν δὲ ἐκεῖνο ἐπτάθῃ ἀδύνατον, μόνον ἢ τοῦ Ἰπαρκατικοῦ ῥήματος ἐπανάληψις· ὃ τῆς ἀνεξιότητος! Ἔνι, Ἴνε, Εἶναι, Εἶνε, Ἔνε, πᾶσα ῥηδιουργία προὔβληθη εἰς σκέψιν· μόνον δὲ τὸ ὄν, τὸ ὄρθον, τὸ ἀρχαῖον, τὸ πατρῷον, μόνον τοῦτο διώκετε, ἀποβάλλετε, μισεῖτε, ἐκκλείετε· καίτοι ἐν τῇ μεταξύ τῆς ἔριδος ταύτης, τείχη ἔπεσον, πόλεις ὅλαι παρεδόθησαν τῷ πυρὶ, θρόνοι τοὺς ἡγεμόνας μετέβαλον, ἔθνη τὰ μὲν ἠλαττώθησαν, τὰ δὲ ἔπεσον ὅλως, τὰ δὲ καὶ ἀνέστησαν· μόνον δὲ ἐν ἡμῖν ἐν τῷ σπουδαίῳ λογομαχίαις οὐδὲν πρὸς τὸ βέλτιον μεταδέδωκεν, οὐδ' αὐτὸ τὸ Ἔστί· διὰ τί; οὕτως ἔδοξε τῷ σοφῷ· ὃ γέγονε, γέγονε· εἶτα τὸ δόξαν ἀπαξ κακῶς, ἀδύνατον γὰρ μεταδόξῃ καλῶς; ἀδύνατον· δέδοκται γὰρ καλῶς οὐκ ἡμῖν γέγονεν, ὅτι οὐκ ἔδοξεν αὐτῷ κατ' ἡμῶν τι καὶ χεῖρον.

Ἐπὶ τούτοις δὲ εἰς τῷ σπουδαίῳ φιλοκαλίαν τῆς γλώσσης, ὁ αὐτὸς λέγει Βάμβιας, οἱ ἡμέτεροι προσπάτορες ἐφθασαν, ὥστε Ῥωμαῖοι, Ἰταλοὶ, Ἀγγελοὶ, Γάλλοι, Γερμανοὶ, πάντες κατέφυγον εἰς τὸν Ὀμήρον, εἰς τὸν Πλάτωνα, καὶ τοὺς ἄλλους, πρὸς ἀνεπλήρωσιν τῆς ἰδέας· καὶ ἔχει οὕτως· ἀλλ' ἐρωτῶ, οὐχὶ τὸν Βάμβαν αὐτὸν ἄνδρα ῥήτορα, οὐδ' ἄλλον τινὰ τῶν τῆς γλώσσης διορθωτῶν καὶ φθορέων· ἐπειδὴ αἰσθάνομαι, ὑποίαν ἀπάντησιν ἐτοιμάξετε· ἀλλ' ἐρωτῶ τούτους τοὺς Ἑυρωπαϊοὺς, τοὺς ἐκθραυστάς τῶν Πλατῶνων, καὶ παρατρέποντας ἐξ αὐτῶν τοὺς σπινθηρὰς τῶν κανόνων τῆς εὐγλωττίας· τούτους, λέγω, ἂν ἐρωτήσω, τί ἔμελλον γὰρ κάμωσιν, ἐὰν ἦσαν εἰς τὸν τόπον ἡμῶν; ἂν εἶχον δηλονότι τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Πλάτωνος, καὶ τοῦ Δημοσθένους τὴν γλῶσσαν ἐκ μέρους εἰς τὰ στόματα αὐτῶν σωζομένην, ἀρὰ γὰρ

τί ἐμελλον νὰ ἀποκριθῶσιν; ἐρωτήσατε, ἐάν θέλετε, καὶ ἀκούσατε· ἢ μάλλον εἰπεῖν, ἀκούετε καθ' ἑκάστην χωρὶς ἐρωτήσεως. Ἀναξιοπαθοῦσιν οἱ φιλέλληνας σοφοὶ τῆς Εὐρώπης· ἀναξιοπαθοῦσιν ἀλλοθὺς καὶ θυμολύζουσι, βλέποντες τῶν λαμπρῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀπογόνους, ἀγλαίζομένους ἀναξίως καὶ μειρακιωδῶς ἐν ταύτῃ λαμπρῇ ἐποχῇ εἰς τὸ βευστωθῆν, ἐκρεύσειν, γενῆν, ἀναδῆν· ἀναξιοπαθοῦσι, βλέποντες αὐτούς μηδὲ αὐτὸ τὸ ἀποθάρβαραν "Ὅχι εἰς τὸ Οὐχὶ μεταβάλλοντας, ἀλλ' Ἐντάμα, ἐμπορῶ, καὶ ἄν ποσὸς, καὶ ποιὸς· μουντζώματα, καὶ στραβώματα· πῶς λοιπὸν καὶ δι' ἐκείνους δὲν λαμβάνετε αἰσθησὶν τῶν καλῶν;

Ναί, τὰ εἰρημένα ἔθνη μηδὲν ἔχοντες πρότερον, πάντα ἔχουσι νῦν· ἀλλὰ πῶς; διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ αἰσθήσεως τῶν καλῶν. Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἐπιμελούμεθα ἤδη πρὸ χρόνων; μάλιστα· ἀλλ' ἵνα διαφθείρωμεν καὶ τοὺς ἐτοίμους τύπους τῆς γλώσσης. Αἰσθησιν δὲ τοῦ καλοῦ δὲν δεικνύομεν καὶ ἡμεῖς ἤδη εἰς τὴν φιλολογίαν; καὶ τοῦτό γε μακιστότατα πάντων, Βακάλης, γάδαρος, ἀπ' ἴσως, ἐξανηλεγόμενα, ἐξανηφερόμενα, δεγμένος, ἐκταμένος, ἀποβαλμένος, φανερωθῆν, βευστωθῆν· αὕτη ἐστὶν ἡ αἰσθησις τοῦ καλοῦ, τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς εἰς ἐστὶ μόνος, νὰ ἀπομακρύνητε τὴν νῦν συνήθειαν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας. Εἶτα δὲν αἰσχύνεσθε, ὦ ἄνδρες, παλεμοῦντες οὕτω τὸ μόνον πατρῷον κεμήλιον, τὸ ὁποῖον ἢ φορὰ τοῦ χρόνου καὶ τῶν πραγμάτων τὸ φέρει εἰς τὰς ἀγκάλας ἡμῶν; Βλέπω δὲ, ὅτι μεγάλην ἐπιμέλειαν διὰ διαφόρων δεικνύετε διαδύσεων νὰ συμπεῖσητε καὶ τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἱερὰν καὶ σεβάσμιον Σύνοδον, νὰ σθέσῃ καὶ τὸν σωζόμενον ἔτι ἐν αὐτῇ ἐξ ἀρχῆς τῆς ἀρχαίας γλώσσης σπινθῆρα· ἀλλ' ἐάν πατριαρχεῖν Κύριλλος ὁ σοφός, ἐάν περιστοιχίζηται ὑπὸ σοφῆς καὶ φρονίμου Συνόδου, ἐάν σώζηται πρόνοια τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτοῖς καὶ φιλοτιμίαι, ἐάν ἡ παρούσα ἐποχὴ θέλῃ διακρίνη τοὺς ἀρχηγούς τοῦ καλοῦ ἢ κακοῦ, ἢ Ἑλληνικὴ δὲν θέλει ἐκλείψῃ ποτὲ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ γένη ἀρχὴ ἑτέρων ἀτόπιων καὶ ἀπευκταίων¹.

¹ Πρόβλημα ἐκεῖνο γίνεται. Ἐάν ἀφήσῃ ἡ Ἐκκλησία τὴν Ἑλληνικὴν, δύναται νὰ εὐρεθῇ τις ἄρα γε μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ὅστις νὰ γράφῃ ἑλληνιστὶ, ἢ οὐ; Δεύτερον, ἀν ἦναι ἀνάγκη οὕτω νὰ μεταφράσωμεν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀπο-

Ἀλλ' ἀφῆκε ἐπῆλθέ μοι νὰ σὺς ἐρωτήσω κακεῖνο, περὶ οὗ πολλάκις καὶ ἄλλοτε σὺς ἠρώτησαι· καλῶς λέγετε, ὅτι οἱ Εὐρωπαῖοι ἔλαβον πολλὰ παρὰ τοῦ Ὀμήρου καὶ Πλάτωνος, προσέτι καὶ αὐτὴν τὴν Δοτικὴν ἐκείθεν λαβόντες ἔχουσι· σεῖς δὲ διὰ τί οὐδὲ παροῦσαν ταύτην φυλάττετε; ἀλλὰ καὶ εἰσερχομένην ἐξωθεῖτε, καὶ ἀποβάλλετε ὡς βάρβαρον τι ἀπῆχημα; βλέπετε εἰς πόσῃ ἀτοπίαν ἐβλήσατε; Ἀλλὰ περὶ τῆς Δοτικῆς καὶ τοῦ Μέλλοντος καὶ ἄλλοτε πολλάκις ὠμίλησα, ἀλλὰ μήτε τότε, μήτε νῦν ἐλπίζω νὰ ἀκούσω ἀπόκρισιν παρὰ τῶν ἐμφραζόμενων πρὸς τοῦτο τὰ στόματα· ἐάν ὅμως κυριεύσῃ ἡ γοητεία, καὶ κρατήσῃ ἡ ἀπατηλὴ αὕτη δόξα, ὥστε νὰ ἐκλείψωσι ταῦτα ἀπὸ τῆν γλῶσσαν, ἐκεῖνο λέγω μόνον ἐνώπιον πάσης ψυχῆς αἰσθησιν ἐχούσης καλοῦ· νὰ δώσητε ἀπολογίαν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

Οἱ Εὐρωπαῖοι προσέτι οὐ μόνον τὴν ἑαυτῶν ἐκλεπτύνουσι ἐκ τῆς τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν Ἑλληνικὴν ἐμικανθάνουσι καλλίστα· καὶ εἴ τις δυναθῆ νὰ γράφῃ καὶ νὰ προσφέρῃ αὐτὴν, νομίζει τοῦτο εὐτύχημα μέγιστον· σεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες παρχάδοι, Ἑλληνες ὄντες, τί λέγετε περὶ τούτου; καὶ τί τερατεύεσθε; νὰ τὸ ἐκφωνήσω; ὦ τάλακα Ἑλλὰς, πέπρωταί σοι νὰ ἀκούσῃς καὶ τοῦτο! μωρία, μωρία λέγουσιν οἱ Ἑλληνες νὰ λαλῶμεν, καὶ νὰ γράφωμεν ἑλληνιστὶ· ἀκούεις, μήτερ τῆς σοφίας καὶ τῶν γλωσσῶν; ἀκούετε Εὐριπίδαι καὶ Πλάτωνες καὶ πᾶν τὸ σύστημα τῶν αἰκουμενικῶν διδασκάλων; ἀκούετε σεῖς τὸ ἱερὸν καὶ σεβάσμιον τῶν Ἀμφικτυόνων συνέδριον; καὶ ἀκούοντες, πῶς θέλετε κρίνη τὴν ὄντως μωρὴν καὶ παρὰ νομον ταύτην δόξαν; Ἐκκλείεσθε, ὦ σεβάσμιοι πρόγονοι, ἐκκλείεσθε ὑπὸ τῶν ἀπογόνων· σεῖς οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου διδάσκαλοι, οἱ πατέρες τῆς φιλοσοφίας, οἱ φωστῆρες τῆς γῆς· ὑπὸ τῶν ἀπογόνων πάσχετε ταῦτο, οὐχ ὑπὸ Σκυθῶν, οὐχ ὑπὸ Περσῶν, οὐχ ὑπὸ Αἰγυπτίων. Ἐκεῖνα τὰ ἔθνη ἔδραμον προθύμως ὡς ἔλαφοι δεψῶσαι εἰς τὴν πηγὴν τῆς σοφίας σὺς·

λουθίαν εἰς τὴν νῦν μεθοδάρβαρον· καὶ τρίτον, πότερον συμφορώτερον εἰς τὴν Ἱερσακίαν καὶ εἰς τὸ ἔθνος, νὰ καταθιβάσωμεν τὴν ἐκκλησιαστικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν νῦν ἠμιλουμένην, ἢ ταύτην αὐτὴν νὰ ἀναθεβάσωμεν εἰς ἐκείνην. Ἐάν λύσῃ τις αὐτὴν, θέλω δεῖξῃ κατὰ τὴν γνώμην μου μετὰ ταῦτα.

νῦν δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων καταφρονεῖσθε· ἀλλὰ μὴ λυπεῖσθε καὶ οὕτως· ἂν καὶ οὗτοι οἱ ἀφιλόστοργοι ἐμποδίσωσι τῆς γλώσσης τὴν πρόοδον, ἐλεύσεται καιρὸς, ὅτε αὕτη γενήσεται κοινὴ εἰς τὰ ἔθνη· ἔσται ὅτε τῆς φιλοσοφίας ἡ τροφὸς θέλει λάβῃ τὸν θρόνον τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὸ κέντρον αὐτὸ τῆς Εὐρώπης· ὅτε ἐκφωνηθήσεται εἰς τῶν Ἀκαδημιῶν τὰς καθέδρας, εἰς τῶν βασιλέων τὰ βουλευτήρια, καὶ ἐπομένως εἰς τὰ στόματα τῶν ἐθνῶν· τοῦτο καὶ ὡς ἄξιον εὐχομαι, καὶ ὡς δυνατόν προμαντεύω.

Ἀλλὰ πότε, φησὶν, ἐκωλύσαμεν ἡμεῖς τῶν Ἑλλήνων τὴν γλῶσσαν; καὶ πῶς ἐκκλείομεν ἔξω τοὺς συγγραφεῖς οἱ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ συνιστῶντες αὐτούς, εἰσάγοντες, ἐκδιδόντες, ἐπαινοῦντες; Ναι, ἀγραπυτὲ, ἀλλ' εἶσαι πολιτικός· καὶ τῶν πολιτικῶν οἱ σκοποὶ εἰσὶ πάντοτε κεκρυμμένοι εἰς τὸ νέφος τῶν διακλύσεων· λέγουσιν ἢ μὴ φρονοῦσιν, ἵνα κατορθώσωσιν, ἢ φρονοῦσι μὴ λέγοντες· καὶ τοῦτο ἐστὶ μάλιστα ὑπεροχὴ καὶ ἀξία πολιτικοῦ, τὸ ἀνεπακισθήτως ἐκτελεῖν τὸ σκοπούμενον, ἀπὸ πιθανῶν καὶ μικρῶν ἀρχόμενον πρότερον· καθάπερ οὕτε αὐτοὶ οἱ ἄθεοι προφέρουσι τὰ ἐκυτῶν φρονήματα προφανῶς διὰ φόβον, ἀλλ' ἐκ τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ μικρῶν εἰκοτολογιῶν κατ' ὀλίγον ἀρχόμενοι, καὶ ἐντεῦθεν ὑποσκάπτοντες τὰς τῶν ἀθῶων καὶ ἀστηρίκτων καρδίας, ρίπτουσι τὴν σαγήνην, καὶ ἔλκουσι πρὸς τὸν κρημνὸν πολλοὺς τυφλοὺς προσηλύτους. Μανθάνειν μὲν τὴν Ἑλληνικὴν, μὴ γράφειν δὲ, μὴδὲ ὁμιλεῖν. Τί σοι βούλεται τοῦτο, σοφιστῆ, τὸ μὴ γράφειν, μὴδὲ ὁμιλεῖν τὴν γλῶσσαν; καὶ μὴν τῶν γλωσσῶν ἡ μεθοδικωτέρα μάθησις διὰ γραφίδος καὶ ὁμιλίας μάλιστα κατορθοῦται, καὶ τοῦτο ἐστὶν ἀξίωμα ἤδη ἐπικρατυνόμενον εἰς τὰς ψήφους ἀπάντων· πῶς λοιπὸν ἐμποδίζεις τὴν ἐπιτομωτάτην ὁδὸν τῆς ἐκμαθήσεως ταύτης; Ἀλλ' αὕτη ἐστὶ τεθνηκυῖα· τί δὲ ἡ Λατινική; οὐ τεθνηκυῖα καὶ αὕτη; καὶ ἰδοὺ ἀνέστη· πάντες καὶ πεπαιδευμένοι, καὶ ἔθνη ὅλα, ὅπου τιμᾶται, καὶ μανθάνουσιν αὐτὴν καὶ προφέρουσιν· καὶ ἡμεῖς ἤδη συνιστῶμεν αὐτὴν εἰς τοὺς νέους ἀδικόφως μανθανομένην, γραφομένην, καὶ λαλουμένην, ὅπως ἂν ἕκαστος δυναθῇ. Ἀλλ' ἡ Λατινική, φησὶν, οὐχ ὑπὸ ἔθνος ὅλου, ἀλλὰ μερικῶς ἐκλαλεῖται· ἀλλὰ

τοῦτο ζητεῖ ὁ λόγος καὶ περ' ἡμῶν, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν τοῖς Σχολείοις, ἐν ταῖς διατριβαῖς τῶν πεπαιδευμένων, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δι' ὅλου νεκρὰ· καὶ τίς ἐζήτησε πώποτε τοῦτο περὰ τῶν γεωργῶν; διὰ τί λοιπὸν καὶ τὸ δυνατόν αὐτὸ διὰ τὸ ἀδύνατον ἀποκλείετε; Ἴνα γράφωσι, λέγει, τὴν νῦν λαλουμένην καλῆτερα. Καλὴ πρόφασις, καὶ ἡ ἀπολογία ἕως φιλόσοφος! ἀλλὰ τοῦτο προσαρμόττει, ἂν ἔχη λόγον, καὶ εἰς τὴν μάθησιν ἀπλῶς τῆς νῦν λαλουμένης· διὰ τί λοιπὸν συνιστᾶτε τοὺς συγγραφεῖς, καὶ κωλύετε οὕτω τὴν νῦν τοῦ γένους βελτίωσιν εἰς τὴν νῦν λαλουμένην; Ταῦτα λοιπὸν εἰσὶ τῷ ὄντι μωρία, ἀλλ' οὐχὶ τὸ θέλει γράφειν καὶ λαλεῖν τὴν Ἑλληνικὴν.

Ναι, λέγεις αὖθις, καλὸν ἐστὶ τοῦτο, ἀλλὰ δυσκατόρθωτον εἰς ὅλον τὸ ἔθνος· καὶ τίς σοι εἶπε πώποτε τοῦτο εἰς ὅλον τὸ ἔθνος αὐτὰ εἶναι σοφιστικὰ· ἰδοὺ γίνεται τοῦτο κοινῶς εἰς τὰς Ἐκκλησίας· γενέσθω δὲ οὕτω κατὰ τὸ δυνατόν καὶ εἰς τὰ Σχολεῖα οὗτοι δὲ οἱ πρῶτοι νέοι οἱ ἐν ταῖς σχολείοις λαλοῦντες, ὅπως ποτὲ λαλήσωσιν, ὅταν ἔμβωσιν εἰς τὸν κόσμον, θέλουσι προφέρῃ τριανώτερα καὶ καθαρώτερα τὴν συνειθισμένην· ἐντεῦθεν θέλουσι μεταδώσῃ τι ἐκ τῆς ἔξεως αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους· οἱ δὲ παῖδες αὐτῶν αὖθις, εὐρόντες τοῦτο, θέλουσιν ἐπιδαφιλεύσῃ καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ καλὸν ἐκ τῆς ἰδίης διατριβῆς καὶ μαθήσεως· καὶ οὕτως εἰς τρίτην γενεάν θέλει πλησιάζῃ ἡ θυγάτηρ εἰς τὴν μητέρα, καὶ μὲ τὸν καιρὸν, ἐπιπόνου τυχοῦσα ἐπιμελείας, ἐνωθήσεται τῇ μητρὶ, ἧς οὐδὲ ἀπεχωρίσθη παντελῶς, ὡς ἂν εἴποι τις περὶ τῆς Λατινίδος καὶ Ἰταλίδος· ἀλλ' ἔχεται ταύτης ἀδιαζεύκτως, καὶ ἀκολουθεῖ ἀναποσπᾶστως πρὸς ἰσοφροσίαν· οὕτως ἠκολούθησαν πρὸς τὴν τελειότητα, καὶ ἔτι ἀκολουθοῦσι καὶ τέχνη, καὶ ἐπιστήμη, καὶ σοφία, καὶ πλοῦτος· καὶ οὕτως αὐξάνουσιν· εἰ δὲ θέλεις νὰ τρέξωσι πάντα ἀνάπαλιν κάτω, κόπτε τὰς αἰτίας τῆς αὐξήσεως, καὶ θέλεις κατορθώσῃ εὐθὺς τὸ σκοπούμενον. Μανθάνειν μὲν, μὴ γράφειν δὲ, μὴδὲ λαλεῖν· οὕτως ἀγραφον καὶ μογγιλᾶλον μάθησιν ἐπαγγέλλεσθε.

Δὲν εἶναι, ὦ ἄνδρες σοφοί, οὐδεμίαν ἀμαρτίαν εἰς τὸν κόσμον, ἢ ὅποιαν δὲν ἔχει καὶ πρόφασιν τινὰ πρὸς ἀπολογίαν· ἀλλ' εἶναι

πάντα κατὰ τὸ δοκοῦν τῶν ἀμικτανόντων τοιαύτη, εἶναι σοφιστικὴ, εἶναι σχολαστικὴ καὶ μωρὰ. Οἱ Ἑυρωπαῖοι, λέγετε, ἐπιμείναντες εἰς τὸ ἔθος, τὴν ἐκυτῶν γλῶσσαι ἐκαλλιέργησαν καὶ ἡμεῖς ἄρα τὸ αὐτὸ οὕτως ὀφείλομεν ἐκτελέσαι. Ταῦτα μὲν λέγετε, ἀλλὰ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ σοφίζεσθε· καὶ πρῶτον μὲν οἱ Ἑυρωπαῖοι εἰς ποίαν ἀρχαίαν ὀφείλοντες νὰ καταφύγωσιν, οὐ κατέφυγον; καὶ πόθεν ἐδύναντο νὰ λάβωσι τοὺς τύπους, τὰ ὀνόματα, τοὺς κανόνες, καὶ ἀπέφυγον τοῦτο; ἀπὸ τῆς ἀρχαίας αὐτῶν τῆς βιβλίου καὶ μόλις διηρημένης; ἀλλ' ἐκεῖνοι ταῦτα μάλιστα φεύγοντες, ἐνέμειναν εἰς τὸ ἔθος· ἡμῖν δὲ πρόκειται πηγὴ ἐπιτήρησις καὶ ἀφθονία, ἀφθονία προχέουσα τοὺς κρουνοὺς εἰς ἀνάληψιν πάντων· τί οὖν ἡμῖν κοινὸν καὶ τοῖς ἔθνεσιν; ἀφ' οὗ ὅμως λάβωμεν πάντα, ὅσα ποτὲ ἐστερήθημεν, μενοῦμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ ἔθος συμφερόντως καὶ προσηκόντως· ἔπειτα, ἂν ζητήσωμεν ἐπιστημονικώτερον τὴν ἀλήθειαν, οὐδὲ ἐκεῖνοι ἐνέμειναν εἰς τὸ ἔθος, ἀλλ' ἔξω τοῦ ἔθους ἐπιμερόμενοι κατ' ὀλίγον, καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον χωροῦντες, ἐδημιούργησαν οὕτω τὴν ὑπεροχὴν τῶν γλωσσῶν καθότι τὸ ἔθος αὐτὸ, ἐπειδὴ πέφυκε νὰ ἔχῃ τὴν κατάρτησιν ὀπαδόν, κλίνει ἀεὶ πρὸς τὸ χειρόν, καὶ μεταβολὴν πρὸς τὸ βέλτιον τῶν πραγμάτων ἀπεργάζεται οὐδεμίαν. Δεύτερον δὲ καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῖς, αὐτοὶ ἐκυτῶς ἀντιφάσκετε· ἐπειδὴ τὸ ἐμμένειν τῷ ἔθει, τοῦτό ἐστι δόγμα τῆς τρίτης φατρίας, παρ' ὧν πρῶτην ἐπὶ καινοτομίᾳ γλώττης, ὧ ἄνδρες ἐκωμωδήθητε, ὡς μήτε εἰς τὸ ἔθος ἐμμένοντες, μήτε ἐκ τῶν ἀρχαίων εἰς διόρθωσιν γλώσσης ὀρμώμενοι, ἀλλ' ἄλλως ἄλλοτε ἐκτραπέυτες, καὶ πολλὰ τεράστια πλαστοργήσαντες, οὐδὲ σεῖς αὐτοὶ οἴδατε, ποῦ ποτε στήσεσθε· διὰ τί οὖν τοιαῦτα σοφίζεσθε, καὶ ἑαυτοῖς οὕτω προφανῶς ἀντιφάσκετε;

Ναὶ, οὕτως ἔχει· ἀλλ' οὕτως εἶπεν ὁ σοφὸς τῆς γλώσσης παρατηρητής· αὐτός ἐστιν ὁ φῶς. Ναὶ σοφὸς ὁ φῶς αὐτός ἀνὴρ, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ἐκ τούτου νὰ ἀποδώσωμεν αὐτῷ καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν τοῦ κόσμου· τοῦτο πάλιν εἶναι κουφότης φρενός· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν σοφίαν αὐτὴν παρομαρτεῖ πολλὰκις μωρία· μήτε ὁ Ἑρμῆς ἐνέχευεν εἰς αὐτὸν ὄλην τοῦ λογικοῦ τὴν θυσίαν, στερήσεως

τοὺς ἄλλους πικρὰ πικρῶν· καθότι ἂν συνεβουλεύετο καὶ τοὺς ἄλλους, ἦν τῷ ὄντι σοφώτερος εἰς πολλὰ, καὶ νῦν οὐκ εἰς μάτην διεφερόμεθα περὶ βακκαλῶν καὶ Γαδάρων· ἀλλὰ περὶ μεζόνων καὶ ἡμῶν καὶ τῆς πρὸς τὸ μέλλον ἐλπίδος· ἀλλὰ σεῖς, ὦ ἄνδρες, σπουδάζετε νῦν λεληθότως οὐχὶ τῆς γλώσσης τὴν πρόοδον πρὸς τὸ κρεῖττον, ἀλλὰ τὴν ἀπαντήλησιν τῶν γνωμῶν τῶν ἐκ τῶν σοφῶν παραγγελμάτων πεπλανημένων· ἐννοεῖτε ἴσως ὃ λέγω, καὶ αἰσθάνεσθε ἐν τῷ μετώπῳ τῆς μελίσης τὸ κέντρον οἱ τὸ μέλι φαγόντες· ἀλλὰ μάθετε καὶ ἐκεῖνο ἐπι σαφέστερον, ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ ἀποβήσεται τέλος, καὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἔξει ἀναμφιβόλως καὶ τὸ παράγγελμα τοῦτο, Μανθάνειν μὲν, μὴ γράφειν δὲ, μηδὲ λαλεῖν· καθότι τὸ ποιεῖν τι καλόν, τοῦτο κατορθοῦται δυσκόλως· τὸ δὲ μὴ ποιεῖν, καὶ αὐτόκλητον παργίνεται, καὶ εἰς ὑπέροχον χωρεῖ παραχρῆμα· καὶ οὕτω τὸ μὴ γράφειν μηδὲ λαλεῖν, θέλει γεννήσῃ τὸ μὴ μανθάνειν.

Τί οὖν δεῖ ποιεῖν; ἢ ἐμὴ γνῶμη, ὦ ἄνδρες σοφοί, συνάγεται ἐκ τῶν εἰρημένων· νὰ φυλάξωμεν τοὺς τύπους ἀπαραλλάκτους ἐκ τῆς ἀρχαίας, νὰ λαμβάνωμεν ἐκεῖθεν κατ' ὀλίγον τὰ ἑλλειπῆ, νὰ ἀποφεύγωμεν τὰ ξένα καὶ ἀλλόκοτα καὶ ἰδιώματα καὶ ὀνόματα, καὶ ἔτι μάλλον τὰ ἄξια κωμωδίας παραμορφώματα· καὶ τέλος νὰ ἐκκινῶμεν καὶ τὴν συμπλοκὴν καὶ σύνταξιν πρὸς τὸ τελειότερον κατ' ὀλίγον· νὰ συνεθίζωνται οἱ νέοι ἐν τοῖς Σχολείοις νὰ ὀμιλῶσιν ἐλληνιστί· πρῶτον μὲν τὰ ὀνόματα· οἶον, ἱμάτιον, χιτῶν, πέλιος, ὑπόδημα, ἀναξυρία, περισκελίς, ζώνη, ἔδρα, κλίνη, κισώτιον· τὰ τοιαῦτα· εἶτα δὲ καὶ ἐν τῇ συντάξει, Διδάσκομαι παρὰ σοῦ (οὐχὶ ἀπὸ σέ), Ἴκουσα τινός, ἢ παρὰ τινος λέγοντος ταῦτα, Ἐπιμελοῦμαι τῶν μαθημάτων, Αἰδαξόν με τὰ καθήκοντα, ἢ περὶ τῶν καθηκόντων, Δός μοι ὕβρον, Δός μοι φαγεῖν, Δός μοι ὕδωρ πιεῖν· τὰ τοιαῦτα κομμωτικά· ἔπειτα οἱ εὐδοκίμοις, χωρεῖτωσαν καὶ εἰς τὰ συνθετώτερα· ἄλλως δὲ μόνον διὰ τῆς γραφίδος οὐδὲ αὐτὸ, τὸ ὅποσον ζητεῖτε, κατορθωθήσεται· γράψον μυριάκις τὸ λῦτρα, δὲν θέλεις δυναθῆν νὰ ἐκρίζωσῃς, τὸ ἐμπεπηγμένον βαθέως Ἰζουκάλι· ἐκ δὲ τῆς ὀμιλίας κατορθωθήσεται· ὥστε καὶ τῆς νῦν συνηθείας ἐκ τούτου μάλιστα ἢ διόρθω-

εις εὐελπίαι. Πρὸς δὲ τούτοις νὰ γράψωμεν εἰς τὴν νῦν ὀμιλουμένην, καὶ νὰ μεταφράζωμεν μὲ σαφῆνειαν ἱστορίας, μυθιστορίας, παιδαγωγίας, οἰκονομίας, ἐκ πάσης ὕλης καὶ τάξεως βιβλίων· εἰ δὲ τις ἐθέλει καὶ δύναται νὰ γράψῃ καὶ ἀμίκτως ἑλληνιστὶ βιβλίον φιλόσοφον, ἢ ἄλλο τι ἐκ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀνώτερον τῆς τῆς ἕξεως τῶν πολλῶν, γραψάτω, καὶ ἐπαινείσθω μάλιστα διὰ τοῦτο· οὕτως, οἶμαι, καὶ ἡ μάθησις τῆς ἀρχαίας μᾶλλον εὐαδοθήσεται, καὶ ἡ διόρθωσις τῆς περὶ τὴν καταβολὴν κειμένης. Τούτων δὲ οὕτως ἐφ' ἡμῶν γενομένων, καὶ προωδοπεποιημένων, οἱ μεθ' ἡμῶν βουλευσονται ἀμεινον περὶ τε ἐκκευτῶν, καὶ τῆς ἐποχῆς καὶ τύχης τῆς γλώσσης.

Συμφέρει, ὦ ἄνδρες Ἕλληνας, συμφέρει νὰ πλησιάζωμεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι Ἕλληνας ἐσμέν· καὶ οὐδεὶς ἀφαιρήσεται τοῦτο τὸ προτέρημα ἀφ' ἡμῶν· συμφέρει λέγω νὰ πλησιάζωμεν πρὸς ἐκείνους κατὰ τε τὰ ἄλλα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν γλῶσσαν· ἐπειδὴ ἄνευ τῶν ἄλλων δὲν ἀφαιρούμεθα τὸ Ἕλληνας εἶναι· μετὰ δὲ τῆς γλώσσης στερούμεθα καὶ ἐκεῖνο· ὅθεν καὶ οὕτως ἡ πρὸς ἐκείνους ἀναδρομὴ ἀναγκαστικὴ ἡμῶν ἐστίν· καὶ οὐ τοῦτο λέγω, ὅτι ἀνάγκη νὰ λαμβάνωμεν λέξεις ἐκ τῆς ἀρχαίας¹· καθότι τοῦτο γίνεται ἤδη καὶ μὴ θελώντων ἡμῶν· ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα ἐστὶν ἡ αὐτὴ καταρμυμένη ἀπὸ τῶν ξένων· ἀλλ' εἰς τὴν κλίσειν καὶ σύνταξιν ὁ λόγος μου ἀποτείνεται· διότι ὅσον ἂν πλησιάζωμεν εἰς ἐκείνην, τοσοῦτον καὶ ἐκείνη οἰκειοτέρα καὶ εὐμαθεστέρα γενήσεται εἰς τοὺς ἀπογόνους, καὶ ἡ νῦν ἐν τῇ συν-

¹ Μένεισθαι μοι, ὦ ἄνδρες σοφοί, τὸ Κρατῖτον, καὶ Ἐπιτρέπειν, καὶ Χαλεπαίνειν, καὶ εἴ τι τοιοῦτο. Ἄλλ' ἂν ταῦτα μετὰ καὶ ἄλλων ἐτι μυρίων δὲν γένωσι κοινὰ εἰς μίαν δεκάτην, καὶ πάλιν εἰς τριακονταετίαν ὅλη σχεδὸν ἡ Ἑλληνική, ἀφίνω εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ μὲ καταδικάσωσιν ὡς ἀπαταιῶνα τοῦτου τοῦ αἰῶνος. Ἐμίσησον ποτήριον τι μὲ οἶνον καὶ ὕδωρ ἐξ ἡμισείας· τοῦτο τὸ κράμα ἂν θελήσης νὰ διαιρέσης ἐξ ὑπαρχῆς, εἰς μᾶτην πονήσεις· ἂν ὅμως θέλῃς νὰ μεταβάλλῃς τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο, πρόσθετες εἰς αὐτὸ δεκάκις τοσοῦτον, ὕδωρ τυχόν, καὶ οὕτως ἔξεις ἠφανισμένην τὴν αὐσίαν τοῦ οἴνου ἐν τῷ πλήθει τοῦ ὕδατος· οὕτω καὶ εἰς τὴν νῦν γλῶσσαν τὴν ἀδιαξέουτως ἠνωμένην μετὰ τῆς ἀρχαίας, εἰ μὲν πλουτίσης αὐτὴν Ἑλληνικῶς, ἔξεις Ἑλληνικὴν ἀπαράλλακτον· εἰ δὲ βαρβαρικῶς, ἔξεις βαρβαρικὴν· ἀλλ' ὁ πλουτισμὸς ἐκ κοινοῦ ὁόγματος γίνεται ἐκ τῆς μητρὸς, ὡς εἰκόσ' ἐστὶ ἀρχὴ Ἑλληνική.

ηθεῖα διορθωθήσεται, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ μὴ μανθάνοντες τὴν ἀρχαίαν νὰ τὴν καταλαμῆθῶσιν ἐκ τῆς κοινῆς συνηθείας. Μικρὸν νομίζετε τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἕλληνας, καὶ οὕτως ὥσπερ ἂν τύχῃ ἕκαστος μὴ ὀρθῶς λογιζόμενος· μέγα, καὶ μέγιστον πάντων· καὶ τοσοῦτον μετῶν, ὅσον ἂν μᾶλλον ἢ θυγάτηρ πλησιάζῃ πρὸς τὴν μητέρα. Ἀπέχεσθε λοιπὸν ἀπὸ τοῦ νὰ διορίζητε ὅρους εἰς τὴν συνήθειαν, καὶ ὅρους μάλιστα ἀσάτους καὶ εὐσαλεύτους, τοὺς ὁποίους οὐδὲ σεῖς δύνασθε νὰ φυλάξῃτε· ἀλλὰ τὴν κλίσειν καὶ τοὺς τύπους ἀπαρκαλλάκτους φυλάττοντες, κινεῖτε ὅπως οὖν καὶ τὴν σύνταξιν πρὸς τὸ κρεῖττον· καὶ οὕτως θέλετε εὖρη τὴν γλῶσσαν ἀξίαν εἰς τὸ νὰ σῶς δουλεύῃ εἰς τὰς παραφράσεις καὶ συγγραφάς σας.

Ἄλλὰ σεῖς, ὦ ἄνδρες, ἀποβλέποντες εἰς τὴν τοῦ Δημοσθένους δεινότητα, καὶ εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος καλλιπέειαν, περιλάμπησθε, καὶ οὕτως ἀποδειλιᾶτε πρὸς τὸ πρᾶγμα παντῆρασι, καὶ συναφαιρεῖτε οὕτω καὶ τῶν ἄλλων τὸν πόθον· καίτοι ὁ μεγάλωφρων σοφὸς ἀφείλει νὰ μὴ λογίζηται μηδὲν τῶν καλῶν μικροψύχως, ἀλλὰ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα ἐαυτοῦ προβαλλόμενος, αὐτὸς τε ἀφ' ἐαυτοῦ νὰ προχωρῇ εἰς τὰ πρόσω εὐστόχως, καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως τὰς ἐλπίδας νὰ συνεξείρῃ· οὕτω τέχνη ἐνευδοκίμησαν, πρὸς τοὺς πρώτους δημιουργοὺς αὐτῶν ἀμιλλώμεναι· οὕτως αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκ σπέρματος γενόμενος ἔμβρυον, βρέφος, μαιμάκιον, ἀνὴρ, βασιλεὺς, φιλόσοφος, οὐρανοθέμων, γῆς καὶ θαλάσσης εἰδήμων, ἡθῶν καὶ πολιτικῆς ἐπιστήμων, θεός· πάντα παθῶν καὶ πάντα μαθῶν καὶ πάντα διδάσκων, τὰ φυσικὰ, τὰ ἀνθρώπεια, τὰ οὐράνια, θαυμάζεται, μεγαλύνεται, καὶ ὅλως ἀποθεοῦται· σεῖς δὲ μόνοι, ὦ ἄνδρες παράδοξοι, ἐν μόνον ἐκεῖνο ἀδύνατον κρίνετε τὸ γράφειν καὶ προφέρειν ἑλληνιστὶ· καίτοι γλώσσας ἐκ γλωσσῶν καὶ ἐξ ἐπιστημῶν ἐπιστήμας μανθάνετε καὶ προφέρετε· εἶτα πῶς οὐκ ἐστὲ μοι σχολαστικοί, καὶ σοφισταί, καὶ τῷ ὄντι ἀντιφιλόσοφοι, καὶ ὅσα τοιαῦτά μοι πειράσθε προσάπτειν; ἐπειδὴ τί σοι βούλεται ἡ τοῦ Δημοσθένους δεινότης; Ἐγὼ εἰμι εἰς τὸ Ἄλφα, ἐν ζήτησιν εὐθὺς τὸ Ὠμέγα, μέγα μοι τὸ διάστημα, ἀδύνατον ἡμᾶ ζητῶ· ζητῶ λοιπὸν τὸ Ἰῆτα πλησίον, καὶ πρὸς

τοῦτο, ὡς δυνατὸν, ἐργουαί εὐελπίαι, καὶ τὸν πόθον μου ἐκπληρῶ· ἐκ δὲ τούτου μεταβάντω ἐπὶ τὸ Γάμμα, καὶ ἐντεῦθεν αὖθις ἐπὶ τὸ Δέλτα. Ἄλλὰ ποῦ ποτε στήσεις τὴν τοιαύτην πορείαν; μέχρι αὐρανοῦ· τί μοι ζητεῖς τὴν στάσιν τῆς ἀναβάσεως; ἕως ἂν δυναθῶ, μέχρι τούτου ἀνέρχομαι· τὸ δὲ περαιτέρω ἀποπληρῶσάτω μετ' ἐμέ, ὅστις βούλεται· οὐ δυνατόν ζητῶ; οὐ καθῆκαν; οὐ καλόν; οὐκ ἐνδοξόν; καὶ τοῦτο πότε; νῦν, οὐ πρό πεντήκοντα ἐτῶν καθ' ὑπόθεσιν, ὅτε τὸ ἔθνος ἦν ἀνερέργητον ὡς ἐν ψυχροτάτῳ χειμῶνι, καὶ ἐν σκότῳ τῆς ἀμαθείας βαθεῖ, ὅτε ἡ φύσις ἦν νεκρὰ παντελῶς, καὶ ὁ νοῦς ἀπάντων τυφλός· ἀλλὰ νῦν ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ τοῦ δεκάτου ἐννιάτου αἰῶνος, ὅτε τῆς φιλοτιμίας τὸ ἔαρ ἀνέτειλε, καὶ ἡ ῥοδοδάκτυλος αὐγὴ τῆς ἡμέρας ἀνέλαμψεν, ὡς πρόδρομος τοῦ ἡλίου προτρέχουσα, καὶ ἡ φύσις κινεῖται, καὶ ἡ αἰσθησις ζωογονεῖται, καὶ θέλησις διεγείρεται, καὶ ψυχὴ ἠδύνηται· νῦν, λέγω, ζητῶ τὸ ἀπολωλός μοι κειμήλιον, ὅτε δύναμαι νὰ τὸ εὔρω, ὀδηγούμενος, χειραγωγούμενος, βοηθούμενος ὑπὸ πάντων, ὑπὸ τῆς φύσεως, αἰσθήσεως, θελήσεως, ὑπὸ τῆς ψυχικῆς ἠδονῆς, τῶν ἀπάντων· τί οὖν μοι κωλύεις τὴν πρόοδον, καὶ περιορίζεις μου τὸ φιλότιμον; ὅτι Αὐτὸς ἔφα; ὡ τῆς μωρίας τοῦ ῥηματίου.

Ἄλλὰ τοῦτο ἦν μὲν ποτὲ ἴσως ἄξιον λέγεσθαι· ἀλλ' ἐν ὅτῳ ἐπεκράτει καὶ τότε, ἀρχὴ γε ἦν καὶ πρόοδος τις εἰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἐντεῦθεν; ποίαν προκοπὴν ἔλαβον οἱ Αἰγύπτιοι, περιστεύσαντες τὰς ὀλίγας ἰδέας τῶν ἐπιστημῶν ἀσυλήτους εἰς τὸ Αὐτὸς ἔφα μόνων τῶν ἱερέων; οὐδαμῶν· οἱ δὲ Ἕλληνας ἐλευθέρως φιλοσοφήσαντες, καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος συνεισκαγαγόντες εἰς τὸ κοινόν, ἔφθασαν εἰς τοιαύτην ἀκμὴν τελειότητος, εἰς οἴαν ὁ χρόνος ὁ νῦν ἐκ παμπόλλων βοηθημάτων ὀρμώμενος, προκαλεῖται καὶ ἡμᾶς τοὺς δυστυχεῖς αὐτῶν ἀπογόνους, εἴαν δεχθῶμεν ἀπαξάπαντες ὁμοφώνως τὸ προσφερόμενον. Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἐπικρατήσαν τὸ Φιλόσοφος παρὰ τοῖς τοῦ Σταγειρίτου σχολασταῖς, καὶ ὤκισαν τὴν φιλοσοφίαν μὲ τὴν γνώμην ἐνός, ἔσπυραν αὐτὴν ὑπόδουλον βαθμηδὸν πρὸς τὸ γῆρας, μέχρις οὐ οἱ ἀμφὶ Καρτέσιον διαλύσαντες τὰ δεσμὰ τοῦ Αὐτὸς ἔφα, παρέδωκαν

αὐτὴν ἐλευθέρην τοῖς πᾶσι· καὶ οὕτω προέβη τὴν σήμερον εἰς τοιαύτην ἀκμὴν.

Ἀφέντες λοιπὸν, ὦ ἄνδρες σοφοί, καὶ ἡμεῖς τὸ χιμερπές καὶ ὑπόδουλον τοῦτο φρόνημα, ἀναζητῶμεν ἐλευθέρως τὸ πατρῶον καλόν, τὸ σοφόν, τὸ πρέπον, τὸ ἐνδοξόν· καὶ μὴ ῥιψοκινδυνεύωμεν τὴν δόξαν τοῦ γένους εἰς ἐνός ἀνδρός μόνου γνώμην, ὑπεροχὴν μὲν ἀναντιρρήτως ἐν ἅπασιν ἔχοντος, οὐκ οἶδα δὲ ὅπως ἐξ ἀλάστορος τύχης μικροψύχως περὶ τούτου φιλοσοφήσαντος· ἀλλ' ἀνακλωθῶμεν κατ' ὀλίγον αὐτὸ εὐτυχῶς, τὸ ὅποσον ἀπωλέσαμεν δυστυχῶς· ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἀναδεχθῶμεθα αὐτὸ φιλοτιμῶς, αὐτόκλητον ὑπὸ τοῦ χρόνου κινούμενον πρὸν ἡμᾶς· τοῦτο τῷ ὄντι τὴν σήμερον εὐχεται, καὶ τοῦτο συνενεργεῖ βαθμηδὸν καὶ πᾶς ὁ χορὸς τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' ἀρχὴ γε προσανήκει ἡ δόξα τούτου εἰς ἐκείνους, ὦ ἄνδρες; καὶ ὑποφέρει ἡ καρδίᾳ σας ἐνδοθεν νὰ λάβωμεν καὶ τοῦτο οὕτω μαλακῶς καὶ ἀναξίως παρὰ τῶν ξένων, ἔχοντες αὐτὸ ἤδη ἐκ μέρους τοῦ πλείστου εἰς τὰ στόματα ἡμῶν προφερόμενον; μὴ γένοιτο· ἀλλ' εἴ τις τῶν καλῶν φιλοτιμία σώζεται παρ' ἡμῶν, εἴ τις δόξα ἐντεῦθεν, δὲν θέλωμεν προδώσῃ αὐτὴν εἰς ἑτέρους, ὡς ἀμέσως καὶ ἀναγκασίως εἰς ἡμᾶς προσανήκουσαν.

Ναὶ ἀναγκαῖον καθῆκαν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνας, καὶ πρέπον ἐστὶν εἰς ἡμᾶς νὰ ἀνασώσωμεν ἐκεῖνα τὸ πολύτιμον κτῆμα, τὸ πολύτιμον πατρῶον κειμήλιον, τὸ ὅποσον, ἀφ' οὗ ἐφθασεν εἰς ἀκμὴν, καὶ ἐγέννησε τὴν φιλοσοφίαν εἰς τῆς πατρίδος τοὺς κόλπους, ἐπόλισεν ὅλον τὸ ἔθνος, ἐξημέρωσε τὰ πλείω σχεδὸν τῆς Ἀσίας βάρβαρα ἔθνη, ἐξέτεινε τὸ καλὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον, μετέβη πῆθις εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐκόσμησε τοὺς θρόνους τῶν ἡγεμόνων μὲ νόμους δικαιοσύνης, ἐστερῆνωσε τὰς καθέδρας τῶν Ἀκαδημῶν μὲ τοὺς κλάδους τῆς Φιλοσοφίας, ἔδωκε τὰς ἐλευθέρους τέχνας εἰς τοὺς λαοὺς, μετέβαλεν εἰς ἡμερότητα τὴν ἀγριότητά τῶν ἠθῶν, ἐκίνησε τὸν θουμασμὸν τῶν ἐθνῶν. Τὸ τοιαῦτον λέγω κειμήλιον, αὐτόκλητον ἤδη ἐπανερχόμενον πρὸς ἐμέ, πῶς δύναμαι νὰ τὸ ἀποφύγω; καὶ μάλιστα ὅταν φαντάζομαι, ὅτι ὅσο ἀπέχω τούτου, τοσοῦτον κληθήσομαι βάρβαρος παρὰ τῶν ἄλλων

φύλων ὅσον δὲ πλησιάζω, ἀναλαμβάνων τὸ ἀπολωλὸς κατ' ὀλίγον, τοσοῦτον μᾶλλον ἐπικινεθῆσομαι, καὶ δοξασθῆσομαι παρ' αὐτοῖς; πῶς νὰ τολμήσω, λέγω, νὰ ἀποστραφῶ ἐγὼ τὴν δόξαν τοιοῦτου πράγματος, τοῦ ὁποίου τὴν ἀναγέννησιν περιμένουσι μὲ ἄκραν πόθῃσιν καὶ ἐλπίδα ἔπαις ὁ φιλόσοφος χορὴς τῆς Εὐρώπης; τίνα ἀναμένω νὰ με κινήσῃ εἰς τὴν ἀνέκκτησιν τούτου, τὸ ὁποῖον ἀνασπῶν θέλει γένη κοινὸν δι' ἰδίαν ἀρετὴν καὶ ὑπόληψιν εἰς πάντα τὰ ἔθνη; Δύσκολον μὲν τὸ προφητεύειν ἄλλ' οὐ δύσκολον τοῦτό γε παντελῶς κύκλος τις εἰμαρμένος περιτρέχει τὰ ἀνθρώπινα πράγματα καὶ ὁ χρόνος ἀναβιβάζει πολλάκις εἰς τὴν περὶ τὴν τῆς δόξης καὶ αὐτὰ τὰ πρότερον παρὰ πάντων καταφρονούμενα· τὸ δὲ καὶ πρότερον μέγα ἦν, καὶ διὰ τοῦτο ἔνδοξον, καὶ αὖθις ἐπιθυμούμενον, καὶ αὐτόκλητον νῦν ἐρχόμενον, τί ἂν εἴπωμεν περὶ τούτου; Θεέ! ἡ πηγὴ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀγαθότητος, ὁ μόνος σοφὸς τοῦ κόσμου διοικητῆς, καὶ τῆς σοφίας αὐτῆς χορηγός, ὁ καὶ ἀπὸ κοπρίας πένητας ἀνυψῶν, ἴδε μου τὸ δικαίωμα, ἴδε μου τὸν πόθον, ἂν εἶναι δίκαιος καὶ μὴ με στερήσῃς καὶ αὐτὴν τὴν ἐλπίδα· ἀλλ' ἀξιώσόν με, καὶ φώτισόν με, καὶ ἐνίσχυσόν με, ταῦτα νὰ φρονῶ καὶ νὰ θέλω διὰ παντός, καὶ ζῶν ἔτι πρὸς τοὺς ζῶντας νὰ λέγω, καὶ πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους μετὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ τάφου.

[Αἱ Παρατηρήσεις θὰ καταχωρισθῶσιν ἐν τεύχεσι τοῦ δευτέρου τόμου. ΕΥΘ. ΠΑΡΡ.]

Παρὰ Γαλιηνῶ Τόμ. Γ', σελ. 621 φέρεται «Οὗτοι καὶ μόνοι τῶν ἀγρίων καρπῶν ἀξιόλογον τροφὴν διδῶσιν τῷ σώματι· κρένια γὰρ καὶ κρίνα καὶ βάλαντα καὶ κυνόςβατα καὶ βράβυλα καὶ μυρσάκια καὶ ζίζυφα κτέ.». Γραπτέον προῦγμα. Ηεβ. σελ. 619 «ὅ τε τῶν ἀγριοκοκκυμήλων, ἃ προῦγμα παρ' ἡμῶν καλοῦσιν» καὶ Τόμ. ΙΒ', σελ. 921 «καὶ ἀπὸ κρανίων δὲ καὶ βραχύλων καὶ τῶν καλουμένων παρ' ἡμῶν προῦμων». Ἴδε καὶ σελ. 33.

ΕΥΘ. ΠΑΡΡΗΣ.

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΟΥ ΚΟΡΥΦΑΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΕΛΑΙΩΝ

ΥΠΟ

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΣΙΑΔΟΥ

ΒΙΒΛ. Β'.¹

Ἐυόματα τῆς περὶ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐμπειρίας τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαίων ἐκ τῆς γενομένης ὑπ' αὐτοῦ μεταφράσεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, μᾶλλον δὲ Βλαχικὴν γλῶσσαν τῆς γερμανιστὶ συγγραφείσης Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Καρόλου Μενδελσῶνος Βαρθόλδου. — Ἡ μετάφρασις αὕτη περιέχουσα σελ. κη' καὶ 763 ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1873.

¹ Ἴδαν ἐν πολυδενδρον ἀνὴρ ὑλατόμος ἑλλῶν
παπαίνει, παρεάντος ἄδην, πόθεν ἄρξεται ἔργου.
Ἴε πρῶτον καταλέξω; Ἴπει πάρα μυρία εἰπεῖν.

Σελ. 248 «εἶχε τὸ ἥραμον καὶ ἐμβριθὲς τοῦ ἐκ γενετῆς ἀριστοκράτου». σελ. 279 «καίτοι δὲ οἱ ἀριστοκράται καὶ οἱ πλούσιοι ὑπήκουον εἰς τὴν πίεσιν». σελ. 282 «οἱ ἀριστοκράται συνδαύλισαν τὸν ἐρεθισμὸν». σελ. 417 «ἡ ἐπιθυμία τῆς ταπεινώσεως τῶν ἰσπανῶν δημοκρατῶν». σελ. 419 «τοὺς ἰσπανοὺς δημοκρατῶν».

¹ Αἱ θηριώδεις τῶν Ἀγελαίων κραυγαὶ ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ καταλίπωμεν μὲν πρὸς τὸ παρὸν τὰ ἐκ τοῦ Φειδαίου καὶ Περικλέους δύστηνα στιχίδια τῆς Βλαχικῆς μούσης, νὰ ἐπεξέλθωμεν δὲ τὴν φιλοπονηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγελαίων μεταβολὴν ἐκ τῆς Γερμανικῆς εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν τῆς τοῦ Βαρθόλδου Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος.

κράται». σελ. 426 «δὲν ἀγαπᾷ τοὺς δημοκράτας». σελ. 443 «οἱ ἀριστοκράται ἔτειναν ἐν φιλελληνισμῷ τὴν χεῖρα εἰς τὸν ὄχλον».

Σελ. 515 «ἀπεξεδύσατο πάσης εὐθύνης ἀπέναντι τοῦ Σουλτάνου».

Σελ. 145 «ἀλώσας τὸ Δέλιον». σελ. 288 «ἤλωσαν τὴν Λεβαδίαν». σελ. 324 «ἐν ἀλώσει ἐξ ἐφόδου τὸ Ναύπλιον». σελ. 513 «ἐν ἀλώσει τὴν πόλιν». σελ. 515 «ἐν αὐτῷ εἶχεν ἀλώσει τὸ Ναύπλιον». σελ. 608 «ὅπως ἀλώσει τὴν πόλιν». σελ. 636 «ἐν ἀλώσει ἐξ ἐφόδου τὴν ἐν Μουνηχίθ θέσιν».

Σελ. 585 «προφασίζόμενος τὴν ἐλλειπὴν τῶν ὀδηγιῶν του». σελ. 179 «τῷ σπουδαιοτάτῳ ἐμπορείῳ τῆς μεσημβρινῆς Ρωσσίας».

Σελ. 21 «ἐκεῖ προσφέρεται ἐπαγωγὸν ἀποχώρημα εἰς τὸ ἐν μονίῳ μελετῶν πνεῦμα». Πρβ. καὶ σελ. 13 «πέτραν δὲ ἐξέρριζωσαν οἱ Ἕλληνας ὅσα εἶχον φυτεύσει κλίματα ἐπὶ τῶν πέριξ τῆς Κωνσταντινουπόλεως λόφων».

Σελ. ια' «τὰς ἐρωτῶσας τί πράττομεν». σελ. ιδ' «τὸ πρὸ ἐφθαλμῶν αὐτοῦ ἀνεπιστάμενον δράμα». σελ. 1 «ὁ δὲ Γερμανὸς αὐτοκράτωρ Φρειδερίκος» (Πρβ. καὶ σελ. 12. 92. 93. 424, κτλ. Ἐπι δὲ σελ. 593 καὶ 617: *Λουδοβίκος*). σελ. 23 «τὴν δροσερὰν ὄρευνὴν αὐτῶν». σελ. 24 «τὸ ξῖφος κρατοῦντες εἰς τὴν δεξιάν». σελ. 46 «τὸ θανάσιμον καθιστῶν τὴν ἡτταν τοῦ Φαλλμερζέερ». σελ. 50 «τὸ κρημνίζον ἄνω χεῖλος». σελ. 52 «εἶνε δ' οὗτος ὁ μῦθος τῆς ἀηδόνης καὶ χελιδόνης». σελ. 54 «ἔδοντα τὸ χελιδόνειον ἔσμα των». σελ. 56 «πάρτε με, κί ἄς κλαίω» (Γρ. «κί ἄς κλαίω»). σελ. 59 «καὶ νομίζον ὅτι τοιοῦτοτρόπως τὸ διαφεύγει». σελ. 62 «αὕτη εἶνε ἡ κλειῆς πρὸς κατανόησιν τοῦ ἑλληνισμοῦ». σελ. 69 «ἐξίς ὁρᾶς». σελ. 72 «μέτρον χαρακτηρίζον ἀψευδέ-

στατα κτέ.». σελ. 86 «ἀδύνατον κηρύξαι τὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ¹ ἐμφάνισιν τῶν Ῥώσων». σελ. 109 «κύπτων ὑπὸ τὴν θ. Ἄψιν καὶ τὴν ἔνδειαν». σελ. 112 «μοῦ ἀφῆκε μόνον μίαν τρίταν». σελ. 122 «δρόμον καὶ ἄλμα». σελ. 166 «κηρύσσον τὸν Ἄλῆν ἔνοχον». σελ. 167 «ὁ Διάκος, ὁ Ὀδυσσεύς». σελ. 179 «ἐθόλιπετο εἰς τὰς ἀκτίνας τῆς αὐλικῆς εὐνοίας». σελ. 246 «καὶ ῥέσαι κακουμένους τυραννικῶς ἀπειλαῖς». σελ. 284 «ῥωμαλέος καὶ εὐμορφος χωρικὸς μείραξ ἐκ Μουσούνιτσης, ἦν ἀρχῆθεν προωρισμένος ὁ Διάκος». σελ. 301 «τὴν ῥίγα καὶ τὰ ὠτῶν». σελ. 316 «ὡς γραία καὶ ὀστεώδης». σελ. 318 «εἶτα τὴν ὠραίαν εἰκοσαέτιδα θυγατέρα του». σελ. 319 «ἔγραψεν εὐχαριστήριον πρὸς τὸν Πλαπλοῦταν». σελ. 320 «ιδίως δὲ γυναῖκας καὶ παιδία». σελ. 337 «συμπράττον μετὰ συνταγματικοῦ βασιλέως». σελ. 356 «εἰς εὐρείαν ἔκτασιν». σελ. 364 «ῥίψον τὸ πῦρ σου κατὰ τῶν ἀσεβῶν τούτων». σελ. 368 «ἀποκόπτοντες αὐτῶν τὰς

¹ Παρατηρητέον ἐν παρόδῳ ὅτι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἐλέγετο ἡ Μεσόγειος θάλασσα (*mediterraneum mare*), ἀλλ' ἡθε ἡ θάλασσα (Ἠρῶδ. Α', 1. 185. Δ', 39. 41. Ἀππιαν. Προοίμ. 1), ἢ παρ' ἡμῶν θάλασσα (Πλάτ. Φαίδ. σ. 113, α'. Ἀριστοτ. Μετεωρ. Β', 6', 21), ἢ καθ' ἡμᾶς θάλασσα (*postrium mare*. Πολύδ. Α', γ', 9. Γ', λζ', 7. 9 κίε. Διόδ. Σικελ. Δ', ιη', 5. Μάξ. Τύρ. ΙΔ', 2), ἢ ἔσω ἢ ἐντὸς θάλασσα (*mare internum*. Ψευδοκρίστοτ. π. Κόσμ. 3. Πολύδ. Γ', λθ', 2. Διόδ. Σικ. Δ', ιη', 5). Ὁ Στράβων ἐν Β', ε', 18 γράφει «ἢ ἐντὸς καὶ καθ' ἡμᾶς λεγομένη θάλασσα» (Πρβ. καὶ Α', α', 10. Β', α', 1, κτλ.), ὁ δ' Ἀρριανὸς ἐν Ἄναθ. Ε', σ', 7 «ἐς τὴνδε τὴν ἐντὸς θάλασσαν ἐκδιδοῦσιν». Τῇ ἐντὸς ἢ καθ' ἡμᾶς θάλασσῃ ἀντίκειται ἡ ἔξω ἢ ἐκτὸς θάλασσα. Πολύδ. Ισ', κθ', 9 «διὰ τὸ πολλαπλασίαν εἶναι τὴν ἔξω θάλατταν τῆς καθ' ἡμᾶς». Γ', λζ', 9 «ἂ διατείνει κατὰ τὸ συνεχές ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης ἔως εἰς τὴν ἐκτὸς». Γ', λζ', 10 «περιέχεται μὲν ὑπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς καὶ τῆς ἔξω θαλάττης, καλεῖται δὲ τὸ μὲν παρὰ τὴν καθ' ἡμᾶς παρῆγον ἔως Ἡρακλείων στηλῶν Ἰβηρία, τὸ δὲ παρὰ τὴν ἔξω καὶ μεγάλην προσαγορευομένην κτέ.». Πρβ. Στέφ. Βυζ. σελ. 706, 17 «Φαδωρῆνος ἐν ταῖς παντοῦκαῖς ἱστορίαις προσαγορεύουσι δὲ τὴν ἔξω θάλατταν ἐκεῖ μὲν οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων Ὠκεανόν, οἱ δὲ τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντες μεγάλην θάλατταν, οἱ δ' Ἕλληνες Ἀτλαντικὸν πέλαγος» (Ἴδε καὶ σελ. 365, 6).

Μὴ ὑπολάβῃ δὲ τις ὅτι ποιοῦμενοι τὴν παρατήρησιν ταύτην σκοποῦμεν νὰ κακίσωμεν τὴν ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀγγελαίων χρῆσιν συγχυστάτης ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ λέξεως, ἧς ἡ κατάργησις δὲν εἶνε εὐκόλος. Περὶ τῶν τοιούτων θὰ πραγματευθῶμεν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

ῥίνας». σελ. 370 «τὰς ῥίνας καὶ τὰ ὄτια». σελ. 371 «ῥίψε καρμίσαν δωδεκάδα σφαιρῶν». σελ. 378 «ἥτις ἦν ἡ κλειὶ τῆς Πελοποννήσου». σελ. 382 «ὅταν γραία τις κτέ.». σελ. 397 «τέσσαρας μυδροβόλους, σφαιῖρας». σελ. 400 «τὸν αὐτοκράτορα Φραγκίσκον» καὶ «ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος». σελ. 422 «ὁ στέλος τῆς ἀρχῆς τῆς νομιμότητος». σελ. 426 «ἐὼν ἔμενον ἰσχυροί». σελ. 433 «πάρ' τον εἰς τὴν Ἄρτην». σελ. 453 «ὁ Γενναῖος καὶ ὁ Πλαπλοῦτας ἀπέτυγον». σελ. 477 «ἀσθενής τις βορείκ ἀῖρα». σελ. 481 «εἰς Ἑδραν, Σύρον καὶ Ἀγριναν». σελ. 482 «πρὸς τὴν Σκῆρον καὶ τὸν Καφηρέα». σελ. 485 «ἐλαφρὰν ἀῖραν». σελ. 486 «ἡ πρόρα του ἐκαίστο πρῶγματι». σελ. 488 «μόνον ἐν μέρει κατορθώσαν νὰ ἀναφλέξη τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον». σελ. 500 «ὑπὸ τὸν Πλαπλοῦταν». σελ. 501 «διὰ τοῦ Πλαπλοῦτα καὶ τῶν Ἀρζάδων». σελ. 505 «πολιτικὴν νίκαι». σελ. 507 «ὥστε ταχεία ἐπέκειτο ἡ ἔλλαψις τροφῶν». σελ. 523 «ἐχθρὸς καὶ καρκίνοι ἠγερούοντο ἐν κινδύνῳ ζωῆς». σελ. 527 «τὸ πυκνὸν ἐκεῖνο στίφος». σελ. 528 «μικρὸν τι στίφος». σελ. 549 «τὸ ἀποδεικνύον ἐπισήμως τὴν παρζίτησιν τοῦ Κωνσταντίνου ἔγγραφον». σελ. 552 «τὸ φῶρος ἦν δέκα βαθμῶν». σελ. 570 «κί μόνον τῶν ἐπαναστατῶν νίκαι». σελ. 576 «κί ἐπὶ τοῦ πολεμικοῦ πεδίου νίκαι». σελ. 588 «οὔτινος ἦτο ἐκεῖνος στέλος». σελ. 589 «ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος». σελ. 592 «τὴν μοίραν φροβούμενοι τῶν Ψαρῶν». σελ. 597 «ἡ Ἀρχία, ἡ Ἡλιε». σελ. 603 «ῥίψε με εἰς τὴν λήμνην». σελ. 616 «καίτοι φρεττορ αὐτὴν ἐνδομύχως». σελ. 633 «δύο ἔλαι ἐλληνικοῦ ἱππικοῦ». σελ. 655 «ἐπὶ τῆς νοτιοανατολικῆς κλιτῆος τῆς Ὠλένου». σελ. 661 «τὴν πανγερᾶν ἀτμοσφαιραν». σελ. 668 καὶ 671 «εἰς Σύρον». σελ. 678 «ὁ κῆθος ἐρρίφθη». σελ. 704 «ψυχρὸ καὶ γλυκεῖα, νεκρὸ καὶ ὠραῖα». σελ. 722 «συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τοῦ νὰ φαίνεται κατ' ἐπιρᾶνειαν ἀθῶα». σελ. 734 «ὁ πρῶτος μόνον τῆς ἐλύσεως κρῖκος». Πρβ. καὶ σελ. 17 «εἰς τὸν Μουφτήν».

Σελ. 50 «οἱ περιζόμενως κεκοσμημένοι οὗτοι κίθηκες τοῦ συρ-

μοῦ». σελ. 470 «ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Κρήταις ἀνεφάνη—καὶ τοὺς πεδινούς Κρήτας».

Σελ. 69 «ἐξησθενημένως ἐκ πυρετοῦ καὶ εὐλογίας». σελ. 93 «ἡ Ἀγγλία ἦν ἐξησθενημένη». σελ. 169 «καίτοι δὲ διὰ προδοσίας καὶ ἀποστάσεως ἐξησθενημένος». σελ. 449 «τὴν ἐξησθενημένην ἄλλως ὑγείαν του». σελ. 597 «λίαν ἐξησθενημένος». σελ. 162 «τοῦ ἐξασθενησαντος τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις γήρωσ». σελ. 214 «ὅπως ἐξασθενήσῃ τὴν περὶ βρωτικῆς συνενοχῆς ὑποψίαν». σελ. 227 «ὁ Ἐψηλάντης προσεπέθηκε νὰ ἐξασθενήσῃ τὴν φορὰν κτέ.».

Σελ. 48 «ὅπου ἦσαν ἐγκαταστημένοι». σελ. 179 «συνεστήθη σύλλογός τις καθαρῶς πολιτικός». σελ. 339 «συνεστημένως κωξενήσεων». σελ. 551 «παρεστήθη αὐτοῖς». σελ. 575 «εἶχε συστηθῆ εἰς αὐτόν». σελ. 699 «εἰς τοὺς ἐν Τουρκίᾳ ἐγκατεστημένους ἄγγλους». σελ. 703 «σήμερον ἀνεστήθη ἡ πολλὰ κηθῶσα φίλη μας πατρις Ἑλλάς».

Σελ. 17 «οὔτε πλουτοῦντες οἱ μὲν ἀπὸ τῶν δέ». σελ. 312 «ἐπέρριπτον οἱ μὲν ἐπὶ τοὺς δὲ τὴν εὐθύνην τῆς παρασπονδῆσεως». σελ. 466 «νὰ καταστρέψῃ τοὺς μὲν διὰ τῶν δέ» καὶ «ἀφοῦ δὲ κατέστησεν ἀδολαβεῖς τοὺς μὲν διὰ τῶν δέ». σελ. 537 «οὔτε οἱ μὲν οὔτε οἱ δὲ ἐπεθύμουν τὴν ἀναγένεσιν τῆς προτέρως καταστάσεως». σελ. 592 «οἱ μὲν κῆξανον τὴν ἐλευσινότητα τῶν δέ». σελ. 702 «οἱ οὔτε ὑπὲρ τῶν μὲν οὔτε ὑπὲρ τῶν δὲ ἐνδιαφερόμενοι».

Σελ. 22 «τοσοῦτω παρμυλοτέρα ὅμως ἔθαλλεν ἡ ψευδευλίθεια». σελ. 90 «οὔδὲν δραστηριώτερον καὶ ἀκαματώτερον τῆς ἐλληνικῆς ναυτιλίας». σελ. 245 «τὸ ποικιλότατα τῆς φαντασίας παίγνιον». σελ. 398 «τῶν ἱκανοτάτων καὶ γενναιοτάτων αὐτοῦ ὀργάνων». σελ. 447 «προσεπέθηκε νὰ καταστήσῃ ἀνθρωπινότερον τὸν πόλεμον». σελ. 465 «τῶν ποικιλοτάτων μερίδων».

σελ. 480 «ήσυχότατα, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν οἱ ἑλληνόφιλοι». σελ. 496 «καὶ ὀργιλοτέρω πάντοτε ἠκούετο ἡ μομφή». σελ. 505 «ἐκτὸς τῶν ἀπροσιτοτάτων ὁρέων». σελ. 526 «διέταξε τοὺς ἀξιομαχοτέρους τῶν ἀνδρῶν». σελ. 589 «τὸν πιστότατον καὶ ἀγαθότατον φίλον». Πρβ. καὶ σελ. 31 «τῆς ἐν τῇ ἐσπερίᾳ ἱππασύτης». σελ. 685 «τὴν αἰσθητικὴν τῆς χριστιανισμοῦ» καὶ «ἀνέπνευσεν ἡ χριστιανισμοῦ». σελ. 703 «κατὰ τῆς χριστιανισμοῦ». σελ. 708 «ὁ κατὰ τῆς χριστιανισμοῦ ἐξολοθρευτικὸς πόλεμος».

Σελ. ιζ' «πλήρη τοῦτέστι καὶ παντελῆ σιγήν». σελ. κα' «ἡ ἐπιφρασις τοῦτέστι τῆς εὐγνωμοσύνης μου». σελ. 10 «τοῦτέστιν ἀγέλην κτηνῶν». σελ. 32 «τοῦτέστιν ὁ πᾶν μυστήριον εἰδώς». σελ. 68 «τοῦτέστιν ἡμισεληνοειδῆ ὄχυρώματα». σελ. 82 «τοῦτέστιν εἰς ἀναπαλλοτρίωτα κληρονομικὰ κτήματα». σελ. 160 «πολιτικὸν τι τοῦτέστι δημιούργημα». Πρβ. καὶ σελ. 188. 241. 255. 323. 336. 367. 400. 421. 427. 508. 537, κτλ.

Σελ. 341 «ὁ γαλλικὸς ἐμπορικὸς Κώδικξ». σελ. 643 «περὶ συντάξεως Κωδίκων». Πρβ. καὶ σελ. 7 «τῶν περιγρήπων ἐκείνων». σελ. 32 «εἰς τὸ τοῦ πρίγκηπος ἀξίωμα». σελ. 84 «τοῦ πρίγκηπος Εὐγενίου» καὶ «τοῦ εὐγενεοῦς ἱππότου πρίγκηπος Εὐγενίου». σελ. 94 «τοῦ πρίγκηπος Εὐγενίου». σελ. 96 «ὁ πλούσιος φαναριώτης πρίγκηψ». σελ. 178 «πρίγκηπες καὶ ἡγεμόνες», κτλ.

Σελ. 18 «ἀνὰ ἀνεχθῶσι τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων σπουδαίαν ἐλάττωσιν». σελ. 84 «καὶ ἠνέχθησαν μάλιστα κτέ.». σελ. 140 «καὶ ἠνέχθη αὐτὸν ἡ Πύλη διώξαντα κτέ.». σελ. 281 «ἀνὰ ἀνεχθῶσιν ὑποδεεστέραν θέσιν». σελ. 411 «ἠναγκάσθη νὰ ἀνεχθῆ καὶ δευτέραν κτέ.». σελ. 415 «ἤθελέ ποτε αὕτη ἀνεχθῆ οἰκειοθελῶς κτέ.». σελ. 428 «ἀνὰ ἤθελεν ἀνεχθῆ ἐπαναστατικὴν κυβέρνησιν ἐν Ἑλλάδι». σελ. 458 «καὶ ἠνέχθη ἀδιδόφορος τὴν ἀμφίλοξον ἐκείνην περὶ λειῶν διάταξιν τοῦ Κουντουριώτου». Πρβ. καὶ σελ. 532. 540. 567. 569. 661. 721. 725. 743. 749.

Σελ. 281 «ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἐμποδίζετο ὁ πλοῦς των, καὶ νὰ κατάσχευται τὰ φορτία των, νὰ πληρῶνουνται δὲ κτέ.». σελ. 418 «θίξας δὲ καὶ πάλιν τὴν ἀδυναμίαν τοῦ Ἰσάρου».

Σελ. 391 καὶ 435 «εἰς τὰς Ἀριστικὰς ἐπιδρομὰς». σελ. 462 «ἐληίχοντο καὶ κατατρήμον τοὺς ἀγρούς». σελ. 474 «διὰ τῶν τολμηρῶν αὐτῶν Ἀριστικῶν ἐπιδρομῶν». σελ. 540 «τὰς νικητηρίους καὶ Ἀριστικὰς αὐτοῦ στρατείας». σελ. 599 «πρὸς ἀπὸ κρουσιν τῶν ἑλλήνων Ἀριστῶν». σελ. 645 «τὰς δὲ μικρὰς Κυκλάδας ἐληίχοντο οἱ φυγάδες Κρήτες». σελ. 649 «ὑπεδέχοντο διὰ πυροβολισμῶν τοὺς Ἀριστῆρας».

Σελ. ι' «ἐὰν οἱ πατέρες τῶν πατέρων ἡμῶν δὲν καλλιέργουν ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν δεκάδας». σελ. 260 «πολιώρκησαν αὐτοὺς ὅπως ἠδύναντο». σελ. 261 «πλείους τῶν δισχιλίων Ἑλλήνων πολιώρκησαν τὴν πόλιν». σελ. 262 «ἦσαν ἤδη πολιωρκημένοι». σελ. 288 «ἐκεῖ πολιωρκήθησαν πάραυτα στενότατα». σελ. 381 «πολιώρκησε στενότατα τὸ φρούριον». σελ. 390 «τὸ Ναύπλιον πολιωρκεῖτο πάλιν στενότατα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων». σελ. 442 «ὁ Κιουταχῆς πολιώρκησε τὸ Μεσολόγγιον». σελ. 472 «τὸ σπήλαιον πολιωρκήθη τρικτικῶς». σελ. 512 «οἱ Τούρκοι εὐρέθησαν πολιωρκημένοι». σελ. 306 «ἀλλ' ὅπωςδήποτε δημιουργεῖτο καὶ ἀρχὴ τις κυβερνητικοῦ ὀργανισμοῦ».

Σελ. 11 «καὶ ἡ διαχείρησις αὐτῆς ἐμπειπιστευμένη εἰς ὑπαλλήλους». σελ. 121 «ἕτερος δὲ νὰ ἐξορμίση ἐκ τῆς Πελοποννήσου». σελ. 190 «τὴν μυωποῦσαν ἐκείνην φρόνησιν» (Πρβ. καὶ σελ. 378). σελ. 612 «καὶ συγχρόνως νὰ ἐπιχειρισθῆ ἐξ Ἑλευσίνος ἀντιπερισπασμός». σελ. 689 «καὶ νὰ σωφρονήσωσιν αὐτούς». σελ. 759 «ἀνὰ μὴ ἐπιχειρήσῃ τι κατὰ τῶν Πατρῶν». Πρβ. καὶ σελ. 532 «ἀνὰ προσηλυτίσῃ ὑπὲρ τῆς Ῥωσίας». σελ. 342 «κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἰσοστάθμισιν».

Σελ. 557 καὶ 739 «ὡς ἀσπείρωσι περὶ ἐκαστὸν τοὺς συναδέλφους του». σελ. 288 «κατετριγῆθησαν φοβερῶς ὑπὸ τῆς ἐλλείψεως ὕδατος καὶ τῆς πείνης». Πρῶ. καὶ σελ. 90 «ἐξομοιεῖ ἐκαστόν». σελ. 103 «ὠργάνισε μικρὸν τι σῶμα». σελ. 139 «εἶχον ὀργανισθῆ». σελ. 180 «ἀντὶ νὲ ὀργανισμὸς νέων κατὰ τῶν Τούρκων στυροφορῶν». σελ. 281 «ὅπως ὀργανισθῆ». σελ. 306 «τῶν ἐν Καλιτεσσαῖς ὀργανισθέντων», κτλ. σελ. 309 «διωργάνισαν οἱ φίλοι», κτλ. Ἐὸ ὄνομα ὀργανισμὸς κεῖται ἐν σελ. 81. 82. 97. 155. 166. 182. 200. 201, κτλ. Πρῶ. καὶ σελ. 305 «περὶ ὀργανιστικῶν καὶ συντακτικῶν ζητημάτων».

Σελ. 55 «κατὰ τὴν εἰθιζομένην πενηγυρικὴν σφαγὴν». σελ. 249 «καὶ εἰθιζόμενος καθ' ἡμέραν εἰς ἀρπυγὰς καὶ φόνους». σελ. 314 «ἡ εἰθιζομένη παρὰ τοῖς Τούρκοις».

Σελ. 58 «τοὺς βράχους τοῦ Ἀχέροντος». σελ. 92 «ἡ σπουδὴ τῆς γενέσεως καὶ ὀριμάνσεως». σελ. 688 «τὴν ὀρίμαρσιν τοῦ κκοῦ». σελ. 648 «μετὰ τῶν ὀλίγων ἐκατοστάδων μαχητῶν». σελ. 669 «καὶ ἐκατοστάδων τινῶν (Γρ. τινῶν) μετὰ τῶν βράχων κτέ.». σελ. 713 «ὡς πρὸς τὰ ὑπέρολα κηρύγματα».

Σελ. 2 «βαρυνούσης ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους». σελ. 9 «κατὰ τοῦ βαρύνοντος ἐπ' αὐτῶν ζυγοῦ». σελ. 10 «ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐβάρυνε κτηνώδης ἀθικισσία». σελ. 12 «βαρύνων ἐπὶ τῶν βασιλεύδων». σελ. 19 «ἐβάρυνεν ἐπὶ μόνων τῶν τῆς καθ' αὐτὸ Ἑλλάδος ἐπισκόπων». σελ. 88 «ἐβάρυνεν ἐπίσης ἐπὶ τε τῶν νικητῶν καὶ τῶν ἡττημένων». σελ. 135 «ἀνὴρ καθ' οὗ ἐβάρυνεν ἡ τῆς δειλίας μομφή». σελ. 397 «ἐβάρυνε μεγάλως ἐπ' αὐτόν». σελ. 402 «καὶ ἐπ' αὐτὴν βαρύνῃ». Πρῶ. καὶ σελ. 214. 353. 629. 661.

Σελ. 9 «ὁ δὲ ἐξομότης Κρής». σελ. 113 «ὡς μὴν ἔλθω προτιότερα εἰς τὸν κόσμον». σελ. 138 «μέχρι Φιλιππουπόλεως καὶ Πελαγονίας». σελ. 196 «καὶ νὲ ὀμάση τὴν τήρησιν αὐτοῦ». σελ. 261 «ἡρωτρίωσε τὸν ἄλλοτε κτέ.».

Σελ. 89 «ὕπερ τῶν Ἡγεμονειῶν». σελ. 92 «ἐν ταῖς Ἡγεμοντελαίς». σελ. 141 «ὡς κληρονομικὴν ἡγεμονείαν». σελ. 162 «καθ' ἣν ἡ ἡγεμονεία πηγάζει ἐκ Θεοῦ» (Πρῶ. καὶ σελ. 186. 193. 204. 205. 206. 212, κτλ.). σελ. 89 «ἀμνηστειαν εἰς τοὺς κατόικους τῶν Ἡγεμονειῶν». σελ. 148 «γενικὴν ἀμνηστειαν». σελ. 175 «κλιτούμενος ἀμνηστειαν». σελ. 228 «ἡ ἐξασφάλις γενικῆς ἀμνηστειας» (Πρῶ. καὶ σελ. 173. 348. 359, κτλ.). σελ. 93 «ἡ μετὰ τῆς Αὐστρίας δυναστικῆ αὐτῆς κηδεστειαν». σελ. 316 «ἡ ἐκ κηδεστειας συγγενῆς τοῦ Κολοκοτρώνη». σελ. 433 «καὶ συγγενεῦσαι μάλιστα ἐκ κηδεστειας». σελ. 280 «ἐνεκα τῆς γειτορείας».

Σελ. 3 «ἄμα ὡς ἀφύπνωσεν». σελ. 23 «ἄμα ὡς ἐσήμανε τῆς ἀπελευθερώσεως ἡ ὥρα». σελ. 44 «ἄμα ὡς ἠθέλησεν». σελ. 56 «ἄμα ὡς ἡ πομπὴ φθίσῃ». σελ. 61 «ἄμα ὡς ἐπέλθῃ ἡ ἐσπέρα». σελ. 66 «ἄμα ὡς ἤστραπτε τὸ ἐχθρικὸν πυροβόλον». σελ. 96 «ἄμα ὡς ἀπῆτησε» (Πρῶ. καὶ σελ. 105. 115. 123. 131. 142. 149. 152, κτλ.). Ἐν σελ. 112 φέρεται «καὶ ὅτι γίνεται ἰδική σου, ἄμα κατορθώσης νὲ τοὺς τὴν ἀρπύγης».

Σελ. 1 «οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἡπείρου». σελ. 5 «ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἡπείρῳ». σελ. 106 «Ἰλλυριοί, Ἡπειρώται». σελ. 117 «ἀπὸ Ἡπείρου εἰς Κωνσταντινούπολιν». σελ. 126 «τὴν ὀρειοτάτην τῆς Ἡπείρου κόρην». σελ. 139 «κατὰ τοῦ ἡπειρωτικοῦ τυράννου». σελ. 141 «τοῦ γῶργος ὀρεγομένου τυράννου τῆς Ἡπείρου». σελ. 203 «τοῦ ἡπειρωτικοῦ στρατοῦ». σελ. 153 «οἱ ἡπιαὶ δὲ παραινέσεις». σελ. 416 «ἡπίως ἢ κούστηρῶς». σελ. 453 «ἐπὶ ἡπίως ὄροις». σελ. 472 «τὴν ἡπιότητα τῶν φρονημάτων». σελ. 589 «ἡπιώτερα ἢ ἄλλοτε λόγια» καὶ «τῆς αἰφνιδίου ἐκείνης ἡπιότητος». σελ. 595 «ὡς γείνη ἡπιώτερος». σελ. 664 «κατέστησαν ἡπιώτεροι». σελ. 708 «μετὰ τῆς ἡπιότητος». σελ. 723 «δικταγαὶ ἡπιώτεροι». σελ. 40 «κατεπελέμουν ἡμέρα». σελ. 94 «καὶ ἡ ἡρεμος ἄλλὰ μοιραία δύνανται». σελ. 105 «τὸν ἡρεμον ἐν εἰρήνῃ βίον». σελ. 110 «πρὸς τὸ ἡρεμον ἦθος». σελ. 39

«νεῶν τε πατρῶων ἔδη θῆκαί τε προγόνων» (Γρ. «θεῶν τε πατρῶων»). σελ. 46 «καὶ τὴν ἐτυμηγορίαν του». σελ. 451 «οἱ ὄπαδοὶ τοῦ Κολοκοτρώνου». σελ. 564 «καὶ ἰταμῶς ἀπεκρούσθησαν». σελ. 619 «ὁ ἡλεῖος γαιωκτῆρων Σισίνης». σελ. 633 «ὄργισμένος μετέβη ὁ Κόχραν». σελ. 144 «τὰ ἐν Ἰσπανίᾳ ἀτυχήματα». σελ. 542 «ὅπερ ἔπαιξεν ἡ Γαλλία ἐν Ἰσπανίᾳ». σελ. 724 «ἡ ἐν Ἰσπανίᾳ διαγωγή τῆς Ἀγγλίας» (Πρβ. καὶ σελ. 725. 732). σελ. 383 «ὅν οἱ ἄνδρες μας δὲν ἦνε παλληκάρια (Γρ. παλληκάρια), ὡς βγάλουν τ' ἄρματα νὰ τὰ φορέσωμεν ἐμεῖς». σελ. 520 «ὀκτὼ χιλιάδες ἄρματα» καὶ «τὰ ὅποια ἄρματα». σελ. 72 «Ἀρματωλὸς ἢ Πανδοῦρος» (Πρβ. καὶ σελ. 5. σελ. 604). Χάριν δὲ ποιικιλίας, ὡς φαίνεται, ἐν μὲν σελ. 196 γράφεται ὁμῶση, ἐν δὲ σελ. 549 ὁμῶση-ὁμῶση-ὁμῶσαι. Οὐχὶ δ' ἀνάξιον μνεΐας εἶνε τὸ ἐν σελ. 460 «κατείρηθη μετ' αὐτῶν» καὶ τὸ ἐν σελ. 371 «τῆς κατ' ἑλληνικὸν τρόπον μάχης».

Πρβ. καὶ σελ. 8 «ὁ υἱὸς αὐτοῦ Νικόλαος ἠτύχησε κτέ.». σελ. 69 «μέχρις οὗ κατεσυντρίβη αὐτοῦ ἕκαστον μέλος». σελ. 251 «ὁ ὑπὸ τὴν ἱερακωτὴν του ῥίνα δασὺς αὐτοῦ μύσταξ». σελ. 293 «καὶ ὅτι πατρίς αὐτοῦ ἦν ἡ Πελοπόννησος». σελ. 57 «ἐπεδείκτατο τὴν ἀλαζονείαν αὐτοῦ διὰ φαιδρῶν ὀρχήσεων». σελ. 602 «ὅπως σώσῃ τὸν στρατὸν αὐτοῦ πικντελοῦς διαλύσεως», κτλ.

Σελ. 50 «ἀναμνησκόντα αὐτῷ τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα». σελ. 154 «ἀνέμνησεν αὐτῷ τὸ παρ' ἀγγελίᾳ τοῦ Προφήτου». σελ. 275 «ἀνεμίμνησκεν αὐτοῖς τὴν ὑπάρχουσαν». σελ. 431 «ἀναμνησκῶν αὐτῷ τὸ καθήκον». σελ. 498 «ἀνέμνησεν αὐτοῖς τὰς νίκας». σελ. 712 «ἀναμνησκῶν αὐτῷ, ὅτι κτέ.». Πρβ. καὶ σελ. 83 «ἀνεμίμνησκεν εἰς τοὺς προγόνους ἡμῶν τὴν ἐποχὴν».

Σελ. 52 καὶ 106 «ἐν Λακωνίᾳ». σελ. 188 «πᾶσα ἡ Λακωνία». σελ. 205 «εἰς Λακωνίαν». σελ. 264 «τῆς Λακωνίας». σελ. 378 «Μεσσηνία καὶ Λακωνία». σελ. 597 «ἡ Μεσσηνία καὶ ἡ Λακωνία».

Σελ. 2 «χάρις εἰς τοὺς Τούρκους, δὲν ὑπῆρξε μεσαιῶν ἐν Ἑλλάδι». σελ. 169 «ἀλλ' ὁ Ἄλῆς διέφυγε χάρις εἰς τὴν ταχύτητα τοῦ ἵππου του». σελ. 187 «μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σκουφᾶ διέμεινεν ἡ Κωνσταντινούπολις ἔδρα τῆς Ἑταιρίας, χάρις εἰς τὴν τυφλότητα τῆς τουρκικῆς ἀστυνομίας». σελ. 472 «οἵτινες, χάρις εἰς τὸ πρόσφορον τοῦ ἐδάφους καὶ τὴν στεγὴν τοῦ σπηλαίου ἐξοδον, ἀπέκρουσαν μετ' ἐπιτυχίας πᾶσαν ἐχθρικήν προσβολήν».

Σελ. 5 «καὶ τοῖς ἐνεπιστεύετο τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐπαρχίας». σελ. 560 «ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἐνεπιστεύετο τὸ κειμήλιον τῆς αὐτονομίας, ἐλευθερίας καὶ πολιτικῆς αὐτοῦ ὑπάρξεως εἰς τὴν ἀποκλειστικὴν προστασίαν τῆς μεγάλῃς Βρετανίας». σελ. 137 «ὑποπτευόμενος τὰ μέλλοντα». σελ. 225 «ἤρξατο δὲ ὁ Ὑψηλάντης ὑποπτευόμενος τὸ ἦθος τοῦ Σάββα κτέ.». σελ. 188 «νὰ ὑπερασπισθῶσι τὸ σχολεῖον». σελ. 571 «ὅπως ὑπερασπισθῶσι τὴν τάξιν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν». σελ. 757 «ὅπως ὑπερασπισθῆ τὸ δίκαιόν του». σελ. 273 «τὸ προκεχωρημένον σῶμα τοῦ Φουμπῆ». σελ. 418 «τὰ πράγματα ἦσαν πολὺ πλέον προκεχωρημένα τὸ φθινόπωρον». σελ. 488 «ἡ λίαν προκεχωρημένη ὥρα τοῦ ἔτους». σελ. 503 «τὰ πρὸς τὴν Τρίπολιν προκεχωρημένα στίφη τοῦ Γενναίου». σελ. 515 «τὰς προκεχωρημένας αὐτοῦ θέσεις ἀπέναντι τῆς πόλεως». σελ. 650 «ἦσαν προκεχωρημένοι». σελ. 341 «διηγωνίζοντο αἱ φαντασματικαὶ εἰδῆς». σελ. 561 «ἐν κρυπτῷ δὲ ἐχραίζοντο ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ».

Σελ. κ' «ἐσχάτως ἐδημοσίευσεν ὁ Ἐρτσβεργ ἐν τῷ 87ῳ Μέρει τῆς Γενικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τῶν Ἑρς καὶ Γρούβερ (Λειψία, παρὰ τῷ Βροκχάους—)». σελ. κκ' «τὰ νεώτερα δὲ ῥωσικὰ ἔργα τοῦ Θεόκτιζωφ (Πετρούπολις 1863), τοῦ Παλαιολόγου καὶ τοῦ Σισίνη (Πετρούπολις 1867) θέλουσιν ἰδίως κτέ.».

Σελ. 11 «ὧν τ' ἀξιώματα ἀντεστρατεύοντο». σελ. 13 «ἀγνοοῦσα τ' ἀξιώματα». σελ. 98 «ἠνοίχθησαν τ' ἀποστελλόμενα». σελ. 181 «τ' αὐτὰ ἐδιδάσκοντο». Πρβ. καὶ σελ. 152 «ἤθελον τ' ἄρ».

θουρα» καὶ ἐπ' ὄπρωται βόλια γιὰ φωμί». Ἔτι δὲ σελ. 29 «κ' ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἑλλάδι».

Σελ. 27 «ὅπως οὐδ' ἐκεῖ εὖρη ἀπὸ ἀλλαγῆν τοῦ δεινοῦ». σελ. 417 «μὴν ἀνεμυρνώσθε εἰς τὰ κατ' αὐτὴν οὔτε ἀνεμυρνώδον οὔτε κρυφίως». Πρβ. καὶ σελ. 14' «ὅς ἐργασθῶμεν λοιπόν, οὐχὶ διὰ τὸ παρόν, ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλον». σελ. 222 «μηδὲ τὴν διοίκησιν ἐσκέρθη νὰ συμφεντρώσῃ, μήτε τὸν στρατὸν νὰ συναρξείρῃ».

Σελ. 110 «αἱ ῥαδιογραφαὶ ἰσχυρῶν ἀντιπάλων». σελ. 120 «διὰ ῥωτικῆς ῥαδιογραφίας». σελ. 125 «τὰς ῥαδιογραφίας τοῦ Ἄλῃ» (Πρβ. καὶ σελ. 126. 171. 185. 309. 496). σελ. 177 «οὕτω κατέλυσε τὸ ζῆν ὁ ἄνθρωπος». σελ. 548 «πρὸς τὸ ἀγνώμον ἔργον τοῦ κυβερνήτη». σελ. 247 «οἱ θῶες ἦσαν πολὺ κακοί». σελ. 289 «οὐδὲ νὰ φανῇ κἀν ἤθελεν ἀνησυχοῦσα». σελ. 301 «παρὰ πλέων τὴν Σαμοθράκην». σελ. 382 «διὰ γραφῶν μυθολογημάτων». σελ. 478 «διαττόντων ἀστέρων». σελ. 625 «ἀπεφῆματο ὁ Καραϊσκάκης». σελ. 479 «τὴν κίχλω θάλασσαν». σελ. 679 «ἐπὶ τῶν κίχλω δεσποζόντων τοῦ λιμένος ὑψωμάτων». Πρβ. καὶ σελ. 261 «μὴ μείνη Γούρκος ἔς τὸ Μωρηά». σελ. 255 «ἐδῶ δὲ ὁ Κολοκοτρώνης». σελ. 370 «ἐλθὼν ἐδῶ» καὶ «ἐδῶ ἐν Ἑλλάδι θὰ ἀναθάλῃ πάλιν». σελ. 502. 553. 592.

Σελ. 35 «τὰς συνεπείας ἀμεθόδου καὶ πολυποικίλου παιδεύσεως». σελ. 63 «τούτου δὲ ὑπῆρξαν σπουδαιόταται αἱ συνέπειαι». σελ. 79 «τῶν κακῶν συνεπειῶν τῆς ξένης δυναστείας». σελ. 105 «ἀλάμπτος συνεπείας» (Πρβ. καὶ σελ. 116. 121. 169. 218, κτλ.). σελ. 94 «συνεπεία τοῦ ῥωσοαυστριακοῦ πολέμου». σελ. 116 «συνεπεία δὲ τῶν ἐν τῇ ἐκστράτειᾳ τούτῃ ὑπερεσιῶν του ἀπένευμεν αὐτῷ ἢ πύλη κτέ.». σελ. 139 «συνεπεία δὲ τῶν ἐν αὐτῷ συμφωνηθέντων κτέ.» (Πρβ. καὶ σελ. 206. 207. 223. 295, κτλ.). σελ. 464 «συνεπεία πρὸς τὴν πολιτικὴν». σελ. 98 «συνεπεία πρὸς τῆς ἡμέρας τὴ βεῦμα».

Σελ. 12 «ἡ βία ἐξώμοις». σελ. 75 «καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν σοβερῶν πατριωτῶν». σελ. 76 «τῆς ἐπὶ τῇ σημερινῇ Ἑλλάδι ἀπελευθέρωσιν». σελ. 219 «ἀπὸ τινος εἵδους ἀπελευθέρωσιν». σελ. 466 «γενικὴ παρὰ λυσία καὶ ἀνερχία». Πρβ. καὶ σελ. 10: ἐξολοθρευμῶν. σελ. 43: ἐξολοθρευμῶν-ἐξολοθρευμῶν. σελ. 573: ἐξολοθρευμῶν, κτλ.

Σελ. 233 «εἰς δικαιολόγησιν τῆς δειλίας αὐτῶν». σελ. 239 «ἀδὲν ἦσαν ἰκανὴ αὐτοῦ δικαιολόγησις». σελ. 406 «μετὰ τὴν κοινολόγησιν τῆς ἐν Τριπόλει σφαγῆς». σελ. 642 «τὸν εἰς πολιτογράφωσιν ἀπαιτούμενον χρόνον».

Σελ. 0' «ὅποιους δημιουργοῦμεν προγόνους εἰς τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν;». σελ. 761 «ὅποια μέσα ἔχει αὐτὴ κτέ.;».

Σελ. 123 «ἔμει δ' ὡς ἐπεραιώθησαν αἱ ἐμυνητικαὶ προπαρσκευαί». σελ. 146 «ἐντὸς ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους ἐπεραιώθη καὶ αὐτό». σελ. 309 «τὸ δυσάρεστον ἐπεισόδιον τῶν ῥαδιογραφῶν ἐφάνη περαιωθέν». σελ. 598 «θεωροῦντες οὗτοι τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας πόλεμον ὡς περαιωθέντα πλέον». σελ. 661 «εὐκόλως ἐπεραιώθη». σελ. 618 «ἐπὶ προφάσει περαιώσεως τῶν ὑποθέσεων». σελ. 728 «ἐπεθύμει δὲ τὴν ταχεῖαν διεκπεραίωσιν τῶν πραγμάτων αὐτῶν».

Σελ. 18 «ἤρχισε χαλαροῦμενος ὁ τῆς ὑποταγῆς δεσμός». σελ. 28 «ὁ λαὸς ἤρχισε προσέχων». σελ. 30 «ἤρχισε πλέον βαρύνουσα». σελ. 80 «ταχύτατα ἤρχισε παραλύουσα ἡ δύναμις». σελ. 81 «ἤρχισεν ἐκλυομένη ἡ θεμελιούσα καὶ συντηροῦσα τὸ κράτος ἰσχύς». σελ. 89 «ταχύτατα ἤρχισε μεταμελλόμενον τὸ Διόβιον» (Πρβ. καὶ σελ. 90. 94. 95, κτλ.). σελ. 83 «καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Σουλτάνου ἄρχεται περιφρονοῦμενον». σελ. 84 «καὶ ἤρξατο ἀσκοῦσα τὸ ὀρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν αὐτῆς γόητρον». σελ. 164 «ἤρξατο διαπραγματευόμενος μετὰ τῶν Σέρ-

Εων και Μαυροβουνίων», κτλ. Πρβ. και σελ. 227 «ἀπειτόλημα δὲ διαβεβαιῶν, ὅτι ἀπηρνήσατο κτέ.».

Σελ. 358 «δὲν ἤθελε ῥιψοκινδυνεύσει». σελ. 519 «ἡμισεσηπῶς σχεδὸν στολίσκος». σελ. 544 «ἤρκει μόνον νὰ ἀλυσιδεθῆ ἢ ἄρκετος τοῦ βορρᾶ». σελ. 672 «κακοπαθῶν ὑπὸ τῆς τρικυρίας και ἐκφοβισθεῖς ὑπὸ τοῦ ἀνευδότου ἤθους τοῦ Ἄγγλου». Πρβ. και σελ. 30 «τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ποδοπατουμένης Ἑλλάδος». σελ. 459 «ἡ Πελοπόννησος ἐποδοπατεῖτο και περιυβρίζετο». σελ. 273 «ἀπισθοχωροῦντες πρὸς τὴν πεδιὰδα τῆς Τριπόλεως». σελ. 535 «ἀς ἀπισθοχωρήσῃ». σελ. 737 «ἠναγκάσθη νὰ ἀπισθοχωρήσῃ ἢ Ἄγγλις». σελ. 758 «ἡ Πύλη ἔπρεπε νὰ ἀπισθοχωρήσῃ». σελ. 759 «ἠνάγκασεν αὐτὸν—νὰ ἀπισθοχωρήσῃ». σελ. 571 «οὐς συνέλαβον οἱ ἔναιμοι αὐτοκαλοῦμενοι σωματοφύλακες». Τοῦ πονηροῦ κόμμματος εἶνε και τὸ ἐν σελ. 512 «ἐκεῖνος ἐκαιροφυλάκει τὴν πρόσφορον εἰς ἔραδον στιγμήν».

Σελ. 4 «νὰ προσφέρωσιν ἐν ἀνάγκῃ τοῦ βραχίονός των τὴν ἀρίωγῆν εἰς τὸ κράτος». σελ. 33 «Λαρίση, Θεσσαλονίκη». σελ. 162 «μετέβη εἰς Λάρισσαν» και «ἐν Λαρίση» (Πρβ. και σελ. 167. 361. 381). σελ. 40 «ἀπὸ τῆς ἀειρόδου κρήνης τῶν παλαιῶν». σελ. 48 «σπέρμα ἐρρίμενον». σελ. 527 «ὑπὲρ τὴν τάφρον ἐρρίμεναι». σελ. 53 «ἀπὸ τοῦ Ὑμητοῦ εἰς τὴν κοιλάδα». σελ. 55 «ρίπτει τὰ κουκιά». σελ. 59 «τὸ καλοῦν Εὐμενίδας τὰς Ἐρινυῖς» και «ἐξώρριζον τὰς Ἐρινυῖς». σελ. 60 «ἐγγάτην και τεσσαρακοστὴν ἡμέραν» και «ἕκτον και ἑννατον μῆνα». σελ. 93 «τῆς ἐγγάτης δεκαετηρίδος». σελ. 303 «περὶ τὴν ἐγγάτην ἴραν». σελ. 66 «ὁ τῆς ἐλαίας θαλός». σελ. 76 «ἐθεώρει σκόροδα μασσῶν». σελ. 96 «ὁ ἐντὸς τοῦ παλλατίου κτέ.». σελ. 98 «φάκελλον ἐπιστολῶν». σελ. 395 «πληροῦντες τὴν τάφρον διὰ φακέλλων». σελ. 633 «οὔτε φάκελλοι ὀχυρωματικοὶ κτέ.». σελ. 104 «περιβάλλον τὸν ἄλλω; τοσοῦτον ἀνειμμένον Μοσλήμ». σελ. 130 «τέσσαρα μίλια ἀπέχουσιν». σελ. 251 «τὸ ἀτίθασσον τοῦ

γένους». σελ. 261 «ὅταν ὀρκύῃ τὰς ἀλύσεις του». σελ. 391 «τῶν Ψαριωνῶν και Κασσίων». σελ. 435 «τῶν Κασσίων και τῶν Ψαριωνῶν». σελ. 437 και 506 και 607 «πρὸς τὴν Ἀμφισσαν». σελ. 670 «παρὰ τὴν Ἀμφισσαν». σελ. 516 «ἐνὸς ἑκατομυρίου διστήλων». σελ. 585 «γεννηθῆτω τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα». σελ. 658 «εἶχον ἐντελῶς φυλορροήσει ἐν Ἑλλάδι». σελ. 757 «και οὐδὲλως ἐμελλεν αὐτῷ περὶ κοινῆς αὐτῶν ὑποθέσεως».

Σελ. 29 «ἐξηκολούθουν τὴν αἰώνιον μετὰ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας δικιμάχην».

Σελ. 103 «τὴν παρὰ Μουράτου τοῦ Δ'. ταμεῖσαν ὁδόν». σελ. 205 «ἀν ἐβαδίζετο ἀδιστακτως ἢ ἀπαξ ταμεῖσα ὁδός».

Σελ. 39 «ἡ ἐλληρικὴ νεότης—ἤκουστο ἄσμετος τῶν λόγων τοῦ σεβαστοῦ διδασκάλου».

Σελ. 19 «οὔτω εἰς τὸν λαόν». σελ. 51 «οὔτω ἐμβληματικῶς». σελ. 122 «οὔτω εἰς Ἰωάννιναν». σελ. 125 «οὔτω ἠνοίγετο» και «οὔτω ἔκειτο». σελ. 127 «οὔτω ὑπὸ τὰ τείχη». σελ. 135 «οὔτω εἰς Κιάφρον» και «οὔτω, ὥστε ἀπέθανεν». σελ. 199 «οὔτω ὁ ἐξηπατημένος». σελ. 203 «οὔτω ἀπὸ τῆς μεσημερίας». σελ. 207 «οὔτω εἰς τὰ τοπικά» και «οὔτω ὀργάνου». Πρβ. και σελ. 221. 278. 288. 342. 404. 468. 477. 497. 501. 517. 521. 571. 596. 608. 613. 615, κτλ.

Σελ. 44 «ἐπιτήδειοι ὕδραυλικοὶ και τῆς λιθοκόλλας κατεργασταί».

Σελ. ιη' «τῶν πηλάκων τῆς τῶν γραμμῶν πολιτείας». σελ. 34 «διὰ λαμπρῶν ἀμεριμνομερίμνης θέσεων». σελ. 7 «τὸ τῆς ἀπατρίας δυστύχημα». σελ. 31 «κατ' αὐτὸ ἀβάσιμοι ἀποδεικνύονται οἱ ἰσχυρισμοί». σελ. 43 «πρὸς τὸ ἀβάσιμον και τὴν κενότητα τῶν ἐπιχειρημάτων» (Πρβ. και σελ. 214, κτλ.). σελ.

576 «ἡ ἔθνηκὴ περιφιλιαντία καὶ φιλοδοξία τῶν Γάλλων». Πρβ. καὶ σελ. 11 «τὴν δυσολωγον φράσιν». σελ. 166 «ἡ δυσολωγον τοῦ Χάττι-Σερὶφ φράσις». σελ. 299 «τὴν δυσολωγον ἐκείνην φράσιν», κτλ.

Σελ. 299 «ἡ Πύλη ἤτιχτο ἐν αὐτῷ τῶν πολεμικῶν προθέσεων τοῦ Στρόγονωφ καὶ τῆς ἀχαριστίας τῶν Ἑλλήνων, ἀπελογεῖτο τὴν προσαπτομένην αὐτῇ κατηγορίαν κτέ.». σελ. 405-6 «οὐδὲως διαλογιζόμενος νὰ αἰτιαθῇ τῶν προύχόντων, ὅτι ἐκυβέρνων αὐτὸν αὐτοβούλως». σελ. 207 «ὁ τοῦ Μιχαήλ Σούτσου ἀντιπρόσωπος Ῥίζος ἐμέμφθη τῆς διαγωγῆς τῶν ἐταίρων». σελ. 744 «ἐμέμφθη δὲ τῆς ἐλαφρότητος, μεθ' ἧς διεξήγοντο αἱ ὑποθέσεις ἐν Πετροπόλει». Πρβ. καὶ σελ. 119 «ἐπικρέμαται τῆς τρίβου μεμονωμένος τις βράχος» καὶ σελ. 596 «προπλέοντα τῶν ἄλλων, εἶποντο αὐτοῦ». Ἐπι δὲ σελ. 32 «ἀπελάμβανε μεγίστης ὑπολήψεως παρὰ τῶν ῥαγιαδῶν».

Σελ. 46 «Κόρινθον, Ναύπλιον». σελ. 62 «ἐν Ναυπλίῳ». σελ. 264 «εἰς Ναύπλιον» (Πρβ. καὶ σελ. 266. 270. 277. 278, κτλ.). σελ. 484 «παρὰ τὴν Κάλυμνον».

Σελ. 36 «ἤθελε βραδύνη μόνον ἢ καὶ διακινδυνεύσει τὴν ἑλληνικὴν ἀναγέννησιν». σελ. 716 «ὅν ἀπέκρουεν ὡς διακινδυνεύοντα τὴν γενικὴν ἡσυχίαν» (Πρβ. καὶ σελ. 739 καὶ 758).

Σελ. 22-3 «καίτοι δ' ἡ ἀπάντησις αὐτῆ ἀπεθάρρυνε πᾶσαν περαιτέρω ἔρευναν». σελ. 203 «καὶ οὐδ' ἀπεθάρρυνθη καὶ ὑπὸ τῶν σοβάρων ἀποτροπῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφόρων». σελ. 610 «ἀναρχία καὶ ἀποθάρρυνσις ἐνέμοντο τὴν φρουράν».

Σελ. 477 «προσεγγίσαντες δὲ περὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν νῆσον κτέ.». σελ. 657 «τὸ ἑσπέρας τῆς 16 ἀφίκετο πρὸ τοῦ ὄρου τῆς Ἀλεξανδρείας».

Σελ. 127 «κατὰ τῶν χριστιανικῶν χωρίων Ἅγιος Βασίλειος καὶ Νυφίτσα». σελ. 385 «πρὸς τὸ χωρίον Ἅγιος Γεώργιος». σελ. 387 «ὑπὸ τὸ χωρίον Ἅγιος Βασίλειος». σελ. 649 «τοῦ πρὸ τοῦ Νεμπλίου χωρίου Ἄρεια». Πρβ. καὶ σελ. 638: ὁ δὲ πλοίαρχος τῆς γαλλικῆς φρεγάτας «Ἥρα». σελ. 659: περιέπλευσε τὴν Πελοπόννησον μετὰ τῆς «Ἑλλάδος» καὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου Θωμᾶ διοικουμένου ἐθνικοῦ βρικίου «ὁ Σωτήρ».

Σελ. 5 «εἰς τὰς νῆσους δὲ πάλιν τοῦ ἀρχιελάγου παρεῖχε κτέ.». σελ. 202 «Θαμβούσας φαντασμαγορίας». σελ. 692 «τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα εἶνε ἀπλή φαντασμαγορία». σελ. 763 «μεταχειρίζονται τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα ὡς φαντασμαγορίαν».

Σελ. 762 «τὸ μὲν πρωτόκαλλον τοῦ Ἀπριλίου ἤθελε δεσμεύσει τὰς χεῖρας τῆς Ῥωσσίας ἐν τῷ ἀνατολικῷ ζητήματι, ἐνῶ ἡ Ἰουλιανὴ σύμβασις ἔφερεν εἰς τὸν πόλεμον».

Σελ. 449 «ἀντέστη πεισμόως». σελ. 512 «πεισμονα ἀγῶνα». σελ. 566 «ἀπέβαλλε πεισμόως τὴν μεσιτείαν». σελ. 588 «εἶχε πεισμόως ἀρνηθῆ». σελ. 627 «εἰς πεισμονα ἀντίστασιν». σελ. 659 «πεισμονα ὄμως μάχην». σελ. 674 «πεισμων πρέκλησις». Πρβ. καὶ σελ. 682. 689. 697. 758.

Σελ. 762 «ὅτι δύνανται νὰ μερίσωσιν εἰς πολλοὺς τὰ βέρη καὶ νὰ ἐπιφυλάξωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὰ ὄφελη».

Σελ. 154 «φαντασθῆτε, ὅτι δυσχυρίζεται». σελ. 554 «ἡ παραιτηθῆτε τοῦ θρόνου». σελ. 196 «εἰδέτε πόσοι Θρασύβουλοι κτέ.». σελ. 231 «εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ». σελ. 670 «ἐκ τῆς ἀντίπεραν ἀχαικῆς ἀκτῆς». σελ. 352 «αὐτὸς τουρκικαὶ ἀποκρέω». σελ. 506 «ἔσκαπτον ταχθημερόν». σελ. 608 «τὴν εἰς Λεβαδεῖαν ὑποχώρησιν».

Σελ. 20' «ἡ Ἐνετία καὶ ἡ Γενούη». σελ. 99 «εἰς Βιέννην»

(Πρβ. καὶ σελ. 422. 721. 722). σελ. 727 «ἡ Βιέννη ἦν κρείττων συνεντεύξεως τόπος».

Σελ. 16 «ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε διὰ τοῦ Εὐαγγελίου: μὴ ἀδικῆτε μήτε κακοργῆτε».

Σελ. 16' «καὶ πλουτοῦσιν οὗτοι πτωχυνομένων ἐκείνων».

Σελ. 17' «ἐκ παρεννοήσεως πρωτοτύπων ἑλληνικῶν ἐγγράφων». σελ. 458 «ἐκ παρεννοήσεως βεβαίως ὁ εἰδήμων συγγραφεὺς θεωρεῖ κτέ.».

Σελ. 185 «καὶ ὁ Πασσῆς τοῦ Βελιγραδίου, εἰδοποιηθεὶς, ἀπήτησε κτέ.» σελ. 260 «οὗτος ὅμως, εἰδοποιηθεὶς ἐν τῷ μεταξύ, προσέξεπερψε μὲν ἐκεῖσε τὸν ὑπηρετήν του». σελ. 352 «οὗτος ὅμως, εἰδοποιηθεὶς ὑπὸ τῶν προφυλακίδων αὐτοῦ, ἔκοψε τὰς ἀγκύρας».

Σελ. 10 «ὁ τῶν ὀσμάνων δεσποτισμὸς». σελ. 104 «εἰς τὸν πεφωτισμένον ἐν Τουρκίᾳ δεσποτισμὸν» (Πρβ. καὶ σελ. 160. 287). σελ. 14 «ἐνισχύουσα τὸν πατριωτισμὸν». σελ. 20 «ὁ πατριωτισμὸς αὐτῶν ἐστερεῖτο τὸ κέντρον ἐξωτερικῆς ἀνάγκης» (Πρβ. καὶ σελ. 29. 38. 64. 73. 142, κτλ.). σελ. 216 «εἰς τὸ ὕψος ἐκείνου τοῦ μυστικισμοῦ»¹. Πρβ. καὶ σελ. 74 «φυσικὴ ἔλλειψις τοῦ μικροπολιτισμοῦ», κτλ.

Σελ. 25 «ἡ ἐπήρεια αὕτη ἦν πολλῶ μικροτέρα ἢ ὅτι παρεδέχονται σήμερον οἱ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν κρίνοιντες». σελ. 47 «θεωρεῖται γενικῶς ἐν Γερμανίᾳ ἀσφαλεστέρα ἢ ὅτι εἶνε».

¹ Σκαρλ. Βυζάντ. Λεξ. Ἑλληνο-Γαλλ. καὶ Γαλλο-Ἑλλην. σελ. α' ἐκδ. β' «ἀλλ' ὁ Ἕλληνας πῶς νὰ εἴπῃ ποτε (Γρ. ποτέ) Ἄνεκδοτικός καὶ Μυστικισμός;». Καὶ ὅμως ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων ἀμφοτέρων τῶν λέξεων τούτων ἐποίησατο χρῆσιν. Ἴδε σελ. κ' «ἢ ἐλαττοὶ πάντως ἢ πρὸς τὸ ἀνεκδοτικὸν—κλίσις τοῦ συγγραφέως».

Σελ. 32 «πλὴν τῆς ὑπὸ τὴν ἐπήρεια τοῦ κλήρου διατελούσης Πατριαρχικῆς Σχολῆς». σελ. 34 «ἤρχισε—ἡ γαλλικὴ ἐπήρεια γινουμένη ἐπισκοπητὴ ἐν τῇ ἑλληνικῇ φιλολογίᾳ». σελ. 94 «τὴν τουρκικὴν ἀποσύνθεσιν προήγαγε δραστηριώτατα τοῦ λοιποῦ ἡ γαλλικὴ ἐπήρεια», κτλ. Πρβ. καὶ σελ. 418 «ὁ δυνάμενος νῦν νὰ ἐπηρεάσῃ τὸν Ἰσάρον».

Σελ. 82 «τῆς ἀρχομένης ἤδη ἀποσυνθέσεως» καὶ «ἀποσυνπίθεται ὀλιγόληρος ὀργανισμὸς κτέ.». σελ. 91 «μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν τέλος ἀποσύνθεσιν τῆς Τουρκίας», κτλ.

Σελ. 206 «διώρισε τοὺς μὲν Σάββαν καὶ Γ. Ὀλύμπιον ἀρχιστρατηγούς». σελ. 592 «οἱ δὲ Βλάχος καὶ Ζῶτος τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα καὶ οἱ Ἰσαμαδῆς, Ἀνάρχυρος, Δημητρακόπουλος καὶ Μοναρχίδης τὰς νήσους».

Σελ. 81 «τόσσο μόνον ἠδύναντο νὰ διακρίσωτιν, ὅσο κατεῖχε τὸν τοῦ Ὄσμάνου θρόνον σειρὰ κραιπερῶν ἡγεμόνων».

Σελ. 287 «μέτριος τὸ ἀνάστημα καὶ ῥωμαλέος τὴν ἀναβολὴν». σελ. 568 «ἄγριον ἄνδρα ἀθλητικὴν ἔχοντα τὴν ἀναβολὴν».

Σελ. 333 «νὰ ἀποκοπῆ αὐτοῦ πᾶσα σιταγωγὴ καὶ συγκοινωνία». σελ. 396 «ἡ δὲ σιταγωγὴ ἠπειλεῖτο ὑπὸ τῶν κλεφτῶν» (Πρβ. καὶ σελ. 441. 473. 607. 612. 613. 625). σελ. 466 «μετὰ τῆς πιστῆς ἀλβανικῆς του σωματοφυλακῆς». σελ. 518 «ὁ αἰγύπτιος στρατάρχης παρώρμησε τὴν σωματοφυλακὴν αὐτοῦ εἰς νέαν ἔφοδον». Πρβ. καὶ σελ. 380 «ἐστερήθη ἐντὸς ὀλίγου χορτονομῆς καὶ ποτισμοῦ». σελ. 574 «διὰ μιᾶς μοιρογραφῆς»¹.

¹ Τὸ χορτονομὴ εἶνε τοῦ αὐτοῦ κῆρυκατος καὶ τὸ ἱπποφυρβή, περὶ αὐτὸ γράφει ὁ Ἰδης ἐν τῷ Τρωγαλίῳ σελ. 54 «Καὶ ἄλλη λέξις τῆς ἀημιουργικῆς φάμπρικας ἐν σελίδι 76 ἱπποφυρβή!!!». Περὶ τοῦ μισθοφορᾶ καὶ οἰκοδομῆ καὶ τῶν παρὰ Πολυθεύκει ἀπκντώντων σκιαγραφῆ καὶ μυραλοιφῆ, κτλ. θὰ διαλάβωμεν ἐν τοῖς ἔπειτα.

Σελ. 161 «καὶ οὐδὲ τῶν υἱῶν οὔτε τῶν ἐγγυστάτων αὐτοῦ συγγενῶν εἶχεν ἀσφαλίην τὴν πίστιν». σελ. 312 «ἐν τῷ πρὸ τῆς Τριπόλεως δὲ στρατοπέδῳ αὐτοῦ οὐδὲ τὴν φρόνησιν οὔτε τὴν δραστηριότητα ἐπεδείξατο». σελ. 469 «οὐδὲ χρημάτων οὔτε κόπου ἐφείσθη».

Σελ. 480 «ἵνα μὴ ἀκούσωσιν οἱ ἑλληγόριλοι». Πρβ. καὶ σελ. 508 «οἱ μὲν τουρκόφιλοι προσέβλεπον μετ' ἀπίστου ἐκπλήξεως». σελ. 539 «ὁμολογία Θεοδοῦ τουρκοφίλου». σελ. 557 «ὁ τουρκόφιλος λόρδος». σελ. 653 «ἐν ἀποκρούσει πρὸς τὰς Πάτρας τοὺς τουρκοφίλους»¹.

Σελ. 621 «ἀρδευομένου ὑπὸ τῆς κλασικῆς Ἰπποκρήνης». Ἐν σελ. 109 γράφεται «πέντε καὶ τεσσαρακοντούτης» καὶ ἐν σελ. 156 «έκατὸν καὶ πεντηκοντούτης» καὶ ἐν σελ. 286 «πέντε καὶ τριακοντούτης». Ἄλλ' ἐν σελ. 450 «ὁ ἑπτακαιτριακοντούτης θανάων»².

Σελ. 109 «Μετρηοῦντ' οἱ Τοῦρκοι τρεῖς φορὰς, καὶ λείπουν πεντακόσιοι. Μετρηοῦνται τὰ κλεφτόπουλα καὶ λείπουν τρεῖς λεβέντες».

Σελ. 106 «μετώκησαν δὲ πρὸ καὶ διαρκούσης τῆς τουρκικῆς δεσποτείας εἰς Ἑλλάδα».

Σελ. 106 «καὶ πρὸ αὐτῶν ἔτι τῶν ὑπὸ τῆς στήλας τοῦ νεοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς παιζόντων παιδῶν».

Σελ. 163 «οὕτως ἀπεφασίσθη πράγματι ἡ ἐξ ὀργῶσις τοῦ Ἄλφ».

¹ Περὶ τοῦ λογόφιλος, χρηστόφιλος, γαστρόφιλος, ὀκνόφιλος, γρατόφιλος, ἀλληλόφιλος, σαπρόφιλος, κτλ. καὶ τοῦ παιδοφίλης, πορνοφίλης, γυναικοφίλης, ἐρημοφίλης, κτλ. ὅα γράφωσι τὰ δέοντα ἐν τοῖς ὑποσθεν.

² Πρβ. Λοβέκκιον Στοιχ. Τόμ. Α', σελ. 587.

Σελ. 378 «καὶ εἶδεν ἀνάνδρως ἐγκαταλειμμένον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰ σπουδαῖα στενὰ τῶν Γεραγείων».

Σελ. 374 «ὅπου ὁ Μυροκορδός εὕρισκται ἀκριβῶς γευματίζων καὶ μαντευόμενος ὑπὸ τοῦ κλέφτου Γρίβα ἐκ τῆς ὁμοπλάτης ἀρνίου τὸ παρὰ τὸ Πέτα δυστύχημα».

Σελ. 464 «σπουδαῖα δύνανται ἦν οὕτω συνηγμένη ἐπὶ τῷ αὐτῷ».

Σελ. 499 «συνεκοιμήθη τότε μία τῶν πεισματωδεστάτων καὶ μάλιστα αἱματηρῶν μαχῶν ἔλου τοῦ πολέμου».

Σελ. 372 «καὶ αἱ βολαὶ τῶν δύο ἑλληνικῶν τηλεβόλων δὲν ἔσφαλλον πίπτουσαι κατὰ τῶν πυκνῶν ἐχθρικῶν σιφῶν».

Σελ. 574 «ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐτροῦξαν ἐκ θυμοῦ τοὺς ὀδόντας».

Σελ. 418 «αἷτινες ἤθελον ἐξασφαλίσαι εἰς τοὺς ὑποτασσόμενους Ἑλληνας τὴν ἀπολαύην τῶν ἐν τῷ αὐστριακῷ ὑπομνήματι περιλαμβανομένων πλεονεκτημάτων».

Σελ. 92 «εἶνε δὲ λίαν ἐνδιαφέρουσα ἔρσουν». σελ. 385 «οὐδὲν περὶ Δράμαλη ἐνδιαφερόμενα».

Σελ. 524 «ἐν Ἀιμοκτονήσῳ ἐν τῇ πόλει». σελ. 625 «ὕπῃρξεν ἐλπίς ἐν Ἀιμοκτονήσῳ μὲν, στερούμενοι πάσης συγκοινωνίας, οἱ Τοῦρκοι».

Σελ. 720 «ἵνα μὴ περιαγάγη τὴν δύσιν εἰς περισπασμούς, τοῦθ' ὅπερ ἐπεθύμουν οἱ παραχοποιοί».

Σελ. 81 «ὀνομάσας μέγαν βεζύρην τὸν ἀρχιερακοιτῆρα αὐτοῦ».

Σελ. 266-7 «δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀπολέσῃ τὸ πυροβόλον του — ἀφοῦ δὲν εἶχε τοιοῦτον», σελ. 395 «ἐδοήθουν τὸν Μαυροκορδάτον κατὰ τὴν διευθέτησιν καὶ τὸν χειρισμὸν τῶν τηλεβόλων· τὰ τούρκικὰ δὲ τοιαῦτα οὐδεμίαν προὔξενον βλάβην». Πρβ. καὶ σελ. 533. 577. 600. 623. 640.

Σελ. 413 «νὰ γείνητε τόσα αὐστριακώτεροι παρά ποτε».

Κάλλιστον ἡμῖν καὶ ἀποδεκτότατον αἰείποτ' ἐφάνη τὸ ὑπὸ παλαιοῦ ποιητοῦ ῥηθὲν

ὄλοιο θνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφορὰς.

Ἐλεοῦντες δὲ μᾶλλον ἢ οὐνειδίζοντες τοὺς συμφοραῖς περιπίπτοντας ἀσμεναίτατα παντὸς ἐλέγχου τῶν περὶ τοὺς λόγους δυστυχημάτων καὶ πταισμάτων ἀπεχόμεθα, ἂν μὴ ἐν διδάγμασιν ἢ ὑπομνήμασιν εὐδοκιοῦντάς τινος ὅπως δὴ ποτε καὶ ἐν μεγάλῳ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀξιώματι ὄντος ὑποκουροῦντα λώβης παραίτια τοῖς παιδευομένοις γίνωνται. Ὅταν δ' ἐνὸς ἀνδρὸς πλανωμένου καὶ σφαλλομένου πλεῖστοι τῆς ἀτυχίας αὐτοῦ ἀπολαύωσι καὶ τῆς πλημμελείας κοινωνώσι, νομίζομεν εὐκαιρότατον καὶ τῇ πατρίδι συμφορώτατον, καίτοι ἦκιστα φιλαίτιοι καὶ φιλεπιτιμηταὶ ὄντες, νὰ μηνύωμεν προθύμως καὶ ἐκ παντὸς τρόπου φανερόν τὸ κακὸν καθιστῶμεν, ἴν' οἱ μὲν ἤδη ἀναπλησθέντες θεραπεύωνται καὶ ἀπαλλάττωνται, οἱ δὲ καθαροὶ ἔτι ὄντες φυλάττωνται καὶ ἀβλαβεῖς διατελώσι.

Καὶ ἤδιστα μὲν τῷ παγκάλῳ τούτῳ καὶ ὠφελιμωτάτῳ ἔργῳ, ἂν μὴ πόνος ἄλλος ἐπέιγῃ, ἐπιβαλλόμεθα, μετὰ πάσης μὲν παρρησίας καὶ εἰλικρινείας περὶ τῶν πλημμελῶς ἐχόντων ἀποφαινόμενοι, ἀλλ' οὐχὶ θεατρικῶς αὐτὰ δι' ἐφημέριδαρίων εἰς τὸν ἀτέλεστον καὶ συρφετώδη ὄχλον ἐκκυκλοῦντες ὑπὸ δεινῆς δ' ἄμως καταλαμβάνομεθα βαρυθυμίας

καὶ μεγάλως ἡμᾶς αὐτοὺς ταλανίζομεν, ὅσάκις διὰ τὸν τῆς ἀμαθίας καὶ δοξοσοφίας σκληρὸν ἀναγκαζόμεθα νάξιῳμεν λόγου τὰ ἀδιάρβρωτα τοῦ δεινὸς ἢ δεινὸς Ἀγελαίου ψελλίσματα καὶ νὰ κινῶμεν τὴν ἐν τοῖς ἑξαμβλώμασιν εὐτελῶν ἀνθρωπίων δυσωδεστάτην κόπρον.

Ἄδύνατον εἶνε διὰ λέξεων νὰ παραστήσωμεν πόσον ἀποστρεφόμεθα τὸν ἐλεγχον εἰδεχθῶν καὶ παμπόλλης ἀηδίας μεστῶν τεράτων καὶ πόσον ἐπιθυμοῦμεν νὰ μὴ ἀπτῶμεθα μηδ' ἐπιλαμβάνομεθα ἀμόρφων συρραμμάτων, ὧν οὕτω μεγάλη καὶ εὐφώρατος ἢ μοχθηρία καὶ κακοδαμονία ὑπάρχει, ὥστε πᾶς τις μὴ ὄλως γραμμῶν ἰδιώτης μηδὲ συνέσεως τελῶς ἄμοιρος ἢ ὑπνου καὶ χάσμης ἐμπιμπλάμενος παραχρῆμ' αὐτὴν κατανοεῖ καὶ αἰσθάνεται, οὐδενὸς δ' ἐλέγχου οὐδὲ λόγου τὸ παράπαν χρεῖα φαίνεται.

Πλὴν ἀλλ' ἄμως, ἐπειδὴ σαφῶς τὰ τῆς Ἑλλάδος γινώσκομεν, ἐν ἧ πλεῖστοι βόσκονται Γραικύλοι ἐν βορβόρῳ πολλῶ τὴν ψυχὴν κατεσβεσμένην ἔχοντες, βαρέως δὲ τὴν ἀπαυστον καὶ ἀναπαύδητον κακοτεχνίαν φέρομεν τῆς καθ' ὑπερβολὴν ἄλλοτε διὰ γοητείας καὶ τερατείας εὐήμερούσης καὶ ἀσελγῶς τῷ ἔθνει ἐντροφώσης Ἀγέλης, συχνάκις δὲ βλέπομεν ὅτι τοῦ εὐδαίμονος ἐκείνου ἀναμιμνησκομένη αὐτὴ βίου οὐδαμῶς ἠσυχάζει οὐδ' ἀσπάζεται τὴν λυσιτελεστάτην αὐτῇ ἐν τῷ παρόντι οὔσαν εἰρήνην ἀλλὰ σκευωρήματα αἰετὶ χαλκεύει καὶ ἐπιβουλὰς συγκροτεῖ καὶ ἐνέδρας κατασκευάζει καὶ ἐξ ἀφανοῦς λοχῶσα ἄλλοτ' ἄλλας ἀποτοξεύει λοιδορίας καὶ παντοῖα βωμολοχικὰ κομψεύματα καὶ πανουργότατα ἐκάστοτ' ἐπιχειρεῖ νὰ διαβάλλῃ καὶ ἐξευτελίξῃ πᾶν ὃ τι ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἢ γίνεται καλὸν καὶ γενναῖον, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ πατάξωμεν καὶ ἀποσοβήσωμεν πανταχόθεν τοὺς φθοροποιούς τούτους πάροπας, συντρίβοντες μάλιστα καὶ συμπατοῦντες τὸν κορυφαῖον αὐτῶν, τὸν μετὰ φρικώδους αἰε

ροΐζου ἐπινερόμενον τὰ ἀγαθὰ ἐν Ἑλλάδι βλαστήματα. Θὰ καταδείξωμεν τρανότερα καὶ ἐμφανέστατα τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ ἀνεπιστημοσύνην καὶ ἀσυνεσίαν, θὰ καταβάλωμεν ἄρδην ἣν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ παρεσκεύασεν ἑαυτῷ δόξαν καὶ θάπορράψωμεν δι' ὀλοσχοίνου ἀβρόχου τὸ λάβρον καὶ εἰς βλασφημίας πάντοτε καὶ λοιδορίας ἔτοιμον αὐτοῦ στόμα.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἄκοντες ἐπὶ τὸ ἔργον χωροῦμεν, ἀλλ' εἴμεθα ἱκανῶς παρεσκευασμένοι νὰ ὑπομείνωμεν μετὰ καρτερίας τὴν πολλὴν τοῦ πράγματος δυσχέρειαν καὶ τὴν χαλεπωτάτην καὶ ἐπικίνδυνον ἐξ αὐτοῦ ἀνίαν. Ἐλπίζομεν δ' ὅτι οἱ καθαρὸν ἀπὸ κακίας τὸν νοῦν τηροῦντες καὶ ἀνεπιθόλωτον αὐτὸν φυλάττοντες εὐκόλως θὰ συνιδῶσι τίνες μὲν ἐνθέςως περὶ τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας διάκεινται καὶ ἐρωτικὴν οὕτως εἶπεῖν μανίαν περὶ αὐτὴν ἔχουσι, τίνες δὲ τὸναντίον ἐρασταὶ τοῦ σκότους καὶ τοῦ ψεύδους ὑπάρχουσι καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἀγωνίζονται, μοχθηραῖς ὁδοῖς ἐπιχειρημάτων ἐντεθραμμένοι, νὰ προπηλακίζωσι καὶ ἐξουθενίζωσι τὰ μετὰ καμάτων καὶ φροντίδων εὐρημένα.

Παντοδαπὰ εἶνε τὰ πολμήματα καὶ πόνηρέματα, δεινότητι δ' ἢ περὶ τὰ γράμματα ἀσχημοσύνη τῶν Ἀγελαίων· ἂν δ' ὑπὸ ῥαθυμίας ὀλίγον ἔτι χρόνον περιιδῶμεν αὐτοὺς ὑβρίζοντας οὕτω καὶ παροινούντας εἰς τὰς μούσας, πολὺς ὑπάρχει φόβος μή, μεγάλως τοῦ κακοῦ ἐπιταθέντος, ἀληθῆς πονηροκρατία καὶ ὁμοουσία πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐπιπολάσῃ, συμπνίγουσα καὶ ἀποσθεννῦσα τελέως πᾶν ἐλευθέριον καὶ εὐγενές· σπούδασμα, ἀναγκασθῆ δέ τις τότε εἰς τὴν σίκτραν κατάστασιν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἀποβλέπων τοιαῦτα περὶ αὐτῆς νὰ εἴπῃ, ὅποια ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος περὶ τῆς κατὰ τοὺς ἀδόξους τῆς Ἑλλάδος χρόνους εὐδοκιμούσης ῥητορικῆς. «Ἐν γὰρ δὴ τοῖς πρὸ ἡμῶν χρόνοις ἢ μὲν ἀρχαία καὶ φιλόσοφος ῥητορικὴ προπηλακίζομένη

καὶ δεινὰς ὕβρεις ὑπομένουσα κατελύετο, ἀρξαμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα τελευταίας ἐκπνεῖν καὶ μαραινέσθαι κατ' ὀλίγον, ἐπὶ δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς ἡλικίας μικροῦ δεήσασα εἰς τέλος ἠφανίσθαι. Ἔτερα δέ τις ἐπὶ τὴν ἐκείνης παρελθοῦσα τάξιν, ἀφόρητος ἀναιδεία θεατρικῆ καὶ ἀνάγωγος, καὶ οὔτε φιλοσοφίας οὔτ' ἄλλου παιδεύματος οὐδενὸς μετεληφύια ἐλευθερίου, λαθοῦσα καὶ παρακρουσαμένη τὴν τῶν ὄχλων ἀγνοίαν, οὐ μόνον ἐν εὐπορίᾳ καὶ τρυφῇ καὶ μορφῇ πλείονι τῆς ἐτέρας διήγεν, ἀλλὰ καὶ τὰς τιμὰς καὶ τὰς προστασίας τῶν πόλεων, ἃς εἶδει τὴν φιλόσοφον ἔχειν, εἰς ἑαυτὴν ἀνηρτήσατο. Καὶ ἦν φορτικὴ τις καὶ πάνυ ὀχληρά. Καὶ τελευτῶσα παραπλησίαν ἐποίησε γενέσθαι τὴν Ἑλλάδα ταῖς τῶν ἀσώτων καὶ κακοδαιμόνων οἰκίαις· ὥσπερ γὰρ ἐν ἐκείναις ἢ μὲν ἐλευθέρια καὶ σώφρων γαμετὴ κάθηται μηδενὸς οὔσα τῶν αὐτῆς κυρία, ἑταῖρα δέ τις ἄφρων ἐπ' ὀλέθρῳ τοῦ βίου παροῦσα πάσης ἀξιοῖ τῆς οὐσίας ἄρχειν σκυβαλίζουσα καὶ δεδιττομένη τὴν ἐτέραν· τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν πάσῃ πόλει καὶ οὐδεμιᾶς ἦττον ἐν ταῖς εὐπαιδεύτοις· τουτὶ γὰρ ἀπάντων τῶν κακῶν ἔσχατον· ἢ μὲν Ἀττικὴ μοῦσα καὶ ἀρχαία καὶ αὐτόχθων ἀτιμον εἰλήφει σχῆμα τῶν ἑαυτῆς ἐκπεσοῦσα ἀγαθῶν, ἢ δ' ἐκ τινῶν βαρᾶθρων τῆς Ἀσίας ἐχθρὸς καὶ πρῶην ἀφικομένη μοῦσα, ἢ Φρυγία τις ἢ Καρικὸν τι κακὸν ἢ βάρβαρον, Ἑλληγίδας ἡξίου διοικεῖν πόλεις ἀπελάσασα τῶν κοινῶν τὴν ἐτέραν, ἢ ἀμαθῆς τὴν φιλόσοφον καὶ ἢ μαινομένη τὴν σώφρονα».

Ἀλλὰ τὰ χερεῖονα νικάει ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ ἀλήθεια παρευδοκιμεῖται ὑπὸ τοῦ ψεύδους καὶ ἀρεστόταται μὲν ἐν αὐτῇ εἶνε αἱ λοιδορίαι καὶ βλασφημίαι, μισητόταται δ' οἱ ἔλεγχοι καὶ λογικοὶ ἐξετασμοί, ἀναφαινοῦσιν ἐκάστοτε οἱ εἰς τὴν κακοκρίσιαν τῶν πολλῶν ἀφορῶντες καὶ λίαν ἐπίκηρα.

καὶ παντελῶς ἀνήκεστα τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα ὑπολαμβάνοντες φρονοῦσι δ' ὅτι μάτην βαρὺν καὶ δυσχερῆ ἀγῶνα ὑποδύμεθα ἢ ὅτι ἀνωφελῶς ἄχαρι καὶ ἀηδὲς ἔργον ἐπιχειροῦμεν ἐν τοῖς χαλεπωτάτοις τούτοις καιροῖς, ἐν οἷς παρὰ τοῖς Ἑλλησιν, οὐ τισὶν ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, φορὰν ἀγυρτῶν καὶ ἀπατεῶνων καὶ συκοφαντῶν καὶ κακοπραγμόνων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ἀνθρώπων συμβαίνει εἶναι τοσαύτην, ὅσην οὐδεὶς πω πρότερον μέμνηται γεγονυῖαν.

Δὲν εἴμεθα οὕτως ἀναίσθητοι οὐδ' ἀπόπληκτοι ἡμεῖς, ὥστε νᾶγνοῶμεν ὅτι παχὺ τὴν Ἑλλάδα σκότος ἐπέχει καὶ ὅτι ὀλίγον ὑπάρχει τὸ ὑγιαῖνον αὐτῆς καὶ εὖ λογιζόμενον καὶ καθαρῶς καὶ ἀδεκάστως τὰ πράγματα ἐξετάζον. Ἐπιστάμεθα καλῶς τὴν παρασκευὴν καὶ ἐπήρειαν τῶν γοήτων καὶ φαρμακέων, οἵτινες ἄλλοι ἄλλοθεν προκύπτοντες,

ἤύτε ἔθνεα εἰσι μελισσῶν ἀδινάων

πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,

καὶ φαλαγγηδὸν ἐν ἐφημεριδαρίοις παρατασσόμενοι πλείστην κατάδρομὴν ποιοῦνται παντὸς τολμῶντος νᾶ κινήσῃ τι τῶν κακῶς ἐχόντων, ἐπιτοξεύουσιν αὐτῷ πανταχόθεν, φρικωδῶς καὶ μανιωδῶς πρὸς κατάπληξιν παταγοῦντες καὶ ἀλαλάζοντες, καὶ ἐπὶ μακρῶν διατελοῦσι χρόνον ῥυπαρὰ καὶ ἄσεμνα ῥηματίσκια ἐκ τῶν χαμαιτυπείων ἀνασπῶντες καὶ μετ' οἰστροῦδους λύσσης ἐπ' αὐτὸν βάλλοντες. Πῶς δὲ δυνάμεθα νᾶ μὴ γινώσκωμεν ὅτι πάντα σχεδὸν παρ' ἡμῖν χάριτος ἢ κέρδους ἢ διαφορᾶς ἕνεκα γίνονται, ὅτι

καχεξία τις ὑποδέδυκε τοὺς ὄγλους,

αἱ κρίσεις θ' ἡμῶν νοσοῦσι καὶ τὸ πρὸς χάριν πολὺ,

καὶ ὅτι γελοῖός τις νομίζεται καὶ ἀντικρυς ἡλίθιος ἀποκαλεῖται ὁ τῆς ἀληθείας αὐτῆς δι' ἑαυτήν, οὐχὶ δὲ διὰ δόξαν ἢ χρηματισμὸν ἀντιποιούμενος; Οὐδαμῶς δὲ λανθάνει ἡμᾶς

ὅτι δυσκόλως μεταδιδάσκονται οἱ ψευδέσι δόξαις ἐγγηράσαντες καὶ ἥδιστα τῷ βορβόρῳ τῆς πονηρᾶς συνηθείας ἐγκαλινδούμενοι, καὶ οὐδέποτε ἀμνημονοῦμεν τοῦ εὐστόχως ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ λεχθέντος «αἱ γὰρ τοὶ ψευδεῖς δόξαι προκαταλαμβάνουσαι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων οὐ μόνον κωφοὺς ἀλλὰ καὶ τυφλοὺς ἐργάζονται τῶν τοῖς ἄλλοις ἐναργῶς ὀρωμένων».

Πρὸς οὐδὲν δ' ἔμως τούτων καταπληττόμεθα οὐδ' ἀπορραθυμοῦμεν οὐδ' ὀκνοῦμεν οὐδ' ὀπωσοῦν, ἀλλὰ διάπυρον πρὸς τὰ καλὰ ἔχοντες ἔρωτα καὶ τὴν ἀλήθειαν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τιμῶντες καὶ τὴν τῶν νεωτέρων ὠφέλειαν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι μετὰ πάσης εὐτολμίας καὶ παρρησίας ἐλέγχοντες τὰ ψευδῆ καὶ σχολιὰ δοξάσματα καὶ τὰ νόθα καὶ ἀπατηλὰ διδάγματα τὴν ἀγαθὴν αἰεὶ προβαλλόμενοι ἐλπίδα. Ἀγανακτῶν πάντως καὶ βαρυθυμῶν ὁ Γαληνὸς ἔγραφε μετὰ τινος δεινώσεως «Ὅτι δ' οὐδὲν ἢ παντάπασι σμικρὸν ἀνύσω τι, καὶ τοῦτο οὐκ ἀγνοῶ· πάμπολλα γὰρ εὐρίσκω τελέως μὲν ἀποδεδειγμένα τοῖς παλαιοῖς, οὐτε δὲ συνετὰ πολλοῖς τῶν νῦν δι' ἀμαθίαν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιχειρούμενα γινώσκεισθαι διὰ βραθυμίαν, οὐτ', εἰ καὶ γνωσθεῖη τινί, δικαίως ἐξεταζόμενα»¹.

¹ Ἀλλαχοῦ γράφει ὁ Γαληνὸς «Κεφάλαιον μὲν οὖν ἀπασῶν αὐτῶν ἔστι τὸ κινδυνεῦσαι μάτην γράψαι, μηδενοῦ τῶν νῦν ἀνθρώπων ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀλήθειαν σπουδάζοντας, ἀλλὰ χρήματά τε καὶ δυνάμεις πολιτικὰς καὶ ἀπλήστους ἡδονῶν ἀπολαύσεις ἐξηλωκότων ἐς τοσοῦτον, ὡς μάλιστα νομίζουσιν εἴ τις ἄρα καὶ γένοιτο σοφίαν ἀσκήσων ἠντιναοῦν — Ἀλλ' ἔμοιγε καὶ τῶν πάντων δοκούντων με φιλεῖν ἔνοι πολλὰς ἐπετίμησαν ὡς πέρα τοῦ μετρίου τὴν ἀλήθειαν σπουδάζοντες καὶ ὡς οὐθ' ἑαυτῷ μέλλοντι χρησίμῳ γενέσθαι παρ' ὅλον τὸν βίον οὐτ' ἐκείνοις, εἰ μὴ σχολάσαιμι μὲν τι τῆς τοιαύτης περὶ τὴν ἀλήθειαν σπουδῆς, προσαγορεύοιμι δὲ περιεργόμενος ἑωθεν, εἰς ἐσπέραν τε συνδειπνοῦμι τοῖς δυναμένοις· ἐκ τούτων γὰρ καὶ φιλεῖσθαι καὶ προσάγεσθαι καὶ τοὺς τεχνίτας πιστεύεσθαι, οὐκ ἐκ τῆς οἰκείας παρασκευῆς, κτέ.» Τί δὲ θὰ ἔλεγεν ὁ ἐπιφανὴς ἀνὴρ, ἂν αἰφνης ἀναστὰς ἔβλεπε τὴν ὑπέραντλον ὕβριν καὶ ἀνδραποδιᾶν τῶν Ἀγελαίων, τῶν διηνεκῶς βομβοῦντων βομβυλιῶν καὶ ἀδιαπαύστως τὴν κόπρον κυλινδούντων κανθάρων;

Οὐδαμῶς ἡμεῖς φοβούμεθα μὴ οὐδὲν ἢ παντάπασιν μικρὸν ἀνύσωμέν τι, ἀλλ' ἀδαμαντίνως πεπεισμένοι ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον μάταιοι καὶ ἄκαρποι ἀπόλλυνται οἱ ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καὶ γνησίας διδασκαλίας σφοδροὶ καὶ σύντονοι ἀγῶνες, ἀλλ' ὀλίγους μὲν τὸ πρῶτον καὶ εὐτελεῖς, δαφιλεῖς δ' ἔπειτα καὶ λαμπροὺς καρποὺς φέρουσιν, ἐλπίζομεν σὺν θεῷ ὅτι μέγα τι καὶ γενναῖον θά κατορθώσωμεν. Οὕτως ἰσχυρόν ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ὥστε πάντων ἐπικρατεῖν τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν. Ἄν οἱ πρεσβύτεροι δυσκόλως μεταπέθωνται, τοὺς νεωτέρους ὁμῶς ὡσπερ ἄνδρα σίδηρος ἐφέλκεται ἡ ἀλήθεια πάσης προκατειλημμένης κρίσεως πόρρω ἀφροσύνης. Ὁ δὲ μέγας τῶν Ἀγελαίων θόρυβος καὶ οἱ συνεχεῖς αὐτῶν φόροι μόνοις τοῖς μαλακοῖς καὶ ἀνάδωροις καὶ πρὸς τοὺς συκοφάντας εὐθρουβήτοις δύνανται φόβον τινὰ νὰ ἐμποιῶσιν, οἱ δ' ἄδωροι τὴν ψυχὴν καὶ μεγάλοι τὸ φρόνημα οὐδ' ἐπιστρέφονται τὸ παράπαν οὔτε τῶν φόρων οὔτε τῶν φοροῦντων. Φρυάττεται μὲν ἕκαστος τῶν θρασυδείλων τούτων ἀνθρωπίσκων πολὺς καὶ λαμπρὸς πνέων, ἐφ' ὅσον οὐδεὶς ὑπονοεῖται κίνδυνος· ἂν δ' αἰφνης μελάμπυγός τις μὴ φέρων τὴν ὕβριν αὐτῶν ἐπιφανεῖς ποθὲν δεινὸν ἐμβλέψῃ, ὑπὸ μόνῃς τῆς θεᾶς αὐτοῦ περιδεεῖς γινόμενοι τάχιστα δίκην ἀχύρων ὑπὸ βορρᾶ φερομένων σχεδάννυνται καὶ ἐν ἀκαρεῖ πανταχόθεν ἀρπαιζόμενοι προτροπάδην εἰς τὰς τρώγλας αὐτῶν ἢ καὶ εἰς ἵπνους καταδύονται· ἀπηλλαγμένος δ' ὁ τόπος τότε εἶνε παντὸς εἰδεχθοῦς καθάρματος καὶ παρενοχλήματος τοῦ βίου.

Εἰς μυρίους ὄρνιθας ἀετὸς σοβεῖ
λαῶν τε θειλῶν πλήθος εὖ τραφεῖς ἀνίρ.

Προσφορώτατον δ' ἡμῖν φαίνεται νὰ υπομνήσωμεν ἐνταῦθα τοὺς νεωτέρους τὰ ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους περὶ τῶν συκοφαντῶν γεγραμμένα. «Οἱ δὲ συκοφάνται» λέγει ὁ ἀγαθὸς ῥήτωρ

«διαβάλλουσι καὶ πράγματα παρέχουσιν ἡμῖν, ὧν τίνες ἂν ἥδιον ἴδοιεν πολλοὺς τῶν πολιτῶν διαφθειρομένους καὶ πονηροὺς γιγνομένους; Ἰσασι γὰρ σφᾶς αὐτοὺς ἐν μὲν τοῖς τοιαύτοις δυναστεύοντας, ὑπὸ δὲ τῶν καλῶν καγαθῶν καὶ νοῦν ἐχόντων ἀπολλυμένους, ὅπταν ληφθῶσιν. Ὡσθ' οὗτοι μὲν σωφρονοῦσιν ἀναιρεῖν ζητοῦντες ἀπάσας τὰς τοιαύτας διατριβάς, ἐν αἷς ἡγοῦνται βελτίους γενομένους χαλεπωτέρους ἔσεσθαι ταῖς αὐτῶν πονηρίαις καὶ συκοφαντίαις, ὑμᾶς δὲ προσήκει τὰναντία τούτοις πράττειν καὶ ταῦτα νομίζειν εἶναι κάλλιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων, οἷς ἂν τούτους ὁρᾶτε μάλιστα πολεμοῦντας».

Ἄλλὰ καιρὸς ἤδη εἶνε νὰ ἐφοδεύσωμεν καὶ ἐλέγξωμεν τὰ ἐκ τῆς Βλαχικῆς μεταφράσεως προσηνεγμένα γεύματα· θὰ ἐπεξέλθωμεν δ' αὐτὰ καθ' ἣν τάξιν εἶνε παρατεθειμένα.

ΚΕΦ. Α'.

Τὰ ὀνόματα δημοκράτης-ου καὶ ἀριστοκράτης-ου, οὗ τὸ Πηλυκὸν ἀριστοκράτης μεταχειρίζεται ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Βαλεντίνης λέγων «ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἀριστοκράτιδα» (σελ. 8), εἶνε οὐ μόνον βάρβαρα ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἄτοπα. Κυκλεῖται μὲν ἐν τῇ χυδαίᾳ λαλιᾷ ἡ λέξις νεροκράτης σημαίνουσα τὸν ἐπιστάτην ἢ ἐπίτροπον τοῦ ὕδατος, τὸν ἐπιτεταγμένον τῷ ὕδατι· ἀλλὰ κατὰ τε τὴν φύσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν ὀρθὸν λόγον οὗτ' ἀριστοκράτης δύναται νὰ ὑπάρχη οὔτε δημοκράτης.

Ἑλληνιστὶ λέγεται ἀκρατής, αὐτοκρατής, δικρατής, δυσκρατής, ἐγκρατής, ἐπικρατής, Πηλυκρα-

τής, ἰσοκρατής, μεγαλοκρατής, μονοκρατής, παγκρατής, παντοκρατής, περικρατής, πολυκρατής, ὑπερκρατής, ὠμοκρατής (εὐκρατῶς). Πάντα ταῦτα τονίζονται ἐν τῇ τελευταίᾳ συλλαβῇ καὶ κλίνονται περιπτοσυλλάβως. Ὡς δὲ λέγεται Διογένους, Δημοσοθένης, Κλεομένης, Κλεάνθης, Θεοφάνης, Ἐπικύδης, Θεάγης, Πολυνείκης, Δημοχάρης, Περιάλκης, Πανάρκης, Πολυφείδης, Εὐπειθής, Ἐπικέρδης, Λεωπρέπης, Ἀριφράδης, Περικλέης (Περικλῆς), κτλ., οὕτω καὶ Ἀριστοκράτης, Αὐτοκράτης, Δημοκράτης, Δεινοκράτης, Ἐρμοκράτης, Ἰσοκράτης, Ἴπποκράτης καὶ πάμπολλα ἄλλα.

Τὸ παρ' Ἡροδότῳ «ὅπως ναυκράτεες τῆς θαλάσσης ἔσονται» (Ε', 36) ὁ μὲν Βεκκῆρος ἔτρεψεν εἰς ναυκρατέες, ὁ δὲ Κόβητος εἰς ναυκράτορες¹. Ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ὠνομάζετο ναυκράτης ἰχθυόδιόντι, τὸ αὐτὸ ἢ ὅμοιον τῇ ἐχενηίδι ὄν. Πισιδ. εἰς Ἐξαήμ. 997

καὶ τίς τὸν ἰχθὺν τὸν βραχὺν τὸν ναυκράτην
ποιεῖ τρεχουσῶν ἀλκιδῶν ἀντιστάτην;

Εὐστάθ. σελ. 1490, 19 «καὶ τὴν ἐχενηίδα ναυκράτην ἔγραφέ τις». Σουιδ. λ. ἐχενηίς «ὅ καὶ ναυκράτης καλεῖται». Μοχθηρὸν εἶνε τὸ ὄνομα μενεκράτης, οὗτινος ἐποιεῖτο χρῆσιν πρὸς δήλωσιν τοῦ στύλου ὁ πρῶτος Διονύσιος, ὁ τῆς Σικελίας τύραννος, ἀφυῆς καὶ καταγέλαστος

¹ Var. Lect. σελ. 418 ἐκδ. 6' «Herod. V. 36. ὅπως ναυκρατῆες (Codd. ναυκρατέες. Bekker ναυκρατέες.) τῆς θαλάσσης ἔσονται. Vehementer mihi forma ναυκρατής de mendo suspecta est. Novī αὐτοκράτωρ, θαλασσοκράτωρ, ναυκράτωρ et similia imperii nomina in -ωρ non -ης exemntia. Itaque legerim ναυκράτορες, ut VI. 9. μὴ οὐκ ἐόντες ναυκράτορες, et apud Thucydidem et alios». Πρβ. καὶ αἰθεροκράτωρ, ἀκράτωρ, θηροκράτωρ, κοσμοκράτωρ, μεγαλοκράτωρ, μονοκράτωρ, παγκράτωρ, παιδοκράτωρ, παντοκράτωρ, ποντοκράτωρ, πολοκράτωρ, τοποκράτωρ, ὠροκράτωρ.

ποιητής, δαιμονίως σπουδάζων περὶ τὰ καινὰ καὶ ἀήθη λεξείδια. Ἀθήν. Γ', 54 «—πολλῶν ὀνομάτων ποιηταὶ καὶ πολλοῖς παρασάγγαις ὑπερδραμόντες τὸν Σικελιώτην Διονύσιον, ὃς τὴν μὲν παρθένον ἐκάλει μένανδρον, ὅτι μένει τὸν ἄνδρα, καὶ τὸν στύλον μενεκράτην, ὅτι μένει καὶ κρατεῖ, βαλλάντιον δὲ τὸ ἀκόντιον, ὅτι ἐναντίον βάλλεται, καὶ τὰς τῶν μυῶν διεκδύσεις¹ μυστήρια ἐκάλει, ὅτι τοὺς μῦς τηρεῖ. Ἀθανίς δ' ἐν πρώτῳ Σικελικῶν τὸν αὐτὸν φησι Διονύσιον καὶ τὸν βοῦν γάρεταν καλεῖν καὶ τὸν χοῖρον ἱαχχον».

Φανερόν ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται ὅτι οὐδαμῶς ἠδύναντο οἱ Ἕλληγες νὰ εἴπωσι τὰ παροξύτονα καὶ ἰσοσυλλάβως κλινόμενα ἀριστοκράτης καὶ δημοκράτης. Ἄν δέ τις δυσπειθέστερος ὢν διατεινῆται ὅτι οὐχὶ παντελῶς ἔκφυλα καὶ ἀπόβλητα ταῦτα ὑπάρχουσιν ὡς ἐσχηματισμένα κατὰ τὸ μεταγενέστερον ναυκράτης, ᾧ ὅμοιον τὸ δημῶδες νεροκράτης, παρατηροῦμεν ὅτι, καὶ ἀνεκτοῦ πως τοῦ τύπου ὑπολαμβάνομένου, ἡ σημασία ἕμως, καθ' ἣν γίνεται χρῆσις τῶν ἐν τῷ λόγῳ ὑποκειμένων λέξεων, ὅλως ἄλογος καὶ ἀνάρμοστος ἐξελέγχεται. Εἶνε ἀναγκαῖον νὰ διδάξωμεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο τὸ ἀριστοκράτης καὶ τὸ δημοκράτης δύνανται νὰ ἐμφαίνωσιν ἢ τὸν κρατοῦντα τῶν ἀρίστων καὶ τὸν κρατοῦντα τοῦ δήμου; Τοῦ δημοκράτης ἐγένετο ἐνίοτε χρῆσις ἐν τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ. Κωνστ. Παρφυρογ. Ἐκθ. Βασιλ. Τάξ. σελ. 12, 10 Βόνν. «δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δημοκράτης, ἤγουν ὁ δομέστικος, τὸ λιβελλάριον τὸν δεσπότην». σελ. 13, 11 «καὶ δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ἐκσκούβιτος». σελ. 13, 16

¹ Γραπτέον ἕως «καὶ τὰς τῶν μυῶν δ' εἰσδύσεις κτλ.».

«καὶ δέχεται κάκεισε ὁ δημόκρατης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν»¹.

ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων παντελῶς τότε δημοκράτης καὶ τὸ ἀριστοκρατίας ἀγνοούντων ἐλέγετο δημοκρατικός καὶ ἀριστοκρατικός.

Ἡ πολιτεία καθ' ἣν οἱ ἀριστοὶ κρατοῦσιν ὀνομάζεται ἀριστοκρατία, ἡ δὲ πολιτεία καθ' ἣν ὁ δῆμος κρατεῖ προσγορεῖται δημοκρατία, ἣν κακίστην καὶ ἀμαθεστάτην τῶν ἐν ἀνθρώποις πολιτειῶν ἀπεκάλεσεν ὁ Ἄππιος Κλαύδιος, καθὰ ἱστορεῖ ὁ Ἀλικαρνασσεύς Διονύσιος ἐν Ῥωμαϊκῆς Ἀρχαιολογίας 5 (κεφ. 60 καὶ 61)². Πρὸς καὶ γυναικοκρατία, δουλοκρατία, θεοκρατία, λαοκρατία, μονοκρατία, ὀχλοκρατία, πλουτοκρατία, πονηροκρατία, τιμοκρατία, χειροκρατία, θεατροκρατία³. Διάφορον τούτων εἶνε τὸ παρὰ Μεθοδίῳ κείμενον φιλοκρατία, τουτέστι φιλαρχία. Περὶ τοῦ τύπου γυναικοκρασία, ὀχλοκρασία, κτλ. διέλαβεν ὁ Λοβέκκιος ἐν τοῖς εἰς Φρόνιχον Παρέργοις⁴ καὶ ὁ Σχοιμαννὸς ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀγιδος καὶ Κλεομένου⁵.

¹ Ῥόσιος Κωνστ. Πορφυρ. Τόμ. Β', σελ. 85 Βόνν. «δημοκράτης est summus magistratus factionalis. Quaeque factio suum δῆμαρχον et suum δημοκράτην habebat, Domesticum Scholarum veneta, et Exculitorum domesticum prasinia». Πρὸς. Κωνστ. Πορφυρ. Τόμ. Α', σελ. 14, 3 «καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων». σελ. 14, 8 «καὶ δέχεται κάκεισε ὁ δῆμαρχος τῶν Πρασίτων». σελ. 14, 12 «καὶ δέχεται κάκεισε ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων». Θεοφάν. σελ. 446, 10 «Σέργιον τὸν δῆμαρχον τοῦ Πρασίτου μέρους».

² Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ πολιτεία ἀντὶ τοῦ δημοκρατία θὰ λεχθῶσι τὰ δεόντα ἀλλαχῶς.

³ Ἐν τῇ νέῃ Ἑλληνικῇ γλώσσει λέγεται καὶ στρατοκρατία, τρομοκρατία, φαυλοκρατία, ἱεροκρατία, παπαδοκρατία, κτλ. Ἔτι δὲ φραγκοκρατία, τουρκοκρατία καὶ βουαρκοκρατία.

⁴ σελ. 525 κέξ.

⁵ σελ. 265 κέξ.

43 καὶ σελ. 1643, 35. Πρὸς. καὶ σελ. 492, 45), ἀλλ' οὔτε ἡ ὀνομαστικὴ ῥηγγίμν ἢ ῥηγγίμς παρὰ παλαιῶν τιμὴ εὐρίσκειται, ὑπὸ μόνων, ὡς φαίνεται, τῶν γραμμικῶν μνημονευομένη, οὔτ' ἀρσενικὸν τὸ ὄνομα εἶνε. Ὀδ. Μ, 214: ἄλλος ῥηγγίμνς βαθεῖαν. Εὐριπίδ. Ἰφιγ. Τ. 253: ἀκραις ἐπὶ ῥηγγίμσιν ἀξένου πόντου. Ἀπολλών. Ῥόδ. Δ', 1575: λευκαὶ ῥηγγίμνες φρίσσουσι. Ἀριστοτ. Μετεωρ. Β', η', 29: σφόδρα παχεῖαι καὶ σκολιαὶ γίνονται αἱ ῥηγγίμνες.

Σελ. 1 «καὶ ὁ Κροτίων μάτην ἐξ οὐρανοῦ τὴν κάραν του πατῆσσει, καταιβάτην πυρπόλον κατασφενδονῶν». Βερναρδάκ. Γραμματ. σελ. 177, § 503, 6' «Δευτέρα πατρωνυμικὴ κατάληξις εἶνε ἡ -ίων, παρὰ ποιηταῖς μάλλον εὐχρηστος, οἷον: Κρόνος Κρον-ίων κτέ.». Πολλὰ ἔχομεν νὰ γράψωμεν πρὸς ἔλεγχον τῆς παρατηρήσεως ταύτης, ἀλλὰ δὲν εἶνε τόπος ἐνταῦθα.

Σελ. 3 «καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν γλαφυρῶν ἐξέρχονται σπηλαίων». Τίς τῇ ἀληθείᾳ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἀρμόζει θαυμασίως τῇ νῦν γραφομένη γλώσσει ἢ γρηῃσι τοῦ γλαφυρῶν ἀντὶ τοῦ κοίλων;

Σελ. 3: εἰς χάσμα λευγαλέων κυμάτων.

Σελ. 4: ὁ ἀνεμος συρίζει σμερδαλέον· ὁ δαίμων τῶν τρικυμιῶν δεινῶς περιμηκῆται (Γρ. περιμυκῆται).

Σελ. 4: ὡς κέλυφος λεπτὸν ὠοῦ (Κάλλιον ὠοῦ) περιδινεῖ τὴν νῆα.

Σελ. 5 «νῦν πρὸς ἀλλήλους ἀναυδον, περιαλγές καὶ κρύον» καὶ σελ. 15 «ἐξεστηκυῖα δ' ἀναυδος ἐκμνήσκεις». Τὸ ἀναυδος ἀπαντᾷ ἐπίστε καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις λογογράφαις. Ἀλλὰ μόνος ὁ ἀπειρόκαλος Βερναρδάκης, ὁ ἀείποτ' ἀμούσως καὶ ἀηδῶς συμπλέκων τὰ σεμνὰ καὶ ἀρχαιοπινῆ τοῖς εὐτελέσι καὶ δημοτικοῖς καὶ πτωχικοῖς, ἠδύνατο νὰ εἴπῃ «ἀναυδον καὶ κρύον» καὶ «ἀναυδος ἐκμνήσκεις». Ἄπαλλον ἀποτρόπαιε!

Σελ. 5: βιαίως κατὰ στυγελοῦ ἀπώλετο σκοπέλου.

Σελ. 7 «καθύπερθεν τοῦ δεξιοῦ τῶν ὤμων του συνεῖχε· καὶ ὑπὸ τὴν χλαμύδα του ἀμφορεφῆς φασέτρα ἐκρέματο». Περὶ τοῦ καθύπερθεν παρατηροῦμεν ὅτι φέρεται μὲν παρὰ Θουκυδίδη Δ', 43 καὶ Ε', 59, ἀλλ' εἶνε μάλλον ποιητικὸν καὶ Ἰωνικόν (κατύπερθε).

Σελ. 8: τὸν πολυδαίδαλον ἱστῶν.

Σελ. 9 «ἀμενηνὰ κροναία καὶ κόκκαλα καλύπτουσιν ἀκόρη τὰ πεδία—εἰς τέρταρον πολλὰς ψυχὰς προΐαγει ὁ Χέρων ἰφθίμους καὶ Σκλωνιτῶν καὶ Σκλαυηνῶν βαρβάρων». Τὸ ἀμενηνός εὐρίσκειται (παρὰ Τιμαίῳ τῷ Λοκρῷ καὶ) παρ' Ἀριστοτέλει (καὶ Πευδαριστοτέλει) καὶ παρὰ Θεοφράστῳ καὶ παρὰ Φιλοστράτῳ. Ἡ συνάρεια δ' ὅμως τοῦ «ἀμενηνὰ κροναία» καὶ τοῦ κόκκαλα εἶνε ὅλως γελοία.

Σελ. 9: νῦν δικαιτῶνται σίντιες ἀλώπακες καὶ λύκοι.

Σελ. 10: εἰς τοῦ Μορφέως τὴν ἀβρῶν καὶ γήδυμον ἀγμάλην.

Σελ. 13 «τοῦ Ἄδου τοὺς ἐρεβεργυοὺς ἀφῆσαντες κευθμῶνας». Καὶ τὸ κευθμῶν εἶνε ποιητικὸν εὐρισκόμενον σπανιώτατα καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις.

Σελ. 15: ἢ τὴν μελίγηρον μολπήν τῆς θείας ἀηδόνας.

Σελ. 21 «ἀλλ' αἶμα εἰς τὰς φλέβας τῶν Διὸς εἶχον καὶ μένος ἐν στέρνοισι Ἄρεος». Οἱ γινώσκοντες τὴν συνήθειαν τοῦ Ξενοφῶντος οὐδαμῶς ξενίζονται βλέποντες παρ' αὐτῷ ἐνίοτε τὸ μένος. Κεῖται δ' ἡ λέξις αὐτῇ καὶ ἐν τῷ Τιμαίῳ τοῦ Πλάτωνος σ. 70, β' «τὸ τοῦ θυμοῦ μένος».

Σελ. 23: ἐξώριων ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ κευθμῶνος τῶν νερτέρων.

Σελ. 36: τῶν θεαινῶν ἐριζουσῶν ἐδίκασε τὸ κάλλος.

Σελ. 40 «ὑπόδρα τ' ὄμμα πέριξ μου ἀπέστρεψα» καὶ «ὑπόδρα πέριξ ἔστρεψα τὸ ὄμμα ἐκ δευτέρου».

Σελ. 41 «ἦσαν ἱκαναὶ καὶ τὰς πεπυκασμένας εἰς ταραχὴν νὰ φέρωσι Ν μεγάλην αὐταὶ φρένας». Οὐδέποτε δὲ θὰ ἐπεσημασθῆται τὴν τοῦ ἐφελκυστικοῦ Ν προσθήκην πρὸ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ συμφώνου, ἂν μὴ ὁ πολὺς Βερναρδάκης δεινῶς τὸν Κουμανοῦδην ἐν τῷ Φιλοπατρίδι "Ε.λ.ληρι (Ἀριθ. 157) ἤλεγχε γράψαντα «τῶν πέρυσιν ποιημάτων».

Σελ. 46 «τῆς ἐστεμμένης κάρας του τὴν φαινήν φαλάκραν». Ἐντὶ τοῦ φαινός-φαινότερος-φαινότατος ἐν τῷ πολιτικῷ λόγῳ ἐγένετο χρῆσις τοῦ φανός-φανότερος-φανότατος. Οὐδὲν δὲ θαυμαστόν ἂν φέρηται παρ' Αἰνεΐα Τακτ. ΚΕ', 2 «ἐν δὲ τοῖς φαινοῖς χρόνοις» καὶ παρὰ Λουκιανῷ π. Οἴκ. 7 «τῷ φαινοτάτῳ συνορώμενον». Ἐν τῷ Προτρεπτικῷ τοῦ Ἰαμβλίου σελ. 242

Κεῖται ἐντὶ τοῦ «ἢ ζῶν ὄλω τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φαινοῦν ἐκ τοῦ σκοτάδου» ἔχει ὁ ἀρχέτυπος κώδιξ φανόν, καθὰ κεῖται ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλάτωνος (Ζ', σ. 518, γ'), ἐξ ἧς τὰ παρ' Ἰαμβλίῳ εἶνε εἰλημμένα. Ἐχει δὲ τὸ ἐπίθετον φανός μακρὸν τὸ Λ, καὶ μεγάλως ὁ Γόης σφάλλεται γράφων ἐν τῇ γραμμικῇ αὐτοῦ «φῶν-(φρίνω) φῶνός» (σελ. 180, § 509). Δρῆκ. Στρακτον. σελ. 86, 3 «Τὰ γὰρ εἰς ΝΟΣ δυσύλλαβα ὀξύτονα τῷ Λ παραληγόμενα ἐκτείνουσιν αὐτό, οἷον τρανός, φανός», κτλ.

Σελ. 46 «ὁμοίως τὸ Τρικλίνιον εὐθὺς τότε ἐκινήθη τῶν Μαργαρίτων, καὶ καθὼς θαλάσσης φρίξ τὰ πλήθη ἐσεισθήσαν κυματηδόν». Τὸ παροξύτονον Μαργαρίτων εὐρίσκειται καὶ ἐν σελ. 40. Ἄλλ' ἐν σελ. 36 κεῖται «Μαργαριτῶν Τρικλίνιον».

Σελ. 54: τὸν αἴτιον τῆς θλιβεραίας τοῦ ἔθνους δουλοσύνης.

Σελ. 59: τὰ σπλάγγν' αὐτῆς ἐβίβρωσκε θυμοδακῆς ἀνία.

Σελ. 61 «ὡς εἶδε τὸν Θεόφιλον, τὸ ξυφός του ἐρύει»¹. Ἄγνοῶν δ' ὁ τῆς ὀρθογραφίας ἀπειρότατος Βερναρδάκης ὅτι τὸ ξίφος παροξύνεται γράφει «τὸ ξίφος του» καὶ μετ' ὀλίγους στίχους «τὸ ξυφός μου».

Σελ. 63 «ὁ καλόγηρος ὁ ξένος ἠφανίσθη ποδιήνεμος». Χαριέστατον εἶνε τὸ καλόγηρος-ποδιήνεμος.

Σελ. 64 «καὶ πρὸς τὸν φύλακ' ἀγγελον ἀγρίως βλεμμαίνων». Δὲν γράφεται δὲ βλεΜΜεαίνων ἀλλὰ βλεΜεαίνων.

Ἄς ἐπιτραπῆ δ' ἡμῖν νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ παρατεθεῖσαν σημείωσιν τοῦ Γόητος, ἐν ἧδωμεν ἂν ὑπάρχη πως δυνατὸν νὰ εὐρεθῆ τι ὑγιές καὶ ἄρτιον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἀνθρωπαρίου τούτου προενηνεγμένον.

Ἀποφαινόμενος ὁ κλεινὸς τῶν Γραικύλων φιλόλογος ὅτι «ἢ πρὸς γενικὴν σύνταξις τοῦ φεῖγω εἶνε ποιητικὴ μᾶλλον καὶ ἀνάργιστος εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον, ἥτις ὑπόκειται πάντοτε ὡς βᾶσις εἰς τὴν σήμερον γραφομένην ἑλληνικὴν» σαφῶς πως δηλοῖ ὅτι οὐχὶ μετὰ γενικῆς ἀλλὰ μετ' αἰτιατικῆς ἔπρεπε τὸ φεῖγω

¹ Πρὸς καὶ Καρμ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 140 «ἐρύσας εἰς τὴν ξηρὰν ἀνεβίβασεν εἰς τροχὸς τὰς νῆας» καὶ «ἐρύσαντες εἰς τὴν ξηρὰν».

νά εἶνε συντεταγμένον. Ἄλλ' ἔχει καλῶς νά λεχθῆ «φεύγει ὁ Φοῖβος τὸν Πειριαιῶν»; Τὸ μόνον ἀρμόζον εἶνε «φεύγει ὁ Φοῖβος ἐκ τοῦ Πειριαιῶν» ἢ «ἀπὸ τοῦ Πειριαιῶν», κοινῶς «ἀπὸ τὸν Πειριαιῶν». Ἄν δὲ τοῦτο προὔτίθετο ὁ Γόης νά ἐμφάνη, ὄφειλε πάντως νά γράψῃ «ἢ πρὸς γενικὴν ἄνευ προθέσεως σύνταξις τοῦ φεύγω κτέ.».

Λέγων δ' ὁ σοφὸς ἀνὴρ ὅτι «ἢ πρὸς γενικὴν σύνταξις τοῦ φεύγω εἶνε ποιητικὴ ΜΑΛΛΟΝ» οὐδὲν ἄλλο φαίνεται δοξάζων ἢ ὅτι ἡ προκειμένη σύνταξις ἴσως μὲν τοῖς παλαιῶς ὑπῆρχε συνήθως, ἀλλὰ μάλλον μὲν τοῖς ποιηταῖς, ἥτιον δὲ τοῖς καταλογόδην γράφοις. Τίς ὅμως τῶν παλαιῶν λογογράφων συνέταξέ ποτε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥῆμα μετὰ γενικῆς ἄνευ προθέσεως; Ἡ σύνταξις αὕτη παντάπασιν ἀγνωστὸς τοῖς δοκίμοις πεζολόγοις οὕσα εὐρίσκειται ἐνίοτε παρὰ τοῖς ποιηταῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις.

Ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεσι λέγεται «μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμενοι ἀνδρῶν» καὶ «οὐ αἶ νῦν ἔτι γ' ἔστι πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι» (Ἰλ. Ζ, 488 καὶ Χ, 219) καὶ «ὅν οὐ πῶ φημι πεφυγμένον εἶναι ὀλέθρον» (Ὀδ. Ι, 455. Πρβ. καὶ Ὑμν. εἰς Ἄφροδ. 34), ἀπαξ δὲ μόνον κατὰ γενικὴν «οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων» (Ὀδ. Α, 18). Μεγάλως δ' ὁ Εὐστάθιος ἀμαρτάνει γράφων σελ. 1638, 51 «ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν πεφυγμένον εἶναι ὀλέθρου κατὰ τὸ οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων». Ἐν τοῖς εἰς Ἀπολλώνιον τὸν Ῥοδίον παλαιῶς σχολίαις (Δ', 86) σώζεται ἀπόσπασμα ἐκ τῶν Ναυπακτικῶν (Ναυπακτίων ἐπέων) ἔχον οὕτω:

φευγόμενοι μεγάροιο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν.

Ἡ δὲ δύνατο δὲ νά εἶνε γεγραμμένον καὶ «φευγόμενοι ἐκ μεγάροιο». Κεῖται δὲ καὶ παρ' Εὐριπίδῃ Μηδ. 1300 «ἀθῆος αὐτῆ τῶνδε φεύξεσθαι δόμων» καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ Φιλ. 1044 «δοκοῖμ' ἂν τῆς νόσου πεφευγέναι», ἢ γοῦν ἀπηλλάχθαι, ἢλευθερωθῆναι (Πρβ στίχ. 1334 «νόσου μαλαχθῆς τῆσδε»)· ἀλλ' ἐν Ἀντιγ. 437. ἀναγινώσκεται «τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἔκ κακῶν πεφευγέναι ἤδιστον». Καὶ τὸ ἀλύξαι συντάσσει ὁ Σοφοκλεῖς μετὰ γενικῆς ἐν Ἀντιγ. 488 «αὐτῆ τε χῆ ξύναμιος οὐκ ἀλύξετον μέρου κακί-

στον» καὶ ἐν Ἰλ. 627 «θράσους τοῦδ' οὐκ ἀλύξεις». Εὐστάθ. σελ. 710, 58 «ὅτι δὲ τὸ ἀλύξαι οὐ μόνον κοινότερον αἰτιατικῆ συντάσσεται ἀλλὰ καὶ γενικῆ δηλοῖ Σοφοκλεῖς ἐν τῷ οὐκ ἀλύξετον μέρου κακίστου»¹. Ἐν τῷ Ὀμηρικῷ «αἶ' κε κακῆς ὡς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο» (Ἰλ. Ζ, 443) εἶνε ὀρθότερον νά συναφθῆ ἢ γενικῆ μετὰ τοῦ νόσφιν. Ὁ Ὀππιανὸς ἐν Ἀλγευτικῶν Γ', 104 εἶπεν «ἐξήλυξε μέροιο». Συνήθως λέγεται ἐξάλυσκεν τι.

Ὁ Σχαιφῆρος γράφει τὴν ἐπομένην σημείωσιν ἐν τῇ ἐκδόσει Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου Τόμ. Β', σελ. 277:

Sic Sophocles Philoct. v. 1044. τῆς νόσου πεφευγέναι. Quam constructionem in poetica oratione non miror. Miror in Diodori Sic. Exlog. T. II. p. 529, 42. φεύγοντα τῆς πολιορκουμένης πόλεως, ubi ἐκ videtur excidisse.

Πρβ. καὶ Ἰκνώψιον Ἀίλιαν. Τόμ. Β', σελ. 335.

Ἄλλὰ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ τοῦ Διοδώρου εἶνε τὸ φεύγειν μετὰ γενικῆς ἄνευ προθέσεως συντεταγμένον. Γ', ε', 2 «φεύγειν δὲ τῆς ἰδίας χώρας εἰς τὴν ὄμορον—οὐδαμῶς συγκεχώρηται»². Καὶ παρὰ Πικυσανίῃ δ' εὐρίσκειται παράδειγμα τῆς συντάξεως ταύτης, οἷον «ἀνκνδρία γὰρ καὶ ὑπὸ δειλίας φυγεῖν τότε ἤδη Ἀριστοκράτην τῆς μάχης καὶ οὐ διὰ κακίαν οὐδεμίαν ἐδόξαζεν αὐτόν» (Δ', κς', 3), καὶ παρὰ Γαληνῷ, οἷον «ἔλεγε δὲ τὸν διδάξαντα διὰ τὴν δυσωδίαν τῶν ἄλλων ἐδεσμάτων φεύγοντα τοὺς θέρμους αἰρεῖσθαι» (Τόμ. ΙΒ', σελ. 294), ὅπερ ὅμως δύναται νά ἐκληρωθῆ καὶ ἀντὶ τοῦ «διὰ τὴν δυσωδίαν τῶν ἄλλων ἐδεσμάτων, φεύγοντα αὐτά, τοὺς θέρμους αἰρεῖσθαι», καὶ παρ' Ἰκρυβλίτῳ π. Πυθαγορ. βίου, οἷον «φεύζωνται (Γρ. φεύγονται) δὲ τῶν ματαίων τε καὶ περιέργων ἐπιθυμιῶν» (σελ. 69, 24 Διδ.), καὶ παρ' Ἐπιφανίῳ, οἷον «φεύγε τῆς τοιαύτης διαρκείας πονηρῆς οὐσίας καὶ οὐκ

¹ Ἐπαινετὸς θὰ ἦτο ὁ Ἄγγλος Βλαυδῆσιος, ἂν μὴ ἐποιεῖτο τὴν ἐξῆς παρατήρησιν ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Σοφοκλέους Ἠλέκτρας σελ. 13 «The construction ἀστρων ἐκλέλοιπεν may be defended from Il. 627. θράσους τοῦδ' οὐκ ἀλύξεις. Anl. 488. Phil. 1044. τῆς νόσου πεφευγέναι».

² Πρβ. Διοδώριον Διοδώρ. Τόμ. Α', σελ. XI Τεσβν.

ἀληθεστάτης» (Τόμ. Α', σελ. 141, 4 Δινδ.), και παρὰ τῷ ἀδοκιμωτάτῳ Ἰωάννῃ Μαλαλῆ, οἷον «φεύγων τῆς φρουρᾶς» (σελ. 86, 9). Λέγει δ' ὁ Πανσανίας και «οὐδεμία ἐστίν οἱ μνηχανὴ διαφυγεῖν τοῦ ἄρκου» (Β', Ε', 1). Πλὴν δὲ τοῦ διαφεύγειν τινός ἀπαντᾷ και ἐκφεύγειν τινός και ἀποφεύγειν τινός. Εὐσέβ. Προπαρ. Εὐαγγ. Γ', γ', 47 «τῆς ὑποταγῆς ἐκφεύγειν ῥηδίως δύναται». Πέτρ. Β' Ἐπιστ. Α', 4 «ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιθυμίας φθορᾶς». Κλήμ. Ἀλεξ. Προτρεπτ. Ε', 65 «εἰ γὰρ και τὰ μάλιστα ἀποφεύγειν οἴονται τῆς πλάνης, ἀλλ' εἰς ἑτέραν κατόλισθαίνουσιν ἀπάτην», κτλ.

Ὁ Ματθαίος παρατίθεται ὡς παράδειγμα τῆς μετὰ γενικῆς συντάξεως και τὸ ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ξενοφῶντος (Α', γ', 2) «Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἐξέφυγε τοῦ μὴ καταπετρωθῆναι»¹. Ἀλλὰ πλὴν τῆς γραφῆς ταύτης, ἣτις προφανῶς εἶνε πλημμελής, φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις και «ἐξέφυγε τὸ μὴ καταπετρωθῆναι», ὅπερ προῦκρινεν ὁ Κυνηῆρος, και «ἐξέφυγε μὴ καταπετρωθῆναι» ἄνευ τοῦ ἄρθρου, ὅπερ προὔτιμησεν ὁ Δινδῶρφιός, ὁ Ρεδάντζιος και ἄλλοι. Ἡ γνώμη τοῦ Βουτμαννοῦ φρονοῦντος² ὅτι ἡ γενικὴ τοῦ μὴ καταπετρωθῆναι ἀναφέρεται εἰς τὸ μικρὸν ἔχει ἀτοπώτατα.

Ὡς δὲ τὸ ἀποφεύγειν εὐρίσκεται μετὰ γενικῆς συντεταγμένον, οὕτω και τὸ ἀποδιδράσκειν παρ' Ἐπιφανίῳ Τόμ. Β', σελ. 303, 24 «ἀποδιδράσκει τῆς πόλεως» και παρὰ Φίλωνι Τόμ. Α', σελ. 130 «ἀποδιδράσκει τῶν κατὰ Λάβαν πραγμάτων». σελ. 160 «και μὴ μόνον τούτων ἀποδιδράσκει». Ἀναγινώσκεται δὲ παρὰ τούτῳ και «ἡ δὲ κακία πεφυγάζδεται θείου χοροῦ» (Τόμ. Α', σελ. 75 και σελ. 128) ἀντὶ τοῦ «ἐκ θείου χοροῦ», κτλ. Ἀλλ' ἐν ἐπιχειρήσωμεν μετ' ἀκριθείας νὰ ἐπεξέλθωμεν τὴν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐπὶ πολλῶν ῥημάτων χρῆσιν τῆς γενικῆς ἄνευ τῆς προθέσεως ἘΚ ἢ ἈΠΟ ἢ ΠΑΡΑ, θάναγματοςθῶμεν πολλὰς νὰ γράψωμεν σελίδας, ὅπερ οὐδαμῶς τὰ νῦν προτιθέμεθα.

¹ Διεξοδ. Γραμματ. § 353, 2, σελ. 830 ἐκδ. γ'. Πρὸ. και Οὐνῆρον Γραμμ. Καιν. Διαθ. σελ. 291 ἐκδ. ς'.

² Δημοσθ. κ. Μειδ. σελ. 143.

Τοῦτο δ' ἐν τέλει ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελείων οὐ μόνον φεύγει τοῦ Πειραιῶς ἔγραψεν ἐν τῇ και τοῦ μέλιτος γλυκυτέρῳ ἀρχῇ τοῦ Φειδίου και Περικλέους:

Εἰς τὰ λευκὰ τῆς Μουνυχίας κρίνα
Ἐσχατον φῶς ὁ δῶων Φοῖβος στέλλει,
Και μ' ἐρυθρὰν ἐπιχρυσῶν ἀκτῖνα
Τ' Ἀλίπεδον, τὸ Φάλτηρον, τὰ Σκέλη,
Φεύγει τοῦ Παιραιῶς¹.

ἀλλὰ και ἐξέφυγον τῆς προσοχῆς ἐν τῷ Ὀμηρικῷ Ζητήματι (σελ. 61) και νὰ ἐκφύγη τοῦ πατρικοῦ οἴκου και ἐξέφυγεν ὅλως τῆς κλεφτικῆς ἐπιδράσεως ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις και ἦς ὁ συνταγματάρχης και 60 μάλιστα ἄνδρες διέφυγον ἐν τῇ μεταβολῇ τῆς τοῦ Βαρθόλδους Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος (σελ. 110. σελ. 339 και σελ. 628).

ΚΕΦ. Ι'.

Ὁ ἀόριστος ἤλωσα ἀντὶ τοῦ εἶλον εἶνε τοῦ πονηροῦ, μᾶλλον δὲ τοῦ Βλαχικοῦ κόμματος. Οὐδεὶς οὐδέποτε τῶν Ἑλλήνων οὔτε ἤλωσα εἶπεν οὔτε ἀλίσκω. Διδάσκει μὲν ὁ σεμνὸς Ἀγελάρχης ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ ὅτι «κατὰ τὸ ἔγνω (κλίνεται) ὁ β' ἀόριστος τοῦ ἈΛΙΣΚΩ: ἐάλων-λως-λω-λωμεν-λωτε-λωσαν — τοῦ ἀμβλίσκω: ἘΞΗΜ-ΒΛΩ: τοῦ βιβρώσκω: ἘΒΡΩΝ, και τοῦ βιόω: ἐβίων, βιώ, κτέ.» (σελ. 127, § 391, σημ. 1)². Ἀλλὰ τὸ μὲν ἀλίσκω ἀντὶ τοῦ ἀλίσκομαι εἶνε παντελῶς βάρβαρον και ἔκφυλον, τὸ δὲ ἐξήμ.β.λω ὅλως τερατῶδες και τοῦτ' αὐτὸ ἐξάμβλωμα³,

Πληρὲς τοὶ μέλιτος τὸ καλὸν στόμα, θύρσι, γένοιτο,
πληρὲς δὲ σγαδόνων, και ἀπ' Αἰγίλω ἰσχάδα πρῶγος
ἀδειαν, τέττιγος ἐπεὶ τύγα φέρτερον ἄδεις.

² Πρὸ. και σελ. 10, § 41, σημ. α' «Ἀλικαρνασσός, ἈΛΙΣΚΩ, ἄλωμαι».

³ Ἴδε Κόβητον Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 250 κέξ.

τὸ δὲ ἔβρων ποιητικώτατον καὶ σπανιώτατον. Καλλιμα-
 "Υμν. εἰς Δία στίχ. 49 «ἐπὶ δὲ γλυκὺ κηρίον ἔβρων». Ὀμηρ.
 "Υμν. εἰς Ἀπόλλ. στίχ. 127 «κατέβρων ἄμβροτον εἶδαρ». Πρβ. Ἡσύχ. «ἔβρω: ἔφαγεν, ἔδακε, διέσπασεν»¹. Τί δὲ
 πρέπον εἶνε νὰ λεχθῆ περὶ τοῦ παραδόξου τούτου ἀνθρώπου,
 ὅστις ὅλως ἐπιλαθόμενος ὦν ἔγραψεν ἐν σελ. 3 τῆς γραμ-
 ματικῆς αὐτοῦ, ὅτι «Ἐκ τῆς παρούσης γραμματικῆς ἀπο-
 κλείεται ἡ Ἀλεξανδρινή, ἡ τῶν Ἑλληνιστῶν, ἡ Βυζαντινὴ
 καὶ ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μετὰ τῶν σημερινῶν
 διαλέκτων, ἀντικείμενον δ' αὐτῆς κύριον εἶνε ἡ ἀρχαία(!)
 Ἀττικὴ διάλεκτος, καὶ ἡ κοινὴ ἢ Ἑλληνικὴ, καθ' ὅσον δὲν
 ἀπομακρύνεται ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς», μνημονεύει ἐν σελ. 127
 τὸ ἀλίσκω καὶ τὸ ἐξήμβλω καὶ τὸ ἔβρων; Τίς τῶν πα-
 λαιῶν εἶπεν ἀλίσκω ἢ ἐξήμβλω²; ἢ τίς τῶν Ἀττικῶν
 ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ἔβρων;

Ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστῶς ἀλίσκω³ ἀντὶ τοῦ αἰρῶ εὐρί-
 σκεται ἐνίοτε παρὰ τοῖς βαρβαρίζουσι μεταγενεστέροις. Ἀντί-
 πατρ. Σιδῶν. Ἀνθολ. Ἑλλ. Τόμ. Β', σελ. 6:

Εὐαγόρας δ' ὦν χαλκὸς ἄτερ δόλου αὐτὸς ἀλίσκει⁴.

Νικηφόρ. Προγυμν. ΚΑ' «ἄρα νομίζεις ἀλίσκειν αὐτὸς ἀλι-

1 Ὁ Κουστῆρος καὶ τὸ «ἐπεβάρος: ἐπανέκαμψεν» ἔτρεψεν εἰς τὸ
 «ἐπέβρων: ἐπενέκαψες». Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἐπενέκαψες ὄφειλε νὰ γράψῃ
 ἐπενέκαψας.

2 Κούρτιος Verb. Τόμ. Α', σελ. 492 «ἐξ-ἡμβλω spite, erst aus
 Themistius bezengte Form statt des älteren ἡμβλωσε». Παρὰ Θεμιστίου
 σελ. 33, β' γράφεται κοινῶς ἐξαμβλωσαι, εἰς δὲ κῶδιξ φέρει ἐξαμ-
 βλωσαι, ὅπερ προῦκρινεν ὁ Δινδῶρφος. Τὸ ἐκ τοῦ Θεμιστίου λοιπὸν
 μαρτύριον τοῦ δευτέρου ἀορίστου ἐξ-ἡμβλω ἀντὶ τοῦ ἐξ-ἡμβλωσε δὲν
 εἶνε βέβαιον. Καλὸν δὲ νομίζομεν νὰ μὴ μνημονεύωνται ἄνευ τῆς προση-
 κούσης παρατηρήσεως οἱ ὁπωσδήποτε ἀμφίβολοι τύποι. Παρ' Ἡσυχίω φέ-
 ρεται καὶ «ἐξέβλω: ἐξέτρωσεν».

3 Πρβ. ἡττω, ὁσφραίνω, κατ-αιδέω, κτλ., περὶ ὧν ἄλλοτε.

4 Ἴδε Κόβητον Var. Lect. σελ. 129.

Ἐπιτ. Ἱστορ. Π', 7)¹, «καὶ δι' ὀλίγου ἀλωθῶσιν ὑπὸ τοῦ
 γενναιοτάτου αὐτοκράτορος» (Μάζαρ. σελ. 181), «καὶ πρὸ
 τοῦ ἀλωθῆναι τὴν Τροίαν ἐμαντεύετο τὰ γινόμενα» καὶ
 «μία τῶν μὴ ἀλωθέντων ἀπὸ τῶν πολεμίων» (Σχολ. Εὐρ.
 Τόμ. Α', σελ. 252 καὶ σελ. 442. Πρβ. καὶ σελ. 225, 14), «ἢ
 εὐθέως παρασκευάσει ἀλωθῆναι» (Ἱερικοσόφ. 302), κτλ.
 Πρβ. καὶ «ἀλωθήσεται δὲ ἡ Τροία σὺ χωρὶς τῶν σῶν ἐκγό-
 νων» καὶ «ἀλωθήσεται δὲ ὑπὸ τῶν τετάρτων ἀπὸ σοῦ»
 (Σχολ. Πινδάρου σελ. 196).

Ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι τοῦ Ξενοφῶντος Β', ς', 22
 «καὶ τοῖς τῶν ὠραίων ἀφροδισίοις ἠδόμενοι ἐγκαρτερεῖν»
 ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἠλωμένοι. Ὁ παρακείμενος ἠλωμαι
 ἀντὶ τοῦ ἐάλωκα ἢ ἠλωκα εἶνε ὅλως βάρβαρος καὶ ἀνελ-
 λήνιστος².

Τὸν ἀόριστον ἠλώθην μεταχειρίζεται καὶ ὁ κορυφαῖος
 τῶν Ἀγελαίων λέγων ἐν τῇ μεταφράσει τῆς τοῦ Βαρθόλ-
 δουος Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος σελ. 344 «ἠλώθησαν τὰ Ἰωάν-
 νινα» καὶ σελ. 348 «τὰ μοναστήρια τοῦ ἀγίου Μηνᾶ καὶ
 τῆς Νέας Μονῆς ἐξεδαφίσθησαν ἀλωθέντα» (Γρ. ἐξ Ηδαφί-
 σθησαν) καὶ σελ. 519 «καὶ τὰ τηλεβόλα ἠλώθησαν». Καὶ ἴσως μὲν τις ἐπιεικέστερον κρίνων οὐδεμιᾶς μορφῆς
 ἀξίαν ὑπολαμβάνει τὴν χρῆσιν τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου
 ἠλώθην: τίς δ' ὅμως καὶ συγγνωμονικώτατος ὦν δύναται
 νὰ μὴ κακίστη καὶ σφοδρῶς ἀποδοκιμάσῃ τὴν χρῆσιν τοῦ
 ἐνεργητικοῦ ἀορίστου ἠλωσα ἀντὶ τοῦ εἴλον;

Δὲν εἶνε δ' ὅλως ἀπροσδόκητον νὰ αναφωνήσῃ τις αἰφνης
 τῶν ἐκ τῆς Ἀγέλης: Τί λοιπὸν; Νομίζεις σὺ ὅτι ὄφειλε νὰ

1 Τόμ. Γ', σελ. 494, 21 Δινδ. Ἐν Τόμ. Δ', σελ. 367, 26 «ὅπως
 ἐάλω ἢ Ἀντιόχεια ἐπὶ τούτου τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ὅπως ἐκείνος διετέθη
 πρὸς τοὺς ἀλόβοντας αὐτὴν καὶ διὰ τίνα αἰτίαν» γραπτέον ἐλόβοντας.

2 Πρβ. καὶ Βάσπιον Γρηγορ. Κορ. σελ. 903 Σχ.

εἶνε γεγραμμένον «νά ἔλωσιν ἐξ ἐφόδου τὸ Ναύπλιον» ἀντὶ τοῦ ἀλώσῳσι καὶ «ἐν ᾧ αὐτὸς εἶχεν ἔλει τὸ Ναυαρῖνον» ἀντὶ τοῦ ἀλώσει, κτλ.; Οὐδὲν ἄλλο ἡμεῖς, ὦ βέλτιστε, λέγομεν ἢ ἔτι ὁ ἀόριστος ἤλωσα ἀντὶ τοῦ εἶλον εἶνε τοῦ πονηροῦ, μᾶλλον δὲ τοῦ Βλαχικοῦ κόμματος. Παντὶ δὲ φανερόν ὑπάρχει ὅτι εὐκολώτατ' ἠδύνατο ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαίων νάποφύγη αὐτὸν μεταχειριζόμενος τὸν ἀόριστον ἔκυρίευσα, οὔτινος καὶ ἀλλαχοῦ ποιεῖται χρῆσιν.

Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὡς παθητικὸν τοῦ ἀλίσκεσθαι ἐλαμβάνετο τὸ αἰρεῖν. Ἐλέγετο μὲν ἐπὶ πάθους ἀλίσκεσθαι καὶ ἀλῶναι τὴν πόλιν, ἀλίσκεσθαι καὶ ἀλῶναι τινα ἐν πολέμῳ ἢ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐπ' ἐνεργείας ἐγένετο χρῆσις τοῦ αἰρεῖν καὶ ἐλεῖν τὴν πόλιν, αἰρεῖν καὶ ἐλεῖν τινα ἐν πολέμῳ ἢ δικαστηρίῳ. Ἡ παθητικῶς ἐκφερομένη ῥῆσις ἀλίσκεται ὁ φεύγων ὑπὸ τοῦ διώκοιτος, οὗ τὸ ἐναντίον ἀποφεύγει (ἤγουν οὐχ ἀλίσκεται), εἰς ἐνεργητικὴν μεταβαλλομένη γίνεται αἰρεῖ τὸν φεύγοντα ὁ διώκων¹. Ὡσαύτως τῶ πάθος σημαίνοντι ἐαλωκέναι ἢ ἠλωκέναι συζυγεῖ ὡς δραστήριον τὸ ἠρηκέναι.

¹ Πολυδεύκ. Η', 73-4 «Καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ καταδικασθέντος ἤλω, ἔάλω, ἠρέθη, καθρέθη, ἀλώσιμος, ἀλούς, ἀλίσκεσθαι, ἀλισκόμενος, κατεδικάσθη, ἠττήθη, κατεγνώσθη· καὶ τὰ πράγματα αἴρεσις, καταδίκη, κατὰγνωσις· καὶ ὁ ἀνὴρ κατὰδικος—Ἐπὶ δὲ τοῦ κατηγόρου κρατήσαντος εἶλε, καθεῖλε, κατεδικάσατο, ἐξήλεγε. Ἐπὶ δὲ τοῦ κρινομένου νικήσαντος ἀπέφυγεν, ἀφείθη, ἀπέγνω αὐτοῦ τὸ δικαστήριον, ἀπεψηφίσατο, ἀφῆκεν, ἀπήλλαξεν, ἀνέλεγκτος ἔμεινε, καθαρὸς εἶναι ἐγνώσθη, ἀναίτιος».

Πρόβ. Δημοσθέν. ΚΙ', 38 «ἐκεῖνος ἔμετο τὸν περυσγόντα ἐπ' αἰτίᾳ φόνου καὶ ἠλωκότα, κτέ.». ΚΓ', 66 «οὐδαίς πάμπας οὔτε φεύγων ἀλούς οὔτε διώκων ἠττηθεῖς ἐξήλεγε· ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα». Ἀριστοῦ. Πλούτ. 480 «Τί δὴτά σοι τίμημα' ἐπιγράψω τῇ δίκῃ, ἐάν ἀλώς;—Ὅτι σοι δοκεῖ.—Καλῶς λέγεις.—Τὸ γὰρ αὐτ', ἐάν ἠττησθε, καὶ σφῶ δαί παθεῖν».

Λυσ. Γ', 22 «μεγίστης δ' οὔσης μοι τῆς συμφορᾶς, εἰ ἀποφεύξεται, τούτου δ' οὐδενὸς ἀξίας, εἰ κακηγορίας ἀλώσεται, κτέ.». Ἀντισφ. Τετραλ. Α', α', 7 «ἠλπιζέ τε τάδε μὲν δράσας καὶ λήσειν ἀπακτείνας αὐτὸν καὶ ἀποφεύξασθαι τὴν γραφήν· οὐδὲ γὰρ ἐπεξίεναι οὐδένα ἀλλ' ἐρήμην αὐτὴν ἔσεσθαι· εἴτε καὶ ἀλοίη, τιμωρησαμένῳ κάλλιον ἔδοξεν αὐτῷ ταῦτα πάσχειν ἢ κτέ.». Δισχίν. Α', 85 «καὶ μὴ γενομένης μὲν κρίσεως περὶ τοῦ πράγματος, ἤλω ἄν, γεγονό-

Ἦ ἐξῆς διδασκαλικὰ χωρία ἐμφανίζουσι σαφέστατα καὶ τρανότατα τὴν τῶν Ἑλλήνων συνήθειαν.

Ἰδ. X, 253:

νῦν αὖτέ με θυμὸς ἀνῆκε
στήμεναι ἀντὶ σείῳ· ἔλοιμί κεν ἢ κεν ἀλοίην.

Δισχίν. Ἀγαμ. 339:

εἰ δ' εἴ σέβουσι τοὺς πολισσύχους θεοὺς
τοὺς τῆς ἀλοῦσης γῆς θεῶν ὁ ἰδρύματα,
οὐτὸν ἐλόντες αὐθις ἀνθαλοῖεν ἄν.

Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 764:

εἰ ταῦτα πειρᾷ καμὲ δεύτερον θέλεις
ἐλεῖν, ἐν οἷς μάλιστ' ἄν ἀλοίην ἀλούς;

Ἡρόδ. Γ', 154: ὡς δὲ οἱ ἐδόκεε μόνιμον εἶναι ἤδη τῇ Βαβυλῶνι ἀλίσκεσθαι, προσελθὼν Δαρείῳ ἀπεπυθάνετο εἰ περὶ πολλοῦ κάρτα ποιεῖται τὴν Βαβυλῶνα ἐλεῖν. Ζ', 194-5: ἐπὶ ἀνὰ χεῖρας εὐπετέως σφέας εἶλον· ἐν τούτων μὴ Ἀρίδωλις πλώων ἤλω. Η', 93: οὐκ ἂν ἐπικύσατο πρότερον ἢ εἶλέμην ἢ καὶ αὐτὸς ἤλω.

Θουκυδ. Α', 102: βίη γὰρ ἂν εἶλον τὸ χωρίον—ἐπειδὴ τὸ χωρίον βίη οὐχ ἠλίσκετο. Ζ', 23: καὶ αἰρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον—καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ἀλόγτος χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι κτέ.

Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Ζ', ε', 7: ἐγὼ δὲ ὅπως μὲν ἂν τις τείχη

τος δὲ ἐλέγγου, ἀποφεύξεται». Ἡρόδ. Β', 174 «πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἠλίσκετο ὑπὸ τῶν μαντηῶν, πολλὰ δὲ καὶ ἀπέφευγε.» Παρ' Ἀμμωνίῳ φέρεται «Φεύγει· καὶ ἀποφεύγει διαφέρει· φεύγει μὲν γὰρ δίκην ὁ κατηγορούμενος (καὶ γὰρ ὁ κατηγοροῦν διώκει), ἀποφεύγει δὲ ὁ νικήσας καὶ λυθείς τῆς κατηγορίας». Ἴδε Βαλκενάριον Ἀμμων. σελ. 142. Περὶ τῆς τοῦ φεύγειν καὶ ἀποφεύγειν καθόλου διαφορᾶς ποιεῖται λόγον ὁ Πόρσιον Εὐριπ. Φοιν. σελ. 87 Σχ. καὶ ὁ Δινδόρφιος Ξενοφ. Ἀναθ. σελ. 469. Παρ' Ὀμήρῳ λέγεται «ἢ κεν ἀλώη ἢ κεν φύγη καὶ κεν οἱ ὑπέροχη χεῖρα Κρονίων» (Ἰδ. Ε, 183) καὶ «βέλτερον ὅς φεύγων προφύγη κακὸν ἢ ἀλώη» (Ἰλ. Ε, 81. Πρόβ. καὶ ὑπεκπροφεύγειν Ἰλ. Γ, 147, κτλ.)· ἔτι δὲ «γνώμεναι ὅς τε πεφεύγει ὅς τ' ἔθαν' ἐν πολέμῳ» (Ἰλ. Φ, 609. Πρόβ. Ὀθ. Σνειδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Α', σελ. 228), κτλ.

Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ οἱ κρινόμενοι ἀντὶ τοῦ οἱ ἀγωνιζόμενοι ἴδε Κόδητον Var. Lect. σελ. 346 κέξ. Πρόβ. καὶ Μαιτζνήρον Λυκούργ. κ. Λεωκρ. σελ. 73.

οὕτως ἰσχυρὰ καὶ ὑψηλὰ προσμαχόμενος εἶποι οὐκ ἐνορᾶν μοι δοκῶ* ὅσοι δὲ πλέονες ἄνθρωποι ἐν τῇ πόλει εἰσὶν, ἐπεὶ περ οὐ μάχονται ἐξιόντες, τοσούτω ἂν ἴσχυρον λιπῶ αὐτοὺς ἡγοῦμαι ἀλλῶναι. Ζ', ε', 73: νόμος γὰρ ἐν πάσιν ἀνθρώποις ἀίδιός ἐστιν, ὅτι καὶ πολέμοις πόλις ἀλλῶ, τῶν ἐλόντων εἶναι καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τὰ χρήματα. Ἑλλην. Δ', ε', 19: καθεστηκότων γὰρ φρουρῶν ἐν Σιδουῦντι μὲν καὶ Κρομμυῶνι ὑπὸ Πραξίτα, ὅτ' ἐκεῖνος εἶλε ταῦτα τὰ χωρία, ἐν Οἰνόῃ δ' ὑπ' Ἀγησιλάου, ὅτε περ τὸ Πείραιον εἶλε, πάνθ' εἶλε ταῦτα τὰ χωρία. Ἀναβ. Γ', δ', 8: ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν — πολιορκῶν οὐδενὶ τρόπῳ ἐδύνατο εἰλεῖν ἢ ἕλιον δὲ νεφέλη προκαλύψασα ἠφάνισε μέχρι ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὕτως εἶλε. Ε', ε', 8-9: — ὡς ἀλόντος ἂν τοῦ χωρίου· ἐδόκει γὰρ τὸ μὲν ἀπάγειν οὐκ εἶναι ἄνευ πολλῶν νεκρῶν, εἰλεῖν δ' ἂν ᾤοντο καὶ οἱ λοχαγοὶ τὸ χωρίον.

Πλάτ. Νόμ. Β', σελ. 937, γ': ὁπόσων δ' ἂν μαρτυρίαι ἀλλῶσι δίκην ψευδῆ δοξάντων μαρτυρεῖν καὶ τὴν νίκην τῷ ἐλόντι πεποιημέναι, ἐὰν τῶν τοιούτων ὑπὲρ ἡμῶν μαρτυριῶν καταδικασθῶσιν, τὴν κατὰ ταύτας ἀλοῦσιν δίκην ἀνάδικον γίνεσθαι.

Αἰσχίν. κ. Κτησι. 24: δικαίως ἂν ἀλλοκοίτο Κτησιφῶν· αἰρεῖ γὰρ αὐτὸν οὐχ ἢ κατηγορία ἢ ἐμὴ ἀλλὰ τὰ δημόσια γράμματα.

Δημοσθέν. κ. Μειδ. 11: ἀλλὰ καὶ τὰ δίκην καὶ ψήφῳ τῶν ἐλόντων γιγνόμενα τῶν ἐαλωκότων καὶ κεκτημένων ἐξ ἀρχῆς τὴν γοῦν ἐορτὴν ἀπεδώκατε εἶναι. κ. Ἀριστοκρ. 69: ἂν δὲ δόξη τὰ δίκαια ἐγκαλεῖν καὶ εἶη τὸν δεδρακότα τοῦ φόνου, οὐδ' οὕτω κύριος γίγνεται τοῦ ἀλόντος. Πρβ. καὶ νόμον ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας σελ. 1350, 16 «ἐὰν δὲ ἀλλῶ, πεπράσθω καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ ἐλόντος».

Ἀνθολ. Παλατ. Θ', 14: εἶλε δ' ἀλοῦς. Φιλόστρ. Ἀπολλ. Ζ', 1: ἀπῆλθε τῆς κρίσεως ἐλῶν μᾶλλον τὸν τύραννον ἢ ἀλοῦς αὐτός.

Καὶ συνήθως μὲν αἰρεῖν-*ΑΙΣΚΕΣΘΑΙ*, εἰλεῖν-*ΑΛΩΝΑΙ*, ἡρηκέραι-*ΕΑΛΩΚΕΝΑΙ* ἢ *ΗΑΩΚΕΝΑΙ* ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο. Ἀλλὰ καὶ ὁ σχηματισμὸς αἰρεῖν-*ΑΙΡΕΙΣΘΑΙ*, εἰλεῖν-

ΑΙΡΕΘΗΝΑΙ, ἡρηκέραι-*ΗΡΗΣΘΑΙ* δὲν ἦτο παντελῶς αὐτοῖς ἀχρηστος. Αἰσχύλ. Ἀγαμ. 1209:

ἤδη τέχναισιν ἐνόησις ἡρημέγη¹!

Σοφοκλ. Ἄντιγ. 406:

καὶ πῶς ὁρᾶται ἀπίληπτος ἡρῆθη².

στίχ. 493:

Φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἡρησθαὶ κλοπεύς
τῶν μηδὲν ὁρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων.

Πρβ. καὶ Οἶδ. Κολ. 1148. Εὐριπ. Ἰκέτ. 635:

αὐτὸς τε σωθείς· ἡρῆθη γὰρ ἐν μάχῃ.

Τρω. 653:

ἐπεὶ γὰρ ἡρῆθη γ,

Ἀχιλλέως με παῖς ἐβουλήθη λαθεῖν
δάμαρτα.

Ἑλέν. 485:

εἰ τὴν μὲν αἰρεθεῖσαν ἐκ Τροίας ἄγων
ἦκω δάμαρτα καὶ κατ' ἄντρα σώζεται.

στίχ. 1621:

ῶ γυναικαίαις τέχναισιν αἰρεθεῖς ἐγὼ τάλας.

Ἀλκίηστ. 1065:

οἶμον κόμιζε πρὸς θεῶν ἀπ' ὀμμάτων
γυναῖκα τήνδε, μή μ' ἔλθῃς ἡρημέγον.

Ἀποσπ. 362, 39 Νουκ.:

εἰ γὰρ αἰρεθήσεται:

πόλις, εἰ παίδων τῶν ἐμῶν μέτεστί μοι;

Ὁ Κόβητος ἀποφαίνεται ὅτι ὑπὸ μόνων τῶν τραγικῶν ποιητῶν ἐγίνετο χρῆσις τοῦ αἰρεθῆναι ἀντὶ τοῦ ἀλλῶναι³. Τὴν γνώμην

1 Ὁ Δινδάρφιος ἔγραψε καὶ ἐν Χοηφ. 493 «ἡρῆθη» ἀντὶ τοῦ ἡρημέθης.

2 Ἐν τοῖς ἀπογράφοις φέρεται ἡρῆθη ἢ εὑρῆθη. Καὶ παρ' Εὐριπίδῃ Ἰππολ. 657 «εἰ μὴ γὰρ ὄρκους θεῶν ἀφρακτος εὑρῆθη» ὁρθῶς ἔγραψεν ὁ Πειρσὼν Verisim. σελ. 63 ἡρῆθη. Ἴδε Μαρτίαν Εὐριπ. Τόμ. Ζ', σελ. 56.

3 Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 115 «Αἰρεῖν habet passivum ἀλίσκεσθαι et de his qui in bello capiuntur et de his qui condemnantur in iudicio, Graecum est ἡ πόλις ἐάλω et ἐάλω ὁ φεύγων. Passivum αἰρεῖσθαι et αἰρεθῆναι, ἡρηθῆναι respondet formae mediae αἰρεῖσθαι suffragiis creare praectorem, legatum,

τοῦ ἐπιφανεστάτου κριτικοῦ καὶ καλοκαγαθικωτάτου ἀνδρός το-
μῶμεν ὡς ἀναλήθη νὰ ποδῶμεν πειθόμενοι τοῖς ἐπιφερομένοις
μαρτυρίαις ἐκ τε τοῦ Ἡροδότου καὶ ἐξ Ἀστικῶν πεζολόγων.

Ἡρόδ. Α', 185: ἄλλα τε ἀραιρημένα (= ἡρημένα) ἄστρα
αὐτοῖσι. Α', 191: καὶ Βαβυλῶν μὲν οὕτω τότε πρῶτον ἀραιρητο
(= ἡρητο. Πρῶ. Θ', 102)¹. Β', 13: λαμῶ οἱ Ἕλληνας αἰρεθῆ-
σονται². Γ', 55: αἰρέθη δὲ Σάμος. Γ', 159: Βαβυλῶν μὲν γὰρ
οὕτω τὸ δεύτερον αἰρέθη. Ε', 31: οὐκ ἐλάσσονι Κύπρου καὶ
κάρτα εὐπετέι αἰρεθῆναι. Σ', 77: ἀλλὰ μὴ δόλω αἰρεθέωσι.
Πρῶ. καὶ Ψευδιπποκράτ. Τόμ. Γ', σελ. 617: ἐλπίσαντες μήτε
ἐχθρῶν μάχη τὴν πόλιν αἰρεθῆναι μήτε κατὰ μῆκος χρόνου. σελ.
619: καὶ ἡ πόλις ἡρέτο.

Θουκυδ. Β', 94: οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ τὴν τε Σαλαμῖνα ἡρη-
σθαι ἐνόμιζον, κτέ. Πλάτ. Σοφ. σελ. 261, γ': τό τοι μέγιστον
ἡμῖν τεῖχος ἡρημένον δὲν εἴη. Πολ. Γ', σελ. 613, δ': ἐπὶ τέλους
τοῦ δρόμου αἰρεθέντες καταγέλαστοί εἰσι. Φαίδρ. σελ. 253, γ':
οὕτω καλή τε καὶ εὐδαιμονική ὑπὸ τοῦ δι' ἔρωτα μανέντος φί-
λου τῷ φιληθέντι γίγνεται, ἐὰν αἰρεθῆ ἄλλοκεται δὲ δὴ ὁ αἰρε-
θεὶς τοιῶδε τρόπῳ. Ξενοφ. Ἀναβ. Ε', δ', 26 (σελ. 169 Κοβ.):
οὐδὲ ὁ ἐν τῷ πρότερον αἰρεθέντι χωρίῳ.

Υπάρχει δὲ καὶ παροιμία «αἰροῦντες ἡρήμεθα» μνημονευο-
μένη ὑπὸ τε τοῦ Ξηνοβίου Α', 35 καὶ τοῦ Διογενιανοῦ Α', 32
καὶ ἄλλων⁴.

Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων καὶ ἄλλοι παρέχουσιν ἡμῖν παρα-
δείγματα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος χρήσεως καὶ μάλιστα ὁ Αἰλια-

sim. Στρατηγὸς ἡρέθη, πρέσβεις ἡρέθησαν rectissime et sacrissime dicitur, sed
ὁ φεύγων ἡρέθη absurdum est et ἡ πόλις ἡρέθη Tragici poetae soli dicebant.
De iis qui in aliquo maleficio deprenti sunt promiscue ἀλῶναι εἰ ληφθῆναι
ponitur. Perinde est dicere μοιχεύων ἐάλω εἰ ἐλήφθη». Πρῶ. καὶ σελ. 265.

1 Περὶ τοῦ Ἰωνικοῦ τούτου τύπου ἴδε Βρεδδόνιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ.
314 κέξ. καὶ Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Γ', σελ. 567 ἐκδ. 6'. Πρῶ. καὶ Kerman ἐν
Κουρτ. Μελετ. Τόμ. Ε', σελ. 308 καὶ Angermann Dissimil. σελ. 22.

2 Ἄλλ' ὁ Νεβήρος Μνημοσ. Τόμ. Δ', σελ. 25 ἀρέσκειται τῇ γραφῇ ἀναι-
ρεθῆσονται.

3 Παροιμιογρ. Τόμ. Α', σελ. 13. σελ. 186. Τόμ. Β', σελ. 258. Σουῖδ. Τόμ.
Α', β', σελ. 51. Πρῶ. καὶ Μεινέκιον Σοφοκλ. Οἶδ. Κολ. σελ. 178.

νός. Δέξιππ. Ἀποσπ. ΚΑ': ἐξ ἐνέδρας ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἡρη-
μένας¹. Πολύβ. Ε', πς', 6: τῶν δὲ ἐλεφάντων ἐκκαίδεκα μὲν
ἀπέθανον, ἡρέθησαν δ' αὐτῶν οἱ πλείους. Πλούτ. Νικ. Γ', 6: καὶ
τοὺς αἰρεθέντας ἀπήγαγε ζῶντας εἰς Ἀθήνας. Δίων Χρυσός.
ΛΓ': τῆ τούτου βουλῆ τε καὶ γνώμῃ καὶ τὴν Τροίαν αἰρεθῆναι².
Λουκιαν. Ἐταιρ. Διαλ. Α', 2: οἷσι γὰρ, ὃ Θεῶ, τῷ κάλλει ἡρη-
σθαι τὸν Ἀκάρνηνα; Ἀρριαν. Ἀναβ. Γ', ιη', 3: ὡς δὲ ἀπορόν
τε διὰ δυσχωρίαν ἐφαίνετο αἰρεθῆναι τὸ χωρίον κτέ. Ἀθῆν. Α',
30: ζητούντων εἰ λόγῳ ἢ μάχῃ αἰρεθῆναι δεῖ τὸ Ἴλιον. Ἀπολ-
λόδ. Γ', ιε', 5: μετὰ δὲ τὸ αἰρεθῆναι Ἴλιον ὑπὸ Πρακλέους
κτέ. Γ', ιγ', 8: οὐ δύνασθαι χωρὶς αὐτοῦ Τροίαν αἰρεθῆναι. Φί-
λων Τόμ. Α', σελ. 130: ἐὰν κάλλος ἰδὼν αἰρεθῆς αὐτῷ. Αἰλια-
π. Ζώ. Α', 4: ἴνα σώσωσι τὸν ἡρημένον. Α', 12: δεῖ δὲ τῷ
πρώτῳ θηρατῆ τὴν αἰρεθεῖσαν ὠρσίαν τε εἶναι καὶ εὖ ἡκουσιν
σαρκῶν. Α', 18: μένει δὲ αὐτῇ ἔστ' ἂν αἰρεθῆ καὶ συναποθνή-
σκει τῷ ἐκλωκότι. Α', 29: καὶ πρώτους μὲν αἰρεῖ τοὺς ὀρνιθο-
θήρας ἡρημένῃ— ὑφ' ὧν αἰροῦνται καὶ παραμένουσιν ἐνεοὶ πάν-
τες ὀρνιθες ἡρημένοι δέει. Πρῶ. καὶ Α', 58. Β', 42. Γ', 26. Ε',
24, κτλ. Ζ', 34: καὶ ὁ πορφυρεὺς αἰσθόμενος ἐθήρσευσε δεύτερος
τὴν ὑπὸ τῆς λυχνείας προηρημένην (ἡγουν προεαλωκυῖαν).

Καὶ ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκου φέρεται «ἀποδιδρά-
σαι, αἰρεῖσθαι, ἀλίσκεσθαι, λαμβάνεσθαι» (Ε', 11) καὶ «ἐπὶ
μὲν κατὰδικασθέντος ἦλω, ἐάλω, ἡρέθη, καθ' ἡρέθη» (Η', 73).

Ὡς δ' ἐκ τοῦ ἀλίσκεσθαι ἐσηματίσθη τὸ ἐπίθετον ἀλωτός καὶ
ἀλωσιμος (ἐκ τῆς ῥίζης ἄλω, ἐξ ἧς τὸ ἀλῶναι, κτλ.), οὕτως ἐκ
τοῦ αἰρεῖσθαι τὸ αἰρετός καὶ αἰρέσιμος. Ἡρόδ. Δ', 201 «μαθὼν
τοὺς Βαβυλαίους ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν οὐκ αἰρετοὶ εἶεν, δόλω
δὲ αἰρετοί, ποιεῖ τοιάδε». Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Ε', β', 4 «εἴ που
εἴη αἰρέσιμον τὸ τεῖχος». Λέγει δ' ὁ Ξενοφῶν καὶ «τὸ γὰρ χω-
ρίον αἰρετέον» ἐν Ἀναβ. Δ', ζ', 3. Τοῦ ἀλωτός ὑπάρχουσι πολλὰ

1 Ἀποσπ. Ἑλλ. Ἱστορ. Καρ. Μυλλ. Τόμ. Γ', σελ. 680.

2 Τόμ. Β', σελ. 7 Δινδ.

σύνθετα, ὄιον ἀνάλωτος, αἰχμαλώτος¹, δορυάλωτος², ἐνάλωτος, δυσάλωτος, δηϊάλωτος καὶ δηάλωτος, θηριάλωτος νεοάλωτος καὶ νεάλωτος³, ταχυνάλωτος, ἀρτιάλωτος, παράλωτος⁴. Λέγεται δὲ καὶ νεαίρετος καὶ εὐαίρετος. Αἰσχύλ. Ἄγαμ. 1063 «τρόπος δὲ θηρῆς ὡς νεαιρέτου». 1065 «πόλιν νεαίρετον». Ἡρόδ. Ζ', 130 «ὅτι χώρην ἄρα εἶχον εὐαίρετόν τε καὶ ταχυνάλωτον». Πολυδ. Ε', 50 «ἀλλ' εὐαίρετος ὁ ληγῶς». Πρῶ. καὶ Α', 170·1 «δύσληπτον, δυσκαίρετον, ὄχυρόν, ὠχυρωμένον, δυσκαθαίρετον, δυσάλωτον — ἐνάλωτον, εὐαίρετον, εὐκαθαίρετον».

Ἡ προσυγορία ἄλωσις ἐμφαίνει πᾶθος, καθόπερ καὶ τὸ κατηγορημα ἀλλοσκεσθαι-ἄλωται. Ἄλλ' ὁμοίως παρ' Αἰσχύλῳ φέρεται «ἀρηξὸν δαίων ἔλωσιν» (Ἐπτ. 119), τουτέστιν «ἀπότρεψον τὴν ἐπὶ τῶν πολεμίων ἔλωσιν», οὐχὶ δὲ κατὰ τὸν σχολιαστὴν «βοήθησον ἡμῖν τὴν τῶν πολεμίων καταστροφὴν». Δὲν εἶνε δ' οὐδαμῶς εὐλόγον νὰ νομισθῆ ἢ γρησὶς αὕτη ὁμοίᾳ τῇ «δι' ἥττας ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φθόνων» καὶ «διὰ τινος ἥττας ἡδονῶν ἢ λυπῶν» (Πλάτ. Νόμ. σελ. 869, ε' καὶ σελ. 902, α'). Ὡς λέγεται ἡττάσθαι τινος, οὕτω καὶ ἡττά τινος. Ὅθεν καὶ μετὰ δύο γενικῶν συνετάχθη τὸ ὄνομα τοῦτο ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος λέγοντος «τὴν πάντων ἡτταν φροσόμενος ἀνθρώπων τοῦ πώματος»

1 Πρῶ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 1142, 14 «τὸ δὲ νῆας αἰρησέμεν συγκροτεῖ καὶ αὐτὸ τοὺς φαρμένους νῆας αἰχμαλώτους».

2 Εὐστάθ. σελ. 680, 16 «διὸ καὶ ταυτὸν δορυάλωτον εἶπεῖν καὶ αἰχμαλώτων, ἐν οἷς θελοῦται ὁ ἐν πολέμῳ ἄλωσις». Περὶ τῆς γραφῆς δορυάλωτος ἴδε Λορέκκιον Σοφοκλ. Αΐ. σελ. 160 ἐκδ. β' καὶ Βαίριον Ἡρόδ. Τόμ. Α', σελ. 111-2 ἐκδ. β'. Πρῶ. καὶ Κυνηῆρον Διεξοδ. Γραμματ. Τόμ. Α', σελ. 120 ἐκδ. β'.

3 Ἡρόδ. Θ', 120 «οἱ τάριχοι ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπάλλοντό τε καὶ ἡσπαιρον ὅπως περ ἰχθύες νεοάλωτοι». Ἄλλ' ὁ Εὐστάθιος μνημονεύων τὰ τοῦ Ἡρόδου σελ. 1728, 35 γράφει «τάριχοί που ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπάλλοντο καὶ ἡσπαιρον ὡς νεοάλωτοι ἰχθύες». Πρῶ. καὶ Πλούτ. «νεοάλωτοι: νεωστὶ ἐλημμένοι». Ὁ Δινδάρφιος ἐξέδωκε παρ' Ἡρόδου νεοάλωτοι, ὁ δὲ Βρεδδός (π. Διαλ. Ἡρόδ. σελ. 215) ἀποφαίνεται ὅτι μόνη ἡ γραφὴ νεοάλωτοι εἶνε ἀληθής. Πρῶ. καὶ Δίων. Κάσο. ΜΘ', λη', 2 «τῶν τε νεοαλώτων τινὲς κτέ.».

4 ἴδε Κυνηῆρον Διεξ. Γραμμ. Τόμ. Α', σελ. 715 ἐκδ. β'.

(Νόμ. σελ. 648, ε'). Παρὰ μόνους τοῖς μεταγενεστέροις εὐρίσκεται τὸ ἀλλοσκεσθαι τινος ἀντὶ τοῦ ἡττω εἶναι ἢ ἡττάσθαι τινος, ἐπιθυμῆν τινος, κτλ.¹.

Τὸ ὄνομα αἰρέσις ἀπικνεῖ παρ' Ἡροδότῳ Δ', 1 «μετὰ δὲ τὴν Βαβυλωνος αἰρέσιν» καὶ Θ', 3 «ἢ δὲ βασιλέος αἰρέσις ἐς τὴν ὑστέραν τὴν Μαρδονίου ἐπιστρατηγὴν δεκάμηνος ἐγένετο» καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ Β', 58 «προὔχωρει δὲ αὐτοῖς οὔτε ἡ αἰρέσις τῆς πόλεως κτέ.» καὶ Β', 75 «ἐλπίζοντες ταχίστην (τὴν) αἰρέσιν ἔσεσθαι αὐτῶν» καὶ Γ', 97 «ἀναδιδώσκοντες αὐτὸν τῶν Αἰτωλῶν ὡς εἴη ῥαδίᾳ ἢ αἰρέσις». Πρῶ. καὶ Πολυδ. Η', 73 «καὶ τὰ πράγματα αἰρέσις, καταδική, κατάγνωσις». Ἐρμηνεῦσον δὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ τε αἰρεῖν-εἰλεῖν καὶ τοῦ αἰρεῖσθαι-αἰρεθῆναι λαμβάνεται καὶ ἐπ' ἐνεργείας, ὄιον ἡ βασιλέος αἰρέσις, ἐλόντος δηλ., καὶ ἐπὶ πᾶθους, ὄιον μετὰ τὴν Βαβυλωνος αἰρέσιν, αἰρεθείσης δηλ. ἦτοι ἀλούσης, καθόπερ τὸ λῆψις σημαῖνον τὸ τε λαμβάνειν-λαβεῖν καὶ τὸ λαμβάνεσθαι-ληφθῆναι, τὸ κατάληψις, τὸ κίνησις δηλοῦν οὐ μόνον τὸ κινεῖν-κινήσει ἀλλὰ καὶ τὸ κινεῖσθαι-κινήθῆναι, τὸ τομὴ ἐμφαίνει τὴν τε τομὴν ἢ τέμνει τις ἢ ἔτεμε καὶ τὴν τομὴν ἢν τέμνεται τι ἢ ἐτμήθη, τὸ ἀρχή, τὸ βλάβη, τὸ προπηλάκισις, τὸ ἄπωσις, κτλ. Γαλιην. Τόμ. Β', σελ. 349 «Ὁ γὰρ ὕμνη τῶν ὑποκειμένων σωμάτων ἐαυτῷ ἀπολύεται κατὰ δάρσιν, ὡς Ἡρόφιλος ὠνόμαζεν ἀπὸ τοῦ δέρω ῥήματος ὄνομα ποιήσας τῆς ἐνεργείας τε καὶ τοῦ πᾶθους κοινόν, ὥσπερ γε καὶ ἀπὸ τοῦ τέμνω τὸ τῆς τομῆς ὄνομα γέγονεν ἐνεργείαν μὲν σημαῖνον τοῦ τέμνοντος ἀνθρώπου, πᾶθος δὲ τοῦ τεμνομένου σώματος. Οὕτως οὖν καὶ ἡ δάρσις ἐν οὔσα πρᾶγμα κατὰ τὸ ὑποκείμενον, ὥσπερ καὶ ἡ τομὴ, πᾶθος μὲν ἐστὶ τοῦ δερομένου σώματος, ἔργον δὲ τοῦ δέροντος ἀνθρώπου». Τόμ. Δ', σελ. 347 «Ἀρκατικὴν δ' εἶπον εἶναι κίνησιν τὴν ἐνεργείαν, ἐπειδὴ πολλαὶ τῶν κινήσεων γίνονται κατὰ πᾶθος, ὡς δὴ καὶ παθητικὰς ὀνομάζουσιν, ὅσαι κινούντων ἑτέρων ἐγγίνονται τισιν» (Πρῶ. καὶ Τόμ. Ε', σελ. 506-7). Τόμ. Ζ', σελ. 282 «Ὅσον αὐτίκα ἢ ἔγκαισις, εἴθ' ἢ ἀπὸ τοῦ ἡλίου

1 ἴδε Κόρηντον Μεταμοτ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 265.

ἐνέργεια ταύτην ἔχει τὴν προσηγορίαν εἴτε τὸ γινόμενον ἐν τῷ σώματι πάθος εἴτε τὸ ἤδη γεγεννημένον». Φίλων Τόμ. Β', σελ. 33 «ποτισμός δ' ὁ μὲν ἐστὶ ποτίζοντος, ὁ δ' αὖ ποτιζομένου». Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 303, 13 «φόνος γὰρ τινος λέγεται ἢ ὃν αὐτὸς φονεύει ἕτερον ἢ ὃν αὐτὸς ὑφ' ἑτέρου φονεύεται», κτλ¹. Πρὸς Θουκυδ. Ζ', 34 «διὰ τε τὴν τοῦ ἀνέμου ἄπωση αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος κτέ.», κτλ. Πλάτ. Πρωτ. σελ. 358, α' «τὴν δὲ Πρωδικου τοῦδε διαίρεσιν τῶν ὀνομάτων παραιτούμαι». Πολιτ. Α', σελ. 329, ε' «τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρωσ ὀδύρονται», κτλ. Ἰσοκράτ. Παναθην. 80 «οἷσι πρότερον αὐτῆ συνέπεσε παρὶ τὴν Πέλοπος μὲν ἀπάσης Πελοποννήσου κατὰ ληψιν, Δαναοῦ δὲ τῆς πύλαις τῆς Ἀργείων, Κρόνου δὲ Θηέων», κτλ. Πλὴν περὶ τῆς χρήσεως ταύτης ἄλλος ἤμῃν ἀπόκειται τόπος.

Ἡ γνώμη τοῦ Βιοίριδος διδάσκοντος ὅτι λέγεται «ἦλω καὶ ἑάλω Ἀστικῶς, ἐλήθη Ἑλληνικῶς» (σελ. 178) ἐξελέγχεται ψευδῆς ἐκ πολλῶν μαρτυριῶν, ὧν καταλέγομεν ἐνταῦθα τὰ κυριώτατα. Θουκυδ. Ζ', 23 «Καὶ αἶρει τὸ μέγιστον πρῶτον, ἔπειτα

1 Ἡ λέξις μαρασμός ἐπὶ πάθους μόνου τιθεμένη δηλοῖ τὸ τε μαραίνεσθαι καὶ τὸ μεμαράνθαι. Γαλην. Τόμ. Ζ', σελ. 666 «Μαρασμός ἐστὶ φθορὰ ζῶντος σώματος ἐπὶ ξηρότητι. Διττῶς δὲ τῆς φθορᾶς λεγομένης, τῆς μὲν ἐν τῷ γίνεσθαι, τῆς δὲ ἐν τῷ γεγενῆσθαι, κατὰ τὸ πρότερον σημαίνοντο ἀκούειν χρὴ τῆς προσηγορίας. Οὕτω δὲ καὶ αὐτὸς ὁ μαρασμός ὁ μὲν παρὰ τὸ μεμαράνθαι λέγοιτ' ἄνι ὁ δὲ παρὰ τὸ μαραίνεσθαι, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος ἐστίν». Περὶ τοῦ κατάκλισης καὶ ἔρριψις γράφει ὁ Γαληνὸς Τόμ. Ζ', σελ. 592 «Ὡσαύτως οὖν τούτοις ἐνέργεια μὲν ἢ κατάκλισις ἐστὶ, πάθημα δὲ ἢ ἔρριψις»· περὶ δὲ τοῦ κατάκλισης καὶ κατάπτωσις Τόμ. Δ', σελ. 397 «Καλεῖται δ' αὐτῶν ἢ μὲν κατάκλισις, ἢ δὲ κατάπτωσις· καὶ γίνεται δηλονότι καθ' ὁρμὴν τὸ κατακλίεσθαι, τὸ καταπίπτειν δ' ἀκουσίως». Πρὸς καὶ σελ. 821 «Ἐῖρηται δ' ἐπὶ πλέον ἐν τοῖς περὶ μυῶν κινήσεως ὕπη τε διαφέρει κατάπτωσις μορίου καθ' ἑστέως τε καὶ χαλάσεως, ὅτι τὸ μὲν ἀρρωστούσης δυνάμεως γίνεται, τὸ δ' ἐρρωμένης».

Ἀκριβέστερον θὰ ἐξετάσωμεν ταῦτα ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ἐν ᾧ θὰ φυλοκρινθῶσι καὶ τὸ νίκη-ἦττα, δ' ἰωξίς-φυγή, φόνος-θάνατος, βολή (ἐκβολή, κτλ.)-πτώσις (ἐκπτώσις, κτλ.), γέννησις (τόκος, τοκετός)-γένεσις, δεκασμός-δωροδοκία, πειθώ-πίστις, ἔγερσις-ἐγρήγορσις, κτλ., θὰ λεχθῶσι δὲ τὰ θέοντα καὶ περὶ τοῦ πορνεία, κτλ., φθίσις, κτλ., ναυαγία, κτλ.

δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω δύο, οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων, ὡς εἶδον τὸ μέγιστον ῥαδίως ληθῆν. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου ἀλόγτος χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι κτέ.». Ξενοφ. Ἀναβ. Α', δ', 7 «καὶ οἱ μὲν ἠύχοντο ὡς δειλοὺς ὄντας αὐτοὺς ληθῆναι, οἱ δ' ὤκτειρον εἰ ἀλώσονται». Λυσ. κ. Ἄγορ. 67 «τούτων εἰς μὲν ὁ πρεσβύτερος ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτωρευόμενος ταῖς πολεμίαις ληθθεὶς ὑπὸ Δαρμάχου ἀπετυμπανίσθη· ὁ δ' ἕτερος εἰς Κόρινθον μὲν ἐντευθενὶ ἀνδράποδον ἐξήγαγεν, ἐκείθεν δὲ παιδίσκεν ἀστῆς ἐξάγων ἀλλοσκεται καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ δεδεμένος ἀπέθανε». Πλάτ. Φαίδρ. σελ. 252, γ' «τῶν μὲν οὖν Διὸς ὀπαδῶν ὁ ληθθεὶς ἐμβριθέστερον δύναται φέρειν τὸ τοῦ πτερονόμου ἄγχος· ὅσοι δὲ Ἀρεῶς τε θεραπεύται καὶ μετ' ἐκείνου περιεπόλουν, ὅταν ὑπ' ἔρωτος ἀλώσι καὶ τι οἰηθῶσιν ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου, κτέ.». Ἰσοκράτ. π. Ἀντιδ. 107 «ὅτι τοσαύτας ἤρηκε πόλεις κατὰ κράτος, ὅσας οὐδεὶς πρόποτε τῶν ἐστρατηγηκότων, οὔτε τῶν ἐκ ταύτης τῆς πόλεως οὔτε τῶν ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ τούτων ἐνίας, ὧν ληθθεῖσιν ἄπας ὁ τόπος ὁ περιέχων οἰκαῖος ἠναγκάσθη τῇ πόλει γενέσθαι». Πρὸς καὶ Θουκυδ. Α', 103 «ἦν δὲ τις ἀλίσκεται, τοῦ λαβόντος εἶναι δοῦλον». Α', 128 «εἶχον δὲ Μῆδοι αὐτὸ καὶ βασιλέως προσήκοντες τινες καὶ συγγενεῖς ἐάλωσαν ἐν αὐτῷ· τότε τούτους, οὓς ἔλαβεν, ἀποπέμπει βασιλεὺς κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων». Ξενοφ. Ἀναβ. Δ', ζ', 3 «τὸ γὰρ χωρίον αἰρετίον· τῆ γὰρ στρατιᾶ οὐκ ἐστὶ τὰπιτήδεια, εἰ μὴ ληθόμεθα τὸ χωρίον». Ἔτι δ' Ἠρόδ. Γ', 29 «ὡς φεύγων τε καταλαμβάνετο ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσεω καὶ ὡς κατατρεβόμενος ὑπ' αὐτοῦ ἐμελλε συγκεντηθῆσθαι» καὶ Αἰσχίν. π. Παρρετρ. 15 «ὑπὸ δὲ τοῖς αὐτοῖς καιροῖς Ὀλυνθος ἦλω καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἐγκατελήθησαν πολιτῶν»¹.

1 Ὅτι ἰσοδύναμα σχεδὸν πολλάκις εἶνε τὸ λαμβάνειν καὶ αἰρεῖν-ἐλεῖν ἀποδείκνυται ἐκ τ' ἄλλων χρήσεων καὶ ἐκ τῶν ἑξῆς. Ἀριστοφ. Ἰππ. 865:

ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῆ, λαμβάνουσιν οὐδέν·
ἐὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,
αἰροῦσι· καὶ οὐ λαμβάνεις, ἦν τὴν πόλιν ταράττης.

Θεόφρ. Α', 4:

ἀίκα τήνος ἔλη κέραν τρέγον, αἶγα τὸ λαψῆ

Ἐν τῇ Κύρου Παιδείᾳ τοῦ Ξενοφῶντος φέρεται «ἐκ πάντων τούτων ἡλίσκετο ἔρωτι» (Ε', α', 18) καὶ «ληθθεὶς ἔρωτι τῆς γυναικὸς ἠναγκάσθη προσενεγκεῖν λόγους αὐτῇ περὶ συνουσίας» (Γ', α', 31). «Ὅπως δ' ἀδιάφορος εἶνε ἢ χρῆσις τοῦ ἀλώναί τινα μοιχόν καὶ ληθθῆναι τινα μοιχόν. Ἀριστοφ. Πλούτ. 168:

ὁ δ' ἀλοὺς γε μοιχὸς διὰ σέ που παρατλλεται.

(Πρβ. καὶ Ἰππών. 74 Βεργκ.) Ἰσαῦ. Η', 44 «ὁς μοιχὸς ληθθεὶς καὶ παθὼν ὅ τι προσήκει κτέ.». Λυσ. Π', 66 «γυναῖκας τοίνυν τῶν πολιτῶν τοιοῦτος ὢν μοιχεύειν καὶ διαφθείρειν ἐλευθέρως ἐπεχείρησε, καὶ ἐλήφθη μοιχός» (Ἴδε καὶ Ξενοφ. Ἀπομν. Β', α', 5, κτλ.). Πρβ. καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀλίσκεσθαι (Ἡρόδ. Γ', 72) καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ λαμβάνεσθαι (Ἀριστοφ. Πλούτ. 455, κτλ.). Ὡς δὲ λέγεται ἀλώναί τινα εἰς τοὺς πολεμίους, οὕτω καὶ ληθθῆναι τινα εἰς τοὺς πολεμίους. Πλάτ. Πολιτ. σελ. 468, α' «τὸν δὲ ζῶντα εἰς τοὺς πολεμίους ἀλόντα κτέ.» (Πρβ. καὶ Ξενοφ. Ἑλλ. Α', α', 23). Ἰσαῦ. Γ', 1 «καὶ συνεδυστύχησα καὶ ἐάλωμεν εἰς τοὺς πολεμίους». Ζ', 8 «συμφορᾷ γὰρ τοῦ πάππου χρησαμένου καὶ ληφθέντος εἰς τοὺς πολεμίους κτέ.». Παρὰ Ξενοφῶντι Ἀναβ. Γ', δ', 5 ἀπαντᾷ «ἐν τῇ χαράδρῳ ζωοὶ ἐλήφθησαν εἰς ὀκτωκαίδεκα», τουτέστι ζῶντες ἐάλωσαν. Πρβ. Ἑλλην. Α', β', 5 «ἐνα μὲν ζῶν ἐλαβεν» καὶ Ἡρόδ. Η', 93 «ὁς ἄν μιν ζῶν ἐλη» καὶ Ἰλ. Η, 331 «ζῶν ἐλε», κτλ. Ὁ Ἰσοκράτης ἐν μὲν τῷ Πλαταικῷ γράφει δοριαλώτους γενέσθαι (§ 18), ἐν δὲ τῷ Ἀρχιδάμῳ δοριάλωτον ληθθεῖσαν (§ 19). Πρβ. Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Γ', α', 7: αἰχμαλώτους γεγεννημένους. Γ', α', 37: οὐδὲ γὰρ εἰληφθαι ἔγωγε αἰχμάλωτον ταύτην νομίζω. Ἡρόδ.

αἶκα δ' αἶγα λάβη τήνος γέρας, ἔς τὲ καταρρεῖ
ἀ χίμαρος.

Ἡρόδ. Γ', 28 «Ἰστιάον ζωγρίη ἐλαβεν» καὶ Γ', 37 «καί μιν αἱ λαμψακτινοὶ λογήσαντες αἰρέουσι: ζωγρίη». Πρβ. καὶ Γ', 87 «εἶλον-λαθόντες», κτλ. Εὐστάθ. σελ. 1224, 10 «τὸ δὲ λάβε γούνων, ὅ ἐστιν ἡψατο, καὶ τὸ ἐλῶν γούνων πολλαχού τῆς ποιήσεως κείνται». Περὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ λαβεῖν καὶ ἐλεῖν ποιεῖται λόγος ὁ Δοιδερλεῖνός Ὁμηρ. Γλωσσ. § 461. Συνώνυμον δὲ τῷ αἰρεῖν-ἐλεῖν νομίζει τὸ ἀλαπάξειν-ἀλαπάξαι ἐν § 2264. Ἄλλ' ἀκριβῶς περὶ τῶν τοιούτων ἀλλαγῶν.

Ε', 98: αἰχμαλώτους γενομένους ὑπὸ Μεγαβύζου. Θουκυδ. Α', 30: οὗς ἔλαβον αἰχμαλώτους. Κτλ.¹

Παρατηροῦμεν ἐν τέλει ὅτι λέγεται καὶ ἡ λήψις τῆς πόλεως, ἢ τοῦ Πλημμυρίου λήψις, κτλ. (Θουκ. Δ', 114. Ζ', 24 κτλ.) καὶ δοριάλωτος ἀντὶ τοῦ δοριάλωτος (Σοφ. Αἴ. 146. 894. Εὐρ. Ἐκ. 478). Πολυδ. Ζ', 156 (σελ. 311 Βεγκ.) «δορυφόρος, δορυφορία, δορυδύκη, δορυάλωτος, δοριάλωτος». Τῷ ἀλίσκεσθαι παρομοιαρεῖ πολλὰς τὸ πέρθεσθαι (ἀλαπάξασθαι, κεραιῶσθαι). Ὅθεν λέγεται παρ' Ὁμήρῳ Ἰλ. Β, 374. Δ, 291 καὶ Ν, 816:

χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσιν ἀλοῦσά τε περθομένη τε.

Πρβ. καὶ Λισχύλ. Ἀγαγ. 472:

μήτ' εἶην πτολιπόρθης

μήτ' οὖν αὐτὸς ἀλοὺς ὑπ' ἄλλων βίον κατέδοιμι.

Ἄξιον μνείας ὑπάρχουσι καὶ αἱ Ἡροδότσιοι χρήσεις «Ἐνθεῦτε δὲ ὀρμεόμενος εὐπετέως ἐπιθήσεται Εὐβοίῃ, νήσῳ μεγάλῃ τε καὶ εὐδαίμονι, οὐκ ἐλάχιστον Κύπρου καὶ κέρτα εὐπετέει αἰρεθῆναι Ἀποχρέουσι δὲ ἕκατὸν νέες ταύτας πύκτας χειρώσασθαι» (Ε', 31)² καὶ «οὐδὲν δεινοὶ ἔσονται τοι μὴ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἀλίσκομένης ὑπὸ τοῦ πεζοῦ βωθέωσι ταύτην καταδουλωθείσης δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀσθενὲς ἦδη τὸ Λακωνικὸν ροῦνον λείπεται» Ζ', 235).

Ἰκανὰ ἡμῖν φαίνονται τὰ περὶ τοῦ προκειμένου εἰρημένον. Οὐχὶ δὲ παντῆρασι μύταιον νομίζομεν νὰ ἀθροίσωμεν εἰς ὀλίγα κερφαλικά συνόψεως ἕνεκα τὰ κατὰ διέξοδον ἐν τοῖς ἀνω διειλημμένα.

¹ Φρόνιχ. σελ. 442 «Αἰχμαλωτισθῆναι: Τοῦθ' οὕτως ἀδόκιμον, ὡς οὐδὲ Μένανδρον αὐτῷ χρησασθαι. Διαλύων οὖν λέγει αἰχμάλωτον γενέσθαι». Θουκ. Μάγιστρ. σελ. 1, 1 «Αἰχμάλωτον ποιῶ καὶ αἰχμάλωτος γίνομαι Ἀττικοὶ λέγουσιν αἰχμαλωτίζω δὲ καὶ αἰχμαλωτίζομαι καὶ πάντες οἱ ἀπὸ τούτων χρόνοι ἀδόκιμοι παρ' αὐτοῖς» (Ἴδε Στούρτζιον π. Διαλ. Μακεδ. καὶ Ἄλεξ. σελ. 144 καὶ Λοβέκκιον Φρονίχ. σελ. 442). Ἄλλὰ τίς τῶν Ἑλλήνων εἶπεν αἰχμάλωτον ποιῶ;

² Πρβ. καὶ Στράβ. Η', α', 27 «καυχωμένον δ' ὅτι, ἦν Ἀγαμέμνων πόλιν δεκάτω ἔπει μὲν εἶλε τὸν χιλιόναυον στόλον ἔχων καὶ τὴν συμπασαν Ἑλλάδα συστρατεύουσαν, ταύτην αὐτὸς ἐνδεκάτῃ ἡμέρᾳ χειρώσασαίτο, κτέ.»

Τὸ παθητικὸν τοῦ:

αἰρεῖν, αἰρήσειν, ἐλεῖν, ἠρηκέσθαι

συνήθως μὲν:

ἀλλοκεσθαι, ἀλώσεσθαι, ἀλῶναι, ἐαλωκέσθαι-ἠλωκέσθαι

ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐσχηματίζετο· ἀλλ' ἐγένετο ἐνίοτε χρῆσις καὶ τοῦ:

αἰρεῖσθαι, αἰρεθήσεσθαι, αἰρεθῆναι, ἠρηῆσθαι

οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν λογογράφων. Ὡς δ' ἐλέγετο:

ἀλωτός, ἀλώσιμος, εὐάλωτος, δυσάλωτος, γεάλωτος,

οὕτω καὶ:

αἰρετός, αἰρέσιμος (αἰρετέον), εὐαίρετος, δυσαίρετος, γεαίρετος.

Ἄδικαφώς δὲ πολλάκις ἐλαμβάνετο τὸ ῥῆμα:

ἀλλοκεσθαι, ἀλώσεσθαι, ἀλῶναι, ἐαλωκέσθαι

καὶ τὸ:

λαμβάνεσθαι, ληφθήσεσθαι, ληφθῆναι, εἰληφθαι,

καθάπερ καὶ τὸ:

αἰρεῖν-λαμβάνειν, αἰρήσειν-λήψεσθαι, ἐλεῖν-λαβεῖν, ἠρηκέσθαι-εἰληφῆναι

καὶ τὸ:

ἀλωσις-αἵρεσις-λήψις,

ἀλλὰ τὸ μὲν ἀλωσις παθητικὴν ἔχει σημασίαν, τὸ δ' αἵρεσις καὶ λήψις οὐ μόνον παθητικὴν ἀλλὰ καὶ ἐνεργητικὴν.

Ὁ ἀόριστος ἀλωθῆναι καὶ ὁ μέλλων ἀλωθήσεσθαι εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμματος, καθάπερ καὶ ὁ ἐνεστώς ἀλλοκεῖν ἀντὶ τοῦ αἰρεῖν.

Σημειωτέον δ' ἐξ ἐπιμέτρου ὅτι ὁ Μέγ. Ἑτυμολόγος γράφει «Καὶ ἀπὸ τοῦ ἀλῶ, ὃ σημαίνει τὸ πορθῶ, πλεονασμῶ τοῦ I καὶ τροπῆ τοῦ ἀμεταβόλου εἰς ἀμετάβολον αἰρῶ» (σελ. 37, 55), ὁ δὲ Λοβέκιος «Nec negabitur ἀλῶναι et ἐλεῖν tantum inter se similitudinis habere ut pro cognatis haberi possint» (Ῥηματ. σελ. 163).

Δὲν φαίνεται ἀπίθανον ὅτι ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ῥίζης δια-

φόρους ἀλλοιώσεις λαβούσης ἐσχηματίσθησαν οἱ τε τοῦ ἀλλοκεσθαι χρόνοι καὶ οἱ τοῦ αἰρεῖν-εἶσθαι. Ἡ ῥίζα ἀλ, ἐξ ἧς ἡ ἀλλοσκ καὶ ἡ ἀλο, ἔχει πρὸς τὴν ἐλ ὡς ἡ βαλ πρὸς τὴν βελ, ἡ βδαλ πρὸς τὴν βδελ (βδάλλω-βδέλλα), κτλ. Ἐάν δ' ἐκ τῆς αἵρε ἀποβληθῇ τὸ β, περιλείπεται τὸ αἶρ (Πρβ. χαιρ-χαιρε, χαιρω-χαιρήσω, κτλ.), οὗ ὁ βραχὺς τύπος εἶνε ἄρ (Πρβ. χαιρ-χαρ, κτλ.). Ἐχει δὲ τὸ ἀλ πρὸς τὸ ἄρ ὡς τὸ κλίβατος πρὸς τὸ κριβατος, κτλ.

ἀλ=ἐλ καὶ ἀλ=ἄρ.

ἀλ-ἀλλοσκ καὶ ἀλ-ἀλο.

ἄρ-αἶρ-αἵρε=αἵλε.

Τὸ αἵλε ἀντὶ τοῦ αἵρε παρατηρεῖται ἐν τῷ τῆς Κρητικῆς διαλέκτου ἀφαιλήται καὶ ἀφαιλ[ητέσθαι]¹.

Τῆς ὠφελείας δ' ἀείκωτε στοχεύομενοι τῶν περὶ τὰ γράμματα σπουδαζόντων Ἑλλήνων νεανίσκων, οἵτινες ψευδῶν συνήθως καὶ πλασματώδων διδασκασμάτων ἐν τοῖς παρ' ἡμῶν διδασκαλείοις διὰ τῆρ μοχθηρίαν μάλιστα τῶν βιβλίων ἐμφορούμενοι οὐ μόνον περὶ οὐδενὸς οὐδὲν βέβαιον οὐδ' ὀρθὸν ἐπίστανται ἀλλὰ καὶ λίαν βεβλαμμένοι τὴν διάνοισιν εἶνε, οὐδαμῶς ὀκνοῦμεν νὰ γράψωμεν ἐνταῦθα τὰ δέοντα καὶ περὶ τῶν ἀδοκίμως ἐσχηματισμένων χρόνων τοῦ αἰρεῖν-αἰρεῖσθαι.

1 Ἴδε Κούρτιον Grundz. σελ. 547 ἐκδ. 5^e καὶ Verb. Τόμ. Α', σελ. 374-5 καὶ Ἐλδύγιον π. Διαλ. Κρητ. σελ. 17. Πρβ. καὶ Κουρτίου Μελετήματα Τόμ. Β', σελ. 448. Τόμ. Γ', σελ. 245 καὶ Τόμ. Ε', σελ. 308. Ὁ Βέργκιος Griech. Literat. Τόμ. Α', σελ. 419 γράφει «Endlich ist Esroito zu schreiben, d. i. das jüngere Esroito, während im Lokrischen ἀρέσθαι sich das Ursprüngliche erhalten hat». Ἐν τῇ πρὸς ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου Οἰκονομίδου ἐκδοθείσῃ καὶ διαλευκανθείσῃ Λοκρικῇ ἐπιγραφῇ (σελ. 54, 32) φέρεται «τὰν δίκαν πρόδικον ἀρέσται ποτούς δικαστήρας ἀρέσται καὶ δόμεν ἐν Ὀπόαντι κτέ.». Ὁ Οἰκονομίδης ἐν ταῖς Σημειώσεσι (σελ. 124 κέξ.) ἐκλαμβάνει τὸ ἀρέσται ἀντὶ τοῦ ἀρέσθαι, ἀορίστου τοῦ ἀῖρεσθαι (ἢ ἄρυσθαι), ἀποφαίνεται δ' ὅτι «Κεῖται ἐνταῦθα τὸ ἀρέσται ἀντὶ τοῦ λαβεῖν, ὡς δηλοῖ ἡ ὀλίγη πράσις, δίκαν ἀρέσται καὶ δόμεν ἀντὶ τῆς γνωστῆς δίκην δοῦναι καὶ λαβεῖν». Ὁ Κούρτιος δικτείνεται (Μελετ. Τόμ. Β', σελ. 448) ὅτι τὸ ἀρέσται (ἦτοι ἀρέσθαι) εἶνε Λοκρικὸς τύπος τοῦ ἐλέσθαι. Τὴν αὐτὴν ἔχει γνώμην καὶ ὁ Ἄλ-λὴν ἐν τῇ περὶ διαλέκτου τῶν Λοκρῶν πραγματείᾳ (Κουρτ. Μελετ. Τόμ. Γ', σελ. 219. σελ. 245 καὶ σελ. 273).

Πλὴν τῶν γνησίων τύπων τῶν διηνεκῶς παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐν χρήσει ὄντων:

αἰρῶ, αἰρήσω, εἶλον, "ηρηκα"
αἰροῦμαι, αἰρήσομαι, εἰλόμην, "ηρημαι.

ὑπάρχουσι παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ οἱ κίβδηλοι:

ἐλῶ-ἐλοῦμαι ἀντὶ τοῦ αἰρήσω-αἰρήσομαι,
"ηρησα-"ηρησάμην ἀντὶ τοῦ εἶλον-εἰλόμην,
εἰλάμην-εἶλατο ἀντὶ τοῦ εἰλόμην-εἶλετο.

§ 4. ἐλῶ-ἐλοῦμαι.

Τοῦ μέλλοντος ἐλῶ-ἐλοῦμαι, τοῦ ἐκ τοῦ ἀορίστου εἶλον-εἰλόμην πιθανώτατα πλασθέντος κατὰ τὸ ἔβαλον-ἐβαλόμην: βαλῶ-βαλοῦμαι, πολλὰ ἡμῖν παρέχει παραδείγματα ἢ γλωσσαι τῶν μὴ καθαρῶς καὶ ἀπταιστώως ἐλληνηζόντων¹.

Ἄνθολ. Πζλ. Θ', 108:

ὁ Ζεὺς πρὸς τὸν Ἑρωτα· βέλη τὰ σὰ πάντ' ἀφελοῦμαι.

Ιε', 334:

γηράσκει καὶ χαλκὸς ὑπὸ χρόνου· ἀλλὰ σὸν οὔτι
κῦδος ὁ πᾶς αἰὼν, Διόγενες, καθελεῖ.

Θεόδ. Πρόδρ. Ζ', 346:

ἑαυτὸν αὐτῆς ἀνελεῖ πρὸ τοῦ ξίφους.

Ἐπιγρ. Δωρικ. παρὰ Βοικκίῳ Τόμ. Β', σελ. 366 «ὁ δὲ ἀρτυτῆρ διελεῖ τὰ ἰσρὰ τοῖς πικροῦσι».

Πολύβ. Γ', κθ', 7 «δι' ὧν ἀφελοῦνται τὴν ἐξουσίαν σφῶν αὐτῶν»². Ζ', θ', 17 «ἀφελοῦμεν ἢ προσθήσομεν». Γ', ιβ', 4 «ἀφελεῖται τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν». Ιε', κβ', 4 «ἐξελοῦμενοι τοὺς Κικνοὺς ἐκ τῶν περισσώτων κακῶν». Ὁρθῶς ἐν Θ', κθ', 11 ἔγραψεν ὁ Κασσάβονος «ἀλλὰ τὰς ὑμετέρας ἐλπίδας ἀφελού-

1 Σφάλλεται ὁ Οὐδίνης γράφων «Fut. ἐλῶ, in comp. ἀφελῶ Ap. 22, 19., ist selten s. Blum. II. 100., findet sich aber Agath. 269, 5. und bei LXX. öfter: Ex. 5, 8. Num. 11, 17. Dt. 12, 32. Job. 35, 7. vgl. auch Menand. Byz. p. 316» (Γραμμ. Καιν. Διαθ. σελ. 76 ἐκδ. 5').

2 Οὐδαμῶς ὁ Λοβέκιος (Βουτρ. Γραμμ. Τόμ. Β', σελ. 100) ἐπέστησε τὴν διάνοιαν τῆ προκειμένῳ χωρίῳ σημειούμενος ὅτι τὸ ἐν αὐτῷ ἀφελοῦνται παθητικὴν ἔχει σημασίαν.

μενος καὶ τὴν ὑμετέραν ὑπεροχὴν ταπεινώσων» ἀντὶ τοῦ ἀφελόμενος. Δοξάζει δ' ὁ Ναβήρος¹ ὅτι καὶ ἐν Δ', ι', 8 «ἔμελλον ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὰς Συρακούσας ἐπιανελεύσθαι» καὶ ἐν Β', με', 1 «ἐλπίσαντες καταδιελεύσθαι τὰς πόλεις» καὶ ἐν Γ', ιζ', 5 «ὑπέλαβε παρελεύσθαι Ῥωμαίων τὴν ἐλπίδα» ὁ μέλλων ἀντὶ τοῦ ἀορίστου ἦτο κατ' ἀρχὰς γεγραμμένος².

Διονυσ. Ἄλικ. Ῥωμ. Ἀρχ. Β', 24 «ζήλων ἀλληλοκτόνων ἐξελοῦμενοι». Δ', 75 «μεσοβασιλέα ἐλοῦμαι». Ζ', 56 «τό τε νοσοῦν ἐξελεῖ τῆς πόλεως μέρος». Η', 34 «οὐδ' ἀφελούντων ποτὲ αὐτόν». Π', 86 «ὡς ἐξελοῦντες πολυχειρὶς τὸ φρούριον». Θ', 26 «τὴν Ῥωμαίων καθελοῦντες ἀρχὴν». Γ', 49 «ἦτις αὐτὸν ἀφελεῖται τὸ πρὸς τὸ γένος εὐσεβές». ΙΑ', 18 «οὐκ ἀφελοῦμεν ἐκ μέσου τοὺς φλύαρους;». ΙΘ', 18 «ὅσον ἀφελεῖ». Τὸ ἐν ΙΑ', 5 «ὑμεῖς Οὐκλερίου λόγον ἀφείλεσθε ἢ τῶν ἄλλων τινὸς βουλευτῶν» ἐπηνώρθωσεν ὁ Κασσάβονος μεταγράψας ἀφελεῖσθε. Κελεύει δ' ὁ Κόβητος³ νάναγνωσθῆ καὶ ἐν Η', 51 «ὄν οὐθεὶς πώποτε ἀφελεῖ χρόνος» ἀντὶ τοῦ ἀφείλε καὶ ἐν Γ', 44 «οὐ γὰρ κλέψοντες τὸ χωρίον ἀλλὰ βίβη καὶ φανερώς ἐξελοῦντες ἀνιμεν» ἀντὶ τοῦ ἐξαιροῦντες⁴. Καὶ ἐν τῷ περὶ Δεινάρχ. Δ' ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε «πρὸς τῷ μηδὲν ὑγιᾶς λέγειν καὶ λόγους αὐ πολλοὺς ἀφελεῖται», οὐχὶ ἀφέληται.

1 Μνημοσ. Τόμ. 5', σελ. 343 κέξ.

2 Πρὸ. καὶ Δινδάρριον Πολυβ. Τόμ. Α', σελ. ΧΙ.ΙΧ.

3 Var. Lecti. σελ. 35.

4 Ταυναντίον τὸ παρὰ Θεμιστίῳ σελ. 325, α' «τί οὐκ ἀφελοῦμεν αὐτοῦ τοὺς ὀρθοὺς καὶ ἀναπετάννυμεν ὅλας τὰς πόλεις;» μετατυποῖ ὁ ἐπιφανὴς οὗτος κριτικὸς εἰς τὸ ἀφαιροῦμεν (Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 431). Καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. ΙΑ', σελ. 279 φέρεται «φλεβοτομήσομεν οὖν, εἰ μέγα τὸ νόσημα προσδοκῶμεν (Γρ. προσδοκῶμεν) εἶναι ἢ παρὸν ἤδη θεωροῦμεν ἢ ἀρχόμενον, ἐπισκεψάμενοι τὴν ῥώμην τῆς δυνάμεως, ἐξελοῦντες τῷ λόγῳ μόνον τὰ παιδία καὶ φήσομεν ἐλλειπέστερον (Γρ. ἐλλειπέστερον) εἶρησθαι κτλ.», ὅπερ τρεπτόν πάντως εἰς ἐξ ΑΙΡ' οὖντες.

Παρ' Ἰσοχίῳ κεῖται

ἀφαιρήσασθαι

ἀφελοῦνται: ἀποστεροῦνται.

ἀσπίς

³ Ὁρθῶς ὁ Βόσσιος ἔγραψεν ἀσπαιροῦνται.

Δίων Χρυσός. Τόμ. Α', σελ. 120, 15 «ἐξὸν δὲ κελεύσητε καθελεῖν τὰς σκηνας, εἴ τι βλέπτουσι, καθελοῦμεν». σελ. 362, 16 «ῥαδίως οὗτος ἀνελεῖ;». Τόμ. Β', σελ. 244, 29 «ἢ διελεῖ δέον διελεῖν κτέ.». Ὁ Δινδόρφιος¹ νομίζει ὅτι ἐν Τόμ. Α', σελ. 394, 27 ὀφείλει νὰ γραφῆ «Ἔϊτα Ῥωμαῖοι μὲν καὶ Νέρων οὕτω τὰ παρ' ὑμῖν ἐτήρησαν καὶ σεμνὰ ἔκριναν· ὑμεῖς δὲ οὐ φυλάξετε; καὶ Νέρων μὲν—οὐδενὸς ὀφείλετο τὴν εἰκόνα τῶν παρὰ μόνους Ῥοδίοις τιμηθέντων· αὐτοὶ δ' ὑμεῖς ἀφελείσθε;» ἀντὶ τοῦ ἀφαιρεῖσθε. Ἐν Τόμ. Α', σελ. 353, 24 φέρεται «μέλλοντες ὑστερον ἀναστήσειν ἢ τὴν πολιτείαν ἀφελείσθαι», ὅπερ μετακτωπτότεον ἴσως εἰς τὸ ἀφελείσθαι. Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων ἀλαχοῦ.

Διόδ. Σικελ. Β', 26 «οὐδεὶς ἐλεῖ κατὰ κράτος». ΙΔ', 11 «τοὺς ἀνελοῦντας κατὰ τὴν ὁδὸν τὸν Ἀλκιβιάδην». ΙΗ', 62 «παρελείσθαι τὰς σατραπείας». ΙΘ', 39 «παρελείσθαι τὸ κρῆτιστον μέρος τῆς δυνάμεως». Κ', 106 «εὐθὺς ἀφελείσθαι»².

Ἄρριαν. Ἐπικτ. Δικτρ. Α', β', 29 «ἀλλ' ἀφελῶ σου τὸν τράχηλον». Α', γ', 17 «ἀλλ' ἀφελεί—τί οὖν οὐ δῆσει οὐδ' ἀφελεί;». Β', ις', 40 «αὐταὶ ἐξελοῦσιν». Περίπλ. ΙΑ', 2 «ἢ ἐξελοῦμεν αὐτούς».

Ἄππιαν. Λιβυκ. 61 «ἀνελοῦμεν ἄρδην». Μιθριδ. 82 «τὰς γυναῖκας καὶ παλλακὰς—ἀνελοῦντα». Ἐμφυλ. Δ', 48 «αὐτὸν οὐκ ἀνελοῦσιν». Δ', 110 «ὡς ἐξελῶν αὐτό»³.

Φίλων Τόμ. Α', σελ. 256 «ἀφελείς οὖν, ὃ ψυχὴ, πᾶν γεννητόν». σελ. 311 «ἦν δύνωνται, καθελοῦσι». σελ. 312 «εὐρῶν ἀνελεῖ». Τόμ. Β', σελ. 109 «ἀνελεῖ μὲν δὴ ταῦτα». Τόμ. Δ', σελ. 126 «οὐκ ἀφελείσθε». Τόμ. Ε', σελ. 84 «καθ' ἓνα καιρὸν

¹ Δί. Χρυσ. Τόμ. Α', σελ. XIV.

² Περὶ τοῦ Ε', 70 ἴδε Τιτμαννὸν Ζων. Λεξ. σελ. 1164.

³ Τὸ ἐν Ἄντιβ. 40 «ἀκαίριος ἡγούμενος ἐλεῖν Καπύην» δύναται νὰ ἐκληφθῆ καὶ ὡς ἀόριστος. Πρβ. Πλούτ. Δημητρ. Ας', 2 «ὡς ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ μελλόντων αὐτὸν ἀνελεῖν» καὶ Ας', 3 «μέλλοντος αὐτοῦ μὴ διαουγεῖν ἐκεῖνον», κτλ., περὶ ὧν ἀκριβέστατ' ἀλλαχοῦ. Περὶ τοῦ παρὰ Θουκυδ. Δ', 13 «ἐλπίζοντες τὴν κατὰ τὸν λιμῆνα τειχὸς—ἐλεῖν μηχαναῖς» ἴδε Μακρόβιον Λεγόντων. Τόμ. Α', σελ. 180.

ὀλίγους ἀνελεῖ». Τόμ. Γ', σελ. 20 καὶ 164 «ἢ τὸν κόσμον ἀνελεῖ». σελ. 22 «καὶ αὐτὴν πάντως συνανελεῖς». σελ. 243 «καθαίρων καθελεῖς».

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 378, 14 «οὐδὲ τὴν τοῦ σημείου ὑπαρξίν ἀνελοῦσιν». σελ. 447, 13 «ἢ τὴν πέμπτην διελοῦσι στιγμήν». σελ. 577, 20 «ἀλλ' ἐκούσιον ἐλεῖται θάνατον» (Πρβ. καὶ 23 καὶ 31). σελ. 586, 10 «ἀφελοῦνται τοῦ ἱατροῦ τὸ ἴδιον ἔργον». σελ. 636, 17 «ὄλον στίχον ἀφελοῦμεν».

Ἀλκίφρ. Α', θ', 3 «καὶ ἄλλως ἐκ τῆς πικρᾶς τῶν ἀγορανόμων ἐξελοῦνται ἡμῶς χειρὸς». ¹ Φιλόστρ. σελ. 499 «νηπενθεῖς ἀκροάσεις ἐπήγγειλεν, ὡς οὐδὲν οὕτω δεινὸν ἐρῶντων ἄλλο, ὃ μὴ ἐξελεῖν τῆς γνώμης». ² Μάξ. Τύρ. Γ', 4 «Ἐπίκουρον δ' ἐξελεῖ λόγου». Δημ. ἡτρ. π. Ἐρμ. 184 «ἐξελεῖς τοῦ λόγου τὴν χάριν».

Διογένης. Λαέρτ. Θ', 108 «οὔτε γὰρ τὰδ' ἐλοῦμεθα ἢ ταῦτα φευξοῦμεθα κτέ.». Ἀρτεμίδ. Ὀνειροκρ. σελ. 54, 6 Ἐρχ. «νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἱππικῶν καὶ γυμνικῶν ἐξῆς διελοῦμεν». σελ. 80, 24 «τὴν γὰρ ἐκυτῶν ἀνάγκην περιελοῦσι».

Ὀρειβάς. Τόμ. Γ', σελ. 616 «περιελοῦμεν ὄλους» καὶ «περιελοῦμεν τὰ ἀφαστώτα τῆς συμφουῆς σαρκός» καὶ «κἀπειτα διελοῦμεν οὕτως» καὶ «περιελοῦμεν κατὰ κύκλον τὴν σύριγγα». Πρβ. καὶ σελ. 572 διελοῦμεν καὶ περιελοῦμεν καὶ σελ. 573 περιελοῦμεν. Τόμ. Δ', σελ. 6 «πᾶν τὸ περιττεῦον περιελοῦμεν». σελ. 29 «μυρσινοειδῶς περιελοῦμεν αὐτό». σελ. 482 «διελοῦμεν κατὰ μέτρος καὶ μετὰ τὴν διαίρεσιν περιελοῦμεν αὐτούς». Τὸ διελοῦμεν φέρεται καὶ ἐν σελ. 33 δις καὶ ἐν σελ. 38 δις καὶ ἐν σελ. 39. 53. 467. 489. Πρβ. καὶ σελ. 56 ἐπιελοῦμεν. Ἐν Τόμ. Γ', σελ. 618 κεῖται «ὅσον παραλλάξαι προελοῦμεθα», περὶ οὗ ἐν σελ. 709 γράφεται «Nous proposons de lire ἀπαραλλάξαι προελοῦμεθα [Γρ. προεΙλόμεθα], et de traduire :

¹ Πρβ. Κόδητον Var. Lect. σελ. 34 κέξ.

² ἴδε Κόδητον Μνημ. σ. 1873, σελ. 211. Ἀλλ' ἴσως εἶνε κάλλιον νὰ ἐπιχωμεν περὶ τοῦ προκειμένου χωρίου.

vous nous sommes proposé d'enlever». Ἴσως δ' εἶνε κάλλιόν
νὰ γραφῆ προαιρούμεθα.

Ζωναρ. Ἐπιτ. Ἰστ. ΙΕ', 28 «αὐτίκα τε ἀνελεῖ». Ῥήτορ.
Οὐκλζ. Τόμ. Α', σελ. 472 «ἔπειτα καθελεῖ τὸν σὸν Ἡρακλέα
νεκρός». σελ. 486 «ἀνελεῖς, εὖ οἶδα, τὸν Ἀδώνιν, ἀνελεῖς».
σελ. 616 «πάντα ταῦτα ὑφελούμαι». Ἀγαθίας Δ', 28 «ἔσται-
λεν αὐθις τό τε ἀντιστάτου ὑφελούντα κτέ.». Μένανδρ. Προ-
τίκτ. 24 «καθελοῦσι τὴν Ἀξάρων δύναμιν». 36 «καθελεῖ τε
Χοσρόην». Σχολ. Ἰλιάδ. σελ. 402, 16 Βεκκ. «τὰς νῆας ὁ Ἐ-
κτωρ ἐλεῖ». Σχολ. Αἰσχ. Προμ. 905 «καθελεῖ αὐτὸν τῆς ἀρ-
χῆς», κτλ.

Καὶ ἐν τῇ Κοινῇ Διαθήκῃ εὐρίσκεται ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος μέλ-
λων, ὅσον Λουκ. ΙΒ', 18 «καθελεῖ μου τὰς ἀποθήκας». Β' Θεσ-
σαλ. Β', 8 «ὃν ὁ κύριος ἀνελεῖ». Ἀποκάλ. ΚΒ', 19 «ἀφελεῖ ὁ
Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ». Πολλῶ δὲ συχνότερον ἀπαντᾷ ἐν τῇ
Παλαιᾷ Διαθήκῃ, ὅσον Γέν. Μ', 19 «ἀφελεῖ Φαραὼ τὴν κεφα-
λήν σου». Ἐξοδ. Ε', 8 «οὐκ ἀφελεῖς οὐδέν» (Πρβ. καὶ ΙΓ', 12.
ΙΕ', 9. ΚΑ', 35. ΚΓ', 24. ΔΓ', 23. ΛΔ', 9. 13). Λευιτικ. Α',
12 «καὶ διελοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη» (Πρβ. καὶ 16. 17). Β', 9
«ἀφελεῖ ὁ ἱερεὺς». Γ', 4 «σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ» (Πρβ. καὶ
9. 15). Δ', 8 «περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ στέαρ» (Πρβ. καὶ 19. 31.
35). Ε', 8 «καὶ οὐ διελεῖ». Σ', 10 «καὶ ἀφελεῖ τὴν κατακάρ-
πωσιν» (Πρβ. καὶ 15. Ζ', 4. ΙΔ', 40. 45). Ἀριθμ. Α', 51 «κα-
θελοῦσιν αὐτὴν οἱ Λευῖται». Δ', 5 «καὶ καθελοῦσι τὸ καταπέ-
τασμα». Γ', 17 «καὶ καθελοῦσι τὴν σκηνὴν». ΙΑ', 17 «καὶ ἀφε-
λεῖ ἀπὸ τοῦ πνεύματος». ΙΕ', 19 «ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα» (Πρβ.
καὶ 20. ΙΖ', 5. ΙΗ', 26. 28. 29. Λ', 14. ΛΑ', 27. 28. ΛΕ',
25). Δευτερον. Δ', 2 «καὶ οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ». Ζ', 5 «τοὺς
βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε» (Πρβ. καὶ 15). ΙΒ', 32 «οὐδὲ ἀφε-
λεῖς ἀπ' αὐτοῦ». ΙΓ', 15 «ἀναιρῶν ἀνελεῖς». ΚΑ', 13 «καὶ
περιελεῖς τὰ ἱμάτια». ΛΒ', 39 «ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν
μου». Ἰησ. Ναυ. Α', 6 «σὺ γὰρ ἀποδιελεῖς». Β', 13 «καὶ ἐξε-
λεῖσθε τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου», κτλ.

Ἄν δέ τις θαυμάζῃ πως βλέπων παρὰ Πολυβίῳ τὸν παρὰ τὸν
μον τοῦτον μέλλοντα, ὀφείλει, νομίζομεν, πολλῶ εὐλογώτερον νὰ
ξενίζηται διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους χρῆσιν αὐτοῦ. Ἐν τῇ
Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ συγγραφέως τούτου δις εὔρομεν ἡμεῖς τὸ
«πῶς γὰρ διελεῖς» ἀντὶ τοῦ διαιρήσεις, δηλ. ἐν τῇ Φυσ. Ἀκροῦσ.
Γ', ε', 19 καὶ ἐν τοῖς μετὰ τὰ Φυσ. Γ', ι', 14¹. Ἐτι δὲ τὸ «εἰ
γὰρ ἀφελεῖς αὐτῶν τὸ ἡδέεις εἶναι ἀλλήλοις» ἐν τοῖς Μεγάλοις
Ἡοικοῖς Β', ια', 26². Καὶ δύναται μὲν νὰ ὑποληφθῇ ὅτι τὸ «πῶς
γὰρ διελεῖς» εἶνε κακὴ ἀνάγνωσις τοῦ «πῶς ΓΑΡ ἌΝ διελέοις»,
συχνότατα τοῦ ἌΝ μετὰ τὸ ΓΑΡ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἀφανίζο-
μένου, τὸ δὲ «εἰ γὰρ ἀφελεῖς» πλημμελῆς γραφὴ τοῦ «εἰ γὰρ
ἀφέλοισ». Ἄλλ' ἐνθυμούμενός τις ὅτι καὶ ἄλλα ἀδόκιμα ὑπὸ
τοῦ Σταγειρίτου ἐλέχθησαν, ὅσον λήσομαι καὶ ἐστήξομαι ἀντὶ
τοῦ λήσω καὶ ἐστήξω, κατεάχθην ἀντὶ τοῦ κατεάγην, διελέγην
ἀντὶ τοῦ διελέχθην, ὠσφράνθην ἀντὶ τοῦ ὠσφρόμην, εἰδῆσαι,
κτλ., ἴσως δὲν νομίσῃ κατὰ πάντα τρόπον ἀδύνατον τὴν παρ'
αὐτῷ χρῆσιν τοῦ μέλλοντος διελεῖς (καὶ ἀφελεῖς).

Οἱ δόκιμοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς παντάπασιν ἀγνοοῦντες
τὸν μέλλοντα ἐλεῖν-εἶσθαι μετεχειρίζοντο αἰείποτε τὸν μόνον ἐν
τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ὑπάρχοντα αἰρήσειν-εσθαι. Ἰλ. Β, 37:

ἦ γὰρ ὃ γ' αἰρήσειν Πριάμου πόλιν ἡματι κείνῳ.

Β, 141:

οὐ γὰρ ἔτι Τροίην αἰρήσομεν εὐρυάγειαν.

κτλ. Ὀδ. Β, 357:

ἑσπέριος γὰρ ἐγὼν αἰρήσομαι, κτέ.

κτλ. Σοφ. Φιλ. 14:

σόφισμα τῶν νιν αὐτίχ' αἰρήσειν δοκῶ.

στίχ. 353:

εἰ τὰπι Τροία πέργαμ' αἰρήσοιμ' ἰών

Εὐρ. Ἰκέτ. 845:

τολμήμαθ' οἷς ἤλπιζον αἰρήσειν πόλιν.

¹ Τόμ. Β', σελ. 281, 7 καὶ σελ. 597, 22.

² Τόμ. Β', σελ. 177, 10.

κτλ. Πλάτ. Ἀπολ. σελ. 28, α' «καὶ τοῦτ' ἔστιν ἢ ἐμὲ αἰρήσει
—οἴμκι δὲ καὶ αἰρήσειν», κτλ. κτλ.

Φώτ. Λεξ. σελ. 121, 15 «Καθαιρήσετε: οὐ καθελεῖτε. Θουκυ-
δίδης καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλείους». Σουίδ. «Καθαιρήσετε: καθε-
λεῖτε. Καὶ Θουκυδίδης καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλείους»¹. Θουκυδ. Γ',
13 «καὶ Ἀθηναίους ῥῆσον καθαιρήσετε». Περβ. καὶ Δ', 85 «ἠλπίσσα-
μεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν». Ε', 14 «καθαιρήσειν τὴν τῶν Ἀθη-
ναίων δόξαν». Η', 46 «οἷς τοὺς κρατοῦντας ξυγκαθαιρήσει»².
Εὐστράτ. σελ. 855, 36 «Τὸ δὲ καθαιρήσουσιν ἀντὶ τοῦ καθελοῦσι
τὰ βλέφαρα».

Ὁ Ἑρμῆος Στέφανος³, ὁ Βουτμαννός⁴ καὶ ἄλλοι κακῶς ὑπέ-
λαβον ὅτι τὸ ἐν τοῖς Ἰππεῦσι τοῦ Ἀριστοφάνους:

περιελῶ σ' ἀλαζονείας (στίχ. 290)

εἶνε μέλλων τοῦ περιαιρῶ. Ἐν τοῖς παλαιαῖς σχολίαις φέρεται
(σελ. 43 Διδ.) «Περιελῶ σ' ἀλαζονείας: οἶον ἀποδύσω σε καὶ
πύσω τῶν ἀλαζονευμάτων. Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἐρεσσόντων
Πύσω καὶ περιαιρῶ τῆς ἀλαζονείας. ΠΕΡΙΕΛΑΣΩ, νικήσω»⁵.
Τὸ περιελῶ εἶνε ἀναντιρρήτως Ἀστικῶς μέλλων τοῦ περιελαιένω
ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἀλαζονείας γραπτέον κατὰ τὸν Ἑλληνιστὴν ἀλα-
ζονείας, τῆς συντάξεως ἐχούσης ὡς ἐν στίχ. 887:

οἴμοι τάλας, οἷσις πιθηκισμοῖς με περιελαιύνεις θ.

Καὶ τὸ παρ' Εὐριπίδῃ Ἠλέν. 1279:

ἐλλῶν δ' ἐς οἴκους ἐξελλῶ κόσμον νεκρῶ.

ἐξελλῶν τινος ἀντὶ τοῦ ἐξαιρήσω ἀλλ' ὁ Ἑρμῆος ἔγραψεν

1 Ἰδε καὶ Ζωναρ. Λεξ. σελ. 1164.

2 Ἐπι δὲ σ', 64. 112. Ζ', 46: αἰρήσειν. Ε', 7: αἰρήσων. Ε', 56. Η', 100:
αἰρήσοντες. Ε', 33: ἀναίρησοντες. Α', 81. Ζ', 13: ἀφαίρησομεν. Ε', 112: ἀφαι-
ρησόμεθα.

3 Θεσσαυρ. λ. περιαιρῶ.

4 Γραμματ. Τόμ. Β', σελ. 100 Λοθ.

5 Περβ. καὶ Σουίδαν Τόμ. Β', 6', σελ. 203.

6 Ἰδε Δινδόρφιον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 311 καὶ Μαινέκιον Κωμ.
Ἀποσπ. Τόμ. Ε', σελ. 117.

ἐξέλω, ὀρθότερον δ' ὁ Βάδαμος ἐξελοῦ, ὅπερ καὶ ὁ Ναύκιος καὶ
ἄλλοι ἐνεκριναν¹.

Ἐν τῇ Λυσιστράτῃ στίχ. 542 ἔχουσι τάντίγραφον:

οὐδὲ τὰ γόνατα κόπος ἐλεῖ (ἢ ἔλοι) μου καματηρός.

Ὁρθῶς ὁ μέγας Βεντλῆϊος ἀνέγνω:

οὐδὲ γόνατ' ἂν κόπος ἔλοι με καματηρός ἂν.

ὅπερ καὶ ὑπὸ τοῦ Δινδορφίου ἀποδεκτὸν ἐγένετο καὶ ὑπὸ τοῦ
Μεινεκίου. Ὁ Ῥεϊσίγιος² ἔγραψεν:

οὐδὲ τὰ γόνατα κόπος ἐλεῖ με καματηρός ἂν.

Οὐδαμῶς δ' ἄκνησεν οὗτος νάποκαταστήσῃ τὸν βάρβαρον μέλ-
λοντα καὶ ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐπὶ Κολωνῶ στίχ. 1449 μεταβάλλων
τὸ «ἐπεὶ μὲν ἕτερα κτέ.» εἰς τὸ ἐλεῖ³. Καὶ ὁ Ἀρτούγγιος δ' ἐξέ-
δωκεν ἐν τῷ Φιλοκτῆτῃ τοῦ Σοφοκλέους στίχ. 1069⁴:

εἴ μ' αἰθέρος ἄνω

πτωκάδες ὀξύτονοι διὰ πνεύματος

ἐλοῦσιν, οὐδ' ἐτ' ἰσχω;

Ἐν ἀποσπάσματι Πλάτωνος τοῦ κωμικοῦ παρ' Ἀθην. Γ', 83
ἐξέδωκεν ὁ Δινδόρφιος κατὰ τὴν εὐστοχον τοῦ Ἰακωβίου εἰκασίαν
«δύο δ' αὐτὸν δαίμον' ὀλεῖτον» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις
ἔρειτον, ἔρητον ἢ ἔχετον. Ὁ Μεινέκιος ἐνόμισεν ὅτι κάλλιον
ἔχει νὰ γραφῆ ἐλεῖτον⁵. ἀλλ' ἐλεγχθεὶς ὑπὸ τοῦ Κοθήτου⁶
συνεῖδε τὴν ἐκυτοῦ πλάνην καὶ μετεπέσθη⁷.

1 Βάδαμος «Libri ἐξελοῦ, barbare. Nec minus in linguae usum peccat,
quod Hermannus proposuit, ἐξέλω, nisi φέρε; aut simile quid praemittatur.
Cobetius idem quod ego dudum coniecerat». Περβ. καὶ Κλότζιον Εὐρ. Ἠλέν.
σελ. 157.

2 Coniectan. Τόμ. Α', σελ. 188.

3 Σοφ. Οἰδ. Κολ. σελ. 365. Περβ. Δοιδερλεινὸν Οἰδ. Κολ. σελ. 580 καὶ
Ὁμηρ. Γλωσσ. § 442.

4 σελ. 217. Περβ. καὶ Σειληρον Ἀλκιφρ. σελ. 185.

5 Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Β', σελ. 615 «Fortasse tamen praestat corrigere
δαίμον' ἐλεῖτον. Hanc futuri formam, quam Aristophanti et Euripidi recte
abiudicare videtur Hermannus ad Helen. 1297, a Platone comico, apud quem
complura labentis graecitatis vestigia deprehenduntur, non alienam putave-
rim». Περβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 164.

6 Observat. Crit. in Plat. Com. Rel. σελ. 57.

7 Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Ε', σελ. 117.

Τὸ ἐν τῷ Πολιτικῷ τοῦ Πλάτωνος σελ. 284, α' «οὐκοῦν τὰς τέχνας τε αὐτὰς καὶ τὰ ἄργα αὐτῶν ξύμπαντα διελοῦμεν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ δὴ καὶ τὴν ζητούμενην νῦν πολιτικὴν καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ὑφαντικὴν ἀφανιοῦμεν;» ἐπισημασθῆναι ὑπὸ τοῦ Βεγκήρου τρέψαντος αὐτὸ εἰς τὸ διελοῦμεν¹. Καὶ παρὰ Θεμιστίῳ σελ. 38, α' κεῖται «διελοῦμενον ὑπὸ τῶν παρ' ἡλικίαν φροντίδων», ὅπερ εὖ ποιῶν ὁ Στέφανος μετετύπωσεν εἰς τὸ διελοῦμενον². Τὸ γνωστότατον «ἀ φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ» εὕρισκται γεγραμμένον καὶ «ἀ φιλοχρηματία Σπάρταν. ἔλοι»³. Τούναντίον δ' ἐν Ἐπιφ. Παλ. ΙΑ', 33 φέρεται «τίς γὰρ ὀλεῖται κισσὸν ἐπὶ κροτάφοις μὴ κερύσαις Βρόμιον;» ἀντὶ τοῦ ἔλοιτ' ἂν ἢ ἔλειται⁴. Πρὸς καὶ Ὀδυσσ. Ξ, 220, ἔνθα τῶν ἀντιγράφων ἓν ἀντὶ τοῦ «ἔγχει ἔλεσκον» ἔχουσιν ὀλεσκον. Καὶ παρ' Ἀριστοφάνει Νεφ. 123:

ἀλλ' ἐξελεῖ (=ἐξελάσω) σ' ἐς κόρακας ἐκ τῆς οἰκίας.

ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἐξολῶ. Πάντα δὲ σχεδὸν ἀντίγραφα φέρουσιν ἐν Ἰππεῦσιν 143:

ἀλλαντοπώλης ἔσθ' ὁ τοῦτον ἐξολῶν.

ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐξελεῖν, τουτέστιν ἐξελάσων.

Παρ' Ἡροδότῳ Γ', 59 ἀπαρατίεστη πρὸ πολλοῦ τὸ ὀρθὸν «οὐκ ἐπὶ τοῦτο πλέοντες ἀλλὰ Ζακυνθίους ἐξελεῖντες ἐκ τῆς νήσου» ἀντὶ τοῦ ἐξελοῦντες⁵. Ὑπομνηστέον δ' ὅτι παρὰ Λυσίῳ Λόγ. ΛΔ', 3 «ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, [οὔτε οὐσίη] οὔτε γένει ἀπελαυνόμενος, ἀλλ' ἀμφοτέρω τῶν ἀντιλεγόντων πρότερος ὢν, ἠγοῦμαι ταύτην μόνην σωτηρίαν εἶναι τῇ πόλει, ἀπασιν Ἀθηναίοις τῆς πολιτείας μετεῖναι, ἐπεὶ ὅτε καὶ τὰ τείχη καὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ χρήματα καὶ συμμάχους ἐκεκτήμεθα, οὐχ ὅπως Ἀθηναίων τινὰ ἀπώσομεν διανοούμεθα ἀλλὰ καὶ Εὐβοεῦσιν ἐπιγαμίαν ἐποι-

¹ Σταλδερμύσιος «Palmaria haec est Bekkeri emendatio. Libri enim omnes διελοῦμεν, quod nihil est».

² Πρὸς Κόδητον Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 245.

³ Παρομοιογρ. Τόμ. Α', σελ. 39 καὶ Τόμ. Β', σελ. 150.

⁴ Ἴδε Μεινέκιον Κωμ. Ἀποσπ. Τόμ. Ε', σελ. 117.

⁵ Ἴδε Πειρσῶνα Μοίρ. σελ. 146. Βρεδδόγιος π. Διαιλ. Ἡροδ. σελ. 368. Βαίριον Ἡροδ. Τόμ. Β', σελ. 114 ἐκδ. 6'. Πρὸς καὶ Μαθίαν Διεξ. Γραμματ. σελ. 524 ἐκδ. γ'.

οῦμεθα· νῦν δὲ καὶ τοὺς ὑπάρχοντας πολίτας ἀπολοῦμεν;» ὁ Βεγκήρος ἀκολουθήσας τῷ Ῥεισκίῳ ἐξέδωκεν ἀπελοῦμεν, ὅπερ καὶ ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα¹.

Παρατηροῦμεν ἐν τέλει ὅτι τοῦ μέλλοντος ἀφελοῦμαι ἐπονήσατο χρῆσιν ὁ κωμικὸς Τιμόστρατος κατὰ τὸν Ἀντακτικιστὴν λέγοντα (σελ. 80, 12) «Ἀφελοῦμαι: ἀντὶ τοῦ ἀφαιρήσομαι. Τιμόστρατος Φιλοδеспότη». Ἀλλὰ τίς γινώσκων τὸ ἀστάρητον καὶ τὸ περὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς ἀληθείας ἀταλασίπωρον τοῦ Ἀντακτικιστοῦ δύναται νὰ ξιώσῃ εὐκόλως πίστει τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ; Δὲν φίνεται δ' ἀπίθανον ὅτι τὸ ἀφελοῦμεθα εἶνε κακὴ ἀνάγνωσις τοῦ ἀφελόμεθα. Ἐν ὁ Τιτμανὸς παρατίθηται ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ζωνκροῦ (σελ. 1164) ὡς παράδειγμα μέλλοντος τὸ ἐκ τοῦ Φιλήβου τοῦ Πλάτωνος (σελ. 53, α') «τί οὖν προελόμεθα;», ἠδύνατο πολλῶν εὐκολώτερον, νομίζομεν, ὁ Ἀντακτικιστῆς, ὀλιγώρως καὶ ἀνεπιστάτως ἀναγνώσκων καὶ τετυφωμένος ὑπ' ἐλόγου σπουδῆς πρὸς εὔρεσιν καταβλητικῆς τινος ὀπωπῆσθε τῶν ἀπεχθῶν αὐτῷ Ἀκτικιστῶν, νὰ ὑπολάβῃ ὅτι τὸ ἀφελόμεθα εἶνε ἀφελόμεθα καὶ ὡς ἔρμαιον αὐτὸ ἀρπάσας νὰ τάξῃ παραχρῆμα ἐν τοῖς ἐλέγχοις τῶν ὑπὸ τῶν Ἀκτικιστῶν παραγγελιομένων.

§ 2. ἠρησα-ἠρησάμην.

Ὡς πολλοὶ ἄλλοι ἐν τῇ ἀδοκίμῳ γλώσσῃ ἀνεφάνησαν ἀόριστοι, ἐκ τῶν μελλόντων σχηματισθέντες (ἢ κατ' αὐτοὺς βυθμισθέντες) παρὰ τὴν ἀκραιφνή των παλαιῶν συνήθειαν, οἷον ἐλεῖψα ἐκ τοῦ λείψω, ἤξα ἐκ τοῦ ἄξω, ἠμάρτησα ἐκ τοῦ ἀμαρτήσομαι (μεταγ.-ῆσω), ὠλισθήσα ἐκ τοῦ ὀλισθήσω, ὠφλήσα ἐκ τοῦ ὀφλήσω, ἀπέδρασα ἐκ τοῦ ἀποδράσομαι, εἰλέξα ἐκ τοῦ εἰλέξω, ἔζησα ἐκ τοῦ ζήσω-ομαι, ἔδηξα ἐκ τοῦ δήξομαι, ἔδωσα, ἔθησα, ἦσα ἐκ τοῦ δώσω, θήσω, ἦσω (Πρὸς καὶ ἔρησα), εἶδησα ἐκ τοῦ εἶδήσω (Πρὸς καὶ καθενδῆσαι), κτλ. οὕτω καὶ ὁ ἠρησα ἀντὶ τοῦ εἶλον, ἐκ τοῦ αἰρήσω κατ' ἀπατηλὴν ἀναλογίαν πλασθεῖς

¹ Πρὸς καὶ Πλυγέριον Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 91.

(χωρῶ: χωρήσω-ἐχώρησα, τηρῶ: τηρήσω-ἐτήρησα, κτλ.). Περὶ τοῦ ἀορίστου τούτου γράφει ὁ Μέγ. Ἐτυμολόγος σελ. 777, 53 «Ἐπιειρήσαν ἄντι τοῦ ἐπιείειλον ἀνελληνιστόν ἐστι· τοῦ γὰρ ἀορίστου μὴ ὄντος, λέγω δὴ τοῦ ἤρησα, οὐδὲ ἢ μετοχὴ αἰρήσας οὐδὲ οὐδέτερον τὸ αἰρήσαν». Ἐπιφέρει δ' εὐθὺς τὸν φιλοσοφικώτατον τοῦτον καὶ πληκτικώτατον λόγον (πολὺ γὰρ ἐστὶ τὸ αἰτιολογικὸν παρ' αὐτῷ καὶ τὸ ἀριστοτελικόν) «καθόλου γὰρ πῶν διὰ τοῦ ΑἰΡῶ περιπωμένων ῥημάτων, ὅσον καθαιρῶ, ἀναιρῶ καὶ τῶν ὁμοίων, ἐκλέλοιπεν ὁ πρῶτος ἀόριστος καὶ τὰ τούτου κινήματα».

Οὐκ ὀλίγα παραδείγματα τοῦ ἀορίστου ἤρησα, ἀνήρησαι, καθήρησα, κτλ. ἠρησάμην δύναται τις νὰ προενέγκῃ ἐκ τοῦ παρηκμακότος καὶ πλήρους βαρβαρισμῶν ἑλληνισμοῦ, ὅσον

Σχολ. Ἰλιάδ. σελ. 214, 31 «ἀναιρήσαι τὸ πλάσμα τοῦ τείχους σπουδάζων ὁ ποιητής». σελ. 348, 2 «Πατρόκλη τοιοῦτον ἀναιρήσαντι». σελ. 370, 48 «περιφραστικῶς ἄντι τοῦ ἀναιρήσαι». σελ. 644, 4 «Πάμφιλος δὲ εἰς τρία διήρησε μέρη». Ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν σχολίαις σελ. 612, 13 ἄντι τοῦ «τιμωρίαν γὰρ ἦν ἀφαιρήσασθαι χρημάτων τὸν περὶ χρήματα ἀπληστον» ἐξέδωκεν ὁ Δινδόρφιος ἀκολουθήσας τῷ Βουτμαννῶ ἀφαιρήσασθαι.

Σχολ. Αἰσχύλ. σελ. 360, 30 «ἀναιρήσαντι ταύτην τῇ εὐρέσει τοῦ αἰνίγματος». σελ. 378, 34 «τὸ προφθάσαι καὶ ἀναιρήσαι τὸν πολέμιον». σελ. 512, 17 «ὄσον τὸ ἐπὶ σοὶ ἀναιρήσας».

Σχολ. Σοφοκλ. Τόμ. Β', σελ. 379, 29 «μὴ ἀφαιρήσης ἐμὲ τὴν διὰ τῆς σῆς παρουσίας ἡδονήν». Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 150, 9 «ἔδει γὰρ πρῶτον λογισμῷ τινι ἀναιρήσαι τὸ εἶναι αὐτάς».

Σχολ. Θεοκρ. σελ. 115, 7 Ἄρ. «γράφεται καὶ ἐξαλλάπαξεν, ἢ ἢ ἐξήρησε». σελ. 256, 10 «Ἀριστοτέλης δὲ διήρησεν ἀλκυόνα καὶ κηρύλλον καὶ κορώνην». Σχολ. Ἀπολλων. Ῥοδ. σελ. 313, 4 Κεῖλ. «ἀνήρησεν δὲ αὐτὸν Ἡρακλῆς».

Σχολ. Δημοσθέν. σελ. 517, 25 «καὶ ὁ αὐτὸς ἠρήσατο κατὰ τῶν ἐχθρῶν». Σχολ. Λουκιαν. σελ. 114 «ἄντι τοῦ τάχιστα ἂν πύσας ἀναιρήσῃ τὰς τοιαύτας προστασίας». Σχολ. Ἀριστείδ. σελ.

113, 25 «ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθνήσκειν ἠρήσατο». σελ. 154, 13 «καὶ ὁμοίως ἠρήσατο μὴ φυγεῖν». σελ. 606, 29 «καὶ τὴν νευροχίαν ἀνάγκῃ ἠρήσατο».

Βεζκ. Ἀνέκδ. σελ. 356, 30 «αἰρησαμένων: βουλευσαμένων»¹. Τὸ αὐτὸ ἀναγινώσκεται καὶ παρὰ Σουῖδα, παρ' ὃ φέρεται καὶ «αἰρήσασθαι: λαβεῖν» μετὰ διαφόρου γραφῆς αἰρήσεσθαι. Πρβ. Ζωναρ. Λεξ. σελ. 93 καὶ Βεζκ. Ἀνέκδ. σελ. 357, 3. Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «αἰρησαμένων: βουλευσαμένων» καὶ «αἰρήσαντας: πορθήσαντας» καὶ «αἰρήσασθαι: λαβεῖν, βουληθῆναι» καὶ «αἰρησάμην: ἐξελεξάμην» καὶ «ἀφαιρήσασθαι: λαβεῖν, στερήσασθαι». Ἐπι δὲ «προηρήσαντες: θελήσαντες» ἄντι τοῦ προαιρήσαντες. Πρβ. «καθηρῶν: καταστρέφων» ἄντι τοῦ καθαιρῶν. Καὶ τὸ «ἐξαιρήσαντες: πορθήσαντες» μετετύπωσεν ὁ Σμιδίτιος εἰς ἐξαιρήσαντες. Ἄντι δὲ τοῦ κατὰ τὸν Μουσοῦρον γραφομένου «διήσαν: διήρησαν» ὁ κῶδιξ ἔχει διέρισαν².

Ἐξήγ. Ὀπίαν. σελ. 366, 9 Διδ. «ἕως ἂν αὐτὴν ἀναιρήσῃ». Παλλάδ. Σοφιστ. Σχολ. εἰς Ἴπποκρ. σελ. 107 «οὕτως δὲ ἔχομεν διαιρήσαι»³. Ὀλυμπιόδ. Προλεγ. Πλάτ. Φιλοσ. ΚΑ', 5 «ἵνα μὴ πολλοὺς σκοποὺς αἰρησώμεθα». ΚΒ', 5 «ἵνα τὸν κρείττονα σκοπὸν αἰρησώμεθα μᾶλλον τοῦ χείρονος»⁴.

Τριχᾶς π. Μέτρ. σελ. 10 «μίαν προσθεῖς συλλαβὴν κατ' ἀρχὰς ἢ ἀφαιρήσας». σελ. 26 «εἰ μὲν τὴν τελευταίαν ἀφαιρήσειέ τις συλλαβὴν». Ἐν σελ. 29 φέρεται «ἂν δύο συλλαβὰς τοῦ χοριαμεικοῦ μέτρου ἀφαιρήσῃ τις»⁴.

Ψευδοκλλισθέν. Γ', 20 (σελ. 128 Διδ.) «μὴ ποτε μαθὼν ὁ τύραννος πρὸ τῆς μάχης ἀναιρήσῃ τὴν τούτου γυναῖκα». Παχυμέρ. σελ. 214 Βοισσ. «κἂν αἰρήσῃ τὰς πόλεις». Κριτόβουλ. Ἰστ. Α', ιδ', 13 «μὴ δὲ τὴν ἡμετέραν αὐτῶν ἀναιρήσωμεν δόξαν». Ἐν

¹ Πρβ. σελ. 357, 5 «αἰρήσομαι: λήψομαι, σκέψομαι, βουλευσομαι, ἐκλέξομαι».

² Ἰδε Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Α', σελ. 512.

³ Σχολ. εἰς Ἴπποκρ. καὶ Γαλην. ἐκδ. Δείτη Τόμ. Β'.

⁴ Πλάτ. Διδ. Τόμ. Γ', σελ. 270, 7 καὶ 50.

⁴ Συγγραφ. Μέτρ. ἐκδ. Οὐεστράλου Τόμ. Α', σελ. 261, 24, 281, 19, 285, 6.

Ε', δ', 1 κεῖται «καὶ τὰ ἐν αὐτῇ φρούρικα αἰρήση». Ἄλλ' ἐν τῷ μετωπίῳ εἶνε γεγραμμένον ἐξέλιγ.

Ἄλέξ. Ἀφροδισ. Προβλ. Α', 112 «ὅν καὶ αὐτὸ δρᾶσαν πάθῃ καὶ καθαιρήση τῆς αὐτοῦ θερμότητος». Προκόπ. Ἐπιστ. 113 «αἰρησάμενος τοῖς πᾶσιν ἐλαττοῦσθαι μᾶλλον»¹.

Φώτ. Βιβλιοθ. σελ. 290, 30 «τοῦ ἐχθροῦ τοῦτο αἰρησάμενον». Νικόλ. Δαμασκην. 69 «μίαν αἰρήσαι πόλιν οὐ μεγάλην»².

Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 155, 25 «δέον πρῶτον διαιρησάσαι τὸ ζῶον εἰς λογικόν καὶ ἄλογον». Τόμ. Γ', σελ. 237, 27 «εἰ τοῦ δακτύλου συλλαβὴν ἀφαιρήσειας». Τόμ. Θ', σελ. 123, 9 «ὅν ἀνωθεν ὑπὲρ πάντων μέρος σοι ἐν βραχυτάτῳ προαιρησάμαι». Τὸ ἐν Τόμ. Η', σελ. 552, 2 «πάσας γὰρ ἐνταῦθα αἰρησάσαι τὰς τοῦ τείχους εἰκόνας» μεταγράφεται εἰρήσειε ἢ αἰρεῖ.

Ζωναρ. Ἐπιτ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 156, 4 «ἐπέτρεψεν ἕξω τὴν Γοθολίαν ἐκλύσαντας ἀναιρησάσαι». σελ. 396, 17 «μὴ φθάσας, ὡς ὑπέσχετο, τὸν Ἡρόδην ἀναιρησάσαι». Τόμ. Β', σελ. 57, 16 καθήρησε τὸ προσάρκτιον». σελ. 219, 8 «ἐν' οὗτω — τὴν χώραν κακώση καὶ πόλεις αἰρήση». σελ. 286, 5 «ἵνα ἢ αὐτὸ αἰρήσωσιν ἢ ἀφ' ἐαυτῶν ἀπέξωσι τὸν Σικελίωνα». σελ. 423, 18 «πῶς ἂν τις ἐξαίρησάιτο μῶμων καὶ ἀτιμίας;». Τόμ. Γ', σελ. 175, 9 «ὀκνεῖν ἐν Θεσσαλονίκῃ αὐτὸν ἀναιρησάσαι». Τόμ. Δ', σελ. 142, 9 «ἐπηγγέλλοντο καθαιρησάσαι τὸν πατριάρχην Ἀλέξιον». σελ. 192, 29 «πολλὰ καθήρησε καὶ ἠθέτησε». σελ. 299, 23 «ὅτι ὅρος καθήρησαν ἄνθρωποι λίαν ὑψηλόν». σελ. 311, 13 «ἦν καὶ καθήρησαν».

Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 28, 18 «αἰρησάμενοι ὁμοῦ κριτάς». σελ. 98, 17 «ὅν αἰρησάμενοι θεὸν οἱ ἄνθρωποι». σελ. 361, 10 «παῖος λόγος ὅν ἀφαιρήσειε τοῦ μὴ ὄντος μηδέν;» (Πρόβ. καὶ σελ. 45, 1). σελ. 544, 28 «καὶ αἰρησάμενοι σπέρμασιν ἀρκεῖσθαι».

Πολύαιν. Ζ', 39 «ἐκδραμόντας ἀναιρησάσαι πάντας τοὺς ἠθροισμένους»³. Φίλων Τόμ. Γ', σελ. 159 «τοῦ δὲ μὴ πικνύσασθαι

¹ Ἐπιστολογρ. Διδ. σελ. 577, 2.

² Ἱστορ. Μικρ. Διονδορ. Τόμ. Α', σελ. 72, 2.

³ σελ. 274, 23 Τεύθ.

ἀφαιρησάσαι τὸ ἀνθρώπων γένος προσθήσεως τοῦ ἀρίστου»¹. Ὀριγέν. Τόμ. ΙΓ', σελ. 179 «οὐκοῦν δεήσει περιαιρησάσαι κτέ.». Τόμ. ΙΓ', σελ. 269 «τοὺς οὐκέτι; τοὺς τὸν πόλεμον αἰρησάμενους».

Γαλην. Τόμ. ΙΑ', σελ. 121 «ἀφαιρησάσαντες δὲ καὶ τούτων τὸ πιτυρῶδες πᾶν». σελ. 151 «καὶ τὸ διαγινῶναι καὶ τὸ διαιρησάσαι τὴν ἀρτηρίαν αὐτήν». Τόμ. ΙΘ', σελ. 53 «ἐάν γ' ἐραστῆς ὑπάρχη καὶ μὴ κατὰ πάθος ἄλογον αἰρησάται τι».

Διονύσι. Ἀλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχ. Κ', 17 «καὶ οὐ πολλῇ σὺν πραγματείᾳ τὴν πόλιν αἰρησάμενοι»². Ἄλλ', ὅν μὴ σφραγίσθη, ἢ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε χειρωσάμενοι. Ὁ Λοβέκκιος μνημονεύων ἐν τοῖς εἰς Φρόνιχον Παρέργοις³ τὸ «ἠξίωσεν ἀφαιρησάσαι» ἐκ Ῥωμ. Ἀρχ. Ζ', 63 (σελ. 1461) λέγει ὅτι οὐδὲν κωλύει νὰ ποκατασταθῇ ὁ μέλλων ἀφαιρησάσαι. Ἄλλ' ἐν τῇ Τεϋδνηρείῳ ἐκδόσει⁴ φέρεται «ἠξίωσε σφραγίσασθαι».

Περὶ τοῦ παρὰ Κοίντῳ Δ', 40:

τοὺς εἰθ' ἀργυρότοξος ἀναιρήσειεν Ἀπόλλων.

γράφει ὁ Λοβέκκιος «ei facilem emendationem reperio, auctores vel (quod mihi verisimillimum videtur) auctoritates, nec difficilem vulgatae excusationem»⁵.

Ἐν τέλει τοῦ περὶ ἱερῆς νόσου τοῦ Ψευδιπποκράτους ὁ μὲν Λιτρκῆος ἐξέδωκε «τοῦτο οὖν δεῖ τὸν ἱητρὸν ἐπίστασθαι, ὅπως τὸν κενὸν διαγιγνώσκων ἐκάστου τῷ μὲν ἀποδώσει τὴν τροφήν καὶ αὐξήσει, τῷ δὲ ἀφαιρήσει καὶ κακώσει», ὁ δ' Ἐρμερίνσιος⁶ «τοῦτο οὖν δεῖ τὸν ἱητρὸν ἐπίστασθαι, καὶ τὸν κενὸν διαγιγνώσκειν ἐκάστου ὡς ὅν τῷ μὲν ἀποδῶ τὴν τροφήν καὶ αὐξήσῃ, τῷ δὲ ἀφαιρήσει καὶ κακώσῃ».

¹ Ἄλλ' ἢ γνησία γραφὴ πιθανώτατα εἶνε ἀμοιρησάσαι. Ἴδε Λοβέκκιον Φρόνιχ. σελ. 717.

² Τόμ. Δ', σελ. 269, 32 Τεύθ. Πρόβ. καὶ Στρούδιον Ορμυσε. Τόμ. Α', σελ. 196.

³ σελ. 717.

⁴ Τόμ. Γ', σελ. 80, 30.

⁵ Φρόνιχ. σελ. 718-9. Πρόβ. δὲ καὶ Σπιτζήνηρον Observat. in Quint. Smyrn. σελ. 315.

⁶ Τόμ. Β', σελ. 70.

Παρά Πολυβίω ΛΗ', ε', 7 φέρουσι τάντίγραφον «οὐς ἂν ἐπὶ στρατηγίαν αἰρήσονται». Ὁ Schweighäuser ἐξέδωκεν αἰρήσονται, ἄλλοι δὲ τηρήσαντες τὸν μέλλοντα περιέγραψαν τὸ μόριον ἂν¹. Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἐπιφανίου κεῖται «οἶον δ' ἂν αἰρήσομαι ἡμέραν» (Τόμ. Γ', σελ. 357, 15). Ἀλλὰ περὶ τῆς τοῦ ἀοριστολογικοῦ ἌΝ μεθ' ὀριστικῆς συντάξεως θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἄλλαχοῦ.

Ἐν τῷ Τακτικῷ Ὑπομνήματι τοῦ Λίνειου Β', 7 ἀντὶ τοῦ «ἵνα μὴ ἀπερισκέπτως τι ἕτερον αἰρήσαιο» ὁ Κασσάβονος ἔγραψεν αἰρήσαιο ἢ αἰρήσαις, ὁ δὲ Μειῆρος αἰρήση, ὁ δ' Ἀάσιος αἰρήται². Ἀλλ' ὁ Ἐρχῆρος, ὅστις ὡς ὑποβολιμαίαν ἐξήλειψε τὴν ῥῆσιν ὡς δὲ οὕτως—αἰρήσαι (αἰρήσαι), φρονεῖ³ ὅτι ὄφειλε νὰ γραφῆ αἰρή.

Ἐν τῷ περὶ κακιῶν τοῦ Φιλοδήμου ἐξέδωκεν ὁ Οὔσιγγος «ἔδοκιμάσθης ἂν εἰ σὲ ἤρησαντο», ὅπερ ἀποδοκιμάζει ὁ Κόβητος⁴.

Ἡ πλημμέλεια τοῦ ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τῶν Πλουτάρχου Πθικῶν σελ. 1219, 24 «ἐδόμεθα σάρκας, ἀλλὰ πεινῶντες, οὐ τρυφῶντες ἀναιρήσμεν ζῶον, ἀλλ' οἰκτείροντες καὶ ἀλγοῦντες, οὐχ ὑβρίζοντες οὐδὲ βιάσανίζοντες» εἶνε οὕτω φανερά, ὅστ' αἰσχυρόμεθα τῇ ἀληθείᾳ νὰ εἰπωμέν τι περὶ αὐτοῦ.

Καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις ἐφέρετό ποτε ὁ βάρβαρος ἀόριστος, οἶον Λουκιαν. ὑπὲρ τῶν Εἰκόν. 12 «σὺ δὲ σκόπει, ὦ Λυκίνε, ὅπως μετακοσμήσης τὸ βιβλίον καὶ ἀφαιρήσης τὰ τοιαῦτα». Πλούτ. Λουκ. ΙΑ', 1 «καὶ ὅπως ὑφαιρήση τὴν τροφήν ἅπαντα πραγματευομένου». περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Θείου κτέ. 17 «εἰ μὴ τις,

¹ Ἐρμαννὸς Orusc. Τόμ. Δ', σελ. 37 «videndum, utrum ἂν deleri, an, quod Schweighaeuserus fecit, αἰρήσονται scribi debeat, de qua aoristi forma disputavit Lobeckius». Δινδόρειος Πολυβ. Τόμ. Α', σελ. LIV «Magis etiam barbarum 38, 5, 7: Οὐς ἂν ἐπὶ στρατοπεδείαν αἰρήσονται pro οὐς ἂν αἰρῶνται, ut est 39, 2, 3, aut οὐς ἐπὶ στρατοπεδείαν αἰρήσονται». Πρβ. καὶ Οὔλσχιον Πολυβ. σελ. 1351.

² ὅπερ ἀπεδέχθη ὑπὸ τοῦ Köchly καὶ Rustow's Griech. Kriegsschriftst. Τόμ. Α', σελ. 19.

³ Λίνει. σελ. 8.

⁴ Μνημοσ. 1874, σελ. 30 «In fine Editor supplevit: ἔδοκιμάσθης ἂν εἰ σὲ ἤρησαντο. quod imprudenti excidit pro εἶλοντο. Conclamatus locus est et nulla supplendi spes superest».

ὡςπερ ὁ Πρακλῆς, ὑφελὼν τὸν τρίποδα τῆς Πυθίας ἀναιρήσῃ καὶ διαφθεῖρη τὸ χρηστήριον». Ἀλλ' ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἀναγινώσκεται ἀντ' αὐτοῦ ὁ μέλλων, ὉΠΩΣ μετακοσμήσεις καὶ ἀφαιρήσεις, ὉΠΩΣ ὑφαιρήσει, Εἰ ἀναιρήσει καὶ διαφθερεῖ¹.

Κακῶς ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ Ἰαμβλίχου περὶ τοῦ Πυθαγορικοῦ βίου σελ. 43, 29 γράφεται «καὶ ὅπως μηδὲ οἱ ἄλλοι ἀναιρήσῃσι τὰ ὁμοφυῆ πρὸς ἡμᾶς ζῶα προμηθούμετος» ἀντὶ τοῦ ἀναιρήσουσι. Πρβ. καὶ σελ. 69, 24 «διόπερ εὐθύς ἐκ νεότητος ἐπιμελητέον εἶναι τῶν ἀναφυομένων ὅπως ἐπιθυμήσουσι μὲν ὧν δεῖ, φεύξονται δὲ τῶν ματαίων τε καὶ περιέργων ἐπιθυμιῶν». Τὸ φεύξονται ἐκ τοῦ ἐφευξάμην εἶνε ἀνήκουστον. Ἀναγνωστέον «ὉΠΩΣ ἐπιθυμήσουσι μὲν—φεύξονται δέ».

Καὶ παρὰ Γαληνῷ Τόμ. Α', σελ. 240 φέρεται «ὅπως τε δημιουργήσει τοιαύτην ἐτέραν ὅπως τε τὴν μὲν πεπονθυῖαν ἐξαιρήση, καταθήσεται δ' εἰς τὸν ἐκείνης τόπον ἐτέραν ἀπαθῆ». Γραπτέον ἐξαιρήσει. Πρβ. Τόμ. ΙΕ', σελ. 799 «ὅπως μηδέποτε προσοίσης». σελ. 862 «ὅπως καὶ τὰ ἔμπροσθεν περιέξῃ». Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 520 «ὅπως—ἀφήσῃσι καὶ μήτε ἢ κλῆμαξ ἐτερόροπος εἰς γῆν ἀφίξεται μήτε αὐτοὶ προπετέες ἔσονται». Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 573 «ὅπως εὐθέτως σχήσῃσι τὸ κατεηγὸς τοῦ σώματος κτέ.». σελ. 574 «ὅπως κατάστασιν δικαίην καὶ μὴ βιαίην σχήσῃ τὸ κατεηγὸς τοῦ σώματος». Τὰ χωρία ταῦτα κεῖνται ἐν ῥήσεσιν ἄς ἐκ τῶν Ἰπποκρατείων παρατίθεται ὁ Γαληνός. Παντὶ δὲ πρόδηλον ὑπάρχει ὅτι ὁ βάρβαρος ἐν αὐτοῖς ἀόριστος εἰς μέλλοντα ὀφείλει νὰ τραπῆ, ὉΚΩΣ προσοίσεις, ὉΚΩΣ περιέξει, ὉΚΩΣ ἀφήσουσι (Ἰων. ἀπῆσουσι), ὉΚΩΣ σχήσουσι, ὉΚΩΣ σχήσει. Βάρβαρον εἶνε καὶ τὸ ἐν Τόμ. ΙΑ', σελ. 310 «ἀφεξόμεθα τῆς φλεβοτομίας» ἀντὶ τοῦ ἀφεξόμεθα καὶ τὸ ἐν Τόμ. ΙΣ', σελ. 126 «τοιαῦτα προσοίσομεν» ἀντὶ τοῦ προσοίσομεν. Ἀλλ' ἔκτενως περὶ τῶν τοιούτων ἄλλαχοῦ.

Παρ' Ἀριστείδῃ Τόμ. Α', σελ. 216 ἀντὶ τοῦ «οὐδὲν μᾶλλον

¹ Ἴδε Λοβέκκιον Φρυνίχ. σελ. 716. Σχαιώηρον Πλουτ. Παραλλ. Τόμ. Ε', σελ. 152. Κόβητον Var. Lect. σελ. 259. Κοραῆς Πλουτ. Παραλλ. Μέμ. Γ', σελ. 398 «Ὑφαιρήση. ΔΓ. Ὑφαιρήσει ὅπερ ἄμεινον».

τὸ τῶν Ἀθηναίων ἀξίωμα καθαιρήσει» ἐν τῶν ἀντιγράφων ἔχει καθαιρήσῃ¹. Πρβ. καὶ σελ. 578, ἐνθα ἡ κοινὴ γραφὴ εἶνε «ὡς ἡ αὐτὴ ἀπιοῦσα δύναμις τάκει κατασχίση». Τὸ ἐν σελ. 222 «ὅπως καὶ τοὺς παρόντας καὶ τοὺς ἀπόντας—ἐξαιρήσονται» φέρεται καὶ καθ' ὑποτακτικὴν γεγραμμένον, ἐξαιρήσονται, ἣν βλέπομεν καὶ ἐν ταῖς σχολίαις (σελ. 167, 28 καὶ σελ. 168, 10). Πρβ. σελ. 395 «ὅπως μηδέεις τῶν αὐτῶν ἀπολαύσεται (ἀπολαύσεται)». σελ. 718 «ὅπως μηδέποθ' αἱ πόλεις ἐν ταύτῃ γενήσονται (γενήσονται)». Τόμ. Β', σελ. 105 «οὐδ' ὅπως τι πρὸς ἡδονὴν ἀκούσονται (ἀκούσονται) παρεδίδου τόθ' ὁ καιρός».

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ἐκδόσει τοῦ Ἰσοκράτους σελ. 400 ἀναγνώσκειται «Ἦν οὖν περιαιρήσασθε τὰς οὐσίας τῶν νεκνευομένων εἰς τοὺς πολίτας, καὶ μηδεμίαν ἱκανὴν ἡγήσθε εἶναι ζημίαν». Οὐδένα δὲ περὶ τοῦ τύπου περιαιρήσασθε λόγον ποιεῖται ὁ ἀοιδυμὸς ἀνὴρ ἐν ταῖς σημειώσεσι σελ. 290. Ἐν σελ. 15 γράφει «Διακείσονται: Οὕτως ὀρθῶς ἔγραψεν ὁ πρὸ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ, Διακείσονται: οὐ γὰρ ἀποτελεστικὸν ἐνταῦθα τὸ "Ὅπως, ἀλλὰ τροπικόν, ὡσπερ ἀνὴρ ἐλέγετο, Σκοπεῖν τίνα τρόπον (Γρ. «ὄντινα τρόπον») διακείσονται» καὶ σελ. 57 «Ἀπαλλαγῆσόμεθα: Οὕτως αἱ πλείστα τῶν ἐκδόσεων ἀντὶ τοῦ, Ἀπαλλαγῆσόμεθα» καὶ σελ. 59 «Ληψόμεθα καὶ . . . διορθωσόμεθα: Οὕτω καθ' ὀριστικὴν τὰ ἀντίγραφα, ἐν οἷς καὶ τοῦμόν' ὁ δὲ Στέφανος μετὰ τοῦ Οὐολφίου, Ληψόμεθα, καὶ . . . διορθωσόμεθα» (Πρβ. καὶ σελ. 155). Ἄλλ' ὠφείλε, νομίζομεν, τρανῶς νὰ μνησθῆ ὅτι οἱ τύποι διακείσονται, ἀπαλλαγῆσόμεθα καὶ ληψόμεθα εἶνε ὅλως βάρβαροι ἢ τερατώδεις καὶ ἀλλόκοτοι, νὰξιωθῆ δὲ τινος παρατηρήσεως καὶ ὁ οὐχὶ πολλῶν αὐτῶν κρείττων περιαιρήσασθε. Λυπούμεθα δὲ βλέποντες ἐν Τόμ. Α', σελ. κς' μνημονευόμενον τὸ χωρίον τοῦ Λουκιανῶ (πῶς δεῖ ἱστορ. συγγρ. § 61) κατὰ τὴν πλημμελεῖ γραφὴν «ὡς οἱ νῦν ἐπαιρέσονται σε», ὡς ἐξ ὀριστικῆς ἐπιρροῆς!

Ἡ ῥῆσις τοῦ Ἰσοκράτους κ. Λοχίτ. 17 γράφεται τὰ νῦν «ἂν

οὖν περιαιρήτε τὰς οὐσίας—καὶ μηδεμίαν νομίζεθ' ἱκανὴν εἶναι ζημίαν»¹.

Καὶ ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 422, δ' δύο ἢ τρία ἀντίγραφα φέρουσιν «οἷε τινὰς ἀκούσαντας ταῦτα αἰρήσασθαι κτέ.» ἀντὶ τοῦ αἰρήσασθαι. Εὐρίσκειται δ' ἐν ταῖς ἀντιγράφοις καὶ τεύξασθαι, ἐκτεύξασθαι, προσάξασθαι, συγκαταβιώσασθαι, ἀπελεύσασθαι, κτλ.

Οὐκ ὀλίγα πράγματα τῆς κριτικῆς παρέσχε τὸ παρ' Ἀριστοφάνει Θεσμοφ. 760:

ταλαντάτη Μίκα, τίς ἐξεκέρησέ σε;

τίς τὴν ἀγαπητὴν παιδὰ σου ἔηρήσατο;²

Ὁ Λοβέκκιος³ ἠπόρει πότερον ὑποβολιμαχίος ὁ δεύτερος τῶν ἐκκειμένων στίχων εἶνε ἢ ἐξετρήσατο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐγράφη. Κατὰ τὸν Δινδόρφιον⁴ ὀρθῶς ἔχει ἡ τοῦ Λοβέκκιου ὑπόνοια περὶ τῆς νοθείας τοῦ στίχου, ἐπ' ἐξηγήσει τῶν προηγουμένων λέξεων προστεθέντος. Ὁ Ἑρμζηννός⁵ οὐ μόνον παρ' Ἀριστοφάνει ἀναμφίβολον τὸν ἀόριστον ἐξηρήσατο ὑπελάμβανεν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ταῖς ἀντιγράφοις τοῦ Λισχύλου Ἀγαμ. 662:

ἦτοι τίς ἐκέλεψεν ἢ ἔητήσατο.

εἰς ἔηρήσατο μετετύπου⁶. Ὁ Φρίσχιος⁷ διατεινόμενος ὅτι οὔτε δ' Ἀριστοφάνης ἔγραψεν ἐξηρήσατο, *pressimae potae formam*, οὔτε ὁ Λισχύλος, καὶ τὸ παραστὰν τῷ Λοβέκκιῳ ἐξετρήσατο ὡς ἀσύστατον ἐξελέγχων ἀποφαίνεται ὅτι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ κωμικοῦ «σου ἔηράσατο». Ὁ Βέργκιος⁸ ἐτόπασε σοῦξενήρατο. Ὁ Μεινέκιος⁹ ἀποδοκιμάζων τὴν γραφὴν ταύτην ὡς μὴ ἀνεκτὴν ὑπάρχου-

¹ Ἴδε τὴν Διδώτειον ἐκδοσιν σελ. 278 καὶ τὴν Τεῦδνήριον Τόμ. Β', σελ. 237.

² Περὶ τῆς γραφῆς «σου ἔηρήσατο» ἴδε Ἀρήσιον π. Κράσ. καὶ Ἀφατρ. σελ. 20-1.

³ Φρυγίχ. σελ. 718.

⁴ Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 737.

⁵ Λισχύλ. Τόμ. Β', σελ. 423. Πρβ. καὶ Λοβέκκιον Φρυγ. σελ. 718.

⁶ Πρβ. Καροτήνα Ἀγαμέμν. σελ. 204 καὶ Ἐγγήρον Ἀγαμέμν. σελ. 45.

⁷ Θεσμοφορ. σελ. 281. Πρβ. καὶ Ἐγγήρον Θεσμοφορ. σελ. 133.

⁸ Ἀριστοφ. Τόμ. Β', σελ. XIV Τεῦδν.

⁹ Vindic. Aristoph. σελ. 156 καὶ Καλλιμ. σελ. 233.

¹ Ἴδε καὶ Φρίσχιον Ἀριστοφ. Βατρ. σελ. 5.

σαν παρ' Ἀπτικῶ συγγραφεὶ ἀναγινώσκει «τίς τὴν ἀγαπητὴν παιδὰ σου διεχρήσατο;». Τελευταῖον ὁ Κόκκιος¹ οὐδενὶ τούτων ἀρεσκόμενος νομίζει ὅτι ὀφείλει νὰ γραφῆ «σου ἔξημήσατο» ἐκ τοῦ ἐξαμῆσθαι.

Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ ἐν τῷ Ἐπιταφίῳ τοῦ Ψευδοδημοσθένους σελ. 1390, 43 ἀντὶ τοῦ «ἀξίωτον ἐκυτῶ ἠγήσατο τὸν βίον» τῶν ἀντιγράφων τινὲς φέρουσιν ἠρήσατο².

Τὸ παρ' Ἡσυχίῳ «κασέρησον: κάθελε. Λάκωνες» μετέγραψεν ὁ Κοΐνιος³ κασαίρησον, τουτέστι καθαίρησον. Ἐνέκρινε δὲ τὴν μεταβολὴν ταύτην καὶ ὁ Λοβέκκιος⁴.

Ἄξιον μνείας ἐν τέλει εἶνε τὸ ἐν τῷ Ὀρνεοσοφίῳ φερόμενον «κόψας οὖν τρίχας πέντε ἐκ τῆς χαίτης τοῦ χοίρου διαίρεσον τὴν μίαν πενταχῶς» (36, σελ. 533, 2 Ἐρχ.). Καὶ ἐν Ῥητ. Οὐαλζ. Τόμ. Γ', σελ. 9, 16 ἀναγινώσκειται «διαίρεσει τοίνυν ὀρθῶς ὁ τὴν τε διαφορὰν καὶ τὴν δύναμιν — καὶ ἔτι τὴν λεγομένην στάσιν ἐπιγνοὺς τοῦ ζητήματος». Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ προτιμητέα πάντως διαίρησει. Τὸ παρ' Ἡσυχίῳ «αἰρέσομεν: ἐπιλέξομεν» ἔτρεψεν ὁ Φίξιος εἰς αἰρήσομεν. Ἄλλ' ἴσως γραπτέον «αἰρήσομαι: ἐπιλέξομαι». Πρβ. καὶ «αἰρουμένην: ἐπιλεγομένην» καὶ «αἰροῦμαι: ἐπελεύσομαι (Γρ. ἐπιλέγομαι) ἢ λαμβάνω ἢ βούλομαι».

Τὸ διήρεσα (διαίρεσα) καὶ ἀνήρεσα (ἀφαίρεσα) ἀπέβησαν κοινὰ ἐν τῇ νῦν συνήθει γλώσσῃ. Λέγεται προσέτι ἐν αὐτῇ καὶ ἀνήρεσα, ἐξήρεσα-ὑπεξήρεσα, καθήρεσα, συνήρεσα, ἅτινα καὶ ἄνευ αὐξήσεως ὑπὸ τῶν ἀμαθεστέρων προφέρονται. Πρβ. καὶ (ἐ)φύρεσα, φορεμένος, ἀσπροφορεμένος, μαυροφορεμένος, κακοφορεμένος, καλοφορεμένος, λιμπροφορεμένος, ρασσοφορεμένος

1 Verisim. σελ. 172.

2 Ἴδε Σχαιφῆρον Δημοσθ. Τόμ. Ε', σελ. 626.

3 Γρηγορ. Κορ. σελ. 301 Σχ.

4 Ψρονίχ. σελ. 717. Πρβ. καὶ Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 69. 77 καὶ 337. Σμιδίτιον Ἡσυχ. Τόμ. Β', σελ. 418. Ἔτι δὲ: Μαυροφρύδην Δοκιμ. Ἰς. Ἑλλ. Γλώσσ. σελ. 256.

(ἐ)φθόρεσα (ἐ)πόρεσα, (ἐ)ψυχοπόρεσα, παραπορεύθηκα, παραπορευμένος (ἐ)στέρεσα (γιατί γὰ μοῦ στερέσῃς τὸ μαγαζὶ μου; κτλ.), (ἐ)στερέθηκα (ἐ)κέρδεσα (τί θὰ κερδέσῃς κενέας σ' αὐτὸν τὸν ψεύτικο κόσμον;), (ἐ)χώρεσα (δὲ θὰ μᾶς χωρέσῃ τὸ σπίτι), (ἐ)προχώρεσα (θὰ προχωρέσῃς ἀκόμα), (ἐ)σ(υ)χώρεσα (θὰ σ(υ)χωρέσω τὸν πατέρα σου), (ἐ)σ(υ)χωρέθηκα (γὰ σ(υ)χωρεθοῦν οἱ γονεοὶ σου), σ(υ)χωρεμένος, (ἐ)στεροχωρέθηκα, στεροχωρεμένος καταφρόνησι (γιατί, ὦρέ, γὰ καταφρονέσῃς τὴν γυναῖκά μου;), καταφρονέθηκα, καταφρονημένος ἀπόρεσα (θὰ πορέσῃς τὸ πλέμα σου) (ἐ)βάρεσα, (ἐ)βαρέθηκα, βαρεμένος (ἐ)καρτέρεσα (θὰ καρτερέσω λιγάκι ἀκόμα) εὐκαίρεσα (δὲ θὰ εὐκαιρέσω σήμερον) (ἐ)θάρεσα, θαρρετός (εἰ)μπόρεσα (ἐ)βόλεσε (δὲ μοῦ βολεῖ, δὲ μοῦ βόλεσε) (ἐ)θέλεσα (τί θὰ κάμῃς; θὰ θελέσῃς) φέλεσα (=ὠφέλησα) ἐκ τοῦ φελῶ (=ὠφελῶ).

Πτωχοπρόδρ. Α', 57 «τέκνον μου, μάθε γράμματα, ἂν θέλῃς νὰ φελέσῃς». Α', 74 «καὶ μάθε τὰ γραμματικά, ἂν θέλῃς νὰ φελέσῃς». Α', 67 «καθ' ἑαυτὸν εἶχεν στούπινον τζαντζαλοφορεμένον». Βέλθανδρ. καὶ Χρυσ. 222 «ἀρματωμένον, εὐμορφον καὶ λαμπροφορεμένον». Θρῆν. Κωνσταντινουπόλ. 11 «νὰ μὴ τὸ βαρεθῆ τινος». 29 «θλιβερόν καὶ πορευμένον λόγον». 34 «ὅλοι ψυχοπορεύσετε». 247 «τοῦ πορευμένου θρήνου», κτλ.

§ 3. εἰλάμην-εἴλατο.

Ὁ τύπος εἰλάμην-εἴλατο εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμματος, καθέπερ καὶ ὁ εὐράμην-εἴρατο. Ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐλέγετο εὐρόμην-εἴρετο καὶ εἰλόμην-εἴλετο. Φρόνιχ. σελ. 139 «Εὐρασθαι οὐκ ἐρεῖς προπαροξυτόνως διὰ τοῦ Λ, ἀλλὰ παροξυτόνως διὰ τοῦ Ε εὐρέσθαι»². σελ. 183 «Ἀφείλατο ὅσοι διὰ τοῦ ΛΑ λέγουσιν ἀεὶ εὐρέσθαι».

1 Περὶ τῆς ἐν τῇ παλαιότητι γλώσσῃ χρήσεως τοῦ φορέσαι, φθονέσαι, κτλ. θὰ διαλάβωμεν ἀκριβῶς ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

2 Εὐστάθ. σελ. 1144, 20 «Τὸ δὲ ἀρέσθαι μέσος δεύτερος ἀδριστός ἐστιν ὁμοίως τῷ εὐρέσθαι. Ἀλλὰ τούτου μὲν ἔχει πολλὴν χρῆσιν ὁ πρῶτος ἀδριστός, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ἠράμεθα μέγα κῦδος, τοῦ δὲ εὐρέσθαι οὐχ οὕτως μόνον γὰρ χρηστὸν τὸ εὐρόμην παρὰ Λοφοκλεῖ». Πρβ. καὶ σελ. 1637,

σημιονοῦσι, δέον διὰ τοῦ ΑΕ λέγειν ἀφείλετο· καὶ ἀφειλόμην δεῖ λέγειν διὰ τοῦ Ο ἀλλὰ μὴ διὰ τοῦ Α». Ψευδηρυδιαν. Φιλετ. σελ. 431 «Εἰλόμην, εἴλου, εἴλετο. Οὕτως ἡ κλίσις καὶ ἐν τῷ συνθέτῳ προειλόμην, προείλου, προείλετο. Εἰ δέ τι ἀπὸ τοῦ πρώτου τὸ Α ἔξει, φυλάξει αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου· ἠλειψάμην, ἠλείψω, ἠλείψατο». Βεκκ. Ἀνέκδ. σελ. 469 «Ἀφείλετο καὶ τὰ ὅμοια διὰ τοῦ Ε, ἐφ' ὧν τὸ πρῶτον πρόσωπον διὰ τοῦ Ο, τὸ δὲ δεύτερον διὰ τῆς ΟΥ. Ὅτε δὲ τὸ πρῶτον διὰ τοῦ Α, τότε τὸ δεύτερον διὰ τοῦ Ω» καὶ «Ἀφειλόμην διὰ τοῦ Ο· τὰ δὲ βάρβαρα διὰ τοῦ Α, ὅλον ἀφειλόμην καὶ ἀφείλατο· ὁμοίως καὶ τὸ ἀφείλω. Τὸ δὲ ἀνόλογον ἐπὶ πάντων ἐστὶ τῶν ὁμοίων»¹. Φιλῆμ. σελ. 287 Ὅσ. «ἀφείλετο· ἀφείλατο βάρβαρον».

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Ψευδήριου μνημονεύεται μὲν τὸ «ἀφείλατο· ἀνέλαβεν, ἐπανεκαλέσατο» καὶ τὸ «ἀφείλαντο· προέκριναν, ἐπελάβοντο» καὶ τὸ «ἀφείλαντο· ἀπεστέρησαν» καὶ τὸ «εἴλατο· ἔλαβεν, ἠγάπησεν, ἠθέλησεν» καὶ τὸ «εἴελατο· ἐρρύσατο» καὶ τὸ «προείλατο· ἐπελέξατο, ἠθέλησεν»². Γίνεται δ' ὁμοίως ἐν αὐτῷ παρατήρησις ὅτι λέγεται «προείλετο, οὐ προείλατο».

Ὁ οὐδέποτε σχεδὸν τοῖς τῶν Ἀττικιστῶν παραγγέλμασιν ἀρνησάμενος Ἀνταττικιστῆς ἀναβοᾷ κατὰ τὸ σύνθημα «ἐξαφείλατο· Ἡρόδοτος πρῶτον» (σελ. 93, 14). Ἀλλ' ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐξελέγγε-ται ψευδόμενος ὁ χαριέστατος ἀνὴρ· διότι οὐδαμοῦ ὁ Ἡρόδοτος οὔτε τοῦ ἐνεστῶτος ἐξαφαιρεῖσθαι (Ἴων. ἐξαπαιρέεσθαι) οὔτε τοῦ ἀορίστου ἐξαφειλέσθαι (Ἴων. ἐξαπελέεσθαι) ποιεῖται χρῆσιν. Καὶ ἂν ἔκειτο δὲ παρ' αὐτῷ ὁ τύπος ἐξαφείλατο, ὄφειλε κατὰ πάντα τρόπον ὡς γραφικὸν σφάλμα νὰ ἐπανορθωθῆ, ἵνα μὴ ἄκων βαρβαρίζῃ ὁ πατήρ τῆς ἱστορίας. Ἐν Ζ', 190 ἔγραψεν ὁ Ἡρόδο-

38 καὶ σελ. 1911, 1. Ἴδε καὶ Φισχῆρον εἰς Οὐελλ. Γραμματ. Τόμ. Γ' σελ. 96. Στούρτζιον π. Διαλ. Μακ. καὶ Ἀλεξ. σελ. 62. Λοβέκκιον Φρυν. σελ. 139. Ματθίαν Γραμματ. σελ. 425 ἐκδ. γ'. Οὐδὲν ἦρον Γραμμ. Καιν. Διαθ. σελ. 68 ἐκδ. σ'. ὍΟ. Σνειδῆρον Καλλιμ. Τόμ. Α', σελ. 434.

¹ Πρβ. καὶ Ψευδηρυδιαν. παρ' Ἐρμαννῶ de Emend. Rat. σελ. 314 καὶ Ζωναρᾶν Λεξ. σελ. 357.

² Φώτ. Λεξ. σελ. 452, 14 «προείλαντο· ἠθέλησαν». Πρβ. Κόζητον Μνημοσ. Τόμ. Η', σελ. 58 καὶ Νεβῆρον Φωτ. Τόμ. Β', σελ. 106.

τος ἀφείλετο, ἐν δὲ Η', 113 εἴλετο, ἐν δὲ Θ', 85 διείλοντο. Ἀλλ' ὁμοίως φέρεται καὶ γραφῆ ἀφείλατο-εἴλατο-διείλαντο.¹

Οὐδενὸς λόγου ἄξιον εἶνε τὸ τοῦ Σουίδα «Ἀφείλετο· ἤρπασεν, ἀνέσπασε. Λέγεται δὲ καὶ ἀφείλαιτο διὰ διφθόγγου». Ταῦτα γράφων ὁ Σουίδας προὔτιθετο, ὡς φαίνεται, νὰ διδάξῃ ὅτι πλὴν τοῦ ὀριστικοῦ ἀφείλετο ὑπάρχει καὶ εὐκτικὸν ἀφείλαιτο διὰ διφθόγγου γραφόμενον. Μεγάλη χάρις αὐτῷ.

Παραδείγματα τοῦ ἐν τῷ λόγῳ προκειμένου ἀορίστου παρατιθέμεθα ἐκ μεταγενεστέρων τὰ ἐξῆς.

Ἀνθολ. Παλ. Θ', 56:

δύσμορος ἦς ὠδῖνα διείλατο πῦρ τε καὶ ὕδωρ.

Ἀλλὰ Πλαν. διείλετο. ΙΔ', 119:

ἐνδεκα δ' Ἀστυνόμη μιν ἀφείλατο, κτέ.

Θερμίστ. σελ. 204, δ' «ταῦτ' οὖν ἔπαντα ἐξόν οὐ προείλω». Εὐσέβ. Προπαρ. Εὐαγγ. Τόμ. Β', σελ. 40, 30 Δινδ. «δ μὴ τὸν πρῶτον ἀφείλατο». Εὐαγγ. Ἀποδ. σελ. 25, 27 «εἰλάμεθά τε καὶ ἐστέρξαμεν». Ἐπιφάν. Τόμ. Β', σελ. 631, 9 «εἴλατο τὸ βλάπτον πρὸ τοῦ συμφέροντος μᾶλλον τιμῆσαι». σελ. 631, 16 «πῶς γὰρ ὁπότε αὐτοδεσπότη βουλή κακίαν εἴλατο;». Τόμ. Δ', α', σελ. 21, 14 «τὰ προστεθέντα οὐκ ἀφείλατο». σελ. 30, 20 «ἢ προσέθεντο ἢ ἀφείλαντο». Βί. Ἐπιφάν. 60 «οὐχ εἴλατο λῦσαι αὐτούς». Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 5 «ὅτι τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐκκαυθεῖς ἔρωτι ἀφείλατο». Βεκκ. Ἀν. σελ. 423, 18 «ἀπηύρα· ἀπέλαυσεν ἢ ἀφείλατο». Πρβ. καὶ Θεοφάν. σελ. 73: ἀφείλατο. σελ. 122: εἴλατο. σελ. 190: εἴλαντο. Μαλαλ. σελ. 211: ἀφειλάμενος. σελ. 420: ἀφείλαντο.

Ἰωβ Α', 21 «ὁ κύριος ἔδωκεν, ὁ κύριος ἀφείλατο»². ΚΔ', 10 «πεινῶντων δὲ τὸν ψωμὸν ἀφείλαντο». Ἠσαῖ ΑΗ', 14 «καὶ ἀφείλατό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς». Ἰεζεκ. ΑΓ', 5 «τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο»³. Καὶ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ φέρει ὁ Οὐατικανὸς

¹ Πρβ. Βρεβύδιον π. Διαλ. Ἠροδ. σελ. 354.

² Πρβ. Schweighäuser Ἐπικτ. Τόμ. Ε', σελ. 28.

³ Πρβ. Ἀλξαρτον Ἠσυχ. Τόμ. Α', σελ. 638 καὶ 1270.

κωδὶξ «καὶ ἐξείλιτο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ» καὶ «ἀνείλιτο αὐτὸν ἢ θυγάτηρ Φαραώ» καὶ «ἐξείλιτό με ἐκ χειρὸς Ἰσραήλ» καὶ «ἐξείλιτό με ἐκ χειρὸς Ἰσραήλ» καὶ «ἐξείλιτό με ἐκ χειρὸς Ἰσραήλ» (Πρξ. Ζ', 10. 21. ΙΒ', 11. ΚΓ', 27) καὶ «ὅτι εἴλιτο ἡμᾶς ὁ θεὸς ἀπαρχήν» (πρὸς Θεσσαλον. Β', 13).

Παρὰ Πολυβίῳ Η', ιδ', 2 ἀντὶ τοῦ κοινῶς ἀναγινωσκόμενου «ἐπανείλιτο φαρμάκιον» ἐξέδωκεν ὁ Schweighäuser ἐξ ἀντιγράφων ἐπανείλιτο, ὅπερ καὶ ὁ Οὐλσχιος παρέλαβε σελ. 635. Ἄλλ' ὁ Δινδόρφιος ἐτήρησε τὴν διὰ τοῦ Ε γραφήν¹. Τὸ ἐν ΑΗ', δ', 4 (σελ. 1342, 3 Οὐλσχ.) «εἴλιτο κοινωνεῖν τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι» ἔτρεψεν ὁ Γήλιος εἰς εἴλιτο· φέρεται δ' ὁ τύπος οὗτος καὶ ἐν τῇ Τεϋβνηρείῳ ἐκδόσει.

Ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου ἀπαντᾷ Τόμ. Α', σελ. 331 «τὴν δωρεὰν ἀφείλιτο». σελ. 347 «στρατηγὸν εἴλιτο Μεγάβυζον». Τόμ. Β', σελ. 503 «κατ' ἰδίαν ἐπανείλιτο». σελ. 553 «εἴλιτο βασιλέα τὸν ὀνομαζόμενον Σαλούιον». Ἄλλὰ καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα παραδείγματα κεῖνται ἐν ἐκλογαῖς ἐξ ἀπολωλότων βιβλίων τοῦ Διοδώρου, εὐκόλως δὲ δύναται ὁ συγγραφεὺς ἀνεύθυνος τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βαρβαρισμοῦ νὰ νομισθῇ².

Οὐδεὶς δὲ τὴν συνήθη ἐν τοῖς ἀντιγράφοις παραφθορὰν τῶν γνησίων τύπων γινώσκων θὰ θαυμάσῃ ὅτι ἐν Ε', νζ', 8 ὑπάρχει καὶ γραφὴ διείλιτο ἀντὶ τοῦ διείλιτο καὶ ἐν ΙΑ', γ', 4 καὶ ΙΓ', μδ', 2 εἴλιτο ἀντὶ τοῦ εἴλιτο, κτλ. Ἐν ΙΑ', ια', 6 παρὰ κεῖται τὸ τοῦ Σιμωνίδου θαυμάσιον ἐκεῖνο ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἐν Θερμοπύλαις θανόντας· πάντα δὲ τὰ ἀντίγραφα ἐν τῷ ἕκτῳ ἢ ἐξδόμῳ στίχῳ αὐτοῦ φέρουσι τὸ ἀνελλήνιστον καὶ ὅλως τῷ τοῦ

¹ Τόμ. Β', σελ. 338, 8 Τεϋβν. Πρβ. καὶ Β', ιθ', 9: ἐπανείλιτο τοὺς πρέσβεις. Γ', ιε', 7: ἐπανείλιτο τινὰς τῶν προεστώτων. Γ', ιη', 1: τοὺς μὲν ἀντιπολιτευομένους ἐπανείλιτο. Ε', λζ', 5: τὸν μὲν Ἀρχίδαμον ἐπανείλιτο. Θ', λγ', 6: ἐπανείλιτο μὲν τοὺς τυράννους (ἐκ διορθώσεως ἀντὶ τοῦ ἐπανείλιτο). Θ', κθ', 8: ἐπανείλιτο τὸν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον.

² Πρβ. Δινδόρφιον Διοδώρ. Τόμ. Α', σελ. XXI.

Σιμωνίδου στόματι ἀνέκροστον αὐδοξίαν Ἑλλάδος εἴλιτο» ἀντὶ τοῦ εἴλιτο, ὅπερ ἀποκατέστησεν ὁ Ἑρμάννος.

Παρ' Ἀθηναίῳ ΙΒ', 22 ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν «ἐκεῖνον μὲν ἀφείλιτο οἱ Κροτωνιάται», ἄλλα δ' ἀφείλιτο. Καὶ ἐν ΙΒ', 65 ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Μεινεκίου ἀφείλιτο ἀντὶ τοῦ ἀφείλιτο.

Καὶ παρ' Ἡσιόδῳ Θεογ. 443 καὶ παρὰ Δημοσθένει σελ. 349, 29. σελ. 354, 42. σελ. 736, 115. σελ. 740, 126. σελ. 1171, 16 ἀναγινώσκειται κατὰ τινὰ τῶν ἀντιγράφων ὁ βάρβαρος διὰ τοῦ Α τύπος.¹ Πρβ. καὶ Θεογ. 1127. Ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ξενοφῶντος Α', θ', 19 μετέβαλεν ὁ Μούρητος τὸ ἀφείλιτο εἰς ἀφείλιτο· εὐρέθη δ' ὁ ὀρθὸς τύπος καὶ ἐν οὐκ ὀλίγοις ἀντιγράφοις². Παρ' Ὑπερείδῃ κ. Δημοσθ. ΙΑ'³ κεῖται «ἡμῶν ὃν ἔδωκεν οὐκ [ἀφ]είλιτο»· ἀλλ' εἶνε ὑπὲρ τὸ α γεγραμμένον ὡς διόρθωσις τὸ ε.⁴

Παρὰ Βαβρίῳ ΡΕ' ἄλλοι μὲν ἀναγινώσκουσιν:
ἀδίκως ἀφείλου τῶν ἐμῶν, ἐκεκράγει.

Ὁ Βουισσονάδης δ' ὅμως ὑπερμαχεῖ τῆς γραφῆς ἀφείλω ἀποφανόμενος ὅτι νεώτερος μὲν ὁ τύπος ἀφειλίμη τῷ ἑτέρῳ εἶνε ἀλλὰ δόκιμος καὶ αὐτός⁵. Οὐδαμῶς ἡμεῖς πειθόμεθα τῷ ἄλλως σοφωτάτῳ ἀνδρὶ. Καὶ ἐν τῷ πρὸς Κωνσταντίον Ἐγκώμιῳ τοῦ Ἰουλιανοῦ σελ. 47, γ' φέρεται γραφὴ εἴλω⁶.

Ὅμοιοι τῷ εἰλίμη καὶ εὐράμη ἀόριστοι ὑπάρχουσιν ὁ ὠσφράμη ἀντὶ τοῦ ὠσφρόμη καὶ ὁ ἐπηυράμη ἀντὶ τοῦ ἐπηυρόμη⁷.

¹ Ἴδε καὶ Λοβέκκιον Φρυν. σελ. 183 καὶ Μαυροφρύδην Δοκίμ. Ἱστορ. Ἑλλ. Γλωσσ. σελ. 186 κέξ.

² Ἴδε Κυρνήρον Ξενοφ. Ἀναβ. σελ. 109. Πρβ. καὶ Schweighäuser Ἐπιχρ. Τόμ. Ε', σελ. 308.

³ σελ. 14 Τεϋβν.

⁴ Ἴδε Βοϊκίον Gesamm. Klein. Schrift. Τόμ. Ζ', σελ. 540.

⁵ Βαβρ. σελ. 200.

⁶ Ἴδε Σχαιφῆρον Ἰουλιαν. σελ. XXIII. Πρβ. καὶ Δορβίλιον Χαρίτ. σελ. 402 Λειψ.

⁷ Ἴδε Κόβητον Nov. Lect. σελ. 134 καὶ Var Lect. σελ. 413 ἐκδ. β'. Πρβ. καὶ τὰ ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ ὑπὸ τοῦ Κόντου γεγραμμένα σελ. 386 κέξ.—

Περὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου εἰλα-ἀφείλα, κτλ. ἀντὶ τοῦ εἰλον-ἀφείλον, κτλ. καὶ τῆς τερατώδους προστακτικῆς ἕφειλον ἀντὶ τοῦ ἕφειε θὲ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ταῖς Παρατηρήσεσιν εἰς τὴν περὶ τῆς Ααλουμένης Γλώσσης πραγματείαν τοῦ Νεοφύτου Δούκα.

(Τὰ ἐπόμενα ἐν ἄλλοις τεύχεσι).

Συμπλήρωμα.

Παρὰ Διοσκορίδην π. Ὑλ. Ἰατρ. Δ', 65 φέρεται: «ἐνιοὶ μὲν οὖν τὰς κωδίας μετὰ τῶν φύλλων κόπτοντες ἐκθλίβουσι διὰ πρεστῆρος», σημειοῦται δ' ὁ Σπέγγελος (Τόμ. Α', σελ. 557): «Sic C. et post Asulan. editt.; πριστῆρος Ald.».

Τὸ πρεστῆρος ἦτοι ΠΡΕΣΤΗΡΟΣ εἶνε πλημμελὴς γραφή τοῦ πειστῆρος ἦτοι ΠΙΕΣΤΗΡΟΣ. Πρβ. Δ', 76 (σελ. 571) «χυλίζε-ται δὲ ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης χλωρὸς καπεὶς καὶ ὑποτεθεὶς πειστῆρι».

Οὐχὶ δὲ σπανίως ἐν ταῖς ἀντιγράφοις μεταπίπτουσιν εἰς ἄλληλα τὰ ἐμφερῆ στοιχεῖα Ρ καὶ Ι. Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου κεῖται

ἘΠΑΙΑΣ: μετεωρίσας ἀντὶ τοῦ ἘΠΑΡΑΣ.

ΤΕΤΡΗΜΕΝΟΣ: τὴν ψυχὴν τετιμωρημένος ἀντὶ τοῦ ΤΕΤΙΗΜΕΝΟΣ.

Κτλ. Ἴδε Λόγ. Ἑρμ. ἦν σελ. 104.

Γαλλην. Τόμ. ΙΓ', σελ. 995 «Τοῦτο δ' ἐπραξεν ὁ Μενεκράτης, ἐπειδὴ πολλάκις οὐ μόνον ἀκόντων ἀμαρτάνεσθαι συμβαίνει κατὰ τὰς γραφὰς ἀλλὰ καὶ διὰ φθόνον ἐκόντων ἐνίων, τὸ μὲν Ο γράμμα Θ ποιούντων διὰ μέσης τῆς στρογγύλης γραμμῆς ἐλκυσθείσης ἐτέρας ἐγκαρσίας, τὸ δὲ ἰῶτα γράμμα (Γρ. γάμμα) προστεθείσης ἐτέρας ὁμοίως ἐγκαρσίας, ὡσπερ καὶ ἀποξυσθείσης μιᾶς γραμμῆς ἐκ τοῦ γάμμα καὶ ῥῶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἰῶτα καταλείπεσθαι συμβαίνει».

Περὶ τοῦ ἐγενάμην ἀντὶ τοῦ ἐγενόμην ἴδε Λοβέκκιον Βουτρ. Γραμμ. Τόμ. Β', σελ. 136. Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 305 καὶ Κύθητον Μνημοσ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 198.

ΕΥΘΥΡΡΗΜΟΝΟΣ ΠΑΡΡΗΧΙΑΔΟΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Εἰς τὸ ὑπο σκαρλατοῦ Δ. τοῦ Βυζαντίου συντεθέν λεξικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

(Ἐκδόσι. Σπέρου. 1852).

ΒΙΒΛ. Α'.

§ 2.

[Συνέχεια. Ἴδε σελ. 312-322].

Λέγων ὁ συγγραφεὺς τοῦ προκειμένου λεξικοῦ ὅτι τὸ ἌΝ εἶνε πρῶτον μὲν σύνδεσμος ὑποθετικὸς (ἄλλοτε μὲν δυνατικὸς ὀνομαζόμενος, ἄλλοτε δὲ βουλευτικὸς), δεύτερον δ' ἀοριστολογικὸς, τρίτον δὲ διατακτικὸς, φανερὸς καθίσταται δοξάζων ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ μόριον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φωνῇ ὑπάρχει, καθ' οὗ τὰ ὀνόματα ταῦτα ἐπιφέρονται ἐμφανίζοντα τὰς διαφόρους αὐτοῦ δυνάμεις καὶ ὡς ἐκάστοτ' ἐν τῷ λόγῳ παρέχεται χρείας. Εὐκόλως δ' ὅμως ὑπὸ παντὸς γινώσκεται ὅτι διττὸν τὴν φύσιν εἶνε τὸ μόριον ἌΝ ἢ ὅτι δύο μόρια ὅμοια μὲν κατὰ τὴν ἐπίφασιν ἄλλοτε δὲ κατὰ τὴν οὐσίαν ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν Ἑλλήνων ὑφίστανται, τὸ ἀπλοῦν ἌΝ τὸ ἔχον τὸ Α βραχύ, καθάπερ καὶ τὸ ὍΤΑΝ καὶ ὍΠΟΤΑΝ (Ὅμηρ. ὍΤ' ἌΝ καὶ ὍΠΟΤ' ἌΝ ἢ ὍΠΠΟΤ' ἌΝ), καὶ τὸ σύνθετον ἌΝ, οὗτινος κατὰ συναλοιφὴν ἐκ τοῦ ἘΑΝ γενομένου μακρὸν εἶνε τὸ δίχρονον, ὡς καὶ τοῦ ἘΙΑΝ ἀναγκαίως δ' ἔχει καὶ ἐν ἐπιτομωτάτῳ λεξικῷ εὐκρινῶς τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἐτέρου νὰ διαστέλληται καὶ ἴδιος περὶ ἐκατέρου λόγος νὰ γίνηται.

Σχολ. Σοφοκλ. Τόμ. Β', σελ. 352, 20 Ὁξ. «ὁ γὰρ ἌΝ σύνδεσμος βραχύς ἐστὶ παρὰ τοῖς μετρικοῖς». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 5, 44 «Τὰ εἰς ἌΝ λήγοντα ἐπιρρήματα μακρὸν ἔχουσι τὸ Α,

οἷον πέραν, ἄγαν, εὐάν' πλὴν τοῦ "ΟΤΑΝ καὶ πάμπαν" ¹. Ἡρωδιαν. π. Ανγρόν. σελ. 290, 12 «Τὰ εἰς ΑΝ λήγοντα ἐπιρρήματα ἐκτείνουσι τὸ Α, ἄγαν, ἄγαν, πέραν, εὐάν, ὑπεσταλμένου τοῦ πάμπαν' τὸ γὰρ "ΟΤΑΝ δύο μέρη λόγου ἐστίν, "ΟΤΕ καὶ "ΑΝ' τὸ δὲ τάλαν ὀνομαστικὸν ἐστίν» ². Ἀπολλών. π. Ἐπιρρ. σελ. 568 «Τὰ εἰς ΑΝ λήγοντα ἐπιρρήματα ἐν μακροῦ ἐστὶ τῷ Α, τάσει δὲ βαρεῖα, ὡς ἔχει τὸ ἄγαν, ἄγαν, πέραν. Δεδείξεται γὰρ τὸ "ΟΤΑΝ ὅτι δύο μέρη λόγου ἐστίν, ἕκ τε τοῦ "ΟΤΕ ἐπιρρήματος καὶ τοῦ "ΑΝ συνδέσμου» ³, κτλ. Οὐ μόνον δὲ τὸ συνηρημένον "ΑΝ ἔχει τὸ Α μακρὸν ἀλλὰ καὶ τὸ ὀλόκληρον ἘΑΝ. Σχολ. Διον. Θρακ. Βεκκ. Ἄν. σελ. 954 «Ὁ ἘΑΝ σύνθετος ἀπὸ τοῦ ΕΙ καὶ "ΑΝ, καὶ ἐν ὑπερθέσει χρόνου ἘΑΝ» ⁴.

Τὸ ἀπλοῦν "ΑΝ τὸ ἔχον τὸ Α συνεσταλμένον καὶ ἰσοδυναμοῦν τῷ ποιητικῷ ΚΕ ἢ ΚΕΝ ⁵, οὐτινος φέρεται καὶ τύπος ΚΑ ἐν τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ ⁶, καλεῖται ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν σύν-

¹ Ἡρβ. καὶ σελ. 636, 29 καὶ Ζωναρ. Λεξ. σελ. 1477.

² Ἡρβ. καὶ Σχολ. Ἰλιάδ. Α, 519. Ἐπιρρ. δὲ Δράκ. Στρατον. σελ. 40 καὶ σελ. 106 Ἐρμ.

³ Ἰδε Αέρσιον Ἡρωδιαν. σελ. 356 ἐκδ. β' καὶ Λέντζιον Ἡρωδιαν. Τόμ. Α', σελ. 508.

⁴ Ἰδε Δινδόρφιον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 466. Λίσχυλ. Τόμ. Β', σελ. 180 κέξ. καὶ Λεξ. Λίσχυλ. σελ. 97. Ἡρβ. καὶ Ἑρμαννὸν Orusc. Τόμ. Α', σελ. 286 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 373 κέξ. Ἀρήσιον π. Κράσ. καὶ Ἀφαιρ. σελ. 9 κέξ. Ἰούλ. Ριχτήρον Ἀριστοφ. Σφ. σελ. 209, κλπ.

⁵ Περὶ τοῦ "ΑΝ καὶ ΚΕ (ΚΕΝ, ΚΑ, ΚΑΝ) ἴδε Βέργκιον Griech. Literat. Τόμ. Α', σελ. 130. Ἡρβ. καὶ Ματθίαν Γραμματ. σελ. 1429 ἐκδ. γ'. Εἰρησκονται δ' ἐνίστατε συνημμένα τὸ "ΑΝ καὶ τὸ ΚΕΝ, οἷον «οὐτ' "ΑΝ ΚΕΝ "Αρης ὀνόσαιτο» (Ἰλ. Ν, 127), κτλ. Σχολ. Ἰλιάδ. σελ. 359 Βεκκ. «καὶ ὅτι δις παρελήφθη τὸν σύνδεσμον, "ΑΝ καὶ ΚΕΝ». Ἡρβ. καὶ σελ. 200 «ὁ Σιδώνιος δὲ ἐπὴν κε, ὡς οὐτ' ἄν κεν "Αρης». σελ. 17 «εἰσὶ δὲ πολλάκις καὶ ἄμφω σύνδεσμοι, ὡς τὸ ἄς οὐτ' ἄν κεν "Αρης». Ἰδε Ἑρμαννὸν εἰς Βιγῆρον σελ. 921 ἐκδ. δ' καὶ Orusc. Τόμ. Δ', σελ. 190 καὶ Νάυκιον Mélang. Gréco-Rom. Τόμ. Γ', σελ. 15 κέξ. Ὁ Λάγγιος ἐν τῷ περὶ τῆς Ὀμηρ. χρήσεως τοῦ μορίου ΕΙ σελ. 47 ἀποφαίνεται ὅτι ὑπάρχει τις διαφορὰ τοῦ ἐγκλινομένου ΚΕ καὶ τοῦ ἀρθοτονουμένου "ΑΝ παραπλησία οὖσα τῇ τοῦ ΤΙΣ καὶ ΕΙΣ καὶ ὅτι τὸ "ΑΝ ΚΕΝ εἶνε ἀνάλογον τῷ ΕΙΣ ΤΙΣ.

⁶ Περὶ τοῦ χρόνου τοῦ ΚΑ ἔγραψεν ὁ Ἑλμσλῆτος Ἀριστοφ. Ἀχαρν. σελ.

δεσμος δυνητικός καὶ ἀναιρετικός (coniunctio potentialis et abnegativa).

Ἀνώνυμος γραμματικός ἐν Ἀνεκδότοις Βεκκῆρου ποιούμενος λόγον περὶ τοῦ μορίου τούτου γράφει (σελ. 126) «"ΑΝ: Τοῦτον τὸν σύνδεσμον οἱ τεχνικοὶ δυνητικῶν προσαγορεύουσι· σημαίνει γὰρ πρᾶγμα μὴ γενόμενον, δυνηθὲν δὲ γενέσθαι, εἰ μὴ τι συμβῶν ἐκώλυεν, οἷον εἰ μὴ τὴν Ἑλένην Ἀλέξανδρος ἤρπασεν, οὐκ ἂν Τροία ἀπώλειτο. Ἠδύνατο, φησί, μὴ ἀπολέσθαι Τροία, εἰ μὴ τῆς ἀπωλείας τὴν αἰτίαν παρέσχε τὴν Ἑλένην ἀρπάσας Ἀλέξανδρος. Πέντε τοίνυν ἐγκλίσεων οὐσῶν, μετὰ προστακτικοῦ ῥήματος οὐ συντάσσεται· οὐδεὶς γὰρ λέγει ἀνάγνωθι ἄν. Ταῖς μέντοι ἄλλαις πάσαις συντάσσεται» καὶ (σελ. 128) «ὑποτακτικοῖς δὲ ἐνεστῶτι καὶ παρατακτικῷ Ἰσοκράτης ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα [§ 28] πιστοῖς ἡγοῦ μὴ τοὺς ἄπαντα ὅτι ἄν λέγῃς ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας¹. Περικλειῶν καὶ ὑπερσυντελικῶν Ἰσοκράτης ἐν τῷ πρὸς Εὐθύνοον [§ 8]

76 καὶ ὁ Ἀρήσιος π. Δεκλ. Δωρ. σελ. 382. Περὶ τοῦ ἐν Ἀρκαδικῇ ἐπιγραφῇ εἰρησκομένου ΚΑΝ ἀντὶ τοῦ ΚΑ ἴδε Οὐγ. Οὐδεβῆρον ἐν τῷ περὶ τοῦ Δωρικῆς μορίου ΚΑ σελ. 17. Ἡρβ. δ' ὁμοῦ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Οἰκονομίδου γεγραμμένα ἐν Λοκρ. Ἐποικ. Γράμμ. σελ. 65.

¹ Παρατηρητέον ἐν παρόδῳ τὴν γραφὴν ἄπαντα ἀντὶ τῆς ἄπαν ἢ πᾶν. Ἄν ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους ἔκειτο, ὅα ἦτο πάντως γεγραμμένον κατὰ τὸ ἔθος αὐτοῦ ἐπιμελῶς τὴν συμβολὴν καὶ ἀντιτυπίαν τῶν φωνηέντων ἀποφεύγοντος οὐχὶ ἄπαντα ὅτι ἀλλ' ἄπανθ' ὅτι. Ηλούτ. Ἠθικ. σελ. 350, ε' «ὁ φοβούμενος (Ἰσοκράτης) φωνῆεν φωνήεντι συγκρούσαι». Διονύσι. Ἀλικαρν. π. Ἰσοκρ. Β' «τῶν τε γὰρ φωνηέντων τὰς παραλλήλους θέσεις ὡς λυούσας τὰς ἀρμονίας τῶν ἡχῶν καὶ τὴν λειότητα τῶν φθόγγων λυμαινομένης παρατείνεται» (Ἡρβ. καὶ π. Δεκτ. Δειν. Δημοσθ. Δ' καὶ π. Συνθ. Ὄνομ. ΚΓ'). Ἰερμογ. π. Ἰδ. Α' «μηδ' εἴη σύγκρουσις τις ἐν αὐτοῖς φωνηέντων ἀλλὰ συνέχρητο πάντοθεν τοῖς συμφώνοις, οἷα ἐστὶ καὶ τὰ Ἰσοκράτους» (Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Γ', σελ. 289, 2. Ἡρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 102, 23 καὶ Τόμ. Θ', σελ. 560, 12). Δημήτρ. π. Ἑρμην. 68 «Περὶ δὲ συγκρούσεως φωνηέντων ὑπέλαβον ἄλλοι ἄλλως. Ἰσοκράτης μὲν γὰρ ἐφυλάττετο συμπλήσσειν αὐτὰ καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, ἄλλοι δὲ τινες ὡς ἔτυχε συνέκρουσαν καὶ παντάπασιν». Ἡρβ. καὶ 299 «Ἡ δὲ λειότης ἢ περὶ τὴν σύνθεσιν, οἷα κέχρηται μάλιστα οἱ ἀπ' Ἰσοκράτους φυλάττειν τὴν σύγκρουσιν τῶν φωνηέντων γραμμάτων, οὐ μάλ' ἐπιτηδεῖα ἐστὶ δεινῶ λόγῳ». Κικέρ. de Orat. 44 «Quod quidem Latina lingua sic observat, nemo ut tam rusticus sit, qui vocales nolit coniungere. In quo quidam etiam Theopompum reprehendunt, quod eas literas tanto opere fugerit, etsi idem magister eius Isocrates». Ἄλλ' ὁ Ἀλικαρνασσεὺς Διονύσιος ἐν τῇ τῶν ἀρχαίων

καὶ τούτοις ἐγκαλοῦσιν, οἷς ἂν μήτε αἰσγύνωνται μήτε δεδῶσιν [Γρ. οὐδ' ἂν μήτ' αἰσγύνωνται κτέ.]. Ἀορίστω καὶ μέλλοντι ἐν τῷ περὶ στεφάνου [§ 120] τὸν αὐτὸν ἔχει ἱήλαν ὁ στέφανος ὅπου ἂν ῥηθῆ [Γρ. ὅπου ἂν ἀναρρηθῆ]. Ἐν τῷ αὐτῷ [§ 192] ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῆ».

Ἐν δὲ τοῖς σχολίοις τοῖς εἰς τὴν Διονυσίου τοῦ Θρακῆος γραμματικὴν (Βεκκ. Ἄν. σελ. 972) κεῖται «Παρήκε καὶ τοὺς ἀναιρετικούς, τὸν ΚΕΝ, τὸν ἌΝ, οἱ τοῖς παρωχημένοις συντασσόμενοι τὰ δηλούμενα τῶν ἐγκλίσεων ἀναιροῦσι· τὸ γὰρ ἔγγραφα σημασία τοῦ πράγματος, τὸ δὲ ἔγγραφα ἂν ἀναίρεσις. Τούτους δυνητικούς καλοῦσιν ὅτι τὴν τοῦ δύνασθαι ἔννοιαν δηλοῦσιν, οἷον ὠφεληθῆναι ἂν, εἰ ἀνέγνων ἀντὶ τοῦ ἠδυνάμην ἀναγνοῦς ὠφεληθῆναι»¹.

Ἄξια δὲ μάλιστα παραθέσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου διδασκόμενα ἐν τῷ περὶ Συντάξ. Γ', 6 (σελ. 205, 3) «Γὰρ γεγονότα τῶν πραγμάτων ὁ σύνδεσμος (ἌΝ) ἀναιρεῖν θέλει περιστάσεων αὐτὰ εἰς τὸ δύνασθαι, ἔνθεν καὶ δυνητικός εἴρηται. Τὸ μὲν γὰρ ἔγγραφα ἢ τὸ ἔγγραφον ἢ τὸ ἐγγράφειν ἢ ἀπὸ μέρους γεγονότα ἐστὶν ἢ καὶ ἐκπαλαι γεγονότα· ἔνθεν προσέρχεται τοῖς δυναμένοις τὴν ὕλην αὐτοῦ παραδέξασθαι, ἔγγραφον ἂν, ἔγγραφα ἂν, ἐγγράφειν ἂν· οὐ μὴν τῷ γράφω ἢ γράψω· οὐ γὰρ παρωχῆται, ἢ ἐγχωρήσῃ καὶ ἢ ἐκ τοῦ συνδέσμου ἀναίρεσις μὲν τοῦ γεγονότος, ἐπαγγελία δὲ τοῦ ἐσομένου»².

κρίσει Γ', 3 διαλαμβάνων περὶ τῆς λέξεως τοῦ Θεοκόμπου γράφει «πονηρὰ δὲ καὶ πολλὰ τις τῶν φωνηέντων ἢ σύγκρουσις». Λέγει δὲ καὶ ἐν τῇ πρὸς Γν. Πομπήιον ἐπιστολῇ Γ' «εἰ δ' ὑπερεῖδεν ἐν τούτοις (ὁ Θεόκομπος), ἐφ' οἷς μάλιστα ἐσπούδακε, τῆς τε συμπλοκῆς τῶν φωνηέντων γραμμάτων, κτέ.». Πρὸς καὶ Κωντιλιανὸν IX, 4, 35.

Ἐν τῇ Β' πρὸς Μαθηματικούς Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικοῦ φέρεται «τοῦναντίον γὰρ περίοδον καὶ ἐπιφώνημα θέλοντες λέγειν οἱ ῥήτορες καὶ μὴ φωνᾶεν φωνάεντι συγκρούειν κτέ.» (σελ. 686, 18 Βεκκ.).

1 Ἐν τῇ Ἰωάννου τοῦ Σικελιώτου ἐξηγήσει εἰς τὰς ἰδέας τοῦ Ἐρμογένους παρ' Οὐαλζίῳ Τόμ. Γ', σελ. 112 ἀναγινώσκειται «Τὸ ἌΝ δὲ δυναμωτικὸν λέγουσιν οἱ ῥήτορες ὡς δυναμοῦν μὲν τὸν λόγον καὶ εὐπρεπῆ ποιοῦν, οὐχ ὑποτακτικῶς δὲ ἀλλ' ἐγκητικῶς αἰεὶ συντασσόμενον».

2 Ἰδε καὶ Νεόφ. Καυσοκαλυβίτην εἰς Θεοδώρ. Γραμματ. κτέ. σελ. 1220 καὶ Εὐγέν. Βούλγαριν Κριτ. Ἐπιστ. σελ. 75 καὶ σελ. 401.

Πρὸς καὶ Πρισκιαν. ΙΣ', 11 «Abnegativae sunt apud Graecos ΚΕΝ et ἌΝ, quae verbis coniunctae posse fieri rem ostendunt, sed propter causam aliquam impediri, ne fiat, ut ἐποίησα ἂν, εἰ ἠδυνήθην et

καὶ κεν γηθήσῃ Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες¹.

Nos autem sine coniunctionibus subiunctivis utimur verbis in huiuscemodi sensibus, ut *fecissem, si potuissem, etc.*».

Ἐπίσης τὸ προκείμενον μόριον μετ' ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας καὶ ἀναφορικοῦ ἢ χρονικοῦ μορίου συναπτόμενον ἐμφάνει τι ἀόριστον καὶ καθολικόν, ὀνομαζέεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀοριστολογικόν², οἷον δε ἂν λέγη, ἃ γ' ἂν μέλλῃς ὁρᾶν, ἂν δ' ἀκούσωμεν (=ἃ ἂν), ὅστις ἂν φοβῆται, ὅτι ἂν λέγη, ὅτι ἂν εἴπῃ, ὅν ἂν φάσκω, ὅτι ἂν φῆ³, ἄττ' ἂν οὐδ' λέγῃς, κτλ., πᾶν ὅσον περ ἂν ἔχῃ γένεσιν, ὅπως ἂν εἴπῃς, ὅπως ἂν κελεύσῃς, καθ' ὅσον ἂν δύρωμαι, ἐφ' ὅσον ἂν ἀντέχῃ, κτλ., ὁπότερον ἂν τύχῃ, ὁπότερ' ἂν σοι φαίνεται, κτλ., ὅπως ἂν ἔχῃ, ὅπως ἂν δύρωμαι, ὅπου ἂν κέηται, ὁπόθεν ἂν ἀφικνῆται, ὅποι ἂν πλέῃ, κτλ., ἠνίχ' ἂν συνειδῆ, εὐτ' ἂν μέλλῃ, ἕως ἂν ἢ ἀδιάφθορος, ἕωσπερ ἂν ἦς οἷος εἶ, ἕστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ, ἕστ' ἂν ἀρχωσιν αὐτῶν, μέχρι ἂν ἐγὼ ἤκω, ἄχρι ἂν σχολίασῃ, κτλ., πρὶν ἂν λυθῶ, πρὶν γ' ἂν ἐνδελῶ, κτλ. Πρὸς καὶ ὅταν=ὅτ' ἂν, ὁπόταν=ὁπότ' ἂν⁴, ἐπειδὴν=ἐπειδ' ἂν, κτλ.

1 Ἐξ Ἰλιάδ. Α, 255, ἐνθα γράφεται «ἢ κεν γηθήσαι κτέ.».

2 Ἡ λέξις ἀοριστολογικός-ἀοριστολογική-ἀοριστολογικόν-ἀοριστολογικός παρ' οὐδενὶ μὲν τῶν παλαιῶν κεῖται, εἶνε δ' ὅμως προσφυέστατος καὶ εὐδοκωτάτος γραμματικὸς ὅρος σαφέστατα καὶ εὐσημότετα παριστῶν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος δύναμιν τοῦ ἌΝ.

3 Πρὸς τὸ Ὀμηρικόν ὅτι κεν εἴπω, ὅτι κεν εἴπῃς.

4 Ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ποιήμασι λέγεται ἢ ὍΤΕ ΚΕΝ, ὍΠΠΟΥΕ ΚΕΝ ἢ ὍΤ' ἌΝ, ὍΠΟΥ' ἌΝ, ὍΠΠΟΥ' ἌΝ, οὐχὶ ὍΤΑΝ, κτέ. Σχολ. Ἰλιάδ. Α, 519 «Τὸ τέλειον ὍΤΕ ἌΝ ἐστὶ, καὶ κατὰ συναλοιφὴν ὍΤ' ἌΝ—Πρόδηλον δὲ ἐκ τοῦ χαρακτηριστοῦ ὅτι οὐ δύναται ἐν εἶναι, εἴγε τὰ εἰς ἌΝ ἐπιρρήματα οὐδέποτε συστέλλει τὸ Ἄ· τὸ γὰρ πάμπαν οὐ φύσει ἐπίρρημα· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ σύνθετον δύναται εἶναι· οὐδέποτε γὰρ τὰ ἀναφορικὰ τῶν ἐπιρρημάτων κατ' ἀρχὴν συντίθεται» (Ἰδε Λαρόχην Homer. Textkr. σελ. 327). Παρ' Ἠσιόδῳ

Τοῖς πᾶσι δὲ συμφωνῆς ὑπάρχει ἡ δύναμις τοῦ ἀριστολογικοῦ λεγομένου "AN καὶ αὐτὰ δὲ τὰ παιδία κάλλιστα γινώσκουσι τὴν μεθ' ὑποτακτικῆς ἐγγλίσεως σύνταξιν τοῦ μορίου τούτου. Καὶ ὅμως ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαιῶν ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μεγαλοφώνως κηρύττων ὅτι ἀκριβῶς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπίσταται γλῶσσαν¹ καὶ μετὰ φρυζήματος ἐκάστοτ' ἐπιχειρῶν νὰ γνωματεύῃ περὶ χρήσεων αὐτῆς ἔγραφε πρό τινος χρόνου:

ἔπρεπε νὰ σπουδάσῃ κάλλιον ἔτι τὴν γραμματικὴν ἵνα μὴ περιπίπτῃ εἰς σολοικισμοὺς, ὡς: «ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπάρχη», ὅπου τὸ ἂν δὲν εἶνε ὑποθετικόν, ἀλλ' ἈΟΡΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ καὶ δὲν ἔΝΕΧΕΤΑΙ (Γρ. ἀνέχεται) ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗΝ.

¹Εργ. 258 ὁρθῶς ἐξέδωκεν ὁ Λευνῆπιος ὍΠΟΤ' "AN, ἀλλ' ἐν στίχ. 571 ἔγραψεν ὍΠΟΤΑΝ σημειούμενος «ὅπότεν etiam hic scripsimus—nec sane multum refert, utro modo scribas, modo constans ratio servetur»!

Καὶ ἐν τοῖς Ἰπποκραταίοις φέρεται «ὅτε γὰρ ἂν μὴ ἀποπληρώσῃ οὕτως ὡστε σῆλαι, κτέ.» Ἀλλ' ἡ γνησία γραφή φαίνεται ὅτι εἶνε «ὅ τι γὰρ ἂν μὴ ἀποπληρωθῇ κτέ.» (Πρόβ. Ἑρμερίνσιον Ἰπποκράτ. Τόμ. Β', σελ. 46).

¹ Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς τῷ 1857 ἐκδοθείσης Ἠθοῦς ἢ τοῖ συλλογῆς ποιήσεων πρωτοτύπων καὶ μεταπεφρασμένων, ταυτέστι τόπου σκυθάλων, χώρου ἀποκρίσιος, (σελ. ζ') βοᾷ ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαιῶν «Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο ἀμαρτάνω λέγει καὶ τῆς ἰδίως γραμματικῆς τοιαύτην προσβολὴν ἀποκρούω πάσαις δυνάμει, χωρὶς νὰ φαίνομαι οὐδαμῶς ἐγωίστης· τὸ νὰ μοὶ λέγῃ ὁ Κ. εἰσηγητῆς, ὅτι ἀμαρτάνω τῆς ἐρμηνείας, ὅτι τὰ ποιητικὰ μου δοκίμια ἔχουσι πολλὰ πλημμελήματα, ὅτι τέλος πάντων γράφων στίχους δὲν γράφω ποιήσιν (καὶ τίς, ὦ βέλτιστε, περὶ τούτου ἀμφιβάλλει;), εἰλικρινέστατα βεβαιῶ τὸν ἀναγνώστην ὅτι δὲν μοὶ μέλει οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον, καθότι οὐδὲ κόκκον ποιητικῶν ἀξιώσεων ἔχω, οὔτε μοὶ κατοφαίνεται νὰ μὲ στερωῶσι τίτλου, ὃν οὐδέποτε ἐπεδίωξα (ὦ τῆς ἀφελειστάτης ὑμολογίας!) τὸ νὰ μοὶ λέγῃ ὅμως ὁ Κ. εἰσηγητῆς ὅτι ἀμαρτάνω τῆς ἰδίως γραμματικῆς, ὅτι δηλ. εἶμαι ἀγράμματος, ὅτι μάτην κατέτριψα 10 ὄλα ἔτη εἰς τὰ βήθηα τῆς ἐγκυκλίου παιδείας, τοῦτο μὲ πειράζει (θυμοῦσα κ' ἴς γὰρ ὁ μύθος), καὶ οὐδαμῶς δέχομαι τοιαύτην μορφὴν».

Θαυμασιώτατ' ἀληθῶς ἀπολογεῖται καὶ ἀνδρείοτατα ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀγωνίζεται ὁ κορυφαῖος τῶν Ἀγελαιῶν εὐκόλως δὲ τῷ πειστικωτάτῳ αὐτοῦ λόγῳ ὅκ συνχωροῦμεν, ἂν μὴ ἐν τέλει τοῦ προλόγου (σελ. ι') ἀνεγινώσκωμεν (ἵνα πλεῖστ' ἀλλὰ ἀλλαγῶ ἀπαντῶντα παραλίπομεν) τὸ κομψότατον καὶ χαριέστατον τούτο «Ἄν ταπεινὰ καὶ λόγου ἀνάξια κριθῶσι παρὰ τοῦ κοινοῦ τὰ πρῶτα ταῦτα τῆς ΜΗΚΕΤΙ πειλιωθείσης Μούσης μου πτερυγίσματα», ὑπὲρ ἀψευδέστατον μάρτυριον τῆς περὶ τὰ γράμματα ἀπειρίας τοῦ ἀνθρώπου ὃν μάταια ἀποφαίνει τὰ δαινὰ ἐπιχειρήματα τῆς παθητικῆς καὶ ἐναγωνίου αὐτοῦ ἀπολογίας.

Δὲν φαίνεται πρὸς Θεοῦ δεινότατον καὶ σχετιώτατον νάγνωθ' μὲν τις κοινότητα καὶ προχειρότητα πράγματα, νομίζων ὅτι τὸ "AN ἐν τῇ ῥήσει ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπάρχη εἶνε ἈΟΡΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ καὶ ἀποφαινόμενος ὅτι τὸ ἀριστολογικόν "AN δὲν ἀνέχεται ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗΝ, νὰ δογματίζῃ δὲ θρασύτατα, ὡσπερ ἐξ ἀδύτου τιτὸς χρησμὸν ἀποφθεγγόμενος, περὶ τῶν τῆς Ἑλληνικῆς φωνῆς καὶ χρῆσιν ὀρθότητην νάποκαλῆ προπετῶς σόλοικον, ἀπαίδευτος καὶ σόλοικος αὐτὸς ὢν καὶ οὔτε σύνεσιν ἀκολουθοῦσαν ἔχων οὔτε τὰς αἰσθήσεις ἀπηρώτους;

ὦ μέγιστη τῶν Θεῶν
νῦν οὖσ' Ἀναΐδει', εἰ Θεὸν καλεῖν σε δεῖ.
Δεῖ δέ· τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται Θεός.

Διάφορον τοῦ δυνατικοῦ (ἢ ἀνααιρετικοῦ) καὶ ἀριστολογικοῦ μορίου "AN εἶνε τὸ σύνθετον "AN τὸ τὴν αὐτὴν ἔχον δύναμιν τῷ ἘAN, ἐξ οὗ διὰ συναίρεσεως ἐγένετο, καὶ ὑποθετικὸν συνήθως προσαγορευόμενον, καθόπερ καὶ τὸ ἘAN, ἮN καὶ τὸ ἀπλοῦν EI. Ἐκ τοῦ ὑποθετικοῦ EI καὶ τοῦ δυνατικοῦ "AN παρακειμένων ἀλλήλοις καὶ εὐκόλως οὕτω συμφουμένων ἐσχηματίσθη κατ' ἐκπτώσιν τοῦ I¹ καὶ ἔκτλσιν τοῦ A τὸ δυσύλλαθον μόριον ἘAN. Τὸ κατὰ διάστασιν EI-"AN, παρεμπύπτοντος τοῦ Δ' = ΔE, βλέπει τις παρ' Ὀμήρῳ Ἰλ. Γ, 288:

EI δ' "AN ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδας
τίθειν οὐκ ἐθέλωσιν Ἀλεξάνδροιο πρῶντος.

καὶ Ἰλ. Σ, 273:

EI δ' "AN ἐμοῖς ἐπέεσσιν ἐπιθώμεθα κηδόμενοι περ,
νόητα μὲν εἰν ἀγορῇ σθένας ἔξομεν, κτέ. 2.

¹ Ἴδε τὰ ἐν σελ. 109 τοῦ Σωκράτους γεγραμμένα.

² Ἴδε καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Οἰκονομίδου μνημονεύμενα ἐν Λοκρ. Ἐποικ. Γράμμ. σελ. 63 καὶ σελ. 65.—Παρὰ Γαληνῷ Τόμ. II', σελ. 672 ἀναγινώσκειται «Τὸ μὲν γὰρ διαρκῆ τε καὶ μόνιμον ἔχον αὐτὴν ὀνομάζουσι πλήρης, ὡσπερ τὸν οἶνον οἱ γευσάμενοι μέχρι πλείστου παραμενοῦσῆς αἰσθάνονται τῆς ποιότητος, εἰ δ' ἂν ἐν τάχει πύθηται τε καὶ ἀπολύηται ἡ ποιότης ἡ δύναμις ἡ χροία, κενὸν ἐκεῖνον προσαγορεύουσι». Γραπτέον «ὡσπερ τὸν οἶνον εἰ γευσάμενοι κτέ.» (ἔχουν: ὡσπερ τὸν οἶνον πλήρη ὀνομάζουσιν, εἰ γευσάμενοι κτέ.)

Καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ φέρεται Η', 43 καὶ 47 «ΑΙ δ' ἌΝ ἀφέρπη»¹.
Πρβ. καὶ ΕΙ περ ἌΝ ἐν Ἰλ. Γ, 25. Ε, 224 καὶ 232. Ἐν Β, 597
κεῖται:

σταυτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, ΕΙ περ ἌΝ αὐταὶ
Μοῦσαι ἌΕΙΔΟΙΕΝ, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Ὡς δ' ἐνταῦθα εἶνε τὸ ΕΙ-ἌΝ μετ' εὐκτικῆς συντεταγμένον,
οὕτως ἐν ἄλλοις τόποις τὸ ΕΙ ΚΕ ἢ ΕΙ ΚΕΝ, οἷον Ἰλ. Α, 60.
Β, 123. Ε, 273. Ι, 141. Ν, 288, κτλ. Πρβ. καὶ Η, 387, κτλ.
Γνωστότατον δ' ὑπάρχει τὸ Ἡσιόδειον Ἔργ. 361:

ΕΙ γὰρ ΚΕΝ καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖτο.

Πρβ. καὶ στίχ. 692.

Ἐκ τοῦ ἘΑΝ διὰ διττῆς συνκλιφῆς προῆλθε τὸ παλαιότερον
ἮΝ καὶ τὸ νεώτερον ἌΝ. Τῷ εἰν-ἦν ὁμοικ-εἶνε τὸ εἰ-ἦ, ἦδσα-
ἦδη, κτλ., εἰλω-ἦλων, εἰλωκα-ἦλωκα, κατέαξα-κατῆξα,
καταγένοι-κατηγένοι, κτλ., ἔαρ-ἦρ, κτλ.², νεάτη-νήτη, νεᾶνις

καὶ «οὗ δ' ἂν ἐν τάχει πύηται τε καὶ ἀπολλύηται ἢ ποιότης κτέ.» Ἴσως
δὲ καὶ τοῦ παρὰ Μάξιμου Τυρίῳ Δύγ. ΚΔ', 4 «ἀλλ' ἐξεῖναι φιλεῖν τῷ ἀρίστῳ,
εἰ δὴ τινα ἂν θέλῃ, τῶν καλῶν» (σελ. 96, 35 Διδ.) ἢ ὀρθὴ γραφή εἶνε «ἀλλ'
ἐξεῖναι φιλεῖν τῷ ἀρίστῳ ὅν τινα ἂν θέλῃ τῶν καλῶν». Τὸ χωρίον τοῦ Πλά-
τωνος, εἰς ὃ ἀναφέρεται ὁ Μάξιμος, κείμενον ἐν Πολιτ. Ε', σελ. 468, γ' ἔχει
οὕτω «καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι ἀπαρνηθῆναι ὅν ἂν βούληται φιλεῖν». Πρβ. καὶ
Πλούτ. ΠΟ. σελ. 11, ς' «ἐξεῖναι γὰρ φησι (Πλάτων) δεῖν τοῖς ἀριστεύσασιν ὅν
ἂν βούλωνται τῶν καλῶν φιλεῖν».

1 Περὶ τούτου ποιούμενος λόγον ὁ Κόβητος Μνημοσ. Τόμ. Ι', σελ. 349
γράφει «Mirum ni poeta dederit id quod et caeteri omnes Dorienses et ipse
constanter scribere solet, αὶ δέ κ' ἀφέρπη. Pro ἔαν δέ Dorienses perpetuo
omnes olim αὶ δέ κε νοὶ αὶ δέ κε dicebant, sed qui αὶ δ' ἂν dixerit Doriensium
non memini me audire quemquam». Πρβ. καὶ Ἀρήσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 381 κέξ.

Ἐν τῷ παρ' Ἀπολλωνίου π. Ἐπιφρ. σελ. 566 ἀποσπᾶσμάτι τοῦ Ἀλκιμανος:
τίς ἂν, τίς ποκα β' ἄλλω νόον ἀνδρὸς ἐπίσποι;

ὁ μὲν Σνειδεθίνος ἔγραψε «τίς δ' ἂν, κτέ.», ὁ δὲ Οὐγ. Οὐδεθῆρος ἐν τῷ περὶ τοῦ
Δωρ. μορίου ΚΑ (σελ. 97) εἶκασε «τίς καν, κτέ.», ὅπερ καὶ ὁ Ἀρήσιος
ἐνέκρινεν ἐν τῇ πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐκδοθείσῃ πραγματείᾳ αὐτοῦ περὶ τοῦ Ἰᾶ
σελ. 3. Πρβ. καὶ Βέργκιον Ποιητ. Λυρ. σελ. 848 ἐκδ. γ'. Ἐν τοῖς τοῦ Θεο-
κρίτου ἀπαντᾷ ἐνίοτε τὸ δυνητικὸν μόριον ἌΝ. Ἄλλ' ἀκριβέστερον περὶ τῶν
τοιούτων ἀλλαγοῦ.

2 Ἴδε Λοβέκκιον Πραλειπομ. σελ. 75.

-νήρις, κτλ., ἀληθεία-ἀληθῆ, κτλ. (Πρβ. καὶ δελήτιον=δέλεα-
τιον¹, ὀπήτιον=ὀπέατιον, κτλ.). Τῷ δὲ εἰν-ἔιν ἐμφερῆ ὑπάρ-
χουσι τὸ ὀστέα-ὀστᾶ, χρύσεια-χρυσᾶ, χρυσέαις-χρυσᾶς, κτλ.,
κλέεα-κλέα, κτλ., Πειραιέα-Πειραιᾶ, κτλ. Πρβ. καὶ ὕγια-ὕγιῆ,
ἀφνᾶ-ἀφνῆ², κτλ.

Ὡς δ' ἐκ τοῦ ΕΙ καὶ ἌΝ συνελθόντων ἀπετελέσθη τὸ ἘΑΝ
καὶ συνηρημένως ἮΝ καὶ ἌΝ, οὕτως ἐκ τοῦ ἘΠΕΙ καὶ ἌΝ
συνέστη τὸ ἘΠΕΑΝ, ὅπερ συναλειφθὲν ἐγέννησε τὸ ἘΠΗΝ καὶ
ἘΠΑΝ. Τὸ ἐν παραθέσει ἘΠΕΙ ἌΝ εὐρίσκει τις παρ' Ὀμήρῳ
μεταχειριζομένῳ καὶ τὸ ὁμοίσημον ἘΠΕΙ ΚΕ. Ἰλ. Ζ, 412:

ἘΠΕΙ ἌΝ οὐ γε πότμον ἐπίσπης.

Ἰλ. Ι, 304:

νῦν γὰρ χ' Ἐκτορ' ἔλοισ, ἘΠΕΙ ἌΝ μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
(ἢ ἔλθη).

Ἰλ. Α, 168:

ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἘΠΕΙ ΚΕ κάμοι πολεμίζων³.

Ὀδ. Σ, 150:

μνηστῆρας καὶ κείνον, ἘΠΕΙ ΚΕ μέλαθρον ὑπέλθη.

1 Ἴδε Σμιδῆτιον Ἰσυχ. Τόμ. Α', σελ. 472. Παρ' Ἰσυχίῳ φέρεται καὶ «δέ-
λητι: δέλεατι», περὶ οὗ ποιεῖται λόγον ὁ Ἀρήσιος π. Διαλ. Δωρ. σελ. 193
καὶ ὁ Μεινέσιος Θεοκρ. σελ. 339. Ἐν τῇ γραμματικῇ τοῦ Βερναρδάκη, τῆς οὐδέ-
ποτ' ἐφάνη ἐν τῇ Ἑλλάδι βιβλίον μωρότερον καὶ ἐπιβλαβέστερον τοῖς παισὶ καὶ
ἐν ἧ μόνον ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΕΣ καὶ ἌΝΑΙΣΘΗΤΟΙ διδάσκαλοι δύνανται νὰ βό-
σκωνται, γράφεται «Τᾶ: στέαρ, φρέαρ καὶ δέλεαρ συναϊροῦνται: τὸ φρέαρ, τοῦ
φρέατος φρητὸς κτλ. τὸ στέαρ στήρ τοῦ στέατος στήτος, κτλ. τὸ δέλεαρ τοῦ
δέλεατος δέλητος, κτλ.» (σελ. 41). Ἐν γραμματικῇ, τῆς ἀντικείμενον κύ-
ριον εἶνε ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ διάλεκτος, καὶ ἡ κοινὴ ἢ Ἑλληνικὴ,
καθ' ὅσον δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, διδάσκειται ἄνευ τινὸς
παρατηρήσεως ὅτι τὸ στέαρ, φρέαρ καὶ δέλεαρ συναϊροῦνται! Ὡ τὸμπανα
καὶ κύφωνες, οὐκ ἀρήξετε;

2 Ἴδε καὶ Βέργκιον Griech. Literat. Τόμ. Α', σελ. 76.

3 Σχολ. «Ἀρίσταρχος γράφει ἐπεὶ κε κάμοι, ἵνα μὴ ἦ διπλασιασμός ἐν
τῷ ῥήματι» καὶ οὕτως ἡ συνήθης ἀνάγνωσις. Οὕτως δὲ καὶ Ἡρωδιανὸς φάσκει
ὅτι τὸ ἐπὶ ἦν ἔχει τὸν ἂν, καὶ τίς χρεῖα ἐν δευτέρῳ αὐτὸν κεῖσθαι; Οὐκ ἄγνωστὸν
δὲ ὅτι τινὲς ἐπὶ ἦν κε γράφουσιν» (Πρβ. Λέξισον Ἡρωδιαν. σελ. 195). Ἴδε
καὶ Η, 5 καὶ Ι', 658. Ἐδστάθ. σελ. 73, 12 αἰστέον δὲ ὅτι οὐ πάντες ἀρέσκονται
γράφειν κεκάμω, ἀλλ' οἱ πλείους τὸ ΚΕ συνδετικὸν ἔχοντες φασιν ἐπὶ ἦν κε,
ἦγουν ἐπειδᾷν κάμω» (Ἴδε μάλιστα Λαρώγην Homer Textkr. σελ.

Κτλ. Ὡς δ' ἐλέγετο ΑΙ ΚΑ ἢ ΑΙΚΑ παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν, οὕτω καὶ ἘΠΕΙ ΚΑ ἢ ἘΠΕΙΚΑ¹ καὶ ὈΚΚΑ ἐκ τοῦ ὈΚΑ ΚΑ κατὰ συγχοπὴν τοῦ Α. Ἐν τῷ λεξικῷ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου σελ. 918 ἀναγιγνώσκεται «Ὀκα, ἐπίρ. Δ. ἀντὶ Ὀτε» καὶ «Ὀκακ, ἐπίρ. Η. Δ. ἀντὶ Ὀκα». Τὸ μὲν ὄκα εἶνε Δωρικὸς τύπος τοῦ ὄτε, ὡς τὸ τόκα τοῦ τότε, κτλ., τὸ δ' ὄκακ σύνθετον ἐκ τοῦ ὄκα καὶ τοῦ κα ὃν ἰσοδυναμεῖ προδήλως οὐχὶ τῷ ὄτε ἀλλὰ τῷ ὄταν². Ἐν ἀποσπόμενι Θεόγυου τοῦ Πυθαγορείου (ἐν Στοιχ.

294 κέξ.). Τὴν γραφὴν ἐπέηκε, ἣν πολλὰ ἀντίγραφα φέρουσιν ἐν τῷ τοῦ Ἱσιόδου «αὐτὸρ ἐπέειπε θύη» (Ἔργ. 728), οὐδαμῶς δ' ὠκνησεν ὁ Ἑρμαννός (Ormus. Τόμ. Δ', σελ. 190) νάποκτικαστήση καὶ ἐν τῷ τοῦ Σόλωνος «ἐπὴν καὶ ταῦτ' ἀφίκηται» (παρὰ Πλουτ. Σόλ. Β', 2), ἰσχυρῶς ἀποδοκιμάζομεν. Παρὰ Θεοκρίτῳ ΙΑ', 78 ὁρθῶς τὰ νῦν ἀναγιγνώσκεται ἐκ τῶν κωδίκων παραληφθὲν «ἐπεὶ κ' αὐταῖς ὑπακούσω» (ἢ ἐπακούσω) ἀντὶ τοῦ «ἐπὴν κ' αὐταῖς κτέ.». Ἐν τῇ εἰς τὴν Ἑλλην. σύνταξιν Εἰσαγωγῇ τοῦ μακαρίτου Ἀσωπίου λέγεται «οὕτως ἀπαντῶνται ἠνωμένα τὰ δύο ἰσοδύναμα μόρια ἢν ἦτοι ἄν καὶ κέν, ὡς ἐπὴν κ' αὐταῖς ὑπακούσω—ἄν κ' ἐθέλης (Θεόκρ. ΙΑ', 78. ΚΖ', 35)» (σελ. 440, § 56). Εἰπόντων ὁ συγγραφεὺς ὅτι ἀπαντῶνται ἠνωμένα τὰ μόρια ἢν ἦτοι ἄν καὶ ΚΕΝ παρὰ τὸ πρὸς πίστισιν τοῦ λόγου δύο ἐκ τοῦ Θεοκρίτου μαρτύρια· ἀλλ' ἐν οὐδετέρῳ αὐτῶν κέεται τὸ ἢν! Ἀντὶ δὲ τοῦ «ἄν κ' ἐθέλης» ἔχουσι τὰντίγραφα τοῦ Θεοκρίτου, μόνον τὸν τύπον ἢν μεταχειριζομένου, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν ἸΑΝ, «ἢν Κ' ἐθέλης», ὅπερ ὁ Ἑρμαννός μετετέπωσεν εἰς τὸ «ἦν Γ' ἐθέλης», καὶ «ἢν ἐθέλης». Τίς δ' ὁρθῶς λογιζόμενος δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ μόρια ἢν ἦτοι ἄν καὶ ΚΕΝ εἶνε ἰσοδύναμα; Τὸ ΚΕΝ εἶνε ἰσοδύναμον οὐχὶ τῷ ἢν ἀλλὰ τῷ ἐν τῷ ἢν καὶ ἘΠΗΝ περιεχομένου ἸΑΝ.

Ἐν τέλει παρατηρούμεν ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Θεόγυιδος φέρεται στίχ. 723:

παιδός τ' ἠδὲ γυναικός· ὈΤΑΝ δὲ ΚΕ τῶν ἀφίκηται (ἐφίκηται).

Ἀλλὰ παρὰ τῷ Σόλωνι, ἐξ οὗ ταῦτ' εἶνε εἰλημμένα, ἀναγιγνώσκεται:

παιδός τ' ἠδὲ γυναικός, ἐπὴν καὶ ταῦτ' ἀφίκηται.

Πρὸ Βέργιον Ποιητ. Λυρ. σελ. 430 ἐκδ. γ'.

1 Τῷ Ἀργύσιον φρονούσιν (π. Διαλ. Δωρ. σελ. 383) ὅτι ὀρθότερα εἶνε ἢ ὕψ' ἐν γραφῇ ἐπέειπε, ἀτὰρ ἀντιδοξεῖ ὁ Οἰκονομίδης Λοκρ. Ἐπιγρ. Διαφ. σελ. 10 καὶ Ἐποικ. Λοκρ. Γράμμ. σελ. 59.

2 Ἴδε Βουτυμαννόν Διεξοδ. Γραμμ. Τόμ. Β', σελ. 370 καὶ Ἀρήνσιον π. Διαλ. Δωρ. σελ. 383.—Περὶ τοῦ χρόνου τῆς δευτέρας τοῦ ὄκακ συλλαβῆς ποιεῖται λόγος ὁ Ἀρήνσιος π. Δωρ. Διαλ. σελ. 382. Πρὸ. καὶ Μαινέσιον Θεοκρ. σελ. 269 καὶ σελ. 473. Φρίσχιον Θεοκρ. Τόμ. Α', σελ. 160 καὶ σελ. 289, κλπ. Κατὰ τὸν Κόβητον Var. Lect. σελ. 405 «Doricum ΚΑ εἰ ΟΚΚΑ ὄταν) non ΟΚΑ (ὄτε) semper et ubique ultimam producunt».

Ἀνθολ. Α', 67 ἐκδ. Μειν.) γράφεται πολλάκις πληρωμένως ὈΚ ΚΑΝ ἀντὶ τοῦ ὈΚΚΑ, ἐν δ' ἀποσπόμενι τοῦ Ἀρχύτα (αὐτ. Α', 73) φέρεται κακῶς «ἔστι δ' ὄταν», ἀντὶ τοῦ «ἔστι δ' ὄκα», ἦτοι «ἔστι δ' ὄτε»¹.

Ὁ Ὀμηρος μόνον τὸ συναληλιμμένον ἢν μεταχειρίζεται, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἀσυνάλειπτον ἘΑΝ ἢ τὸ ἕτερον συνηρημένον ἸΑΝ. Ὡσαύτως τὸ παρὰ τοῖς λυρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς ἀπαντῶν κέαρ εἶνε ἀλλότριον τῆς ἐπικῆς διαλέκτου, καθ' ἣν δεῖποτε τοῦ μονοσυλλάβου τύπου κῆρ γίνεται χρῆσις, οὐδέποτε δὲ τοῦ ἐντελοῦς ἢ πλήρους. Χαρίεν δὲ φαίνεται τὸ τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1029, 50 «Τὸ δὲ ἦν γῆρας ἔλη Ἀττικόν ἐστι θέλημα· ἦν γὰρ ἄλλως κοινότερον τὸ εἰ γῆρας ἔλη»².

Ἐν Ἰλιάδι Θ εἰπὼν πρῶτον ὁ ποιητῆς (στίχ. 477):

σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλερίζω
χωομένης, οὐδ' Εἰ ΚΕ τὰ νεῖατα πείραθ' ἴκηαι.

ἐπιφέρει μετ' ὀλίγα (στίχ. 482):

οὐδ' ἢν ἐνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὐ σεῦ ἔγωγε
σκυζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο.

Πρὸ. καὶ Ι, 359:

ὄψεαι, ἢν ἐθέλησθα καὶ Αἰ ΚΕΝ τοι τὰ μεμύληθ.

Ὀμοίως οὕτ' ἘΠΕΑΝ οὕτ' ἘΠΙΑΝ ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεσιν

1 Ἴδε Κόβητον Μνημοσ. 1874, σελ. 89. Πρὸ. καὶ Ἑρμαννόν Ormus. Τόμ. Δ', σελ. 46.

2 Περὶ τῆς τοῦ Εἰ μεθ' ὑποτακτικῆς συντάξεως παρὰ τε τῷ Ὀμήρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις θὰ πραγματευθῶμεν ἐν ἑτέρῳ τύπῳ.

3 Ὡς ἐνταῦθα τίθεται δις τὸ ὑποθετικὸν μόριον, οὕτω καὶ ἐν Η, 117:

Εἰ ΠΕΡ ἀδειῆς τ' ἐστὶ καὶ Εἰ μόθου ἔστ' ἀκόρητος.

Εὐστάθ. σελ. 669, 37 «Ἐπαναφορικὸν δὲ τὸ εἴ περ ἀδειῆς ἐστὶ καὶ εἰ μόθου ἔστ' ἀκόρητος ἐπίτηδες καλλωπισθὲν· ἄλλως γὰρ ἀσφαλὲς εἰς φράσιν καὶ τὸ εἴ περ ἀδειῆς ἐστὶ καὶ μόθου ἀκόρητος» (Πρὸ. καὶ σελ. 564, 29).

Ἐν τῷ παρὰ Πλουτάρχῳ Ἡθικ. σελ. 575, 28 Διδ. ἐξμετρη:

ἠδὲ μὲν ἸΑΝ τι φέρης, ὀλίγον δ' ἄχος ἢν ἀπολείπης.

Ἰσως ἦτο κατ' ἀρχὰς γεγραμμένον ἢν. Πρὸ. καὶ Ὁθ. Συναδύρον Καλλιμ. Τόμ. Β', σελ. 785.

εὐρίσκειται ἀλλὰ μόνον τὸ ἘΠΗΝ. Αἴτιον δ' ἀμφίβολον εἶνε τὸ ἄπαξ ἐν τῇ Ἰλιάδι φερόμενον ἘΠΗΙΔΑΝ,

ταρβεί, ἐπειδὴν πρῶτον εἰσίζεται λόγον ἀνδρῶν (N, 285).

ἀνθ' οὗ ὑπὸ τινῶν ἐκδοτῶν γράφεται ἘΠΗΙ ΚΕ(N) ἢ ἘΠΗΝ ΔΗ. Ηρόδ. Ὀδ. M, 55:

αὐτὰρ ἘΠΗΝ ΔΗ τὰς γε παρεξέλασσωσιν ἑταῖροι.

ἐνθα ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἘΠΗΙΔΑΝ¹. Ἡ χρῆσις τοῦ Ἡσιόδου οὐδὲν διαφέρει τῆς τοῦ Ὀμήρου².

Καὶ ὁ Ἡρόδοτος μόνον τὸ ἸΝ μεταχειρίζεται ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἘΠΗΝ λέγει ἘΠΗΕΑΝ. Γρηγόρ. Κορίνθ. περὶ τῆς Ἰάδ. Διαλ. § 55 «Ὅτι τὸ ἘΠΗΑΝ ἘΠΗΕΑΝ λέγουσιν. Ἡρόδοτος [B', 68] ἐπεὶ ἐκβῆ ἐς τὴν γῆν ἐκ τοῦ ὕδατος ὁ κροκόδειλος». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐνιαχοῦ πάντιγραφα τοῦ Ἡροδότου πλὴν τοῦ ἘΠΗΕΑΝ ἔχουσι καὶ τὸ ἘΠΗΙΔΑΝ, ἐν ἐνὶ δὲ χωρίῳ τῷ ἐν II', 144 πάντα συμφώνως φέρουσιν «ἀλλ' ἐπειδὴν τάχιστα πύθεται». Ἡ γνησίξ δ' ὁμοῦ καὶ ἐν τούτῳ γραφὴ εἶνε ἀναμφηρίστως ἘΠΗΕΑΝ³. Σφάλλεται ὁ Βάδαμος⁴ γράφων παρ' Ἡροδότῳ A', 53 «ὕμῃς ἐπειρωτῆ εἰ (στρατεύσεται κατὰ νόον ἘΑΝ) στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας κτέ.».

Περὶ τῆς Ἱπποκρατείου χρήσεως ποιούμενος λόγον ὁ Δινδόρφιος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου γράφει.

Apud Hippocratem, qui saepissime utitur forma ἦν, an recte legatur ἐὰν De judic. p. 54 et 55, De cap. vuln. p. 907, C, dubito.

Πολλάκις ἐν τῷ περὶ κρίσιων ἀναγινώσκειται τὸ ἘΑΝ, ὅλον «ἐὰν μὴ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον σκληρὸν γένηται» καὶ «ἐὰν πεπαινωσῶσι» καὶ «ἐὰν δὲ μεταβάλλῃ ἐς τοὺς ἰχθῶρας» καὶ «ἐὰν ἐκ

¹ Ἴδε Θείραχιον Γραμματ. § 324, ² καὶ Λαρώγην Ἰλιάδ. Τόμ. Δ', σελ. 18. Ηρόδ. καὶ Σπιτζήνηρον Ἰλιάδ. Τόμ. Α', γ', σελ. 33.

² Παρὰ Τυρταίῳ Z', 16 Βαχ. φέρουσι πάντιγραφα κακῶς «ὄσσ', ἸΑΝ αἰσχρὰ πάθη, γίνεται ἀνδρὶ κακὰ», ἀνθ' οὗ ὁρθῶς μὲν ὁ Βαλκενάριος ἔγραψεν ἸΝ, πλημμελῶς δ' ὁ Σχαιφῆρος (Ἠθικ. Ποιήσ. σελ. 91) ἘΑΝ.

³ Ἴδε Κοίνιον Γρηγ. Κορ. σελ. 405 Σχ. Βρεδδίου π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 38 καὶ Δινδόρφιον π. Διαλ. Ἡροδ. σελ. 36.

⁴ Μνημύσ. 1873, σελ. 388.

πόνου λεπτὰ γένηται» καὶ «ἐὰν ἀλγέῃ ἢ κεφαλῇ» (Τόμ. Γ', σελ. 312) καὶ «ἐὰν δὲ τότε μὲν καθαρὸν οὐρηθῇ» καὶ «ἐὰν πυρρὸν καὶ λεπτὸν ἢ τὸ οὔρον» καὶ «ἐὰν μεταβολὰς ἔχῃ τὸ οὔρον» (σελ. 314) καὶ «ἐὰν ἐξοῆς ξυστῆται» καὶ «ἐὰν αἱ φλέβες σφύζωσι» καὶ «ἐὰν τεταρταῖος πονῆται» καὶ «ἐὰν ἐπιγένηται» (σελ. 315), κτλ. Ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν ἐν κεφαλῇ τραυμάτων φέρεται οὐ μόνον «ἐὰν μὴ σοι καταφανῆς ἢ ἢ τρωσίς» (Τόμ. Α', σελ. 385) ἀλλὰ καὶ «καὶ ἂν τὸ μὲν ὀστέον ψιλωθῇ τῆς σαρκός» (σελ. 384). Καὶ ἐν τῷ γνησιωτάτῳ δὲ τοῦ Ἱπποκράτους βιβλίῳ περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων κεῖται «ὅς ἘΑΝ τις ἐπιτάμη, ἔγονοι γίνονται οἱ ἐπιμηθέντες» (Τόμ. Α', σελ. 278). Εὐρίσκειται δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ἘΠΗΙΔΑΝ, ὅλον «ἐπειδὴν ἀφίκεται τις (Γρ. ἀΠίκεται τις)» καὶ «ἐπειδὴν ἀναρπασθῇ καὶ μετεωρισθῇ» καὶ «ἐπειδὴν ἀφίκωνται (Γρ. ἀΠίκωνται) παρὰ γυναῖκας» (σελ. 241. σελ. 255 καὶ σελ. 278). Τὸ ἘΠΗΝ βλέπει τις ἐν Τόμ. Α', σελ. 389, κτλ. καὶ ἐν Τόμ. Γ', σελ. 313, κτλ.

Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ φέρεται ἀπόσπασμα τοῦ Ἐκαταίου ἐκ τῆς Περιηγήσεως¹ «καὶ ἘΑΝ δοῦλος εἰς (Γρ. ἐς) τὴν πόλιν ταύτην λίθον προσενέγκῃ (Γρ. προσενείκῃ), ἐλεύθερος γίνεταί, ΚΑΝ ξένος (Γρ. ξείνος) ἢ» (σελ. 237, 6) καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Κτησίου «ἘΑΝ δὲ τι εὐρωσι ἐν τῇ ὁδῷ κτέ.» (σελ. 242, 7).

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σκαρλάτου λέγεται σελ. 465:

Ἐπὸν [ἐπεῖ, ἐν], σύνδ. Ἐφοῦ (πρὸς ὑποτ. καὶ σπν. εὐκτ.)
» Ἐπὴν κρατῆρι μιγείῃ, «Ὀδ. Δ. » Ἐπὴν τισαίμεθα λώ-
θην, «Ἰλ. Γ.

καὶ σελ. 470:

Ἐπεῖον, Ἰων. ἀντὶ Ἐπὸν.

καὶ σελ. 477:

Ἐπὴν, Π. Ἰων. ἀντὶ Ἐπὸν.

Ἀντὶ τοῦ κρατῆρι γραπτέον κρητῆρι, τὸ δὲ μιγείῃ μεταβλητέον εἰς μιγείῃ. Οὐδαμῶς δ' ἡμῶν ἐπαινετὸν φαίνεται, γινόμε-

¹ Ηρόδ. Κ. Μυλλήρον Ἱστορ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. XII κέξ.

νου λόγου περί τοῦ ἘΠΙΑΝ, νὰ παράγονται μαρτύρια μόνου τοῦ ἘΠΗΝ. Εὐρίσκειται δὲ τὸ ἘΠΗΝ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικαῖς λο-
γογράφους ἐνίοτε. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς γράφει ἐν Ἀτά-
κτων Τόμ. Β', σελ. 56 «ἀπὸ τὸ ἰωνικὸν χρονικὸν ἐπίρρημα Ἐπὴν
(Ἀττ. Ἐπὴν)».

Οἱ παλαιοὶ δραματοποιοὶ οὐδέποτε τοῦ ἌΝ ποιοῦνται χρῆσιν,
ἀλλ' ἀείποτε τοῦ ἘΑΝ ἢ ἮΝ. Σοφοκλ. Ἦλ. 821 :

ὡς χάρις μὲν, ἮΝ κτάνη,
λύπη δ', ἘΑΝ ζῶ· τοῦ βίου δ' οὐδεὶς πόθος.

Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 1097 :

νῆ τὴν Ἐκάτην, ἘΑΝ τε βούλη γ' ἮΝ τε μή.

Ἰππ. 271 :

ἀλλ' ἘΑΝ ταύτη γε νικᾷ, ταυτὴ πεπλήξεται·
ἮΝ δ' ὑπεκκλήνη γε δευρὶ, τὸ σκέλος κυρηθάσει.

Πρόβ. καὶ στίχ. 276. Νεφ. 484 :

ἮΝ μὲν γὰρ ὀφείληται τί μοι, μνήμων πάνυ·
ἘΑΝ δ' ὀφείλω, σχέτλιος, ἐπιλήσμων πάνυ.

Κτλ. Οὐδαμῶς δὲ παράδοξον εἶνε ἂν ἐν ἀλλόγοις τισὶ τόποις πα-
ρέχωσιν ἡμῖν ἀντίγραφα τὸ ἌΝ ἀντὶ τοῦ ἘΑΝ ἢ ἮΝ. Τὸ ἐν
τῷ Οἰδίποδι Τυράννῳ 1062 :

Θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἌΝ ἐκ τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανεὶ κακί.

διώρθωσεν ὁ περιώνυμος Ἑρμῆανδρος μεταγράφας «οὐδ' ἘΑΝ τρί-
της κτέ.»¹. Καὶ ἀντὶ τοῦ ἌΝ (=ἄ ἄν) εὐρίσκειται ἐνίοτε ἐν
τοῖς ἀντιγράφοις ἌΝ γεγραμμένον, οἷον Σοφοκλ. Οἰδ. Τυρ. 281.
Φιλοκτ. 574, κτλ. Εὐριπ. Ἄπ. 1047, κτλ.². Εἰς τὸ ἐν Αἴαντι :

καὶ μὴ δοκῶμεν ὀρῶντες ἌΝ ἠδῶμεθα
οὐκ ἀντιτίσειν αὖθις ἌΝ λυπώμεθα (στίχ. 4085).

φέρεται ἢ ἐξῆς παρατήρησις ἐν τοῖς παλαιοῖς σχολίαις³ «Ὅτι

¹ Ἰδὲ Δινδάρφιον Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 131 καὶ Λεξ. Αἰσχυλ. σελ. 98.
Περὶ ἄλλων τινῶν χωρίων ἴδὲ Βεακῆρον Ἀριστοφ. Τόμ. Γ', σελ. 150 καὶ
σελ. 498.

² Ἰδὲ Ἑλλένδετον Λεξ. Σοφοκλ. σελ. 51 ἐκδ. β'.

³ Τόμ. Β', σελ. 352 Ὁξ.

ἀμφοτέρω τῷ ἌΝ οὐ μόνον σύνδεσμοὶ εἰσιν, ἀλλὰ δύο μέρη τοῦ
λόγου, Ἄ ἄρθρον καὶ ἌΝ σύνδεσμος, ὅθεν καὶ κατὰ κράσιν ἌΝ
γέγονεν, ὡς τῷ σοφωτάτῳ ἐπενοήθη Πλανούδῃ. Ὁ γὰρ ἌΝ σύν-
δεσμος βραχὺς ἐστὶ παρὰ τοῖς μετρικοῖς, ἐνταῦθα δὲ μακρὸν ἐστὶ
τὸ ἌΝ, ὥστε δύο μέρη τοῦ λόγου ἐστὶ κραθέντα εἰς ἓν.

Ὡς δὲ τὸ ἌΝ, οὕτω καὶ τὸ ἘΠΙΑΝ ἀντὶ τοῦ ἘΠΗΝ κατὰ
πάντα τρόπον ἀλλότριον τῶν παλαιῶν δραματοποιῶν ὑπάρχει,
οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἘΠΕΙΑΝ ἀναγινωσκόμενον παρὰ τε τῷ Αἰσχυλῷ
καὶ τῷ Σοφοκλεῖ καὶ ἄλλοις. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Σοφοκλέους
παρὰ Σταβαίῳ Ἀνθολ. ΚΗ', 1 καὶ ἐν Ἰρακλεῖ Μαιναμένῳ τοῦ
Εὐριπίδου στίχ. 1364 ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς κώδιξι φερομένου ἘΠΙΑΝ
εἰ ποιοῦν ὁ Ἑρμῆανδρος ἔγραψεν ἘΠΗΝ, ὅπερ κεῖται καὶ παρ' Ἀρι-
στοφάνει (Ὀρν. 983. 1355. Λυσιστρ. 1175) καὶ παρὰ Θουκυ-
δίδῃ (Ε', 47. Η', 58)¹. Ὁ Βρούγκιος τὸ μεθ' ὑποτακτικῆς ἐγ-
κλίσεως συντεταγμένον ἘΠΕΙ ἐν Οἰδίποδι ἐπὶ Κολωνῷ στίχ.
1225 ἐπεὶ φανῆ καὶ ἐν Ἀντιγόνη στίχ. 1025 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη
μετετύπωσεν εἰς τὸ ἘΠΗΝ².

Τὸ ἌΝ καὶ ἘΠΙΑΝ ἀπαντῶσι συχνάκις παρὰ τοῖς ποιηταῖς
τῆς μέσης καὶ τῆς νέας κωμωδίας. Παραλαμβάνονται δ' ἐνίοτ' ἐν
τῇ αὐτῇ ῥήσει τὸ τε ἘΑΝ καὶ τὸ ἌΝ, οἷον Ἀναξάνδρ. Ἀποσπ. 34 :

ἌΝ μὲν γὰρ ἦ τις εὐπρεπής, ἱερὸν γάμον καλεῖτε·
ἘΑΝ δὲ μικρὸν πανταλῶς ἀνθρώπιον, σταλαγμῶν.

καὶ :

ἘΑΝ δὲ κριόν, Φρίξος· ἌΝ δὲ κωδάριον, Ἰάσων.

¹ Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος ἀποφάνεται «Καὶ ἘΠΙΑΝ καὶ ἘΠΕΙΑΝ· εἴρηται
δὲ ἐπὶ πλέον τὸ ἐπειδάν. Πλάτων ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Πολιτικῶν ἐπὶ ἀνα-
νεώσωμαι τὸν Θρασυμάχου λόγον» (σελ. 114, 5). Ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ
Πλάτωνος σελ. 358, 6' φέρεται «οὕτωςί σὺν ποιήσω, ἔάν καὶ σοὶ δοκῆ· ἐπανα-
νεώσωμαι τὸν Θρασυμάχου λόγον, κτέ.». Ὀλίγα δ' ἀντίγραφα ἔχουσι τὴν
προφανέστατα πλημμελεῖ γράφην «ἐπὶ ἀνανεώσωμαι», ἣν οὐδαμῶς ὑπόπτει-
σεν ὁ ἄκριτος Μάγιστρος.

² Καὶ τὸ παρὰ Μιμνέρμῳ Α', 5 «ἐπεὶ δ' ὀδυνηρὸν ἐπέλθῃ γῆρας» ἔτρεψεν ὁ
Βρούγκιος εἰς ἐπὴν, ὅπερ δὲν ἀποδέχεται ὁ Σχαιφῆρος Ἠθικ. Ποιησ. σελ. 99,
τοῦναντίον δὲ τὸ ἐν Β', 9 «ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὄργης» μετέβαλεν
εἰς ἐπεί.

Πρβ. καὶ "Αλεξ. Ἀποσπ. 139. Φιλῆμ. 69:

ἘΑΝ τε κλάης ἌΝ τε μή, πορεύεται.

Πρβ. καὶ 87. 109. 182. Δίφιλ. 63, 11:

ἔπειτ' ἘΑΝ τὰργύριον καταβάλης,
ἐπράξας Λίγυαϊον· ἌΝ δ' αὐτὸν δέη
κέρματ' ἀποδοῦναι, προσαπέδωκεν Ἀττικάι.

Τὰ τοῦ μακαρίτου Ἀσωπίου ἐν Συνητ. Περιοδ. Δευτ. σελ. 384, § 114 ἐκδ. ε' «Σημειῶσι δὲ ὅτι τὸ ἄν, ἀντὶ τοῦ εἰάν, ὄχι μόνον τοῖς τραγικοῖς, ἀλλ' ἐν γένει τοῖς ἀττικοῖς ποιηταῖς εἶναι ἀχρηστον, μεταχειριζομένοις τὸ ἦν· τοῦλάχιστον τὰ πλεῖστα διὰ τοῦ ἄν χωρὶα κρίνονται ὑποπτα· ἔχει δὲ τὸ ἄν μακρὸν τὸ α» εὐκόλως ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν διελάβομεν ἐξελέγχονται μετὰ τινος ἀμελείας καὶ οὐχὶ μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας γεγραμμένα. Φαίνεται δ' ὅτι ὁ Ἀσωπίος ἠκολούθησε τῷ Ἑρμαννῶ λέγοντι ἐν ταῖς εἰς τὸν Βιγῆρον Σημειώσεσι².

Practerea tenendum, quod vere observavit censor Heeubae Porsonianae in *Monthly Review* 1799. Aug. p. 430.

Atticos poetas nunquam ἄν pro εἰάν, sed semper ἦν dicere.

Πρβ. καὶ Κλότζιον ἐν ταῖς εἰς τὸν Δεβόριον Σημειώσεσι:³

nisi quod Attici poetae contractam formam potius ἦν quam ἄν dixisse videntur, id quod olim observavit censor Heeubae Porsonianae in *Monthly Review* 1799. Aug. p. 430. comprobavitque iudicio suo G. Hermannus ad Vigerum p. 823. ed. tert., quamquam καὶ ἦν potius apud eos legitur quam καὶ ἄν, contra in decretis, legibus, titulis lapidum saepissime εἰάν, rarius ἄν, rarissime ἦν invenitur, qua de re observavit L. Dindorfius in H. Stephani *Thesauró Gr. linguae* vol. II. p. 3. D.

¹ Πρβ. καὶ Ἀνθολ. Παλ. ΙΑ', 74:

ὄξος ἘΑΝ αἰτῶ, τόξον φέρει· ἌΝ δέ γε τόξον | ὄξος

Τὸ «ὄξος ἘΑΝ αἰτῶ» εἶνε ἀνάγνωσις τοῦ Ἑρμαννοῦ (Oruse. Τόμ. Α', σελ. 376) ἀντὶ τοῦ «ὄξος ἌΝ αἰτήσω», ἐνθα τὸ ἐκ τοῦ ἘΑΝ συνηρημένον ἌΝ βραχὺ ἔχει τὸ Α!

² σελ. 820 ἐκδ. ε'.

³ σελ. 151.

Ἄλλ' ἢ μὲν τετάρτη ἢ καὶ τελευταία ἔκδοσις τοῦ Βιγῆρου ὑπὸ τοῦ Ἑρμαννοῦ ἐγένετο τῷ 1834, αἱ δ' εἰς τὸν Δεβόριον Σημειώσεις τοῦ Κλότζιου ἐδημοσιεύθησαν τῷ 1840-2. Ὄφειλε δὲ πάντως ὁ Ἀσωπίος ἀκριβέστερα αὐτῶν νὰ διδάξῃ ἐν βιβλίῳ ἐκδοθέντι τῷ 1858. Ἄλλὰ γελοῖοι ἔσως παρὰ τοῖς γραμματέων ἐπιστήμοσι καθιστάμεθα τοιαῦτα περὶ τοῦ Ἀσωπίου γράφοντες, ὃν ἀτοπώτατον μὲν εἶνε νὰ καταλέγῃ τις ἐν τοῖς φιλολόγοις, δεινοτάτη δὲ βλασφημία νὰ παραβέλλῃ ὅπως ἴποτε πρὸς τὸν Ἑρμαννὸν ἢ καὶ πρὸς τὸν Κλότζιον.

Ὁ Θουκυδίδης μόνον τὸ ἘΑΝ καὶ ἮΝ μεταχειρίζεται, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἌΝ¹. Ὁ Σουίδα ποιούμενος λόγον περὶ τῆς παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ χρήσεως γράφει² «ἘΑΝ ὀλοκλήρως αἱ περὶ Θουκυδίδην τότε λέγουσιν, ὅτε προτέτακται ὁ Ἦ· ὅταν δὲ μὴ οὕτως ἔχῃ τάξεως, συνηρημένως λέγει. Ἐν δευτέρῃ ἢ εἰάν οἱ πολέμοιοι νηῆτη στρατῷ ἐπιπλέωσι.—ἢ εἰάν βιασθῆ, ὑπάρχει τοῖς ἀποστήσασι πολέμοιοις». Τὸ δεύτερον χωρίον εὕρισκεται ἐν Βιβλ. Γ', 47. Τὸ δὲ πρῶτον κείμενον ἐν Βιβλ. Β', 24 γράφεται «ἮΝ ΜΗ αἱ πολέμοιοι κτέ.». Τὸ ἀνάληθες τῆς τοῦ Σουίδα διδασκαλίας ἀποδείκνυται τρανῶς ἐκ χωρίων τοῦ Θουκυδίδου, ἐν οἷς φέρεται τὸ ἘΑΝ, μὴ προσκτισμένου τοῦ Ἦ, οἷον Α', 44: τῆ ἀλλήλων βοηθεῖν, εἰάν τις ἐπὶ Κέρκυραν ἔη. Δ', 23: ἰσχυριζόμενοι ὅτι δὴ εἴρητο, εἰάν καὶ ὀτιοῦν παραβαθῆ (Πρβ. καὶ 118). Ε', 47: — Ὀλυμπίοις τοῖς νυκί. Ἐἰάν δέ τι δοκῆ ἀμεινον εἶναι κτέ. (Πρβ. καὶ Γ', 96. Ζ', 68). Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι πολλῶ συχνότερον ἀναγινώσκειται παρὰ Θουκυδίδῃ τὸ ἮΝ ἢ τὸ ἘΑΝ.

Παρὰ Πλάτωνι καὶ Ξενοφῶντι γίνεται χρῆσις οὐ μόνον τοῦ ἘΑΝ καὶ ἮΝ ἀλλὰ καὶ τοῦ ἌΝ ἐν οὐκ ὀλίγοις χωρίοις. Πλάτ. Πολιτ. σελ. 292, ε' «ἌΝ τ' ἀρχῆ καὶ ἘΑΝ μή», κτλ. Ξενοφ. Ἀναβ. Ε', ζ', 5 «καὶ ἘΑΝ μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικεῖν—ἌΝ δ' ὑμῖν φαίνονται ἀδικεῖν οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες». Ἀπομν. Α', β', 36 «Μηδέ, ἌΝ τι ὠνόμαζι, ἔφη, ἮΝ πωλῆ νεώτερος τριέκοντα

¹ Πρβ. Πόππον Θουκυδ. Μέρ. Α', α', σελ. 230 καὶ Μέρ. Α', σελ. 28 ἐκδ. μεγ.

² Τόμ. Α', β', σελ. 71 Παρ.

ἐτῶν, ἔρωμαι ὅπου πωλεῖ; — Μηδ' ἀποκρίνωμαι οὖν, ἔφη, "ΑΝ τί με ἐρωτᾷ νέος, ἘΑΝ εἰδῶ, οἷον ποῦ οἰκεῖ Χαρικλῆς». Ὁ Α. Δινδῶριος ἐξέδωκε «μηδ' ἘΑΝ τι ὠνῶμαι». Διατείνεται δ' ὅτι μόνον τὸ ἘΑΝ καὶ ἼΗΝ καὶ ἘΠΗΝ ὑπάρχουσιν ἐν χρήσει παρὰ τῷ Ξενοφῶντι¹, ἀποξενοῖ δὲ καὶ τοῦ Πλάτωνος τὸ "ΑΝ². Ὁ Κ. Ε. Χ. Σνεϊδῆρος ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν εἶνε ἄχρηστον τὸ "ΑΝ ἐν τοῖς διαλόγοις τοῦ Πλάτωνος³.

Περὶ τῆς παρ' Ἰσοκράτει χρήσεως πραγματεύεται ἐκτενῶς ὁ Βενσελῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀρεοπαγιτικοῦ⁴· δοξάζει δ' ὅτι οὐτ' ἘΑΝ οὐτ' "ΑΝ εἶπεν ὁ Ἰσοκράτης ἀλλὰ μόνον ἼΗΝ ἢ ὅτι πλὴν τοῦ ἼΗΝ ἔγραψε μὲν ἴσως καὶ "ΑΝ, οὐχὶ δ' ὅμως καὶ ἘΑΝ. Εὐρίσκεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ ἘΠΗΝ ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον § 37.

Ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Δημοσθένους ἀμφιβολιωτάτη μὲν εἶνε ἡ χρῆσις τοῦ ἼΗΝ, βεβαιωτάτη δ' ἡ τοῦ "ΑΝ, οὐχὶ δὲ πάντη ἀναμφίλογος ἡ τοῦ ἘΑΝ. Ἐν ἐνὶ καὶ μόνῳ τόπῳ φέρουσι τὸν τύπον αὐτοῦ τὸν τύπον ἼΗΝ. Ἐν τῷ Α' Φιλιππικῷ § 7 λεχθέντος πρῶτον «"ΑΝ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσατε γενέσθαι γνώμης κτέ.», ἐπιφέρεται ἔπειτα ὡς συγκεφαλαίωσις καὶ καθολικὴ παράστασις «συνελόντι δ' ἀπλῶς, ἼΗΝ ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσατε γενέσθαι κτέ.». Φρονοῦσι δὲ τινες ὅτι παικίλιος χάριν ὁ Δημοσθένης εἶπεν ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ῥήσει "ΑΝ ἐθελήσατε—ἼΗΝ ἐθελήσατε, ὡς ὁ Ἰσοκράτης ἐν τῷ Πανηγυρικῷ § 163 «ἘΑΝ μὲν ὁ βάρβαρος ἐρωμενεστέρας κατὰ στήν ἄς πόλεις—ἼΗΝ δ' ἡμεῖς αὐτὰς πρότεροι καταλάβωμεν», καίτοι οὐδαμοῦ ἀλλαγῶν χρῆσιν ποιησάμενος τοῦ ἘΑΝ⁵. Ἀλλ' ὁ Γ. Δινδῶριος ἔγραψε παρὰ τῷ Δημοσθένει «"ΑΝ ὑμῶν αὐτῶν

1 Πρβ. καὶ Σαύπιον Ξενοφ. Τόμ. Α', σελ. XXVII. Τόμ. Β', σελ. XVII. Τόμ. Γ', σελ. XVII καὶ Λεξιλ. Ξενοφ. σελ. 37. σελ. 50.

2 Κύρ. Παιδ. σελ. 11. Ἐλλην. σελ. 85. Ἀπομνημ. σελ. 11. Πρβ. καὶ τὴν δ' Ἐυδὴν ἐκδοσὶν τῆς Κύρου Παιδείας σελ. XII.

3 Πλάτ. Πολιτ. Τόμ. Γ', σελ. 120.

4 σελ. 146-8.

5 Ἴδε Βοιμέλιον Δημοσθ. Δημηγ. σελ. 131 καὶ 414 καὶ Ῥεδάντζιον Δημοσθ. Τόμ. Α', σελ. 120 ἐκδ. γ'.

ἐθελήσατε κτέ.»¹. Ἐν τῷ π. Στεφ. § 176 κακῶς ποτε ὑπὸ τοῦ Βεγκῆρου ἐξεδόθη «ἼΗΝ μέντοι πεισθῆτ' ἐμοί» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις "ΑΝ. Ἐν τῷ Δ' Φιλιππικῷ § 1 ἀντὶ τοῦ πρότερον φερομένου «ἼΗΝ προσαγγελθῆτι νεώτερον» ἀναγινώσκεται τὰ νῦν κατὰ τε τὸν ἀριστον κώδικα καὶ ἄλλους «ἼΗ προσαγγελθῆ κτέ.». Ἄλλως τε οὐχὶ γνήσιος ἀλλὰ νόθος ὁ προκείμενος λόγος ὑπάρχει. Καὶ παρ' Αἰσχίνῃ π. Πισσαπρεσβ. § 73 πλὴν τῆς ὀρθῆς γραφῆς «ΚΑΝ ἐντύχη που φράζειν» φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ ἡ πλημμελής «καὶ ἼΗΝ τύχη». Μεταχειρίζεται δ' ὁ Αἰσχίνης ἄλλοτε μὲν τὸ "ΑΝ, ἄλλοτε δὲ τὸ ἘΑΝ. Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δ' ἀπέχεται τοῦ ἼΗΝ, τοῖς ἑτέροις δὲ δύο τύποις "ΑΝ καὶ ἘΑΝ ἀσμενίζων². Παρὰ τῷ Λουκιανῷ ἔγραψε πανταχοῦ ὁ Δινδῶριος ἼΗΝ ἐξορίσας τὸ σπανίως ἐν τοῖς ἀντιγράφοις αὐτοῦ φερόμενον "ΑΝ ἢ ἘΑΝ³.

Ἀρκείτωσαν ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τῆς χρήσεως τῶν τοῦ συνθέτου ὑποθετικοῦ μορίου τύπων ἘΑΝ, ἼΗΝ, "ΑΝ. Περὶ τῆς παρὰ τοῖς Δωριεῦσι συνηθείας διαλαμβάνει ὁ Ἀρήνσιος ἐν τῷ περὶ τῆς Δωρικῆς Διαλέκτου βιβλίῳ⁴.

Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ μετὰ τοῦ ΚΑΙ συνακτιλιμμένον αἰετοποτε παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ΚΑΝ λέγεται, οὐδέποτε δὲ ΚΗΝ, ὅπερ ἴδιον τῶν Ἰώνων εἶνε⁵. Ἀριστοφ. Σφ. 771 :

καὶ ταῦτα μὲν νυν εὐλόγως, ἼΗΝ ἐξέχη
εἴλη κατ' ὀρθρον, ἠλιάσει πρὸς ἥλιον·
ἘΑΝ δὲ νίφη, πρὸς τὸ πῦρ καθήμενος
βοντος εἴσει· ΚΑΝ ἔγρη μεσημβρινός,
οὐδείς σ' ἀποκλήσει Θεσμοθέτης τῆ κίγκλιδι.

1 Ἴδε τὸν πρόλογον τῆς Τευθνηρείου ἐκδόσεως σελ. 16.

2 Πρβ. Eucken de Aristot. dic. rat. Μέρ. Α', σελ. 65.

3 Τόμ. Α', σελ. XVI.

4 σελ. 381 κέξ.

5 Ἴδε Ἰπποκράτ. Τόμ. Α', σελ. 72. σελ. 99. σελ. 115. σελ. 202. σελ. 372. σελ. 408 («κῆν ὡσι» καὶ «κᾶν ἦ»). Πρβ. καὶ σελ. 419, κτλ.). Τόμ. Γ', σελ. 314, κτλ. Πρβ. καὶ Ἀνθολ. Παλατ. Θ', 75:

ΚΗΝ με φάγης ἐπὶ ρίζαν, ὅμως ἔτι καρποφορήσω.

Θ', 418. 419, κτλ. Καὶ ὁ Θεόκριτος τὸ ΚΗΝ μεταχειρίζεται, οὐχὶ τὸ ΚΑΝ, ὅπερ κείμενον ἐν Εἰδύλλ. ΚΑ', 4 μετετόπωσεν ὁ Μεινέκιος (Θεοκρ. σελ. 338) εἰς ΚΗΝ.

Εὐριπ. Ῥήσ. 141:

ΚΑΝ μὲν τιν' ἐλθρῶν μηχανὴν πυθώμεθα,
σὺ πάντ' ἀκούσαι καὶ παρὼν εἶσαι λόγους·
ἼΕΑΝ δ' ἀπαίρωσ' ἐς φυγὴν ὀρμώμενοι, κτέ.

Περὶ Ἀριστοφάνει κακῶς ἀνεγινώσκετο πρότερον «κὴν φύγη τις» (Ἀχαρν. 717) καὶ «κὴν τιν' αὐτῶν γυνῶς ἀπράγμον' ὄντα» (Ἰππ. 261) καὶ «κὴν ξυνέπησθέ μοι» (Εὐρ. 1356) ἀντὶ τοῦ κἄν. Ἐν τῇ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους στίχ. 710 ἄλλα μὲν τῶν ἀπογράφων ἔχουσι «κὴν τις ἦ σοφός», ἄλλα δὲ μετὰ τοῦ ἀρχετύπου κώδικος «κεῖ τις ἦ σοφός», ὅπερ ἐπιμαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ Μαρτίστρου γράφοντος «Εἰ δὲ Σοφοκλῆς λέγει ἐν Ἀντιγόνη κεῖ τις ἦ σοφός, ἠνάγκασται διὰ τὸ μέτρον» (σελ. 131, 3)¹. Ἀλλ' οὐδαμῶς τὸ μέτρον ἀποκλείει τὸ κἄν τις ἢ σοφός. Μετ' ἀπορίας δὲ βλέπομεν ὅτι ὁ Βλαυδῆσιος ἐξέδωκεν ἐν τῇ Σοφοκλέους Ἠλέκτρᾳ στίχ. 25 «κὴν ἦ γέρων» ἀντὶ τοῦ κἄν². Τὸ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ Παιδαγ. Γ', 25 «κὴν ἀδικήσῃ τις αὐτοῖς» ἔτρεψεν ὁ Δινδόρφιος εἰς κἄν³. Ἀξίον δὲ σημειώσεως νομίζομεν ὅτι ἐν ἐπιγραφῇ Ἰφεσίᾳ εὕρισκεται τὸ κἄν, ὡς ἐν ἐπιγραφῇ Θασίᾳ ἀναγινώσκεται τὸ ἄν.⁴

Ὁ Βάδαμος φαίνεται ὅτι ἀηθες ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ὑπολαμβάνει τὸ κεκοιμημένον κἄν⁵ ἀλλὰ σμῆνος παραδειγμάτων αὐτοῦ δύναται τις ἐκ μόνων τῶν Δημοσθενικῶν λόγων νὰ παρατάξῃ, παντὶ δὲ πρόχειρα ὑπάρχουσι καὶ αὐτόματα οὕτως εἶπεῖν προκυνδοῦνται τὰ περίφημα ἐκεῖνα τοῦ ρήτορος «ἐπὶ δ' ἄρρωστημά τι συμβῆ, πάντα κινεῖται, κἄν ῥῆγμα κἄν στρέμμα κἄν

1 Πρὸς καὶ Κλότζιον Δεβαρ. Τόμ. Β', σελ. 451.

2 σελ. 15 «κἄν the Mss. vulg. I have given κἄν».

3 Τόμ. Α', σελ. 346.

4 Πρὸς Κουρτίου Μελετήματα Τόμ. Α', α', σελ. 199 καὶ Τόμ. Ε', σελ. 301 καὶ 271.

5 Τεκμαιρόμεθα δὲ τοῦτο ἐξ ὧν γράφει ἐν Μνημοσ. 1874, σελ. 15 «Si cui insolita videtur in pedestri oratione κἄν ex καὶ et ἄν sensu τοῦ ἦν vel ἰάν conferat librum VI. 21. ἄλλως τε καὶ εἰ ξυστώσιν αἱ πόλεις, indicoitque utrum veri similis sit ei pro ἰάν a librariis temere substitutum fuisse, an suppletum postquam ΚΑΝ in καὶ depravatam est».

ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ἦ» (σελ. 24, 21) καὶ «πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου θάνατος, κἄν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῆ» (σελ. 258, 97).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ ΚΑΝ τοῦ ἰσοδυναμοῦντος τῷ ΚΑΙ ἼΕΑΝ ἢ ΚΑΙ ἼΗΝ ἢ ΚΑΙ ἼΑΝ (=ἰάν). Ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερον ΚΑΝ κατὰ συναλοιφήν ἐσχηματισμένον ἐκ τοῦ ΚΑΙ καὶ τοῦ δυνατικού ἼΑΝ, οἷον «εἰ μὴ ἀνέβη ἼΑνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, κἄν ὄφλε χιλίας δραχμῶν» καὶ «οὐκοῦν τούτων μὲν κἄν ἔψακιο, κἄν ἴδοις, κἄν τοῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἰσθοιο», κτλ. (Πλάτ. Ἀπολ. σελ. 36, ε'. Φαίδ. σελ. 79, α'). Γνωστότατον δ' εἶνε τὸ παροιμιώδες «θεοῦ θέλοντος, κἄν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις» ἢ «κέρδους ἕκαστι κἄν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις». Ὁ Ἐρχῆρος ἐξέδωκεν ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Α', σελ. 9, 27 «νῦν δὲ τις κἄν καταπτύσειε τῶν πατέρων ἐνίων» ἀντὶ τοῦ καί¹. Γραπτέον δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσειαν σχολίοις σελ. 532, 10 Δινδ. «οὐκ ἄρα ἐπτέρωνται, ἐπεὶ κἄν προσεπέτοντο τοῖς παραπλέουσιν» ἀντὶ τοῦ καί. Πρὸς. σελ. 538, 1 «ἐπεὶ κἄν τὸν Ὀδυσσεᾶ καὶ τὰ θηρώμενα ἐπεδίωκεν» καὶ σελ. 555, 18 «ἐπεὶ κἄν ἐπλήγη τὸ σῶμα».

Ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σκαρλάτου φέρεται σελ. 656:

Κἄν, ἀντὶ Καὶ ἄν ἢ Καὶ ἰάν. (ὑποθ. πρὸς ὑποτ.) «Κἄν θέλης,» Θερ. (καὶ πρὸς μ.τ.χ. ἐναντιωματ.) «Κἄν ἀνὴρ δοκῶν σοφός,» Μέν., καὶ μ' ὅλον ὅτι. (καὶ ἑλλ.) «Κἄν, εἰ μηδενὸς ἄλλου χάριν, ἀλλά,» Πλάτ., τοῦλάχιστον

καὶ σελ. 717:

Κῆν, Δ. ἀντὶ Καὶ ἄν.

Περὶ τοῦ ΚΑΝ τοῦ συναλημιμένου ἐκ τοῦ ΚΑΙ καὶ τοῦ δυνατικού ἼΑΝ οὐδεὶς γίνεται λόγος! ἼΑν δὲ μὴ ἀπατώμεθα, ὁ Θεόκριτος δὲν εἶπε «κἄν θέλης» ἀλλὰ «κὴν θέλης» (Ἐπιγρ. ΚΑ', 4) γράφων τὸ κὴν ἄνευ τοῦ προσγεγραμμένου ἢ ὑπογεγραμμένου Ι, οὐχὶ ἴ' ὡς γράφεται ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Σκαρλάτου, κὴν. Μα-

1 Περὶ τῆς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις συγχύσεως τοῦ ΚΑΝ καὶ ΚΑΙ ἴδε Σχόλιον Nov. Comm. Plat. σελ. 102.

ταίως δ' ἐν τοῖς τοῦ Μενάνδρου ζητοῦμεν τὸ «κἄν ἀνὴρ δοκῶν σοφός»¹ καὶ ἀδυνατοῦμεν νὰ νοήσωμεν πῶς τὸ κἄν πρὸς ἐναντιωματικὴν μετοχὴν φερόμενον, ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς τοῦ λεξικοῦ, ἰσοδυναμεῖ τῷ «ΚΑΙ μ' ὄλον ὅτι». Νομίζομεν ὅτι ἰκανὸν εἶνε τὸ μ' ὄλον ὅτι νὰ παραστήσῃ τὴν σκοπούμενην ὑπὸ τοῦ λεξικογράφου ἔννοιαν, ὅπως δ' ἀργὸν καὶ περιττὸν κεῖται τὸ καί. Τὸ Πλατωνικὸν χωρίον ἀπαντᾷ ἐν Νόμ. σελ. 646, 6' «πῶς δ' οὐκ ἀκουσόμεθα; κἄν εἰ μηδενὸς ἄλλου χάριν, ἀλλὰ τοῦ θαυμαστοῦ τε² καὶ ἀτόπου». Πρβ. καὶ Φαίδ. σελ. 71, 6' «καὶ πάντα οὕτω, κἄν εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γούν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον», κτλ., περὶ ὧν ἀκριβῶς ἀλλαγῶ³.

Εἰς τὸν Νικοκλέα τοῦ Ἰσοκράτους § 34 φέρεται τὸ ἐξῆς σχόλιον «Ἦν καί: Ὅρα πῶς εἰς ἀνάγκην ἐλλῶν τοῦ εἰπεῖν ΚΑΝ οὐκ εἶπεν· ἐπειδὴ οἷδε σπανίως αὐτὸ λεγόμενον καὶ παραχαραττόμενον, ὡς τὸ παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Μισουμένῳ εἰσελθε κἄν νῦν, ὦ μακάριε».

Γράφει δ' εἰς αὐτὸ σημείωσιν ὁ ἀοιδίμος Κοραΐης⁴ ἔχουσαν οὕτως: Οὐδὲν πρὸς ἔπος τὸ ἐκ τοῦ Μενάνδρου μαρτύριον. Ἰσοκράτης μὲν γὰρ, καὶ πάντες οἱ δόκιμοι, καὶ ἐν διαλύσει, καὶ ἐν συνθέσει, κέχρηνται πολλάκις τῇ λέξει· εὐθύνοιτο δ' ἂν εἰκότως ὁ Μένανδρος, οὐ διὰ τὸ συνάψαι, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐπὶ μειωτικῆς ἐννοίας τεταχέναι τὸ Κἄν. Τὸ γὰρ, Εἰσελθε κἄν νῦν

¹ Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Μενάνδρου (ἢ κατὰ τὸν Μεινέκιον τοῦ Εὐριπίδου) παρὰ Στοιχ. Ἀνθολ. ΟΔ', 27 φέρεται:

ὅστις δὲ μοχλοῖς καὶ διὰ σφραγισμάτων
σώζει δάμαρτα, δ' ἀνδρὶ δὴ δοκῶν σοφόν.

ἀνθ' οὗ ὁ Γρῶτιος ἐξέδωκε:

σώζει δάμαρτα, κἄν ἀνὴρ δοκῶν σοφός.

² Ἀλλὰ τὴν ὀρθὴν γραφὴν εὔρε προ πολλοῦ ὁ Ἰακώψιος:

σώζει δάμαρτα, δρᾶν τι δὴ δοκῶν σοφόν.

³ Ὄφειλε δὲ νὰ μὴ ἀγνοῇ ταῦτα ὁ Σκαρλάτος μηδὲ νὰ μνημονεύῃ ὡς ἐκ τοῦ Μενάνδρου τὸ ὑπὸ τοῦ Γρῶτιου πεπλασμένον.

⁴ Ἰσως γραπτέον ΓΕ ἀντὶ τοῦ ΤΕ.

⁵ Πρβ. Ἀστίον Πλάτ. Τόμ. Γ', σελ. 191, κλπ.

⁶ Ἰσοκράτ. Τόμ. Α', σελ. 441.

(ὅσον γ' ἔστι τεκμήρασθαι ἐκ τοῦ κολοβοῦ τούτου ἱαμβείου) ταυτὸν σημαίνει τῷ, Εἰσελθέ γε (ἢ Γούν) νῦν. Καὶ ὅρα, ὅπως, Μενάνδρου τοῦτο καινοτομήσαντος, καθὰ καὶ ἕτερα πλεῖστα (Προδρομ. Ἑλλ. Βιβλ. σελ. 97.)¹, οἱ μετ' ἐκείνον κατὰκρόως χρηστέμενοι παραδεδώκασιν τῇ παρ' ἡμῶν συνηθείᾳ· τὸ γὰρ τοῦ Ἀποστόλου (Β. Κορινθ. ΙΑ, 15') «Κἄν ὡς ἀφρονα δέξασθῆ με» καὶ ἡμεῖς ἐξημεῦσαι βουλόμενοι, οὐκ ἂν ἄλλως φράσαιμεν, ἢ, Δεχθήτε με κἄν ὡς ἀνόητον. Ἐκ τούτου δὲ τοῦ μειωτικοῦ, Κἄν, καὶ τὰ παρ' ἡμῶν σύνθετα, Κανεῖς, Καμπύσος, Κάποιος, Κάτι.

¹ Ὅπως ἀμάξας ὕδρων καὶ λοιδοριῶν θὰ ἐπιλοτμεῖτο ὁ Γόης νὰ κατακεδάσῃ τοῦ Κόντου, ἂν τοιαῦτα περὶ τοῦ Μενάνδρου ἔγραψεν, ἡποῖα ὁ ἀοιδίμος Κοραΐης! Ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ σελ. 566 κέξ. διδάσκεται ὅτι «Οἱ Ἀττικοὶ ἔλεγον μὲν σκέπτομαι καὶ ἐσκεψάμην καὶ ἐσκεμμαι—ἀλλ' ἀντὶ τοῦ σκέπτομαι καὶ ἐσκεπτόμην μεταχειρίζοντο πάντοτε τὸ σκοπῶ καὶ ἐσκοπούην ἢ σκοποῦμαι καὶ ἐσκοπούμην» (Κούρτιος Grundz. σελ. 101 ἐκδ. γ' «So beschränkt der Atticismus den Gebrauch der W. σκεπ auf Aorist, Perfect und Futurum und bedient sich dafür im Praesens und Imperfect das abgeleiteten σκοπῶ. Köntos im Λόγιος Ἑρμῆς Α, 566»). Λέγεται δ' ἐν σελ. 571 κέξ. ὅτι «Χρησις τοῦ σκέπτεσθαι εὐρηται καὶ παρ' Ἀριστοτέλει—καὶ παρὰ Μενάνδρῳ—ἀλλ' οὔτε ὁ Ἀριστοτέλης οὔτε ὁ Μένανδρος εἶνε νομοθέται τοῦ ἀκριβοῦς ἀττικισμοῦ». Τί τούτου ἀληθέστερον; Τί τούτου εὐπαραδεικτότερον; Καὶ ὅμως ὁ πᾶν τι τολμῶν καὶ πρὸς οὐδὲν εὐλαβῶς ἔγων Γόης οὐδαμῶς ὠκνησε νὰ γράψῃ ἐν τῷ Ἑλληνίῳ Μέλλοντι (Ἀριθ. 431):

Διὰ τί π. γ. ὑβρίζεται (!) ὡς ἀμαθῆς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης (!) ὁ Μένανδρος, ὁ μελίβρυτος μύστης τῆς Ἀττικῆς Θελαίας; Διότι ἔγραψεν «...αὐτὸς τὰ σκυτοῦ πρώτον ἐπισκέπτου κακὰ,» ὅπως ἔλεγε καὶ ἔγραψεν αὐτὸς, ὁ Ἀθηναῖος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ καιροῦ του.

καί:

Πλεονάκις (δηλ. περισσότεραις φοραῖς!) ἀπαντᾷ ἐν τῷ ἐνεστώτι σκοπῶ καὶ σκοποῦμαι, σπανίως δὲ σκέπτομαι ἀπλοῦν ἢ σύνθετον. Ἄρα τὸ σκέπτομαι εἶνε βάρβαρον (!), καὶ ὅσοι τὸ μεταχειρίζονται, ὡς ἦνε καὶ αὐτὸς ὁ Μένανδρος, ρίπτονται εἰς τὸν Καιάδαν (!).

Ἐυκολώτατον ὑπάρχει ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἐν ᾗ ἀπὸ τινος χρόνου καὶ τὰ ζῆα εἶνε φωνήεντα, νὰ λέγηται περὶ παντὸς ὀτιδήποτε. Ἄν δ' ἀναγκαίως ἔχη νὰ ἐμβληθῇ τις εἰς τὸν Καιάδαν ἢ εἰς τὸ βάρβαρον, οὐδεὶς ἄλλος δύναται δικαιότερον νὰ πάθῃ τοῦτο ἢ ὁ μοιχὸς τῆς ἐπιστήμης καὶ διαφθορεὺς τῆς παιδείας Γόης, ὁ βδελυρὸς ὑβριστῆς καὶ ἀναισχύντων ψευδῶν συγκαλλητῆς, ὃν ἀφροσύνη μαϊώσατο, τόλμα δ' ἔτικτε.

Ἄλλ' ὅμως καὶ παρὰ Σόλωνι εὐρίσκεται ΚΑ', 1 Βαχ. :
 ἄλλ' εἴ μοι καὶ νῦν ἐτι πείσει, ἔξελε τοῦτο 1.

καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ Ἰλ. 1482 :

ὄλωλα δὴ δειλαιός· ἀλλά μοι πάρες
 καὶ σμικρὸν εἶπεῖν.

καὶ παρ' Ἀριστοφάνει Ἀχαρν. 1021 :

μέτρησον εἰρήνης τί μοι, καὶ πέντ' ἔτη.

καὶ Πλούτ. 126 :

ἐὰν ἀναθλέψης σὺ καὶ σμικρὸν χρόνον.

Σχολ. «Τὸ καὶν δηλοῖ τὸ καὶ ἐάν· νῦν δὲ ἐπὶ τῆς συνηθείας, θ
 σπανίως εὐρίηται». Πρβ. καὶ Σφῆκ. 92 καὶ Λυσιστρ. 671. Λέγει
 δὲ καὶ ὁ Θεόκριτος ΚΓ', 41 :

καὶ νεκρῷ χάρισαι τὰ σὰ χεῖλα· μὴ με φοβαθῆς.

Πρβ. καὶ στίχ. 35. Ἔτι δὲ Ἀνθολ. Παλατ. Ε', 92, 6 καὶ 304².
 Ὁ πολὺς Κόβητος καὶ ἐν τῷ παρὰ Στοβαίῳ Ἀνθολ. ΚΓ', 4 ἀπο-
 σπάζονται τοῦ Σοφοκλέους :

ὡς τοῖς κακῶς πράσσουσιν ἡδὺ καὶ βραχὺν
 χρόνον λαθεῖσθαι τῶν παρεστώτων κακῶν.

γράφει «καὶν βραχὺν χρόνον»³.

Περὶ τοῦ παρὰ Δημοσθένει σελ. 22, 14 «ὅποι τις ἐν, οἴμαι,
 προσθῆ καὶν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ» ἀναγινώσκεται ἐν
 τοῖς πικρανοῖς σχολίοις σελ. 93 «Ὁ δὲ καὶν σημαίνει ἐνταῦθα
 αἴρεσιν τοῦ ἐλάττονος ἐν ἀποτυχίᾳ τοῦ μείζονος· οὐ γὰρ εἰσι δύο
 μέρη ἀλλ' ἓν» καὶ «Τὸ καὶν ἐνταῦθα κεῖται τὸ περιφερόμενον⁴
 καὶ δοκοῦν μὴ λέγεσθαι· οὐ γὰρ δυνάμεθα αὐτὸ διαλυῖσαι εἰς τὸ
 καὶ ἐν· κεῖται γὰρ ἄλλος σύνδεσμος ὁ ἐν».

Πολλὰ παραδείγματα τοῦ καὶν ἐφ' ὁμοίας τῷ γε, γοῦν ἢ τοῦ-
 λάχιστον παρελημμένου σημασίας παρέχουσιν ἡμῖν οἱ μεταγε-
 νέστεροι, οἷον Μάρκ. Εὐαγγ. Γ', 56 : ἵνα καὶν τοῦ κρασπέδου τοῦ
 ἱματίου αὐτοῦ ἀψωνται⁵. Πράξ. Ἀποστ. Ε', 15 : ἵνα ἐρχομένου

1 Ἴδὲ Ἑρμαννὸν εἰς Βιγῆρ. σελ. 922 ἐκδ. δ'.

2 Ἴδὲ Μεινέκιον Θεοκρίτ. σελ. 357.

3 Μνημοσ. Τόμ. Θ', σελ. 116.

4 Ὁ Σκύπιος ἔγραψε παραφερόμενον.

5 Πρβ. Οἰκονόμον Ἐπιερ. σελ. 83.

Πέτρου καὶν ἢ σικὰ ἐπισκιάση τινὶ αὐτῶν. Πολύβ. Γ', 90, 2 :
 οὐδὲ χωρίζεσθαι καὶν ἔπαξ ἐκ τοῦ χάρακος. Λουκιαν. Προμ. 13 :
 ἢ σὺ δεῖξον καὶν ἐν τι μικρότατον. Δρακπ. 21 : ὥστε πολλοῦ ἡδὴ
 χρόνου ἀδύνατόν μοι γεγένηται καὶν ἓνα τινὰ προσαγαγέσθαι.
 Ἄλ. 51 : ἱκανὸν εἶ καὶν ἓνα τινὰ ἐκ τῆς ἀγέλης ἀνασπάσαμεν.
 Εἰκ. 3 : καὶν τὸ εἶδος ὡς οἶόν τε ὑπόδειξον τῷ λόγῳ. Κατάπλ.
 14 : καὶν πόρρωθεν ἀποβλέπειν τὰ ἐν τῷ φωτὶ βούλονται. 20 :
 ὅμως καὶν μικρὸν τι ἐς τὸ ἔθος ἐπιστέναζον. Τίμ. 20 : οἷς οὐδὲ
 καὶν ὄνος ὑπῆρξε πώποτε¹. Ἰνσαλ. Διαλ. Α', 3 : καὶ μὴν ἐγὼ μὲν
 ἢ ἀκράτως λευκῆ ὅμως ἐραστήν ἔχω καὶν τοῦτον. Θεῶν Διαλ. Ε',
 2 : ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν σοι καὶν ἐν γῆ μένουσι (Πρβ. καὶ Φιλοψ. 37.
 π. Περεργ. Τελ. 1, κτλ.)². Φιλόστρ. Τόμ. Β', σελ. 226, 26
 Τεῦθεν. : ἐπιθυμῶ καὶν τοῦ τραύματος. σελ. 236, 29 : εἰ γὰρ ἐπι-
 τρέψαις μοι καὶν ἓνα βόστρυχον ἐκτεμεῖν. σελ. 246, 8 : ἵνα καὶν
 διὰ σὲ δοκῶσιν ἐλεύθεροι. σελ. 248, 32 : ἵνα μου ψεύσης καὶν
 ξίφει. σελ. 250, 6 : ἀλλ' ὑπόδεξι καὶν τὰ ῥόδα ἀντ' ἐμοῦ. σελ.
 252, 27 : καὶν τοῦτο αὐτὸ μνηύσατε. σελ. 253, 32 : καὶν μήνυ-
 σον τὰς κόμας. Φίλων Τόμ. Α', σελ. 43 : οὐχ ἅπαντα ὅσα εἶπον
 ἀθρόα εἰς νοῦν βαλλόμενον ἀλλὰ καὶ ἀν [Γρ. καὶν] ἐν τι τῶν
 πάντων. Ὀριγέν. Τόμ. ΙΘ', σελ. 3 : εἴπερ μετὰ τινος καὶν δοκού-
 σης ἀκολουθίας ἐβούλετο κτέ. καὶ : οὕτω γὰρ ἀν καὶν³ ἔδοξε κτέ.
 Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 102, 16 : εἰ καὶν ἐν τι τῶν κατὰ μέρος
 ἐναντιούμενον φαίνοιτο τοῖς ἄλλοις. Γαλην. Τόμ. Γ', σελ. 666 :
 δεόμενος καὶν καθ' ἐν τι συναφθῆναι μέρος. Τόμ. Ι', σελ. 729 :
 εἰ δ' ἀμαρτηθεῖη τι καὶν ἐν. σελ. 741 : εἴ γε παραλείποι τι καὶν ἐν
 ἐξ αὐτῶν. Κλήμ. Ἀλεξ. Προτρ. Α', 8 : εἴ πως οἶόν τε καὶν παρὰ
 μέρος ἢ μέλος τὸν ἄνθρωπον ὑγιᾶναι. Ξενοφ. Ἐφέσ. Β', 11 : καὶν

1 Ὁ Κόβητος Var. Lect. σελ. 222 νομίζει ὅτι ἐν τῷ ΚΑΝΟΝΟΣ λαμβάνει
 τὸ ΚΑΝΘΑΙΟΣ, κανθήλιος. Ὁ Φρίσχιος Λουκιαν. Τόμ. Γ', α', σελ. 158
 πλημμελῆ ὑπολαμβάνει τὴν γνώμην τοῦ Κόβητου.

2 Τὸ ἐν Συμποσίῳ § 13 «ἐγὼ δὲ καὶν ὀρθοστάδην δειπνήσαιμι» ἰσοδυναμεῖ
 τῷ «ἐγὼ δὲ δειπνήσαιμι' ἀν καὶ ὀρθοστάδην». Σφάλματα: ὁ Sommerbrodt Lu-
 cian. σελ. 95.

3 Πρὸς τὸ ἀν καὶν παραβλητέον τὸ ἐν σελ. 42 «καὶ ὄρα πῶς ὡς βωμο-
 λόγος κτέ.».

ολίγον ὀλίγον με τῆ παρακειμένη γῆ. Πρωθίαν. Ἰσ. Δ', ε', 7: ὅτι κἄν τὸν ἕτερον ὑμῶν τῶν βασιλέων ἔσωσαν. Δ', σ', 2: οὐδεὶς δὲ περιεγένετο τῶν κἄν μετρίως ἐκείνῳ γνωσθέντων (Πρβ. καὶ Δ', δ', 6 καὶ II', δ', 8). Ἱεροκλ. καὶ Φιλῶγρ. ΡΚΔ' Βοισσ.: δὸς κἄν τὰ πεντήκοντα. Συντίπ. Ἱστορ. σελ. 10 Βοισσ.: κἄν ὑμεῖς τὸν υἱὸν μου λαλήσατε. σελ. 12: ἵνα κἄν διὰ σοῦ, ὡς εἶπας, κίνηθῃ πρὸς τὸ λαλήσαι. Κτλ.¹ Παρὰ Θωμ. Μαγ. σελ. 77,4 «Τὸ γοῦν καὶ ἀντὶ τοῦ οὖν καὶ ἀντὶ τοῦ τᾶν καὶ ἀντὶ τοῦ γάρ» ἢ ὀρθῆ γραφῆ εἶνε κἄν. Παράδοξον ἡμῶν φαίνεται τὸ ἐν τοῖς Πλουτάρχου Ἰθικοῖς σελ. 1132, β' «στρατιώταις ὀλίγοις ἢ πόλει μιᾷ ἢ κἄν ἐνί τινι ἔθνει», ἐνθα ἡ ἔννοια εἶνε αὐξητικὴ (ἡγουν: ἢ τὸ πολὺ πολὺ κτέ.), οὐχὶ δὲ μειωτικὴ ἴσως δ' ἔγραψεν ὁ Πλούταρχος «ἢ καὶ ἐνί τινι ἔθνει».

Ὁ Μεινέκιος ἐν τῆ γ' ἐκδόσει τοῦ Θεοκρίτου σημειοῦται¹ «Ineptissime addito γοῦν Cinnamus Hist. II p. 49, 16 dixit ἀλλὰ κἄν μεῖνον γοῦν». Πρβ. Εὐστάθ. σελ. 76, 31 «γενέσθαι κἄν γοῦν θέσει μακρόν». σελ. 1537, 1 «καὶ Ὀδυσσεὺς μόλις ἰσχύσει κἄν γοῦν ἀποδῦναι τὰ βάρυνοντα ἱμάτια». Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 138, 16 «κἄν γοῦν, φησί, δευτέραν χάριν μοι δός». Γαλην. Τόμ. Γ', σελ. 472 «κἄν τὰς ἄλλας γοῦν εἶπε καθ' ἕκαστον τῶν μορίων». Τόμ. Γ', σελ. 776 «ὑπὲρ τοῦ μαθεῖν τοὺς πολλοὺς τῶν ἰατρῶν κἄν νῦν γοῦν τὴν ἀληθῆ μέθοδον». ἔτι δὲ Τόμ. Ε', σελ. 89 «ἄρ' οὖν, ὧ δοξοσοφώτατοι, κἄν τοῦτό γε συγχωρήσετε εἶναι πρόδηλον ἡμῶν τοῖς ἄλλοις, κτέ.». Λουκιαν. Προμ. 2 «ἀλλὰ κἄν ὑμεῖς γε, ὧ Ἡφαιστε καὶ Ἑρμῆ, κατελεήσατέ με». Βίων Πράξ. 12 «ἀλλὰ κἄν σύ γε, ὧ Ἑρμῆ, λέγε ὅποσα κτέ.», κτλ.

¹ Ἴδε Λοκέλλαν Ξενοφ. Ἐφεσ. σελ. 202. Μεινέκιον Μεν. καὶ Φιλῆμ. Λειψ. σελ. 131 καὶ Θεοκρ. σελ. 357. Βερνάρδον Διον. Περιηγ. σελ. 947. Βοισσονάδην Φιλιστρ. Ἐπιστ. σελ. 97 καὶ Παχυμέρ. σελ. 49. Οὐδὴνῆρον Γραμμ. Καιν. Διαθ. σελ. 515 ἐκδ. σ', κλπ. ἔτι δὲ Μαυροφρύδην Δοκιμ. Ἱστορ. Ἑλλ. Γλώσσ. σελ. 623 καὶ Μουλλάχιον Γραμματ. σελ. 218.

² σελ. 357.

Ὁ σχολιαστὴς τοῦ Ἀπολλωνίου Ἀργον. Α', 1349¹ γράφων «Τὸ δὲ ὑπῆλθε ἐνταῦθα μὲν πρὸς εὐκτικόν, παρ' Ὀμήρῳ δὲ καὶ πρὸς ἀποφαντικόν²,

ὅπποτε μιν ξυνδῆσαι (Ὀλύμπιοι ἤθελόν ἄλλοι) (Ἰλ. Α, 399).

τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ μέλλοντος, συνεικωνομένου αὐτῷ τοῦ ἐπιζευκτικοῦ συνδέσμου τοῦ ἌΝ,

ὅπποταν ἰδῆσθαι τε (Ὀδ. Α, 41) 3.

Ἴδου δὲ τὸν Ἀπολλώνιον ἐνταῦθα χρῆσασθαι τῷ ἐπιζευκτικῷ εἰ Ὀμηρικῶς,

εἰ μή μοι τλαίης γε θεά (Ὀδ. Ε, 178)»

φαίνεται συγγέων τὸ ὑποθετικόν ἢ ἐπιζευκτικόν ἌΝ (=ἐάν) καὶ τὸ δυνητικόν ἢ ἀριστολογικόν ἌΝ (=κεν). Ὅτι δὲ τὸ ἐπιζευκτικόν ἌΝ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τὸ ὑποθετικόν ἌΝ διδάσκει σαφῶς ἡ παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Δυσκόλῳ χρῆσις ἐν τῷ περὶ Συντάξεως Γ', 30 (σελ. 272, 3) «Ὁφειλόμενόν ἐστι καὶ τῆ συντάξει τῶν ἐπιζευκτικῶν ἐπιστῆσαι τί δὴ ποτε τὰ τέλη παρητήσαντο τῶν παρωχημένων φωνῶν· οὐ γὰρ ἐφικτὴ ἢ σύνταξις τοῦ ἐάν ἐλεγον, ἐάν πέποιθα καὶ τῶν ὀμοίων» (Πρβ. καὶ σελ. 275, 28) καὶ Δ', 8 (σελ. 329, 12) «Ἴδου δὲ καὶ ἡ ὑποτακτικὴ ἔγκλισις ἐπιδέχεται τοὺς ἐπιζευκτικούς συνδέσμους πρὸ τῶν προθέσεων, ἐάν καταλάβω, ἐάν καταγράψω» (Πρβ. καὶ Δ', 1, σελ. 306, 9)

¹ σελ. 115 Σχαιφ.

² Τοῦτέστιν ὀριστικόν. Πρβ. καὶ Α', 1332 «ἀποφαντικόν ἔχει ἀντὶ ὑποτακτικοῦ». Ἀπολλών. π. Συντάξ. Γ', 19 (σελ. 244, 26) «Ἢ μὲν γὰρ καλουμένη ὀριστικὴ καλεῖται καὶ ἀποφαντικὴ». Κατὰ τὸν Σέξτον (σελ. 302, 14) ὀνομάζοντο παρὰ τοῖς Στωϊκοῖς τινὰ μὲν τῶν αὐτοτελῶν λεκτῶν προστακτικά, τινὰ δ' ἀποφαντικά, τὰ δὲ πύσματι, τὰ δ' ἀρκατικά, ἄλλα δ' εὐκτικά. Πρβ. καὶ Διονύσι. Ἁλικ. π. Συνθ. Ὀνομ. II', σελ. 100 Σχ. καὶ Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 22, σελ. 289, σελ. 294, σελ. 601, κτλ. Συνήθως γίνεται ἀντίθεσις τοῦ ἀποφαντικοῦ (-κῶς) καὶ ἐρωτηματικοῦ (-κῶς). Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ὀριστικόν ὀνομάζετο καὶ διαθεβαιωτικόν. Ὀριγίν. Τόμ. ΙΑ', σελ. 432 «Ἢ ὀργίζεσθε φωνὴ σημαίνει τὸ προστακτικόν κατηγορημα· σημαίνει δὲ καὶ τὸ ὀριστικόν, ὑπό τινων καλούμενον διαθεβαιωτικόν, οἷον ὀργίζομεθα, ὀργίζεσθε, ὀργίζονται».

³ Κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν χρῆσιν λέγεται, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν παρατηρησάμεν, οὐχὶ ὅπποταν ἀλλ' ὅπποτ' ἄν.

καὶ ἐν τῷ περὶ Συνδέσμων σελ. 510, 11 «καθότι καὶ ὁ εἰς ἐπιζευκτικός».

Λέγων δὲ «τῷ ἐπιζευκτικῷ ΕΙ» δὲν ἀκολουθεῖ τῇ πολλῇ συνηθείᾳ, καθ' ἣν συναπτικός ὁ προκείμενος σύνδεσμος προσαγορεύεται. Διογ. Λαέρτ. Ζ', 71 «Ἐὼν δ' οὐχ ἀπλῶν ἀξιωματίων συνημμένον μὲν ἔστιν, ὡς Χρύσιππος ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς φησι καὶ Διογένης ἐν τῇ διαλεκτικῇ τέχνῃ, τὸ συνεστῶς διὰ τοῦ ΕΙ συνδέσμου συναπτικοῦ». Διον. Θράξ ἐν Βεκκ. Ἄν. σελ. 642 «Συναπτικοὶ δὲ εἰσιν ὅσοι ὑπαρξίν μὲν οὐ δηλοῦσι, σημαίνουσι δὲ ἀκολουθίαν. Εἰσὶ δὲ οἷδε· ΕΙ, ΕΙΠΕΡ¹, ΕΙΑΗ, ΕΙΑΠΗΕΡ» (Πρβ. καὶ σελ. 953, 1 καὶ σελ. 964, 26). Ἀπολλών. π. Ἄντων. σελ. 7, α' «καὶ ὁ ΕΙ συναπτικός ἰσοδυναμεῖ τῷ ἀκολουθεῖ ῥήματι ἀκολουθεῖ τῷ ἡμέραν εἶναι καὶ φῶς εἶναι· εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστὶ» (Πρβ. καὶ σελ. 70). π. Συντάξ. σελ. 132, 18 «καὶ οὐ πάντως οὐχὶ προτακτικός ὁ ΕΙ συναπτικός, καίτοι γινόμενος ὑποτακτικός ἐνίοτε» (Πρβ. καὶ σελ. 266, 14 καὶ περὶ Συνδέσμ. σελ. 501, 10). Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 33, 54 «ὁ ΕΙ σύνδεσμος συναπτικός». Ἀπολλών. Σοφ. Λεξ. Ὀμηρ. σελ. 81, 33 Βεκκ. «ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀντὶ τοῦ ΕΙ τοῦ συναπτικοῦ τίθεται». Σχολ. Ἰλ. Γ, 215 «κείσεται γὰρ ἀντὶ τοῦ ΕΙ συναπτικοῦ». Θ, 111 «ὁ δὲ Ἡ ἀντὶ τοῦ ΕΙ συναπτικοῦ». Ν, 154 «ὁ ΕΙ συναπτικός ἀντὶ τοῦ ἘΠΕΙ». Σχολ. Ὀδ. Δ, 487 «ἵνα ὁ Ἡ σύνδεσμος ἀντὶ συναπτικοῦ κέηται τοῦ ΕΙ». Δ, 712 «εἰ δὲ ἀντὶ συναπτικοῦ κέοιτο τοῦ ΕΙ», κτλ. Σχολ. Πλάτ. Γοργ. σελ. 469, β' «Ἡ γάρ· ἀντὶ τοῦ ΕΙ συναπτικοῦ, ὡς παρ' Ὀμήρω». Κραμ. Ἄν. Ὀξ. Τόμ. Α', σελ. 127, 8 «καὶ τοῦ ΕΙ συνδέσμου συναπτικοῦ». σελ. 162, 27 «ὁ μὲν γὰρ ΕΙ σύνδεσμος» (Πρβ. καὶ Τόμ. Β', σελ. 201, 4 καὶ 7). Σχολ. Εὐρ. Ἐκ. 796 «τὸ ΕΙ ἀντὶ τοῦ ἘΠΕΙ, σύνδεσμος συναπτικός ἀντὶ παρασυναπτικοῦ², κτλ. Πρὶσκιαν. III', 81 «Cum vero EI coni-

1 Πρβ. καὶ Ἰω. Σικελιώτ. παρ' Οὐαλζ. Τόμ. σ', σελ. 80, 1 «Ἐῖπερ ἄλλο τι τῷ ῥήματι· Πολλὰς ἐπιβολὰς ὁ συναπτικός αὗτος σύνδεσμος ἔχει».

2 Περὶ τοῦ παρασυναπτικῆς ἴδε Διον. Θράξ. σελ. 642, 25 καὶ 643, 1 καὶ Ἀπολλών. π. Συνδ. σελ. 480, 20 καὶ 504, 4 καὶ π. Συντάξ. σελ. 132, 11. Ἄλλ' ἐν σελ. 337, 24 ἀναγινώσκειται «καθάπερ ἔχει καὶ ὁ ἘΠΕΙ συναπτικός συγγεόμενος ἐκ τοῦ ΕΙ συνδέσμου καὶ τῆς ἘΠΙ προθέσεως, ὡς φησι καὶ Ποσειδώνιος».

unctionem Graecam significat, quae apud illos συναπτικός nominatur, id est coniunctiva, etc.».

Ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ τοῦ ΕΙ τοῦ ἐν Δελφοῖς κεφ. Γ' γράφει «Ἐν δὲ διαλεκτικῇ δὴπου μεγίστην ἔχει δύναμιν ὁ συναπτικός οὗτος σύνδεσμος, ἅτε δὴ τὸ λογικώτατον σχηματίζων ἀξιωμα. Πῶς γὰρ οὐ τοιοῦτο τὸ συνημμένον, εἴ γε τῆς μὲν ὑπέρξεως τῶν πραγμάτων ἔχει καὶ τὰ θηρία γνῶσιν, ἀκολουθούτου δὲ θεωρίαν καὶ κρίσιν ἀνθρώπων μόνων παρέδωκεν ἡ φύσις; Ὅτι γὰρ ἡμέρα ἐστὶ καὶ φῶς ἐστὶν, αἰσθάνονται δὴπου καὶ λύκοι καὶ κύνες καὶ ὄρνιθες· ὅτι δὲ εἰ ἡμέρα, φῶς ἐστὶν, οὐδὲν ἄλλο συνήησι πλὴν ἀνθρώπος, ἡγουμένου καὶ λήγοντος, ἐμφάσεώς τε καὶ συναρτήσεως τούτων πρὸς ἀλλήληκα καὶ σχέσεως καὶ διαφορῆς μόνος ἔχων ἔννοιαν, ἐξ ὧν αἱ ἀποδείξεις τὴν κυριωτάτην ἀρχὴν λαμβάνουσιν». Τοῦ συνημμένου καὶ τῶν δύο αὐτοῦ μερῶν τοῦ ἡγουμένου καὶ τοῦ λήγοντος πολλάκις γίνεται μείξις ἐν τοῖς τοῦ Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικοῦ, ὅσον σελ. 81 κέξ. σελ. 311 κέξ. σελ. 335 κέξ. σελ. 370. σελ. 388. σελ. 433. σελ. 700. Ἀξία δὲ μάλιστα ἀναγνώσεως νομίζομεν τὰ ἐν σελ. 311 κέξ. γεγραμμένα. Πρβ. καὶ Γαλην. Τόμ. ΙΑ', σελ. 499 «τὴν δ' ὑποθετικὴν πρότασιν, ἣν οἱ περὶ τὸν Χρύσιππον ἀξίωμα συνημμένον ὀνομάζουσιν, κτέ.»¹.

Καὶ παρὰ μὲν τοῖς παλαιοῖς ἐσώζετο αἰεὶ ἡ κατὰ φύσιν ὑφισταμένη διαφορὰ τοῦ ἀπλοῦ ἌΝ (=κεν) καὶ τοῦ συνθέτου ἌΝ ἢ ἘΑΝ, ὑπ' οὐδενὸς οὐδέποτε ὀλιγορηθεῖσα ἢ καταπατηθεῖσα, παρὰ μόνους δὲ τοῖς συγγραφεῦσι τοῦ παρηγμακότου ἑλληνισμοῦ, εἰς ὃν παντοδαπαὶ εἰσεφθάρησαν κῆρες, παρελαμβάνετο πολλάκις κατὰ τινὰ παρεκδοχὴν τὸ ἘΑΝ ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ἌΝ ἐν τοῖς ἀοριστολογικοῖς καλουμένοις λόγοις.

1 Ἐτι δὲ Ὀριγέν. Τόμ. Β', σελ. 234 καὶ σελ. 464 καὶ Τόμ. Κ', σελ. 21 καὶ σελ. 24. Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Ε', κ', 13. Ἐπικτ. Διατρ. Α', κ', 51. Β', σ', 1. Συμπλίν. εἰς Ἐπικτ. Ἐγχειρ. ΑΓ'. Ἀλέξ. Ἀφροδ. εἰς Ἀριστοτ. τὰ μετὰ τὰ Φυσ. σελ. 289 Βον. Φιλύπον. παρὰ Σπεγγέλω Εὐδὲμ. σελ. 161. Ἀπολλών. π. Συντάξ. σελ. 7, 17. σελ. 8, 10, κλπ. Ἴδε καὶ Κοραὴν Σημειώσ. εἰς τὸ Ἐπικτ. Ἐγχειρ. σελ. 137 καὶ 138. Schweighäuser Ἐπικτ. Τόμ. Ι', σελ. 450. Heinichen, Euseb. Script. Hist. Τόμ. Α', σελ. 258, κλπ.

Ὁρθῶς ὁ Σκαρλάτος, κρείττων πῶς ἑαυτοῦ γενόμενος, διδάσκει ἐν τῷ λεξικῷ σελ. 347 λ. εἰν:

(μτγν.) Ἀοριστολογ. (μὲ ἀναφορ. ἀντνμ. ἢ ἐπίρ. ἀντι τοῦ Ἄν). »Ὅς εἰν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν,« Γρφ. »Ἀκολουθήσω σοι ὅπου εἰν ἀπέρχη, αὐτ.

Εἶνε δ' ἡ κακὴ αὕτη καὶ ἀνάριστος τοῦ ἘΑΝ χρῆσις συνήθης μάλιστα τοῖς ἑβδομήκοντα καὶ τοῖς εὐαγγελισταῖς καὶ τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς λεγομένοις συγγραφεῦσι, σπανιώτερον ἀπαντῶσα παρὰ τοῖς ἄλλοις μεταγενεστέροις, οἷον

Γέν. ΙΕ', 14 «τὸ δὲ ἔθνος, ᾧ εἰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ». ΚΑ', 22 «καὶ ἐν πᾶσιν οἷς εἰν ποιῆς». ΜΔ', 1 «ὅσα εἰν δύνωνται ἄραι». Κριτ. Σ', 31 «ὅς εἰν δικάζηται αὐτῷ». Ζ', 4 «ὅς εἰν εἴπω πρὸς σέ». Ζ', 5 «πᾶς ὅς εἰν κλίνη». Γωβίτ Δ', 14 «ὅς εἰν ἐργάζηται», κτλ. Πρβ. καὶ Βασιλ. Α', 6', 14 «καὶ πᾶν ὃ εἰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάτῃ, ἐλάμβανεν ἑαυτῷ ὁ ἱερεὺς» (=πᾶν δ ἀναβαίη). Γωβίτ Ζ', 11 «καὶ ὅποτε εἰν εἰσεπορεύοντο πρὸς αὐτήν, ἀπέθνησκον ὑπὸ τὴν νύκτα», κτλ.

Ματθ. Ε', 19 «ὅς εἰν οὖν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν». Π', 19 «ὅπου εἰν ἀπέρχη». ΚΓ', 18 «ὅς εἰν ὁμότης ἐν τῷ δικαστηρίῳ». ΙΑ', 27 «καὶ ᾧ εἰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι». ΙΣ', 19 «καὶ ὃ εἰν δόξης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ εἰν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς», κτλ.¹

Ὁριγέν. Τόμ. Α', σελ. 231 «ὅσα δὲ εἰν χωρήσωμεν». Τόμ. Β', σελ. 35 «ὅς εἰν βούληται αὐτῇ περιτιθέσθαι ὁ δημιουργός» (Πρβ. καὶ σελ. 100. σελ. 260. σελ. 431. σελ. 432). Τόμ. Γ', σελ. 108 «ἠνίκα εἰν κυκλώσει αὐτοὺς τὰ διαβούλια ἑαυτῶν» (Πρβ. καὶ σελ. 245. σελ. 270. σελ. 275. σελ. 276. σελ. 278. σελ. 369. σελ. 400). Τόμ. Δ', σελ. 79 «ὅσα εἰν αἰτῶσιν ἐν τῇ προσευχῇ» (Πρβ. καὶ σελ. 121. σελ. 133. σελ. 152). Τόμ. ΙΑ', σελ. 350 «ὅπου εἰν ἔρχηται» (Πρβ. καὶ σελ. 416). Τόμ. ΙΒ', σελ. 93 «ὅσας γοῦν εἰν θλιβῆ». Τόμ. ΙΓ', σελ. 90 «καὶ ὅπερ

¹ Πρβ. Βιγῆρον ὑπὸ Ἑρμ. σελ. 478 ἐκδ. δ' καὶ Hoogenveen Doctr. Partic. Τόμ. Α', σελ. 373 καὶ Οὐνῆρον Γραμματ. σελ. 277 ἐκδ. ζ'.

εἰν πύθωσιν». Τόμ. ΙΔ', σελ. 215 «πᾶς ὅς εἰν μὴ φθείρη τὸν βίον ἑαυτοῦ ἐπὶ γῆς» (Πρβ. καὶ σελ. 216). Τόμ. ΙΕ', σελ. 131 «καὶ ὃ εἰν εἴπηρ» (Πρβ. καὶ σελ. 175. σελ. 177. σελ. 304. σελ. 345. σελ. 368). Τόμ. ΙΖ', σελ. 240 «ἂ εἰν ἀφῆ ὁ θεός». Τόμ. ΙΙΙ', σελ. 249 «ὃ γὰρ εἰν εἴπωσιν ἀπολογούμενοι» (Πρβ. καὶ σελ. 245). Ἐν Τόμ. ΙΕ', σελ. 149 φέρεται «ἐπεὶ εἰν τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ». Ἄλλ' ἐν τῷ Βατικανῷ κώδικι ἐλλείπει τὸ εἰν.

Ἐπιφάν. Τόμ. Β', σελ. 290, 26 «οἷς εἰν συντύχωσιν». σελ. 654, 12 «ὃ εἰν ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος». Τόμ. Γ', σελ. 158, 17 «οἷον γὰρ εἰν ἡ κτίσις». σελ. 420, 30 «ἐπὶ πᾶσιν οἷς εἰν εἴπηρ περὶ θεοῦ»¹. Πρβ. καὶ Βίον Ἐπιφάν. Τόμ. Α', σελ. 19, 28 «μνημονεύσω σοι ὅπου εἰν εἶμι».

Διασκορίδ. Τόμ. Β', σελ. 186 «ὅπου εἰν κύων μέλας οὐρήσῃ». Μάρκ. Ἀντωνῖν. Θ', 23 «ἠτίς εἰν οὖν πρᾶξις σου μὴ ἔχη τὴν ἀναφοράν». Ῥήτορ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 192, 10 «ὅς εἰν δύνωνται». σελ. 216, 4 «ἐξ ὅσων τόπων εἰν δυνατόν ἦ»². Τόμ. Β', σελ. 87, 13 «ἐξ ὧν εἰν ἐκεῖναι ἀναίρεθῶσιν». Ἀπολλών. Σοφιστ. Λεξ. Ὀμηρ. σελ. 4, 28 «ὃ εἰν βουλώμεθα». Σχολ. Ἰλιᾶδ. Β, 318 «ὃ γὰρ εἰν πλάσσει, τοῦτο ἀναιρεῖ». Μ, 26 «ὅπιτερον εἰν σημαίνει προπαραξυτανθῆσεται». Σχολ. Ἀριστοφ. Ὀρν. 1074 «ὅς εἰν φονεύσῃ». Σχολ. Λουκιαν. σελ. 85 «ὃ εἰν βούληται». Ἰω. Μολλαλ. σελ. 94, 16 «ἐνδιατρέψαι ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ὅσας εἰν βούληται ἡμέρας». Βουισσ. Ἀνέκδ. Τόμ. Ε', σελ. 75 «ὅς εἰν παρεγένετο αἰτῶν ἐπ' ἀγαθῷ», κτλ.³

Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ σολοικῶς οὕτω καὶ ἀπροσδιονύτως κείμενον ἘΑΝ φέρουσι πολλακίς τῶν ἀντιγράφων τινά, ἐνίοτε δὲ πάντα, καὶ ἐν τοῖς τῶν ἐνδόξων Ἑλλήνων συγγραμμάσι, διὰ τὴν τῶν μεταγραφῶν πάντως ἀβελτερίαν, οἵτινες ἀμαθεῖς ὡς τὰ

¹ Ἄλλα τινὰ παραδείγματα ἐξ Ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων βλέπει τις παρὰ τῷ Καυσοκαλυβίτῃ εἰς Θεοδώρ. Γραμματ. σελ. 1218.

² Σφόδρ' ἀπαδοκιμάζομεν τὴν ὑπὸ τοῦ Σπεγγέλου γενομένην μεταβολὴν τοῦ εἰν εἰς ἄν ἐν Ῥητ. Τόμ. Β', σελ. VI.

³ Πρβ. καὶ Ἀλέξ. Ἀφροδισ. εἰς Ἀριστοτ. μετὰ τὰ Φυσ. σελ. 542, 17.

πολλά και ἐπαρτίστεροι ὄντες, πρόγονοι ἀληθῶς τοῦ Ἀθηναίου Βλάχου, τῶν δήμων Κοπρείου, συχνάκις μετατυποῦσιν ἐκόντες ἢ ἀκόντες τὰς τῶν παλαιῶν χρήσεις κατὰ τὴν ἡλικιωτὴν ἢ ἐπιχώριον συνήθειαν¹.

Ὁ ἀοιδὸς Κόραης γράφει τὴν ἐξῆς σημείωσιν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ξενοφῶντος Ἀπομνημονευμάτων καὶ τοῦ Γοργίου τοῦ Πλάτωνος².

ὦ ἐὰν ἀρμόττη: ἴσως γραφικῶς ἠμάρτηται, ἀντὶ τοῦ, «ὦ ἀν ἀρμόττη». Οὐ γὰρ τῶν δοκίμων ἢ χρήσις τοῦ Ἐὰν ἀντὶ τοῦ ἀοριστολογικοῦ, Ἄν, ἀλλὰ τῶν μεταγενεστέρων, καὶ μάλιστα τῶν ἱερῶν συγγραφέων· οἷόν ἐστὶ τὸ «ὦ ἐὰν βούληται» τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ (ι', 22), καὶ ἕτερα τοιαῦτα παρὰ τοῖς λοιποῖς.

Καὶ παρὰ Θεοφράστῳ π. Φυτ. Ἰστ. Γ', ζ', 2 «τὸ δὲ πᾶχος οἶον ἐὰν τύχη τὸ δένδρον» καὶ Γ', ι', 3 «δυσθινατεῖν γὰρ φασι καὶ δυστοκεῖν οἷ ἐὰν ἦ» ἢ ὀρθῆ γραφῆ ἀναντιλέκτως εἶνε οἶον ἀν τήρη καὶ οἷ ἀν ἦ. Καὶ τὸ ἐν τῷ π. Φυτ. Αἰ. Γ', σ', 4 κείμενον «ἐν ὀποιχοῦν ἐὰν ὀρύττων τις λίθους εὖρη» μετατρεπτέον ἀνευ τινὸς ὄκνου εἰς τὸ ἀν. Ἐν τῷ Τεκτικῷ Ἰπομνήματι τοῦ Δινείου ἔχουσι τἀντίγραφα «ὅπου ἐὰν ὄντες τύχωσι» (κεφ. 22, 3) καὶ «εἰς ὃ ἐὰν τύχη ἱερόν» (κεφ. 31, 15) ἀντὶ τοῦ ὅπου ἀν καὶ εἰς ὃ ἀν, ἕτινα ἔγραψε μὲν ὁ συγγραφεύς, παρέφθιραν δ' οἱ βιβλιογράφοι. Τὸ ἐν τῇ ἐξδόμῃ τοῦ Πολυβίου ἀναγινωσκόμενον «καὶ πρὸς οὔστινας ἡμῶν ἐὰν γένηται φιλικὴ καὶ συμμαχία» (κεφ. Θ', 6) ἐπιηνώθησαν ὁ Βεκαῆρος ἀποκαταστήσας τὸ γνήσιον ἀν (Πρβ. καὶ Γ', ιε', 7). Καὶ ἐν τοῖς τοῦ Σέξτου δὲ τοῦ Ἐμπειρικοῦ ἐξέ-

¹ Ἴδε Ἀλκαῖον κομικὸν παρ' Ἀθην. Θ', 61. Πλάτωνος Λάχ. σελ. 193, γ'. Λυσίαν ὑπὲρ τοῦ Ἄδου. 18 (σελ. 753) Ξενοφῶντος Ἀπομν. Ι', ι', 12. Δ', 6', 29. Ἀναβ. ι', γ', 6. 15. Ἱερ. Α', 14. Δημοσθένειν σελ. 436, 296. σελ. 733, 43. σελ. 1152, 43, κτλ. Ὑπὸ γραφῶν ἠμαρτημένων ἀπατηθεὶς ὁ Βιγῆρος ἔγραψε «Saep̄ ἐὰν pro simplici ἀν ponitur, non modo apud interpretes Alexandrinos et Scriptores divinos N. T. post ὅς, ὅσος, ὅσάκις et ὅπου, sed subinde apud ipsos auctores pure graecos» (σελ. 516 ἐκδ. Ἑρμ. δ'. Πρβ. καὶ σελ. 833 καὶ Σχαιφῆρον Ἰουλιαν. Ἐγκωμ. κτέ. σελ. V. Ἔτι δὲ Βρέμιον Λυσ. σελ. 126 καὶ Σταλθαρόμιον Πλάτ. Λάχ. σελ. 77 ἐκδ. 6').

² πελ. 281.

ἔδωκεν ὁ αὐτὸς καὶ ὑπέγραψεν τοῦ Στρουβίου¹ «ὀπότεροι γὰρ ἀν λέγοισιν» (σελ. 535, 31) ἀντὶ τοῦ «ὀπότεροι γὰρ ἐὰν λέγοισιν».

Ὑπάρχουσι δὲ καὶ παρὰ τῷ Δειπνοσοφιστῇ χωρία, ἐν οἷς ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ἌΝ κεῖται ἐπ' ἀοριστολογικῆς σημασίας τὸ σύνθετον ἘΑΝ. Ἀλλ' ἡμεῖς τοῦλάχιστον κατ' οὐδένα πειθόμεθα τρόπον ὅτι ὀγιῶς καὶ ἀδικηθόρως ἔχουσι. Καὶ ἐν μὲν Βιβλ. ΙΒ', 68 καὶ ΙΔ', 4 μόνην τὴν πλημμελεῖ γραφὴν παρέχουσι τἀντίγραφα, «ὅσο ἐὰν ἀλίσκωνται» καὶ «ὅτι ἐὰν ἐπιβάλωμαι λέγειν». Ἐν δὲ Βιβλ. Δ', 4 καὶ Ζ', 17 καὶ ΙΒ', 14 διέσωσαν ἡμῶν καὶ τὴν ὀρθὴν καὶ γνησίαν. Ἀνευδοκίως δὲ πιστεύομεν ὅτι δὲν ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀρτεμιδώρου ἐν Ὀνειροκρ. Α', 78 «οἷα ἐὰν οὖν ἦ ἢ γυνή» ἢ «οἷα οὖν ἐὰν ἦ κτέ.», ὡς φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, ἀλλὰ «οἷα ἀν οὖν κτέ.»². Ἐν τῷ πρὸς Κωνσταντίον Ἐγκωμίῳ τοῦ Ἰουλιανοῦ σελ. 4, 6' κεῖται «ὦν ἀν τύχωσιν»· ὑπάρχει δ' ὅμως ἐν τῷ μετωπίῳ καὶ νόθῃ γραφῇ «ὦν ἐὰν τύχωσιν»³.

Καὶ τὸ ἐὰν ἀν δὲν ἔμεινε πανταχοῦ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀδελφές, ἀλλ' εἰς τὸ σόλοικον ἐως ἐὰν ἐνιαχοῦ ὑπὸ τῶν χρηστῶν μεταγραφῶν ἐτράπη, ὡς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος «ἐὼς ἐὰν κριθῶσι» (Α', ζ', 35), κτλ.⁴.

Τὸ ἐν τῷ Ἱστορικῷ τοῦ Συντίπα ἀναγινωσκόμενον «πλήν, ὡς ἐὰν λέγω σοι μιᾶς γυναικὸς ἔργον, ἀκουσον ἐὰν ἔχῃς γραμμένον τοῦτο» δίκαιον εἶνε νὰ μὲνη ἐκ παντὸς τρόπου ἀκίνητον, ἥμιστα δ' ἐπαινετὸς ἡμῶν φαίνεται ὁ νέος ἐκδότης Ἀλφρ. Βεερρόδος γράψας ὡς ἀν ἀντὶ τοῦ ὡς ἐὰν (σελ. 72, 20). Καὶ τὴν γνώμην τῶν διατεινομένων ὅτι ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀντὶ τοῦ ἘΑΝ ἐπ' ἀοριστολογικῆς ἐννοίας ἀναγκαῖον ὑπάρχει τὸ ἌΝ πανταχοῦ νὰ γραφῇ οὐδαμῶς εὐλογον εὐρίσκομεν καὶ ἰσχυρῶς ἀποδοκιμάζομεν.

Εὐκόλως δὲ πᾶς τις, νομίζομεν, πείθεται ὅτι ἡ ἀτοπος αὕτη χρῆσις τοῦ ἘΑΝ ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ ἌΝ εἶνε ἀποτέλεσμα πλάνης ἢ ἀνεπιστάσις. Βλέποντες δηλ. οἱ μεταγενέστεροι τὴν ἀδικη-

¹ Ορυσσ. Τόμ. Β', σελ. 36.

² Πρβ. Βοισσονάδην Ἀνεκδ. Τόμ. Ε', σελ. 400.

³ Ἴδε Σχαιφῆρον Ἰουλιαν. Ἐγκωμ. κτέ. σελ. V.

⁴ Πρβ. καὶ Δινδόρφιον Ἐπιφαν. Τόμ. Γ', σελ. 730.

ρον τοῦ ἘΑΝ καὶ ἌΝ (=ἐάν) ἐπὶ ὑποθέσεως χρῆσιν ὑπελάμ-
βανον ἀπλούστατα καὶ ἀφελέστατα, οὐδὲν ὑποπτεύοντες οὐδὲ
φροντίζοντες ὅπως, ὅτι ἠδύνατο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν
τοῖς ἀορίστως ἐκφερομένοις ἀναφορικοῖς λόγοις νὰ τίθηται οὐ μόνον
τὸ ἀπλοῦν ἌΝ (=κεν) ἀλλὰ καὶ τὸ σύνθετον ἘΑΝ. Ἀνθρώ-
πινον τὸ πάθος καὶ ἐλάχιστον παραβαλλόμενον πρὸς τὰ ἐκαστὸν
ἐξαμβλώματα τῶν ἐκ τῆς βδελυρῆς Ἀγέλης, ὧν ὁ κακεντρέχέ-
στατος καὶ μακικώτατος, ὁ ἀείποτε ὑπὸ φθόνου καὶ βασκανίας
οἰστρῶν καὶ θηριωδῶς παντὶ ἐπιφυόμενος, τοὺς τ' ὀφθαλμοὺς
ὑφαίμιους καὶ πυρωποὺς πρὸς κατάπληξιν καθιστῶν καὶ συριγμοὺς
ἐξαισίους καὶ φοβεροὺς ἀφιείς, ἀπεφάνητο πρὸ τίνος χρόνου μετὰ
τόνου Βλαχικῆς ὑψηγορίας ὅτι τὸ ἌΝ ἐν τῇ ῥήσει ἀμφιβάλλομεν
ἂν ὑπάρξη εἶνε ἌΟΡΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ καὶ ὅτι τὸ ἀοριστολογικὸν
ἌΝ ΔΕΝ ἌΝΕΧΕΤΑΙ ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗΝ.

(Τὰ ἐπόμενα ἐν ἑτέροις τεύχεσι).

ΕΓΓΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

Παρὰ Χαρίτωνι ἐν λόγῳ τετάρτῳ τῶν περὶ Χαιρέαν καὶ Καλ-
λιρρόην φέρεται (κεφ. 2, 9): «τὴν γὰρ πηγὴν ἀνεύρηκα τοῦ με-
γάλου αἵματος, καὶ οὗτος ὁ κατάρτατος ἄνθρωπος ἐπίσταται γυ-
ναῖκα μιὰρὰν συμπράξασαν τῷ φόνῳ».

Ἄντὶ τοῦ αἵματος, ὅπερ εὐκόλως πᾶς τις κατανοεῖ ὅτι πλημ-
μελῶς καὶ ἀτόπως ἔχει, ἐξέδωκαν ὅτε Ἰρσχίγιος καὶ ὁ Ἐρχῆρος
καθ' ὑφήγησιν τοῦ Ῥεισκίου «τὴν γὰρ πηγὴν ἀνεύρηκα τοῦ με-
γάλου αἵματος». Ὁ πολὺς Κόβητος ἀποδοκιμάζων εὐλόγως ὡς
ἀνάρμοστον τὸ αἷμα ὑποτοπεῖ ὅτι τὸ ἀληθές εἶνε τοῖς αἵμα-
τος, *quod ei rei egregie convenit et stabilitur loco vicino* p.
72, 32: γυναῖκα τὴν συνειδυῖαν τοῖς γετοῖς αἵματι.

¹ Μνημοσ. Τόμ. Η', σελ. 279.

Οὐδαμῶς ἡμεῖς τῷ περιφανεστάτῳ συμπερόμεθα κριτικῶ, εἰ
καὶ κάλλιστα τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος πράγματι συνῆδει ἢ ὑπ' αὐτοῦ
τεθεῖσα λέξις, νομίζοντες ὅτι ἐν τῷ τοῦ κώδικος αἵματος λαν-
θάνει ἢ γνησίᾳ γραφῇ δράματος.

Οὐχὶ δὲ σπανίως ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς ἐρωτικοῖς συγγραφεῦσιν ἢ
λέξις δράμα εἰς δῆλωσιν σκευωρήματος, κακουργήματος, τοῖς
μῆματος, συμφορᾶς, κτλ., δολίου ἐπιχειρήματος ἢ δεινοῦ ἔργου,
πολυπλόκου καὶ περιπετειῶν γέμοντος πράγματος, χαλεποῦ
συμβάματος ἢ συμπτώματος, κτλ. Χαρίτων Α', 4, 2: τὰ οὗ
οὖν προκατασκευασμένος ὁ δημιουργὸς τοῦ δράματος. Δ', 4, 2:
ἐπεὶ δὲ ἢ φιλόκλινος τύχη δράμα σκευωρῶν ὑμῖν περιτέθεικε.
Σ', 3, 6: προφάσει δὲ δίκης ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ καὶ ὅλον τὸ δράμα
τοῦτο ἐκείνη κατεσκεύασε. Ἀχιλλ. Τέτ. Α', 3, 3: ἤρχετο τοῦ
δράματος ἢ τύχη. Α', 9, 1: καταλέγω μου τὸ δράμα πῶς ἐγένε-
νετο. Α', 10, 7: χορήγησον τὴν ὑπόκρισιν, μὴ ἀπολέσης σου τὸ
δράμα. Β', 28, 1: οὐκ ἔρεῖς, ἔφη, τὴν συσκευὴν τοῦ δράματος;
Γ', 7, 9: τὸ μὲν τῆς Ἀνδρομέδας δράμα τοῦτο, Γ', 23, 5: ὃ
θάλαττα ἄγνωμον, ἐφθόνησας ἡμῖν δλοκλήρου τοῦ τῆς φιλαν-
θρωπίας σου δράματος. Σ', 3, 1: ἐμοὶ δὲ ἢ συνήθης τύχη πάλιν
ἐπιτίθεται καὶ συντίθεται κατ' ἐμοῦ δράμα καινόν. Σ', 16, 4:
ἄρα ἀποκαλύψασα τοῦ δράματος τὴν ὑπόκρισιν διηγήσομαι τὴν
ἀλήθειαν; Ζ', 2, 1: ὡς οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐγένετό μοι πλησίον, τοῦ
δράματος ἤρχετο. Η', 9, 13: τὸ γὰρ δράμά σου τὸ ἐπὶ τῶν
ἀγρῶν ἠκούσαμεν. Η', 10, 8: τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ δράματος
πᾶσαν ἀπεκάλυψε τὴν αἰδῶ, πεπλήρωται δ' ἀναισχυντίας. Η',
15, 4: τοῦτο γὰρ μόνον ἐνδεῖ πρὸς ἀκρόασιν τοῦ παντὸς δράμα-
τος. Ἠλιόδ. Α', 3: φόνῳ τῷ καθ' ἡμῶν δράμα τὸ περὶ ἡμᾶς κα-
ταστρέψαντες. Β', 11: οὐδὲν κοινωνοῦντα τοῦ δράματος. Β', 23:
καὶ ὥρα σοι τὸ δράμα καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς τῷ λόγῳ διασκευά-
ζειν. Β', 29: ἐπετραγῶδει τούτῳ τῷ δράματι καὶ ἕτερον πάθος
ὁ δαίμων (Πρβ. καὶ Σ', 12. Ζ', 6. 7. 8. Ι', 39). Εὐμάθ. ἢ Εὐ-
στάθ. Ε', 10, 4: καὶ τὸν νοῦν ὅλον καταλαβοῦσα τοῦ δράματος.
Θ', 9, 1: ὅλον γὰρ δράμα τὸ καθ' ἡμᾶς ἀνεπλάττετο (Πρβ. καὶ
ΙΑ', 12, 2. 22, 2).

Ἀναγνωστικῆτι δὲ καὶ παρὰ Φιλοστράτῳ Ἐπιστ. ΜΖ' «πλήρωτον τὸ δράμα, ἵνα μὴ φάσθαι καὶ ξίφει» καὶ παρ' Ἀλκίφρονι Γ', 62, 2 «ἐγὼ δὲ οἶδ' αὖτὸ δράμα, καὶ ὅσον οὐκ εἰς μακρὸν κατεργῶ τῷ δεσπότη»¹ καὶ παρὰ Φίλωνι Τόμ. Γ', σελ. 116 «ὅς ἦν τοῦ δράματος ὅλου δημιουργός» καὶ παρ' Ἀγαθίῳ Ἰστ. Γ', 3 «καὶ μάλ' εὐπρεπῶς ἐσκευασθῆναι τὸ δράμα εὐρόντες» καὶ παρὰ Ζωναρῆ Ἐπ. Ἰστ. Β', 8 «γνοῦσα τὸ δράμα ζητῶ τὸν περὶ αὐτῆς» (Πρβ. καὶ Β', 12. Ζ', 11. Γ', 19, κτλ.). Ἐν ταῖς Προγυμνάσμασι τοῦ Νικηφόρου κεφ. Β' κεῖται «ὅτι τὸ πλάσμα ὁ Παλαμῆδης, εἰς νοῦν βάλλεται τὸ μηχάνημα, καὶ γνοῦς ὅτι καὶ βούλεται τὸ τοῦ δράματος ἀντιμετακινῆσαι σοφώτερον»².

Ὁ Ζωναρῆς Ἐπ. Ἰστ. ΙΖ', 19 εἰπὼν πρῶτον «ὡς γὰρ τὸ περὶ τὴν βασιλίδα δράμα ταῖς ἐν τῇ πόλει κεκήρυκτο» ἐπιφέρει μετ' ὀλίγου «κακείνοις γὰρ τὸ περὶ τὴν βασίλισσαν μεμίσητο τόλμημα». Πρβ. Ἀλκίφρ. Γ', 52 «ἐμὲ γὰρ κοινωνῆσαι τῆς ἀτόπου πράξεως ἀδύνατον οὐδ' εἰ μὴν τευμῶμαι ἐκ τῆς Δωδωναίας δρυὸς ἐπιτρέποι τὸ ΔΡΑΜΑ—καὶ ἤδη αὐτοῖς ἢ πράξις εἰς ἀκμὴν προεχώρηκε—καὶ ἴσως μὲν ἄχρι τινὸς λήσεται τοῖσιν πραττόμενον, πάντως δὲ ποτε ἢ λήλιος γείτων ἢ ψίθυρος οἰκέτης ἀγορεύσει τὸ πρῆγμα εἰς τοὺς φανέας—ἀφειδῶς γὰρ χρώμενοι τῷ ΤΟΛΜΗΜΑΤΙ ἰσχυροπὸν τῇ πράξει τὴν τιμωρίαν ἐκτίσουσιν».

Ἐν ὁμοίᾳ τῇ προκειμένῃ λέξει σημασίας παραλαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἡ σκηρῆ. Χαρίτ. Α', 4, 8 «ὁ δὲ κακοήθης ἐκεῖνος καὶ διχόβολος συνέταττε τὴν σκηρῆ». Ζωναρ. Ζ', 10 «οἱ δὲ πιστεύσαντες τῇ σκηρῆ κτέ.» (Πρβ. καὶ ΙΖ', 21, 27). Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 427, 20 «καὶ τὴν σκηρῆ εὖρε παραιτίαν μεγάλου συμπτώματος» (Πρβ. καὶ σελ. 428, 15, κτλ.). Παρ' Ἡρωδιανῶ Ἰστορ. Γ', 12 πρῶτον μὲν (§ 3) λέγεται «συσκευὴν τινα καὶ σκηρῆν τὸ πρῆγμα ὑπόπτεισαν», ἔπειτα δὲ (§ 10) «φάσκων

πάντα ψευδῆ εἶναι καὶ συσκευὴν κατ' αὐτοῦ καὶ δράμα ἐσκευασθαι». Ἄξια δὲ μάλιστα σημειώσεως εἶνε τὰ χωρία, ἐν οἷς ἀμφότερων τῶν λέξεων τούτων γίνεται χρῆσις, ὡς Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 429, 20 «ἀποτίθεται τὸ δράμα καὶ τὴν σκηρῆ». Πλάτ. σελ. 485, 3 «ἀλλ' ἔρωτος δράμα καὶ Ἀφροδίτης σκηρῆ». Πλάτ. Ε', 6 «ὡς περὶ σκηρῆ τὰ ἡμέτερα καὶ δράμα πεποιημένον». Πρβ. καὶ Γ', 8 «οὕτω τὸ δράμα τὸ περὶ ἡμῶν εἰς ἄπειρον ἐμνησκύνατε καὶ πᾶσαν λοιπὴν σκηρῆν ὑπερφλέγγεται».

Εὐρίσκειται δὲ καὶ «ἡ δὲ τὸ σκηρουργοῦμενον ἀγνωστὰς κτέ.» (Ζωναρ. ΙΖ', 10)¹ καὶ «ὄλον δράμα ζητεῖς καὶ ὄλον τραγῳδία» καὶ «ὄλον δράμα τὰ κατὰ σὲ καὶ ὄντως τραγῳδία» (Εὐμ. ἀθ. ἢ Εὐστ. ἀθ. Η', 11, 2 καὶ 14, 1) καὶ «ἡ κατὰ πάντος τοῦ ἔθνους ἐμελλε σκηρῆσθαι δραματοποιία» (Φίλων Τόμ. Γ', σελ. 144) καὶ «ταύτην μὲν τὴν αὐτῶ πολυειδῆ καὶ ποικίλην τραγῳδίαν κτέ.» (Θεμίστ. σελ. 92, γ') καὶ «ἐκπληξίς τοῦ τοιούτου καὶ τοσοῦτου δραματοργήματος» καὶ «ἵνα δὲ τὸ πᾶν κυβείας καὶ θυμέλης καὶ σκηρῆς ἐργαστήριον αὐτῶν ὀφθῆι» (Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 141, 18 καὶ σελ. 453, 3), κτλ.².

Πάντι δ' εὐδήλον ὑπάρχει ὅτι, ἐκρυέντος ἐκ τῆς λέξεως ΔΡΑΜΑΤΟΣ τοῦ πρὸ τοῦ Μ κειμένου Α, εὐκολώτατ' ἠδύνατο τὸ ὑπολειφθὲν ΔΡΑΜΑΤΟΣ νὰ μεταπέσῃ εἰς τὸ ΔΙΔΑΜΑΤΟΣ διὰ τὴν ἐμφέρειαν τοῦ Δ πρὸς τὸ Α καὶ τοῦ Ρ πρὸς τὸ Ι. Καὶ περὶ μὲν τῆς εἰς ἀλληλία μεταβολῆς τοῦ Ρ καὶ Ι ἐπονησάμεθα λόγον ἐν σελ. 458 τοῦ Σωκράτους, τῆς δὲ τοῦ Α καὶ Δ συγχύσεως ἀρκούμεθα ἐν τῇ παρόντι τὰ ἐξῆς παραδείγματα ἐκ τοῦ Πανχίου μνημονεύοντες.

ἌΕΡΟΝ: ἀπεδεσμάτων ἀντὶ τοῦ ΔΕΡΟΝ.

ἌΚΙΑΝΩΤΕΡΟΝ: ἀσθερέστερον ἀντὶ τοῦ ἌΚΙΑΝΟΤΕΡΟΝ.

¹ Πρβ. καὶ Σειλήρον Ἀλκίφρ. σελ. 360.

² Ῥήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 433, 2. Πρβ. καὶ σελ. 487, 3 καὶ σελ. 601, 15, κτλ. Ἐπιφάν. Σύντ. Ἰστορ. σελ. 11, 3. 138, 7. 141, 13. Τεῦβ. Παρὰ Θεμιστίῳ σελ. 177, γ' λέγεται «ἀλλ' ἐνέπλησεν δράμάτων Σικελίαν μᾶλλον ἢ τὴν σκηρῆν». Ἰδὲ καὶ Εὐνάπιον Βοιστόν. Τόμ. Α', σελ. 500.

¹ Πρβ. καὶ ΙΖ', 27 «τὸ δὲ προσποιήσις καὶ σκηρῆ τὴν τῆς φύσεως διαμαρτίαν τῇ ὑποκρίσει τοῦ σκηρουργοῦ ἐπιτείνοντες», κτλ.

² Πρβ. καὶ Heinschen Euseb. Script. Histor. Τόμ. Γ', σελ. 427.

ἘΝΔΥΑΖΕΙ: ἀμφιβάλλει ἀντὶ τοῦ ἘΝΔΥΑΖΕΙ ἢ τοῦ ἘΝΔΟΙΑΖΕΙ.

ΚΡΙΔΔΕΜΕΝ: γελᾶν ἀντὶ τοῦ ΚΡΙΔΔΕΜΕΝ.

ΠΕΛΙΑΝΟΝ: μο.λύβδω εἰκόδς κατὰ τὴν χρῶαν ἀντὶ τοῦ ΠΕΛΙΑΝΟΝ.

Δύναται δέ τις νὰ ὑπολάβῃ ὅτι στερηθεῖσα τὰ δύο πρῶτα στοιχεῖα ἡ λέξις ΔΡΑΜΑΤΟΣ ἀνευ δυσκολίας μετετυπώθη ἔπειτα εἰς τὸ ΑΙΜΑΤΟΣ.

ΕΥΘ. ΠΑΡΡ.

σελ. 361, 11 γρ. πρὸς. σελ. 396, 21 γρ. ἴν. σελ. 420, 27 γρ. πῶποτε. σελ. 458, 10 γρ. Σπρέγγελοσ. σελ. 470, 17 γρ. ὕμ.σελ. σελ. 472, 24 γρ. ἐνίστ'.

σελ. 392, 3. Παρὰ Ζωναρᾶ Λεξ. σελ. 1726 φέρεται «τηθα-
λώδης: γυναικοκρατίας». Ἄλλ' ἡ ὀρθὴ γραφὴ εἶνε «τηθαλλαδοῦς:
γυναικοκρατίας». Πρὸς. Ἡσύχιον «τηθαλλαδοῦς—: ὁ γυναικο-
κρατίας». Ἔτι δὲ Φώτιον σελ. 584, 18 «τηθαλλαδοῦς: γυναικο-
κράτος (Γρ. γυναικοκράτος), ὑπὸ τίτθῃ (Γρ. τίθη) τεθραμ-
μένος», κτλ.

σελ. 392, 33. Λέγεται καὶ Τιτανοκράτωρ. Ἐν δὲ τῇ κοινῇ
γλώσσῃ ὑπάρχει καὶ κλειδοκράτορας.

σελ. 399, 18. καὶ «ἠγοῦνται γὰρ καθάπερ ὄφιοι τῆς κεφαλῆς
ἀπεκδύσασθαι τὸ γῆρας» (Κλήμ. Παιδαγ. Γ', 16).

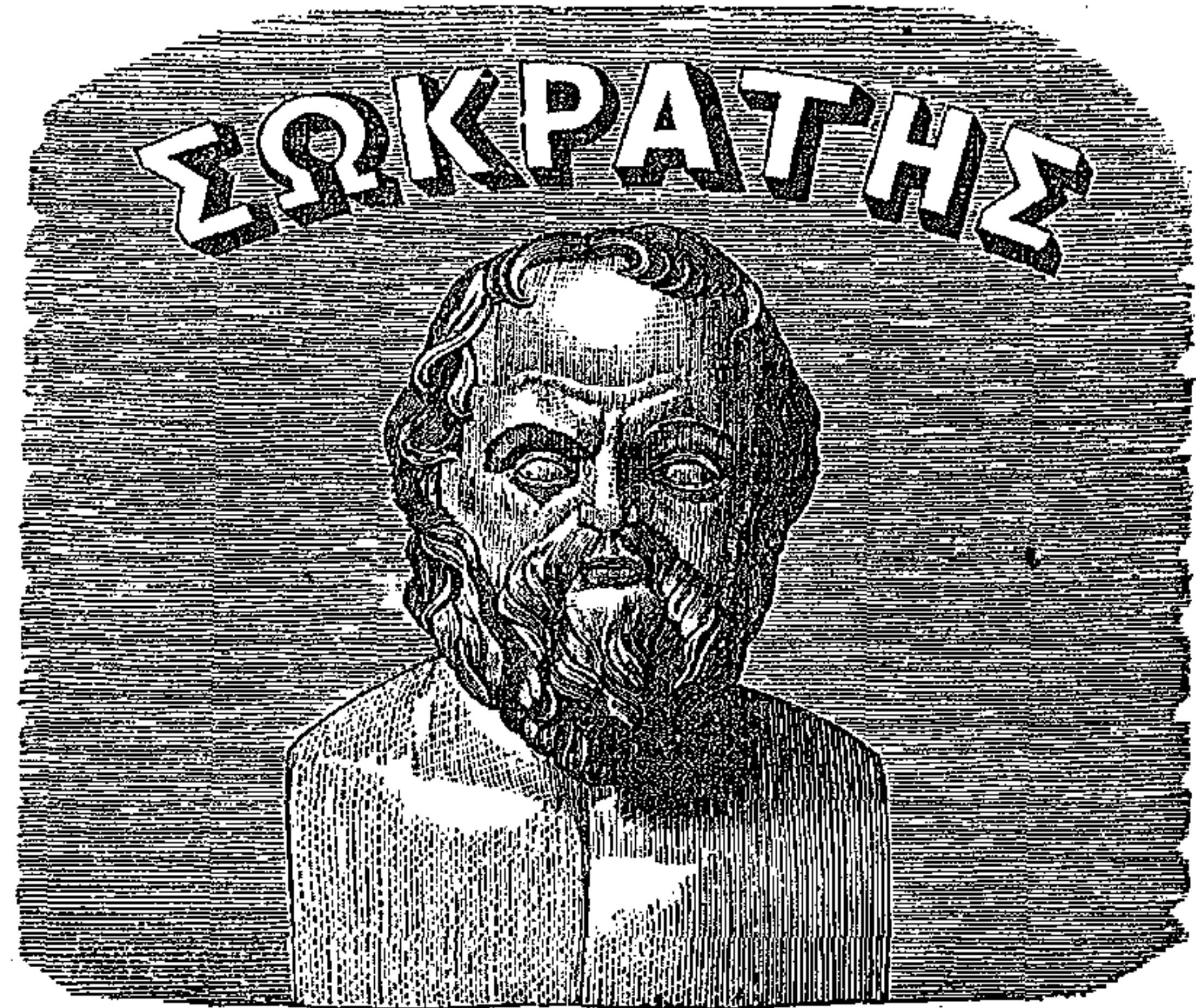
σελ. 403, 15. Πρὸς. Ἀριστοφ. Βατρ. 1066 «ράκλιοι περιλά-
μενος» καὶ Ἰώσηπ. Ἀρχ. Θ', 2, 1 «καὶ ζώνην περιειλημένον
δερματίνην».

σελ. 412, 7. Ἱεροκλ. καὶ Φιλάγρ. σελ. 298, ρνβ' Βοισσ. «καὶ
κακῆς ἐκφύγωμεν γήμης».

σελ. 442, 18. Πρὸς. καὶ στίχ. 365 καὶ Νεφ. 862.

σελ. 442, 31. Ἴδε καὶ Κόβητον Λογ. Ἐρμ. σελ. 447.

ΕΥΘ. ΠΑΡΡ.

ΤΟΜΟΣ Α' ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1874. ΤΕΥΧΟΣ ΙΑ'—ΙΒ'.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ ΛΕΞΕΩΝ.

§ 1. Αἱ λέξεις τῆς Ἑλληνικῆς ὡς καὶ πάσης ἄλλης γλώσσης
δικαιροῦνται ὡς πρὸς τὴν γένεσιν αὐτῶν εἰς πρωτοτύπους ἢ ῥιζικάς
(vocabula primitiva), εἰς παραγώγους (vocabula derivata) καὶ εἰς
συνθέτους (vocabula composita).

§ 2. Πρωτότυποι, θεματικοί, ἢ ῥιζικαὶ λέξεις λέγονται αἱ ἀμέσως
ἐκ τῆς ῥίζης γεννώμεναι διὰ τῆς προσλήψεως ἰδίως καταλήξεως,
δηλούσης ὅτι ἡ οὕτω σχηματιζομένη λέξις εἶνε ἢ ῥῆμα ἢ
ὄνομα ἢ ἐπίθετον ἢ ἀντωνυμία· πρωτότυποι λέξεις εἶνε τὰ ῥή-
ματα τρέφ-ω, γράφ-ω, φέρ-ω, λέγ-ω, τὰ ὀνόματα βοῦ-ς, λίθ-ος,
δίκ-η, τὰ ἐπίθετα καλ-ός, γλυκ-ύς, αἱ ἀντωνυμίαι ὅ-ς, τί-ς, τί-ς'

τούτων δὲ ρίζαι εἶνε τρεφ, γραφ, φερ, λεγ, -βου (βοF), λιθ, δικ, -καλ, γλυκ, -θ, τι.

§ 3. Παράγωγοι λέξεις ὀνομάζονται αἱ γεννώμεναι ἐκ πρωτοτύπων διὰ τῆς προσλήψεως ἰδίων παραγωγικῶν καταλήξεων, ὅτε καὶ ἰδίαν σημασίαν λαμβάνουσι· π. γ. ἐκ τοῦ χρυσὸς παράγεται τὸ ῥῆμα χρυσάω, ὅπερ σημαίνει ποιῶ χρυσοῦν, ἐκ τοῦ γράφω παράγονται αἱ λέξεις γραφεύς, γράμμα, γραφικός· καὶ γραφεύς μὲν σημαίνει τὸν ἔχοντα τὸ ἔργον τοῦ γράφειν ἢ ζωγραφεῖν, γράμμα δὲ τὸ γεγραμμένον, καὶ γραφικός τὸν ἐπιτήδειον εἰς τὸ γράφειν ἢ ζωγραφεῖν.

§ 4. Ἄλλὰ καὶ ἐκ παραγῶγων λέξεων παράγονται ἄλλαι λέξεις, ὅτε αἱ πρῶται καλοῦνται ριζικαὶ ἢ θεματικαὶ τῶν δευτέρων· π. γ. ἐκ τῆς ρίζης πριγ γεννᾶται τὸ πρωτότυπον ῥῆμα πριάσσω, ἐκ τούτου δὲ ἡ παράγωγος λέξις πρίγ-μι, καὶ ἐκ ταύτης ἡ λέξις πριγματ-κός.

§ 5. Σύνθετοι λέξεις καλοῦνται αἱ γεννώμεναι διὰ τῆς συνθέσεως δύο ἢ πλειόνων λέξεων π. γ. ναυ-μαχία, εὐ-τυχής, ὠκύ-πους, μακρο-καμπυλ-αύχην. Ἀριστοφάνης ὁ κωμικός ποιητῆς μετεχειρίσθη τὴν μακροτάτην σύνθετον λέξιν συγκειμένην ἐξ 26 λέξεων καὶ 78 συλλαβῶν πρὸς δήλωσιν φαγητοῦ ἐκ διαφόρων συστατικῶν (Ἑκκλ. 1169).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΠΕΡΙ ΡΙΖΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΑΥΤΩΝ.

§ 6. Αἱ ρίζαι τῶν ριζικῶν καὶ παραγῶγων λέξεων δὲν παρίστανται πάντοτε καθαρῶς, ἀλλὰ πάσχουσι συχνάκις τροπὴν ἢ ἐπέκτασιν τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος· πολλάκις δὲ ρίζαι Ἑλληνικῶν λέξεων εὐρίσκειται ἐν ἄλλαις γλώσσαις καὶ ἰδίως ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ γλώσσῃ τῶν Ἰνδῶν, τῇ καλουμένῃ Σανσκριτικῇ, ἐξ ἧς ἐγεννήθησαν αἱ λεγόμεναι Ἰνδογερμανικαὶ γλώσσαι, εἰς ἃς ἀνήκει καὶ ἡ Ἑλληνική.

§ 6. Αἱ ἀρχικαὶ ρίζαι εἶνε μονοσύλλαβοι, συνιστάμεναι ἐξ ἑνὸς ἀρχικοῦ συμφώνου, ἐξ ἑνὸς βραχέος φωνήεντος καὶ ἐξ ἑνὸς τελικοῦ συμφώνου, ὡς τυπ, ταιγ, φερ, φιλ, λεγ, λιθ, λιπ, δικ, καλ, κτλ. ὀλίγαι δὲ συνίστανται ἐξ ἑνὸς ἀρχικοῦ συμφώνου καὶ ἐξ ἑνὸς βραχέος φωνήεντος, ὡς βα, δο, θε, φα, νε, κι, δι, κτλ. καὶ ὀλιγώτεραι ἐξ ἑνὸς βραχέος φωνήεντος καὶ ἐξ ἑνὸς συμφώνου, ὡς ακ, αγ, εθ, ασ, ορ, κτλ. Ὑπάρχει δὲ καὶ ρίζα συγκειμένη ἐξ ἑνὸς μόνου φωνήεντος, οἷα ἡ ρίζα ι τοῦ ῥήματος ι-έναι (λατιν. i-ge). Ἄν ρίζα τις ἀρχηται ἢ καταλήγη μὲ δύο σύμφωνα, τούτων τὸ ἐν εἶνε ὑγρὸν ἢ τὸ ὡς δασεῖα χρησιμεῖον σ, ὡς κρυβ (κρύπτω), πλέκ(ω), γράφ(ω), κλύ(ω), πρᾶγ (πράσσω), θλίβ(ω), θέλγ(ω), ἔρχ(ω), λάμπ(ω), πέμπ(ω), μέλπ(ω), στα (στῆ-ναι), σπά(ω), σμά(ω), σκι-(ά). Αἱ ρίζαι τῶν ἀντωνυμιῶν ἀρχόνται ἀπὸ ἑνὸς συμφώνου, τινὲς δὲ καὶ ἀπὸ πνεύματος δασέος καὶ καταλήγουσιν εἰς φωνήεν, ὡς με, το, τι, πο, σε, ὁ, ἐ, ι.

§ 8. Ἐκ τῶν συστατικῶν μερῶν τῶν ριζῶν σταθερώτερα καὶ μονιμώτερα εἶνε τὰ σύμφωνα, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται καὶ ἡ σημασία τῆς ρίζης, ἥτις ἀναφαίνεται ἐν πάσαις ταῖς ἐξ αὐτῆς παραγομέναις λέξεσι· τὰ δὲ φωνήεντα τῶν ριζῶν δὲν μένουσι τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ μεταβάλλονται ἐν ταῖς ἐξ αὐτῶν παραγομέναις λέξεσι π. γ. ἡ ρίζα τρεφ τοῦ ῥήματος τρέφω γίνεται τροφ καὶ τραφ, οἶον, τροφ-ή, τραφ-ερός.

§ 9. Αἱ ἀρχικαὶ ρίζαι δὲν ἀναφαίνονται πολλάκις ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀλλ' ἐν τῷ ἀορ. β'. π. γ. αἱ ἀρχικαὶ ρίζαι λιπ, φυγ, τῶν ῥημάτων λείπω, φεύγω ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς ἀορ. β'. ἔ-λιπ-ον, ἔ-φυγ-ον.

§ 10. Αἱ ἀρχικαὶ ρίζαι πολλάκις μεταβάλλουσι τὸ ριζικὸν φωνήεν, δηλ. ἢ τρέπουσι χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐκτείνωσιν αὐτὸ, ὡς ἡ ρίζα τρέφ(ω) γίνεται τροφ(ή) καὶ τραφ(ερός), — ἢ τρέπουσι καὶ ἐκτείνουσιν, ὡς ἡ ρίζα βρυγ(ῆναι) γίνεται βήγ(νυμι), — ἢ διαστελλουσιν αὐτὸ, ὡς αἱ ρίζαι λιπ (ἔ-λιπ-ον), φυγ (ἔ-φυγ-ον) γίνονται λείπ(ω), φεύγ(ω).¹

¹ Τροπή, ἔκτασις καὶ διαστολή τῶν φωνηέντων ἐν γένει γίνονται ἢ πρὸς σχηματισμῶν νέων καταλήξεων (ὡς γράφ-ομέν, γράφ-ουσι) καὶ νέων λέξεων

§ 11. "Αλλαι δὲ πάλιν ἀρχικαὶ ρίζαι ἢ διπλασιάζουσι τὸ τελικὸν τῆς ρίζης σύμφωνα ὡς στελ-στέλλω, βαλ βάλλω, ἀγγελ-ἀγγέλλω, — ἢ προσλαμβάνουσιν ἐν ἢ δύο σύμφωνα ὡς τυπ-τύπ-τ-ω, φθα-φθά-ν-ω, δακ-δάκ-ν-ω, ταγ-τάσ-σ-ω, γηρα-γηρά-σκ-ω, θνα-θνή-σκ-ω, — ἢ προσλαμβάνουσι φωνῆεν καὶ ἐν ἢ δύο σύμφωνα ὡς βλάστ-βλαστ-άν-ω, εὐρ-εὐρ-ίσκ-ω, — ἢ διπλασιάζονται ὡς ἀρ-αρ-ίσκ-ω, ὀπ-ωπ-ή, ἀγ-ωγ-ός Σί-συφ-ος (ἐκ τῆς ρίζης σεφ ἐξ ἧς καὶ τὸ σοφός), — ἢ τέλος μετατίθενται τὰ γράμματα αὐτῶν ὡς βαλ (ἔβαλον)-βλα (βέβληκα), -θαν(ἔθανον)-θνα(τέθνηκα).

§ 12. Πολλάκις τὸ ἐκ τροπῆς ἢ ἐκτάσεως προκύπτον φωνῆεν ἐκτείνεται ἢ μεταβάλλεται εἰς ἕτερον ἰσχυρότερον τὸ α π. χ. ἐκτείνεται εἰς η, τοῦτο δὲ μεταβάλλεται εἰς ω οἷον ῥαγῆναι, ῥήγνυμι, ῥῆξις, ἔρ-ρωγ-α, ῥώξ, ῥωγή· τὸ ε τρέπεται εἰς ο ἢ α, ταῦτα δὲ ἐκτείνονται εἰς ω. π. χ. σρέφω ἐ-σρέφ-ην, ἔσροφα, στροφή, σρωφάω, — τρέπω, τραπήναι, τραπελός, τροπή, τρόπος, τρωπάζω. Αὐτὸ τοῦτο γίνεται καὶ ἐν τῇ διαστολῇ· τὸ υ διαστέλλεται εἰς ευ, τοῦτο δὲ

(τρέπω, τρόπος), — ἢ πρὸς ἀντικατάστασιν πεπτωκότων συμφώνων (ὁδοὺς ἀντὶ ὁδόντες, γίγας ἀντὶ γίγαντες· πρὸβλ. τὰ Ἀργεῖα καὶ Κρητικὰ πάνσα (πάσα), Μόνσα (Μουσα), τόνς (τοὺς), — ἢ χάριν εὐφωνίας (ὡς πλώϊμος ἀντὶ πλούϊμος), — ἢ ἕνεκα μετρικῶν καὶ διαλεκτικῶν λόγων (ὡς ξείνος ἀντὶ ξένος, τιθήμενος ἀντὶ τιθέμενος, νοῦσος ἀντὶ νόσος). Διαστολὴν ἐνεαῦθα ἐννοοῦμεν τὸ ἀντίθετον τῆς συστολῆς ἢ ἐκβολῆς (ἴδε Σωκρ. Τόμ. Α' σ. 50), ἣ γοῦν τὴν ἐπέκτασιν τῶν φωνηέντων ι καὶ υ εἰς διφθόγγους διὰ τῆς πρὸ τούτων προτάξεως τῶν φωνηέντων α, ε, ο, π. χ. αἱ ρίζαι λιπ, πιθ, ι, διαστέλλονται εἰς λείπ(ω), πείθ(ω), εἶ(μι), οἶ(μος)· αἱ ρίζαι λυκ, κρυγ (σανκρ. Κρυγ, Κιρός-ας=κραυγή), ζυγ, σπυδ διαστέλλονται εἰς λευκ(ός), κραυγ(ή), ζευγ(ος), σπυδ(ω), σπυδ(ή). Τὰ αὐτὰ ὅμως φωνήεντα ι καὶ υ δὲν διαστέλλονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ εἰς αι καὶ αυ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ λέξις διαστολή δὲν εἶνε συνήθης ἐν ταῖς γραμματικαῖς ὁλ μεταχειριζόμεθα ἀντ' αὐτῆς ἐνίοτε τὴν γενικὴν λέξιν ἕκτασιν. Ἡ διάκρισις τῆς ἐκτάσεως καὶ διαστολῆς πρέπει νὰ γίνηται ἐπὶ τῶν διφθόγγων, αἱ ὁποῖαι, ὅταν μὲν προκύπτωσιν ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ προτακτικοῦ φωνηέντος, λέγομεν ὅτι ἐκτείνονται ὡς φαν-φαίν(ω), ὅταν δὲ ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ὑποτακτικοῦ ὡς πιθ-πέθω, φυγ-φεύγαι, τότε κάλλιον εἶνε νὰ λέγωμεν ὅτι διαστέλλονται. Ἐνίοτε τὰ ὑποτακτικὰ φωνήεντα τῶν διφθόγγων δὲν εἶνε ριζικά, οὐδὲ προέρχονται ἐξ ἐκτάσεως τῶν προτακτικῶν, ἀλλὰ ἀντικαθιστῶσι πεπτωκότα εὐφωνικὰ σύμφωνα, οἷον εἶνε καὶ τὸ δίγαμμα F π. χ. αἱ ρίζαι πνευ(μα), βευ(μα) προήλθον ἐκ τῶν ριζῶν πνεF(ω), βεF(ω) διὰ τῆς μεταβολῆς τοῦ F εἰς υ. Περὶ τῶν εὐφωνικῶν συμφώνων σ, j καὶ F θὰ διαλάβωμεν ἐν ἰδίῳ τμήτι τοῦ «Σωκράτους».

τρέπεται εἰς ου π. χ. ἡ ρίζα ἐλυθ(ἤλυθ-ον) διαστέλλεται εἰς ἐλεύσ(ομαι) καὶ αὕτη τρέπεται εἰς (εἰλ)-ήλουθ(-α)· ἐκ τοῦ κέλευθ(ος) γίνεται (ἀ)κόλουθ(ος)· — ἡ ἀχρηστος ρίζα σπυδ διαστέλλεται εἰς σπυδ(ω) καὶ αὕτη τρέπεται εἰς σπυδ(ή). Πολλάκις κατ' εὐθεῖαν τὰ ριζικά φωνήεντα α καὶ ε τρέπονται εἰς ω ὡς τραγ(τραγεῖν)-τρώγω· τοῦτο δὲ συμβαίνει ἰδίως ἐν τῇ δευτέρᾳ συλλαβῇ τῶν δεδιπλασιασμένων παρακειμένων καὶ παραγώγων ὀνομάτων καὶ ἐπιθέτων ὡς ἔχ(ω)-ἔχ-ωκ-α (ἔκ-ωκ-α), ὀκ-ω-γῆ, — ἐδ(ω)-ἐδ-ωδῆ, — ἐδ-ὠδ-ιμος, — ἄγ(ω)-ἄγ-ωγ-ή, ἀγ-ωγ-εὺς, ἀγ-ὠγ-ιμος, — ἀκ-ή, ἀκ-ωκή.

α'. Περὶ μεταβολῆς ἐν γένει τῶν ριζικῶν φωνηέντων.

§ 13. Τὸ ριζικὸν ι διαστέλλεται διὰ τῆς προτάξεως τῶν φωνηέντων α, ε, ο εἰς αι (ἀπηρχαιωμένη διαστολή), ει, οι π. χ. ἡ ἀπηρχαιωμένη ρίζα ιθ (σανκρ. idh, idh-ε=ἀνάπτω, idh-mas=καύσιμον ξύλον) διαστέλλεται εἰς αιθ ἐν ταῖς λέξεσιν αἶθω (καίω), αἶθος (καύσις), αἶθων (διάπυρος), αἶθῆρ, αἶθρα (αἶθρος)· αἱ ρίζαι λίπ(λιπ-εῖν), πιθ(πιθ-έσθαι), ἰδ(ιδ-εῖν), λιβ(λιβ-ός), ι(ι-έναι) διαστέλλονται εἰς λείπ(ω), λοιπ(ός), πείθ(ω), εἶδ(ος), λείβ(ω), εἶ(μι), οἶ(μος), οἶ(μι).

§ 14. Τὸ ριζικὸν υ διαστέλλεται μόνον εἰς ευ καὶ σπανίως εἰς οὐ οὐχὶ δὲ καὶ εἰς αυ, ἥτις διαστολή εἶνε ἀπηρχαιωμένη· π. χ. αἱ ρίζαι λυκ(λύχ-νος, lux=φῶς, luceo=φέγγω), κρυγ(σανσκρ. Κρυγ, ἐξ ἧς Κρόγας,=κραυγή), φυγ(φυγεῖν, φυγή), ζυγ(ζυγ-ῆναι ζυγ-όν), ἐλυθ(ἤλυθ-ον) διαστέλλονται εἰς λευκ(ός), κραυγ(ή), φεύγ(ω), ζεύγ(νυμι), ἐλεύσ(ομαι) καὶ (εἰλ)-ή-λουθ(-α). Ἡ ρίζα αὐ(ω) εἶνε διαστολή ἀπηρχαιωμένης σανσκρ. ρίζης [ush, ἐξ ἧς dsh-āmi (ἀντὶ aus-āmi)=ἀνάπτω πρὸβλ. τὰ λατ. ur-o, us-tor].

§ 15. Τὸ ριζικὸν ε τρέπεται εἰς ο σπανίως δὲ εἰς α ἐν ποιητικαῖς λέξεσι καὶ ἰδίως ἐν τῷ ἀορ. β' ὅταν προηγῶνται ἢ ἔπωνται τὰ σύμφωνα ρ ἢ λ ὡς τρέφω-τροφός, τραφήναι, τραφερός, — στέλλω-στόλος στολή, σταλήναι, — φθερ-φθείρω, φθορά, φθαρήναι, φθάρμα, — κτεν-κτείνω, ἕκτανον, κτόνος· δὲν τρέπουσι τὸ ε ἐν τῷ ἀορ. β' τὰ ῥήματα φλέγω-φλεγῆναι, βλέπω-βλέπῆναι καὶ λέπω-

λεπῆναι. Ἐν τοῖς ὑγρολήκτοις τρέπεται τὸ ρίζικόν ε εἰς α ἐν τῷ ἐνεργ. μέσῳ καὶ παθητικῷ παρακειμένῳ καὶ ἐν τῷ ἀορ. α' παθ. οἶον, στέλλω ἔ-σταλ-να, ἔσταλμαι, ἐστέλλομαι. Τρέπεται τὸ ε εἰς α ὅταν ἔπεται μ. μόνον ἐν τῷ σπανίῳ ἀορ. β' σαρμεῖν τοῦ ῥήματος τέμνω.

§ 16. Ἰδίως δὲ ἡ τροπὴ τοῦ ε εἰς ο, τῆς εἰ εἰς οἰ καὶ σπανίως εἰς ου, τῆς εὐ εἰς ου καὶ τοῦ ἦ εἰς ω γίνεται α') ἐν τοῖς δυσυλλάβοις καὶ πολυσυλλάβοις ὀξύτονοις ὀνόμασι τῆς πρώτης κλίσεως, τοῖς λήγουσιν εἰς ἦ καὶ α ὡς τροφή (ἐκ τοῦ τρέφω), μονή (ἐκ τοῦ μένω), φορὰ (ἐκ τοῦ φέρω), ἀλοιφή (ἐκ τοῦ ἀλείφω), κουρὰ (ἐκ τοῦ κείρω), σπουδὴ (ἐκ τοῦ σπεύδω), ἀρωγὴ (ἐκ τοῦ ἀρήγω). β') ἐν τοῖς δυσυλλάβοις βαρυτόνοις (=παροξύτονοις) ὀνόμασι τῆς δευτέρας κλίσεως, τὰ ὅποια γενόμενόν τι σημεινῶσιν ὡς λόγος (ἐκ τοῦ λέγω), φόνος (ἐκ τοῦ ἀχρήστου ΦΕΝω, ἐξ οὗ ἔπεφνον), νόμος (ἐκ τοῦ νέμω). γ') ἐν τοῖς δυσυλλάβοις ὀξύτονοις οὐσιαστικοῖς τῆς δευτέρας κλίσεως τοῖς λήγουσιν εἰς μός, καὶ ἐν τοῖς δυσυλλάβοις ὀξύτονοις ἐπιθέτοις τῆς β' κλίσεως τοῖς καταλήγουσιν εἰς ος, τὰ ὅποια ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σημαίνουσιν ἐνέργειαν καὶ ὡς οὐσιαστικὰ πολλάκις ἐκλαμβάνονται, οἶον, πλοχ-μός (=πλόκαμος, ἐκ τοῦ πλέκω), στολ-μός (=στολισμός, ἐκ τοῦ στέλλω), πομπός (=ὁ συνοδεύων, ἐκ τοῦ πέμπω), σαφός (ἐκ τοῦ ἀχρήστου ΣΕΦω, λατ. sapio), τροφός (ἐκ τοῦ τρέφω), ἀρωγός (ἐκ τοῦ ἀρήγω). δ') ἐν τοῖς μονοσυλλάβοις οὐσιαστικοῖς τῆς τρίτης κλίσεως οἶον, φλόξ (ἐκ τοῦ φλέγω), δόρξ (=δορκάς, ἐκ τοῦ δέρκ-ομαι). ε') ἐν τοῖς ὀξύτονοις οὐσιαστικοῖς τοῖς λήγουσιν εἰς εὐς καὶ ἐν τοῖς ἐπιθέτοις τοῖς λήγουσιν εἰς ας, τὰ ὅποια ἐνίοτε ἐκλαμβάνονται ὡς οὐσιαστικὰ, ὡς τροφεὺς (ἐκ τοῦ τρέφω), σποράς (=δισπαρμένος, ἐκ τοῦ σπερ-εῖν), λογάς (=ἐκλέκτος, ἐκ τοῦ λέγω), δρομάς (=δρομαῖος, ἐκ τοῦ ἀχρήστου ΔΡΕΜ-ω, πρβλ. δρᾶμ-εῖν). ζ') ἐν τοῖς παραγώγοις οὐσιαστικοῖς τοῖς λήγουσιν εἰς αμος, ἐν τοῖς ἐπιθέτοις εἰς ιμος, καὶ ἐν τοῖς ῥήμασι τοῖς καταλήγουσιν εἰς ἄω, εω, ὄω, εὐώ, ἰζω, οἶον πλόκ-αμος, τρόφ-ιμος, δωμ-ἄω (ἐκ τοῦ δόμος καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ δέμω).

§ 17. Τὸ ρίζικόν ε ἐκτείνεται εἰς εἰ ἢ εἰς ἦ (ἐν τῷ μέλει-μέ-μηλ-

-ε), τὸ α εἰς ἦ ἢ αἰ καὶ μετὰ τὸ ε, ι, ρ εἰς ᾱ, τὸ ο εἰς ω, τὸ ἰ εἰς ἱ, τὸ ὕ εἰς ὕ. Αἱ ἐκτάσεις αὗται συμβαίνουσι συνηθέστατα: α') ἐν τῇ ρίζῃ τοῦ ἐνεστώτος τῶν ἀφονολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων ὡς φθερ-φθείρω, λαθ-λήθω, φαν-φαίνω. β') ἐν ταῖς ρίζαῖς τῶν λοιπῶν χρόνων, οἶον, λήσω, ἔφηναι, ἔφθηναι, ἔκριναι, ἔπλυναι, τιμήσω, ἐτίμησα (ἐκ τοῦ τιμᾶω), φιλήσω, ἐφίλησα (ἐκ τοῦ φιλέω), μισθώσω, ἐμίθωσα (ἐκ τοῦ μισθόω), ἔασαι (ἐκ τοῦ ἔάω), ἀνιάσαι (ἐκ τοῦ ἀνιάω), φωρῆσαι (ἐκ τοῦ φωρᾶω). γ') ἐν ταῖς ρίζαῖς τῶν ὀνομάτων, οἶον λῆσις, λῆστις (ἐκ τῆς ρίζης λαθ(εῖν)), τῆξις (ἐκ τῆς ρίζης ται(ῆναι)). Αἱ τροπαί, ἐπεκτάσεις καὶ συναρέσεις τῶν φωνηέντων, αἱ γινόμεναι ἐν ταῖς σχηματισμοῖς τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, εἶνε γνωσταὶ ἐκ τοῦ τυπικοῦ. Ἐνταῦθα σημειοῦμεν μόνον ὅτι τὸ ρίζικόν φωνήεν τῆς ρίζης τοῦ ἐνεστώτος τινῶν ῥημάτων ἐπεκτείνεται διὰ τοῦ ι, ὅπερ ἐγεννήθη διὰ τῆς ἀποβολῆς ἢ τοῦ εὐφωνικοῦ j, οἶον δαίομαι (ἐκ τοῦ δά-j-ομαι), μαίομαι ἐκ τοῦ μά-j-ομαι), — ἢ τοῦ F ὡς καίω (ἐκ τοῦ κάFω, ἔκαυσα), κλαίω (ἐκ τοῦ κλάFω, ἔκλαυσα), οὕτω καὶ δαίω, γαίω, ἀ-γαί-ομαι πρβλ. ἀ-γαυ-ός, ἀγαυρός, πλείειν, πνείειν, θείειν ("Ὀμηρ. ἐκ τοῦ πλέFειν κτλ.), — ἢ τοῦ σ; ὡς κεδαίω, κεραίω, ναίω.

β'. Περὶ ἐπεκτάσεως τῶν ἀρχικῶν ριζῶν.

§ 18. Πολλὰ ρίζα ἐχουσαι χειλεόφθογγον (π, β, φ), ληκτικὸν σύμφωνον προσλαμβάνουσι πρὸς ἐκτέκτασιν τὸ σύμφωνον τ, οἶον, νίβ-νίπ-τ-ω, κόπ-κόπ-τ-ω, κρύβ-κρύπ-τ-ω¹. Τινὲς ὅμως ρίζα μεταβάλλουσι τὸ χειλεόφθογγον ληκτικὸν σύμφωνον εἰς διπλοῦν σ ἢ ζ, οἶον, ἡ ρίζα σπ (ἐξ ἧς σψομαι, σψις, σμμα) ἐπεκτείνεται εἰς ὄσσ (ὄσσομαι=βλέπω, ὄσσε=ὀφθαλμοί), ἢ ρίζα φαβ (ἐξ ἧς φαψ-φαβός=ἀγρία περιστέρα) ἐπεκτείνεται εἰς φάσσ(α), ἢ ρίζα

¹ Τὸ τ τοῦτο κατὰ τοὺς νεωτέρους γλωσσολόγους ἐγεννήθη ἐκ τινος εὐφωνικοῦ οὐρανισκοφθόγγου συμφώνου j, ὅπερ δὲν ἔχει μὲν ἡ ἀρχαία Ἑλληνική, διεφύλαξεν ὅμως πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἄλλαι Ἰνδογερμανικαὶ γλώσσαι. Τὸ σύμφωνον τοῦτο διεφύλαξεν καὶ ἡ καθωμιλημένη Ἑλληνική ὡς γ ἐν ταῖς εἰρημέναις ρίζαῖς ὡς νίβ-γ-ω (νίπτω), κόβ-γ-ω (κόπτω), κρύβ-γ-ω (κρύπτω).

πεπ (ἐξ ἧς πέπων, πέψω) ἐπεκτείνεται εἰς πέσσ(ω), ἡ ρίζα ἐνιπ (ἐξ ἧς ἐνιπή, ἠνίπαπε, ἐνένιπε) ἐπεκτείνεται εἰς ἐνίσσ(ω), ἡ ρίζα νιβ (ἐξ ἧς χέρνιψ-ίβος) ἐπεκτείνεται εἰς νίζ(ω), ἡ ρίζα λαβ εἰς λάζ(ομαι)¹.

§ 19. Πολλαὶ ρίζαι οὐρανισκόφθογον ληκτικὸν σύμφωνον ἔχουσαι ἐπεκτείνουσιν αὐτὸ εἰς διπλοῦν σ ἢ τ (ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἀττικῇ), τινὲς δὲ μεταβάλλουσι τὸ γ καὶ χ εἰς ζ, οἷον φρίκ-φρίσσω ἢ φρίττω, ταγ-τάσσω ἢ τάττω, ταραχ-ταράσσω ἢ ταραχ-τάττω, ἀγ-ἄζομαι, κραγ-κράζω, σταγ-στάζω, ὀλολυγ-ὀλολύζω².

§ 20. Τινὲς ρίζαι ἔχουσαι ληκτικὸν σύμφωνον τ ἢ θ ἐπεκτείνουσιν αὐτὸ εἰς διπλοῦν σ, οἷον λιτ-λίσσομαι, κυρυθ-κυρύσσω, ἐρετ-ἐρέσσω, βυθ(ός)-βυσο(ός)³.

§ 21. Αἱ ρίζαι αἱ ἔχουσαι ληκτικὸν δ ἐπεκτείνουσιν τοῦτο εἰς ζ, οἷον φραδ-φράζω, κλυδ-κλύζω, σχιδ-σχίζω⁴.

§ 22. Τὸ ζ προσλαμβάνουσι καὶ φωνηεντόληκται ρίζαι, ἐξ ὧν

1 Κατὰ τοὺς νεωτέρους γλωσσολόγους τὸ διπλοῦν σ καὶ τὸ ζ δὲν ἐγεννήθησαν κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς μεταβολῆς τῶν χειλοφθόγων ληκτικῶν τῆς ρίζης συμφώνων ἀλλὰ ἐκ τῆς μεταβολῆς τούτων εἰς οὐρανισκόφθογα [πρὸς τὰ διαλεκτικὰ γλέφαρον (δωρ.) ἀντὶ βλέφαρον (ἀττικ.), γλάχων (βοιωτ. καὶ δωρ.) ἀντὶ βλήχων (ἀττικ.)] καὶ τούτων εἰς γλωσσόφθογα τῇ προσθήκῃ τοῦ εὐφωνικοῦ συμφώνου j κατὰ τὴν ἐξῆς πρόσθεσιν οπ-οκ-οκj, οτj, ὄσσ (πρὸς τὰ σανσκρ. ak-sham, ak-shi=ὄφθαλμός)· πεπ, πεκ, πεκj, πετj, πεσσ (πρὸς τὰ σανσκρ. rak-āmi, λατ. coqu-o)· νιβ. νιγ, νιγj, νιδj, νιζ (πρὸς τὰ σανσκρ. nē-nēg-mi=καθαρίζω)· λαβ, λαγ, λαγj, λαδj, λαζ.

2 Τὰ δύο σ ἢ τ ἐγεννήθησαν ἐκ τῶν οὐρανισκόφθωγων κ, γ, χ καὶ τοῦ εὐφωνικοῦ j, ἐπειδὴ τὰ μὲν κ καὶ χ πρὸ τοῦ j μεταβάλλονται κατὰ πρῶτον εἰς τ καὶ θ καὶ ἔπειτα εἰς σ, τοῦτο δὲ μετὰ τοῦ j εἰς δύο σ ἢ τ· ὅθεν τὸ φρίσσω ἐκ τοῦ φρίκω, τὸ τάσσω ἐκ τοῦ τάγω, τὸ ταρασσω ἐκ τοῦ ταραχίω. Τὸ δὲ ζ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ γ καὶ τοῦ j· ἐπειδὴ τὸ μὲν γ πρὸ τοῦ j μεταβάλλεται εἰς δ τὸ δὲ j μετὰ τὸ δ εἰς σ· ὅθεν τὸ ἄζ-ομαι ἐκ τοῦ ἀγίωμαι, τὸ κράζω ἐκ τοῦ κράγω, τὸ στάζω ἐκ τοῦ στάγω, (πρὸς τὰ σταγών) ὡς καὶ τὸ ἥσσω ἐκ τοῦ ἥκω (πρὸς τὰ ἥκιστα), τὸ γλύσσω ἐκ τοῦ γλύκω, τὸ ἐλάσσω ἐκ τοῦ ἐλάκω (πρὸς τὰ ἐλάκιστα) κτλ.

3 Τὰ δύο σ ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ τ καὶ θ καὶ τοῦ j, ἐπειδὴ τ καὶ θ μετὰ τοῦ j μεταβάλλονται κατὰ πρῶτον εἰς τσ καὶ θσ καὶ εἶτα εἰς δύο σ.

4 Τὸ ζ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ δ καὶ j· ὅθεν φράζω ἐκ τοῦ φράδω (πρὸς τὰ ζα ἀντὶ διὰ, Ζόνυξος ἀντὶ Διόνυσος, ζάδατος ἀντὶ διάδατος, ζα νυκτός ἀντὶ διὰ νυκτός.

γεννῶνται τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς ἄζω, ἰζω, ἐζω, υζω, οζω, οἷον βία-βιάζω, βρι-βρίζω, κνυ-κνύζω, ἀρμω-ἀρμόζω¹.

§ 23. Ἐκ τῶν ἐπιτεταμένων ριζῶν σχηματίζονται μόνον ὁ ἐνεστώσας καὶ παρκατακτικός, οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι ἐκ τῶν ἀρχικῶν ριζῶν, οἷον τύπ-τ-ω, ἔ-τυπ-τ-ον, μέλ. τύψω, —τάσσω, ἔτασσον, μέλ. τάζω κτλ.².

1 Τὸ ζ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ j=δj, ζ (πρὸς τὰ σανσκρ. ju-nag'mi, λατ. ju-n-go, ἑλλ. ζεύγ-νυμι, -ju-gum ζυγόν, —ζέω, (ρίζ. ζέσ.) σανσκρ. ρίζ. jas, nir-jas (ἀφιδροῦν) ἀρχ. γερμ. jes-an.

2 Ἐπειδὴ ὁ καθαρὸς χαρακτήρ τῶν ῥημάτων τῶν ληγόντων εἰς πτω, σσω, ττω, ζω μόνον ἐν τοῖς ἀορ. β' ἀναφαίνεται, ἐκ τούτων καὶ μόνων μανθάνομεν ἂν ἦνε σύμφωνον ψιλόν, μέσον ἢ δασύ· τὰ ῥήματα ταῦτα τὰ ἔχοντα ἀορ. β' εἶνε ὀλίγα τὸν ἀριθμὸν.

1) Ἐκ τῶν εἰς πτω ῥημάτων ἔχουσι καθαρὸν χαρακτήρα β, τὰ ῥήματα βλάπτω, κρύπτω (ἀορ. β'. ἐ-βλάπ-ω-ην, ἐ-κρύπ-ω-ην).

π, τὰ ῥήματα κλέπτω, κόπτω, τύπτω, (ἀορ. β'. ἐκλάπ-ω-ην, ἐκόπ-ω-ην, ἐτύπ-ω-ην καὶ ἀορ. β'. ἐνεργ. ἔτυπεν Εὐρ. Ἰων. 767).

φ, τὰ ῥήματα βάπτω, θάπτω, ὀρύπτω, ῥάπτω, ῥίπτω, σκάπτω (ἀορ. β'. ἐβάπ-ω-ην, ἐτάφ-ω-ην, ἐτρύφ-ω-ην, ἐρράφ-ω-ην, ἐρρίφ-ω-ην ἐσκάφ-ω-ην).

2) Ἐκ τῶν εἰς σσω ἢ ττω ἔχουσι καθαρὸν χαρακτήρα γ, τὰ ῥήματα ἀλλάσσω (ἀλλάγ-ω-ην), μάσσω (μάγ-ω-ην), δρύσσω (δ-ρύγ-ω-ην), πλήσσω (ἐ-πλήγ-ω-ην ἀλλὰ καὶ ἐξ-ε-πλάγ-ω-ην, κατε-πλάγ-ω-ην), πρᾶσσω (πέ-πράγ-ω-ην), πτύσσω (ἀνεπτύγ-ω-ην Ἰπποκρ. 7, 284), σφάττω (ἐ-σφάγ-ω-ην), τᾶσσω (ἐ-τᾶγ-ω-ην), φρᾶσσω (ἐ-φράγ-ω-ην).

κ, τὸ φρίσσω (πέ-φρικ-ω-α).

τ, τὸ λίσσομαι (ἀορ. β'. ἐλιτόμην).

θ, τὸ κορύσσω (ἐπ. παρκ. κε-κόρυθμαι).

3) Τὰ ἐπόμενα εἰς σσω ἢ ττω ῥήματα δὲν ἔχουσι καθαρὸν χαρακτήρα οὐρανισκόφθογον, ἀλλὰ γλωσσόφθογον· ἀρμόττω (ἀρμόζω), μ. ὄσω, —βλίττω, ἔβλισσα, —βράσσω (σπανιώτ. βράζω), μ. βράσω, —ἐρέσσω, ττω, μ. ἐρέσω, —πάσσω, μ. ἄσω, —πλάσσω μ. ἄσω, —πίσσω, μ. ἰσω, —ἀφάσσω (νε. ἰων.) ἠφασσα καὶ τὰ ποιητ. ἱμάσσω, μ. ἄσω, —κνώσσω, ὠσω, —λεύσσω μ. λεύσω, ἀορ. ἔλευσα, —νίσσομαι, μ. νίσσομαι, —κορύσσω, ἐπ. παρκ. κεκόρυθμαι.

Ἐνταῦθα ἀνάγονται καὶ τὰ παράγωγα εἰς ὠττω (ἰων. ὠσσω), λιμώττω, ὄνειρωττω, ὄπνωττω· δόσκολον ὅμως εἶνε νὰ ὀρισθῇ ἐκ τίνος ρίζης σχηματίζονται οἱ λοιποὶ χρόνοι· τὸ ὄπνωττω σχηματίζει τοὺς λοιποὺς χρόνους ὡς τὸ ὄπνώω, ἦτοι μ. ὠσω ἐκ τοῦ ὄνειρωττω ἀπαντᾷ (Ἰπποκρ. ἐπιδημ. 4, 30) ἀορ. ἐξωνείρωσε, ἀλλὰ οὗτος δυνατὸν ν' ἀνάγηται εἰς τὸ ἐξονείρωω, ἐξ οὗ ἐνεστώσας ἐξονείρωω (Ἰπποκρ.)· τὰ παράγωγα δὲ ὄνειρωγμός, ὄνειρωξίς, ἐξονείρωγμός, ἐξονείρωξίς ἀνάγονται μᾶλλον εἰς ρίζαν οὐρανισκόφθογον καταληκτικὸν ἔχουσαν, ἐξ ἧς καὶ μέλ. εἰς ξω· ἐκ τοῦ λιμώττω ἀπαντᾷ σχηματισμοὶ διὰ τοῦ ξ ἀλλὰ παρὰ μεταγενεστέρους.

§ 24. Ἐκ τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων ὀλίγα φυλάττουσιν ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ τὴν ἀρχικὴν ῥίζαν ὡς δέρ-ω, μέν-ω, νέμ-ω, στέν-ω, βρέμ-ω, γέμω, τρέμω, ἐξ ὧν τὰ τέσσαρα τελευταῖα εἶνε εὐχρηστα μόνον ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ· τὰ δὲ

τὰ ἐπόμενα εἰς σσω διαφοροῦνται κατὰ τὸν χαρακτήρα, ἡγουν τινὰς μὲν χρόνους σχηματίζουσι ἐκ ῥίζης οὐρανισκόφθογον ληκτικὸν σύμφωνον ἔχουσης, τινὰς δὲ ἐξ ἄλλης· νάσσω, ἔναξ κρι. νέασμαι, νέαγμαί, — ἀφύσσω, μ. ὕξω ἀόρ. ἡφουσα-σάμην.

Ἐκ τῶν εἰς ζω τῶν ἐχόντων καθαρὸν χαρακτήρα γλωσσόφθογον (συνήθως δ) ὀλίγα εἶνε πρωτότυπα, ὡς ἐξομαι (ποιητ.), καθέξομαι (ἐν τῷ πεζῷ), ἴξω, συνήθ. καθίζω, σχίζω, γέζω· πλεῖστα ὅμως εἶνε παράγωγα, μάλιστα πάντα τὰ εἰς αζω καὶ ἰζω λήγοντα ὡς εἰθίζω, εἰκάζω κλπ.

4) Τὰ εἰς ζω ῥήματα, τὰ ὅποια ἔχουσι καθαρὸν χαρακτήρα οὐρανισκόφθογον (συνήθως γ), εἶνε σχεδὸν πάντα ὠνοματοποιημένα, δηλοῦντα τὰ πλεῖστα τούτων φωνὴν ἢ τόνον ὡς αἰάζω, μ. αἰάξω, — ἀλαλάζω μ. ἀλαλάξω, — ἀλαπάζω (πρβλ. ἡδῶξαστο, ἀδῶξασθαι ἐκ τοῦ ΛΥΔΛΖομαι), — κοίζω (ἐπὶ τῆς φωνῆς τοῦ χοίρου), μ. κοίξω, — κράζω, — κρώζω, — μαστίζω, — ὀδάζω, — οἰμώζω, μ. — ξω καὶ — ξομαι, — ὀλολύζω, — ρυστάζω, — σταζω, — στενάζω, — στηρίζω, — στίζω, — σφάζω (ἀττ. συνήθ. σφάττω), — σφύζω, — τρίζω, — φλύζω, καὶ τὰ ποιητικὰ ἀβροτάζω, — βάζω, — βρίζω, — γρούζω, — θαίζω, — ἐγγυαλίζω, — κτερείζω, — μερμηρίζω, — πελεμιζω, — πολεμιζω, — στυφελίζω, — βέζω, — σφετεριζόμενος Δίσχ. ἰκέτ. 39, — φατίζω, — φεύζω, — ἐλελίζω, — ὄνοπαλίζω.

Τὰ ἐπόμενα εἰς ζω ῥήματα διαφοροῦνται κατὰ τὸν χαρακτήρα· ἀρπάζω, ἀττικῶς ἀρπάσομαι, ἡρπασα, ἡρπασα, ἡρπάσθην κτλ. ἐπικῶς καὶ παρ' Ἡροδότου καὶ ἐν τῇ κοινῇ διαλέκτῳ ἀρπάξω καὶ — ἄσω, ἡρπάγην· πάντοτε ὅμως ἀρπαγή, ἀρπαξ, ἀρπάγματα Δίσχιν. 3, 222. — βραστάζω, μ. ἄσω κτλ. καὶ ἐβαστάχθην. — διαστάζω, ἐξ οὗ διασταγμός (Πλουτ.)· — ἐναρίζω, ἐνάριξα ("Ὀμηρ.) σπαν. ἡνάρισα· — θερίζω, — μύζω (ποιητικ. καὶ διαλεκτ.), ἀόρ. ἐμυξα, ἐμυσα (Ἰπποκρ.)· — νυστάζω, (πάντα τὰ παράγωγα ἐκ ῥίζης εἰς οὐρανισκόφθογον ληγαύσης, ὡς νυστακτής)· — παίζω, μ. παίζομαι, ἐπαισα, πέπαισμαι· παρὰ δὲ τοῖς μεταγεν. ἐπαιξα, πέπαιγμαι· πάντοτε ὅμως παίγμα, παίγνιον· — πιέζω, μ. πιέσω παρ' Ἰπποκρ. ἐπιέχθην, πεπίεγμαι· — συρίζω (ἀττ. ἴττω), ἐσύριξα, μετγν. σύρισα.

Τὰ ἐπόμενα εἰς ζω ἔχουσι καθαρὸν χαρακτήρα γγ κλάζω, παρακ. κέ-κλαγγα, κλέγξω, ἀόρ. ἐκλαγξα· — πλάζω, μ. πλάγξω, ἀόρ. παθ. ἐπλάγχθην· — σαλπίζω, μ. ἰγξω, μετγν. καὶ — ἰσω· — λίγξω Ἰλ. δ. 125 ἐκ τοῦ ΛΙΖω.

Τὰ εἰς ζω ῥήματα ἐν τῇ δωρικῇ διαλέκτῳ σχηματίζουσι τὸν μέλ. καὶ ἀόρ. εἰς ξω, ὡς δικάζω, δικαξῶ, ἐδικαξα, ἀντὶ δικάσω, ἐδικάσσα· οἱ λοιποὶ ὅμως χρόνοι σχηματίζονται συνήθως ἐκ τῆς κανονικῆς ῥίζης ὡς ἐδικάσθην, ἀλλὰ ὑπάρχουσι καὶ ἑξαιρέσεις ὡς ἐλυγίσθην ἀντὶ ἐλυγίσθην, ἀρμόχθην ἀντὶ ἡρμόσθην· ἀλλὰ καὶ τινὰ εἰς αω φυλάττοντα τὸ ἄ, ὡς γελάω, ἀόρ. ἐγέλαξα ἀντὶ ἐγέλασα, τὸ νικάω ἔχει μέλλοντα νικάσῶ (ἀττ. νικήσω).

λοιπὰ ἐκτείνουσι τὴν ἀρχικὴν ῥίζαν ἐν τῷ ἐνεστώτι διὰ διπλασιασμοῦ τοῦ ληκτικοῦ συμφώνου ἢ δι' ἐκτάσεως τῶν ῥιζικῶν φωνηέντων ἤτοι τοῦ μὲν εἰς εἰ, τοῦ ὕ εἰς ὕ, τοῦ α εἰς αι καὶ τοῦ ε εἰς ει¹.

§ 25. Πολλὰ ἀρχικὰ ῥίζα ῥημάτων ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ προσλαμβάνουσι ν, ἢ τὰς συλλαβὰς να, νη, νε, αν, (αιν).

1) ν.

Τὸ ν προσλαμβάνουσι αἱ ἐπόμενα φωνηεντόληκτοι ῥίζαι·

βα—βαίν—ω (βάν-ω), μ. βήσομαι, — ἐλαF-ἐλεύ-ν-ω, ἀόρ. ἡλάσα, — φθα-φθάν-ω (ἐπικ. φθάνω), φθή-σομαι, ἔ-φθάν-κα, — πιπίν-ν-ω, ἔ-πίν-ον, — τί-τί-ν-ω, τί-σω, — φθι-φθίν-ω (σπάν. ἐν τῷ πεζῷ, τὸ ι μακρὸν ἐπικ. βραχὺ ἀττ.), φθίσω, — δυ-δύν-ω (ἰων.) δέ-δύν-κα, — θυ-θύν-ω (ποιητ. μόν. ἐνεσ. καὶ παρατ.), καὶ τρεῖς ἀφωνόληκτοι ῥίζαι δακ-δάκ-ν-ω, ἔ-δάκ-ον, — κάμ-κάμ-ν-ω, ἔ-κάμ-ον, — τέμ-τέμ-ν-ω, ἔτεμον (ἰων.) καὶ ἔταμον.

2) νά ἢ νη.

β'.) Τὰς συλλαβὰς να ἢ νη προσλαμβάνουσι ῥίζαι ῥημάτων ποιητικῶν ἢ ἐν διαλέκτοις εὐχρηστων, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀναγομένων εἰς τὰς συζυγίας τῶν εἰς μι· τὸ ῥιζικὸν ε μετα-

1 Ἐκ τῶν ληκτικῶν ὑγρολήκτων συμφώνων μόνον τὸ λ διπλασιάζεται ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ ὡς σφαλ-σφάλλω, στελ-στέλλω, τὰ ν καὶ ρ, διπλασιάζονται ἐν παῖς διαλέκτοις καὶ ἰδίως ἐν τῇ αἰολικῇ· ὁ διπλασιασμός δὲ οὗτος συμβαίνει σχεδὸν μόνον μετὰ τὰ βραχέα φωνήεντα ἰδίως μετὰ τὸ ε καὶ ἰ, σπανίως μετὰ τὰ α, ο, υ καὶ σπανιώτατα μετὰ μακρὸν φωνήεν (μῆννος=μῆνλατ. mensis, ἄλλος=ἡλεός=μωρός), ὡς φθέρρω ἀντὶ φθέρω, σπέρρω ἀντὶ σπείρω, ἀέρρω ἀντὶ αείρω, ἀγέρρω ἀντὶ ἀγείρω, κτέννω ἀντὶ κτείνω, δίννω ἀντὶ δίνω, κλίννω ἀντὶ κλίνω, κρίννω ἀντὶ κρίνω, ὀρίννω ἀντὶ ὀρίνω, ἔμμα ἀντὶ εἶμα, χρίμμα ἀντὶ χρίσμα, ἢ χρίμα ἔμμα ἀντὶ εἶμα, ἔμμεναι ἀντὶ εἶναι, ἄμμες, ὕμμες ἀντὶ ἡμεῖς, ὕμεις, ἐνέμματο ἀντὶ ἐνέματα, ἐγέννατο ἀντὶ ἐγένετο κτλ. Καὶ ὁ μὲν διπλασιασμός τῶν ὑγρῶν ἐγεννήθη ἐξ αὐτῶν τούτων καὶ ἐκ τῶν εὐφωνικῶν j, F καὶ σ ὡς σφάλλω ἐκ τοῦ σφάλλω, φθέρρω ἐκ τοῦ φθέρρω, ἔμμα ἐκ τοῦ Fέμμα (τῆς ῥίζης Fεσ τοῦ Fέσ-νυμι, = ἐννυμι), χρίμα ἐκ τοῦ χρίσμα, ἔμμα ἐκ τοῦ ἐσμι, ἐρέβεννος, ὕρηννος (=ὕρηννος), φάεννος (=φαινός) ἐκ τοῦ ἐρέβ-εσ-νός, ὄρ-εσ-νός κτλ. καὶ ταῦτα ἐκ τῶν οὐδιτέρων ὀνομάτων ἐρέβος, ὄρος ἀντὶ ἐρεβος, ὄρις κτλ. Ἡ δὲ ἐπέκτασις τῶν ῥιζικῶν φωνηέντων ἐγεννήθη ἐκ τῆς προπῆς τοῦ j εἰς ι καὶ τῆς μεταθέσεως καὶ συγχωνεύσεως αὐτοῦ μετὰ μὲν τοῦ ἰ εἰς ι, μετὰ τοῦ ὕ εἰς υ, μετὰ τοῦ α εἰς αι, καὶ μετὰ τοῦ ε εἰς ει ὡς κρίννω=κρίνω, συρῆνω=σύρω, φάννω=φαίνω, κτέννω=κτείνω.

βάλλεται εἰς ι, οἶον, δαμ-νέ-ω καὶ δάμ-νη-μι, — κίρ-νέ-ω καὶ κίρ-νη-μι (ρίζ. κερ. πρῶλ. κερ-άννυμι), — πιλ-νέ-ω καὶ πιλ-νη-μι (ρίζ. πελ, πρῶλ. πελ-ζέω), κρήμ-νη-μι, — πέρ-νη-μι, — πιτ-νέ-ω καὶ πίτ-νη-μι, (ρίζ. πετ, πρῶλ. πετ-άννυμι), — σκίδ-νη-μι ἢ κίδ-νη-μι (ρίζ. σκεδ, κεδ, πρῶλ. σκεδ-άννυμι).

3) νε.

Τὴν συλλαβὴν νε προσλαμβάνουσι φωνηεντόληκτοι καὶ ἀφω-νόληκτοι ρίζαι.

βῦ-νέ-ω, βῦ-σω, — ἰκ-νέ-ομαι, συνήθ. ἀφικνέομαι, ἰκ-όμην, ἀφ-ἰκ-όμην, — κυ-νέ-ω, κῦ-σω, — ἰσχ-νέ-ομαι, μόνον ἐν συνθ. ὑπ-ισχνέ-ομαι, ὑπο-σχ-ή-σομαι, — οἰχ-νέ-ω (ποιητ.) ἕτερος τύπος τοῦ οἰχ-ομαι, — δυ-νέ-ω (ἐνδυνέουσι Ἠρόδ. ἢ ἐνδύνουσι) = δῦ-νω — θυ-νέ-ω Ἠσ. ἀσπ. 210, 286 = θύ-νω.

4) αν ἢ αιν

Τὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ ἀρχικὴ ρίζα προσλαμβάνει τὰς συλλαβὰς αν ἢ αιν σχηματίζουσι τοὺς χρόνους ἐκ τριῶν ριζῶν, ἥτοι τὸν μὲν ἐνεστώτα καὶ παρατατικὸν ἐκ τῆς ἐπιτεταμένης ρίζης, τὸν ἀόριστον β' ἐκ τῆς ἀρχικῆς, τὸν μέλλοντα, ἀόρ. α' καὶ παρκ. ἐκ τρίτης ρίζης, συνισταμένης ἐκ τῆς καθαρῆς ρίζης καὶ ἐκ τοῦ προσλαμβανομένου φωνήεντος ε, ὅπερ πρὸ συμφώνου μεταβάλλεται εἰς η. Τὸ α τῆς καταλήξεως ἀνω εἶνε βραχὺ, μακρὸν δὲ εἶνε μόνον ἐν τῷ ἰκᾶνω (ἐπικ. καὶ ἀττ.) καὶ κιχᾶνω (ἐπικ. μόνον, ἀττικ. κιχᾶνω). Ἀντὶ τῆς συλλαβῆς αν πολλαὶ ρίζαι προσλαμβάνουσιν αιν (ἐκ τῆς αν), οἶον, ἐριδαίνω, κερδαίνω, ὄσφραίνομαι.

Αἱ συλλαβαὶ αν καὶ αιν προστίθενται ἀμετάβλητοι εἰς μακροκαταλήκτους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ρίζας, (ἐξαιροῦνται κιχ-άν-ω (ἀττ.), — ἀλιτ-αίν-ω, ἐριδ-αίνω), οἶον, αἰσθ-άν-ομαι, ἡσθόμην, αἰσθ-ή-σομαι, — ἀλιτ-αίν-ω (ποιητ.), ἡλιτ-ον, ἀλιτ-ή-σω, — ἄμαρτ-άν-ω, ἡμαρτ-ον, ἄμαρτ-ή-σομαι, — αὐξ-άν-ω, αὐξ-ή-σω [— βλαστ-άν-ω, ἔβλαστ-ον, βλαστ-ή-σω, — δαρθ-άν-ω, ἔδαρθ-ον, δαρθ-ή-σομαι, — ἐριδ-αίν-ω (ἐπικ.), ἐριδ-ήσασθαι, — ἐχθ-άν-ομαι μόνον ἐν ταῖς συνθ. ἀπεχθάνομαι, ἀπηχθ-όμην, ἀπεχθ-ή-σομαι, — ἰζ-άν-ω, καθίζ-άν-ω ἕτερος τύπος μετγν. ἐκ τοῦ ἰζω,

καθίζω, — ἰκᾶ-ν-ω ποιητ. ἕτερος τύπος τοῦ ἰκ-νέ-ομαι, — κερδ-αίνω, (νεωτ. ἰων.), κερδ-ή-σομαι, ἐ-κέρδ-η-σα, καὶ κερδανῶ, ἐκέρδ-ᾶνα, — κιχ-άν-ω (ποιητ.), ἐ-κιχ-ον, κιχ-ή-σομαι, — οἰδ-άν-ω, οἰδ-ή-σω, — ὀλισθ-άν-ω, ὀλισθον, ὀλισθ-ή-σω, — ὄσφρ-αίν-ομαι, ὄσφρ-όμην, ὄσφρ-ή-σομαι, — ὄφλ-ισκ-άν-ω, μετὰ διπλῆς ἐπεκτάσεως, ὄφλ-ον, ὄφλ-ή-σω].

Ἡ συλλαβὴ αν προστίθεται εἰς βραχυκαταλήκτους ρίζας, ἀλλ' αὐταὶ προσλαμβάνουσι καὶ ἕτερον ν πρὸ τοῦ ληκτικοῦ συμφώνου τῆς καθαρῆς ρίζης. Ἡ παρέμπτωση αὕτη τοῦ ν εἰς τὸ μέσον τῆς ἀρχικῆς ρίζης γίνεται ἐν ταῖς ἀφωνολήκτοις μονοσυλλάβοις ρίζαις, τῶν ὁποίων τὸ ρίζικὸν βραχὺ φωνήεν γίνεται μακρὸν οὐχὶ ὅμως καὶ ἐν τῷ ἀόρ. β'. Ἐξαιρέσεις γίνεται ἐν τῷ μανθάνω καὶ ἐν τῷ παρκ. τοῦ τυγχάνω καὶ πυνθάνομαι. Τὸ ν πρὸ μὲν τοῦ χειλεοφθόγγου τελικοῦ συμφώνου τῆς ἀρχ. ρίζης τρέπεται εἰς μ, πρὸ δὲ τοῦ οὐρανισκοφθόγγου εἰς γ, οἶον ἀνδ-άν-ω (ἰων. καὶ ποιητ.), ἕαδον, — ἐρυγγ-άν-ω, ἥρυγ-ον, ἐρεύζομαι, — θιγγ-άν-ω, ἐ-θιγ-ον, — λαγγ-άν-ω, ἐ-λάγγ-ον, λήξομαι, — λαμβ-άν-ω, ἐ-λάβ-ον, λήψομαι, — λανθ-άν-ω, — λιμπάν-ω σπανιώτερος τύπος τοῦ λείπω, — μανθ-άν-ω, — πυνθ-άν-ομαι, — τυγχ-άν-ω, φυγγ-άν-ω ἕτερος τύπος τοῦ φεύγω, — χανθ-άν-ω.

§ 26. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ἀρχικὴ ρίζα ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ προσλαμβάνει σκ ἢ τὴν συλλαβὴν ισκ.

Σκ προστίθεται εἰς φωνηεντολήκτους ἀρχικὰς ρίζας (ἐξαιροῦνται πάσχω (ρίζ. παθ, ἀντὶ πάνθ-σκω), χάσκω (ρίζ. χαν, ἀντὶ χάν-σκω). Ἡ συλλαβὴ ισκ προστίθεται εἰς συμφωνολήκτους ρίζας (ἐξαιροῦνται κυ-ίσκω καὶ χρηίσκομαι), τῶν ὁποίων αἱ πλεῖσαι πρὸς σχηματισμὸν τῶν λοιπῶν χρόνων προσλαμβάνουσι τὸ ε, ὅπερ μεταβάλλεται πρὸ συμφώνου εἰς η, οἶον, εὐρ-ίσκ-ω, εὐρ-ή-σω. Τινὰ ῥήματα λαμβάνουσιν ἀναδιπλασιασμὸν ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ, ἥτοι ἐπαναλαμβάνουσι πρὸ τῆς ἀρχικῆς ρίζης τὸ ἀρχικὸν αὐτῆς σύμφωνον μετὰ τοῦ ι, οἶον, γι-γνώ-σκ-ω. Πολλὰ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ εἰς sco ἐναρκτικὰ τῆς λατινικῆς γλώσσης ὡς γηράσκω (= senesco), ἡβάσκω (= pubesco) ἐν πολλοῖς τέλος τὰ

σύμφωνα σκ εἶνε ἐπέκτασίς τις, ἥτις ἀναμφιβόλως εἶχε κατ' ἀρχῆς ὠρισμένην σημασίαν.

σκ.

Τὰ σύμφωνα σκ προσλαμβάνουσι ρίζαι λήγουσαι 1) εἰς α, οἶον γηρά-σκ-ω, γηρά-σομαι, ἐ-γήρα-σα, γε-γή-ρα-κα, —δι-δρά-σκ-ω (δρα), —ἠρά-σκ-ω, —θνή-σκ-ω (θνη)-ἔ-θάν-ον, —ιλά-σκ-ομαι, -λά-σκ-ω (ποιητ.), —μι-μνή-σκ-ω, —πι-πρά-σκ-ω, φά-σκ-ω· 2) εἰς ε, οἶον, ἀρ-έ-σκ-ω, μ. ἀρέ-σω, —κι-κλή-σκ-ω, ἰων. ἕτερ. τύπος τοῦ καλέω· 3) εἰς ο ὅπερ ἐκτείνεται εἰς ω, οἶον, βι-ερώ-σκ-ω, βέ-ερω-κα, -βιώ-σκ-ομαι ἐν τῷ συνθ. ἀναβιώσομαι, -βλώ-σκ-ω (ποιητ.) ἐκ τῆς ρίζης μολ, ἐξ ἧς ἀόρ. ἔ-μολ-ον, —γι-γνώ-σκ-ω (λατιν. cognosco), —θρώ-σκ-ω (ποιητ.) ἀόρ. β' ἔ-θωρ-ον, —τι-τρώ-σκ-ω, τρώ-σω, —φώ-σκ-ω ἢ φάύ-σκ-ω (νεωτ. ἰων.), πι-φύ-σκ-ω (ἐπικ. μόνον ἐνεσ. καὶ παρκατ.)· 5) εἰς ι πι-πί-σκ-ω· 5) εἰς υ με-θύ-σκ-ω· 6) δύο συμφωνόληκτοι ρίζαι πάσχ-ω (ἐκ τοῦ πανθ-σκω), ἔ-πάθ-ον, —χά-σκ-ω (ἐκ τοῦ χάν-σκ-ω), ἔ-χάν-ον, 7) πέντε ρίζαι λήγουσαι εἰς οὐρανισκόφθογον σύμφωνον, ὅπερ πρὸ τοῦ σκω ἀποβάλλουσι ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρκατατικῷ, φυλλάττουσι δὲ ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν λοιπῶν χρόνων, οἶον, ἀλθήσκω ἀντὶ ἀλθήκ-σκω, μι-ἀλθέξομαι (Ἀρεταλ. 61, 30), —ἀλύ-σκ-ω (ποιητ. ἀντὶ ἀλύκ-σκω) ἀλύξω, —δε-δί-σκ-ομαι (ποιητ.) ἀντὶ δε-δίκ-σκομαι, —δι-δά-σκ-ω ἀντὶ δι-δάχ-σκω ἐκ τῆς ρίζης διδάχ, —λά-σκ-ω (ποιητ.) ἀντὶ λάκ-σκω, ἔ-λακ-ον· μόνον ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρκατατικῷ ἔ-σκ-ω, εἰ-σκ-ω (ποιητ.) ἐκ τῆς ρίζης ικ, —τι-τύ-σκ-ομαι (ἐπικ.) ἐκ τῆς ρίζης τυκ.

ισκ.

Τὴν συλλαβὴν ισκ προσλαμβάνουσι συμφωνόληκτοι ρίζαι, οἶον ἀλ-ίσκ-ομαι, -ἀμβλ-ίσκ-ω, -ἀμπλακ-ίσκ-ω (ποιητ.), -ἀναλ-ίσκ-ω, ἀπαφ-ίσκ-ω (ποιητ.), —ἀραρ-ίσκ-ω (ποιητ.) ἐκ τῆς ρίζης αρ, —γεγων-ίσκ-ω, ἐπαυρ-ίσκ-ω (ποιητ.), —εὐρ-ίσκ-ω, —στερ-ίσκ-ω· καὶ δύο φωνηεντόληκτοι ρίζαι κυ-ίσκ-ω (ἴσως ἐκ τοῦ κφίσκω) καὶ χρη-ίσκ-ομαι (νεωτ. ἰωνικ.).

§ 27. Πολλὰ ῥήματα ἀρχόμενα ἐκ συμφώνου ἐπαναλαμβάνουσι πρὸ τῆς ρίζης τὸ σύμφωνον τοῦτο μετὰ τοῦ ι ἢ ἐνίοτε μετὰ τοῦ ε·

ἄλλα δὲ ἀρχόμενα ἐκ φωνήεντος ἐπαναλαμβάνουσι τοῦτο μετὰ τοῦ ἐπομένου συμφώνου, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ ἀττικῷ ἀναδιπλασιασμῷ. Εἰς τὴν πρώτην τάξιν ἀνήκουσιν 1) τὰ εἰς μι ῥήματα οἶον ἰ-στή-μι (ἐκ τοῦ σί-στη-μι πρὸλ. sisto), —τί-θη-μι (ἐκ τοῦ θί-θη-μι), δίδω-μι, —κί-χρη-μι, —πί-μ-πλη-μι, —πί-μ-πρη-μι (τὰ δύο τελευταῖα παρενθέτουσι μετὰ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ τῆς ρίζης τὸ ἔρρινον ν ὅπερ πρὸ τοῦ π μεταβάλλεται εἰς μ), ἰ-η-μι (ἐκ τοῦ ji-jη-μι ἐκ τῆς ρίζης je), —όνινημι ἐκ τῆς ρίζης ὄνα, ἥτις ἔλαβε τὸν διπλασιασμὸν ἐν τῷ μέσῳ ὀ-νί-νη-μι, τὸ ἐλλειπτικὸν βι-εᾶς (ἐκ τοῦ BI-BII-μι), δίδη, δίδε-ασι (ἐκ τοῦ ΔI-ΔII-μι) καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀριστοτέλους εὐχρηστον ἰ-πτα-μαι ἀντὶ πι-πέτ-αμαι μετὰ ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ συγκοπῆς τοῦ ε. Τρεῖς μονοσύλλαβοι ρίζαι δὲν ἔχουσι ἀναδιπλασιασμὸν φα—φημι, ἐσ—ἐσ-μι-εἶμι, ἰ—εἶμι· ὁ ἀναδιπλασιασμὸς οὗτος ἀναφαίνεται καὶ ἐν μέλλοντι ὡς ἐν τοῖς ὀμηρικαῖς διδώσειν, διδώσομεν (Ὀδ. ν, 358 ω, 314) καὶ ἐν τῷ τιθήσθαι (Ψευδο-Ἰπποκρ. ἐπισ. 3, 846)· 2) τινὰ ῥήματα εἰς σκω, οἶον βι-ερώσκω, γι-γνώσκω, τι-τρώσκω κτλ. (ἴδε ἀνωτέρω § 26)· 3) τινὰ ῥήματα τῶν ὁποίων ἡ ρίζα ἔπαθε συγκοπὴν, οἶον γί-γνομαι ἀντὶ γι-γένομαι, ἐ-γεν-όμεν, μίμνω ἀντὶ μι-μένω, μ. μενώ, —τίκτω ἀντὶ τι-τέκω, ἀόρ. ἔ-τεκ-ον, —πίπτω ἀντὶ πι-πέ-τω, ἔπεσαν ἀντὶ ἔ-πετ-ον· 4) λι—λαίωμα, παρκατ. λε-λίη-μαι, —τι-τράω, μ. τρήσω, —τε-τρεμ-αίνω μόνον ἐνεστώτῳ καὶ παρκατατικῷ—βε-ερώ-θω, μόνον βε-ερώ-θοις (Ἰλ. δ, 95). Ἐν ὀλίγοις μένει ὁ ἀναδιπλασιασμὸς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς χρόνοις, οἶον, βι-εᾶ'-ζω, μέλ. βι-εᾶ'-σω, ἀττ. βι-εᾶ, —τι-ταίνω (ἐπικ.) ἐ-τί-τηνα, τε-τραίνω, τε-τραν-ῶ. Τὰ ῥήματα τῆς δευτέρας τάξεως τὰ δεχόμενα τὸν καλούμενον ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμὸν φυλλάττουσιν αὐτὸν καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς χρόνοις ὡς ἀκ-αγίζω, ἦκ-αχον, —ἀπ-αφίσκω, ἦπαφον. ἐλ-ελίζω, ἦλ-έλιξα· ὀλίγα μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν μεταβάλλουσι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τῆς ρίζης εἰς ι ὡς ἀτ-ιτάλλω ἀντὶ ἀτ-ατάλλω, ὀπ-ιπτεύω, ἀντὶ ὀπ-οπτεύω, ὄνινημι ἀντὶ ὄν-όνημι

§ 28. Πολλῶν ῥημάτων ἡ ρίζα τοῦ ἐνεστώτος ἐπιτείνεται διὰ τῆς προσθήκης τῶν συλλαβῶν αθ, εθ, ἥτις φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε

μόνον ἐπέκτασις τῆς ρίζης τοῦ ἐνεστώτος, ἀλλὰ ἐπιτείνει καὶ τὴν σημασίαν αὐτῆς. Ἄν μὲν ἡ ρίζα τοῦ ῥήματος λήγῃ εἰς α ἢ ε ἢ ο, ἐνοῦνται τὰ φωνήεντα ταῦτα μετὰ τοῦ α καὶ ε τῶν συλλαβῶν αθ καὶ εθ εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν, οἶον, κνήθω ἀντὶ κνα-έθω ἐκ τοῦ κνάω· ἐν τῷ φκ-έθω ὅμως δὲν γίνεται συνκρίσις, διότι κατ' ἀρχὰς ἦτο φκF-έθω (πρὸβλ. φκῦος αἰολ. ἀντὶ φκῦος)· ἐν τοῖς λήγουσιν εἰς υθω τὴ ἀσθενὲς ε ἀφκνίξεται πρὸ τοῦ ἰσχυροτέρου υ, καὶ ἐν τῷ ἀίσθω, βιβιάθων, ἐρέχθω. Ῥήματα ἐπεκτεινόμενα διὰ τῶν συλλαβῶν αθ καὶ εθ εἶνε τὰ ἐπόμενα:

Ἰ' Ἀγείρ-ω (ρίζ. ἀγερ.), ἠγερέθονται, ἠγερέθοντο, ἠγερέθεσθαι ("Ὀμηρ.),—ἀγείρ-ω (ρίζ. ἀερ. ἀφερ), ἠγερέθονται ("Ὀμηρ.),—ἀί-ω (ἀρχικ. ἀφίω), ἀίσι-θω, ἀίσθων, ἀίσθε ("Ὀμηρ.),—ἀλήθ-ω, ἕτερος, τύπος τοῦ ἀλέω,—ΛΑΚ-ω (πρὸβλ. τὴν ἐπικὴν δοτικ. ἀλκ-ι, καὶ ἀλκ-ή, ἀλκ-αρ ἐπικ. ἀόρ, ἀλ-αλκ-ον), ἀλκ-άθω καὶ ἀλκ-άθειν (Σοφοκλῆς καὶ Λισχύλος· σημαίνει δὲ τὸ βοηθεῖν (Βεγκέρ. ἀνέκδ. 383, 31)),—ἀμύν-ω, ἀμυν-άθειν (ἀττ. ποιητ.), ΒΑ ΡΥ-ω, βαρύθ-ω (ἐπικ.),—βι-βιάζω, βιβιάτ-θων ("Ἰλ. ν, 809),—ΒΡΟ, βε-ερώθ-οις ("Ἰλ. δ, 35),—διώκω, ἐδιώκαθες, διωκάθειν,—εἶκ-ω, εἶκ-αθον, εἶκ-άθειν,—εἶργ-ω, εἶργαθον, ἀπειργάθη, εἶργάθειν, κατεργάθου,—ΕΡ-ω, ἐρέθω (ποιητ.),—ἔχω ἀόρ β' ἔσχον (ἀρχικ. ρίζ. σεχ) ἀντὶ ἔ-σχ-εθον, σχέθαι, σχέθων, σχέθειν,—ἔδ-ω (ἐπικ. λατιν. ed-o), ἔσ-θω (ποιητ. ἀντὶ ἔδ-θω),—ἐρείκ-ω (ρίζ. ἐρικ), ἐρέχθω (ἐπικ.),—Θάλλω (ρίζ. θαλ) ποιητ. ἕτερος τύπος θαλ-έθω,—θηλέ-ω, τηλεθάω (ποιητ.),—κί ω (ποιητ.) μετεκίαθον ("Ὀμηρ.),—κνά-ω ἕτερος τύπος κνήθω (ἀπὸ Ἀριστοτέλους εὔχρηστον) —μινύ-ω (λατ. mīnuo), μινύ-θω (ποιητ.),—νέμ-ω, ποιητ. ἕτεροι τύποι νεμέθων, νεμέθοντο ἐπικ.—νέ-ω, ἕτερος τύπος νήθω,—πελάω, (ποιητ.), πελ-ά-θω (δραματικ.),—πλά-θω (ἐκ τοῦ πελάθω) παρὰ τραγικ.—ΠΑΕ-ω (λατ. ple-o), πλήθ-ω (ποιητ. καὶ ἐν τῷ πεζῷ πλῆθουσα ἀγορά),—ΠΡΕ-ω, ἐν-έ-πρηθ-ον ("Ἰλ. ι, 589),—σά-ω, (ἐξ οὗ σώσι, "Πρ. 1, 200), σήθω, τέλλω, τελ-έθω (ποιητ.),—ΦΑ-ω, φά-έθ-ω (ποιητ.), φαέθει ("Αρατ. φαιν. 470), φαέθων "Ὀμηρ. συχνά,—φθινύ-ω ("Ψύχιος), φθινύθ-ω (μεταβ. καὶ ἀμετάβ.),—φλέγω,

φλεγ-έθω (ποιητ.), ΧΡΕΜ-ω, χρεμέθω ("Απολ. Ρ. 3, 1260)¹.]

§ 29. Ῥήματά τινα προσλαμβάνουσιν ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ ε (σπκν. α), προσηθέμενον εἰς τὴν ἀρχικὴν ρίζαν καὶ ἐν μέρει φυλαττόμενον καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς χρόνοις.

Αἰδ-έ-ομαι καὶ αἰδομαι,—βρυχ-ά-ομαι (ποιητ.), βέ-ερυχ-α,—γαμ-έω, γε-γάμη-κα καὶ ἀόρ. ἔ-γημ-α,—γηθ-έω (ποιητ.), γηθή-σω, ἀλλὰ παρκα. γέ-γη-θα (καὶ ἐν τῷ πεζῷ) —γο-ά-ω (ποιητ.), γοή-σομαι, ἀλλ' ἀόρ. ἔ-γο-ον,—δατ-ε-ομαι, δάσομαι,—δοκ-έ-ω, δόξω,—δουπ-έ-ω (ποιητ.), ἐ-δούπη-σα, ἀλλὰ παρκα. δέ-δουπ-α,—ήθ-έ-ω, ἠθή-σω, ἀλλὰ ἀόρ. ἦσα ("Ἰπποκρ.),—κελαδ-έ-ω, κελαδ-ή-σω, ἀλλὰ κελάδων μὲ ἀνώμαλον τονισμόν,—κεντ-έ-ω (ποιητ.), κεντή-σω, ἀλλὰ κένσαι ("Ἰλ. ψ, 337),—κτυπ-έ-ω (ποιητ.), κτυπή-σω, ἀλλὰ ἔ-κτυπ-ον,—κῦρ-έ-ω (ἰων. καὶ ποιητ.), κύρ-σω,—μηκ-ά-ομαι, μέμηκα καὶ μακ-ών (ἐπικ.),—μυκ-ά-ομαι, μέ-μυκ-α,

1 "Ὅσα τῶν τοιούτων ῥημάτων δὲν εἶνε εὔχρηστα ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπαρεμφάτῃ, ὡς ἀμυνάθειν, διωκάθειν, εἰκάθειν, εἶργάθειν, σχέθειν κατὰ τινος εἶνε χρόνον ἐνεστ. καὶ παρατατικοῦ (πλῆν τοῦ Ὀμηρικοῦ σχεθέειν), κατ' ἄλλους εἶνε χρόνου ἀορίστου καὶ πρέπει παρὰ τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς καὶ τὰ χειρόγραφα νὰ περισπῶνται ἐν τῇ ἀπαρεμφάτῃ, ἐν δὲ τῇ μετοχῇ νὰ προξύνωνται (εἰκάθειν, εἰκάθων). Κατὰ τὸν Κύνερον τὰ εἰς αθω καὶ εθω ῥήματα ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ εἰς σκω καὶ εἶνε ἐπιτεταμένοι τύποι τῆς ρίζης τοῦ ἐνεστώτος· ὡς δὲ ἡ θαμιστικὴ κατάληξις εσκον συνήθως μὲν εἶνε τοῦ παρατατικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε τοῦ ἀορίστου, τοῦτ' αὐτὸ ἀναμφιβόλως συμβαίνει καὶ εἰς τὰς καταλήξεις αθον καὶ εθον. Ἢ διὰ τῶν καταλήξεων τούτων προσηθεμένη εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ῥήματος ἐπίτασις δύναται νὰ συμβῇ καὶ ἐν τῷ ἀορίστῳ καὶ ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ παρατατικῷ· ὅτι μὲν οἱ τύποι οὗτοι ἔχουσι καὶ σημασίαν ἀορίστου ἐξάγεται ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ σχεθέειν, δὲν ἔπεται ὅμως ὅτι καὶ πάντα τὰ οὕτω λήγοντα ἀπαρέμφατα πρέπει νὰ περισπῶνται· διότι ὁ τονισμὸς τῶν ῥηματικῶν τύπων δὲν ἀκολουθεῖ πάντοτε τοὺς συνήθεις κανόνας, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ τονισμοῦ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος ἰών, κίων καὶ ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ ἀορίστου πέφγων (κατὰ τὸν Ἀρίσταρχον ἐν σχολ. Βενετ. Α. "Ἰλ. π, 827) καὶ ἐκ τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ μέσ. παρκα. ἀκάχησθαι, ἀκαχήμενος. Πολλάκις ἐκ τῆς συντάξεως τῆς προτάσεως συμπεραίνεται ὁ χρόνος τῶν τοιούτων καταλήξεων π. χ. ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Ἀριστ. σφῆκ. 1203 «ἢ κάπρον ἐδιώκαθες ποτ' ἢ λαγῶν, ἢ λαμπάδα ἔδραμες» ἐξάγεται ὅτι τὸ ἐδιώκαθες εἶνε ἀοριστος ὡς καὶ τὸ ἔδραμες· οὕτω καὶ ἐν "Ἰλ. η, 188 «βάλε... ὑπέσχεθε... ἐμβαλεν... γνῶ... γήθησε» ἐν ἄλλοις ὅμως χωρίοις ἀναφαίνεται ἐν τοῖς τοιούτοις τύποις ἢ σημασία τοῦ ἐνεστώτος ὡς «διωκάθειν καὶ... διαμάχεσθαι» Πλάτ. πολιτ. 2, 375, α. καὶ «διωκάθειν... ἀλλὰ παρακινδυνεύειν» Εὐθύφρ. 15, α.

§ μῦκ-ον, —ξυρέω, μέσ. ξύρ-ομαι, ἔξυρ-άμην, —πατ-έ-σαι (ἰων. και ποιητ.), πάσομαι, —πεκτ-έ-ω, ἔπεξα, —ριγ-έ-ω (ποιητ.), ριγ-ή-σω, ἀλλὰ ἔρριγα, —στυγ-έ-ω (ποιητ. και ἐν νεωτ. ἰωνικ.), στυγ-ή-σω, ἀλλὰ ἔ-στῦγ-ον, —ὠθ-έ-ω, ὦσω, ἔωσα.

§ 30. Τινὰ ῥήματα ἐν μὲν τῷ ἐνεστώτι και παρατακτικῷ ἔχουσι τὴν καθαρὰν ῥίζαν, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς χρόνοις προσλαμβάνουσι ε, προστιθέμενον εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ἐνεστώτος και τρεπόμενον εἰς η (οὐχὶ ὁμῶς και ἐν τοῖς ῥήμασιν αἰδομαι, ἄχθομαι, και ἐν μέρει και ἐν τῷ μάχομαι).

Αἰδ-ομαι (ποιητ.), αἰδ-έ-σομαι, —ἀλέξ-ω, ἀλεξ-ή-σω, —'ΑΛΘω μεταβ. (ἀλθ-ομαι ἀμετάβ., ἀλθ-ετο Ἰλ. ε, 417), ἀλθ-ή-σω (Νικ. Θηρ. 587), —αὔξ-ω, αὔξ-ή-σω, —ἀχθ-ομαι, ἀχθ-έ-σομαι και ἀντι αὐτοῦ ἐν τῷ πεζῷ συνηθέσ. ἀχθεσθήσομαι, ἠχθέσθην, —ἄ-ω (ἐπικ.) ἄ-ε-σα, —βόσκ-ω, βοσκ-ή-σω, —βούλ-ομαι, βουλ-ή-σομαι, —γράφω, γε-γράφ-η-κα σπανιώτ. ἀντι γέ-γραφ-α, —δέω, συνήθ. ἀπρόσ. δεῖ, ἐ-δέ-η-σε, μέσ. δέομαι, δεήσομαι, ἐδεήθην, δεδέη-μαι, —ἐθέλ-ω και σπανιώτερ. θέλ-ω, ἐθέλ-ή-σω, θελ-ή-σω, —ΕΙΔ-ω (ῥίζ. ἰδ, Fid πρὸβλ. τὸ λατ. videre) εἰδ-ή-σω σπανίως ἀντι εἶσομαι, —εἴλλ-ω, εἴλ-ή-σω, —ΕΡ-ω ἀόρ. ἠρόμην, ἀλλὰ ἐρήσομαι, οἱ δὲ λοιποὶ χρόνοι ἐκ τοῦ ἐρωτᾶν, —ἐρρ-ω, ἐρρήσω, —εὔδω, συνήθως καθεύδω, καθεύδ-ή-σω, —ἔχ-ω, (ῥίζ. σεχ), σχ-ή-σω, —ἐψ-ω, ἐψήσομαι, —ἔζ-ω συνήθ. καθίζω, καθιῶ, ἀλλὰ και καθιζήσομαι, —κέλ-ομαι (ποιητ.), κελ-ή-σομαι, —κῆδ-ω (ἐπικ.), κηδ-ή-σῶ, —κλαί-ω (σπαν. κλαῖω), κλαύσ-ομαι (κλαυσοῦμαι, σπαν. κλαι-ή-σω ἢ κλαῖ-ή-σω), ἔκλαυσα, —κύ-ω, κυ-ή-σω, —μάχομαι, μαχοῦμαι, ἐμαχ-ε-σάμην, με-μάχ-η-μαι, —μέλει μοι, μελ-ή-σει μέσ. μέλ-ομαι, συνήθ. ἐπιμέλομαι (και ἐπιμελοῦμαι), ἐπιμελ-ή-σομαι, ἐπεμελ-ή-θην, ἐπιμελέλ-η-μαι, —μέλλω, μελλ-ή-σω, —μύζω, μυζ-ή-σω, —ὄζ-ω, ὄζ-ή-σω, —οἴ-ομαι και οἶμαι, οἴ-ή-σομαι, ὠ-ήθην, —οἴχ-ομαι οἴχ-ή-σομαι, παρῶχημαι, —ὀφείλ-ω (ἀντι ὀφέλλω), ὀφειλ-ή-σω, —παί-ω, παι-ή-σω (ἀττ.) ἕτερος τύπος ἀντι τοῦ παίσω, —πεῖθω (ῥίζ. πιθ ἐπικ. πιθ-ή-σω, ἐπίθ-η-σα, —πέρδ-ω συνήθ. πέρδ-ομαι, ἀόρ. ἔπαρδ-ον παρακ. πέ-πορδ-α, ἀλλὰ μέλ. παρδ-ή-σομαι, —πέτ-ομαι, πετ-ή-σομαι συνήθ. πετήσομαι, —σκέλλ-ω, ἔ-σκλη-η-κα, σκλη-ή-σομαι (ἀμετάβ.), —τύπ-

τ-ω, ἀττ. τυπ-τ-ή-σω, —φείδ-ομαι (ἐπικ.) πε-φιδ-ή-σομαι, —χαίρω, χαιρ-ή-σω.

§ 31. Εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν τῶν ῥημάτων ἀνήκουσιν και ἐκ τῶν προηγουμένων τάξεων τὸ ὑπισχνέομαι, τὰ εἰς ἀνω και ἐκ τῶν εἰς σκω τὸ ἀμπλακίσκω, ἀπαφίσκω, ἀραρίσκω, γεγωνίσκω, ἐπαυρίσκω, εὐρίσκω, λάσκω, και ἐκ τῶν δεχομένων τὸν ἀναδιπλασιασμόν τὸ ἀκαχίζω και γίγνομαι.

§ 32. Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν και πολλὰ ὑγράληκτα ῥήματα, τὰ ὅποια ὁμῶς σχηματίζουν τὸν μέλλοντα και ἀόριστον ὁμαλῶς, ὡς βάλλ-ω, ἔ-εἶλ-ον, βαλ-ῶ, ἀλλὰ βέ-εδη-κα, —κᾶμν-ω, ἔ-κᾶμ-ον, καμοῦμαι, ἀλλὰ κέ-κμη-κα, —μένω, μενῶ, ἔ-μει-να, ἀλλὰ μεμένηκα, —νέμ-ω, νεμῶ, ἔνεμια, ἀλλὰ νενέμηκα, ἀόρ. παθ. ἐνεμήθην, μέσ. νέμομαι, νεμοῦμαι, ἐνεμᾶμην, ἀλλὰ νενέμη-η-μαι.

Ἐν τοῖς ἐδ-ήδ-ο-κα (ῥίζ. ἐδ) και ὁμ-ώμοκα (ῥίζ. ομ) εἰσηλθεν ὁ ἀντι ε.

γ'. Περὶ προθέσεως φωνηέντων.

§ 33. Πρὸ τῶν ῥιζῶν πολλάκις προτίθενται τὰ φωνήεντα α, ε, ο (σπανίως ι και η) ἵνα καταστήσωσιν εὐκολωτέραν τὴν προφορὰν τῶν λέξεων και ἀναδείξωμεν αὐτὰς εὐφωνοτέραις¹. Γίνεται δὲ ἡ πρόθεσις τῶν εἰρημένων φωνηέντων ἐν ἀρχῇ λέξεων, αἵτινες ἀρχοῦνται συνηθέστατα μὲν ἐκ δύο συμφώνων και ἰδίως ἐκ τοῦ σ μεθ' ἑτέρου συμφώνου ἢ ἐξ ἀφώνου μετὰ ὑγροῦ, σπανίως ὁμῶς ἐκ δύο ἀφώνων (πρὸ τῶν κτ μόνον ἐν τῷ ἰ-κτίς πρὸ τῶν χθ ἐν τῷ ἐχθές), ἀλλὰ και ἐξ ἑνὸς ὑγροῦ ἢ ἀφώνου, οὐχὶ ὁμῶς ἐκ τῶν τ, π, φ. Τὸ προτασσόμενον, φωνῆεν ἐνίοτε εἶνε αὐτὸ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον φωνῆεν τῆς λέξεως π. γ. ἀ-σκαίρειν και σκαίρειν, —ἀ-σπαίρειν και σπαίρειν, —ἀ-σπάλαζ και σπάλαζ, —ἀ-σφάραγος και φάρυγξ, —ἄ-σφε (λεσβικ.) και σφέ, —ἄ-σφι και σφι, —ἀ-στήρ

¹ Τὴν πρόθεσιν τῶν φωνηέντων εὐρίσκομεν ἐν τε τῇ μεταγενεστέρῃ λατινικῇ γλώσσῃ ἀπὸ τῆς δ' ἐκάτονταστηρίδος Μ. Χ. και ἐν ταῖς ἐξ αὐτῆς γεννηθείσαις νεωτέραις γλώσσαις ἰδίως ἐν ταῖς λέξεσιν, αἵτινες κατ' ἀρχὰς ἤρχίζον ἐκ σ μεθ' ἑτέρου συμφώνου ὡς ἰ-spirito (ματγν. λατιν.), espace (γαλλικ.) ἐκ τοῦ λατιν. spatium, esprit (γαλλικ.) ἐκ τοῦ λατιν. spiritus, estar (ἰσπανικ.) ἐκ τοῦ λατιν. stare.

(σανσκρ. star, λατ. stella γοτθ. stairnó), ἀ-στράπτειν και στε-
ροπή, στράπτειν, — ἀ-σταφίς ἢ ὀ-σταφίς και σταφίς, — ἀ-σταχυς
και στάχυς, — ἐχθές και χθές, [— Ὀ-βριάρεως και Βριάρεως — ἀ-
βληχρός και βληχρός, — ὄ-βριμος και βρίθω, — ὀ-κρυόεις και κρυ-
όεις, κρύος, — ὄρρος και σανσκρ. bhṛtī, — ἐ-ρυθρός και σανσκρ.
rudrīnās, λατ. ruber, γερμ. roth, — ὄ-ρυγμός και λατ. rugitus, —
ἀνῆρ και σανσκρ. naras, — ἐλαχός, ἐλάσσων, ἐλάχιστος, ἐλαφρός
σανσκρ. laghus, γερμ. leicht λατ. levis, — ἀλαπάζειν και λαπάζειν
(Ἀθῆν. 8, 362), λαπάσσειν (Διοχ. Ἑπτ. 47), — ἀλείφω και λίπος
σανσκρ. himp-āmi, — ἀράσσω και ῥάσσω, — ἐκεῖνος και κεῖνος, — ἐκεῖ και
κεῖ, — ἐνεσθην και νεσθην, — ἀκούω και κοῶ (= ἀκούει Ἰσούχ.) — ἀκιδνος
και κιδνός (Ἰσούχ.), — ἀκινάκης και κινάκης, — ἀκέλλειν και κέλλ-
λειν, — ἀγάλλω, ἀγανός, ἀγαυός, ἀγαυρός, ἀγαίομαι, ἀγαίμαι και
γαίω, γηθέω, γῆθος, γάνυμαι, γάνος, γαυρός, — ἐθέλω και θέλω, —
ὀδύρομαι και ὀύρομαι, — ἀδαγμός, ἀδᾶξασθαι, ὀδᾶξω και δοξα-
σμός, — ὀδούς, ὀδόντος σανσκρ. dant-as, λατ. dens, γοτθ. tunth-us
ἀρχαῖ. γερμ. zand, — ὀξύς και ξύω, — ὀδύνη, ὀδύσασθαι και δύη, —
ἀμέλγω και λατ. mulgeo, γερμ. melke, — ἀμέργω σανσκρ. marg'-
ami (abstergeo), — ἀμύζειν και μύζειν, — ἐμὲ και με λατ. me, —
ἐμός λατ. meus, ὀμόργνυμι και μόργνυμι, — ἀμέρδω και μέρδω, —
ὄνυξ-ὄνυχος και νόσσω σανσκρ. nakha, γερμ. nagel, — ὀδᾶξ και
δάκνω, — ὀδύσσομαι και σανσκρ. drōsh-mi].

Ἐν τισι λέξεσιν οὐχὶ μόνον προτάσσεται φωνῆεν ἀλλὰ και
ἀποβάλλεται τὸ πρῶτον ἐκ τῶν ἀκολουθούντων δύο συμφώνων
ὡς ἔνομα (ἰων. οὔνομα) ἀντὶ ὄγνομα (πρβλ. σανσκρ. nāmam, λατ.
nomen ἀντὶ gnomen, γοτθ. namo, γερμ. name, — ὀλισ-θάνω ἀντὶ
ὀγλισθάνω και γλίπ-χρος (ἀντὶ γλίπ-χρος), λατ. gluten, — ἐρωέω
ἀντὶ ἐσρωέω και ῥέω σανσκρ. sru, sravanam = ῥέω, Τινές λέξεις
ἀρχόμεναι κατ' ἀρχάς ἀπὸ διγάρματος (F) χάριν τῆς προφορᾶς
ἔχουσι προτεταγμένα τὰ φωνήεντα ε και σπανίως τὸ α, ὄλον,
ἐέλδομαι, ἐέργω, ἐέλδωρ, ἐέλσαι, ἐέρση, ἐεδνα, ἐίση ἐκ τοῦ Fῖσος,
ἐείκοσι, ἄερσα (ἄ-Φερσα), ἐ-ημι πρβλ. σανσκρ. vāmi, λατ. ven-tus,
γοτθ. vai-a, γερμ. vehē, — ἀ-ἐξέσθαι (= ἀυξάνεσθαι), σανσκρ.
vakshāmi, γερμ. wachsen, γοτθ. vahs-ja, — ἀ-εθλον πρβλ. λατ.

vas, vadis. Τὸ προτασσόμενον τοῦτο ε μετὰ τῶν ἀποβολῶν τοῦ
διγάρματος συγχωνεύεται μετὰ τοῦ ἐπομένου ε εἰς εἰ διὸ παρ'
Ὀμήρῳ ἀπαντῶσι Φέαρ και εἰαρινός (ἀντὶ ἐΦερινός), Φέργω και
εἴργω, — Φερύω και εἴρύω, — Φεανός και εἰανός.

Ἡ πρόθεσις τοῦ ι ἀπαντᾶ ἐν ταῖς λέξεσιν ἱκτις ἢ ἱκτις πρβλ.
τὸ ἐπίθ. κτίδεος, ἱ-γνύς, ἱ-γνύα πρβλ. γόνυ, ἢ δὲ πρόθεσις τοῦ η
ἐν τῇ ἐπιθ. λέξει ἡ-βαιός πρβλ. βαιός και ἐν ταῖς ἀπτικαῖς ἡλύγη
ἀντὶ λύγη (ρίζ. λύκ πρβλ. luceo, lux), ἡ-μύω και μύω.

Ἐκ τῶν προτιθεμένων εὐφωνικῶν φωνηέντων διακριτέα 1) τὸ
ἀντὶ τῆς ἀπὸ προτιθέμενον α, ὄλον, ἀμύνειν ἐκ τοῦ μύνη, ἐξ οὗ
και μύνασθαι λατ. munio 2) τὸ ἀντὶ τῆς ἀνὰ κείμενον ἀ, ὄλον,
ἀμύσσειν 3) τὸ ἀθροιστικὸν (copulativum) ἐ ἢ ἄ (σπανίως ο) ἀντὶ
τοῦ ἄμα (σανσκρ. sa, sam), ὄλον, ἀκοίτης (ἐκ τοῦ κοίτη), — ἀλο-
χος (ἐκ τοῦ λέχος), — ἀπας (ἐκ τοῦ πᾶς), — ἀθρόος ἢ ἀθρόος (ἐκ
τοῦ θρόος), — ὄπατρος (= ὀμοπάτριος), — ὀμίχλη ἰων. ὀμίχλη (ἐκ
τῆς ρίζης μιχ, σανσκρ. mih, λατ. mig (mi-n-go)) 4) τὸ ἐπιτα-
τικὸν (intensivum) ἀ, ὄλον, ἀσπερχές, ἀσκελές 5) τὸ ἀντὶ τῆς
ἐκ ἢ ἐξ ε, ὄλον, ἐγείρειν (ρίζ. γερ, σανσκρ. gar (g'āgarimi = vigilo, =
ἐγρηγορῶ), — ἐρεύγειν (λατ. eructare), — ἐρέθειν (λατ. irritare,
γερμ. erregen).

Ὁ τύπος ἐθέλω εἶνε εὐχρηστος παρ' Ὀμήρῳ και Ἡσιόδῳ,
θέλω δὲ και ἐθάλω εἶνε εὐχρηστοὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς ποιηταῖς
και πεζογράφοις ἐκεῖνος και κεῖνος εὐχρηστοὶ παρ' Ὀμήρῳ και
Ἡσιόδῳ, παρὰ τοῖς Αἰολεῦσι κεῖνος, παρὰ τοῖς Δωριεῦσι κῆνος
και κεῖνος, και παρὰ τοῖς Ἴωσι κεῖνος και ἐκεῖνος παρὰ τοῖς
δραμματικοῖς κεῖνος, ἐκεῖνος, ἄκεῖνος παρὰ δὲ τοῖς πεζογράφοις
σπανίως ἄκεῖνος και σπανιώτατα κεῖνος.

δ'. Περὶ ἐπερθέσεως φωνηέντων.

§ 34. Πολλάκις ἐν μέσῳ λέξεως παρεντίθεται μεταξὺ συμφώ-
νων ἐξ ἀρχῆς ἠνωμένων (ἀφώνου μετὰ ὑγροῦ, ὑγροῦ μετὰ ὑγροῦ,
ὑγροῦ μετὰ ἀφώνου) τὰ εὐφωνικὰ και ὡς συνδετικὰ χρησιμεύοντα
φωνήεντα ε και α, (σπανίως τὸ ο και ι και σπανιώτατα τὸ υ και

η) προς εύκολωτέραν προφορὰν τῶν ἠνωμένων καὶ δυσπροφέρτων συμφώνων. Τὸ συνηθέστατον συνδετικὸν φωνῆεν εἶνε τὸ ε, τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ μ. καὶ ν ἐν ταῖς καταλήξεσι τῶν ῥημάτων τῶν ληγόντων εἰς ω μεταβάλλεται εἰς ο, οἶον, βουλεύ-ο-μεν, βουλεύ-ονται, εὐρ-ε-σις, — μελ-έ-τη, — στυφ-ε-λός καὶ στυφλός, — στροβ-ελός καὶ στρεβλός, [— ἄφ-ε-νος καὶ ἄφ-νος (Πίνδ. ἀποσπ. 240), — ἄφ-νειός (πρὸβλ. σανσκρ. ar-nas, = πρόσοδος, κατοχή), — στεγ-α-νός καὶ στεγνός (ἐκ τοῦ στέγω), — ἄν-ε-μος (ἀντὶ ἄν-μος, σανσκρ. ῥίζ. an πρὸβλ. τὸ λατ. an-i-mus), — γεν-έ-της καὶ λατ. ge-nitor, — ἄλ-ε-γεινός ἐπικ. ἀντὶ ἀλγεινός, — ἄλ-έ-ξω ἐκ τῆς ῥίζης ἄλκ, ἐξ ἧς ἀλκή, — πέ-λεθρον ἀντὶ πλέθρον, — Π-ε-λειάδες ἀντὶ Πλειάδες, — στ-ε-ροπή καὶ ἀ-στραπή, — νεφεληγερ-έ-της, φέρ-ε-τρον, φέρ-ε-τε καὶ λατ. fertis, — ἔ-φερ-ο-ν σανσκρ. á-rhar-a-m, — βούλ-ε-σθε, βούλ-ο-μαι, βουλ-ό-μαχος. Συνήθως παρεντίθεται τὸ ο ἐν συνθέσει, οἶον, — σωματ-ο-φύλαξ, — ἄγων-ο-θέτης· ἔτι δὲ καὶ τὸ α, οἶον, σκιν-δαλ-α-μός καὶ σκινδαλμός, — β-ά-ραγχος (Ἰππῶναξ παρὰ Σουίδα) ἀντὶ βράγχος, — γ-ά-λα ἐκ τῆς ῥίζης γλακ, ἐξ ἧς γλάγος, γλακτοφάγος (Ἰλ. ν, 6), — γάλως καὶ λατιν. glos, — μαλακός καὶ μαλκός (Ἡσυχ.), — μ-ό-λυθος καὶ λατιν. plumbum, — χ-ά-λαζα (καὶ σανσκρ. hrāduni = καταιγίς) λατιν. grando, — τ-α-ράσσω καὶ θράσσω, — αὐλ-α-ξ, δωρ. ὦλ-αξ, ἀττικ. ἄλο-ξ καὶ αἰτιατ. ὦλκ-α (Ἰλ. ν, 707), — παλ-ά-μη καὶ λατιν. palma (παρὰ Ἡσυχ. πάλημη = ἀσπίς), — λιχ-α-νός ἐκ τῆς ῥίζης λιχ, ἐξ ἧς λείχ-ω, λίχ-νος, — πλόκ-α-μος καὶ πλοχ-μός, — ποτ-α-μός ἀντὶ ποτμός· σπανίως παρεντίθεται η, οἶον, θέλγ-η-τρον καὶ θέλκ-τρον, — λυπ-η-ρός καὶ λυπρός· ἐπίσης σπανίως παρεντίθεται ι, οἶον, ταρ-ι-χεύω καὶ ταρχύω, — πυρ-ί-πνους, — πυκ-ι-νός καὶ πυκνός, — π-ι-νυτός (ἐκ τῆς ῥίζης πνυ) καὶ πε-πνῦσθαι.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς συμπτώσεως πολλῶν βραχειῶν συλλαβῶν ἐν συνθέσει καὶ ποιητικαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέξεσιν παρεντίθεται η, οἶον, ἀσπιδ-η-φόρος, — εὐ-η-γενέος (Ἰλ. λ, 427) καὶ εὐη-γενέων (Ἰλ. ψ, 81. διόρθ. εὐ-η-φενέος, εὐ-η-φενέων ἐκ τοῦ εὐ καὶ ἄφενος), — ὑπερ-ή-φανος (καὶ ἐν τοῖς ἐκ τούτου παραγώγοις; — ἐπ-ή-βολος (Ὀδ. β, 319), — συν-η-βολία (Ἀπ. Ρ. 3, 1159). —

[τὸ ἐπιηταινός κατὰ τὸν Κούρτιον οὐχὶ ἐκ τοῦ ἔτους ἀλλὰ ἐκ τῆς ῥίζης αἰF (ἄι, ἦι, ἀει), — πολι-η-τής (ἀντὶ πολιτής) παρὰ Ὀμήρω καὶ παρὰ ἄλλοις ποιηταῖς καὶ πάντοτε παρὰ Ἡροδότῳ, — μυθι-ή-της, — ὄφι-ή-της, λοφι-ή-της· ι παρεντίθεται ἐν τῷ στρόβ-ι-λος καὶ ἐν τοῖς ἐκ τούτου παραγώγοις. Ἐνίοτε παρεντίθεται η ἵνα λάβῃ ἡ ῥίζα μείζονα ἔμφασιν ὡς πρὸς τὴν κατάληξιν, οἶον, θέλγ-η-τρον, ἐλκ-η-θμός, αἰσθ-ή-σομαι, — ἦσθ-η-μαι, — ἐβουλ-ή-θην, βουλ-ή-σομαι.

Ἐν τῇ Ἰωνικῇ διαλέκτῳ, ἣτις ἐν γένει ἀνέχεται τὴν σύμπτωσιν τῶν φωνηέντων, παρεντίθεται μεταξὺ ἐνός συμφώνου καὶ ἐνός φωνήεντος τὸ ε, οἶον, ἐωυτέου, — τουτέου, — τουτέων, — τουτέους, — αὐτέη, — αὐτέης, — αὐτέη, — αὐτέην, — αὐτέων, — αὐτέοισι, — ἀνδρέων κτλ. παρὰ Ὀμήρω καὶ Ἡροδότῳ ἀδελφ-ε-ός, — ἀδελφ-ε-ή, — κενεός ἀντὶ κενός.

ε'. Περὶ συγκοπῆς φωνηέντων.

§ 35. Συγκοπή καλεῖται ἡ ἐκπτώσις φωνηέντός τινος μεταξὺ δύο συμφώνων ἐν μέσῳ τῆς ῥίζης ἢ μεταξὺ ῥίζης καὶ καταλήξεως ἢ σπανιώτερον ἐντός τῆς καταλήξεως. Συνήθως ἀποκόπτεται τὸ ε μεταξὺ ἀφώνου καὶ ὑγροῦ, ἢ μεταξὺ ὑγρῶν ἢ μεταξὺ π καὶ τ, σπανίως δὲ μεταξὺ ἄλλων συμφώνων.

§ 36. Παραλείποντες τὴν γνωστὴν συγκοπὴν τοῦ ε τὴν γινομένην ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τῶν εἰς ἡρ τριτοκλήτων ὀνομάτων (πατρός ἀντὶ πατέρος ἐπικ.) ἀναφέρομεν τὰς συγκοπὰς φωνηέντων τὰς γινόμενας ἐν τοῖς χρόνοις τῶν ῥημάτων καὶ ἐν τοῖς παραγώγοις ὀνόμασιν.

§ 37. Ἐκ τῶν ῥημάτων τῶν εὐχρήστων] παρὰ πεζογράφοις πάσχουσι συγκοπὴν τὰ ἐπόμενα:

Ἠέτομαι (ἐκ τῆς ῥίζης πετ), μ. πτήσομαι, ἀόρ. ἐπτόμην, πτέσθαι, — ἐγείρω (ἐκ τῆς ῥίζης ἐγερ), ἀόρ. ἠγρόμην, — ἀγείρω (ἐκ τῆς ῥίζης ἀγερ), μετοχ. μέσ. ἀόρ. β' ἐπικ. ἀγρόμενος, — ἔρχομαι, ἀόρ. β' ἦλθον, ἐλθεῖν (ἀντὶ ἦλυθον ἐκ τοῦ ἐλεύθω), — ἔπω (ἐκ τῆς ῥίζης σεπ), ἀόρ. β' ἔσπον (ἐκ τοῦ ἔ-σεπ-ον), περιέσπε, περισπεῖν,

μέσ. ἀόρ. β' ἐσπόμην ἀντὶ σε-σεπ-όμην, — ἔχω, ἀόρ. β' ἔσχον (ἐκ τοῦ ἔ-σεχον), — πρᾶ'σσω ἀντὶ περάσσω (πρῶλ. περάω, περάίνω), — εἰ-μί (ρίζ. ἐσ), μ. ἔσ-ται ἀντὶ ἔσ-ε-ται. Ἐκ τῶν ῥημάτων τῶν εὐχρηστων πικρὰ ποιηταῖς πλὴν τοῦ μνημονευθέντος ἀγρόμενος ἀνήκουσιν ἐνταῦθα τὰ ἐπόμενα: πέλω καὶ πέλωμαι (μόνον ἐνεστ. καὶ παρατ. ποιητ. καὶ ὄρω.) μετοχ. ἐπιπλόμενος, περιπλόμενος, παρατατικ. μετὰ ἀυξήσεως ἔπλε, ἔπλετο, ἔπλεο, ἀνευ δὲ ἀυξήσεως παρ' Ὀμήρω πέλεν, — φέρ-ω, προστ. φέρ-τε Ἰλ. ι, 171, — γίνομαι, ἀόρ. β' ἔ-γεν-το Σαπφ. 9), ἐπίγεντο (Θέογν. 640). Συνηθέστατα συμβαίνει ἡ συγκοπή μετὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ ἐν τῷ πεζῷ: οἶον, ἐν τῷ ἐνεστώτι: γίνομαι ἀντὶ γι-γένομαι (ἐκ τῆς ῥίζης γεν), ἔσχω ἀντὶ σισέχω (ἐκ τῆς ῥίζης σεχ), — ἔζω (ἐκ τοῦ ἰδ-j-ω) ἀντὶ σι-σέδ-j-ω, σισέζω (ἐκ τῆς ῥίζης σεδ), — θρίζω ποιητ. ἀντὶ θερίζω, ἔθρισεν (Λίσχ. Ἀγ. 522), — μίμνω ποιητ. ἀντὶ μι-μένω, — πίπτω ἀντὶ πι-πέτω (ἐκ τῆς ῥίζης πετ), τίκτω ἀντὶ τι-τέκ-ω (ἐκ τῆς ῥίζης τεκ) διὰ μεταθέσεως τοῦ κ πρὸ τοῦ τ, ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τκ δὲν συνδυάζονται, — τε-τραίν-ω ἀντὶ τε-τεράίνω, ἀόρ. ἐ-τέ-τηνα (ἐκ τῆς ῥίζης τερ) πρῶλ. τερέω, τέρετρον) ἐν τῷ παρακειμένῳ: πετόννυμι, πέπταμαι ἀντὶ πεπέταμαι, — πίπτω (ρίζ. πετ), πέπτωκα ἀντὶ πε-πέτ-ω-κα μετὰ τοῦ ἐκτεταμένου συνθετικού ο (πρῶλ. ἐδ-ἡδ-ο-κα ἐκ τοῦ ἔδω, ὄμ-ώμ-ο-κα ἐκ τοῦ ὄμ-νυμι (ρίζ. ὄμ), — μέλω, ἐπικ. μέμβλεται ἀντὶ με-μέλ-η-ται, μέμβλετο ἐν τῷ ἀόρ. β'. κέλωμαι ἐπικ. ἐκεκλόμην, — τέτρον, ἔτε-τρον ἑλληπτικός ἀόρ. β' ἐπικ. ὑποτακτ. τέ-τρον, ἦ (ἐκ τῆς ῥίζης τεμ), — ΦΕΝω, ἐπικ. ἔπεφνον.

§ 38. Ἐκ τῶν παραγῶγων ὀνομάτων πάσχουσι συγκοπήν τὰ ἐπόμενα: τὰ ἐκ τῆς ῥίζης πετ (ἐξ ἧς πέτ-ομαι) πτηνός καὶ πετηνός, πτώμα, πτήμα, πτερὸν, πτίλον, — κρᾶσις (ἐκ τῆς ῥίζης κεραισ, ἐξ ἧς κεράννυμι), κρᾶτος καὶ κάρτος, — πρᾶσις (ἐκ τοῦ περάω ἢ πέρνημι), — τρέμιθος ἀντὶ τέρμιθος, τράπεζα (ἐκ τοῦ τέσσαρες), — τρανῆς καὶ τορός, τορέω, — πλειῆστος ἐκ τοῦ πολὺς ἀντὶ πελὺς, στριφνός καὶ στέριφος, στερεός, (σανσκρ. sthira) ὀνόματα ἐν οἷς συγκόπτονται ἄλλα φωνήεντα (ο, υ) εἶνε ὀλίγα, οἶον, μεσοδόμη ἀντὶ μεσοδόμη, — τίπτει ἐπικ. ἀντὶ τίποτει, — γνύξ ἐπικ.

(ἐκ τοῦ γόνου), — πρόγνυ ἐπικ. (ἐκ τοῦ πρὸ καὶ γόνου), — ἦλλον ἀντὶ ἦλυθον (ρίζ. ἐλευθ), — οἴσπη ἀντὶ οἰσύπη Ἡσ. 4, 187.

§ 39. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους γραμματικούς (Ἀπολλών. ἐν Βεκκ. ἀνεκδ. 3, σ. 1292. Κοιροβόσκ. αὐτόθι σ. 1220. Εὐστάθ. εἰς Ἰλ. 1047. 53) ἡ δίφθογγοσ υι, ἥτις δὲν φαίνεται ὅτι ἦν ἀρεστή εἰς τὸ οὖσ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, εἶνε εὐχρηστος μόνον πρὸ φωνήεντος, οἶον, ὄργυιᾶ, μυῖα, τετυφυῖα, ὄπυιᾶ, υἰός. Ἄν δὲ μετὰ τὴν υ ἔπηται τὸ ι καὶ σύμφωνον ἢ μετὰ τὴν δίφθογγον υι ἔπεται τὸ ι καὶ σύμφωνον, ἀποκόπτεται τὸ ι καὶ τὸ υ γίνεται μακρόν ὅθεν τὰ ὑποκοριστικὰ εἰς ἴδιον ἀποβάλλουσι τὸ ι, οἶον, ἰχθύδιον ἀντὶ ἰχθυ-ίδιον, βοτρυ-διον ἀντὶ βοτρυ-ίδιον, μύ-διον ἀντὶ μυ-ίδιον, — ὕδιον (Ἀριστ. σφῆκ. 1356) ἀντὶ υἰδιον, — υἰ-δεὺς, υἰ-δοῦς ἀντὶ υἰ-ιδεὺς, υἰ-ιδοῦς καὶ ἐν ταῖς ἐπικαῖς καταλήξει τῆς εὐκτικῆς, οἶον, ἐκδύμεν, δαίνυτο, λέλυτο ἀντὶ ἐκδύμεν κτλ. ἐξαιροῦνται φύτη (Θεόκρ. 15, 94) καὶ ὄπυιᾶ ἐν τέλει ὅμως λέξεωσ παρὰ τοὺς γραμματικούς εὐρηται υ καὶ υι, π. χ. δοτικ. κλαυσῦ, ἐν πληθυσί, ἀμφὶ νέκυι.

§ 40. Ἐνίοτε φωνῆεν πρὸ φωνήεντος συγκόπτεται, οἶον, κρέᾶ ἀντὶ κρέαα: οὕτω καὶ σφέλα, δέπα, κέρχ, γέρα. — οὕτω καὶ τάχα, θάμα, λίγα ἀντὶ ταχέα (τάχεφα ἐκ τοῦ ταχύς) κτλ. οὕτω καὶ μυθέαι, πώλει, ἀντὶ μυθέ-σαι, πωλέ-σαι, νόσσοσ καὶ τὰ παράγωγα ἀντὶ νεοσσός: ἰδίως συγκόπτεται τὸ ι, οἶον, πότνια ἀντὶ πότνια, φρήτη (ἰων.) ἀντὶ φρατρία, μῆρα ἀντὶ μῆρια, σε-σωπα-μένον (Πίνδ. Ἰσ. 1, 63 (89)) ἀντὶ σεσιωπαμένον. Ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἰωνικῇ διαλέκτῳ ἡ προστακτικὴ λήγει εἰς εο ἀντὶ ἔεο, οἶον, φοβέο, ἀκέο, ποιέο κτλ. σπανία εἶνε ἡ ἀποβάλλη φωνήεντος ἐν ἀρχῇ λέξεωσ, οἶον, ὦν, οὔσα, ὦν ἀντὶ ἔων, εοῦσα, ἐόν (ἐκ τῆς ῥίζ. ἐσ), — θς ἀντὶ ἐός (σεφός) καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἰωνικῇ, οἶον, ὄρτη, ὄρτάζω ἀντὶ ἐορτή, ἐορτάζω (Forst), οἶκα ἰων. ἀντὶ ἔοικα.

§ 41. Ἐν τέλει σημειοῦμεν ὅτι τὸ ὑπογεγραμμένον ι ἐνίοτε παραλείπεται ἐν τῇ νεωτέρᾳ Διοδικῇ διαλέκτῳ ἐν τῇ δοτικῇ πτώσει π. χ. τόχα ἀγάθα, ἐν τῷ γυμνασίῳ χροσέω στεφάνω, τῷ ἐγγόμω, — ἐν τῇ ὑποτακτικῇ, οἶον, ἀναγραφῇ, ἀνατεθῇ, συντελέῃ, ἐνδεύῃ ἐν μέσῳ τῆς λέξεωσ βαλανῆον, σμαραγῆον ἀντὶ ἦον, ἥιον ἐν Δω-

ρικαῖς ἐπιγραφαῖς παραλείπεται τὸ ὑπογεγραμμένον ἢ ἐν τῇ ὑποτακτικῇ, οἷον, θέλη, βλίπτει, λύσει, ἀδικῆ, δοκῆ· ἐπὶ ἀττικῶν ἐπιγραφῶν παραλείπεται ἀπὸ τῆς πρώτης πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος. Ἡ γραφή ζῶον (πρβλ. ζῳιον) εἶνε τῶν καλλίστων χειρογράφων καὶ ὀρθότερα τῆς γραφῆς ζῶον· ἐπίσης δὲ καὶ αἱ γραφαὶ ἡρῶος, ἡρῶον εἶνε ὀρθότεραι τῶν γραφῶν ἡρῶος, ἡρῶον. Τὸ σῶζω φαίνεται ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ σωίζω· διὸ ἐν τοῖς χειρογράφοις ὑπάρχει ἢ γραφὴ σῶζω ὡς καὶ ἐν ἀττικαῖς καὶ δωρικαῖς ἐπιγραφαῖς, οἷον, κατεσῶξάμεσ, κατεσῶσαμεσ (πρβλ. τὰ νεώτερα λακωνικὰ ἀπέσοιζεν (Ἡσύχ.), Σοίξιτέλης, Σοίξιππος)· τὸ ῥῆμα χρήζω ἐνίοτε ἀπαντᾷ ἐπὶ δωρικῶν ἐπιγραφῶν ἄνευ τοῦ ὑπογεγραμμένου ἢ (χρήζω) ὡς καὶ παρὰ μεταγενεστέροις ἀττικοῖς συγγραφεῦσιν. Ἐν χειρογράφοις καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γραμματικοῖς ὑπογράφονται τὰ φωνήεντα ω, α, η (ω, α, η) ἐν τοῖς ῥήμασι (χρῶζω, φῶζω, πατρώζω, μητρώζω, σφαδᾶζω, ματάζω, τεράζω, θνήσκω, μιμνᾶσκω.

5'. Περὶ ἀποκοπῆς φωνηέντων.

§ 42. Ἀποκοπὴ καλεῖται ἢ ἀποβολὴ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος πρὸ ἀρκτικοῦ συμφώνου ἐπομένης λέξεως· συμβαίνει δὲ ἐν ταῖς προθέσεσιν ἀνά, κατὰ, παρὰ, σπανίως ἐν ταῖς ἀπὸ, ὑπὸ, περι (ἐν τῇ λεσβικῇ διαλέκτῳ), ποτὶ καὶ ἀμφὶ (ἐν τῇ δωρικῇ), καὶ ἐν τῷ συνδέσμῳ ἄρα. Τὴν συκοπὴν μεταχειρίζονται οἱ Αἰολεῖς, Δωριεῖς, καὶ οἱ ἐπικοί καὶ ἀττικοὶ ποιηταί, ἐνίοτε καὶ οἱ Ἴωνες πεζογράφοι καὶ ἐν τισὶ τύποις καὶ οἱ Ἀττικοί. Αἱ ἀποκοπὴν κάσχουσαι προθέσεις ὡς τοιαῦται ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον, ὡς ἐπιρρήματα δὲ ἀποβάλλουσιν αὐτὸν ἐν τῇ συνθέσει· ἀντὶ τῶν χειλεροφθόγγων γίνεται ἀμ, πρὸ τῶν οὐρχνισκοφθόγγων ἀγ, καὶ πρὸ τοῦ λ ἀφομοιοῦται εἰς ἀλ· τὸ τ τῆς κατ ἀφομοιοῦται πρὸς τὰ ἀκολουθοῦντα σύμφωνα· ὅταν δὲ ταῦτα ἦγε δασέα τὰ πρὸ αὐτῶν συμπύπτοντα σύμφωνα μεταβάλλονται εἰς ἀντίστοιχα ψιλὰ. Τὰ ἄρ καὶ πᾶρ μένουσιν ἀμετάβλητα.

Παραδείγματα ἐκ τῆς ἐπικῆς γλώσσης.

Ἄνδιχα ἀντὶ ἀνδύχιχα, ἀνσχετὸς ἀντὶ ἀνάσχετος, ἀνστάς, ἀνστήτην, ἀνστήσον, ἀνστήσων, ἀμβαίνω, ἀμβάλλω, ἀμπήδησε· ἀμπνεῦσαι, ἀμφαδὸν, ἀμφαδᾶ, ἀμφράσσαιτο, ἀμμίζας, ἀγκρεμάσσα, ἀγξήρᾶνη, ἄλλεγον ἀντὶ ἀνάλεγον, ἀλλέξαι, ἀλλύεσκεν, ἀλλύουσαν, ἐν τε μάχην, ἐν τε θόας (= ἀνέστη), ἀμ. φόνον, ἀν νέκυας, ἀμ. πόνον, ἀμ. βωμοῖοι, ἀμ. μέσον, ἀμ. φυτὰ, ἀμ. πέλαγος (ἀλλὰ ἐν λειμῶνα ὕμν. Ὀμ. 4, 175), κάββαλε (δηλ. κάμβαλε), καμμίζας, καμμονίη (ἀντὶ καταμ.), κάμμορος (ἀντὶ κατᾶμορος ἢ κατ' ἄλλους ἀντὶ κακόμορος), καμμύσαι (ἐκ τοῦ καταμύω), καλλείψω, κάλλιπε (ἐκ τοῦ καταλείπω), καννεύσας, καρρέζουσα, κακκεῖται (ἐκ τοῦ κατακαίω), κακκείοντες (ἐκ τοῦ κατακείω), καδδῦσαι, καδδραθέτην (ἐκ τοῦ καταδαρθάνω), κάτθανε (ἐκ τοῦ καταθνήσκω), κατθάψαι, κατθέμεν, κάτθεσαν, κάπ πεδίον (Ἰλ. λ, 167), κάπ φάλαρα (Ἰλ. π, 106), κάκ κόρυθα (Ἰλ. λ, 351), κάγ γόνυ (Ἰλ. υ, 458), κάδ δέ, κάδ δύναμιν (Ἰσ. ἔργ. 439), κάμ μέσον (Ἰλ. λ, 172), κάρ ῥόν (Ἰλ. μ, 83), κάρ ῥὰ οἱ (Ἰλ. υ, 421), κάμ μὲν ἄροτρον ἄξιαν, πᾶρθεσαν (ἐκ τοῦ παρατίθημι), παρθέμενος, πᾶρ νηῶν (Ἰλ. θ, 533), πᾶρ Ζηνὶ (Ἰλ. δ, 1), πᾶρ δ' ἔβαλον (Ὀδ. δ, 41) οὔτ' ἄρ φρένας (264), οὔτ' ἄρ χειμῶν (556), ὕββάλλειν ἀντὶ ὑποβάλλειν (Ἰλ. τ, 80), ἀππέμψει ἀντὶ ἀποπέμψει (Ὀδ. ο, 83)].

Ὅταν διὰ τῆς ἀποκοπῆς συμπίπτωσι τρία σύμφωνα, τὸ τελικὸν σύμφωνον τῆς πρώτης λέξεως ἀποβάλλεται καὶ δὲν γίνεται ἀφομοίωσις τῶν λοιπῶν δύο συμφώνων, οἷον κάκτανε (Ἰλ. ζ 46 ἀντὶ κάκτανε, κάκκτανε, ἐκ τοῦ κατακτείνω, κακτάμεναι (Ἡσ. ἀσπ. 453) πβλ. ascendō ἀντὶ ascendō κάσχεθε (Ἰλ. λ, 702 ἀντὶ κάσχεθε ἐκ τοῦ κατέχω), καστορνῦσα (Ὀδ. ρ, 32 ἀντὶ καστορνῦσα), κάβλημα (ἀντὶ κάτβλημα). ἀμνάσειεν καὶ ἀντὶ ἀμμνάσειεν· ἀλλὰ ἀνστρέφειαν (Ἰλ. ψ, 436), ἀνσχετος (Θέογν. 449), παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς ἐν τῇ συμπλοκῇ ἀμπ μετ' ἐπομένου συμφώνου, οἷον, ἀμπνέω, ἀμπνοᾶ, ἀμπτὰς, ἀμπτάμενος, ἀμπτυχή. Ἐν τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ ἐνίοτε ἐκ τῶν δύο συμφώνων ἀποβάλλεται τὸ πρῶτον, οἷον, ποτὸν ἀντὶ ποτὶ τόν, —κατὰν ἢ κατ' τὰν ἀντὶ κατὰ τὰν, —κατὰ ἀντὶ κα θ' ἄ, —καθαίνων ἀντὶ καθαίνων, —κάπετον ἀντὶ κάτπετον δηλ. κατέπεσαν.

[Ἀποκοπαὶ ἐν τῇ Βοιωτικῇ Αἰολικῇ διαλέκτῳ ἐν ἐπιγραφαῖς· πᾶρ τὸ,

πάρ τόν, πάρ τάν, πάρ τās, πάρ Σώφιλον, πάρ Διωνύσιον!—κατ τόν, κατ τὸ, κατ τάν. κατ γάν, κατ θάλασσαν (ἀλλὰ κατ κατὰ μεῖνα, κατάλυπον, κατασκευάστη). Ἐν τῇ Λεσβικῇ Αἰολικῇ διαλέκτῳ· ἄν (=άν) τὸ μέσον (Ἀλκ. 10), ὀμπέτασον (Σαπφ. 28), ὀμνάσθην (Θεόκρ. 29, 16 ἀντὶ ὀμνάσθην=ἀναμνησθῆναι),—ἀμνάσειεν ἀντὶ ἀμμνάσειεν (Πίνδ. Π. 4, 48 (92)),—ἀμνάσει (4, 54 (96)),—ὄντέθην, ὄνθεντα, ὄνθέμεναι (ἐπὶ τοῦ Κυμαίου μαρμαρίου, ἀλλὰ ἀναγράψαι),—ὄσκάπτω ἀντὶ ὄνσκάπτω, ὄστασαν, ὄσθάεις (Ἡσύχ.), πάρ δέ (Σαπφ. 9 (8)),—πάρ δέ (Ἀλκ. 7 (4)),—πάρ Διὸς (Θεόκρ. 28, 5),—πάρ φίλων (25), ἀλλὰ καὶ παρὰ δ' ἔργεσθ' ὄρα (Σαπφ. 24),—κατ τάν, κατ τῶ, κατ τās (Ἀλκ. 7, 29, 34),—καττύπτεσθε (Σαπφ. 43),—καθδὲ (2, 13, 32),—κατθανε, κατθάνην (Ἀλκ. 12, 21),—κατθάνοισα (Σαπφ. 69), κατθνάσκει (43),—κατ κεφάλας (Ἀλκ. 33),—κατ γόνων (Σαπφ. 44),—κακχέει (Ἀλκ. 31),—καββαλε (27), κάμ μὲν γλῶσσα ἔαγε (Σαπφ. 2, 9),—καστάθεις ἀντὶ κασταθίεις (Ἀλκ. 102),—κασπολέω ἀντὶ κασπολίω (Σαπφ. 23),—κατ τοῖς, κατ τὰ, κατ τὰδε (ἐν ἐπιγραφαῖς),—ἀπ πατέρων (Ἀλκ. 100),—περθέτω (29),—πάρ σῶ (93).

[Ἀποκοπαὶ ἐν τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ· ἀμ πόλιν (Πίνδ. Π, 41, 52),—ἀν χρόνον (Ν. 3, 49),—ἀμβατῆς (Π. 10, 27),—ἀμπνεῦσαι (Ἰολ. 8, 47),—ἀμπνοᾶν (7),—ἀμφέρονται (Ν. 41, 38),—ἀνδωκεν (Ἰ. 5, 36),—παρκείμενον (Ἰολ. 13, 70),—παρμένων (Π. 1, 89),—παρμονώτερος (Ν. 8, 17),—πάρφασις (32),—παρφάμεν (Π. 9, 44), πάρ μὲν (1, 76),—πάρ σέθεν (88),—κάν νόμον (Ἰολ. 8, 78),—κατθημάμενοι (Π. 9, 61), καππαύει (Ν. 9, 15),—πὸτ τῶ Διὸς (Θεόκρ. 5, 75),—κατθέμεν, κατθάνων, πὸτ (=ποτὶ=πρὸς) τούτοις, πατθέμεν, ἀμ πεντόγκιον (Ἐπιχάρμ. ἀλλὰ καὶ κατὰ πόδας, κατὰ φύσιν, καταφαγεῖν, καταμαθεῖν),—ἀνδούμενοι (Σώφρ. 97),—ἀμβάτε, (ἀντεινον,—ἀν τὸν ὄδελὸν ἀμπεπαρμένον,—πὸτ τάν,—πὸτ τὸ,—πάρ τόν,—πάρφαινε,—κατ τῶν,—πὸτ τὸ,—πὸτ τάν, ποτ τὰ, πὸτ τās (παρ' Ἀριστοφ.),—κατ τὰδε, κατ τὰ, πὸτ τῶς (παρὰ Θουκυδ. 5, 77, 79),—κατθανε,—καββαλόντας,—κακχέχεται (παρὰ Πλουτάρχῳ),—ἄττασι (=ἴσως ἀντὶ ἄνστασι, ἄστασι=ἀνάστηθι),—ἀμπαιδες (ἀντὶ ἀμφίπαιδες=οἱ τῶν παιδῶν ἐπιμελούμενοι),—ἀμπέσαι ἀντὶ ἀμφιφέσαι,—ἀγχριάνασθαι ἀντὶ ἀμφιχριάνασθαι. Ἐπὶ ἐπιγραφῶν ἀρχαιοτέρων ἢ ἀποκοπῆ εἶνε συγχνοτέρα ἢ ἐπὶ νεωτέρων π. γ. ἐπὶ τῶν Ἡρακλ. πινάκων πάρ τάν, πάρ τὰ, πάρ Πανδοσίαν,—παρδῶντι,—παρλαβόντες,—παρμετρήσοντι,—ἀν τάν,—ἀν τῶς,—ἀνγράφειν,—ἀγχωρξάντες,—ἀμπώλημα κτλ. ἐπὶ τῶν προθέσεων κατὰ καὶ ποτὶ πρὸ τοῦ ἄρθρου συχνὰ, ἀλλως σπανίως, οἶον, κατ τάν, κατ τās,—πὸτ τῶ,—πὸτ τόν κτλ. πρὸ τοῦ δ καὶ θ· προκαθδεδικάσθω,—ποτθέντες· πρὸ ἄλλων ὅμως συμφώνων κατὰ, ποτὶ—ἀνθείη,—πὸτ τόν,—κατ τὸ,—κατ τάν,—πὸτ τῶς,—πὸτ τόν,—πὸτ τῶ,—κατθέντι,—ἀνθέτω,—

ἀγγραψάτω, — ἀγγραψάντων, — ἀμ ποταμόν, — παρδέχεται (ἐπιγραφ.). Ἐν τῇ Ἰωνικῇ καὶ Ἀττικῇ διαλέκτῳ ἢ ἀποκοπῆ εἶνε σπανιότερα. Οὕτω παρ' Ἡροδότῳ ἀμβολάδην (4, 181) ἀντὶ ἀναβολάδην,—ἀμβύσας ἀντὶ ἀναβοῖσας (1, 8),—ἀμβύσαντες (3, 38),—ἀμπωτις (2, 11. 7, 198. 8, 129),—ἀμπαύεσθαι (1, 182), ἀμπαύονται (1, 181),—ἀμπαυστήριος (1, 181). Ἐν τῷ Ἀττικῷ πεζῷ λόγῳ ἀμβολὰς Ξεν. Κυρ. 7. 5, 12),—ἀμβατῶν (Ἀπομν. 3. 3, 2) καὶ ἀναβάτης (περὶ ἵππικ. 3, 9),—ἀμπωτις. Παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς ἢ ἀποκοπῆ εἶνε συνηθεστέρα οὐ μόνον ἐν τοῖς λυρικοῖς μέλεσι ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ διαλόγῳ π. γ. ἀμ πέτραις Δίσχ. ἱκέτ. 351—ἀμ πεδιήρεις (Πέρσ. 161),—ἀμφέρειν (χορηφ. 833),—ἀντρέψη (Πέρσ. 161), ἐπαγγέασα (Ἀγ. 1136),—ἀνδάλοντες Ἀγ. 305),—ἀμπνέοντ' ἔτι Σοφ. Φιλ. 871),—ἀμπνοᾶς (Ἀγ. 412),—ἀμμένει (Τρ. 525),—ἀμβασίς (Οἰδ. Κ. 1072),—ἀγγαζε (ἀποσπ. 800),—ἀντρέπων (Ἄντ. 1275),—ἀμδήση (Εὐρ. Ἰκ. 1263),—ἐπαντέλλων (Φοινισ. 103),—ἀμπετάσας (799), ἀμπάλλεσθ' (Ἰορ. 316),—ἐς ἀμβολὰς (Ἑλέν. 1317),—κάππεσε, κάτθανε (Δίσχ. Ἀγ. 1554) οὕτω καὶ πάντοτε παρὰ τοῖς τραγικοῖς κατθανοῦμαι, κατθάνη, κατθάνοι, κατθανεῖν, κατθανών· ἔτι δὲ παρδάταν (Δίσχ. Ἰὺμ. 553),—παρβαίνουσι (768) πάρ λίμναν (Σοφ. Τρ. 636).

ζ'. Περὶ κράσεως.

§ 43. Κράσις λέγεται ἢ ἔνωσις ἢ συγχώνεσις τοῦ τελικοῦ φωνήεντος τῆς προηγούμενης λέξεως μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπομένης εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· οἶον, τὰ ἀγαθὰ=τὰ γαθὰ. Ἐπὶ τοῦ ἐκ τῆς κράσεως προκύπτοντος φωνήεντος τίθεται τὸ σημεῖον αὐτῆς, ἢ κορωνίς ('), ἢ τις, ὁμοιάζει τὸ φιλὸν πνεῦμα· ἀν δὲ τὰ διὰ τῆς κράσεως ἐνούμενα φωνήεντα συγχωνεύονται εἰς δίφθογγον, ἢ κορωνίς τίθεται ἐπὶ τοῦ ὑποτακτικοῦ φωνήεντος· ἀν συμπύπτῃ μετὰ τοῦ δασέως πνεύματος παραλείπεται, οἶον, ὁ ἀνήρ=ἄνῆρ=ἀνήρ· ἀν δὲ συμπύπτῃ μετὰ τοῦ φιλοῦ πνεύματος, τοῦτο μὲν παραλείπεται, μένει δὲ ἐκείνη, οἶον, τὸ ὄνομα=τοῦνομα, — τὸ ἔπος=τοῦπος, — ἄ ἀν=ἀν, — ὦ ἀνθρωπος=ἄνθρωπε, — Ἄν ἢ ἐπομένη λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος δασυνομένου τὸ φιλὸν σύμφωνον τῆς προηγούμενης λέξεως μεταβάλλεται εἰς δασύ· οἶον, τὸ ὕδωρ=ὄδωρ.

Ἡ κράσις εἶνε συνήθης ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ποιητῶν, ὀλιγώτερον μὲν

ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν τραγικῶν (ἰδίως ἐν τοῖς λυρικοῖς μέλεσι), συχνότερον δὲ ἐν τῷ δραματικῷ διαλόγῳ καὶ ἰδίως ἐν τῇ κωμωδίᾳ, Συνηθεσάτη δὲ εἶνε καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ῥητόρων, οὐδέποτε ὅμως εἶνε εὐχρηστος, ὅταν ἡ χασμωδία, ἤγουν ἡ ἐπαλληλία τῶν φωνηέντων ἢ διφθόγγων ἀποφεύγεται διὰ τῆς ἐκθλίψεως ἐνὸς βραχέος φωνήεντος, ἐνῶν ἐνίοτε αἱ ἐκθλιβόμεναι διφθογγαὶ δέχονται τὴν κρᾶσιν. Διὰ τῆς κρᾶσεως δὲν ἐνοῦνται δύο λέξεις χωριζόμεναι ἀπ' ἀλλήλων διὰ στίξεως ἢ διὰ μετρικῆς παύλας ἢ ἐν τῷ διαλόγῳ διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῶν διαλεγόμενων προσώπων· διότι διὰ τῆς κρᾶσεως συγχωνεύονται δύο συλλαβαὶ εἰς μίαν, καὶ αἱ δι' αὐτῆς συνενοούμεναι λέξεις μόνον δι' ἐνὸς τόνου προφέρονται, ἵπαιδὴ μίαν μόνην λέξιν ἀποτελοῦσιν.

§ 44. Ἡ κρᾶσις συμβαίνει μόνον ἐν τοιαύταις λέξεσιν, αἵτινες στενωῶς μετ' ἀλλήλων συνδέονται καὶ εὐκόλως δι' ἐνὸς τόνου προφέρονται. Ἐκ τῶν συγχωνευμένων λέξεων ἡ πρώτη εἶνε ἤττον σημαντικῆ, σπανίως δὲ συμβαίνει τούναντίον, ὅτε διὰ τῆς συγχῆς χρήσεως αἱ δύο λέξεις ἀπέβησαν μία, οἷον, τοῦνεκα = τοῦ (τούτου) ἔνεκα, — οὔνεκα = οὐ ἔνεκα, — ὀθούνεκα = ὀτου ἔνεκα, — ὀσημέρκει = ὄσαι ἡμέραι, — τύχ' ἀγαθῆ, = τύχη ἀγαθῆ, — μ' ἀλλά = μὰ ἀλλά = μὰ Δι' ἀλλά = οὐ μὰ Δι' ἀλλά, ἢ οὐκ-ἀλλά. Γίνεται δὲ ἡ κρᾶσις ἢ διὰ γραμμικὸν καὶ λογικὸν λόγον, ὡς ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ, ἢ τις ἐν τῇ ἐνώσει τῶν φωνηέντων δίδει μείζονα ἔμφανσιν εἰς τὴν κυρίαν λέξιν καὶ εἰς ταύτην ὑποτάσσει τὴν ἤττον οὐσιωδῆ, οἷον, ὁ ἀνὴρ = ἄνῆρ, — οἱ ἄνδρες = ἄνδρες, — ὁ ἄνθρωπος = ἄνθρωπος, — καὶ εἰ = κεί, — καὶ εἰς = κείς, — ἢ διὰ φωνολογικόν, ὡς ἐν ταῖς λοιπαῖς διαλέκτοις, οἷον, ὁ αὐτός = δωρ αὐτός, — τοὶ ἄνδρες = δωρ. τῶνδρες, — ὁ ἄριστος = ἐπικ. ὄριστος, — καὶ ἐκ = ἄωρ. κῆκ, — καὶ ἐγὼ = δωρ. κῆγῶ. Ἐν ἡ πρώτῃ λέξι- ἔχη διφθογγὸν κατεκλήρουσαν εἰς ι, πίπτει τοῦτο κατὰ τὴν κρᾶσιν, οἷον, οἱ ἐπιχώριοι = οὐπιχώριοι, — οἱ ἔμοι = οὔμοι, — τῆ ἡμέρα = ἡμέρα, — μοὶ ἐδόκει = μοῦδόκει, — καὶ ἐνταῦθα = κἀνταῦθα, — αἱ ἀγαθαὶ = ἀγαθαί. Ἐν δὲ ἡ δευτέρα λέξις ἀρχηται ἐκ διφθόγγου, ἧς τὸ ὑποτακτικὸν φωνῆεν εἶνε ι τοῦτο ὑπογράφεται ὑπὸ τὸ ἐκ τῆς κρᾶσεως προκύπτων φωνῆεν, οἷον, καὶ εἶτα = κᾶτα, — ἐγὼ οἶδα = ἐγῶδα. — τὰ αἰσχρὰ = τᾶσχρὰ, — τὰ αἴτια = τᾶτια, — καὶ αἰσχύνει = κᾶσχύνει.

Ἡ κρᾶσις γίνεται α') ἐν τῷ ἄρθρῳ, τοῦ ὁποῦ το φωνῆεν ἢ ἡ διφθογγος ἐνοῦνται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος φωνήεντος α εἰς ᾧ, ἂν δὲ τὸ ἄρθρον ἔχη θασείαν, αὕτη μεταβαίνει εἰς τὸ μακρὸν ᾧ· π. χ. ὁ ἀνὴρ = ἄνῆρ, — τοῦ ἀνδρὸς = τάνδρως, — τῷ ἀνδρὶ = τάνδρῳ, οἱ ἄνδρες = ἄνδρες, — ὁ Ὀδυσσεὺς = Οὐδυσσεὺς, — ὁ ὄνος = οὔνος, — ὁ αἶνος = ἰῶνος, — ἡ ἀλήθεια = ἀλήθεια, — ἡ εὐσέθεια = ἡύσέθεια, — ἡ ἔξαμαρτία, = ἡξαμαρτία, — ἡ ἐξεργασμένη = ἡξεργασμένη, — ἡ ἐπίνοια = ἡπίνοια, — ἡ ἐπίκτησις = ἡπίκτησις, — τὸ ἔπος = τοῦτος, — τὸ ἡρώων = ὀῆρῶων, — τὸ οἰκίδιον = τῶκίδιον, — τὸ ἱμάτιον = θοιμάτιον, — τὸ ὕδωρ = οὐῶδωρ, — τὸ ἔρμαιον = θοῦρμαιον, — τὸ ἔτερον = ὀᾶτερον, — τὸ ὄνομα = τοῦνομα, — τὸ ἐκείνης = τοῦκείνης, — τοῦ ἀγαθοῦ = τᾶγαθοῦ, — τοῦ ἐλατῆρος = τοῦλατῆρος, — τοῦ ἐπιόντος = τοῦπιόντος, — τοῦ Ἀπόλλωνος = τᾶπόλλωνος, — τοῦ ὕδατος = οὐῶδατος, — τοῦ ἔμου = τοῦμου, — τοῦ Ὀλυμπίου = τοῦλυμπίου, — τοῦ ἔμαυτοῦ = τοῦμαυτοῦ, — τῷ ἀγαθῷ = τᾶγαθῷ, — τῷ ἐπιόντι = τῶπιόντι, — τῷ ἀκινάκῃ = τῶκινάκῃ, — τῇ ἀγαθῇ = τᾶγαθῇ, — τῇ ἀρετῇ = τᾶρετῇ, — τῇ ἐκκλησίᾳ = τῆκκλησία, — τῇ ἡμέρᾳ = θημέρα, — ἐν τῇ ἀγορᾷ = ἐντᾶγορᾷ, — οἱ ἄνδρες = ἄνδρες, — οἱ ἀγαθοὶ = ἀγαθοί, — οἱ ἐπιχώριοι = οὐπιχώριοι, — οἱ ἐν μέσῳ λόγοι = οὐν μέσῳ λόγοι, — οἱ ἔμοι = οὔμοι, — αἱ ἀρχαὶ = ἀρχαί, — τὰ ὄπλα = θῶπλα, — τὰ αἰσχρὰ = τᾶσχρὰ, — τὰ ἄλλα = τᾶλλα, — τὰ ἱμάτια = θαιμάτια, — τὰ ἀναγκαῖα = τᾶναγκαῖα, — τὰ ἔτερα = θᾶτερα, — τὸ ὀφθαλμῶ = τῶφθαλμῶ, ὁ αὐτός = αὐτός, — ἡ αὐτῆ = αὐτῆ, — τὸ αὐτὸ = ταῦτὸ, = οὔτω καὶ ταῦτὸν, ταῦτοῦ, ταῦτῳ, αὐτοί, αὐταί, ταῦτά.

β') συνήθως ἐν τῷ συνδέσμῳ καὶ, οἷον, καὶ + α = κᾶ, κᾶγαθοί, — καὶ ἂν = κᾶν, (καὶ + ἀεὶ δὲν συγκιρνώνται)· καὶ + αυ = καυ, καυτός, — καὶ + αἰ = καί, καίσχυνη, — καὶ + ε = κᾶ, καμάτευες = καὶ ἐμάτευες, πρβλ. κᾶκείνος, κᾶνταῦθα, — καὶ + εἰ = κᾶ, καὶ + εἶτα, = κᾶτα, — καὶ + εἰ = κεί, — καὶ + εἰς = κείς, — καὶ + η = κῆ, κῆλθον, — γῆ ναῦς = καὶ ἡ ναῦς, — καὶ + ι = κῆ, χῆκετεύετε = καὶ ἐκτετεύετε, — καὶ + ο = κω, κῶδύρεται, = καὶ ὀδύρεται, — καὶ ὅτε = χῶτε, — καὶ ὅταν = χῶταν, — καὶ ὅπως = χῶπως, — καὶ + ὄ = χῶ, καὶ ὑπό = χῶπὸ, καὶ ὑποχείριον = χῶποχείριον, — καὶ + ευ = κευ, καὶ εὐτυχῶσα = κευτυχοῦσα, — καὶ εὐσταλῆς = κευσταλῆς (καὶ + εὔ δὲν συγκιρνώνται), — καὶ + οἰ = κοί, καὶ + οἰ = χοί, — καὶ + οὐ = κοῦ, κοῦ, κοῦτε, κοῦποτε.

γ') συνήθως ἐν τῷ κλητικῷ ᾧ προτασσομένῳ τοῦ α παρ' ἀττικαῖς ποιηταῖς καὶ ἐν Ἰωνικῷ πεζῷ, οἷον, ᾧ ἄνθρωπε = ὠνθρωπε, — ᾧ ἀγαθε = ὠγαθὲ, — ᾧ ἄναξ = ὠναξ, — ᾧ ἄνερ = ὠνερ, — ᾧ οἰζυρὰ = ὠζυρὰ, — ᾧ οἰζυρὲ = ὠζυρὲ, — ᾧ ἑταῖρε = ὠταῖρε, — ᾧ Εὐρυπύδη = ὠυριπίδη.

δ') ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ πεζῷ λέγεται ἐγῶδα, ἐγῶμαι ἀντὶ ἐγὼ οἶδα, ἐγὼ οἶμαι.

ε') σπανίως ἐν τῷ θ καὶ ᾧ, οἷον, ὁ ἐφόρει, = οὐφόρει, — ὁ ἐξερῶ = οὐξερῶ, — ὁ ἔμοι = οὔμοι, — ὁ ἐγὼ = οὐγῶ, — ᾧ ἔλαθες = ἄλαθες, — ᾧ ἐκτράτησας = ἀκράτησας, — ᾧ ἐπόνησα = ἀπόνησα, — ᾧ ἐγρῆν λέγειν = ᾧ ἐμὲ κλ. ᾧ ἂν =

ἄν, -ἄ ἐγὼ=ἄγῶ· καὶ ἐν τῇ ὦ, οἶον, ὦ ἐφυτεύσαμεν=ὠφυτεύσαμεν· ἐν τῇ οὖ, οἶον, οὖ ἐκτρέψασα=οὐκρέψασα, -οὖ ἔνεκα=οὐνεκα, -ὄτου ἔνεκα=ὄθουνεκα.

ς') ἐν τοῖς μορφαῖς τοῖ, μέντοι, ἦτοι, οὗτοι ἰδίως μετὰ τοῦ ἄν, ἄρα σπανίως ἐν τῇ καίτοι, οἶον, τἄν, -μεντἄν, -οὐτἄρα, -καιτοῦστιν.

ζ') ἐν τῇ θῆ μετὰ τοῦ ἄρα, οἶον, τί δ'ἄρ' ἐγὼ σε; μετὰ τοῦ ἄν, οἶον, ἦ ὁἄν ἐγὼ. . . ἰκόνην, -ἐπειδὴ ἄν=ἐπειδᾶν.

η') Συνήθως ἐν τῇ προθέσει προ προτασσομένη τοῦ ε καὶ ο ἐν συνθέσει καὶ ἐν τῇ πεζῇ, οἶον, πρὸ ἔργου=προῦργου, -προέχων=προῦχων· οὕτω προθύμηθη, προῦθετο, προῦλεγον, προῦπτος, προῦδοικα, προῦκρίθησαν, προῦτίμησαν κτλ. καὶ πρὸ τοῦ α, οἶον, προῦμόσας ἀντὶ προομόσας· πρὸ τῆς αυ, οἶον, προῦδᾶν ἀντὶ προαυδᾶν.

θ') Ἐν τοῖς ἐγκλητικαῖς μοι καὶ σοι καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ ἐστὶ καὶ ἐδόκει συνήθως παρ' Ἀριστοφάνει, οἶον, ὀηλος δὲ μούσῃ, -ὄτω τρόπῳ καὶ σοῦσθι φίλον, -τοιαῦτα σοῦσθι, -τοῖς προβάτοισι μούδοκει, -μαντευομένη μούχρησε=μοι ἔχρησεν, -σοῦδωκεν=σοὶ ἔδωκεν, -αῖσα τόνδε σοῦρίζει (=σοι ὀρίζει) μόρον.

ι') Εἰ-ἄν=ἦν, ἄν, ἐᾶν, -ἐπεὶ-ἄν=ἐπὴν, ἐπᾶν.

Οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ συγχωνεύουσι τὰς πτώσεις τοῦ ἄρθρου τὰς ληγούσας εἰς α, ο, ου, ω, οι μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ ε τοῦ ἕτερος εἰς ἄ, οἶον, τὰ ἕτερα=θᾶτερα, -ὁ ἕτερος=ἄτερος, -τὸ ἕτερον=θᾶτερον, -τοῦ ἑτέρου=θᾶτέρου, -τῷ ἑτέρῳ=θᾶτέρῳ, -τῇ ἑτέρᾳ=θᾶτέρᾳ, -οἱ ἕτεροι=ἄτεροι, -αἱ ἕτεραι=ἄτεραι. Διὰ τῆς συγχῆς χρήσεως οἱ τύποι θᾶτεροι, θᾶτέρου κτλ. κατήντησαν ἀπλᾶι λέξεις, καὶ ἐπομένως πολλάκις προσλαμβάνουσι καὶ τὸ ἄρθρον, οἶον, ὁ θᾶτερος, τὸν θᾶτερον.

Παρ' Ἀριστοφάνει ἐνίοτε μέσος ῥηματικὸς σχηματισμὸς μετὰ τοῦ ἄρα ἀποτελεῖ κρᾶσιν, ἀλλ' αὕτη συμβαίνει ἐν τῇ καταλήξει τοῦ προτασσομένου ῥήματος, οἶον, οἰμώξετᾶρ', εἴ τις, -δ'ἄξομαρ' ὑμᾶς, -οἰμώξεᾶρα=οἰμώξει ἄρα.

Τὸ ἐπίθετον αἰκίης διὰ τῆς κρᾶσεως γίνεται αἰκίης, ἀμφότεροι δὲ οἱ τύποι εἶνε εὐχρηστοὶ παρὰ τοῖς δραματικοῖς, οἶον, πέπονθας αἰκίης πῆμα (Αἰσχ. Πρ. 470), -θανάτους αἰκίης (Σοφ. Ἦλ. 206), -αἰκίως (216), -πρόβλ. καὶ τὰ συνήθη ἐν τῷ πεζῷ αἰκία, αἰκίζω.

Ἐν τῷ πεζῷ συνήθως κρᾶσεις εἶνε αἱ γινόμεναι ἐν τοῖς ἄρθροις τὸ, τὰ μετὰ οὐδετέρων ὀνομάτων ἀρχομένων ἐκ τοῦ ἄ ἢ ε· οἶον, τὸ ἔργον=τοῦργον, -τὰ ἄλλα=τᾶλλα, -τὰ ἀγαθὰ=τᾶγαθὰ, -τὰ ἐμὰ=τᾶμὰ, -τὰ ἐπιτήδεια, =τὰπιτήδεια-τὰ ἔργα=τᾶργα· σπανιώτερον ἐν τοῖς το-ἴα καὶ το-ἴε, οἶον, τὸ ἀτύχημα=τᾶτύχημα, -τὸ ἐκεῖ=τοῦκεῖ, καὶ ἐν τῇ τευ-ἴε, οἶον, τοῦ ἐμοῦ=τοῦμοῦ· ἐνίοτε λέγεται θοιμάτιον, συγχῶ δὲ ταῦτὸ, ἀνήρ, ἄνθρωπος, κἄν, κἀνταῦθα, κἀκεῖ, κἀκεῖθεν, κἀκείνος, κἀμοί, κἀμὲ, κἀγὼ, κἀγαθός, ἐγῆδα,

ἐγῆμαι, συνήθως προῦ ἐν συνθέσει, ὦγαθός, τἄν=τοι ἄν, -μεντἄν=μέντοι ἄν.

Τὰς ἐν ταῖς λοιπαῖς διαλέκτοις εὐχρήστους κρᾶσεις παραλείπομεν χάριν συντομίας.

η'. Περὶ ἐκθλίψεως.

§ 45. Εἰς τὰ πάθη τῶν λέξεων καταλεκτέα καὶ ἡ ἐκθλίψις, ἦτοι ἡ ἀποβολὴ τελικοῦ βραχέος φωνήεντος (πλὴν τοῦ υ) ἐνίοτε δὲ καὶ διφθόγγου πρὸ λέξεως ἀρχομένης ἐκ φωνήεντος. Τὸ σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως εἶνε ἡ ἀπόστροφος ('), ἥτις εἶνε ὁμοίχ τῷ ψιλῷ πνεύματι. Γίνεται δὲ ἡ ἐκθλίψις ἐν ἀκολουσίᾳ λέξεων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν συνθέσει, ὅτε ἡ ἀπόστροφος παραλείπεται.

Διὰ τῆς ἐκθλίψεως δὲν καταστρέφεται τελείως ὁ φθόγγος τοῦ ἐκθλιβιμένου φωνήεντος, ἀλλὰ ἀναπληροῦται στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ ἀκολουθοῦντος φωνήεντος, ἀπαιτεῖται ὅμως λεπτὴ ἀκοή πολλάκις νὰ διακρίνη τὸ ἀπ' ὀρων ἀπὸ τοῦ ἀπορῶν, τὸ ἐπέδῃσεν ἐκ τοῦ ἐπιδῆεω ἀπὸ τοῦ ἐπέδῃσεν ἐκ τοῦ πεδᾶω. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας διεκρίνον ἐκ τῆς προφορᾶς τὴν ἐκθλίψιν· οἷο δτε ὁ ὑποκριτὴς Ἠγέλογος ἐκφωνῶν ἐν τῇ θεάτρῳ τὸν στίχον τοῦ Εὐριπίδου (Ὀρέστ. 279) «ἐκ κυμάτων γὰρ αἰθίς αἶ γαλήν' ὄρω» δὲν ἐπρόφερε καλῶς τὴν ἐκθλίψιν ἐν ταῖς λέξεσι «γαλήν' ὄρω» οἱ ἀκροαταὶ ἐγέλασαν ἀκούσαντες «γαλήν ὄρω». Ἐνίοτε ἡ ἐκθλίψις πίπτει εἰς τὸ τέλος τοῦ στίχου· οἶον, παρ' Ὀμήρῳ «Ἴρῶας ἀπίσασθαι καὶ ἐρυκέμεν εὐρύθηπα Ζῆν» (Ἰλ. 0, 206 πρὸβλ. ξ, 265 καὶ ι, 331. Ἡσιόδ. Θεογ. 884)· ἀλλὰ καὶ παρὰ Πινδάρῳ καὶ παρὰ τοῖς δραματικοῖς ἐνίοτε ἐν τῇ διαλόγῳ, ἀλλὰ σχεδὸν μόνον ἐν τοῖς συνδέσμοις δὲ καὶ τὲ, ἐπομένοις μετὰ μακρὰν συλλαβὴν· οἶον, «ἦχον ἐς δίκην τ'». «Ἐσῆν, ἐγὼ μὲν» (Εὐρ. Ἴρ. 968). Διαφέρει δὲ τῆς κρᾶσεως ἡ ἐκθλίψις, ὅτι δι' ἐκείνης μὲν δύο φωνήεντα συγχωνεύονται εἰς ἑνμακρὸν (τὰ ἄλλα =τᾶλλα), διὰ ταύτης δὲ ἀπόλλυται μὲν τὸ ἐκθλιβόμενον φωνήεν, (ἀλλὰ ἄγε=ἀλλ' ἄγε), αἱ δύο ὅμως λέξεις συνδέονται μετ' ἀλλήλων καὶ δὲν ἐξαιρεταὶ διὰ τῆς φωνῆς τὸ ἀρκτικὸν φωνήεν τῆς ἐπομένης λέξεως, οἶον, «δάκρυ' ἀναπρήσας»=δακρυαναπρήσας· χωρίζονται δὲ αἱ αὐταὶ λέξεις ἂν γραφῶσι δάκρυ ἀναπρήσας· οὕτω καὶ δάκρυ' ἀπ' ὀφθαλμῶν βαλεῖν προφέρεται διαφόρως τοῦ δάκρυ ἀπ' ὀφθαλμῶν βαλεῖν, καὶ δίκαι' ἡγούμεθα τοῦ δίκαι ἡγούνηται. Ἡ διαφορὰ μεταξύ κρᾶσεως καὶ ἐκθλίψεως ἐνίοτε δὲν καταφαίνεται ἐν τῇ προφορᾷ ὅταν ἡ ἐπομένη λέξις ἀρχηται ἐκ μακροῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου, οἶον, τὸ αὐτὸ=ταῦτὸ, τε αὐτὸ=τ' αὐτό.

Ἡ ἐκθλίψις εἶνε συνηθέστερα παρὰ ποιηταῖς ἢ παρὰ τοῖς πεζοῖς, ἐξ ὧν

οἱ ῥήτορες καὶ ἰδίως ὁ Ἰσοκράτης μεταχειρίζονται αὐτὴν συχνότερον ἢ οἱ ἱστορικοὶ καὶ ἰδίως ὁ Θουκυδίδης· ἐκθλίβονται δὲ αἱ ἥττονος λόγου ἀξίαι συλλαβαὶ καὶ ἰδίως αἱ καταλήξεις αἱ λήγουσαι μάλιστα εἰς βραχὺ φωνῆεν.

1) Τὸ α ἐκθλίβεται ἐν τῷ ἐνικῷ καὶ πληθυντικῷ τῶν οὐδετέρων ὀνοματίων· οἶον, εὐρήματα-εὐρήματα, — ἀδικήματα-ἀδικήματα κτλ., ἐν τῷ πληθυντικῷ τῶν οὐδετέρων ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων· οἶον, ταῦτα, τοιαῦτα, ἐκεῖνα, πολλὰ, πλείονα, μέγιστα κτλ., ἐν τῷ πληθυντικῷ τῶν οὐδετέρων ἀριθμητικῶν· οἶον, τρία, δέκα, διακόσια, πενήκοντα κτλ. ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατικῇ τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων, ἀντωνυμιῶν καὶ μετοχῶν, οἶον, ἐλπίδα, πατέρα, γυναῖκα, τινὰ, οὐδένα, ἔχοντα, λέγοντα κτλ. β') ἐν τοῖς ἐπιρρήμασι, προθέσει, καὶ συνδέσμοις τοῖς λήγουσιν εἰς α' οἶον, μάλα, ἄριστα, σφόδρα, εἶτα, ἅμα, ἀλλὰ, ἄρα, ἄρα, ἴνα, ὅφρα (ποιητ.), ἤνικα, παραχρῆμα, πρότερα, ἐνταῦθα, τήνικαῦτα, ὅητα, διὰ, ἀνὰ, κατὰ, μετὰ, παρὰ, σπανίως ἕνεκα· γ') ἐν τῇ καταλήξει τοῦ ἀορ. α' καὶ πρᾶκτουμένου, σπανίως ὅμως ἐν τῇ καταλήξει κα' οἶον, ἔπαυσα, ἔδωκα, δέδοικα, οἶδα, οἶσα, πεποίηκα· δ') ἐν ταῖς ῥηματικαῖς καταλήξεσιν ὀμεθα, οἰμεθα, ἀμεθα, ἴμεθα, αἰμεθα, οἶον, ἀφικόμεθα, αἰσχυρόμεθα, ἐποιησάμεθα, καθήμεθα, παυσαίμεθα· ε') ἐν τῇ συνθέσει τῶν ἀριθμητικῶν ὀνομάτων τῶν ληγόντων εἰς α μετὰ τῆς λέξεως ἔτος· οἶον, πεντέτης, ἐπτέτης, πεντερίς, πρῶκτοπεντερίς· ἐν τῷ πεζῷ ὅμως συνηθέστερον λέγεται πενταετής, ἐπταετής, δεκαετής.

2) Τὸ ε ἐκθλίβεται α) ἐν ταῖς καταλήξεσι τῶν ἀντωνυμιῶν· οἶον, ἐμὲ (μὲ), σέ· β') ἐν τοῖς ἐπιρρήμασι καὶ συνδέσμοις τοῖς λήγουσιν εἰς ε' οἶον, τότε, δὲ, οὐδέ, μηδέ, τὲ, οὔτε, μήτε, εἴτε, γέ, ποτὲ (καὶ ἐν τοῖς ἐκ τούτου συνθέτοις) ὅτε, ὅποτε, ὡστε καὶ ἐν τῷ πέντε· γ) ἐν τῇ ῥηματικῇ καταλήξει ε' οἶον, πεποίηκε, ἐβίξατε, ψηφιεῖσθε κτλ. δ) ἐν τοῖς μορφαῖς τε καὶ δε τοῖς προσκεκολλημένοις εἰς ἀντωνυμίας καὶ εἰς ὀνόματα· οἶον, ὅστε, οἴτε, ὅδε, τήνδε, οἴκαδε, ἀγορήνδε κτλ. Τὸ ι τοῦ ὅτι ἐνίοτε παρ' Ὀμήρῳ ἐκθλίβεται ὅταν ᾔνε εἰδικὸς καὶ οὐχὶ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος Ἰλ. ε, 331.

Τὸ ι ἐκθλίβεται α) ἐν ταῖς προθέσει ταῖς ληγούσαις εἰς ι, οἶαι εἰσὶν ἢ ἀντί, ἀμφί, ἐπί (οὐχὶ δὲ καὶ ἡ περὶ). Τὸ ι τῆς ἐπί δὲν ἐκθλίβεται ἐν τῷ ἐπιορκεῖν καὶ ἐν ταῖς παραγώγοις τούτου (ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἐφιορκεῖν, ἐφιορκεοίμι) καὶ ἐν ταῖς ἐπιόψομαι, ἐπιώψατο· τῆς δὲ ἀμφί ἐν τισὶ μόνον συνθέτοις δὲν ἐκθλίβεται τὸ ι· β') ἐν τῷ ἐπιρρήματι ἔτι καὶ ἐν τοῖς ἐξ αὐτοῦ συνθέτοις (οὐκέτι, μηκέτι, πρόσετι)· γ') ἐν τῷ ἐστὶ καὶ ἐν τοῖς ἐξ αὐτοῦ συνθέτοις, ἐν τῷ φημί, ἐν τῇ καταλήξει μι τῆς εὐκτικῆς (ἔχοιμι, βουλευσάμι κτλ.)· δὲν λέγεται ὅμως ἔσθ' οἶ ἀλλὰ ἔστιν οἶ ἢ συνηθέστερον εἰσὶν οἶ. Παρὰ Θουκυδίδῃ φαίνεται ὅτι δὲν ἐκθλίβεται τὸ ι τοῦ ἐστὶ.

4) Τὸ ο ἐκθλίβεται α) ἐν ταῖς προθέσει ταῖς ληγούσαις εἰς ο, οἶαι ἢ ἀπὸ καὶ ὑπὸ οὐχὶ δὲ καὶ ἡ πρό· β') ἐν ταῖς ἀντωνυμῖαις αὐτὸ, ἐκεῖνο, τοῦτο, ἄλλο, τοσοῦτο, τηλικούτο (οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ τὸ), ἐν τῷ δύο,

δεῦρο συχνὰ παρὰ Δημοσθένει· γ') ἐν τῇ ῥηματικῇ καταλήξει, ο, οἶον, ἔλοιο, δύναιο, βούλοιντο, εἴλετο κτλ.

5) Ἡ δίφθογγος αι ἐκθλίβεται ἐν τῷ γ' ἐνικ. προσώπῳ τῆς μέσης φωνῆς, οἶον, ψεύθεθ' ὁ ποιητῆς (Πλάτ. Λυσ. 212).

Τὰς παρὰ ποιηταῖς εὐχρηστούς ἐκθλίψεις παραλείπομεν χάριν συντομίας.

θ'. Περὶ ἀφαιρέσεως.

§. 46. Ἀφαίρεσις λέγεται ἡ ἀποβολὴ ἀρχικοῦ βραχέος φωνήεντος ἢ δίφθογγου λέξεώς τινος, ὅταν πρὸ αὐτῆς ὑπάρχῃ ἄλλη λέξις καταλήγουσα εἰς μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον. σημεῖον τῆς ἀφαιρέσεως εἶνε ἡ ἀπόστροφος, τιθεμένη ἐπὶ τοῦ ἀφαιρουμένου φωνήεντος π. χ. ἡ 'κεῖνος, — ἡ 'γώ. Ἐν τῇ ἀφαιρέσει ἡ τελευταία μακρὰ συλλαβὴ τῆς προηγουμένης λέξεως ἐπικρατεῖ τῆς ἀρχικῆς τῆς ἐπαμένης, ἥτις εἶνε ἀσθενῆς καὶ γραμματικῶς οὐχὶ οὐσιώδης καὶ ἥτις διὰ τῆς ἀφαιρέσεως δὲν ἐξαφανίζεται ὅλως, ἀλλὰ ἐξασθενεῖ συγχωνευομένη μετὰ τῆς προηγουμένης. Συμβαίνει δὲ ἡ ἀφαίρεσις καὶ μετὰ τελείαν καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου, ὅν ὁ προηγούμενος στίχος καταλήγῃ εἰς φωνῆεν μακρὸν· οἶον, «λέγω' ἐπὶ τούτου» (Σοφ. Φιλ. 591), «ἄνω Ὀφορεῖθ.» (Σοφ. Ἠλ. 715).

Ἡ ἀφαίρεσις συμβαίνει εἰς τὸ μετὰ τὸ μὴ καὶ ἡ ἐπάμενον ε, ἰδίως ὅταν τοῦτο ᾔνε συλλαβικὴ ἀξίσις, εἰς τὰς λέξεις ἐκεῖνος, ἐθέλω, ἐστίν, εἰς τὰς προθέσεις ἐπί, ἐξ, ἐν, ἀπὸ, ἐς, καὶ εἰς τὰς ἐκ τῆς ἐπί καὶ ἐν συνθέτους λέξεις ἔπειτα, ἐνδον, ἐνθάδε, ἐνταῦθα, ἐντεῦθεν, ἔξω, εἰς τὰς ἀντωνυμίας ἐγώ, ἐμοῦ, ἐμαυτοῦ, ἐμός, ἐνίοτε εἰς τὰς λέξεις τὰς ἀρχομένας ἐκ τοῦ στερητικοῦ ἢ ἐπιτακτικοῦ α, οὐδέποτε δὲ εἰς τὰς ἀρχομένας ἐκ τῶν φωνηέντων ι, ο, υ. Παρ' Ὀμήρῳ εἶνε ἀχρηστος ἡ ἀφαίρεσις ὡς καὶ ἐν τῇ Δωρικῇ λυρικῇ ποιήσει· διορθοῦνται δὲ τινὰ χωρία ἐν οἷς αἱ ἀρχαιότεραι ἐκδόσεις ἔχουσι τὴν ἀφαίρεσιν (Ἰλ. α, 277). Ἀλλὰ καὶ οἱ Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες λυρικοὶ ποιηταὶ σπανίως μεταχειρίζονται τὴν ἀφαίρεσιν καὶ ἰδίως ἐν τῇ προθέσει ἐπί· οἶον, ὀλίγω' πιθεύην (Σαπφ. 2, 15), — ἐκ ποταμοῦ πανέρχομαι (Ἄνακρ. ἀποσπ. 21). Παρὰ τοῖς τραγικοῖς εἶνε συνηθεστάτη καὶ ἰδίως α) ἐν τῷ ἐθελοντής· 2) ἐν τῇ συλλαβικῇ ἀξίσει· 3) ἐν τῇ ἐπί πολλάκις καὶ σπανίως ἐν ταῖς προθέσει ἐξ, ἐν, ἐς, ἀπό· 4) ἐν τοῖς ἐπιρρήμασιν ἐνταῦθα, ἐνθάδε, ἐγγύθεν, ἔξω· 5)

ἐν τῷ ἐγώ· 6) ἐν ταῖς ἀντωνυμίαις ἐμοῦ, ἐμαυτοῦ, ἐμός· 7) ἐν τῷ ἐστί·
8) ἐν τισὶ λέξεσιν ἀρχομέναις ἐν τοῦ ἄ, οἶον, μὴ ἄνατραπῆναι, — μὴ ἄδικεῖς,
— μὴ ἄμελεῖν.

Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ συμβαίνει ἡ ἀφαίρεσις ἐν τῷ ἐκείνος μετὰ τὸ ἦ, σπανίως δὲ μετὰ τὴν κατάληξιν ἢ ἢ μετὰ διφθόγγους, σπανιώτατα δὲ μετὰ βραχέα φωνήεντα· οἶον, ἢ ἄκείνος, — ἢ ἄκείνως, — ἢ ἄκείνας, — ἢ ἄκείνοι, — ἢ ἄκείνη, — αὐτὴ ἄκείνη, — ὦ παῖ ἄκείνου τάνδρῶς, — ἄ ἄκείνος, — περὶ ἄκείνων. Παρὰ τοῖς κωμικοῖς συμβαίνει ἡ ἀφαίρεσις οὐ μόνον ὡς καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς λέξεσιν ἐπειδὴ, ἐπειτα, ἐνδόν, ἐνταῦθα, ἐκείνος, καὶ ἐν τισὶ λέξεσιν ἀρχομέναις ἐκ τοῦ ε.

ι.) Περὶ διαιρέσεως τῶν φωνηέντων.

§ 47. Διαίρεσις φωνηέντων καλεῖται ὁ χωρισμὸς δύο φωνηέντων ἀποτελούντων δίφθογγον, τὰ ὅποια προφέρονται ἰδίᾳ ἐν ἑκάστων. Σημεῖον τῆς διαιρέσεως εἶνε δύο τελεῖαι (· ·) τιθέμεναι ἐπὶ τῶν ὑποτακτικῶν φωνηέντων τῶν διφθόγγων ι καὶ υ· εἶνε δὲ δύο εἶδη διαιρέσεως, τὸ μὲν ὅταν χωρίζηται δίφθογγος ἐξ ἀρχῆς τοιαύτη οὔσα, οἶον, πᾶσις ἀντὶ παῖς, τὸ δὲ ὅταν, τῶν δύο φωνηέντων μὴ ἀποτελούντων ἐξ ἀρχῆς δίφθογγον τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον προστίθεται εἰς ῥίζαν λέξεως ἀρχομένης ἢ ληγούσης εἰς φωνήεν π. χ. ἄ-υπνος, — ἄ-υδρος, — ἄ-ἕδρις, — βασιλή-τιος.

Παραλείποντες τὰς ἐν ταῖς λοιπαῖς διαλέκτοις ἀπαντώσας διαιρέσεις, μνημονεύομεν τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ γλώσσῃ, εὐχρηστων οὐ μόνον παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς πεζογράφοις; οἶον, Ἀχαιο (ἀλλὰ πάντοτε Ἀχαιοί), Τηρείας, Δαναΐδαι, Δαναΐδες, νήϊος (νήϊος), νηΐτης, Τήϊος, ὄν (ὄφις=ονίς), ὄτες, οἰῶν, οἷς καὶ οἷας, πρωτ, παρηίδος, Ἀτρεΐδαι, — Φινειδαι, — Οἰνειδαι, — Νηρηίδος — Αἰδῆς, — αἰσσω, — αἰστώ, — αἰτω, — ἐπαίω, — αἰδῆλος (ἐκ τοῦ Φιδεῖν), — αἰδῆλος, — βραΐζειν, — ληΐζω (ληΐζεσθαι ποιητ.)· τὰ εἰς ἰκὸς καὶ ἰνος ἐπίθετα· οἶον, εὐνοϊκὸς, ὀστῆϊνος· τὰ σύνθετα ἐκ τῆς πρὸ, περὶ, διὰ· οἶον, προΐεναι, περιΐεναι, οἰΐεναι πρᾶϋς, πρᾶϋνω.

ια.) Περὶ παθῶν τῶν συμφώνων.

§ 48. Ἄν καὶ τὰ συμφώνων ἦνε τὰ σταθερώτερα στοιχεῖα τῶν λέξεων ὁμῶς καὶ ταῦτα πλάσθουσι τὰ ἐξῆς πάθῃ.

α') Ἐν ἀρχῇ λέξεως ἀποβάλλονται ἐνίοτε σύμφωνα ἀπλᾶ ἢ καὶ συμπεπλεγμένα ἄντα μετ' ἄλλων χάριν εὐφωνίας 1) τὸ γ' οἶον, γάϊα, καὶ αἶα, δουπέω καὶ γδουπέω, γδοῦπος (πρβλ. ἐρίγ-δουπος), ἔσως καὶ ἐν τοῖς λίσσομαι, λιτανεύω, λιταί, λίθος, λείβω, λισ, λισσός, λίπα, λιπαρός (πρβλ. γλίσχος, γλίχομαι καὶ τὰ γερμανικὰ glatt, gleiten, glitschen), καὶ ἐν τῷ λόφος (πρβλ. ἄλλοφος δηλ' ἄγλοφος καὶ τὸ λατ. globus) λήμη, λημάω καὶ γλήμη (λατ. gramia) γλαμάω, γλάμων, γλαμυρός (λατ. gramiosus)· 2) τὸ χ' οἶον, χλαῖνα καὶ λαῖνα χλιάρος, χλιερός, χλιαίνω καὶ λιάρος· 3) τὸ κ' οἶον, κότταβος καὶ ὄτταβος, — κίχλα καὶ ἔχλα (Ἡσυχ.), — κόγχνη καὶ ὄχνη, — ζῶν καὶ σῶν, — ἀλινδέω (ἀντὶ καλινδέω)· 3) τὸ λ, οἶον, λείβω καὶ εἶβω, — αἰψηρός καὶ λαψηρός· 4) τὸ μ, οἶον, μόσχος καὶ ὄσχος, — μοχλέω καὶ ὄχλέω, — μία καὶ ἔη (Ὀμηρ.), μάλευρον (ἀρχ. γραμμ.) καὶ ἄλευρον, — μονθυλεύω καὶ ὀνθυλεύω, — μοχλεύω καὶ ὄχλεύω, — βροτός ἀντὶ μβροτός (πρβλ. ἄμβροτος, φασίμβροτος, ἐκ τῆς ῥίζης μρα ἀντὶ μαρ, ἐξ ἧς μορτός, λατιν. mori, mortuus· τὸ β παρεντίθεται πρὸς εὐκολοτέραν προφορὰν τῶν συμπιπτόντων συμφώνων μρ ὡς ἐν ταῖς λέξεσι γαμβρός, μεσημβρία, ἡμβροτον), βλώσκειν (ῥίζ. μλο ἢ μολ, ἐξ ἧς μολεῖν μέμβλωκα· τὸ β παρεντίθεται καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν τῷ βλίττειν ἐκ τοῦ μέλι καὶ βλάξ ἐκ τοῦ μαλακός)· 5) τὸ π' οἶον, σώχειν καὶ ψώχειν, — σιττακός καὶ ψιττακός· 6) τὸ ψ' οἶον, ψάμμος καὶ ἄμμος· 7) τὸ φ' οἶον, ῥίγος, ῥιγέω καὶ φριξ, φρίσσω, φρίκη, λατ. frigus, frigeo· 8) τὸ δ' οἶον, νέφος, νεφέλη πρβλ. δνοφερός, ἰοδνεφής· μετέπειτα ὁμῶς ἀπεκατέστη τὸ δ δι' ἄλλου συμφώνου, οἶον, γνόφος, κνέφας, ζόφος· 9) τὸ τ' οἶον, ἡγανον ἀντὶ τήγανον· 10) τὸ θ' οἶον, θόλος, θολερός καὶ ὄλος ὄλερός, θαλυκρός καὶ ἀλυκρός.

β') Ἐντὸς τῆς λέξεως πολλάκις τὰ σύμφωνα συμπίπτοντα μεταβάλλονται, ἤγουν ἐκ τῶν συμπιπτόντων τὸ πρῶτον ἢ συνταυτίζεται πρὸς τὸ δεύτερον καὶ λαμβάνει τὸν πνευματισμὸν αὐτοῦ· οἶον, συρράπτω (ἀντὶ συνράπτω), λέγεκται (ἀντὶ λέλεγκται), ἢ τὸ δεύτερον συνταυτίζεται πρὸς τὸ πρῶτον· οἶον, ὄλλυμι (ἀντὶ ὄλ-λυμι),

Ὁ συμπνευματισμὸς τῶν συμφώνων γίνεται κατὰ τοὺς ἐξῆς εὐφωνικούς κανόνας.

1) Όταν τὰ χειλεόφθογγα π, β, φ και τὰ οὐρανισκόφθογγα κ, γ, χ συμπίσωσι πρὸ τῶν γλωσσόφθόγγων τ, δ, θ, λαμβάνουσι τὸν πνευματισμὸν τούτων, ἤτοι πρὸ τοῦ ψιλῶ τ κεῖνται μόνον τὰ ψιλὰ π, κ, πρὸ τοῦ μέσου δ μόνον τὰ μέσα β, γ, και πρὸ τοῦ δασέως θ μόνον τὰ δασέα φ, χ' οἶον, τέτριπται (ἀντὶ τέτριβ-ται ἐκ τοῦ τριβῶ), γέγραπται (ἀντὶ γέγραφ-ται ἐκ τοῦ γράφω), λέλεκται (ἀντὶ λέλεγ-ται ἐκ τοῦ λέγω), βέβρεκται (ἀντὶ βέβρεχ-ται ἐκ τοῦ βρέχω), κρύβ-δα (ἀντὶ κρύπτα ἐκ τοῦ κρύπτω), γράβδην (ἐκ τοῦ γράφω ἀντὶ γράφδην), πλέγδην (ἀντὶ πλέκδην ἐκ τοῦ πλέκω), βρέγδην (ἀντὶ βρέχδην ἐκ τοῦ βρέχω), ἐπέμφθην (ἀντὶ ἐπέμπθην ἐκ τοῦ πέμπω), ἐτρέφθην (ἀντὶ ἐτρέφ-θην ἐκ τοῦ τρέφω), ἐπλέχθην (ἀντὶ ἐπλέκθην ἐκ τοῦ πλέκω), ἐλέχθην (ἀντὶ ἐλέγθην ἐκ τοῦ λέγω). πρβλ. scriptum, rectum, coctum (ἐκ τῶν ῥημάτων scribo, rego, coquo).

Τὸ κ τῆς ἐκ προθέσεως μένει ἀμετάβλητον πρὸ τοῦ δ και θ και ἐν γένει πρὸ ὄλων τῶν συμφώνων· οἶον, ἐκθεῖναι· φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὸ κ τῆς ἐκ πρὸ τῶν συμφώνων β, γ, δ, μ, λ, προέφερον ὡς γ, ὅπερ ἀπαντᾷ ἐνίοτε ἐν ἐπιγραφαῖς· οἶον, ἐγ Διόνυσίων, ἔγδοσις, ἐγ Μεγάρων, ἐγ λιμένος, ἐγλείπειν, ἐγδικάζασθαι. Ἐντεῦθεν και αἱ γραφαὶ ἔκγονος και ἔγγονος ἐναλλάσσονται· ἐν Κρητικαῖς ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶντιν ὑπέχ-θεται ἀντὶ ὑπέκθεται, ἔλ-λυσις (ἀντὶ ἔκλυσις).

2) Τὰ χειλεόφθογγα πρὸ τῶν χειλεοφθόγγων ἐν τισὶ λέξεσι μεταβάλλονται εἰς μ, οἶον, κόρυμ-βος (ἀντὶ κόρυφ-βος ἐκ τοῦ κορυφή), -στρόμβος (ἀντὶ τοῦ στρόφβος ἐκ τοῦ στρέφω), -κόμπος (ἀντὶ κόπ-πος ἐκ τοῦ κόπτω), -θάμβος (ἀντὶ τάφ-βος ἐκ τοῦ ταφεῖν), -θρόμβος (ἀντὶ τρέφ-βος ἐκ τοῦ τρέφω), -ὀμφή (ἀντὶ ὄφπῆ ἐκ τῆς ῥίζης Fεπ), -νύμφη (ἀντὶ νύβ-βη πρβλ. nubere), -τύμβος (ἀντὶ τύφ-βος), -ἴαμβος (ἀντὶ ἴαπ-βος ἐκ τοῦ ἴαπτω), -κύμβος (ἀντὶ κύφ-βος ἐκ τοῦ κυφ-ός), -καμβάλα (Ἡσύχ. ἀντὶ καθβαλία=κατβαλία).

3) Ψιλὰ ἢ δασέα προτασσόμενα τῶν συμφώνων ρ, λ, ν ἢ ἐπιτασσόμενα τοῦ μ μεταβάλλονται εἰς μέσα· οἶον, ἀβρός (πρβλ. ἀπαλός), -ῦβρις (ἐκ τῆς ὑπέρ), -κεβλή (ἀντὶ κεφαλή), -κύρβεις (πρβλ. κορυφή), -στρεβλός (ἐκ τοῦ στρέφω), -μίγνυμι (πρβλ. λατ. mīscere), -φράγνυμι (πρβλ. λατ. farcio), -στρόμβος (ἐκ τοῦ στρέφω), -θάμβος (ἐκ τοῦ ταφεῖν) κτλ.

4) Γλωσσόφθογγα πρὸ γλωσσόφθόγγων μεταβάλλονται εἰς σ, οἶον, ἀνυστός (ἀντὶ ἀνυτ-τός ἐκ τοῦ ἀνύτω), -ἠρεῖσθην (ἀντὶ ἠρεῖδ-θην ἐκ τοῦ ἐρεῖδω), -ἐπέισθην (ἀντὶ ἐπεῖδ-θην ἐκ τοῦ πεῖδω).

5) Τὰ ψιλὰ κ, π, τ προτασσόμενα δασυνομένου φωνήεντος μεταβάλλονται εἰς δασέα (χ, φ, θ) οὐχὶ μόνον ἐν τῇ κλίσει και ἐν τῇ παραγωγῇ τῶν λέξεων, ἀλλὰ και ἐνδυσὶ κεχωρισμέναις ἢ συντεθειμέναις λέξεσιν· οἶον, ἀφ' οὔ, ἐφ-ἡμερος. Τὰ μέσα ὅμως (β, γ, δ) μόνον ἐν τῇ κλίσει τῶν ῥημάτων μεταβάλλονται εἰς δασέα· οἶον, τέτριφα (ἀντὶ τέτριβα), -εἴλογα

(ἀντὶ εἴλογα), ἀλλὰ λέγ', ἐτέραν και οὐχὶ λέχ' ἐτέραν, τριβ, οὕτως και οὐχὶ τριφ' οὕτως.

6) Τὸ ν πρὸ μὲν τῶν χειλεοφθόγγων π, β, φ και τοῦ ψ μεταβάλλεται εἰς μ, πρὸ δὲ τῶν οὐρανισκόφθόγγων κ, γ, χ και τοῦ ξ εἰς ἔρρινον γ' οἶον, ἐμπειρία (ἀντὶ ἐνπειρία), -ἐμβάλλω (ἀντὶ ἐν-βάλλω), -ἐμφρων (ἀντὶ ἐν-φρων), -ἐμ-ψυχος (ἀντὶ ἐν-ψυχος), -συγκαλέω (ἀντὶ συν-καλέω), -συγγινώσκω (ἀντὶ συν-γινώσκω), -σύγχρονος (ἀντὶ σύν-χρονος), -συγ-ξέω (ἀντὶ συν-ξέω) πρβλ. imprimio, imbuo ἀντὶ imprimo, imbuo· πρὸ τῶν ἐγκλητικῶν ὅμως δὲν μεταβάλλεται· οἶον, ὄνπερ, τόνγε. Τὸ ν ὅμως πρὸ τῶν γλωσσόφθόγγων μένει ἀμετάβλητον· οἶον, συντείνω, συνδέω, συνθέω πρβλ. intendo, imbuo. Οἱ ἀνωτέρω κανόνες δὲν φυλάττονται ἐνίοτε μόνον ἐν ἐπιγραφαῖς· οἶον, ὈΛΥΝΗΙΟ (=Ὀλυμπίου), ΗΕΚΑΤΟΝΗΕΔΟΙ (=ἐκατομπεδέω), ΚΛΕΟΝΒΡΟΤΟΣ, ΣΥΝΦΕΡΜΙΟΣ, ΕΝΚΑΙΡΟΣ.

7) Τὰ οὐρανισκόφθογγα κ και χ πρὸ τοῦ μ μεταβάλλεται εἰς γ, τὸ δὲ γ' πρὸ τοῦ μ μένει ἀμετάβλητον· οἶον, πέπλεγμαι (ἀντὶ πέπλεκμαι), βέβρεγμα (ἀντὶ βέβρεχμαι), λέλεγ-μαι.

8) Τὰ γλωσσόφθογγα τ, δ, θ και τὸ ἔρρινον ν πρὸ τοῦ μ μεταβάλλονται εἰς σ· οἶον, ἤνυσμαι (ἀντὶ ἤνυτ-μαι ἐκ τοῦ ἀνύτω), ἐρήρεισμαι (ἀντὶ ἐρήρειδμαι ἐκ τοῦ ἐρεῖδω), πέπαισμαι (ἀντὶ πέπειθ-μαι ἐκ τοῦ πεῖθω), -πέφασμαι (ἀντὶ πέφανμαι ἐκ τοῦ φαίνω).

Οἱ δύο τελευταῖοι κανόνες δὲν ἰσχύουσιν ἐν ταῖς ἐπομέναις λέξεσιν, ἀκμή, λιχμός, ἀκμων, ἰκμάς, ἴκμενος, ἀκαχμένος (ρίζ. ἀκ πρβλ. λατ. nauo), -αίχμη, ἔγμα (ἐκ τοῦ ἔχω), νευχμός, ῥωχμός (ἐκ τοῦ ῥήγνυμι, ῥαγῆναι), δραχμή (ἀλλὰ δράγμα), λαχμός (ρίζ. λαχ), πλοχμός (ρίζ. πλεχ), ἰωχμός=ἰωκή, -Πάτμος, πότμος, ἐρετμός, ἀτμῖς, Κάδμος, κλαυθμός, ῥυθμός, ἀριθμός, κευθμών, βαθμῖς, σταθμός, πορθμός. Περὶ τῆς προθέσεως ἐκ ἐν συνθέσει (ἐκμανθάνω) εἶπομεν ἀνωτέρω. Τὸ ν πρὸ τοῦ μ μεταβάλλεται εἰς σ ἐν τῷ μέσῳ ἢ παθ. παρακλειμένῳ και ἐν ταῖς παραγωγαῖς ταῖς λιγύουσιν εἰς μα, μος, μή, οἶον, πέφασμαι, φάσμα (ἐκ τοῦ φαίνω, ρίζ. φαν), ἐνίοτε ὅμως μεταβάλλεται εἰς μ, οἶον, ἤσχυμαι (ἐκ τοῦ αἰσχύνω), ἐξήραμαι και ἐξήρασμαι.

9) Τὰ χειλεόφθογγα β και φ πρὸ τοῦ ν μεταβάλλονται εἰς μ, οἶον, σεμνός (ἀντὶ σεβ-νός ἐκ τοῦ σέβομαι), -ἐρεμνός (ἀντὶ ἐρεβνός ἐκ τοῦ ἐρεβος), -λίμνη (ἀντὶ λίβ-νη ἐκ τοῦ λείβω (ρίζ. λίβ), -στυμνός (ἀντὶ ἐρεβος), -λίμνη (ἀντὶ λίβ-νη ἐκ τοῦ λείβω (ρίζ. λίβ), -στυμνός (ἀντὶ ἐρεβος), -λίμνη (ἀντὶ λίβ-νη ἐκ τοῦ λείβω (ρίζ. λίβ), -στυμνός (ἀντὶ ἐρεβος) ἐκ τοῦ στύφω). Ἐν τῷ στιλπνός τὸ β πρὸ τοῦ ν ἐτρέπη εἰς π (ἀντὶ στιλβνός ἐκ τοῦ στίλβω).

10) Τὰ χειλεόφθογγα π, β, φ ἐνοῦνται μετὰ τοῦ σ εἰς εἰς ψ (=πο)· οἶον, λείψω (ἀντὶ λείπ-σω ἐκ τοῦ λείπω), -τρέψω (ἀντὶ τρίβ-σω, ἐκ τοῦ τρίβω), γράψω, (ἀντὶ γράφ-σω ἐκ τοῦ γράφω).

11) Τὰ οὐρανισκόφθογγα κ, γ, χ μετὰ τοῦ σ ἐνοῦνται εἰς ξ (=κσ)·

πλέξω (ἀντι πλέκ-σω ἐκ τοῦ πλέκω), λέξω (ἀντι λέγ-σω ἐκ τοῦ λέγω), βρέξω (ἀντι βρέχ-σω ἐκ τοῦ βρέχω)· πρὸς τὰ λατιν. duxi, ruxi, iuaxi (ἐκ τοῦ duco, lego, iuaho)· τὸ κ τῆς προθέσεως ἐκ ἐν συνθέσει δὲν μεταβάλλεται· οἶον, ἐκασώζω.

12) Ἐν τισι λέξεσι τὸ σ μεταβάλλει τὸ ἐπόμενον αὐτῷ ψιλὸν εἰς δασύ· οἶον, μίσχος καὶ μίσκος, λίσφος (ἀττικ. ἀντι λίσπος), -σφόνδουλος καὶ σφόνδουλος, ἀσφάραγος καὶ ἀσπάραγος, — σφυράς καὶ σφυράς, — μασθός καὶ μαστός, κίσθος καὶ κίστος, κίσθαρος καὶ κίσταρος. Οὕτω καὶ αἱ καταλήξεις τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς στον, στην, στε ἐγένοντο ἐν τῇ μέσῃ φωνῇ σθον, σθην, σθε. Ἐν τῇ ἐφθόσ (ἀντι ἐψ-τός ἐκ τοῦ ἔψω) ἀπεβλήθη τὸ σ καὶ τὸ ἐν τῇ ψ περιεχόμενον π μετεβλήθη εἰς φ.

13) Ἀλλὰ καὶ τὰ ὑγρά λ καὶ ρ ὡς καὶ τὰ ἔρρινα μ καὶ ν ἐν τισι λέξεσι μεταβάλλουσι τὰ προηγούμενα ἢ τὰ ἐπόμενα ψιλὰ εἰς δασέα· οἶον, φροίμιον (ἀντι φροίμιον κατὰ κρᾶσιν ἐκ τοῦ πρὸ καὶ οἶμος), -τέθριππον (ἐκ τοῦ τετρα καὶ ἵππος), φρουρός, φρουρά (ἐκ τοῦ πρὸ καὶ ὄραῖν), φροῦδος (ἐκ τοῦ προ καὶ ὄδος), θράσσω (ἐκ τοῦ τράσσω) καὶ ἐν ταῖς καταλήξεσι θρα, θρον εὐχρήστοις ἀντι τῶν τρα, τρον· οἶον, βάρρα, ὀλεθρον, βέεθρον, ἄρατρον (λ. aratrium), κλειθρον (λ. claustrum), σκυθός (ἐκ τῆς ρίζ. σκυθ, ἐξ ἧς σκύζομαι)· τὸ λ ἐν τῇ καταλήξει θλον (ἀντι τρον), θέμεθλον κτλ. τὸ μ ἐν τῇ ἀκαχμένος (ρίζ. ἀκ, πρὸς ἀκή, ἀκωκή, λατ. ucuo), αἰχμη (ἀντι ἀκη) (ἐκ τοῦ ἀκή), ὄραχη, ῥωχμός (ἐκ τοῦ ῥήγνυμι), ἰωχμός (πρὸς ἰωκή), πλοχμός (ἐκ τοῦ πλέκω) καὶ πλόκαμος, ἀστεμφής καὶ στέμφω· τὸ ν ἐν ταῖς πρήγνυ (πρὸ καὶ γόνυ), πάχνη, παχύς, πάχος, παχύνω (ἐκ τῆς ρίζ. παγ, ἐξ ἧς πήγνυμι πέπηγα· ἐν τούτοις τὸ μέσον σύμφωνον μετεβλήθη εἰς δασύ, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμβαίνει ἐν ἀρχῇ λέξεως), λύχνος (ἐκ τῆς ρίζης λυκ πρὸς λυκο, λευκός), τέχνη (πρὸς τέκτων)· ἐν ταῖς ὑποκοριστικαῖς καταλήξεσι γχη, γχιον, γχιον· οἶον, πελίχνη καὶ πελίχη, κυλίχνη καὶ κύλιξ-κύλικος, κολοκύνθη καὶ κολοκύντη, φάτνη καὶ πάθνη, φάλανθος καὶ φάλαντος, βέγγειν καὶ βέγγειν.

14) Τὸ ε ἐνίοτε μεταβάλλει ἐν μέσῳ λέξεως τὸ προηγούμενον αὐτοῦ π εἰς σ· οἶον, ἴσθησι ἀντι ἴσθητι (πρὸς sisit, ἐσ-τί), τύπτουσι (ἀντι τύπτοντι), πλούσιος (ἐκ τοῦ πλοῦτος), Ἀμαθούσιος (ἀντι Ἀμαθούντιος), γερούσια (ἀντι γεροντία), ἐνιαύσιος (ἐκ τοῦ ἐνιαυτός), εὐαργεσία (ἐκ τοῦ εὐεργέτης), ἀθανασία (ἐκ τοῦ ἀθάνατος)· καὶ τὸ υ μετέβαλε τὸ ἀρχικὸν τ εἰς σ ἐν ταῖς λέξεσι σου (ἀντι τοῦ ἀρχικοῦ καὶ Δωρικοῦ τυ) καὶ σύρθη (ἀντι τύρθη).

15) Τὰ χειρόφθογγα π, β, φ πρὸ τοῦ μ μεταβάλλονται εἰς μ· οἶον, λέλειμμαι (ἀντι λέλειπμαι ἐκ τοῦ λείπω), τέτριμμαι (ἀντι τέτριβμαι ἐκ τοῦ τρίβω), γέγραμμαι (ἀντι τοῦ γράφω).

16) Τὸ ν πρὸ τῶν ὑγρῶν λ, μ, ν, ρ μεταβάλλεται εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ

ὑγρά λ, μ, ν, ρ· οἶον, συρρίπτω (ἀντι συνρίπτω), ἐμμένω (ἀντι ἐνμένω), συλλαμβάνω (ἀντι συναμβάνω)· τὸ ν τῆς ἐν προθέσεως πρὸ τοῦ ρ συνήθως δὲν μεταβάλλεται· οἶον, ἐνρίπτω· ὅμως τὸ ἔρρυθμος εἶνε συνηθέστερον τοῦ ἔνρυθμος. Τὰ ἀρχικὰ ρ, μ καὶ ν ἐν ταῖς διαλέκτοις μετὰ τὴν πρόσληψιν τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως (ε) διπλασιαζονται, διότι πρὸ αὐτῶν κατ' ἀρχὰς ὑπῆρχον τὰ σ καὶ F, τὰ ὅποια μετεβλήθησαν εἰς ρ, μ, ν· οἶον, ἔρρεον (ἐκ τοῦ ἔρρεον), ἔννεον (ἐκ τοῦ ἔννεον), ἔρμαθον (ἐκ τοῦ ἔρμαθον), ἔρρηξα (ἐκ τοῦ ἔρρηξα) κτλ.

17) Τὸ σ πρὸ τῶν ἔρρινων ν καὶ μ μεταβάλλεται εἰς αὐτὰ ταῦτα τὰ ἔρρινα ν καὶ μ· οἶον, ἔννουμι (ἐκ τοῦ ἔννουμι), ζώννουμι (ἐκ τοῦ ζώννουμι), ἐρεθενός (ἐκ τοῦ ἐρεθενός), ἐμμί (ἐκ τοῦ ἐσμί), ἐμμεναι (ἐκ τοῦ ἔσμεναι), ἄμμες καὶ ὕμμες (ἐκ τοῦ ἄσμες καὶ ὕσμες πρὸς σανσκρ. asmāḥ=ἡμεῖς, jushmāḥ=ὕμεις), Πελοπόννησος (ἐκ τοῦ Πέλοπος καὶ νῆσος). Μοναδικὰ εἶνε τὰ ἐξῆς· ὕλ-λος (ὑποκ. τοῦ ὕδ-ρος), φάσσα (ἀντι φαβ-σα ἐκ τοῦ φαψ, φαβός), πίσσα (ἀντι πίκσα ἐκ τοῦ πικ, πικis), θρίσσα (ἐκ τοῦ τριχis ἀντι θρίχ-σα).

ιβ'. Περὶ διπλασιασμοῦ τῶν συμφώνων.

§ 49. Ὁ διπλασιασμός τῶν συμφώνων συμβαίνει ὅταν ἀσθενέστερα σύμφωνα ἐξαφανιζόμενα ἀφομοιώνται πρὸς τὰ προηγούμενα, τὰ ὅποια εἶνε ἰσχυρότερα· συνήθως δὲ γίνεται ὁ διπλασιασμός τῶν συμφώνων ὅταν μετὰ ἀφωνα ἢ ὑγρά ἀκολουθῇ τὸ τὸ εὐφωνικὸν j· οἶον, φρίσσω (ἐκ τοῦ φρίκω), ἐλάσσων (ἐκ τοῦ ἐλάκω), ἐρέσσω (ἐκ τοῦ ἐρέττω), ἄλλομαι (ἐκ τοῦ ἄλλομαι), κτλ. οὕτω καὶ τὰ αἰολικὰ φθέρρω (ἐκ τοῦ φθέρω) ἀντι φθείρω, -κρίνω (ἐκ τοῦ κρίνω) ἀντι κρίνω· ἐνίοτε δὲ καὶ ὅταν μετὰ τὰ εἰρημένα σύμφωνα ἔπηται τὸ δίγαμμα (F)· οἶον, πελέκκησεν (ἐκ τοῦ πελέκκησεν πρὸς πέλεκυς), ἴκκος (ἐκ τοῦ ἴκκος), ἴππος (ἐκ τοῦ ἴππος πρὸς σανσκρ. ac-vas καὶ λατιν. equus), τέτταρες (ἐκ τοῦ τέτταρες πρὸς σανσκρ. catvāras, λατ. quattuor), πολλή (ἐκ τοῦ πολλή πρὸς πολύς). Ἐνταῦθα ἀνάγονται πλὴν τοῦ ὄλλυμι (ἀντι ὄλλυμι) καὶ ἴνες τῶν διαλέκτων λέξεις· 1) μικρός δωρ. ἀντι μικρός· 2) τὰ ῥήματα τὰ λήγοντα εἰς δδω ἀντι ζω· οἶον, μυσιδδω λακων. ἀντι μυθίζω, μῆδδω Μεγαρικ. ἀντι μῆζα· 3) θάρρος ἀντι τοῦ ἀρχαιοτέρου θάρρος· 4) οἱ αἰολικοὶ ἀόριστοι τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων οἱ λήγοντες εἰς ελ λκ,

εννα, ἀντί ελτα (ειλα), ενσα (εινα)· οἶον, ἔστελλα, ἔκτεννα. Πολλάκις ὅμως ἐκ τῶν δύο ὁμοίων συμφώνων τὸ ἐν δὲν ἀντικαθιστᾷ ἄλλο ἐξαρκνισθὲν σύμφωνον· οἶον, Δυρνησσός πέππα, πέππος, μάμμα, μαμμία, τέττα, ἄττα, ἄππα καὶ ἡ κατὰ-λήξις εσαι τῆς δοτικῆς πληθυντικῆς· οἶον, κορχν-εσαι, παίδ-εσαι, βόεσαι. Συνηθέστερον ὅμως διπλασιάζονται τὰ σύμφωνα διὰ συνθέσεως· οἶον, ἐν-νομος, ἐλ-λείπω.

§ 50. Ἐὰ διπλασιάζόμενα σύμφωνα ἐν τῇ συνήθει Ἀττικῇ γλώττῃ εἶνε τὸ ρ, λ, τὰ ἔρριν μ καὶ ν, τὸ σ, τὸ ἄφωνον τ, καὶ ἐν τισι λέξεσι τὸ π καὶ κ· οἶον, ἔρω, -ἄλλος (ἐκ τοῦ ἄλjos), -λήμμα (ἀντι λῆβ-μκ), -κάνναβις (καὶ κάναβις), τάσσω (καὶ τάττω ἐκ τοῦ τᾶγγω), — πέππος, ἄππα, — κόκκος, λίκκος καὶ αἱ ὀνομαστοπεποιημένοι λέξεις κοκκῶ, κόκκυξ, κίκκος, κίκκα, κικκῆη, κικκαεσῶ, κακκῆη, κακκαίζω, κακκάζω, ἀκκῶ, μακκῶ, ἀκκίζομαι, μακκοῶ. Ὁ διπλασιασμός τοῦ μέσου συμφώνων γ μετριάζεται διὰ τῆς ἔρρινου προφορᾶς αὐτοῦ· οἶον, ἀγγελος (= ἀγγελος). Ἐὸ ρ διπλασιάζεται μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν καὶ ἐν συνθέσει, ὅταν πρὸ αὐτοῦ προηγῆται βραχὺ φωνῆεν· οἶον, ἔρρεον, ἄρρηκτος, βραθύρρος (ἀλλὰ εὐρωστος). Ὁ διπλασιασμός δὲ οὗτος τοῦ ρ ἐξηγεῖται ἢ ἐκ τῆς πρὸ αὐτοῦ ὑπάρξεως τῶν εὐφωνικῶν συμφώνων σ καὶ F· οἶον, ῥέω (ἀντι σρέω), ῥήγνυμι (ἀντι Fρήγνυμι) ἢ ἐκ τοῦ συνοδεύοντος τὴν προφορᾶν τοῦ ρ πνευματισμοῦ, ὅστις μεταβάλλεται εἰς ρ.

Χάριν συντομίας παραλείπομεν τὸν διπλασιασμόν τῶν συμφώνων ἐν ταῖς διαλέκτοις.

ιγ'. Περὶ μεταβολῆς τῶν δασέων συμφώνων εἰς ψιλὰ καὶ τὰνάπα. λιν.

§ 51. Δύο ὅμοια δασέα δὲν κεῖνται πλησίον ἀλλήλων, ἀλλὰ τὸ πρῶτον μεταβάλλεται εἰς τὸ ἀντίστοιχον ψιλόν· οἶον, τυτθός, ἀκχος (= ὄμος Ἰούχ.), ὄκχέω, ὄκχος, (ἀντι ὄχέω, ὄχος), ἀκχαλίβαρ (= νεκροφόρος), νυκχάζειν (= νύσσειν), κκχχάζειν (= κκχχάζειν), Σαπφῶ, Βάκχος, Ἀτθίς, Πιτθεύς, ἀπφᾶ, ἀπφίον, ἀπφίδιον, ἀπφάριον, ἀπφύς,

πέππος, κεπφῶ· καὶ ἐν τῇ ἀποκοπῇ· οἶον, κάπ' γάλαρα. Ἀλλὰ καὶ ἐν δυσὶν ἀλλεπαλλήλοις συλλαβαῖς δὲν κεῖται τὸ αὐτὸ δασύ, ἀλλὰ τὸ ἐν τῇ πρώτῃ μεταβάλλεται εἰς τὸ ἀντίστοιχον ψιλόν, ὡς ἐν τῷ ἀναδιπλασιασμῷ· οἶον, πεφίληκα (ἀντι φεφίληκα), κέχυκα (ἀντι χέχυκα) τέθυκα (ἀντι θέθυκα), τίθημι (ἀντι θίθημι), ἀκαχίζω, -ἀπ-αφ-ίσκω, ὄκ-ωχ-ῆ, ὄκ-ωχ-εῦω· καὶ ἐν τῷ παθ. ἀόρ. α' καὶ μέλλοντι· οἶον, ἐτύθην, τυθήσομαι, ἐτέθην, τεθήσομαι· ἐν ταῖς συνθέταις· οἶον, ἐ(ἐ)κεχειρίκ (ἐκ τοῦ ἔχειν καὶ χεῖρ), ἐπκφή (ἐπι, ἀφή), ἐπ-ἀφημα, ἐπᾶφησις, ἀπεφθος (ἐκ τοῦ ἀπέψω)· αἱ λέξεις ἀμπέχω καὶ ἀμπισχοῦμαι εἶνε κυρίως τῆς αἰολικῆς καὶ δωρικῆς διαλέκτου. Ἐν τῷ τηλεθῶν (ἢ ἐκ τοῦ θαλέθω ἢ ἐκ τοῦ θάλλω παρακ. τέθηλα) μετὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς ρίζης ἐτρέπη τὸ πρῶτον δασύ (θ) εἰς ψιλόν (τ). Ἐὸ δὲ κύριον ὄνομα Ἰήλεφος παράγεται ἐκ τοῦ θῆσθαι (θηλάζειν) καὶ ἔλαφος.

Ἐν ταῖς ἐπομέναις λέξεσιν, ὧν ἡ ρίζα ἄρχεται ἐκ τοῦ ψιλοῦ συμφώνου τ καὶ λήγει εἰς δασύ σύμφωνον, τὸ μὲν τ μεταβάλλεται εἰς θ, ὅταν τὸ ἐπόμενον δασύ ἐκλείπη ἐν τῇ κλίσει ἢ ἐν τῷ σχηματισμῷ τῆς λέξεως· οἶον, ἔθριξ, θριξίν (ἐκ τῆς ρίζης τριχ), θάσσαν ἢ θάττων (ἐκ τοῦ ταχύς), ἔθρεψα, ἔθρέμμα κτλ. (ἐκ τοῦ τρέφω), τέθηπα (ἐκ τοῦ ταφεῖν), θάπτω, θάψω (ἐκ τῆς ρίζης ταφ(ῆναι)), θρύπτω (ἐκ τῆς ρίζ. τρυφ(ῆναι)), ἔθουπα (ἐκ τῆς ρίζης τύφ(ω)), θράσσω (ἐκ τῆς ρίζης τράχ παρακ. τέτρηχα), θρέξομαι (ἐκ τῆς ρίζης τρέχ(ω))· ἰδίως δὲ μεταβάλλεται τὸ ἀρχικόν τ εἰς θ ἐν ταῖς μέσοις καὶ παθητικοῖς σχηματισμοῖς, ἐν οἷς τὰ τελευταῖα σύμφωνα φθ μεταδίδουσι τὸν πνευματισμόν αὐτὸν καὶ εἰς τὸ ἀρχικόν τῆς ρίζης σύμφωνον· οἶον, ἐθρέ-φθην, θρεφθήσομαι, ἐθάφθην, θαφθήσομαι, τεθάφθαι. Ἐν τῇ προστακτικῇ ὅμως ἐγκλίσει τοῦ ἀόρ. α' παθ. ἐν τῇ καταλήξει θῆθι τρέπεται εἰς τ τὸ δεύτερον· οἶον, βουλευθῆτι, σώθῆτι· τοῦτο δὲ ἐν τῷ ἀόρ. β' παθ. πάλιν ἐπανέρχεται· οἶον, τρίθῆθι. Πολλὰί λέξεις πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δύο ἀλλεπαλλήλων δασέων ψιλοῦνται ἀντι νὰ δασύνωνται· οἶον, ἔχω (ἀντι ἔχω ρίζ. σεχ, ἐξῆς ἔσχον ἀντι ἔσεχον) μέλ. ἔξω, ἐκτός, -ἔσχω (ἀντι ἔσχω), -ἔσθῆς (ἀντι ἔσθῆς ἐκ τοῦ ἐννυμι, ρίζ. ἐσ, Fes), ἀφάσσω (ἐκ τοῦ ἄπτω) ἀθρόος (ἀπτ. ἀθρόος), ἀθύρω (ἀπτ. ἀθύρω), -ἄφρα (ἀντι ὄφρα), -ἀχρι (ἀντι

ἀρχι) δασύγονται ὅμως πάντοτε αἱ ἐξῆς λέξεις ἀφή, ὑφαίνω, ὕθλος, ἠθμός (καὶ ἠθμός) ἐφθός, ἔθεν, ἦχι. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ ὅταν λέξις ἀρχηται ἀπὸ ρ, καὶ ἐν τῇ ἐπομένῃ συλλαβῇ ὑπόρχη ἕτερον ρ, τὸ ἀρχικὸν ρ φιλοῦται· οἶον, ῥάρος, ῥάριον (κατὰ τοὺς ἀρχ. γραμματικούς) ῥωρός καὶ ἐν τῇ διπλασιασμῷ· οἶον, ῥερυπωμένα. Ἐν τοῖς χειρογράφοις ὅμως ὁ πνευματισμὸς τοῦ ρ δὲν εἶνε σταθερὸς, διότι ποτὲ μὲν φέρει ψιλὴν, ποτὲ δὲ δασεῖαν· ἄλλοτε δὲ ἐκ τῶν δύο ρ τὸ μὲν πρῶτον φιλοῦται καὶ τὸ δεύτερον δασύνεται, ἢ ἀμφότερα δὲν φέρουσι πνεῦμα. Ὅταν ὅμως ἐν τισὶ λέξεσι μετὰ τὸ ἀρκτικὸν ρ ἔπεται δασύ σύμφωνον, τὸ ἀρκτικὸν ρ δασύνεται· οἶον, ῥιφή, ῥάμφος κτλ.

Πλὴν τῶν μέχρι τοῦδε μνημονευθεισῶν περιστάσεων συνήθως οὔτε τὸ προηγούμενον δασύ μεταβάλλεται ἕνεκα τοῦ ἐπομένου εἰς ψιλόν, οὔτε τὸ προηγούμενον ψιλόν εἰς δασύ ἕνεκα τῆς ἀποβολῆς τοῦ ἐπομένου δασέος· οἶον, τεύχω, τεύξω (οὐχὶ θεύξω), τρύχω, τρύξω (οὐχὶ θρύξω), ἐχύθην (οὐχὶ ἐκύθην), ἐθέλχθην ἐκ τοῦ θέλγω (οὐχὶ ἐτέλχθην), ἐθλίφθην, φάθι, τέτναθι, πανταχόθεν, Κορινθόθι, Κορινθόθεν, φθίθω· ἐν τοῖς συνθέτοις ἀχθοφόρος, ὀρνιθοθήρας, ἐφυφή, καθυφίημι, ἀνθυφαιρέω· ἐν τῇ ἐκθλίψει τετραράζθ' ὁπότε, ἐφθιθ' οὔτος κτλ.

§ 52. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ αὐτοῦ συμφώνου ἐν ἀλλεπαλλήλοις συλλαβαῖς τινῶν λέξεσιν τὸ λ μεταβάλλεται εἰς ρ· οἶον, ἀργαλέος ἀντὶ ἀλγαλέος (ἐκ τοῦ ἀλγος), γλώσσαργος, γλωσσαργία (καὶ γλώσσαλγος, γλωσσαλγία), κεφαλαργία καὶ κεφαλαλγία, λήθαργος ἀντὶ λήθαλγος· ἢ κατάληξις ὠλη γίνεται ὡρη ὅταν προηγῆται λ· οἶον, θαλπωρῆ, ἐλπωρῆ (ἀλλὰ παυσωλῆ) πρὸλ. vulgaris, popularis, καὶ navalis, hiemalis).

ιγ'. Περὶ ἐξαιρέσεως ἢ ποὶ ἀποβολῆς συμφώνων ἐν μέσῳ λέξεων.

§ 53. Ὅταν ἐν τῇ αὐτῇ λέξει συμπέσωσι δύο ἢ τρία ἢ τέσσαρα δυσπρόφερτα σύμφωνα, ἐν ἧ δύο ἐκ τούτων ἀποβάλλονται.

Συνήθως ἀποβάλλονται 1) τὰ γλωσσόφθογγα τ, δ, θ πρὸ τοῦ σ καὶ ἐν τῷ ἐνεργητικῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντέλικῷ πρὸ τοῦ κ· οἶον, ἀνύσω (ἐκ τοῦ

ἀνύτ-σω), ἐρεῖσω (ἐκ τοῦ ἐρεῖδ-σω πρὸλ. clausi ἐκ τοῦ claudo — dsi). Τὸ τ ἀποβάλλεται μετὰ δύο φωνηέντων ἐν τῇ κλίσει τῶν λέξεων τέρας καὶ κέρας· οἶον, τέρα (ἀντὶ τέρατα), κέρως (καὶ κέρατος). 2) τὸ ἔρρινον ν τοῦ ἐπιρρήματος ἄγαν ἐν πολλοῖς συνθέτοις ἀποβάλλεται οὐ μόνον πρὸ τοῦ σ, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ κ καὶ μ, καὶ ἡ τελευταία συλλαβὴ αὐτοῦ γίνεται βραχεῖα· οἶον, ἀγάκλειης, ἀγάκλειτός, ἀγάκλυτός, Ἀγαμέμνων. 3) τὸ ἔρρινον ν πρὸ τοῦ σ ἐξαφανίζεται· ἂν δὲ ᾔνε συντεθειμένου μετὰ τοῦ τ, ἀποβάλλεται καὶ τοῦτο πρὸ τοῦ σ, καὶ τὰ πρὸ αὐτῶν σύμφωνα ἐκτείνονται τὸ ε εἰς ει, τὸ ο εἰς ου, τὰ α, ι, υ εἰς ᾱ, τ υ· οἶον, δαίμοσι (ἀντὶ δαίμονσι), τυφθεῖσι (ἀντὶ τυφθέντ-σι), σπείσω (ἀντὶ σπένδσω), τύψασι (ἀντὶ τύψαντ-σι), λέουσι (ἀντὶ λέοντ-σι), Ξενοφῶσι (ἀντὶ Ξενοφῶντσι), σωφροσύνη (ἀντὶ σωφρονσύνη), εἴκοσι (ἀντὶ εἴκονσι πρὸλ. viginti), ἀγαστονος (ἐκ τοῦ ἄγαν καὶ στένω). 4) τὸ ἔρρινον ν ἀποβάλλεται ἐν τῷ στερητικῷ αν (σανσκρ. an) πρὸ συμφώνων· οἶον, ἀ-παθῆς, ἀ-σοφος (ὅμως παρ' Ὀμήρῳ ἀμφασίη ἀντὶ ἀφασίη). 5) τὸ αὐτὸ ν ἀποβάλλεται ἐν ταῖς συνθέσεσιν· οἶον, Ἀπολλό-δωρος (ἀντὶ Ἀπολλόν-δωρος), Πυθοκτόνος (ἀντὶ Πυθον-κτόνος), χειμο-θνής (ἀντὶ χειμον-θνής)· καὶ μετὰ δύο φωνηέντων· οἶον, μεῖζω (ἀντὶ μεῖζονα), μεῖζους (ἀντὶ μεῖζονες ἢ μεῖζονας). 6) ἐν τῷ μέσῳ ἢ παθητικῷ παρακειμένῳ τῶν ῥημάτων τῶν ληγόντων εἰς γγω ἢ μπτω ἀποβάλλονται τὸ ἔρρινον γ καὶ τὸ μ πρὸ τῶν καταλήξεων τῶν ἀρχομένων ἐκ τοῦ μ· οἶον, πέπερμαι (ἀντὶ πεπερμ-μαι ἐκ τοῦ πέμπω), κέκαμμαι (ἀντὶ κέκαμμ-μαι ἐκ τοῦ κάμπω), ἔσφιγμαῖ ἀντὶ ἔσφιγγ-μαι ἐκ τοῦ σφιγγω) ἐξελήλεγμαι (ἀντὶ ἐξελήλεγγμαι ἐκ τοῦ ἐλέγχω).

Ἐξαιρέσεις. Τὸ ν τῆς ἐν προθέσει φυλάττεται ἐν τοῖς συνθέτοις· οἶον, ἐνσπεῖρω· πρὸ τῆς ῥηματικῆς καταλήξεως σαι καὶ πρὸ τῆς παραγωγικῆς σαι ἐνίοτε φυλάττεται τὸ ν· οἶον, πέφανσαι ἐκ τοῦ φαίνω, θέρμανσαι ἐκ τοῦ θερμαίνω· οὕτω καὶ πάχυνσαι, ὄσφρανσαι, κύμανσαι, ἄδρυνσαι, ξήρανσαι, ὑφανσαι, πέπανσαι· καὶ ἐν ταῖς λέξεσιν ἔλμινς, πέρινς, Ἴτρυνς, νθος, Ῥαμνήνης, Λουκερήνης (ἐν τῷ Ὀμηρ. κένσαι ἐκ τῆς ῥίζης κεν ἐξ ἧς κεν-τέω). Τὰ ἐκ τοῦ παντ σύνθετα πρὸ τοῦ σ ἔχουσι παν σπανίως πασ· οἶον, πανσέληνος, πάνσεμνος, πάνσκιος, πάνσκοπος κτλ. ἀλλὰ πάνσοφος καὶ πάσσοφος, πανσούδα καὶ πασσούδη. Τὸ πάλιν ἐν τῇ συνθέσει πρὸ τοῦ σ μεταβάλλει τὸ ν εἰς σ ἢ ἀποβάλλει αὐτό· πρὸ τοῦ σ δὲ μετὰ συμφώνου ἢ πρὸ τοῦ ψ ἀποβάλλει ἢ φυλάττει τὸ ν· οἶον, παλίσσωτος, παλι-σύρραπτος, παλίσρεπτος καὶ παλίνρεπτος, παλίσροφος καὶ παλίνροφος, παλίσρηστος καὶ παλίνρηστος· πρὸ τοῦ ζ μένει ἀμετάβλητον· οἶον, παλίνζωος. Τὸ ν τῆς συνθέσεως ἐν συνθέσει πρὸ τοῦ σ μετὰ φωνηέντος μεταβάλλεται εἰς σ, πρὸ τοῦ σ μετὰ συμφώνου ἢ πρὸ τοῦ ζ ἀποβάλλεται· οἶον, σύσσιτος, συσσεῖω, σύστημα, συζυγία. 7) αἱ ῥηματικαὶ καταλήξεις αἱ ἀρχόμεναι

ἐκ τῶν συμφώνων σθ ἀποβάλλουσι τὸ σ ὅταν προστιθῆνται εἰς συμφωνολήκτους ῥίζας· οἶον, λελεῖφθων (ἀντὶ λελεῖπ-σθων), λελέχθαι (ἀντὶ λελέγ-σθαι), ἐστάλλθαι (ἀντὶ ἐστάλ-σθαι)· 8) τὸ σ ἀπεβλήθη πρὸ τοῦ μ ἐν ταῖς λέξεσιν ἡμεῖς, ὑμεῖς (σανσκρ. asmai, jushmē), ὄνος (λατ. asinus), ἡμερος (ῥίζ. is), εἰμι (ἀντὶ ἐσμὶ), ἤμαι, γ' ἐν. ἤσ-ται (= κάθημαι, σανσκρ. ās-a, λατ. sedeo)· πρὸ τοῦ ρ· οἶον, αὔριον (ἀντὶ αὔριον, σανσκρ. us-ai)· πρὸ τοῦ σ· οἶον, πρόσω, ἐπίσω (καὶ πρόσσω, ἐπίσσω Ὀμηρ), μέσος καὶ μέσσοις (ἐκ τοῦ μέσθις), ἔσομαι καὶ ἔσσομαι· ἰδίως ὅταν ἔπωνται δύο σύμφωνα· οἶον, δῦ-στομος (ἀντὶ δῦς-στομος), δυστομεῖν, δῦστηνος (ἀντὶ δῦς-στηνος πρβλ. distinguo ἀντὶ dis-stinguo), προ-σφάττω (ἀντὶ προσ-σφάττω), πρό-σφαγμα, προ-στάς (ἀντὶ προσ-στάς), προσχῶν (ἀντὶ προσ-σχῶν), προ-σχεῖν (ἀντὶ προσ-σχεῖν)· καὶ πρὸ τοῦ θ· οἶον, ὄπιθε(ν) καὶ ὄπισθε(ν)· 9) τὰ οὐρανι-σκόφογγα ἀπεβλήθησαν ἐν ταῖς λέξεσιν αἰπόλος (ἀντὶ αἰγπόλος), γυναιμανής (καὶ γυναικομανής), ἐλίχρυσος (ἀντὶ ἐλίχρυσος), ἐλίτροχος (ἀντὶ ἐλίτροχος)· πρὸ τοῦ σ· οἶον, διδάσκω (ἀντὶ διδάχ-σκω, πρβλ. διδάχη), δεῖδίσκομαι (ἀντὶ δεῖδίσκομαι πρβλ. δεικ-ανόωντο), τιτύσκομαι (ἀντὶ τιτύκ-σκομαι πρβλ. τετυκέσθαι), λάσκειν (ἀντὶ λάσκειν πρβλ. λακεῖν)· τὸ γ, ἰδίως ἐν ταῖς διαλέκτοις· οἶον, φόρμιξ, φάρυξ (ἀντὶ φόρμιγξ, φάρυγξ), ὄλιος (ἀντὶ ὄλιος), Φιαλία (καὶ Φιγαλία) πρβλ. γίνεσθαι, γινώσκειν (ἀντὶ γίνεσθαι, γινώσκειν καὶ τὸ λατ. fulgere ἀντὶ iulgem)· τὸ χ ἐν τῇ ποιητικῇ λέξει λῆ-νος (πρβλ. λάχνη, λάχνος, λαχνήεις καὶ τὸ λατ. lana jā-nous) 10) τὸ χειλεόφογγον β μετεβλήθη εἰς σ ἐν τῇ λέξει βλασφημεῖν (ἐκ τῆς ῥίζ. βλαβ (ἐξ ἧς βλάπτω) καὶ φήμη) πρβλ. φάσσα § 48 σημ. 17· 11) τὰ γλωσσόφογγα ἀπεβλήθησαν ἐν ταῖς λέξεσιν ἐσθλός, μάσλης ἀντὶ μάσθλης (πρβλ. ἰμάσθλη)· 12) τὸ ρ ἀπεβλήθη ἐν τῷ ἀορ. μαπέειν, μεμάποιεν (ἐκ τοῦ μάρπτω) καὶ ἐν ταῖς λέξεσι χαλκεομίτωρ (καὶ χαλκεομίτρας), Θρινακία (ἀντὶ Θρινακρία), θιπόβρωπος (ἀντὶ θριπόβρωτος ἐκ τοῦ θρίψ)· παρ' Ὀμήρω ἐν συνθέσει καὶ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν· οἶον, ἀμφιρύτη, ἔρεξαν· 13) ἐνίοτε ἀποβάλλονται σύμφωνα ἵνα μὴ ἐπναλαμβάνωνται ἐν ταῖς ἐπομέναις συλλαβαῖς· οἶον, ἐκπλαγος (ἀντὶ ἐκπλαγλος ἐκ τοῦ ἐκπλήττω, οὗ ἀορ. β' ἐκπλαγ-ῆναι), πύελος (ἀντὶ πλύελος ἐκ τοῦ πλύνω), ὄλοφυκτὶς καὶ ὄλοφυκτὶς (ἐκ τοῦ φλύσειν)· τὸ ρ ἐν ταῖς λέξεσι φάτρα, φατρία (καὶ φράτρα, φρατρία), δρύφακτος (ἀντὶ δρύφρακτος)· τὸ μ ἐν τῷ ἐμπίπλημι (ἀντὶ ἐμπίπλημι) καὶ ἐν τῷ ἐμπίπρημι (ἀντὶ ἐμπίπρημι). Πολλάκις πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μονοτονίας ἀποβάλλονται καὶ συλλαβαί· οἶον, τράπεζα (ἀντὶ τετράπεζα), τέτραχμον (ἀντὶ τετράδραχμον), ἀμφορεὺς (ἀντὶ ἀμφικφορεὺς, θάρσυνος (ἀντὶ θαρσόσυνος), δεσποσύνη (ἀντὶ δεσποτοσύνη), -κελαινεφής (ἀντὶ κελαινοεφής), μῶνυξ (ἀντὶ μονόνυξ), ποιμάνωρ (ἀντὶ ποιμενάνωρ).

ιδ'. ε'. Περὶ ἐπερθέσεως συμφώνων.

§ 54. Ἐνίοτε ἐν μέσῳ λέξεων παρεντίθενται σύμφωνα ἵνα καταστήσωσιν εὐκολωτέραν τὴν προσφορὰν τῶν συμπιπτόντων συμφώνων. Ἐπειδὴ δηλονότι οἱ Ἕλληνες δὲν ἠδύναντο νὰ προφέρωσι τὸ μ πρὸ τῶν συμφώνων ρ καὶ λ, τὸ λ πρὸ τοῦ ρ, τὸ ν πρὸ τοῦ ρ καὶ τὸ σ πρὸ τοῦ λ, παρενέβαλλον μεταξὺ τούτων ἕτερα σύμφωνα.

Εἶναι δὲ ταῦτα 1) τὸ β ἐν ταῖς λέξεσι γαμ-β-ρὸς (ἀντὶ γαμρὸς), μεσημ-β-ρία (ἐκ τοῦ μεσημ-ρία), ἄμ-β-ροτος (ἀντὶ ἄμροτος πρβλ. σανσκρ. pi-jē, λατ. por-ior), φασιμ-β-ροτος, φισίμ-β-ροτος, ἴσως καὶ τὸ Ὀμηρικὸν ἄμ-β-ροτεῖν (ἐκ τοῦ ἄμαρτάνω), μέμ-β-λωκα (ἐκ τοῦ μολεῖν), μέμ-β-λεται, μέμ-β-λετο (ἐκ τοῦ μέλομαι ἀντὶ μέμληται, μέμλητο)· 2) τὸ δ ἐν ταῖς λέξεσιν ἀν-δ-ρὸς (ἀντὶ ἀνρὸς (σανσκρ. ῥίζ. nr ἢ nrī ἐξ ἧς paras=ἀνήρ), συν-δ-ρὸς (ἀντὶ συνρὸς ἐκ τοῦ σίνομαι), χλι-δ-ή, χλι-δ-άω (καὶ χλιω, χλιαρὸς), ἀ-μέρ-δ-ω (καὶ ἀμερ-ω (ἐκ τῆς ῥίζ. μερ, ἐξ ἧς μέρομαι), μόλυβδος (ἀντικ.) ἢ μόλιβδος (καὶ μόλιβος, ἀμφίβωλον ὅμως τὸ μόλυβος)· 3) τὸ θ ἐν ταῖς λέξεσιν ἐσ-θλός (καὶ Δωρ. ἐσλός), μασ-θ-λης (ἀντὶ μάσλης πρβλ. ἰμάσθ-λη), μαλ-θ-ακός (καὶ μαλακός), διχ-θ-ὰ, τριχ-θ-ὰ (καὶ δίχα, τρίχα), ἴφ-θ-ιμος (καὶ ἴφιος), τέλ-θ-ος (καὶ τέλος), ἄχ-θ-ος (καὶ ἄχος), μόχ-θ-ος (καὶ μόγος, μόγισ, μογέω)· 4) τὸ ἔρρινον ν, ὅπερ πρὸ τῶν χειλεοφόγγων γίνεται μ· οἶον, τύ-μ-πανον (ἐκ τοῦ τύπτω), στρό-μ-βος (ἐκ τοῦ στρέφω), θά-μ-βος (ἐκ τῆς ῥίζ. θαφ), τύ-μ-βος (ἐκ τῆς ῥίζ. τυφ), πέ-ν-θος (ἐκ τῆς ῥίζης παθ), κνά-μ-πτω (καὶ κνάπτω), κό-μ-πος (ἐκ τοῦ κόπ-τω), ὄ-μ-βριμος καὶ ὄβριμος (ἐκ τοῦ εὐφω. ο καὶ τῆς ῥίζης βρι ἐξ ἧς βρίθω), πί-μ-πημι, πί-μ-πλημι (ἐπὶ Κερκυραϊκ. ἐπιγρ. ἐμπρίατο ἀντὶ ἐπρίατο), διδυμ-ν-ος καὶ διδυμος, νώνυμ-ν-ος καὶ νώνυμος, ἀπάλαμ-ν-ος (ἐκ τοῦ παλάμη). Ἐν τῷ σχηματισμῷ τοῦ ἐνεστώτος πολλῶν ῥημάτων· οἶον, κάμ-ν-ω, δάκ-ν-ω, πυ-ν-θάνομαι, θι-γ-γάνω, λα-μ-βάνω (ἐκ τῶν ῥίζ. καμ, δακ, πυθ, θιγ, λαβ), πα-μ-φαίνω (ἐκ τῆς ῥίζης φα μετὰ ἀναδιπλασιασμοῦ)· Ἐν τῇ Ὀμηρικῇ γλώσσῃ καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἰωνικῇ ἐν τῷ ἀορ. α' παθ. ῥημάτων τινῶν καθαρῶν παρεμβάλλεται ν· οἶον, ἰδρύ-ν-θησαν (ἐκ τοῦ ἰδρύω), ἀμπνύ-ν-θη (ἐκ τοῦ ἀναπνέω) ὕπερ-ν-ήμυκε (ἀντὶ ὕπεμήμυκε ἐκ τοῦ ὑπημύω)· 5) τὸ σ παρεντίθεται ἐν ποιητικαῖς λέξεσιν· οἶον, φερέ-σ-βιος, φερε-σ-σάκης καὶ ἐν ταῖς πτώσεσι καὶ συνθέσει τῆς λέξεως ὀέμεις καὶ ἐν τοῖς ἐξ αὐτῆς παραγώγοις· οἶον, ὀέμι-σ-τος, ὀέμι-σ-τα, ὀέμι-σ-στες, ὀέμι-σ-τας, ὀέμι-σ-τοκλῆς, ὀέμι-σ-τεύω· 6) σπαιίως παρεν-

πληθύνεται τὸ ρ οἶον, κυ-ρ-κανάω καὶ κυκανάω· 7) τὸ κ παρεντίθεται ἐν ταῖς λέξεσι ἐρύ-κ-ω (καὶ ἐρύω), βιά-κ-τρον (λατ. ha-c-ulum, ἐκ τῆς ῥίζ. βα, ἐξ ἧς βῆναι), βρύ-κ-ω, ὀλέ-κ-ω (ἐπικ. ἀντὶ τοῦ ὀλυμι, ῥίζ. ὀλ)· τὸ γ ἐν ταῖς λέξεσιν ὠρυγή, ὠρυγ-μός (ἐκ τοῦ ὠρύομαι), σι-γ-αλόεις καὶ σιάλος· τὸ χ ἐν ταῖς λέξεσι σμή-χ-ω (ἀττ. σμάω), σμη-γ-μα, σμη-γ-ματώδης (ἀττικ. σμηῆμα), ψή-χ-ω (καὶ ψάω, πάντοτε ὁμῶς ψῆ-γ-μα), νή-χ-ω (καὶ νάω)· 8) σπανίως παρεντίθεται τὸ τ οἶον, πτέρνα (= πέρνα Πατραχομ. 37). Ἐν ταῖς ποιητικαῖς λέξεσι πτόλις, πτολίεθρον, πτόλιμος καὶ ἐν τοῖς εἰς πτω λήγουσι ῥήματι τὸ τ ἐγεννήθη ἐκ τοῦ εὐφωνικοῦ j· 9) ἐνίοτε παρεντίθεται εὐθὺς μετὰ τὸ ἀρχτικὸν σύμφωνον ἕτερον σύμφωνον ἐνισχύον τὸ πρῶτον οἶον, χθαμαλός, χθών (καὶ χαμηλός, χαμαὶ πρὸβλ. τὰ λατίν. humus, humidus, humilis), χθές, χθιζός, χθεσινός (πρὸβλ. τὰ σανσκρ. hjas, hj-as — tanae=χθεσινός, λατίν. heri, hestertius).

ιε'. Περὶ μεταθέσεως τῶν συμφώνων ἐν μέσῳ λέξεων.

§ 55. Ἡ μετάθεσις τῶν συμφώνων ἐν μέσῳ λέξεως συνηθεστέρα οὖσα ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ποιητῶν καὶ ἐν ταῖς διαλέκτοις γίνεται ἢ χάριν τοῦ μέτρου ἢ ἕνεκα εὐφωνίας. Τινῶν δὲ λέξεων ἀβέβηκτον εἶνε τίς εἶνε ὁ ἀρχαιότερος σχηματισμός, ὡς τῶν λέξεων κάρτος καὶ κάρτος.

Τὰ μετατιθέμενα σύμφωνα εἶνε τὰ ὑγρά λ καὶ ρ καὶ τὰ ἔρρινα ν καὶ μ. Τὰ σύμφωνα ταῦτα, ὅταν κῆνται πρὸ ἄλλου συμφώνου, μετατιθενται πρὸ τοῦ προτασσομένου αὐτῶν φωνήεντος, σπανίως δὲ συμβαίνει καὶ τοῦναντίον. 1) Τὸ ρ μετατίθεται ἐν ποιητικαῖς λέξεσιν οἶον κραδίη ἀντὶ καρδία, κρίκος καὶ κίρκος ἔδρακον (ἐκ τοῦ δέρκαμαι), δρατὸς (ἀντὶ δαρτὸς ἐκ τοῦ δέρω), θρώσκω (ἀκρ./β. θορεῖν), βιθρώσκω (ῥίζ. βορ ἐξ ἧς βορός βορὰ κτλ. λατ. vor-are), τέτρατος ἀντὶ τέταρτος, τρασία καὶ τρασίη, ἔπραθον (ἐκ τοῦ πέρθω), κάρτος καὶ κάρτος (πικρ.), κρατερὸς καὶ καρτερός, ἀτραπὸς καὶ ἀταρπὸς (ποιητ.), ἀταρπιτὸς καὶ ἀτραπιτὸς, βραδὺς (καὶ ποιητ. βαρδύτερος, βάρδιστος), θράσος καὶ θάρσος, θρασύς, θρασύνω καὶ θρασύνω, θράσσω καὶ τράσσω, πρόσω καὶ πόρρω, βρωῖμα, βρωῖσις (ῥίζ. βορ), ἀστράπτειν (ποιητ. στράπτειν) καὶ στεροπή, στρώννυμι καὶ στέρνυμι, ἐγγρήγορα (ἐκ τοῦ ἐγείρω), κέρρακα, κέρραμαι, κραθήσομαι (ἐκ τοῦ κεράνυμι). 2) Τὸ λ ἐν ταῖς λέξεσιν κλήσις, καλήσκω, κέκληκα (ἐκ τοῦ καλέω), σκληρός (ἐκ τοῦ σκέλλω), στελεγγίς καὶ στελεγγίς (Ἡσόδ.) βέβληκα, βέβλημαι, βλήμα (ἐκ τοῦ βάλλω), πλοῦτος (ἐκ

τοῦ πολύς), κλήναι, κλήμων καὶ τάλας, πλησίος (ἐκ τοῦ πελάζειν), 3) Τὸ ν οἶον, θνήσκω, τέθνηκα, θνητός (ἐκ τῆς ῥίζ. θαν, ἐξ ἧς ἄθρ. θ. θανεῖν), γνήσιος καὶ γένος, γινώσκω (πρὸβλ. λατ. (g) noscere), πνύξ γεν. πυκνός (ἀντὶ πύκνος). 4) Τὸ μ ἐν ταῖς λέξεσιν δέδμηκα, δέδμημαι (ἐκ τοῦ δέμω), τέτμηκα, τέτμημαι (ἐκ τοῦ τέμνω), δημῆσις, δημητήρ, δημήτειρα, δημητός, δημηθεῖς, δημός (ἐκ τῆς ῥίζ. δαμ ἐξ ἧς δαμάζω λατ. domo), κμητός, κέκμηκα (ἐκ τοῦ κάμνω), προτί (=πρὸς) καὶ πορτί. 5) Τὸ F μετετέθη ἐν ταῖς ποιητ. γενικαῖς γούνατος, δούρατος (ἀντὶ γόνφατος, δόρφατος τῶν γενικ. τῶν λέξεων γόνου, δόρου) καὶ ἐν τῇ λέξει νεῦρον (=νερφον πρὸβλ. λατίν. nervus). 6) Ἐνίοτε μετατιθενται ἐκ μιᾶς συλλαβῆς εἰς ἄλλην σύμφωνα οἶον, ἐν ταῖς λέξεσιν ἀμιθρός ἀντὶ ἀριθμός, ἀμιθρέω ἀντὶ ἀριθμέω, δρίφος ἀντὶ δίφρος, τράφος ἀντὶ τάρφος, ὄλχος ἀντὶ ὄγλος.

ις'. Περὶ μεταβολῆς καὶ ἀποβολῆς τῶν τελικῶν συμφώνων.

§ 56. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ σύμφωνα ἐν τέλει λέξεως ὑπάρχοντα εἶνε μόνον ν, ρ, σ (ψ, ξ)· ἀν ὁμοίως αἱ ῥίζαι τῶν λέξεων καταλήγουσιν εἰς ἄλλα σύμφωνα, ταῦτα ἢ ἀποβάλλονται ἢ μεταβάλλονται εἰς ἄλλα· ὅθεν 1) τὰ γλωσσόφθογγα μεταβάλλονται εἰς σ οἶον, τέρας (ἐκ τῆς ῥίζης τέρατ(ος)), παῖς (ἐκ τῆς ῥίζ. παιδ(ός)), ὄρνις (ἐκ τῆς ῥίζ. ὄρνιθ(ος))· οὕτω καὶ πρὸς (ἐκ τῆς προτς, προτ), δός, θές, σχές (ἐκ τῶν δόθι, θέθι, σχέθι). 2) τὸ μ μεταβάλλεται εἰς ν οἶον, λέαιναν (λατ. leaenani), Μοῦσαν (λατ. Musam) κτλ. Ἀποβάλλονται δὲ 1) τὰ γλωσσόφθογγα οἶον, σῶμα (ἐκ τῆς ῥίζ. σώματ), μέλι ἐκ τῆς ῥίζ. μέλιτ(ος) κτλ. 2) τὸ κ ἐν τῇ ποιητικῇ λέξει ὑπόδρα ἀντὶ ὑπόδρακ (ἐκ τῆς ὑπὸ καὶ δέρκομαι). 3) τὸ σ ἐν ταῖς λέξεσι μάκκαρ (αιολ. μάκκαρς), δάμαρ (ἀντὶ δάμαρτς)· συνήθως ὁμοίως ἀποβάλλεται τὸ σ ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τῶν τριτοκλήτων μετὰ τὰ σύμφωνα ν, ντ, ρ καὶ σ οἶον, ποιμῆν (ἀντὶ ποιμένος), ῥήτωρ (ἀντὶ ῥήτορς) κτλ.

Ἄν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως ἀποβλήθῃ τὸ σ, τὰ πρὸ αὐτοῦ φωνήεντα ε καὶ ο ἐκτείνονται εἰς η καὶ ω· ἰδίως γίνεται ἡ τροπὴ αὕτη ἐν ταῖς λέξεσιν, ὧν ἡ ῥίζα καταλήγει εἰς ν, ντ, ρ καὶ σ οἶον, ποιμῆν (ἐκ τῆς ῥίζ. ποιμῆν(ος)), δάιμων (ἐκ τῆς ῥίζ. δάιμων(ος)), λέων (ἐκ τῆς ῥίζ. λέωντ(ος)), ῥήτωρ (ἐκ τῆς ῥίζ. ῥήτορ(ος)), σαρῆς (ἐκ τῆς

ἀρχικ. ρίζ. σαφες)· ἂν δὲ ἡ ρίζα καταλήγη εἰς φωνήεν μακρὸν ἢ ὀνομαστικῇ ἐφ' ὅσον ἐπιτρέπουσιν εὐφωνικοί κανόνες λήγει ὡς ἢ κατάληξις· οἶον, ὕληρ (ἐκ τῆς ρίζης θηρ(ός)), ἀγών (ἐκ τῆς ρίζ. ἀγών(ος)), Ξενοφῶν (ἐκ τῆς ρίζ. Ξενοφώντ(ος)). Ἐν τῇ λέξει πούς οὐ μόνον ἀπεβλήθη τὸ ληκτικὸν δ τῆς ρίζης ποδ(ός), ἀλλ' ἐτρέπη τὸ ο εἰς ου (πρὸβλ. καὶ τὸ λατιν. pes, pedis. Ἐν τοῖς οὐδετέροις ὀνόμασιν ἢ φυλάττεται τὸ ληκτικὸν σύμφωνον τῆς ρίζης· οἶον, σέλας (ἐκ τῆς ρίζης σέλασος ἀντὶ σέλαος)· ἢ, ἂν τοῦτο ἦνε τ, ἀποβέλλεται ἢ τρέπεται εἰς σ' οἶον, φέρον (ἐκ τῆς ρίζ. φέροντ(ος)), τέρας (ἐκ τῆς ρίζ. τέρατ(ος)). Παρὰ τὸν κανόνα τοῦτον σχηματίζονται τὰ οὐδέτερα πῦρ—πῦρός, ὕδωρ—ὕδατος, σκῶρ—σκατός, πᾶν—παντός.

Ἐν τέλει σημειωτέον ὅτι ὡς ἐν μέσῳ οὕτω καὶ ἐν τέλει τῆς λέξεως ἀποβάλλονται τὰ γλωσσόφθογγα καὶ τὰ σύμφωναν, ντ, νθ, νθι πρὸ τοῦ σ' οἶον, χάρις (ἀντὶ χάριτς), παῖς (ἀντὶ παίδς), ὀδοὺς (ἀντὶ ὀδόντς) κτλ. Ἀλλὰ καὶ τὸ τελικὸν σύμφωνον λέξεώς τινος, μὴ χωριζομένης ἀπὸ τῆς ἄλλης διὰ κόμματος ἢ τελείας, μεταβάλλεται πολλάκις ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν τοῖς χειρογράφοις· οἶον, τὸ ν πρὸ τῶν συμφώνων π, β, φ μεταβάλλεται εἰς μ, πρὸ τῶν συμφώνων κ, γ, χ μεταβάλλεται εἰς γ' οἶον, ΕΑΜΗΟΥ (=ἐκν που), ΕΜΗΟΛΕΙ (=ἐν πόλει), ΕΓΚΥΚΛΟΙ (=ἐν κύκλῳ) κτλ. τὸ κ τῆς ἐκ προθέσεως πρὸ τῶν συμφώνων β, γ, δ, μ, λ μεταβάλλεται εἰς γ' οἶον, ἐγ Διονυσίων, ἐγ Μεγάρων κτλ. ἀλλὰ καὶ τὸ ν τοῦ ἄρθρου πρὸ τοῦ λ μεταβάλλεται εἰς λ' οἶον, ΤΟΛΛΟΓΙΣΤΟΝ (=τῶν λογιστῶν), ΤΟΛΛΟΓΟΝ (=τὸν λόγον)· καὶ τῆς ἐν προθέσεως τὸ ν τρέπεται πρὸ τοῦ σ εἰς σ' οἶον, ΕΣΣΑΜΟΙ (=ἐν Σάμῳ) ΕΣΣΙΑΩΝΙ (=ἐν Σιδῶνι).

κ'. Περὶ κινητῶν γραμμάτων.

§ 57. Λέξεις τινὲς καὶ σχηματισμοὶ λέξεων πρὸς ἀποφυγὴν χασμωδίας ἢ χάριν μετρικῶν λόγων ἢ πρὸς μείζονα ἔμφασιν τῆς τελικῆς συλλαβῆς προσλαμβάνουσιν ἐνίοτε ἐν τέλει τὰ σύμφωνα ν, σ, κ, καὶ μάλιστα ὅταν ἢ ἐπομένῃ λέξις ἀρχηται ἀπὸ φωνήεντος.

Καὶ τὸ μὲν ν ἢ εἶνε τελικὸν σύμφωνον ὡς ἐν τοῖς εἰς θεν λήγουσιν ἐπιρρήμασιν ἢ εἶνε ἐφελκυστικόν, προστιθέμενον ἐν τέλει τῶν λέξεων πρὸς ἀποφυγὴν χασμωδίας ἢ καὶ χάριν τοῦ μέτρου, ἔνα καταστήσῃ τὸ πρὸ αὐτοῦ φωνήεν μακρὸν.

Προσλαμβάνουσι δὲ τὸ ν τοῦτο πρὸ φωνήεντος 1) ἢ κατάληξις σι(ν) τῆς δοτικῆς πληθυντικῆς τῆς γ' κλίσεως· οἶον, πᾶσιν ἐλέγθη· 2) τὰ ἐπιρρήματα πέρυσι(ν) καὶ παντάπασιν(ν) καὶ τὰ τοπικὰ ἐπιρρήματα τὰ λήγοντα εἰς σι(ν)· οἶον, Ὀλυμπιάσιν(ν), ἢ Πλαταιᾶσιν ἡγεμονία, Θήβησιν(ν), Ἀθήνησιν(ν), Θύρᾶσιν(ν), Περγασῆσιν(ν). 3) Τὸ τρίτον ἐνικὸν καὶ πληθυντικὸν πρόσωπον τῶν ῥημάτων τὸ λήγον εἰς σι(ν)· οἶον, τίθησιν ἐν τῇ τραπέζῃ (ἀλλὰ πρὸ συμφώνου τίθησι τὴν τραπέζαν)· τύπτουσιν ἐμὲ (ἀλλὰ πρὸ συμφώνου τύπτουσι τὸν παῖδα)· οὕτω καὶ τὸ ἐστι(ν)· οἶον, ὁ ἀνὴρ ἐστίν ἀγαθός· (ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ ἐστὶ καλός). 4) Τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τῶν ῥημάτων τὸ λήγον εἰς ε' οἶον, ἔτυπεν ἐμὲ, ἔτυψεν αὐτόν, τέτυφεν αὐτήν· (ἀλλὰ ἔτυπτε τὸν παῖδα κτλ.)· ἀποβάλλουτιν ὅμως τὸ ν οἱ συνηρημένοι τύποι· οἶον, ἐφίλει (ἐκ τοῦ ἐφίλεσ) αὐτόν· μόνον ἐν ἰλ. γ, 388 καίται ἡ σκεῖν εἴρια. 5) Τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερσυντελικοῦ τὸ λήγον εἰς εἰ' οἶον, βεβλήκειν ὁ μὲν, —ἐστήκειν ἄμωτον, —πεποιθεῖν οὐκ, —ἦθεῖν, ὡς καὶ πρὸ συμφώνου εἰλήχειν (Πλάτ. πολιτ. 10, 617)· ἔτι δὲ τὸ τρίτον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ἰέναι, ὅστις ἔγει κατάληξιν ὑπερσυντελικοῦ· οἶον, ἀνῆεν ὁ νέος· καὶ πρὸ συμφώνων περιήειν· τῆ. προήειν, πολλοῦ. Πάντες δὲ οἱ ῥηματικοὶ οὗτοι τύποι οἱ λαμβάνοντες τὸ ν δὲν ἐκθλιβονται πλὴν τοῦ ἐσσι. 6) Τὸ ἀριθμητικὸν ὄνομα εἴκοσιν, ὅπερ ἐνίοτε ἐν τοῖς καλλίστοις χειρογράφοις καὶ πρὸ φωνήεντος ἀποβάλλει τὸ ν, πρὸ συμφώνου δὲ φυλάττει αὐτό· παρὰ Δημοσθένει ὅμως πρὸ φωνήεντος ἀπαντᾷ πάντοτε εἴκοσιν. Παρ' Ὀμήρῳ καὶ πρὸ φωνήεντος ἀπαντᾷ πανταχοῦ εἴκοσι, τὸ δὲ ε ἐκθλιβεται· ὁ τύπος ὅμως εἰκοσει πρὸ φωνήεντος λαμβάνει ν· τὸ Δωρικὸν εἴκατι πάντοτε ἄνευ ν (πρὸβλ. σανσκρ. vingsali λατιν. viginti). 7) Τὸ μόριον κε(ν)· τὰ μόρια ὅμως νῦ' καὶ νῦ'ν κατὰ τοὺς νεωτέρους εἶνε διάφοροι πτώσεις καὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων κατὰ τὴν σημασίαν. 8) Σπανίως προσλαμβάνει τὸ ν ὁ προσχηματισμὸς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν· ἀλλὰ μόνον μετὰ τὸ σ καὶ πρὸ φωνήεντος· οἶον, οὗτοσιν ὁ ἀνὴρ, οὕτωσιν ἀτρέμα (ἀλλὰ τουτουσὶ τοὺς ἀνδρας). 9) Ἡ ποιητικὴ δοτικὴ πληθυντικὴ σφι προσλαμβάνει τὸ ν συνήθως χάριν τοῦ μέτρου· οὕτω ἄμμιν καὶ ἄμμι (=ἡμῖν) ὕμμιν καὶ ὕμμι (=ὕμῖν)· ἢ ποιητικὴ κατάληξις φι(ν), καὶ τὸ ἐπικὸν ἐπίρρημα νόσφι(ν) προσλαμβάνουσι τὸ ν πρὸ φωνήεντος, ἀλλὰ καὶ πρὸ συμφώνου ἐνίοτε χάριν τοῦ μέτρου ἔνα καταστή ἢ προηγουμένη συλλαβὴ θέσει μακρά· οἶον, ναῦφιν ἀμύγεσθαι, ἄμψ' ὀστεόφιν θίς, —νόσφιν ἀπό, —νόσφι κίοντα, —νόσφιν βου-

λεύωσι. 10) Τὰ τοπικά ἐπιρρήματα τὰ λήγοντα εἰς θε(ν)· οἶον, πρόσθεν ἔμπροσθεν, ὀπίσθεν, πᾶσιθεν, ὑπερθεν, ἐνερθεν, ἄνωθεν, κάτωθεν, ἐντοςθεν, ἔκτοςθεν, ἐξωθεν, ἔσωθεν, ἀνευθεν, ἄτερθεν, ἐγγύθεν, ἐκάτερθεν, ἐτέρωθεν, θύρηθεν φυλάττουσιν ἢ ἀποβάλλουσι τὸ ν συνήθως μὲν παρὰ τοῖς ἐπικοῖς, σπανιώτερον δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς κατὰ τὴν ἀνάγκην τοῦ μέτρου· τὰ ἐπιρρήματα κείθεν καὶ ἐκείθεν φαίνεται ὅτι φυλάττουσι πάντοτε τὸ ν· ὁῦθε ἀντί ὁῦθεν ἀπαξ μόνον ἀπαντᾷ παρ' Εὐριπίδῃ (Ἠλ. 268)· σπανίως ἀποβάλλεται τὸ ν ἐν ταῖς ἀντι ὀσιαστικοῦ εὐχρήστοις ἐπιρρήμασιν ἀντρόθε, Κυπράθε, Λιθύαθε, οὐδέποτε ὅμως παρ' Ὀμήρῳ. Ἐν τῷ πεζῷ τὰ εἰρημένα ἐπιρρήματα καὶ πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου φυλάττουσι συνήθως τὸ ν, ὅμως τινὰ τούτων ἐν τοῖς χειρογράφοις δὲν ἔχουσι αὐτὸ· οἶον, ἐν ταῖς ἔμπροσθε χρόνοις (Δημοσθ.) ἔμπροσθέ γε, πρόσθε τοῦ ἀγορανόμου, ἐπίπροσθε, ὀπίσθε, κατόπισθε, ἐξόπισθε, ἐξωθε, ἄλλοθε (Πλάτ. οὐχὶ ὅμως πάντα οὕτως ἐν πᾶσι τοῖς χειρογράφοις). Παρ' Ἡροδότῳ ἀνευ ν ἀπαντῶσι τὰ ἐπόμενα ἔξ ἐπιρρήματα πρόσθε, ἔμπροσθε, ὑπερθε, κατόπερθε, ὀπίσθε, ἐνερθε, τὰ δὲ λοιπὰ μετὰ τοῦ ν. Εἶνεκε ἀντι εἶνεκεν εἶνε τῆς μεταγενεστέρας Ἰωνικῆς καὶ τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ· τὸ δὲ εἶνεκε εἶνε τῆς Αἰολικῆς διαλέκτου. Πάλιν ἀντι πάλιν ἀπαντᾷ παρὰ μεταγενεστέροις ποιηταῖς. Πέραν καὶ πέρα διαφέρουσιν ἀλλήλων κατὰ τὴν σημασίαν· καὶ πέραν μὲν (Ἰων. πέρην) ὡς ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ γενικῆς συνητασομένη σημαίνει εἰς τὸ ἀντικρὺ μέρος, ἰδίως ἐπὶ ποταμῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπέναντι (λατ. trans); πέρα δὲ ὡς ἐπίρρημα καὶ πρόθεσις μετὰ γενικῆς σημαίνει μακρύτερα (ultra), ἐπέκεινα καὶ, ἰδίως μεταφορικῶς, ὑπὲρ τὸ δέον· οἶον πέρα τοῦ δικαίου. 11) Τὰ οὐδέτερα ταῦτό(ν), τοσοῦτο(ν), τοιοῦτο(ν), τηλικούτο(ν) ἀπαντῶσιν μὲν καὶ ἀνευ τοῦ ν πρὸ συμφώνου καὶ πρὸ φωνήεντος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ποιηταῖς καὶ πεζοῖς, μετὰ τοῦ ν ὅμως συγχρότερον. Παρὰ Δημοσθένει ἀνευ μὲν τοῦ ν πρὸ συμφώνου, μετὰ τοῦ ν πρὸ φωνήεντος. Παρ' Ἡροδότῳ πάντοτε τωυτὸ οὐδέποτε τωυτὸν καὶ συνήθως μὲν τοιοῦτο, τοσοῦτο, σπανίως δὲ καὶ μετὰ τοῦ ν.

Παρ' Ὀμήρῳ δὲν προσλαμβάνουσι αἱ εἰρημένα λέξεις τὸ ἐφελευστικὸν ν πρὸ διγαμιζομένων λέξεων κείμεναι· οἶον, ὁ αἰέ (F) οἱ (Ἠλ. ε, 4, πρὸβλ. ζ, 281, ι, 155). ἐν τοῖς διαφόροις μέτροις τὸ ν κεῖται ἐν τέλει τοῦ στίχου, ἐν δὲ τῷ Ἀττικῷ πεζῷ ἐν τέλει βιβλίου ἢ διαιρέσεως τούτου ἴδρα Θεουκ. 6 ἐν τέλει) καὶ συχνάκις πρὸ τελείας· οἶον, εἰς Πελοπόννησον ἔπεμπεν. Καί μοι λέγε (Δημοσθ. περὶ στεφ. 301, 218)· ἐνίοτε δὲ κεῖται χάριν ἐμφάσεως ἢ ἔνεκα εὐφωνίας, ὡς παρὰ Δημοσθένει συνήθως πρὸ τῶν συμφώνων κ, γ, τ, π. Ἐν γένει ἐκ τῶν χειρογράφων καὶ ἐπιγραφῶν ἐξάγεται ὅτι τὸ ἐφελευστικὸν ν κεῖται καὶ πρὸ συμφώνων οὐχὶ ὅμως τοσοῦτον συχνά, πρὸ φωνήεντος δὲ συχνά παραλείπεται ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν χειρογράφοις.

Τὸ εὐφωνικὸς σ προσλαμβάνει. 1) Τὸ ἐπίρρημα οὕτω πρὸ φωνήεντος, πρὸ συμφώνου δὲ ἀποβάλλει αὐτὸ· οἶον οὕτως ἐπαίησα, οὕτω ποιῶ· οὐχὶ σπανίως ὅμως κεῖται οὕτως καὶ πρὸ συμφώνων, ὅταν ἐμφαντικῶς ἐξαίρεται· οἶον, οὕτως γε. (Ξεν). «οὐχ εὖ ἂν σοι δοκοῖ οὕτως βεβιωκέναι» (Πλάτ.)· ἐν ἐρωτήσει· οἶον, «οὐχ οὕτως;» καὶ ἐν ἀποκρίσει· «οὕτως. Ταῦτά ἄρα». Σπανίως κεῖται οὕτω πρὸ φωνήεντος. Κατὰ τὸν Βεκκῆρον παρ' Ὀμήρῳ ἐν τέλει στίχου πανταχοῦ γραπτέον οὕτως· ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἰωνικῇ πανταχοῦ κεῖται οὕτω, μόνον ἐν τισὶ χωρίοις παρ' Ἡροδότῳ κεῖται οὕτως πρὸ φωνήεντος· οἶον οὕτως ἢ ἄλλως, οὕτως οὐδέν. 2) Ἡ πρόθεσις ἐξ (λατ. ex) ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει οὔσα πρὸ συμφώνου γίνεται ἐκ· οἶον, ἐξ εἰρήνης, ἀλλὰ ἐκ τῆς εἰρήνης, ἐξελαύνειν, ἀλλὰ ἐκτελεῖν. Παρὰ Θεοκρ. ἐν τέλει τοῦ στίχου κεῖται ἐξ καίτοι ὁ ἄλλος στίχος ἀρχεται ἐκ συμφώνου· οἶον, ἀμφοτέρων ἐξ Τολχῶν (Θεοκρ. 22, 30). Τὸ Ὀμηρικὸν παρ' ἐξ κεῖται πρὸ φωνήεντος, ἐνίοτε καὶ πρὸ συμφώνου (Ἠλ. λ, 486, Ὀδ. μ, 276), τὸ δὲ παρ' ἐκ πρὸ συμφώνου· παρ' Ἡροδότῳ, πᾶρεξ καὶ πέριξ πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου· ἀπέξ καὶ ὑπέξ πρὸ φωνήεντος, ἀπέκ καὶ ὑπέκ πρὸ συμφώνου· κατὰ τὸν Μέγαν Ἐτυμολόγον (σ. 324, 16) ὁ Ἀρχιλόχος εἶπεν δι' ἐξ σωλήνης καὶ δι' ἐξ τὸ μύρτον. 3) Τὰ μέχρις καὶ ἄχρις συνήθως ἀποβάλλουσι τὸ σ καὶ πρὸ φωνήεντος· οἶον μέχρι Ἀναξαγόρου, μέχρι Αἰγύπτου, μέχρι ἐνταῦθα, μέχρι οὖ (Πλάτ.)· παρὰ Θεουκιδῆ πανταχοῦ μέχρι καὶ πρὸ φωνήεντος πλην ἐνός μόνου χωρίου (1, 304)· παρὰ Ξενοφῶντι πρὸ φωνήεντος κεῖται συνηθέστερον μέχρις ἢ μέχρι· παρὰ Δημοσθένει μόνον μέχρι ἄχρι· παρὰ Τραγικοῖς οὔτε μέχρι οὔτε μέχρις πλην ἐνός ἀμφιβόλου χωρίου (Σοφ. Αἴ. 571). Παρ' Ἡροδότῳ μέχρι καὶ ἄχρι καὶ πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου. Οἱ ἀρχαιότεροι τύποι φαίνεται ὅτι ἦσαν μέχρι καὶ ἄχρι ὡς τὸ ἄγγι καὶ ἄρτι. 4) Παρὰ ποιηταῖς καὶ ἐν τῇ Ἰωνικῇ γλώσσῃ ἔχουσι τὸ σ κινητὸν αἱ ἐπόμενα λέξεις· α') τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα τὰ λήγοντα εἰς κισ, τὰ ὅποια ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ οὐδέποτε ἀποβάλλουσι τὸ σ· π. χ. πολλάκις καὶ πολλάκι (παρ' ἐπικ. καὶ λυρικ. σπανίως παρὰ τραγικ. β') ἀτρέμας καὶ ἀτρέμα συχνά παρ' Ὀμήρῳ καὶ παρ' Εὐριπ. γ') ἡρέμα καὶ μόνον ἀπαξ πρὸ τοῦ ε ἡρέμας (Ἀπ. Ῥοδ. 3, 170) δ') ἔμπα (παρὰ Πινδ. Σοφοκλ. καὶ μεταγενεστ. ποιηταῖς. Ἰων. ἔμπης) καὶ ἔμπα. ε') ἀμφίς καὶ ἀμφὶ ὡς ἐπίρρημα (=ἀμφοτέρωθεν ἢ χωρὶς) παρ' ἐπικοῖς, ζ') ἄφνω (ποιητ.) καὶ ἄφνω (πεζ.) η') μεσ(σ)ηγὺς καὶ μεσ(σ)ηγὺ παρ' ἐπικοῖς καὶ μεταγ. ποιηταῖς καὶ παρ' Ἰπποκράτει. θ') αὐθὶς συνήθως καὶ αὐθὶ παρ' ἐπικ. καὶ παρὰ Σοφοκλ. καὶ παρὰ μεταγεν. ποιηταῖς. ι') εὐθὺ καὶ εὐθὺς διαφέρουσι κατὰ τὴν σημασίαν· καὶ εὐθὺ μὲν σημαίνει κατ' εὐθεῖαν πρὸς τι τοπικῶς (παρὰ ποιηταῖς καὶ ἐν τῷ πεζῷ)· εὐθὺς δὲ σημαίνει ἀμέσως· παρὰ μεταγενεστέροις ὅμως ἀπαντᾷ εὐθὺ ἀντι τοῦ εὐθὺς· εὐθὺς δὲ ἀντι τοῦ εὐθὺ ἐν Ὀμηρ. ὕμν. Ἑρμ. 355, παρὰ Πινδάρῳ Εὐριπ. καὶ

Θουκυδ. (4, 118, 4). και παρὰ μεταγενεστέροις. Ἰθὺς και ἰθὺ παρ' Ὀμήρῳ σημαίνουναι κατ' εὐθείαν πρὸς τι· παρ' Ἡροδότῳ ἰθὺ μετὰ γενικῆς σημαίνει κατ' εὐθείαν πρὸς τινα τόπον, ἰθὺς δὲ σημαίνει ἀμέσως. κ') ἀντικρὺ και καταντικρὺ παρὰ τοῖς δοκίμοις ἀττικαῖς σημαίνει ἀπέναντι, ἀντίκρυ, εἰς τὸ ἀντικρυνὸν μέρος· ἀντικρυς δὲ σημαίνει κατ' εὐθείαν, ἴσια· ὁ Ὀμηρος μεταειρίζεται μόνον τὸ ἀντικρὺ ἐπὶ τε τῆς σημασίας τοῦ ἀπέναντι και ἀντι τοῦ κατ' εὐθείαν, ὅλως διόλου· οἱ μεταγενεστέροι δὲ συγγραφεῖς μεταχειρίζονται και τὸ ἀντικρὺς και καταντικρὺς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀπέναντι.

Τὸ ἀρνητικὸν μόριον οὐκ φυλάττει τὸ κ πρὸ φωνήεντος φιλομένου, μεταβάλλει δὲ εἰς χ πρὸ φωνήεντος θασυνομένου και ἀποβάλλει αὐτὸ πρὸ συμφώνου· οἶον, οὐκ αἰσχροῦς, οὐχ ἡδύς, οὐ καλός. Τὸ κ πρὸσλαμβάνει και τὸ μὴ πρὸ τοῦ ἔτι· οἶον, μηκέτι (ὡς τὸ οὐκέτι). Παρ' Ἡροδότῳ τὸ οὐκ κείται πρὸ φωνήεντος θασυνομένου· ἐπιτεταμένοι τύποι τοῦ οὐκ και οὐχ εἶνε τὸ οὐχί (ἐν τῇ ἀρχαίᾳ και νεωτέρᾳ Ἰωνικῇ οὐκί, παρ' Ὀμήρῳ οὐκί και οὐχί), κείμενον πρὸ φωνήεντος και συμφώνου. Οὐ κείται μετὰ ἐμφάσεως και πρὸ φωνήεντος, ὅταν σημαίνῃ ὄχι· οἶον, «οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρινεται, οὐ, ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβληται» (Δημ. 372, 97)· και ὅταν μετὰ τὸ οὐ διακόπτηται ὁ λόγος, ὡς ἐν τέλει ἐρωτήσεως· οἶον, πᾶς γὰρ οὐ; (Ξεν. ἀπομν. 4, 2, 37) τί γὰρ οὐκ; Πλάτ. πολιτ. 4, 425)· και ἐπὶ ἀντιθέσεων· οἶον, «λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔριπτον, ἐξικνούοντο δὲ οὐ, οὔτε ἐδραπτον οὐδένα» (Ξεν. ἀν. 4, 8, 3) «τὰ μὲν εἶδε, τὰ δ' οὐ» (Πλάτ. Φαῖδρ. 253). Ὅταν ὁμοῦς ἡ ἐπομένη πρότασις ταχέως ἀκολουθῇ τὴν προηγουμένην τὸ οὐ δὲν λαμβάνει τόνον· οἶον, οὐκ, ἀλλὰ, —οὐκ, εἰ, —οὐκ, ἦν, —οὐχ, ὡς· παρὰ Ὀμήρῳ πρὸ τῶν διαγραμματικῶν λέξεων κείται οὐ· οἶον, οὐ οἶ=οὐ Φοι. (Ἀκολουθεῖ).

Ν. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Συμπλήρωμα.

Αἰ πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν εἰσαχθεῖσσι και συνήθεις γεγόμενοι λέξεις ἀνατομία και ἀνατόμος ἦσαν παντελῶς ἄγνωστοι ἐν τῇ παλαιᾷ.

Ἡ προσηγορία τοῦ ἀνατέμνειν ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀνατομή, ὡς ἀποτομή, διατομή, ἐκτομή, ἐντομή, ἐπιτομή, κατατομή, κτλ.

Γαλλην. Τόμ. Β', σελ. 236 «μηδέπωποτε δὲ ἐωρακόσι μηδὲν τῶν ἐξ ἀνατομῆς φαινομένων». Τόμ. ΓΑ', σελ. 709 «ἀνατομὴ καταχρηστικῶς μὲν λέγεται και ἡ τῶν ἐκτὸς μερῶν τε και μορίων τοῦ σώματος διεξοδος, ἣτις ἐστὶ διὰ λόγου διήγησις ἐκάστου μετὰ τῆς κατὰ φύσιν θέσεως αὐτῶν και τάξεως και χρείας, ἦν

παρέχεται τῷ ζῳῷ, και τῆς οἰκείας ἐκάστου ὀνομασίας, περὶ ὧν ἤδη διεξήλομεν κυρίως δὲ λέγεται ἀνατομὴ ἢ τῶν ἐντὸς μετὰ λόγου ἀνάπτυξις». Τόμ. ΙΒ', σελ. 147 «παρὰ φρονοῦσιν οὐν ὅσοι οὐδ' ὄναρ ἀνατομῆς ἀψύχμενοι τῶν ἵπποκράτους βιβλίων ἐξηγήσεις ἐπιχειροῦσι ποιῆσθαι». σελ. 257 «τοῦτο μέντοι ἠγνόησεν ὁ Ἀριστοτέλης, τῆλλα μὲν δεινὸς και ἐπιστήμων, κατὰ δὲ τὴν ἀνατομὴν οὐ πάνυ». Τόμ. ΙΖ', 6', σελ. 5 «ἐθεάσασθε πολλάκις ἐν ταῖς τῶν ζῳῶν ἀνατομαῖς». Τόμ. ΙΙΙ', 6', σελ. 926 «μυῶν ἀνατομὴν ἀμέμπτως μὲν οὐδεὶς ἔγραψεν» και «εὐδοκίμησεν εἰκότως ἢ τοῦ Πέλοπος και τοῦ Λύκου και Αἰλιανοῦ τῶν μυῶν ἀνατομῆς». σελ. 927 «και αὐτὸς ἔγραψε τὴν τῶν μυῶν ἀνατομὴν» και «λογικὰς ζητήσεις ἀνέμιξε τοῖς ἐξ ἀνατομῆς φαινομένοις» και «ὧν ἕνια κατ' οὐδὲν ὀκείωται ταῖς τῶν μυῶν ἀνατομαῖς» και «ὅθεν οὐδὲν προηρούμεν ἰδίᾳ τι γράψαι περὶ μυῶν ἀνατομῆς» και «εἰς ἐν ἀθροίζω πάντα τὰ κατὰ τὰς ἀνατομάς ὑφ' ἡμῶν εἰρημένα» (Πρβ. και σελ. 320, 928, 929). Τόμ. ΙΘ', σελ. 357 «ἀνατομὴ ἐστὶ θεωρία τῶν ἐν κατακλύψει σπλάγγων» (Πρβ. και σελ. 21, κλπ.).

Σωρην. σελ. 7, 14 Ἑρμ. «ἐξ ὧν τὰ μὲν αὐτόθεν καταλαμβάνεται, τὰ δὲ ἐξ ἀνατομῆς». Φίλων Τόμ. Ε', σελ. 89 «τά τε ἐν ὄψει και τὰ ἀφανῆ μετ' ἐπιμελείας ἐξ ἀνατομῆς ἀκριβῶσαντες».

Ἄλλα παραδείγματα κρίνομεν περιττὸν νὰ καταλέξωμεν. Περὶ τῆς παρ' Ἀριστοτέλει χρήσεως διέλαβε μετ' ἀκριθείας ὁ Εἰτζίος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀποσπασμάτων αὐτοῦ σελ. 169—171.

Ἐκ τοῦ ἀνατομῆ ἐσχηματίσθη τὸ ἐπίθετον ἀνατομικός σημαῖνον τὸν οἰκεῖον τῆς ἀνατομῆς ἢ τὸν ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἀνατομὴν.

Γαλλην. Τόμ. Β', σελ. 236 «ἐν τῷ προτέρῳ τῆς ἀνατομικῆς διαφωνίας». Τόμ. ΙΙΙ', 6', σελ. 927 «τῶν τοῦ πατρὸς ἀνατομικῶν συγγραμμάτων» και «διὰ τῶν ἀνατομικῶν ἐγχειρήσεων λέγεται». σελ. 928 «ὡς ἐν ταῖς ἀνατομικαῖς ἐγχειρήσεσι λέγεται». Τόμ. ΙΘ', σελ. 20 «τὰς ἀνατομικὰς ἐγχειρήσεις ἔγραψα», κτλ.

Ὡς δὲ λέγεται γραμματικός (ἀνήρ), μαθηματικός, κτλ., οὕτω και ἀνατομικός (ἀνήρ) ὁ ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἀνατομὴν ἢ τὰς ἀνατομάς. Πολλάκις δ' εὐρίσκειται παρὰ τῷ Γαλληνῷ ὁ πληθυντικὸν αὐτοῦ ἀριθμὸς, οἶον

Τόμ. Α', σελ. 603 «καλοῦσι δ' αὐτὸ νευροχονδρώδη σύνδεσμον ἕναι τῶν ἀνατομικῶν». Τόμ. Β', σελ. 182 «διαπεφώνηται τοῖς ἀνατομικοῖς ἀνδράσιν». σελ. 231 «ἀπεφάναντο δ' ὑπὲρ αὐτῶν οἱ ἀνατομικοὶ πάντες». σελ. 232 «τοῖς ἀνατομικοῖς ἐστὶν εὐρημένα». σελ. 235 «τῶν ἀνατομικῶν ἀνδρῶν τοῖς ἀρίστοις».

σελ. 236 «ένίοις μὲν ἔδοξε τῶν ἀνατομικῶν». σελ. 237 «ἅπαντες οἱ ἀνατομικοί». σελ. 241 «ὡσπερ οὖν εἴρηται πρὸς τῶν ἀνατομικῶν». σελ. 250 «σκυτακλίδας τε καὶ φάλαγγας ὀνομάζουσιν οἱ ἀνατομικοί τὰ τῶν δακτύλων ὅσται». σελ. 287 «οὐ μὴν οὕτω γ' ἔπραξαν οἱ ἀνατομικοί». Ἴδε καὶ Τόμ. III', α', σελ. 423. 426. 428. 429. 613. Τόμ. III', ε', σελ. 627. 930. 931. 991. 993, κλπ.

Παρατηρητέον δ' ὅτι πρὸς τοῖς ὀνόμασι ῥιζοτόμος καὶ γεωμέτρης ἐγένετο χρῆσις καὶ τοῦ ῥιζοτομικός καὶ γεωμετρικός.

Διοσκ. Τόμ. Α', σελ. 2 «Κρατεύας δὲ ὁ ριζοτόμος». σελ. 313 «Κρατεύας δὲ ὁ ριζοτομικός» (Πρβ. καὶ σελ. 326. 346. 606). Γαλην. Τόμ. Ε', σελ. 629 «ἔθεν οὐδ' οἱ γεωμετρικοί μετ' ἀποδείξεως ἀλλ' αὐτόθεν ὡς ἐναργῆς αὐτὸ τιθέασιν». Πρβ. σελ. 652 «γεωμέτραι καὶ ἀριθμητικοὶ καὶ λογιστικοί—ἔτι τε μουσικοὶ καὶ γνωμονικοὶ καὶ ῥητορικοὶ καὶ γραμματικοί».

Καλεῖται δ' ἐν τοῖς τοῦ Γαληνοῦ καὶ ὑγιεινὸς ὁ ἀνὴρ ὁ τὴν ὑγιεινὴν τέχνην μετερχόμενος καὶ ὀφθαλμικός (ιατρός) ὁ τὰ νοσήματα τῶν ὀφθαλμῶν ἰώμενος ἦτοι ὁ ὀφθαλμῶν ἱατρός (Ἡρόδ. Β', 84).

Τόμ. Ε', σελ. 880 «φαίνεται γὰρ οὗτος (ὁ Ἡρακλίστρατος) οὐ μόνον ὑγιεινὴν τινα ὀνομάζων τέχνην ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀλλὰ καὶ τὸν τεχνίτην αὐτῆς ὑγιεινόν, ὡσπερ, οἶμαι, καὶ τὸν τῆς ἱατρικῆς ἱατρὸν» (Πρβ. καὶ σελ. 880. 897. Τόμ. Γ', σελ. 77. 135). Τόμ. III', α', σελ. 48 «τοῦτον μὲν τὸν ὀφθαλμικὸν ἱατρὸν ἀπέλυσα» (Πρβ. καὶ σελ. 47. Τόμ. Γ', σελ. 1019. Τόμ. Ε', σελ. 849. Τόμ. Γ', σελ. 810). Ἐν Τόμ. Ε', σελ. 846 γράφει ὁ Γαληνὸς «ὀφθαλμικούς τε καὶ ὀπτικούς καὶ ὀδοντικούς ἱατροὺς ὀνομάζουσιν».

Σημειωτέον δ' ἐν τέλει ὅτι ὑπὸ τοῦ Ὀριγένους Τόμ. ΙΕ', σελ. 420 λέγεται «εἰ δὲ σὺ μήτε βοτανικός εἴ γραφῶν μήτε ἀνατομικός τῶν προφητικῶν λόγων.

ΕΥΘ. ΠΑΡΗΣ.

—

Σελ. 420, στίχ. 9 γραπτέον: ἐνεργητικόν. σελ. 486, στίχ. 29 γραπτέον: con—unctionum.

Παραγράματα τοῦ δ' τεύχους.

σελ. 173, στίχ. 5 γράφ. ἐξίλεγεν. σελ. 174, στίχ. 23 πενήτην ἀντὶ ἑκατόν. σελ. 178, στίχ. 16 τοὺς πεντακοσίους. σελ. 188, στίχ. 31 κατέλεξαν. 189, 6 τῆς. 190, 31 Κέρκωψ.ν, ἑξήκατητῆρες, Κέρκωπες. 192, 5 μελία. 195, 2 ἐξεννεγμένη. 198, 6 ἔννοϊαν. 200, 23 Θεόγνιδος. 202, 11 ἄθλον. 203, 1 τουτέστι, 5 εἰς ὁ. 6 δις τριάκοντα διάνοιχα. 7 αἱ μὲν—αἱ δέ. 8 δέ τ' ἀποφθινύθουσιν. 11 τετράπον. 14 πλεόνεσσιν. 207, 17 πρωθύστερον. 208, 12 μείρακιώδεις. 212, 22 ὀμολογουμένων. 214, 11 ἐναντιολογίαν. 220, 30 οὐχ ἦττον.